Izdevējs: Saeima
Veids: likums
Pieņemts: 21.04.2005.
Stājas spēkā: 01.10.2005.

Publicēts:
Latvijas Vēstnesis, 74, 11.05.2005.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 11, 09.06.2005.

Attēlotā redakcija: 06.07.2020. - 31.12.2020.

Grozījumi:

28.09.2005. likums / LV, 156, 30.09.2005.; Ziņotājs, 20, 27.10.2005. / Stājas spēkā 01.10.2005.
19.01.2006. likums / LV, 17, 27.01.2006. / Stājas spēkā 01.02.2006.
21.12.2006. likums / LV, 207, 29.12.2006.; Ziņotājs, 3, 08.02.2007. / Stājas spēkā 01.01.2007.
17.05.2007. likums / LV, 91, 07.06.2007.; Ziņotājs, 13, 12.07.2007. / Stājas spēkā 21.06.2007.
22.11.2007. likums / LV, 199, 12.12.2007.; Ziņotājs, 1, 10.01.2008. / Stājas spēkā 01.01.2008.
19.06.2008. likums / LV, 104, 09.07.2008.; Ziņotājs, 15, 14.08.2008. / Stājas spēkā 23.07.2008.
29.06.2008. likums / LV, 107, 15.07.2008.; Ziņotājs, 15, 14.08.2008. / Stājas spēkā 29.07.2008.
12.03.2009. likums / LV, 51, 01.04.2009.; Ziņotājs, 9, 14.05.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
11.06.2009. likums / LV, 100, 30.06.2009.; Ziņotājs, 15, 13.08.2009. / Stājas spēkā 14.07.2009.
16.06.2009. likums / LV, 100, 30.06.2009.; Ziņotājs, 14, 23.07.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
14.01.2010. likums / LV, 19, 03.02.2010. / Stājas spēkā 04.02.2010.
21.10.2010. likums / LV, 178, 10.11.2010. / Stājas spēkā 01.01.2011.
08.07.2011. likums / LV, 117, 28.07.2011. / Stājas spēkā 11.08.2011.
24.05.2012. likums / LV, 92, 13.06.2012. / Stājas spēkā 01.07.2012.
15.11.2012. likums / LV, 189, 30.11.2012. / Stājas spēkā 14.12.2012.
20.12.2012. likums / LV, 6, 09.01.2013. / Stājas spēkā 01.04.2013.
10.01.2013. likums / LV, 21, 30.01.2013. / Stājas spēkā 13.02.2013.
14.03.2013. likums / LV, 61, 27.03.2013. / Stājas spēkā 01.04.2013.
23.05.2013. likums / LV, 112, 12.06.2013. / Stājas spēkā 27.10.2013.
05.09.2013. likums / LV, 183, 19.09.2013. / Stājas spēkā 20.09.2013.
12.09.2013. likums / LV, 187, 25.09.2013. / Stājas spēkā 01.01.2014.
19.12.2013. likums / LV, 252, 28.12.2013. / Stājas spēkā 01.01.2014.
29.05.2014. likums / LV, 113, 11.06.2014. / Stājas spēkā 25.06.2014.
16.10.2014. likums / LV, 214, 29.10.2014. / Stājas spēkā 01.02.2015.
15.01.2015. likums / LV, 11, 16.01.2015. / Stājas spēkā 01.02.2015.
29.01.2015. likums / LV, 29, 11.02.2015. / Stājas spēkā 25.02.2015.
08.07.2015. likums / LV, 140, 21.07.2015. / Stājas spēkā 01.11.2015.
12.11.2015. likums / LV, 235, 01.12.2015. / Stājas spēkā 02.12.2015.
18.02.2016. likums / LV, 48, 09.03.2016. / Stājas spēkā 23.03.2016.
Satversmes tiesas 29.04.2016. spriedums / LV, 85, 03.05.2016. / Stājas spēkā 03.05.2016.
23.11.2016. likums / LV, 241, 10.12.2016. / Stājas spēkā 01.01.2017.
30.03.2017. likums / LV, 75, 12.04.2017. / Stājas spēkā 26.04.2017.
Satversmes tiesas 23.05.2017. spriedums / LV, 102, 25.05.2017. / Stājas spēkā 25.05.2017.
22.06.2017. likums / LV, 132, 05.07.2017. / Stājas spēkā 01.08.2017.
28.09.2017. likums / LV, 203, 12.10.2017. / Stājas spēkā 01.01.2018.
Satversmes tiesas 14.06.2018. spriedums / LV, 119, 15.06.2018. / Stājas spēkā 15.06.2018.
20.06.2018. likums / LV, 132, 04.07.2018. / Stājas spēkā 01.09.2018.
27.09.2018. likums / LV, 201, 11.10.2018. / Stājas spēkā 25.10.2018.
21.11.2019. likums / LV, 248A, 10.12.2019. / Stājas spēkā 24.12.2019.
11.06.2020. likums / LV, 119C, 22.06.2020. / Stājas spēkā 06.07.2020.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Kriminālprocesa likums

A daļa. Vispārīgie noteikumi

1.nodaļa. Kriminālprocesa pamatnoteikumi

1.pants. Kriminālprocesa likuma mērķis

Kriminālprocesa likuma mērķis ir noteikt tādu kriminālprocesa kārtību, kas nodrošina efektīvu Krimināllikuma normu piemērošanu un krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu bez neattaisnotas iejaukšanās personas dzīvē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

2.pants. Kriminālprocesa tiesību avoti

(1) Kriminālprocesu nosaka Latvijas Republikas Satversme (turpmāk — Satversme), starptautiskās tiesību normas un šis likums.

(2) Piemērojot Eiropas Savienības tiesību normu, ņem vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, bet Latvijas Republikas tiesību normas piemērošanā ievēro Satversmes tiesas spriedumā sniegto attiecīgās normas interpretāciju.

(3) Citas valsts kriminālprocesa normas var piemērot tikai starptautiskajā sadarbībā uz ārvalsts motivēta lūguma pamata, ja tas nav pretrunā ar Latvijas kriminālprocesa pamatprincipiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

3.pants. Kriminālprocesa likuma spēks telpā

Kriminālprocesa likums nosaka vienotu procesuālo kārtību visos kriminālprocesos, kurus par Latvijas jurisdikcijā esošiem noziedzīgiem nodarījumiem veic tam pilnvarotas personas.

4.pants. Kriminālprocesa likuma spēks laikā

Kriminālprocesa kārtību nosaka tā kriminālprocesa tiesību norma, kura ir spēkā procesuālās darbības izdarīšanas brīdī.

5.pants. Likuma piemērošana starptautiskajā sadarbībā

Starptautiskajā sadarbībā var piemērot ārvalsts motivētajā lūgumā norādīto ārvalsts tiesību normu, papildus nepārbaudot tās spēkā esamību.

2.nodaļa. Kriminālprocesa pamatprincipi

6.pants. Kriminālprocesa obligātums

Amatpersonai, kura pilnvarota veikt kriminālprocesu, ikvienā gadījumā, kad kļuvis zināms kriminālprocesa uzsākšanas iemesls un pamats, ir pienākums savas kompetences ietvaros uzsākt kriminālprocesu un novest to līdz Krimināllikumā paredzētajam krimināltiesisko attiecību taisnīgam noregulējumam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

7.pants. Apsūdzība kriminālprocesā

(1) Ja šajā likumā nav noteikts citādi, kriminālprocesu veic sabiedrības interesēs neatkarīgi no tās personas gribas, kurai nodarīts kaitējums. Apsūdzības funkciju kriminālprocesā valsts vārdā īsteno prokurors.

(2) Par Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā, 131., 132., 132.[1], 157., 168., 169. un 180.pantā, 185.panta pirmajā daļā, 197.pantā un 200. panta pirmajā daļā paredzēto nodarījumu kriminālprocesu uzsāk, ja saņemts tās personas pieteikums, kurai nodarīts kaitējums. Kriminālprocesu var uzsākt arī tad, ja nav saņemts pieteikums no personas,

kurai nodarīts kaitējums, ja šī persona sakarā ar fiziskiem vai psihiskiem trūkumiem pati nespēj īstenot savas tiesības.

(21.10.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.03.2013., 18.02.2016., 30.03.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

8.pants. Vienlīdzības princips

Kriminālprocesa likums nosaka vienotu procesuālo kārtību visām kriminālprocesā iesaistītajām personām neatkarīgi no šo personu izcelsmes, sociālā un mantiskā stāvokļa, nodarbošanās, pilsonības, rases un nacionālās piederības, attieksmes pret reliģiju, dzimuma, izglītības, valodas, dzīvesvietas un citiem apstākļiem.

9.pants. Kriminālprocesuālais pienākums

(1) Uzsāktā kriminālprocesā ikvienas personas pienākums ir izpildīt kriminālprocesa veikšanai pilnvarotās amatpersonas procesuālās prasības un ievērot likumā noteikto procesuālo kārtību.

(2) Procesuālās prasības tiesiskuma un pamatotības apstrīdēšana tiek veikta šajā likumā noteiktajā kārtībā, taču tā neatbrīvo no šīs prasības izpildes pienākuma.

(3) Tiesības uz izņēmumu no šā panta pirmajā daļā noteiktā pienākuma pildīšanas ir tikai tām personām, kurām noteikta kriminālprocesuālā imunitāte.

10.pants. Kriminālprocesuālā imunitāte

Kriminālprocesuālā imunitāte pilnīgi vai daļēji atbrīvo personu no piedalīšanās kriminālprocesā, arī no liecību sniegšanas un dokumentu un priekšmetu izdošanas, aizliedz vai ierobežo tiesības veikt tās kriminālvajāšanu, piemērot pret šo personu piespiedu līdzekļus, kā arī iekļūt un izdarīt izmeklēšanas darbības tās valdījumā esošajās telpās.

11.pants. Kriminālprocesā lietojamā valoda

(1) Kriminālprocess notiek valsts valodā.

(2) Personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, cietušajam un viņa pārstāvim, lieciniekam, speciālistam, ekspertam, revidentam, kā arī citām personām, kuras procesa virzītājs iesaistījis kriminālprocesā, ja tās neprot valsts valodu, procesuālo darbību veikšanas laikā ir tiesības lietot valodu, kuru šīs personas prot, un bez atlīdzības izmantot tulka palīdzību, kura piedalīšanos nodrošina procesa virzītājs. Pirmstiesas procesā izmeklēšanas tiesnesim vai tiesai piekritīgu jautājumu izlemšanā tulka piedalīšanos nodrošina izmeklēšanas tiesnesis vai tiesa.

(2^1) Personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, ja tā neprot valsts valodu, ir tiesības lietot valodu, kuru šī persona prot, un tikšanās laikā ar aizstāvi bez atlīdzības izmantot tulka palīdzību, kura piedalīšanos nodrošina procesa virzītājs, šādos gadījumos:

1) lai sagatavotos pratināšanai pirmstiesas procesā vai iztiesāšanai tiesas sēdē;

2) lai sastādītu rakstveida sūdzību par kriminālprocesu veicošās amatpersonas rīcību vai nolēmumu un procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanu, grozīšanu vai atcelšanu;

3) lai sastādītu dokumentu, kas nepieciešams lietas iztiesāšanai rakstveida procesā;

4) lai sastādītu apelācijas vai kasācijas sūdzību.

(2^2) Personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību un kurai ir piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, šā panta $2.^1$ daļā minēto tiesību īstenošanai tulka piedalīšanos nodrošina attiecīgā ieslodzījuma vieta.

(2^3) Kārtību un apjomu, kādā šā panta $2.^1$ un $2.^2$ daļā minētajos gadījumos tiek nodrošināta tulka palīdzība, nosaka Ministru kabinets.

(3) Kriminālprocesā iesaistītajai personai, kura neprot valsts valodu, likumā paredzētajos gadījumos izsniedzot

procesuālos dokumentus, nodrošina to tulkojumu personai saprotamā valodā.

(4) Amatpersona, kura veic kriminālprocesu, var veikt atsevišķu procesuālo darbību citā valodā, pievienojot procesuālā dokumenta tulkojumu valsts valodā.

(5) Kriminālprocesā citā valodā saņemtās sūdzības tiek tulkotas valsts valodā tikai nepieciešamības gadījumā, kuru nosaka procesa virzītājs. Procesa virzītājs nodrošina citā valodā saņemto apelācijas sūdzību un kasācijas sūdzību par tiesu nolēmumiem tulkojumu valsts valodā.

(6) Šā panta nosacījumi par personas tiesībām lietot valodu, kuru šī persona prot, un bez atlīdzības izmantot tulka palīdzību attiecas arī uz personām, kurām ir dzirdes, runas vai redzes traucējumi. Šādām personām, likumā paredzētajos gadījumos izsniedzot procesuālos dokumentus, nodrošina šo dokumentu pieejamību tām saprotamā valodā vai veidā, ko persona spēj uztvert.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 23.05.2013. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

12.pants. Cilvēktiesību garantēšana

(1) Kriminālprocesu veic, ievērojot starptautiski atzītās cilvēktiesības un nepieļaujot neattaisnotu kriminālprocesuālo pienākumu uzlikšanu vai nesamērīgu iejaukšanos personas dzīvē.

(2) Cilvēktiesības var ierobežot tikai tajos gadījumos, kad to prasa sabiedrības drošības apsvērumi, un tikai šajā likumā noteiktajā kārtībā atbilstoši noziedzīgā nodarījuma raksturam un bīstamībai.

(3) Piemērot ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, pārkāpt publiski nepieejamas vietas neaizskaramību, korespondences un sakaru līdzekļu noslēpumu drīkst vienīgi ar izmeklēšanas tiesneša vai tiesas piekrišanu.

(3^1) Kriminālprocesu, kurā iesaistīts nepilngadīgais, veic, ievērojot nepilngadīgā vecumu, briedumu un jebkādas īpašās vajadzības.

(4) Amatpersonai, kura veic kriminālprocesu, ir pienākums aizsargāt personas privātās dzīves noslēpumu un komercnoslēpumu. Ziņas par to drīkst iegūt un izmantot tikai tad, ja tas ir nepieciešams pierādāmo apstākļu noskaidrošanai.

(5) Fiziskajai personai ir tiesības pieprasīt, lai krimināllietā netiek iekļautas ziņas par šīs personas pašas vai tās saderinātā, laulātā, vecāku, vecvecāku, bērnu, mazbērnu, brāļu un māsu, kā arī tās personas, ar kuru attiecīgā fiziskā persona dzīvo kopā un ar kuru tai ir kopīga (nedalīta) saimniecība (turpmāk — tuvinieki) privāto dzīvi, komercdarbību un mantisko stāvokli, ja tas nav nepieciešams krimināltiesisko attiecību taisnīgai noregulēšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

13.pants. Spīdzināšanas un pazemošanas aizliegums

(1) Kriminālprocesā nevienu nedrīkst pazemot, šantažēt, spīdzināt vai draudēt ar spīdzināšanu vai vardarbību, vai arī lietot vardarbību.

(2) Ja persona pretojas atsevišķas procesuālās darbības veikšanai, kavē tās norisi vai atsakās pienācīgā kārtā pildīt savu procesuālo pienākumu, tai var piemērot likumā konkrētās procesuālās darbības nodrošināšanai paredzētos piespiedu pasākumus.

(3) Lai pārvarētu personas fizisku pretošanos, procesuālās darbības veicējs vai, pēc viņa uzaicinājuma, valsts policijas darbinieki izņēmuma gadījumos var piemērot fizisku spēku, nevajadzīgi nenodarot sāpes šai personai un nepazemojot to.

14.pants. Tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā

(1) Ikvienam ir tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tas ir, bez neattaisnotas novilcināšanas. Kriminālprocesa pabeigšana saprātīgā termiņā ir saistīta ar lietas apjomu, juridisko sarežģītību, procesuālo darbību daudzumu, procesā iesaistīto personu attieksmi pret pienākumu pildīšanu un citiem objektīviem apstākļiem.

(2) Procesa virzītājs izvēlas konkrētiem apstākļiem atbilstošo vienkāršāko kriminālprocesa veidu un nepieļauj neattaisnotu iejaukšanos personas dzīvē un nepamatotus izdevumus.

(3) Kriminālprocesam, kurā piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis vai kurā iesaistīta speciāli procesuāli aizsargājama persona, vai kurā apsūdzēta valsts amatpersona, kas ieņem atbildīgu stāvokli, saprātīga termiņa nodrošināšanā ir priekšrocība salīdzinājumā ar pārējiem kriminālprocesiem.

(4) Kriminālprocesam par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību, ko nodarījusi persona, no kuras nepilngadīgais cietušais ir materiāli vai citādi atkarīgs, vai par noziedzīgu nodarījumu pret tikumību vai dzimumneaizskaramību, kurā cietušais ir nepilngadīgs, saprātīga termiņa nodrošināšanā ir priekšrocība salīdzinājumā ar līdzīgiem kriminālprocesiem, kuros cietušie ir pilngadīgas personas. Kriminālprocesam pret nepilngadīgu personu saprātīga termiņa nodrošināšanā ir priekšrocība salīdzinājumā ar līdzīgiem kriminālprocesiem pret pilngadīgu personu.

(5) Saprātīga termiņa neievērošana var būt pamats procesa izbeigšanai šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

15.pants. Tiesības uz lietas izskatīšanu tiesā

Ikvienam ir tiesības uz lietas izskatīšanu taisnīgā, objektīvā un neatkarīgā tiesā.

16.pants. Tiesības uz objektīvu kriminālprocesa norisi

(1) Amatpersonām, kuras veic kriminālprocesu, tulkiem un speciālistiem jāatsakās no piedalīšanās kriminālprocesā, ja viņi ir personiski ieinteresēti rezultātā vai pastāv apstākļi, kas procesā iesaistītajām personām pamatoti dod iemeslu uzskatīt, ka šāda ieinteresētība varētu būt.

(2) Personai, kura īsteno aizstāvību, cietušajam, cietušā pārstāvim, kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam un amatpersonai, kura ir pilnvarota veikt kriminālprocesu, bet nav procesa virzītāja, ir tiesības pieteikt noraidījumu, ja pastāv šā panta pirmajā daļā minētie apstākļi.

(3) Procesa virzītājam vai likumā noteiktajām amatpersonām pēc savas iniciatīvas vai uz noraidījuma pamata jāpārtrauc šā panta pirmajā daļā minēto personu līdzdalība procesā, ja tās pašas nav sevi atstatījušas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

17.pants. Procesuālo funkciju nodalīšana

Cilvēka tiesību ierobežojumu kontroles funkcija pirmstiesas procesā un apsūdzības, aizstāvības un tiesas spriešanas funkcijas kriminālprocesā ir nodalītas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

18.pants. Procesuālo pilnvaru līdzvērtība

Kriminālprocesā iesaistītajām personām ir pilnvaras (tiesības un pienākumi), kas nodrošina tām normatīvajos aktos noteikto uzdevumu un garantēto tiesību līdzvērtīgu īstenošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

19.pants. Nevainīguma prezumpcija

(1) Neviena persona netiek uzskatīta par vainīgu, kamēr tās vaina noziedzīga nodarījuma izdarīšanā netiek konstatēta šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, nav jāpierāda savs nevainīgums.

(3) Visas saprātīgās šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

(4) Ja valsts amatpersona, kas nav kriminālprocesā iesaistītā persona, ar publisku paziņojumu ir izteikusies par personas vainīgumu, pārkāpjot nevainīguma prezumpciju, procesa virzītājs, pamatojoties uz personas motivētu iesniegumu, publiski informē par nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpumu, bet iesnieguma kopiju nosūta

izvērtēšanai institūcijai, kura var lemt par amatpersonas atbildību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

20.pants. Tiesības uz aizstāvību

(1) Katrai personai, par kuru izteikts pieņēmums vai apgalvojums, ka tā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, ir tiesības uz aizstāvību, tas ir, tiesības zināt, kāda nodarījuma izdarīšanā to tur aizdomās vai apsūdz, un izvēlēties savu aizstāvības pozīciju.

(2) Tiesības uz aizstāvību persona var īstenot pati vai uzaicinot par aizstāvi pēc savas izvēles personu, kura saskaņā ar šo likumu var būt aizstāvis.

(3) Likumā noteiktajos gadījumos aizstāvja piedalīšanās ir obligāta.

(4) Ja persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, nav noslēgusi vienošanos par aizstāvību, bet vēlas aizstāvja piedalīšanos, valsts nodrošina tai aizstāvību un lemj par aizstāvja darba samaksu no valsts līdzekļiem, pilnīgi vai daļēji atbrīvojot personu no tās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

21.pants. Tiesības uz sadarbību

(1) Persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, var sadarboties ar kriminālprocesa veikšanai pilnvaroto amatpersonu, lai sekmētu krimināltiesisko attiecību noregulējumu.

(2) Sadarbība var izpausties:

1) vienkāršāka procesa veida izvēlē;

2) procesa norises veicināšanā;

3) citu personu izdarītu noziedzīgu nodarījumu atklāšanā.

(3) Sadarbība iespējama no kriminālprocesa uzsākšanas brīža līdz soda izpildei.

22.pants. Tiesības uz kompensāciju par radīto kaitējumu

Personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, ņemot vērā tās morālo aizskārumu, fiziskās ciešanas un mantisko zaudējumu, tiek garantētas procesuālās iespējas morālas un materiālas kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai.

23.pants. Tiesas spriešana

Krimināllietās tiesu spriež tiesa, tiesas sēdēs izskatot un izlemjot pret personu celto apsūdzību pamatotību, attaisnojot nevainīgas personas vai arī atzīstot personas par vainīgām noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un nosakot valsts institūcijām un personām obligāti izpildāmu krimināltiesisko attiecību noregulējumu, kas, ja nepieciešams, realizējams piespiedu kārtā.

24.pants. Personas un mantas aizsardzība apdraudējuma gadījumā

(1) Personai, kura tiek apdraudēta sakarā ar tās kriminālprocesuālā pienākuma izpildi, ir tiesības prasīt, lai procesa virzītājs veic likumā paredzētos pasākumus šīs personas un tās mantas aizsardzībai, kā arī personas tuvinieku aizsardzībai.

(2) Procesa virzītājs, saņemot šā panta pirmajā daļā minēto informāciju, atkarībā no konkrētiem apstākļiem lemj par nepieciešamību veikt vienu vai vairākus no šādiem pasākumiem:

1) uzsākt citu kriminālprocesu apdraudējuma izmeklēšanai;

2) izvēlēties atbilstošu drošības līdzekli personai, kuras interesēs noticis apdraudējums;

3) ierosināt speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu personai, kura ir apdraudēta;

4) uzdot tiesībaizsardzības institūcijām veikt personas vai tās mantas aizsardzību, kā arī personas tuvinieku aizsardzību.

(3) Ja šā panta otrajā daļā minētie pasākumi nespēj novērst reālu personas dzīvības apdraudējumu, procesa virzītājs atsakās no to pierādījumu izmantošanas, kuri ir apdraudējuma iemesls.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

25.pants. Dubultās sodīšanas nepieļaujamība *(ne bis in idem)*

(1) Nevienu nedrīkst no jauna tiesāt vai sodīt par nodarījumu, par kuru viņš jau Latvijā vai ārvalstī ir ticis attaisnots vai sodīts ar likumā noteiktajā kārtībā pieņemtu un spēkā stājušos nolēmumu krimināllietā vai administratīvā pārkāpuma lietā.

(2) Atkārtota tiesāšana vai sodīšana nav:

1) krimināllietas jauna iztiesāšana gadījumos, kad konstatēti jaunatklāti apstākļi;

2) krimināllietas iztiesāšana vai soda noteikšana tādā kriminālprocesā, kurā atcelts prokurora priekšraksts par sodu likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā;

3) krimināllietas jauna iztiesāšana, ja iepriekšējā procesā pieļauts būtisks materiālo vai procesuālo likuma normu pārkāpums.

(3) Atkārtota tiesāšana vai sodīšana nav gadījumos, kad administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtais nolēmums zaudē spēku kriminālprocesā, pastāvot šādiem apstākļiem:

1) ar spēkā stājušos nolēmumu atzītas cietušā vai liecinieka apzināti nepatiesas liecības, apzināti nepatiess eksperta atzinums, tulkojums, tiesas darbību protokolu vai lēmumu viltojums, kā arī citu pierādījumu viltojums, kas bijuši pamatā nelikumīga nolēmuma pieņemšanai;

2) ar spēkā stājušos nolēmumu atzīta amatpersonas prettiesiska rīcība, kas bijusi pamatā nelikumīga nolēmuma pieņemšanai;

3) konstatēts apstāklis, par kuru, pieņemot nolēmumu, nav bijis zināms nolēmuma pieņēmējam un kurš pats par sevi vai kopā ar agrāk konstatētajiem apstākļiem norāda, ka persona izdarījusi smagāku nodarījumu nekā tas, par kuru tā sodīta administratīvi.

(4) Ja, pieņemot lēmumu personas saukšanai pie kriminālatbildības, konstatēti šā panta trešajā daļā minētie apstākļi un administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtais nolēmums nav ticis atcelts, tas zaudē spēku.

(5) Šā panta otrajā un trešajā daļā minētajos gadījumos izciestais kriminālsods ieskaitāms jaunajā sodā atbilstoši Krimināllikumā noteiktajam, bet administratīvo sodu ņem vērā, nosakot jauno sodu.

(18.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

Pirmā sadaļa.
Kriminālprocesā iesaistītās personas

3.nodaļa. Amatpersonas, kuras veic kriminālprocesu

26.pants. Pilnvaras veikt kriminālprocesu

(1) Pilnvaras veikt kriminālprocesu valsts vārdā ir tikai šajā likumā noteikto iestāžu amatpersonām, kurām tās

piešķirtas sakarā ar šo personu ieņemamo amatu, iestādes vadītāja rīkojumu vai kriminālprocesa virzītāja lēmumu.

(2) Konkrētajā kriminālprocesā pilnvaras ir:

1) procesa virzītājam;

2) izmeklēšanas grupas dalībniekam;

3) uzraugošajam prokuroram;

4) kriminālprocesa veikšanai pilnvarotai amatpersonai, kura izpilda procesa virzītāja, izmeklēšanas grupas dalībnieka vai tiesas uzdevumu veikt procesuālās darbības (turpmāk — procesuālo uzdevumu izpildītājs);

5) ekspertīžu iestādes ekspertam;

6) ekspertam, kas nestrādā ekspertīžu iestādē, ja procesa virzītājs uzdevis viņam veikt ekspertīzi;

7) revidentam procesa virzītāja uzdevumā;

8) izmeklētāja tiešajam priekšniekam;

9) amatā augstākam prokuroram;

10) izmeklēšanas tiesnesim;

11) apsūdzības uzturētājam.

(3) Noraidījumu, sūdzību un procesa organizatorisku jautājumu izlemšanā pilnvaras ir tiesnesim, prokuroram, kā arī tiesu, prokuratūru un izmeklēšanas iestāžu un to struktūrvienību vadītājiem.

(4) Eiropas Savienības institūciju amatpersonām ir pilnvaras veikt kriminālprocesu Eiropas Savienības tiesību normās noteiktajos gadījumos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

27.pants. Procesa virzītājs

(1) Procesa virzītājs ir amatpersona vai tiesa, kas konkrētajā brīdī vada kriminālprocesu. Procesa virzītājs:

1) organizē kriminālprocesa norisi un lietvedību tajā;

2) pieņem lēmumus par kriminālprocesa virzību;

3) pats vai iesaistot citas amatpersonas īsteno valsts pilnvaras kriminālprocesa attiecīgajā stadijā vai posmā;

4) pieprasa, lai ikviena persona izpilda kriminālprocesuālo pienākumu un ievēro procesuālo kārtību;

5) nodrošina iespēju kriminālprocesā iesaistītajām personām īstenot likumā noteiktās tiesības.

(2) Procesa virzītāji ir:

1) izmeklēšanā — izmeklētājs vai izņēmuma gadījumā prokurors;

2) kriminālvajāšanā — prokurors;

3) sagatavojot lietu iztiesāšanai, kā arī no brīža, kad pasludināts nolēmums, ar kuru pabeigta tiesvedība attiecīgās instances tiesā, līdz lietas nodošanai nākamajai tiesu instancei vai nolēmuma izpildei — tiesnesis, kurš vada iztiesāšanu;

4) iztiesāšanas laikā — tiesas sastāvs;

5) pēc tiesas nolēmuma spēkā stāšanās — tiesnesis.

(3) Pirmstiesas kriminālprocesa veikšanai var izveidot izmeklēšanas grupu, kuras vadītājs ir attiecīgais procesa virzītājs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

28.pants. Izmeklētājs

Izmeklētājs ir izmeklēšanas iestādes amatpersona, kura ar izmeklēšanas iestādes vadītāja rīkojumu pilnvarota izdarīt izmeklēšanu kriminālprocesā.

29.pants. Izmeklētāja kā procesa virzītāja pienākumi un tiesības

(1) Izmeklētājam ir pienākums:

1) izskatīt ziņas, kuras norāda uz iespējama noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, un uzsākt kriminālprocesu, tiklīdz konstatēts likumā noteiktais iemesls un pamats, vai atteikties uzsākt kriminālprocesu;

2) veikt izmeklēšanas darbības, lai noskaidrotu, vai noticis noziedzīgs nodarījums, kas to izdarījis, vai kādai personai par to kriminmāltiesiski jāatbild, noskaidrot šo personu un iegūt pierādījumus, kas dod pamatu personas saukšanai pie kriminālatbildības;

2^{1}) *(punkts stājas spēkā vienlaikus ar normatīvo aktu, kas nosaka kompetento institūciju, kura veic riska un aizsardzības faktoru novērtēšanu nepilngadīgajam, kuram ir tiesības uz aizstāvību, un tiks iekļauts uz attiecīga normatīvā akta spēkā stāšanās dienu. Sk. Pārejas noteikumu 68. punktu)*;

3) veikt visus likumā paredzētos pasākumus kaitējuma atlīdzināšanas nodrošināšanai;

4) izvēlēties konkrētiem apstākļiem atbilstošu vienkāršāko kriminālprocesa veidu, kā arī izvēlēties un veikt tādas procesuālās darbības, lai nodrošinātu kriminālprocesa mērķa sasniegšanu pēc iespējas ātrāk un ekonomiskāk;

5) izpildīt sava tiešā priekšnieka, uzraugošā prokurora, amatā augstāka prokurora norādījumus vai izmeklēšanas tiesneša priekšrakstus;

6) likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā apturēt vai izbeigt kriminālprocesu.

(2) Izmeklētājam ir tiesības:

1) likumā noteiktajā kārtībā pieņemt jebkuru procesuālo lēmumu un veikt jebkuru procesuālo darbību vai uzdot tās veikšanu izmeklēšanas grupas dalībniekam vai procesuālo uzdevumu izpildītājam;

2) ierosināt uzraugošajam prokuroram lemt jautājumu par kriminālvajāšanas uzsākšanu;

3) pārsūdzēt sava tiešā priekšnieka norādījumus;

4) pārsūdzēt uzraugošā prokurora lēmumus un norādījumus;

5) pārsūdzēt amatā augstāka prokurora norādījumus;

6) pārsūdzēt izmeklēšanas tiesneša lēmumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 19.01.2006., 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

30.pants. Izmeklēšanas grupas dalībnieks

(1) Izmeklēšanas grupas dalībnieks ir kriminālprocesa veikšanai pilnvarota izmeklēšanas iestādes amatpersona vai prokurors, kas ar izmeklēšanas iestādes kompetentas amatpersonas vai amatā augstāka prokurora lēmumu iekļauts izmeklēšanas grupas sastāvā.

(2) Izmeklēšanas grupas dalībniekam procesa virzītāja uzdevumā un noteiktajos ietvaros ir tiesības veikt procesuālās darbības un pieņemt procesuālos lēmumus, izņemot lēmumus par kriminālprocesa virzību, par drošības līdzekļu piemērošanu, grozīšanu vai atcelšanu, par aresta uzlikšanu vai atcelšanu mantai, kā arī par tās personas statusu vai statusa maiņu, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

(3) Neapturot izpildi, izmeklēšanas grupas dalībnieks var procesa virzītāja uzdevumu pārsūdzēt.

(4) Izmeklētāja tiešā priekšnieka un uzraugošā prokurora norādījumus izmeklēšanas grupas dalībnieks pārsūdz, kā arī noraidījumus piesaka ar procesa virzītāja starpniecību.

(5) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

31.pants. Izmeklētāja tiešais priekšnieks

(1) Izmeklētāja tiešais priekšnieks ir izmeklēšanas iestādes vai tās struktūrvienības vadītājs vai viņa vietnieks, kuram saskaņā ar pienākumu sadali vai individuālu rīkojumu uzdots kontrolēt konkrētā kriminālprocesa veikšanu izmeklēšanas laikā.

(2) Izmeklētāja tiešajam priekšniekam ir pienākums:

1) nodrošināt, lai viņam pakļautās amatpersonas savlaicīgi uzsāktu kriminālprocesu;

2) organizēt procesuālo uzdevumu izpildītāju darbu;

3) piešķirt procesuālās pilnvaras nepieciešamajam savā pakļautībā esošo amatpersonu lokam, lai nodrošinātu kriminālprocesa veikšanu mērķtiecīgi un bez neattaisnotas novilcināšanas;

4) dot norādījumus par izmeklēšanas virzienu un izmeklēšanas darbību veikšanu, ja procesa virzītājs nenodrošina mērķtiecīgu izmeklēšanu un pieļauj neattaisnotu iejaukšanos personas dzīvē vai vilcināšanos.

(3) Izmeklētāja tiešajam priekšniekam ir tiesības:

1) iepazīties ar viņam pakļautās amatpersonas lietvedībā esošā kriminālprocesa materiāliem;

2) pieņemt procesam nozīmīgus organizatoriskos lēmumus, tas ir, noteikt kritērijus kriminālprocesu sadalei, nodot kriminālprocesu citam procesa virzītājam, izveidot izmeklēšanas grupu, savas kompetences ietvaros pārņemt kriminālprocesa vadīšanu;

3) piedalīties tajās procesuālajās darbībās, ko veic procesa virzītājs vai izmeklēšanas grupas dalībnieks;

4) veikt izmeklēšanas darbību, par to iepriekš informējot procesa virzītāju;

5) dot norādījumus un atcelt savā pakļautībā esošo amatpersonu nepamatoti un nelikumīgi pieņemtos lēmumus;

6) pārsūdzēt prokurora lēmumu un dotos norādījumus, atdodot krimināllietu atpakaļ izmeklēšanas iestādei izmeklēšanas turpināšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

32.pants. Procesuālo uzdevumu izpildītājs

(1) Procesuālo uzdevumu izpildītājs ir izmeklēšanas iestādes amatpersona vai prokurors, kuram procesa virzītājs uzdevis veikt vienu vai vairākas izmeklēšanas darbības, neiekļaujot viņu izmeklēšanas grupas sastāvā.

(2) Procesuālo uzdevumu izpildītājs atbild par uzdotās izmeklēšanas darbības kvalitatīvu izpildi, un viņa pienākums ir informēt procesa virzītāju par visiem faktiem, kuri var būt nozīmīgi kriminālprocesa tiesiskai un taisnīgai pabeigšanai. Lai nodrošinātu uzdotās izmeklēšanas darbības izpildi, procesuālo uzdevumu izpildītājam ir tiesības pieņemt lēmumu par piespiedu atvešanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

33.pants. Ekspertīžu iestādes eksperts

(1) Ekspertīžu iestādes ekspertam ir pilnvaras veikt kriminālprocesu, ja viņš ir ieguvis tiesības veikt noteikta veida ekspertīzes un saņēmis procesa virzītāja uzdevumu.

(2) Eksperts procesa virzītāja uzdevumā:

1) izdara ekspertīzi, ja pierādīšanai nepieciešamās informācijas iegūšanai jāveic izpēte, izmantojot speciālas zināšanas, ierīces un vielas;

2) veic notikuma vai citas vietas, līķa, apvidus, priekšmetu apskati;

3) izdara personu aplūkošanu;

4) izņem paraugus salīdzinošajai izpētei;

5) piedalās citu izmeklēšanas darbību veikšanā;

6) izmanto speciālās zināšanas noziedzīga nodarījuma pēdu un citu lietu atrašanai un izņemšanai.

(3) Ekspertam ir tiesības:

1) iepazīties ar krimināllietas materiāliem;

2) pieprasīt no procesa virzītāja ekspertīzes veikšanai nepieciešamo papildu informāciju un materiālus;

3) atteikties izdarīt ekspertīzi (dot atzinumu), ja iesniegtie materiāli nav pietiekami vai uzdotie jautājumi pārsniedz viņa kompetenci;

4) ar procesa virzītāja atļauju vai starpniecību uzdot jautājumus ekspertīzes priekšmeta robežās personām, kas tiek nopratinātas.

(4) Ekspertam ir tiesības veikt procesa virzītāja vai izmeklēšanas grupas dalībnieka noteikto ekspertīzi un sniegt atbildes uz uzdotajiem jautājumiem. Ja eksperts uzskata, ka, izmantojot speciālās zināšanas, var iegūt kriminālprocesam svarīgas ziņas, par kurām jautājums nav uzdots, viņš rakstveidā informē par to procesa virzītāju.

(5) Eksperts savus pienākumus veic:

1) pēc procesa virzītāja dotā norādījuma, kas fiksēts tās izmeklēšanas darbības protokolā, kurā piedalās eksperts;

2) saskaņā ar procesuālo lēmumu par ekspertīzes noteikšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

34.pants. Pieaicinātais eksperts

(1) Procesa virzītājs var pieaicināt un ar lēmumu uzdot ekspertīzi veikt personai, kura nav ekspertīžu iestādes eksperts, bet kuras zināšanas un praktiskā pieredze ir pietiekama ekspertīzes izdarīšanai.

(2) Pieaicinātajam ekspertam ir šā likuma 33.panta trešajā un ceturtajā daļā norādītās tiesības, kā arī tiesības saņemt to izdevumu atlīdzību, kas radušies sakarā ar ierašanos pēc procesa virzītāja aicinājuma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

35.pants. Revidents

(1) Revidentam ir pilnvaras veikt kriminālprocesu, ja viņš ieguvis attiecīgu kvalifikāciju, likumā noteiktajā kārtībā ieguvis sertifikātu revīziju veikšanai un saņēmis procesa virzītāja lēmumā noteiktu vai izmeklēšanas darbības protokolā

fiksētu konkrētu uzdevumu.

(2) Revidents procesa virzītāja uzdevumā:

1) veic inventarizāciju;

2) veic dokumentu apskati un izņemšanu;

3) apskata preces, produkciju un izejvielas revīzijas veikšanai nepieciešamajā apjomā;

4) sniedz saimnieciskās un finansiālās darbības aprakstu revidenta pārskatā, ja to iespējams dot bez revīzijas veikšanas;

5) aptaujā lieciniekus vai piedalās viņu nopratināšanā;

6) izdara revīziju ar procesa virzītāju saskaņotā apjomā;

7) iepazīstina ieinteresētās personas ar revīzijas materiāliem;

8) sniedz revidenta vērtējumu par ieinteresēto personu iebildumiem.

36.pants. Prokurors kriminālprocesā

(1) Prokurors kriminālprocesā realizē izmeklēšanas uzraudzības, izmeklēšanas, kriminālvajāšanas, valsts apsūdzības uzturēšanas un citas šajā likumā noteiktās funkcijas.

(2) Likumā noteiktajos gadījumos prokurors izlemj jautājumu par kriminālprocesa uzsākšanu un pats veic izmeklēšanu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2006.)

37.pants. Izmeklēšanu uzraugošais prokurors

(1) Prokurors, kuram saskaņā ar prokuratūras iestādē noteikto pienākumu sadali vai rīkojumu konkrētajā kriminālprocesā jāveic izmeklēšanas uzraudzība, ir uzraugošais prokurors.

(2) Uzraugošajam prokuroram izmeklēšanas laikā ir pienākums:

1) dot norādījumus par procesa veida izvēli, izmeklēšanas virzienu un izmeklēšanas darbību veikšanu, ja procesa virzītājs nenodrošina mērķtiecīgu izmeklēšanu un pieļauj neattaisnotu iejaukšanos personas dzīvē vai vilcināšanos;

2) pieprasīt, lai izmeklētāja tiešais priekšnieks nomaina procesa virzītāju, izdara izmaiņas izmeklēšanas grupā, ja netiek izpildīti dotie norādījumi vai ir pieļauti procesuālie pārkāpumi, kas apdraud kriminālprocesa norisi;

3) *(izslēgts ar 28.09.2005. likumu)*;

4) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

5) izskatīt sūdzības savas kompetences ietvaros;

6) izlemt pieteiktos noraidījumus savas kompetences ietvaros;

7) nekavējoties pārņemt kriminālprocesa vadīšanu, kad izmeklēšanā iegūti pietiekami pierādījumi kriminālatbildības attiecību taisnīgai noregulēšanai.

(3) Izmeklēšanu uzraugošajam prokuroram ir tiesības:

1) pieņemt lēmumu par kriminālprocesa uzsākšanu un nodošanu izmeklēšanas iestādei;

2) dot norādījumus un pieprasīt doto norādījumu izpildi;

3) veikt procesuālās darbības, par to iepriekš informējot procesa virzītāju;

4) jebkurā laikā iepazīties ar kriminālprocesa materiāliem;

5) atcelt procesa virzītāja un izmeklēšanas grupas dalībnieka lēmumus, kā arī izmeklētāja tiešā priekšnieka lēmumus, kas nav saistīti ar procesam nozīmīgiem organizatoriskiem jautājumiem;

6) iesniegt ierosinājumu amatā augstākam prokuroram par cita izmeklētāja tiešā priekšnieka noteikšanu konkrētajā kriminālprocesā vai kriminālprocesa nodošanu citai izmeklēšanas iestādei;

7) piedalīties sēdē, kurā izmeklēšanas tiesnesis lemj par atļaujas došanu piespiedu līdzekļu piemērošanai un speciālo izmeklēšanas darbību veikšanai;

8) piedalīties to procesuālo darbību veikšanā, kas vērstas uz sadarbību ar personu, kurai ir tiesības uz aizstāvību, kā arī vienkāršāka procesa izvēlē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

38.pants. Prokurors kā procesa virzītājs

(1) Uzraugošais prokurors iegūst procesa virzītāja statusu no brīža, kad viņš pārņem kriminālprocesa vadīšanu un lemj par kriminālvajāšanas uzsākšanu:

1) pēc izmeklēšanas procesa virzītāja ierosinājuma;

2) pēc amatā augstāka prokurora norādījuma;

3) pēc savas iniciatīvas.

(2) Amatā augstāks prokurors var uzlikt procesa virzītāja pienākumus citam prokuroram.

(3) Izņēmuma gadījumā ģenerālprokurors, Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta vai tiesas apgabala virsprokurors var noteikt prokuroru par procesa virzītāju izmeklēšanas stadijā.

39.pants. Prokurora — procesa virzītāja pienākumi un tiesības

(1) Prokuroram kā procesa virzītājam ir pienākums:

1) nepieļaujot neattaisnotu vilcināšanos un likumā noteiktajā laikā uzsākt kriminālvajāšanu;

1^1) izvēlēties konkrētiem apstākļiem atbilstošu vienkāršāko pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas veidu, kā arī izvēlēties un veikt tādas procesuālās darbības, lai nodrošinātu kriminālprocesa mērķa sasniegšanu pēc iespējas ātrāk un ekonomiskāk;

2) atteikties no kriminālvajāšanas un izbeigt kriminālprocesu, ja pastāv likumā tam paredzētie priekšnoteikumi;

3) noteikt tiesai nododamās krimināllietas un arhīva lietas materiālu kopumu;

4) izsniegt personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, tiesai nododamās krimināllietas materiālu kopijas vai norakstus (turpmāk — kopijas) vai likumā noteiktajā kārtībā šo personu iepazīstināt ar tiesai nododamās krimināllietas materiāliem;

5) izsniegt cietušajam likumā paredzēto materiālu kopijas;

6) lemt par iesniegtajiem pieteikumiem;

6^1) pieprasīt no Valsts probācijas dienesta izvērtēšanas ziņojumu par personu, kura apsūdzēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pret tikumību un dzimumneaizskaramību;

6[2]) pieprasīt no Valsts probācijas dienesta izvērtēšanas ziņojumu par nepilngadīgo, kurš apsūdzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanā;

7) iesniegt tiesai vienošanos, kas slēgta ar apsūdzēto par vainas atzīšanu un sodu;

8) pieņemt lēmumu par krimināllietas nodošanu tiesai un iesniegt krimināllietu tiesai;

9) izbeigt kriminālprocesu, ja konstatēts likumā noteiktais pamats;

10) iesniegt krimināllietu iztiesāšanai īpašā procesa kārtībā.

(2) Prokuroram kriminālvajāšanā ir tiesības:

1) izbeigt kriminālvajāšanu un noteikt papildu izmeklēšanu;

2) likumā noteiktajā kārtībā pieņemt jebkuru procesuālo lēmumu un veikt jebkuru procesuālo darbību vai uzdot tās veikšanu izmeklēšanas grupas dalībniekam vai procesuālo uzdevumu izpildītājam;

3) pabeigt kriminālprocesu, piemērojot prokurora priekšrakstu par sodu;

4) sagatavot vienošanās projektu;

5) iesniegt priekšlikumus noteiktu faktu atzīšanai par pierādītiem bez pierādījumu pārbaudes tiesā;

6) ja nepieciešams, pieprasīt no Valsts probācijas dienesta personas izvērtēšanas ziņojumu.

(2[1]) Prokuroram procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu juridiskajai personai ir tiesības pabeigt procesu, piemērojot prokurora priekšrakstu par piespiedu ietekmēšanas līdzekli.

(3) Ja procesuālā lēmuma pieņemšanai ir nepieciešams Eiropas Savienības Tiesas prejudiciāls nolēmums par Eiropas Savienības tiesību normas interpretāciju vai spēkā esamību, prokurors var ierosināt, lai ģenerālprokurors nosūta neskaidro jautājumu Eiropas Savienības Tiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 21.10.2010., 14.03.2013., 12.11.2015., 20.06.2018. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018. Pirmās daļas 6.[2] punkts stājas spēkā 01.01.2019. Sk. Pārejas noteikumu 69. punktu)

40.pants. Izmeklēšanas tiesnesis

Izmeklēšanas tiesnesis ir tiesnesis, kuram rajona (pilsētas) tiesas priekšsēdētājs uz noteiktu laiku likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā uzdevis kontrolēt cilvēktiesību ievērošanu kriminālprocesos.

41.pants. Izmeklēšanas tiesneša pienākumi un tiesības

(1) Izmeklēšanā un kriminālvajāšanā izmeklēšanas tiesnesim ir pienākums:

1) likumā paredzētajos gadījumos lemt par piespiedu līdzekļa piemērošanu;

2) lemt par aizdomās turētā un apsūdzētā pieteikumiem par to drošības līdzekļu grozīšanu vai atcelšanu, kuri piemēroti ar izmeklēšanas tiesneša lēmumu;

3) likumā paredzētajos gadījumos izskatīt sūdzības par procesa virzītāja piemēroto drošības līdzekli;

4) likumā paredzētajos gadījumos lemt par procesuālo darbību veikšanu;

5) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

6) lemt par sūdzībām attiecībā uz tādu noslēpumu neattaisnotu pārkāpšanu kriminālprocesā, kurus aizsargā

likums;

7) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

8) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

9) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

10) lemt par personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, lūgumu atbrīvot no samaksas par advokāta palīdzības izmantošanu.

(2) Pirmās instances tiesā līdz lietas iztiesāšanas uzsākšanai izmeklēšanas tiesnesim ir pienākums lemt par:

1) apsūdzētā pieteikumu attiecībā uz drošības līdzekļu grozīšanu vai atcelšanu;

2) prokurora ierosinājumu attiecībā uz drošības līdzekļa izraudzīšanu vai grozīšanu;

3) kriminālprocesā iesaistītās personas, kurai ir tiesības iepazīties ar krimināllietas materiāliem, iepazīstināšanu ar speciālo izmeklēšanas darbību materiāliem, kuri netiek pievienoti krimināllietai (pirmdokumentiem).

(3) Izmeklēšanas tiesnesim nav atļauts aizstāt procesa virzītāju un uzraugošo prokuroru pirmstiesas kriminālprocesā, dodot norādījumus par izmeklēšanas virzienu un izmeklēšanas darbību veikšanu.

(4) Izmeklēšanā un kriminālvajāšanā izmeklēšanas tiesnesim ir tiesības:

1) iepazīties ar visiem materiāliem kriminālprocesā, kurā iesniegts procesa virzītāja ierosinājums, personas sūdzība vai pieteikums, pieteikts noraidījums;

2) pieprasīt no procesa virzītāja papildu informāciju kriminālprocesā, kurā tiek veiktas speciālās izmeklēšanas darbības vai piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, kā arī noteikt termiņus speciālo izmeklēšanas darbību veikšanai;

3) piemērot procesuālo sankciju par pienākumu nepildi vai kārtības neievērošanu pirmstiesas kriminālprocesā;

4) ierosināt, lai amatpersonas, kuras pilnvarotas veikt kriminālprocesu, tiktu sauktas pie atbildības par cilvēktiesību aizskārumiem, kas pieļauti kriminālprocesuālo pilnvaru īstenošanas rezultātā.

(5) Izmeklēšanas tiesnesim var būt arī citas šajā likumā īpaši noteiktas tiesības un pienākumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 14.01.2010. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

42.pants. Valsts apsūdzības uzturētājs

(1) Valsts apsūdzību pirmās instances tiesā uztur tas prokurors, kurš nodevis krimināllietu tiesai. Amatā augstāks prokurors apsūdzības uzturēšanu var uzdot citam prokuroram.

(2) Valsts apsūdzību apelācijas instances tiesā uztur pēc iespējas tas pats prokurors, kas to uzturēja pirmās instances tiesā. Amatā augstāks prokurors valsts apsūdzības uzturēšanu var uzdot citam prokuroram.

(3) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

43.pants. Valsts apsūdzības uzturētāja pilnvaras pirmās un apelācijas instances tiesā

(1) Prokuroram, uzturot apsūdzību pirmās vai apelācijas instances tiesā, ir pienākums un tiesības:

1) ar amatā augstāka prokurora piekrišanu atteikties no apsūdzības uzturēšanas, ja pastāv saprātīgas šaubas par apsūdzētā vainu;

2) pieteikt noraidījumu, ja pastāv likumā noteiktais pamats;

3) izteikties par katru tiesā izlemjamo jautājumu;

4) virzīt apsūdzības pierādījumu pārbaudi un piedalīties pārējo pierādījumu pārbaudē;

5) pieprasīt pārtraukumu papildu pierādījumu iesniegšanai vai jaunas apsūdzības sastādīšanai;

6) pieteikt lūgumus;

7) uzstāties tiesas debatēs;

8) iepazīties ar tiesas sēdes protokolu, pilnu nolēmuma tekstu un personu iesniegtajām sūdzībām;

9) pārsūdzēt tiesu nolēmumus, ja ir pamats to darīt.

(2) Šā panta pirmajā daļā norādītās pilnvaras prokuroram ir visos kriminālprocesos neatkarīgi no procesa norises īpatnībām atsevišķu kategoriju lietās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

43.[1] pants. Prokurors kasācijas instances tiesā

(1) Kasācijas instances tiesā prokurors izsaka viedokli par tiesas nolēmuma likumību un pamatotību.

(2) Prokuroram kasācijas instances tiesā ir šā likuma 54.nodaļā noteiktās tiesības un pienākumi.

(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

44.pants. Privātās apsūdzības uzturētājs

(Izslēgts ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

45.pants. Amatā augstāks prokurors kriminālprocesā

(1) Amatā augstāks prokurors likumā noteiktajā kārtībā kontrolē, kā prokurors īsteno savas pilnvaras.

(2) Amatā augstāka prokurora pienākumus pilda:

1) rajona (pilsētas) virsprokurors, ja šajā likumā noteiktās prokurora funkcijas veic attiecīgās prokuratūras prokurors;

2) tiesas apgabala virsprokurors, ja šajā likumā noteiktās prokurora funkcijas veic attiecīgās prokuratūras prokurors vai rajona līmeņa virsprokurors, bet pēc savas iniciatīvas arī tad, ja šīs funkcijas veic rajona (pilsētas) prokuratūras vai tai pielīdzināta statusa prokuratūras prokurors;

3) Ģenerālprokuratūras virsprokurors, ja šajā likumā noteiktās prokurora funkcijas veic Ģenerālprokuratūras nodaļas virsprokurors vai prokurors, Ģenerālprokuratūras departamenta prokurors vai tiesas apgabala virsprokurors, kā arī pēc savas iniciatīvas;

4) ģenerālprokurors, ja šajā likumā noteiktās prokurora funkcijas veic Ģenerālprokuratūras departamenta virsprokurors;

5) jebkurš prokurors, ja viņu konkrētajā kriminālprocesā tam pilnvarojis ģenerālprokurors vai Ģenerālprokuratūras virsprokurors.

(3) *(Izslēgta ar 19.01.2006. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2006.)

46.pants. Amatā augstāka prokurora pienākumi un tiesības

(1) Amatā augstākam prokuroram ir pienākums:

1) lemt par sūdzībām attiecībā uz uzraugošā prokurora un prokurora— procesa virzītāja lēmumiem un rīcību;

2) lemt par uzraugošā prokurora un prokurora — procesa virzītāja atteikšanos no piedalīšanās kriminālprocesā vai par viņiem pieteiktajiem noraidījumiem;

3) lemt par uzraugošā prokurora ierosinājumu nomainīt izmeklētāja tiešo priekšnieku vai izmeklēšanas iestādi;

4) nomainīt uzraugošo prokuroru vai prokuroru — procesa virzītāju, ja netiek pilnvērtīgi nodrošināta uzraudzība un kriminālvajāšana;

5) izveidot izmeklēšanas grupu, ja darba apjoms apdraud kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā;

6) nomainīt valsts apsūdzības uzturētāju, ja netiek pilnvērtīgi nodrošināta apsūdzības uzturēšana;

7) izlemt, vai atteikšanās no apsūdzības ir pamatota un likumīga.

(2) Amatā augstākam prokuroram ir tiesības:

1) iepazīties ar visiem materiāliem kriminālprocesā, kurā viņš pilda amatā augstāka prokurora funkcijas;

2) noteikt uzraugošo prokuroru, ja ir nepieciešams atkāpties no iepriekš apstiprinātajiem kriminālprocesu sadales principiem;

3) uzdot prokuroram pildīt uzraugošā prokurora vai prokurora— procesa virzītāja funkcijas vai uzņemties tās pašam;

4) pieprasīt, lai izmeklēšanas iestādes vadītājs, kuram administratīvi pakļauts izmeklētāja tiešais priekšnieks konkrētajā kriminālprocesā, šajā procesā nosaka citu priekšnieku;

5) uzdot izmeklēšanu kriminālprocesā veikt citai izmeklēšanas iestādei;

6) dot norādījumus izmeklētājam, uzraugošajam prokuroram vai prokuroram— procesa virzītājam par procesa veida izvēli, pirmstiesas procesa virzību un izmeklēšanas darbību veikšanu;

7) atcelt izmeklētāja, izmeklēšanas grupas dalībnieka, amatā zemāka prokurora lēmumus;

8) dot norādījumus valsts apsūdzības uzturētājam par pierādījumu pārbaudes taktiku un papildu pierādījumu avotu pieteikšanu;

9) izlemt valsts apsūdzības uzturētāja ierosinājumu atteikties no apsūdzības uzturēšanas tiesā, to apstiprinot vai uzdodot citam sev pakļautajam prokuroram uzturēt valsts apsūdzību, vai uzņemties to pašam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. un 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

47.pants. Tiesnesis kā procesa virzītājs krimināllietas sagatavošanā iztiesāšanai

(1) Tiesnesis, sagatavojot lietu iztiesāšanai:

1) pārliecinās par lietas piekritību šai tiesai;

2) izlemj jautājumu par lietas iztiesāšanas iespējamību;

3) nosaka iztiesāšanas laiku, vietu un iztiesāšanas veidu;

4) uzdod tiesas kancelejai veikt sagatavojošās darbības.

(2) Sagatavošanas laikā tiesnesis nevērtē pierādījumus un nodarījuma juridisko kvalifikāciju un nepieņem lēmumus par kriminālatiesisko attiecību noregulējumu

48.pants. Tiesa kā procesa virzītājs

(1) Izskatot krimināllietu, tiesai ir procesa virzītāja pilnvaras kriminālprocesa vadīšanā un procesuālās kārtības nodrošināšanā, kā arī ekskluzīvas tiesības spriest tiesu.

(2) Savu funkciju izpildei tiesa:

1) pieprasa, lai ikviena persona izpilda kriminālprocesuālo pienākumu un ievēro kārtību tiesas sēdes laikā;

2) piemēro procesuālās sankcijas;

3) neiejaucoties apsūdzības uzturēšanā un aizstāvības realizēšanā, piedalās pierādījumu pārbaudē;

4) izlemj saņemtos pieteikumus, lūgumus un noraidījumus;

5) izskata un izspriež lietu un pasludina nolēmumu;

6) veic pasākumus, lai tiktu sauktas pie atbildības amatpersonas, kuras veic kriminālprocesu un savas pilnvaras īsteno negodprātīgi.

(3) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu.)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

49.pants. Tiesnesis kā procesa virzītājs pēc lietas iztiesāšanas un nolēmuma pieņemšanas

Tiesnesis pēc lietas iztiesāšanas un nolēmuma pieņemšanas līdz šā nolēmuma nodošanai izpildei vai nosūtīšanai nākamās instances tiesai:

1) nodrošina tiesas sēdes protokola un nolēmuma pieejamību noteiktajā dienā visām likumā paredzētajām personām;

2) uzdod nosūtīt krimināllietu kopā ar iesniegtajām sūdzībām nākamās instances tiesai;

3) sasauc tiesas sastāvu, lai izlemtu tiesas sēdes protokolam pievienotos neapmierinātos iebildumus;

4) pieņem lēmumu par tiesas nolēmuma nodošanu izpildei un uzdod veikt nepieciešamās darbības šā lēmuma izpildei;

5) sasauc tiesas sastāvu, lai izlemtu ar tiesas nolēmuma izpildi saistītos jautājumus.

4.nodaļa. Apstākļi, kas liedz veikt kriminālprocesu

50.pants. Interešu konflikta nepieļaujamība kriminālprocesā

(1) Amatpersona nedrīkst uzņemties pilnvaras veikt kriminālprocesu, ja tādējādi šī persona nonāktu interešu konfliktā, proti, ja tās personiskās intereses gan tieši, gan netieši nesakrīt ar kriminālprocesa mērķi vai pastāv apstākļi, kas kriminālprocesā iesaistītajai personai pamatoti dod iemeslu pieļaut šādu ieinteresētību.

(2) *(Izslēgta ar 21.10.2010. likumu)*

(3) Šā panta pirmajā daļā minētajām personām jāatsakās no kriminālprocesa veikšanas, tiklīdz atklājies interešu konflikts.

(4) Personām, kuras veic kriminālprocesu, ir pienākums panākt interešu konfliktā esošas personas izslēgšanu no kriminālprocesa veikšanas, pieņemot lēmumu savas kompetences ietvaros vai piesakot noraidījumu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

51.pants. Neapstrīdamie interešu konflikta apstākļi

Bez jebkādas papildu apstākļu noskaidrošanas tiek atzīta interešu konflikta pastāvēšana, ja amatpersona, kura veic kriminālprocesu:

1) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei, svainībā līdz otrajai pakāpei vai sastāv laulībā ar personu, kura īsteno aizstāvību, vai ar cietušo vai viņa pārstāvi;

2) pati, tās laulātais, bērni vai vecāki saņem ienākumus no personas, kura īsteno aizstāvību, vai no cietušā vai viņa pārstāvja;

3) ir saistīta ar kopīgu saimniecību ar personu, kura īsteno aizstāvību, vai ar cietušo vai viņa pārstāvi;

4) atrodas nepārprotamā personiskā konfliktā ar personu, kura īsteno aizstāvību, vai ar cietušo vai viņa pārstāvi;

5) šajā procesā ir liecinieks, cietušais vai viņa pārstāvis vai persona, kura īsteno aizstāvību vai ir veikusi aizstāvību vai cietušā pārstāvību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 11.06.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

52.pants. Interešu konflikta apstākļi atsevišķām kriminālprocesā iesaistītajām personām

(1) Vienā pirmstiesas kriminālprocesā nedrīkst būt iesaistītas personas, kuras savstarpēji saista laulība, kopīga saimniecība vai pirmās pakāpes radniecība, ja šīs personas konkrētajā procesā ir:

1) uzraugošais prokurors un procesa virzītājs izmeklēšanā;

2) amatā augstāks prokurors un procesa virzītājs vai uzraugošais prokurors;

3) izmeklēšanas tiesnesis un procesa virzītājs vai uzraugošais vai amatā augstāks prokurors.

(2) Jautājumu par šā panta pirmajā daļā minētā interešu konflikta izbeigšanu pieņem persona, kurai ir tiesības izlemt noraidījumu.

(3) Izmeklēšanas tiesnesis nedrīkst būt persona, kura šajā pašā kriminālprocesā ir bijusi procesa virzītājs vai uzraugošais prokurors.

(4) Lietas izskatīšanā tiesā nedrīkst piedalīties tiesnesis, kurš ir:

1) piedalījies pirmstiesas kriminālprocesā vai pirmās instances vai apelācijas instances tiesā jebkādā statusā;

2) radniecībā līdz trešajai pakāpei, svainībā līdz otrajai pakāpei, laulībā ar citu iztiesāšanā iesaistītu tiesnesi, apsūdzības uzturētāju vai prokuroru, kas krimināllietu nodevis iztiesāšanai, vai kuru ar minēto tiesnesi, apsūdzības uzturētāju vai prokuroru saista kopīga saimniecība.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

53.pants. Eksperta un revidenta noraidījuma pamats

Eksperta un revidenta noraidījuma pamats papildus šā likuma 50. un 51.pantā minētajiem apstākļiem var būt arī nepietiekama profesionālā sagatavotība attiecīgo pienākumu veikšanai.

54.pants. Sevis atstatīšana no kriminālprocesa veikšanas

(1) Paziņojumu par sevis atstatīšanu no kriminālprocesa veikšanas interešu konflikta situācijā iesniedz:

1) izmeklēšanas grupas dalībnieks, eksperts, revidents — procesa virzītājam;

2) procesa virzītājs izmeklēšanā un izmeklētāja tiešais priekšnieks — uzraugošajam prokuroram;

3) uzraugošais prokurors, procesa virzītājs kriminālvajāšanā un valsts apsūdzības uzturētājs—amatā augstākam prokuroram;

4) amatā augstāks prokurors — nākamajam amatā augstākam prokuroram;

5) izmeklēšanas tiesnesis — tiesas priekšsēdētājam;

6) tiesnesis līdz iztiesāšanas uzsākšanai vai pēc nolēmuma nodošanas izpildei — tiesas priekšsēdētājam;

7) tiesnesis, iztiesājot krimināllietu, — tiesas sastāvam;

8) tiesas priekšsēdētājs — vienu līmeni augstākas tiesas priekšsēdētājam.

(2) Amatpersona, kas saņēmusi paziņojumu, nodrošina atkāpušās personas aizstāšanu vai arī atzīst atteikšanos par nepamatotu un uzdod turpināt kriminālprocesa veikšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

55.pants. Noraidījuma pieteikšana

(1) Persona, kura īsteno aizstāvību, cietušais vai procesa veikšanai pilnvarota persona, ja tai ir zināmi apstākļi, kas liedz kādai amatpersonai veikt konkrēto kriminālprocesu, iesniedz šīs personas noraidījumu šā likuma 54.panta pirmajā daļā minētajām personām, kurām ir tiesības lemt par noraidījumu. Ja noraidījums valsts apsūdzības uzturētājam tiek pieteikts tiesas sēdē, to izlemj tiesas sastāvs. Ja noraidījums izmeklēšanas tiesnesim tiek pieteikts tiesas sēdē, to izlemj izmeklēšanas tiesnesis.

(2) Pirmstiesas kriminālprocesā un lietas izskatīšanā tiesā līdz iztiesāšanas uzsākšanai noraidījumu piesaka rakstveidā, bet tiesas sēdē — mutvārdos, to ierakstot sēdes protokolā.

(3) Ar vienu un to pašu pamatojumu noraidījumu nevar pieteikt atkārtoti.

(4) Pieteikto noraidījumu nedrīkst motivēt ar personas rīcību konkrētajā kriminālprocesā. Rīcība pārsūdzama likumā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

56.pants. Lēmuma pieņemšana par pieteikto noraidījumu

(1) Noraidījuma motīvu pārbaude uzsākama nekavējoties. Lēmumu pieņem, ja ir apstiprinājies noraidījuma pamatojums vai iegūta pārliecība, ka noraidīšanas pamats nepastāv.

(2) Visos gadījumos no personas, kurai pieteikts noraidījums, pieņem paskaidrojumu.

(3) Izņēmuma gadījumos personu var atstādināt no pienākumu veikšanas līdz lēmuma pieņemšanai.

57.pants. Lēmuma par noraidīšanu vai atteikšanos noraidīt pārsūdzēšana

(1) Ārpus tiesas sēdes pieņemtu lēmumu par noraidīšanu vai atteikšanos noraidīt 10 dienu laikā var pārsūdzēt:

1) procesa virzītāja izmeklēšanā lēmumu — uzraugošajam prokuroram;

2) uzraugošā prokurora lēmumu — amatā augstākam prokuroram;

3) amatā augstāka prokurora lēmumu — nākamajam amatā augstākam prokuroram;

4) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

5) *(izslēgts ar 19.01.2006. likumu)*.

(2) Tiesas sēdē pieņemtais lēmums atsevišķi nav pārsūdzams.

(3) Šā panta pirmajā daļā minēto personu lēmums nav pārsūdzams.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. un 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

58.pants. Interešu konflikta nenovēršanas sekas

(1) Ja interešu konflikts apzināti netiek novērsts, it īpaši ja pastāv apstākļi, kas paši par sevi izslēdz personas piedalīšanos kriminālprocesā, persona saucama pie likumā noteiktās atbildības.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto apstākļu konstatēšana ir pamats attiecīgās personas pieņemto lēmumu atcelšanai un iegūto pierādījumu pieļaujamības apšaubīšanai.

5.nodaļa. Personas, kuras īsteno aizstāvību

59.pants. Aizstāvības īstenošanas pamats

(1) Aizstāvības īstenošanas pamats ir kriminālprocesa veikšanai pilnvarotas amatpersonas šajā likumā noteiktajā kārtībā rakstveidā izteikts pieņēmums vai apgalvojums, ka persona izdarījusi noziedzīgu nodarījumu.

(2) Atkarībā no iegūtajiem pierādījumiem pieņēmumus iedala šādi:

1) pastāv reāla iespēja, ka persona izdarījusi izmeklējamo noziedzīgu nodarījumu (pret personu var uzsākt kriminālprocesu);

2) atsevišķi fakti dod pamatu uzskatīt, ka noziedzīgu nodarījumu izdarījusi šī persona (personu var aizturēt);

3) pierādījumu kopums dod pamatu pieņēmumam, ka, visticamāk, izmeklējamo noziedzīgu nodarījumu izdarījusi šī persona (personu var turēt aizdomās);

4) pierādījumu kopums dod pamatu prokuroram — procesa virzītājam uzskatīt, ka tieši šī persona izdarījusi konkrētu noziedzīgu nodarījumu (personu var apsūdzēt);

5) prokurors — procesa virzītājs nešaubās, ka ar esošajiem pierādījumiem spēs pārliecināt tiesu, ka nepastāv saprātīgas šaubas par to, ka tieši šī persona izdarījusi konkrētu noziedzīgu nodarījumu.

(3) Pieņēmums iegūst apgalvojuma formu, ja:

1) persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, likumā noteiktajā kārtībā apliecina, ka prokurora pieņēmums ir pareizs, un abi apgalvo, ka persona izdarījusi konkrētu noziedzīgu nodarījumu;

2) tiesa, novērtējot pierādījumus, konstatē, ka persona izdarījusi konkrētu noziedzīgu nodarījumu.

(4) Juridiskajai personai aizstāvības īstenošanas pamats ir šajā likumā noteiktajā kārtībā procesa virzītāja izteikts pieņēmums, ka fiziskā persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu tieši šīs juridiskās personas interesēs, labā vai nepienācīgas pārraudzības vai kontroles rezultātā.

(5) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu.)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 14.03.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

60.pants. Personas, kuras īsteno aizstāvību

(1) Savu procesuālo aizstāvību īsteno persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, tas ir, persona:

1) par kuru izteikts šā likuma 59.pantā minētais pieņēmums vai apgalvojums;

2) pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai;

3) pret kuru kriminālprocess izbeigts uz nereabilitējošiem pamatiem;

4) pret kuru kriminālprocess izbeigts sakarā ar tādu apstākļu pastāvēšanu, kuri izslēdz krimināltatbildību, ja šī persona apstrīd pašu Krimināllikumā paredzēto rīcību.

(1^1) Tiesības uz aizstāvību ir arī personai, kura izdarījusi darbību, kas atbilst Krimināllikumā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm, bet savas mazgadības dēļ nav saucama pie krimināltatbildības. Šādai personai ir tādas pašas tiesības uz aizstāvību kā personai, pret kuru uzsākts kriminālprocess.

(2) Uz procesuālo aizstāvību tiesīgas personas tiesības uz aizstāvību īsteno arī:

1) aizstāvis;

2) pārstāvis;

3) persona, kura iestājas par mirušās personas reabilitāciju.

(3) Juridiskā persona, par kuras interesēs darbojušos fizisko personu izteikts šā likuma 59.pantā minētais pieņēmums vai apgalvojums, savas procesuālās tiesības uz aizstāvību īsteno ar pārstāvja palīdzību.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

60.[1] pants. Personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, pienākums paziņot sūtījumu saņemšanas adresi

(1) Personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, ir pienākums pēc procesa virzītāja pieprasījuma nekavējoties rakstveidā paziņot savu sūtījumu saņemšanas pasta vai elektronisko adresi.

(2) Ar šā panta pirmajā daļā minēto paziņojumu persona apņemas 24 stundu laikā saņemt kriminālprocesu veicošās amatpersonas nosūtītos sūtījumus un bez kavēšanās ierasties pēc procesa virzītāja uzaicinājuma vai izpildīt citus minētos kriminālprocesuālos pienākumus.

(3) Ja sūtījums ir pienācīgā veidā nosūtīts uz paziņoto adresi, uzskatāms, ka pēc šā panta otrajā daļā minētā termiņa izbeigšanās adresāts to ir saņēmis.

(4) Personai ir pienākums nekavējoties, bet ne vēlāk kā darba dienas laikā rakstveidā informēt procesa virzītāju par sūtījumu saņemšanas adreses maiņu, norādot jauno adresi.
(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

60.[2] pants. Personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, pamattiesības kriminālprocesā

(1) Personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, ir šādas tiesības:

1) nekavējoties uzaicināt aizstāvi un noslēgt ar viņu vienošanos vai izmantot valsts nodrošināto juridisko palīdzību, ja šī persona pati par saviem līdzekļiem nevar noslēgt vienošanos ar aizstāvi;

2) tikties ar aizstāvi sarunas konfidencialitāti nodrošinošos apstākļos bez īpašas procesa virzītāja atļaujas un bez laika ierobežojumiem;

3) saņemt juridisko palīdzību no aizstāvja;

4) likumā paredzētajos gadījumos pieprasīt advokāta piedalīšanos atsevišķā procesuālajā darbībā aizstāvības nodrošināšanai, ja vēl nav noslēgta vienošanās par aizstāvību ar konkrētu advokātu vai šis aizstāvis nav varējis ierasties;

5) saņemt no procesa virzītāja attiecīgajā tiesas apgabalā praktizējošo advokātu sarakstu, kā arī bez maksas izmantot telefonu aizstāvja uzaicināšanai;

6) tikt informētai par to, kāds pieņēmums izteikts vai kādas aizdomas radušās pret šo personu, vai kāda apsūdzība tai izvirzīta;

7) likumā noteiktajā kārtībā un apjomā saņemt mutvārdu vai rakstveida tulkojumu tai saprotamā valodā;

8) klusēt, sniegt liecību vai atteikties liecināt;

9) likumā noteiktajos gadījumos, termiņos un kārtībā pārsūdzēt procesuālos lēmumus;

10) pieprasīt informāciju par kriminālprocesa virzību, par amatpersonām, kuras veic vai ir veikušas konkrēto kriminālprocesu, par personai piemērotajiem tiesību ierobežojumiem un to termiņiem;

11) lūgt, lai nomaina aizstāvi, ja pastāv likumā noteiktie šķēršļi viņa līdzdalībai.

(2) Liecības nesniegšana nav vērtējama kā traucēšana noskaidrot patiesību lietā un izvairīšanās no pirmstiesas procesa un tiesas.

(3) Papildus tiesībām, kas noteiktas šā panta pirmajā daļā, aizturētajam, kā arī aizdomās turētajam vai apsūdzētajam, kuram piemēro ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, ir šādas tiesības:

1) iepazīties ar tiem lietas materiāliem, ar kuriem pamatots ierosinājums piemērot ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, ciktāl šāda piekļuve neapdraud citu personu pamattiesības, sabiedrības intereses un netraucē kriminālprocesa mērķa sasniegšanu;

2) pieprasīt, lai par aizturēšanu vai apcietināšanu paziņo viņa tuviniekam, mācību iestādei, darba devējam, kā arī sazināties ar vienu no tiem, ciktāl šāda sazināšanās neapdraud citu personu pamattiesības, sabiedrības intereses un netraucē kriminālprocesa mērķa sasniegšanai. Ārvalstniekam ir tiesības pieprasīt, lai par aizturēšanu vai apcietināšanu tiktu informēta viņa valsts diplomātiskā vai konsulārā pārstāvniecība, kā arī ar to sazināties;

3) saņemt informāciju par tiesībām uz neatliekamo medicīnisko palīdzību un veselības aprūpi atbilstoši normatīvajiem aktiem;

4) saņemt informāciju par maksimālo stundu vai mēnešu skaitu, uz kādu personai var tikt ierobežota brīvība pirmstiesas procesā.

(3^1) Papildus tiesībām, kas noteiktas šā panta pirmajā un trešajā daļā, nepilngadīgajam, kuram ir tiesības uz aizstāvību, ir šādas tiesības:

1) piedalīties procesuālajās darbībās kopā ar pārstāvi;

2) piedalīties procesuālajās darbībās kopā ar uzticības personu;

3) tiesības uz īpašiem pasākumiem privātās dzīves aizsardzībai;

4) saņemt individuālu novērtējumu;

5) tiesības uz brīvības atņemšanai alternatīvu procesuālo piespiedu līdzekļu primāru piemērošanu;

6) tiesības uz īpašu apiešanos ar brīvības atņemšanu saistīta piespiedu līdzekļa piemērošanas laikā.

(4) Personai, tiklīdz tā ieguvusi tiesības uz aizstāvību, nekavējoties rakstveidā izsniedz un, ja nepieciešams, izskaidro informāciju par šā panta pirmajā, trešajā un $3.^1$ daļā noteiktajām tiesībām. To, ka informācija ir izsniegta un, ja nepieciešams, tiesības izskaidrotas, persona apliecina ar savu parakstu.

(23.05.2013. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.05.2014., 18.02.2016., 20.06.2018. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

61.pants. Persona, pret kuru uzsākts kriminālprocess

(1) Pastāvot reālai iespējai, ka konkrēta persona izdarījusi izmeklējamo noziedzīgo nodarījumu, kriminālprocesu var uzsākt pret šo personu. Ja, uzsākot procesu, jau ir pamats minētā pieņēmuma izteikšanai, tad konkrēto personu norāda lēmumā par kriminālprocesa uzsākšanu.

(2) Ja uzsāktā kriminālprocesā iegūtas ziņas, ka, iespējams, konkrēta persona izdarījusi izmeklējamo noziedzīgo nodarījumu, tā iegūst tādas personas statusu, pret kuru uzsākts kriminālprocess.

(3) No brīža, kad šā panta pirmajā un otrajā daļā minētā persona tiek iesaistīta procesuālās darbības veikšanā vai procesa virzītājs atklātībai darījis zināmu informāciju par kriminālprocesa uzsākšanu pret to, tā iegūst procesuālās tiesības uz aizstāvību.

(4) Personai, pret kuru uzsākts kriminālprocess, ir šā likuma 60.^{2}pantā noteiktās pamattiesības, kā arī 66. panta pirmās daļas 3., 9., 12., 13., 14. un 16.punktā noteiktās tiesības un 67.panta pirmās daļas 1., 1.^{1}, 2., 5. un 6.punktā noteiktie pienākumi. Šai personai nedrīkst piemērot drošības līdzekļus.

(5) No šā panta trešajā daļā minētā brīža personai ir tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā.

(6) Personu, pret kuru uzsākts kriminālprocess, bez tās piekrišanas procesuālās darbības izdarīšanas laikā nedrīkst fotografēt, filmēt vai citādā veidā ar tehniskajiem līdzekļiem fiksēt nolūkā publiskot iegūtos materiālus plašsaziņas līdzekļos.

(19.01.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 23.05.2013., 29.05.2014., 20.06.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

62.pants. Aizturētais

(1) Aizturētais ir persona, kura likumā noteiktajā kārtībā īslaicīgi aizturēta, jo atsevišķi fakti dod pamatu uzskatīt, ka tā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu.

(2) Persona aizturētā statusu iegūst ar faktiskās aizturēšanas brīdi.

(3) Persona zaudē aizturētā statusu, ja:

1) kriminālprocess tiek izbeigts kopumā vai pret konkrēto personu;

2) tā tiek atzīta par aizdomās turēto vai apsūdzēto;

3) tā tiek atbrīvota no īslaicīgās aizturēšanas vietas un nav atzīta par aizdomās turēto vai apsūdzēto. Šādā gadījumā attiecīgā persona iegūst personas, pret kuru uzsākts kriminālprocess, statusu.

(17.05.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 21.06.2007.)

63.pants. Aizturētā tiesības

(1) Aizturētajam ir šā likuma 60.^{2} pantā noteiktās pamattiesības, kā arī tiesības:

1) iepazīties ar aizturēšanas protokolu un saņemt izrakstu no šā likuma par aizturētā tiesībām un pienākumiem;

2) mutvārdos vai rakstveidā izteikt savu attieksmi attiecībā uz aizturēšanas pamatotību;

3) pieteikt noraidījumu;

4) iesniegt sūdzības par amatpersonu rīcību;

5) pieteikt lūgumus par to izmeklēšanas darbību neatliekamu veikšanu, kuru rezultātā var tikt iegūti pierādījumi aizdomu nepamatotības apstiprināšanai.

(2) Bez aizturētā piekrišanas nedrīkst publiskot plašsaziņas līdzekļos procesuālo darbību laikā ar foto, video vai cita veida tehniskajiem līdzekļiem fiksētu viņa attēlu, ja vien tas nav nepieciešams noziedzīgā nodarījuma atklāšanai vai novēršanai.

(3) *(Izslēgta ar 23.05.2013. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 23.05.2013. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

64.pants. Aizturētā pienākumi

(1) Aizturētā pienākums ir sniegt patiesas identificējošas ziņas par sevi.

(1^1) Aizturētā pienākums ir sniegt patiesas liecības, ja viņš izmanto tiesības liecināt.

(2) Aizturētā pienākums ir ļaut, lai viņš tiek pakļauts eksperta izpētei, un izsniegt salīdzinošajai izpētei paraugus, kuru izveide nav atkarīga no personas gribas.

(3) Aizturētajam jāievēro noteiktā kārtība procesuālo darbību veikšanas laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

65. pants. Aizdomās turētais

Aizdomās turētais ir persona, par kuru pierādījumu kopums procesa virzītājam dod pamatu pieņēmumam, ka izmeklējamo noziedzīgo nodarījumu, visticamāk, izdarījusi konkrētā persona. Persona aizdomās turētā statusu iegūst no brīža, kad procesa virzītājs pieņem attiecīgo lēmumu.

(20.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

66.pants. Aizdomās turētā tiesības

(1) No brīža, kad personai paziņots, ka tā atzīta par aizdomās turēto, šai personai ir šā likuma $60.^2$ pantā noteiktās pamattiesības, kā arī tiesības:

1) saņemt tā lēmuma kopiju, ar kuru šī persona atzīta par aizdomās turēto, vai paziņojumu par paātrinātā procesa kārtībā pieņemto lēmumu, kurā ietverts tā saturs, un izrakstu no šā likuma par aizdomās turētā tiesībām un pienākumiem;

2) *(izslēgts ar 20.06.2018. likumu)*;

3) pieteikt noraidījumu;

4) iesniegt pieteikumus par izmeklēšanas darbību veikšanu un piedalīšanos tajās;

5) piedalīties izmeklēšanas darbībās, kuras tiek veiktas pēc šīs personas vai tās aizstāvja pieteikuma, ja vien šāda piedalīšanās netraucē izmeklēšanas darbību veikšanu vai neaizskar citas personas tiesības;

6) saņemt motivētu lēmumu, ja aizdomās turētajam atteikta piedalīšanās izmeklēšanas darbībās, kuras tiek veiktas pēc viņa vai aizstāvja pieteikuma;

7) iepazīties ar lēmumu par ekspertīzes noteikšanu pirms tā nodošanas izpildei, ja ekspertīze attiecas uz šo personu, un lūgt, lai tiek uzdoti papildjautājumi, par kuriem ekspertam jādod atzinums, izņemot gadījumus, kad ekspertīze noteikta citas izmeklēšanas darbības laikā;

8) iepazīties ar ekspertīzes atzinumu pēc tā saņemšanas, ja ekspertīze veikta pēc šīs personas pieteikuma;

9) likumā noteiktajā kārtībā iesniegt sūdzības par kriminālprocesa veikšanai pilnvarotas amatpersonas rīcību;

10) *(izslēgts ar 29.05.2014. likumu)*;

11) mutvārdos vai rakstveidā paust savu attieksmi pret izteiktajām aizdomām;

12) pieprasīt, lai pasākumi krimināltiesisko attiecību noregulēšanai tiktu veikti ar tās piekrišanu;

13) izlīgt ar cietušo;

14) iesniegt pieteikumu par kriminālprocesa izbeigšanu;

15) pie izmeklēšanas tiesneša piedalīties procesa virzītāja ierosinājumu un savu un aizstāvja sūdzību un pieteikumu izskatīšanā, ja vien likums nenosaka citu izskatīšanas kārtību;

16) izteikt vēlēšanos sadarboties ar amatpersonām, kuras veic kriminālprocesu.

(2) Bez aizdomās turētā piekrišanas nedrīkst publiskot plašsaziņas līdzekļos procesuālo darbību laikā ar foto, video vai cita veida tehniskajiem līdzekļiem fiksētu viņa attēlu, ja vien tas nav nepieciešams noziedzīgā nodarījuma atklāšanai vai novēršanai.

(3) *(Izslēgta ar 23.05.2013. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 21.10.2010., 23.05.2013., 29.05.2014., 20.06.2018. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

67.pants. Aizdomās turētā pienākumi

(1) No brīža, kad personai paziņots, ka tā atzīta par aizdomās turēto, šai personai ir pienākums:

1) noteiktajā laikā ierasties procesa veikšanai pilnvarotas amatpersonas norādītajā vietā, ja uzaicinājums izdarīts likumā noteiktajā kārtībā;

1^1) sniegt patiesas liecības, ja tā izmanto tiesības liecināt;

2) nekavēt un netraucēt kriminālprocesa norisi;

3) ievērot drošības līdzekļa noteikumus un likumā minētos ierobežojumus;

4) atļaut, ka tā tiek pakļauta eksperta izpētei, un izsniegt salīdzinošajai izpētei paraugus, kuru izveide nav atkarīga no personas gribas;

5) ievērot noteikto kārtību procesuālo darbību veikšanas laikā;

6) norādīt uz faktu, ka noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laikā tā ir atradusies citā vietā (turpmāk — alibi), vai uz Krimināllikumā paredzētu apstākli, kas izslēdz kriminālatbildību.

(2) Drošības līdzekļa noteikumu vai amatpersonu likumīgo prasību neizpildīšana, noteikto ierobežojumu pārkāpšana vai kārtības neievērošana ir pamats, lai tiktu lemts jautājums par stingrāka drošības līdzekļa piemērošanu, papildu ierobežojumu noteikšanu vai procesuālo sankciju piemērošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

68.pants. Aizdomās turētā statusa izbeigšanās

(1) Persona zaudē aizdomās turētā statusu, ja:

1) kriminālprocess tiek izbeigts kopumā vai pret konkrēto personu;

2) tiek atcelts lēmums, ar kuru šī persona tika atzīta par aizdomās turēto;

3) tā tiek saukta pie kriminālatbildības un uzsākta tās kriminālvajāšana;

4) pret to uzsākts process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai.

(2) Tas, ka tiek atcelts lēmums, ar kuru persona tika atzīta par aizdomās turēto, nav šķērslis atkārtotai šīs personas atzīšanai par aizdomās turēto, ja ir iegūti papildu pierādījumi, kas dod pietiekamu pamatu pieņēmumam, ka, visticamāk, noziedzīgu nodarījumu izdarījusi tieši šī persona, tomēr tā saglabā tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā. Ja lēmums tiek atcelts, bet kriminālprocess pret attiecīgo personu netiek izbeigts, tā saglabā tādas personas statusu, pret kuru uzsākts kriminālprocess.

(3) Personu, pret kuru bijusi uzsākta kriminālvajāšana, nevar atzīt par aizdomās turēto tajā pašā noziedzīgā nodarījumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

69.pants. Apsūdzētais

(1) Apsūdzētais ir persona, kura ar procesa virzītāja lēmumu saukta pie krimināltiesiskās atbildības par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu un pret kuru uzsāktā kriminālvajāšana nav izbeigta, kura nav attaisnota vai atzīta par vainīgu ar spēkā stājušos tiesas spriedumu.

(2) Viena un tā pati persona vienā kriminālprocesā nevar vienlaikus būt apsūdzētais un aizdomās turētais.

70.pants. Apsūdzētā tiesības pirmstiesas procesā

(1) Apsūdzētajam pirmstiesas kriminālprocesā ir tādas pašas tiesības kā aizdomās turētajam, kā arī tiesības:

1) pēc pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas saņemt tiesai nododamās krimināllietas materiālu kopijas, kas attiecas uz viņam izvirzīto apsūdzību un viņa personību, ja tās nav izsniegtas agrāk, vai ar prokurora piekrišanu iepazīties ar šiem materiāliem;

2) iesniegt pieteikumus līdz pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanai un iepazīties ar saņemtajiem vai uzrādītajiem tiesai nododamās krimināllietas materiāliem.

3) pēc pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas iesniegt pieteikumu izmeklēšanas tiesnesim, lūdzot iepazīstināt viņu ar speciālo izmeklēšanas darbību materiāliem, kuri netiek pievienoti krimināllietai (pirmdokumentiem);

4) piekrist vai nepiekrist kriminālprocesa izbeigšanai, nosacīti atbrīvojot no krimināltiesiskās atbildības, vai prokurora priekšrakstam par sodu;

5) vienoties ar procesa virzītāju — prokuroru par krimināllietas pabeigšanu vienošanās procesā;

6) vienoties ar procesa virzītāju — prokuroru par iespēju krimināllietu apsūdzētajam inkriminētajā apsūdzībā tiesā izskatīt bez pierādījumu pārbaudes;

7) atsaukt aizstāvja sūdzības.

(2) Atkarībā no izraudzītā procesa veida atsevišķas tiesības likumā noteiktajā kārtībā var tikt ierobežotas vai īstenotas īpašā veidā.

(3) *(Izslēgta ar 23.05.2013. likumu)*

(4) Pēc pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas un lēmuma par lietas nodošanu tiesai saņemšanas apsūdzētais var iesniegt tiesai tos lūgumus, kas radušies, iepazīstoties ar lietas materiāliem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 21.10.2010. un 23.05.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.10.2013.)

71.pants. Apsūdzētā tiesības pirmās instances tiesā

Pirmās instances tiesā apsūdzētajam ir šā likuma 60.[2] pantā noteiktās pamattiesības, kā arī tiesības:

1) savlaicīgi uzzināt lietas iztiesāšanas vietu un laiku;

2) pašam piedalīties krimināllietas iztiesāšanā;

3) pieteikt noraidījumu;

4) *(izslēgts ar 27.09.2018. likumu)*;

5) piekrist pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai tiesas sēdē;

6) izteikt savu viedokli par katru apspriežamo jautājumu, ja tas attiecas uz viņa apsūdzību vai personu raksturojošiem datiem;

7) piedalīties katra pierādījuma tiešā un mutvārdos veiktā pārbaudē, ja pierādījums attiecas uz viņa apsūdzību vai personu raksturojošiem datiem;

8) pieteikt tiesai motivētu lūgumu izteikt savu viedokli un piedalīties pierādījumu pārbaudē arī tad, ja izskatāmais jautājums vai pierādījums tieši neattiecas uz viņa apsūdzību vai personu raksturojošiem datiem;

9) pieteikt lūgumus;

10) uzstāties tiesas debatēs, ja nepiedalās aizstāvis;

11) teikt pēdējo vārdu;

12) saņemt tiesas nolēmuma kopiju un iepazīties ar tiesas sēdes protokolu, kā arī iesniegt par to rakstveida piezīmes, kuras pievieno krimināllietas materiāliem;

13) pārsūdzēt tiesas nolēmumu likumā noteiktajā kārtībā.

(23.05.2013. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

72.pants. Apsūdzētā tiesības apelācijas instances tiesā

(1) Apsūdzētā tiesības apelācijas instances tiesā ir apsūdzētajam:

1) kurš iesniedzis apelācijas sūdzību;

2) par kura apsūdzību apelācijas protestu vai sūdzību iesniedzis prokurors vai cietušais;

3) kura intereses tiek tieši aizskartas ar apelācijas sūdzību daļā par cita apsūdzētā apsūdzību;

4) ja tiesnesis — procesa virzītājs to atzinis par nepieciešamu.

(2) Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētajam ir tādas pašas tiesības kā pirmās instances tiesā, kā arī tiesības:

1) saņemt to apelācijas sūdzību vai protestu kopijas, kas ir par pamatu viņa līdzdalībai apelācijas instances tiesā;

2) saņemt informāciju par sūdzību izskatīšanas laiku;

3) iesniegt iebildumus vai paskaidrojumus par apelācijas sūdzību vai protestu;

4) uzturēt un pamatot savu sūdzību vai atsaukt savu vai aizstāvja sūdzību.

(3) Ja apelācijas instances tiesā sūdzība tiek izskatīta rakstveida procesā, apsūdzētajam ir tiesības:

1) saņemt tās apelācijas sūdzības vai tā protesta kopiju, kas ir par pamatu viņa līdzdalībai apelācijas instances tiesā;

2) iesniegt iebildumus vai paskaidrojumus par saņemtajām apelācijas sūdzībām un protestu, kā arī iesniegt iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā;

3) pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim;

4) saņemt informāciju par sūdzības un protesta izskatīšanas kārtību un nolēmuma pieejamības dienu;

5) atsaukt savu vai aizstāvja sūdzību.

(4) Apsūdzētajam ir tiesības, sākot ar tiesas noteikto dienu, saņemt apelācijas instances tiesas nolēmuma kopiju un iesniegt kasācijas sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

73.pants. Apsūdzētā tiesības kasācijas instances tiesā

(1) Apsūdzētā tiesības kasācijas instances tiesā ir apsūdzētajam:

1) kurš iesniedzis kasācijas sūdzību;

2) par kura apsūdzību kasācijas protestu vai sūdzību iesniedzis prokurors vai cietušais;

3) kura intereses tiek tieši aizskartas ar kasācijas sūdzību daļā par cita apsūdzētā apsūdzību;

4) ja tiesnesis — procesa virzītājs to atzinis par nepieciešamu.

(2) Kasācijas instances tiesā līdz lietas iztiesāšanas uzsākšanai apsūdzētajam ir šā likuma 60.^{2} pantā noteiktās pamattiesības, kā arī tiesības:

1) saņemt to kasācijas sūdzību vai protestu kopijas, kas ir par pamatu viņa līdzdalībai kasācijas instances tiesā;

2) saņemt informāciju par sūdzību izskatīšanas laiku un kārtību;

3) iesniegt iebildumus vai paskaidrojumus par kasācijas sūdzību vai protestu;

4) uzaicināt aizstāvi.

(3) Ja lieta tiek iztiesāta mutvārdu procesā tiesas sēdē, apsūdzētajam ir tiesības uzturēt vai atsaukt savu vai aizstāvja sūdzību un izteikt viedokli par citām sūdzībām, kuras bijušas par pamatu apsūdzētā statusa atzīšanai kasācijas instances tiesā, kā arī pieteikt noraidījumu.

(4) Ja kasācijas instances tiesā sūdzība tiek izskatīta rakstveida procesā, apsūdzētajam ir tiesības:

1) saņemt to kasācijas sūdzību vai protestu kopijas, kas ir par pamatu viņa līdzdalībai kasācijas instances tiesā;

2) pieteikt noraidījumu;

3) iesniegt rakstveida iebildumus par citu personu sūdzībām;

4) pieteikt motivētu lūgumu par sūdzības izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē viņa klātbūtnē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 23.05.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.10.2013.)

74.pants. Apsūdzētā pienākumi

Apsūdzētajam visās kriminālprocesa stadijās ir tādi paši pienākumi kā aizdomās turētajam.

74.^{1} pants. Notiesātais

No notiesājoša sprieduma vai prokurora priekšraksta par sodu spēkā stāšanās dienas apsūdzētais iegūst notiesātā statusu.

(21.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

74.^{2} pants. Notiesātā tiesības

(1) Nolēmuma izpildes laikā notiesātajam ir tiesības uz savu ar nolēmuma nodošanu izpildei saistīto likumisko interešu aizsardzību tiesā, proti, tiesības:

1) uzaicināt aizstāvi;

2) piedalīties tiesas sēdēs un sniegt liecības;

3) iesniegt materiālus, kas sagatavoti, lai izskatītu jautājumu par nolēmuma izpildi;

4) iesniegt sūdzības par tiesneša lēmumiem.

(2) Izskatot jautājumus, kas saistīti ar nolēmuma izpildi, šajā likumā noteiktajos gadījumos aizstāvja piedalīšanās ir obligāta.

(3) Prokurora priekšraksta par sodu izpildes laikā notiesātajam ir tiesības uz likumisko interešu aizsardzību prokuratūrā, ja tās saistītas ar priekšrakstā noteiktā soda izpildi, bet jautājumos par priekšrakstā noteiktā soda aizstāšanu vai atbrīvošanu no soda likumos paredzētajā kārtībā — tiesā.
(21.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

74.[3] pants. Notiesātā pienākumi

Notiesātajam ir pienākums:

1) noteiktā laikā ierasties procesa veikšanai pilnvarotas amatpersonas norādītajā vietā, ja uzaicinājums izdarīts likumā noteiktajā kārtībā;

2) nekavēt un netraucēt nolēmuma izpildes laikā radušos jautājumu izskatīšanas norisi;

3) ievērot noteikto kārtību procesuālo darbību veikšanas laikā.
(21.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

75.pants. Personas tiesības, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai

(1) Personai, kura noziedzīgu nodarījumu izdarījusi, būdama nepieskaitāmības stāvoklī, bet saskaņā ar tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinumu var piedalīties kriminālprocesā par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanu, ir tādas pašas tiesības kā apsūdzētajam, izņemot tiesības atteikties no aizstāvja un tiesības uzstāties tiesas debatēs.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajai personai ir tiesības uz aizstāvja palīdzības apmaksāšanu no valsts līdzekļiem.

(3) Ja saskaņā ar tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinumu persona nevar piedalīties kriminālprocesā, visas šīs personas tiesības uz aizstāvību īsteno tās aizstāvis un pārstāvis.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

76.pants. Personas tiesības, pret kuru kriminālprocess izbeigts uz nereabilitējoša pamata

(1) Ja persona, pret kuru kriminālprocess izbeigts sakarā ar kriminālatbildības noilgumu vai amnestijas aktu, neatzīst savu vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tai ir tiesības iesniegt sūdzību par izmeklētāja vai prokurora lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu tajā tiesā, kurai ir piekritīga attiecīgā noziedzīgā nodarījuma izskatīšana pirmajā instancē.

(2) Sūdzības izskatīšanas laikā sūdzības iesniedzējam ir tādas pašas tiesības kā apsūdzētajam pirmās instances tiesā, izņemot tiesības uz pēdējo vārdu un tiesības pārsūdzēt tiesas nolēmumu.
(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

77.pants. Personas tiesības, kura iestājas par mirušas personas reabilitāciju

(1) Ja ar procesa virzītāja lēmumu ir izbeigts kriminālprocess uz nereabilitējoša pamata, pēc būtības atzīstot

personu par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, un persona pēc tam ir mirusi, šīs personas likumiskie pārstāvji, tuvinieki vai personas, kuru rīcībā ir fakti, kas liecina par mirušā nevainīgumu, var iestāties kriminālprocesā, lai panāktu mirušā reabilitāciju.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajām personām ir tiesības pieprasīt kriminālprocesa turpināšanu, uzdodot pieteikumā minēto prasību aizstāvēšanu advokātam un nosakot viņa pilnvarojuma ietvarus.

(3) Personai, kura pieprasījusi procesa turpināšanu, pirmstiesas procesā un tiesā ir tādas pašas tiesības kā apsūdzētajam, izņemot tiesības uz pēdējo vārdu tiesā.

(4) Pirmstiesas procesā un tiesā advokātam, kas īsteno pieteikumā minēto prasību aizstāvību, ir tādas pašas tiesības kā aizstāvim procesā par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanu, kad aizstāvamais nevar piedalīties procesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

78.pants. Personas tiesības, pret kuru kriminālprocess izbeigts sakarā ar apstākļiem, kas izslēdz kriminālatbildību

(1) Ja kriminālprocess izbeigts sakarā ar to, ka persona nodarījumu, kam ir Krimināllikumā paredzēta nodarījuma sastāva pazīmes, izdarījusi, nepārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, izdarot aizturēšanu, atrodoties galējās nepieciešamības stāvoklī, attaisnota profesionālā riska rezultātā vai izpildījusi noziedzīgu pavēli vai noziedzīgu rīkojumu, bet šī persona apstrīd faktiskos apstākļus, tai ir tiesības iesniegt sūdzību par izmeklētāja vai prokurora lēmumu tajā tiesā, kurai ir piekritīga attiecīgā noziedzīgā nodarījuma izskatīšana pirmajā instancē.

(2) Sūdzības izskatīšanas laikā sūdzības iesniedzējam ir tādas pašas tiesības kā apsūdzētajam pirmās instances tiesā, izņemot tiesības uz pēdējo vārdu un tiesības pārsūdzēt tiesas nolēmumu.

(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

79.pants. Aizstāvis

(1) Aizstāvis ir Latvijā praktizējošs advokāts, kas kriminālprocesā, noteiktā tā stadijā vai atsevišķā procesuālā darbībā īsteno tādas personas aizstāvēšanu, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

(2) Par aizstāvi kriminālprocesā var būt:

1) zvērināts advokāts;

2) zvērināta advokāta palīgs;

3) Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis, kurš ieguvis advokāta kvalifikāciju kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm;

4) ārvalsts advokāts (izņemot šīs daļas 3.punktā minēto) saskaņā ar Latvijas Republikai saistošu starptautisko līgumu par juridisko palīdzību.

(3) Aizstāvis piedalās lietā no vienošanās noslēgšanas brīža, ja aizstāvamā persona ieguvusi tiesības uz aizstāvību šajā likumā noteiktajā kārtībā. Aizstāvis nevar bez aizstāvamā piekrišanas atteikties no aizstāvēšanas, kas jāveic saskaņā ar vienošanos.

(4) Valsts nodrošināts aizstāvis piedalās lietā no uzdevuma pieņemšanas brīža līdz kriminālprocesa pabeigšanai, izņemot gadījumus, kad viņš tiek uzaicināts nodrošināt aizstāvību atsevišķā procesuālā darbībā. Aizstāvības veikšana atsevišķā procesuālā darbībā neuzliek advokātam pienākumu uzņemties aizstāvību visā kriminālprocesā.

(5) Advokāta kā aizstāvja tiesības piedalīties kriminālprocesā apliecina orderis, ko nekavējoties iesniedz procesa virzītājam.

(6) Aizstāvis nedrīkst uzņemties citas personas aizstāvēšanu vai sniegt tai juridisko palīdzību, ja tas ir pretrunā ar aizstāvamās personas interesēm, ar kuru vienošanās noslēgta agrāk.

(7) Aizstāvis nedrīkst slēgt vienošanos par vairāku personu aizstāvēšanu vienā kriminālprocesā, ja starp šo personu

aizstāvības interesēm pastāv pretrunas.

(8) Ja vienai personai ir vairāki aizstāvji un kāds no viņiem uz procesuālo darbību nav ieradies, tas nav šķērslis procesuālās darbības veikšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008., 12.03.2009. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

80.pants. Aizstāvja uzaicināšana

(1) Vienošanos ar advokātu par aizstāvību slēdz pati persona vai tās interesēs citas personas. Advokāts, uzņemoties juridiskās palīdzības sniegšanu, nekavē lietas vešanu saprātīgos termiņos.

(2) Procesa virzītāji neslēdz vienošanos par aizstāvību un nevar aicināt konkrētu advokātu par aizstāvi, bet nodrošina ieinteresēto personu ar nepieciešamo informāciju un dod tai iespēju izmantot sakaru līdzekļus aizstāvja uzaicināšanai.

(3) Ja persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, vai cita persona tās interesēs nav noslēgusi vienošanos par aizstāvību, bet aizstāvja piedalīšanās ir obligāta vai persona vēlas aizstāvja piedalīšanos, procesa virzītājs paziņo attiecīgās tiesas darbības teritorijas zvērinātu advokātu vecākajam par nepieciešamību nodrošināt aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā.

(4) Zvērinātu advokātu vecākais ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc procesa virzītāja pieprasījuma saņemšanas paziņo procesa virzītājam par konkrētā advokāta piedalīšanos kriminālprocesā.

(19.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

81.pants. Aizstāvja uzaicināšana atsevišķā procesuālā darbībā

(1) Ja nav noslēgta vienošanās par aizstāvību vai aizstāvis, ar kuru noslēgta vienošanās, nevar ierasties procesuālās darbības veikšanai, procesa virzītājs uzaicina advokātu nodrošināt aizstāvību šādās atsevišķās procesuālās darbībās:

1) izmeklēšanas darbībās, kurās iesaistīts aizturētais;

2) lēmuma par atzīšanu par aizdomās turēto paziņošanā un aizdomās turētā pirmajā nopratināšanā;

3) ar drošības līdzekļa piemērošanu saistīto jautājumu izskatīšanā pie izmeklēšanas tiesneša.

(2) Procesa virzītājs aizstāvības nodrošināšanai atsevišķā procesuālā darbībā uzaicina advokātu atbilstoši attiecīgās tiesas darbības teritorijas zvērinātu advokātu vecākā sastādītajam advokātu dežūru grafikam.

(3) Procesa virzītājs šā panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā uzaicina aizstāvi, ja nepieciešams veikt izmeklēšanas darbību ar nepilngadīgā piedalīšanos un nepilngadīgā aizstāvis, ar kuru noslēgta vienošanās, nevar ierasties tuvāko četru stundu laikā.

(19.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

82.pants. Aizstāvja tiesības un pienākumi, nodrošinot aizstāvību atsevišķā procesuālā darbībā

(1) Nodrošinot aizturētā, aizdomās turētā vai apsūdzētā aizstāvību atsevišķā procesuālā darbībā, aizstāvim saistībā ar konkrēto procesuālo darbību ir tādas pašas tiesības un pienākumi, kādi būtu aizstāvim, ja viņš piedalītos visā procesā.

(2) Aizstāvis gan pirms, gan pēc procesuālās darbības var tikties ar aizstāvamo personu, lai sagatavotos darbības veikšanai un apspriestu tās rezultātus.

(3) Aizstāvim ir tiesības arī pēc darbības pabeigšanas un neatkarīgi no aizstāvamās personas izmantot aizstāvim noteiktās tiesības sūdzību iesniegšanā par amatpersonu rīcību un lūgumu pieteikšanā, ja tas tieši izriet no veiktās darbības un atbilst ar aizstāvamo personu saskaņotajai aizstāvības pozīcijai.

(4) Aizstāvis aizturētajam, aizdomās turētajam vai apsūdzētajam, izmantojot savas profesionālās zināšanas un

pieredzi, sniedz tiesisko informāciju un ieteikumus, kas nepieciešami, lai izraudzītos apstākļiem atbilstošu aizstāvības pozīciju un to īstenotu.

83.pants. Aizstāvja obligātā piedalīšanās

(1) Aizstāvja piedalīšanās ir obligāta kriminālprocesā:

1) ja tiesības uz aizstāvību ir nepilngadīgai vai ierobežoti pieskaitāmai personai;

2) par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu;

3) ja tas tiek turpināts sakarā ar pieteikumu par mirušas personas reabilitāciju;

4) ja tiesības uz aizstāvību ir personai, kura garīga rakstura vai cita veselības traucējuma dēļ pati nespēj pilnībā izmantot savas procesuālās tiesības;

5) ja tiesības uz aizstāvību ir analfabētam vai personai ar tik zemu izglītības līmeni, ka tā nevar pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības.

(2) *(Izslēgta ar 30.03.2017. likumu)*

(3) Iztiesāšanas laikā aizstāvja piedalīšanās ir obligāta, ja lieta tiek skatīta apsūdzētā prombūtnē (*in absentia*) vai bez apsūdzētā piedalīšanās, kā arī tad, ja iztiesāšana notiek atsevišķā lietvedībā izdalītā procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai un iztiesāšanā nepiedalās juridiskās personas pārstāvis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010., 14.03.2013., 23.05.2013. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

84.pants. Samaksa par aizstāvja palīdzību

(1) Samaksu par aizstāvja palīdzību saskaņā ar vienošanos nodrošina persona, kura aizstāvi uzaicinājusi un parakstījusi vienošanos.

(2) Advokātam par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu personai, kura nav noslēgusi vienošanos par aizstāvību, samaksas apmēru un ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus, to apmēru un izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

85.pants. Tiesības uz atbrīvošanu no samaksas par aizstāvja palīdzību

(1) Tiesības uz atbrīvošanu no samaksas par aizstāvja palīdzību, kas tādā gadījumā tiek segta no valsts līdzekļiem, ir:

1) personai, kuras mantiskais stāvoklis izslēdz iespēju samaksu par aizstāvja palīdzību nodrošināt no saviem līdzekļiem;

2) personai, kurai aizstāvja piedalīšanās kriminālprocesā saskaņā ar šā likuma 83. panta pirmo daļu ir obligāta.

(2) Lēmumu par aizstāvja palīdzības apmaksāšanu no valsts līdzekļiem pieņem izmeklēšanas tiesnesis pirmstiesas procesā vai tiesa iztiesāšanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

86.pants. Aizstāvja tiesības un pienākumi

(1) Aizstāvim ir visas tiesības, kādas ir viņa aizstāvamajai personai attiecīgajā procesā, kā arī tiesības:

1) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieprasīt un saņemt personas aizstāvēšanai nepieciešamās ziņas;

2) piedalīties aizstāvamās personas nopratināšanā procesa veidam un stadijai atbilstošā kārtībā, piedalīties

citās izmeklēšanas darbībās, par kuru veikšanu lūgumu pieteikusi persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, vai aizstāvis, kā arī piedalīties tajās izmeklēšanas darbībās, kurās aizstāvamā persona būtu tiesīga piedalīties, taču to nedara;

3) kriminālprocesos šā likuma 83.panta pirmajā daļā minētajos obligātās aizstāvības gadījumos iepazīties ar visiem lietas materiāliem no apsūdzības izsniegšanas brīža un saņemt šo materiālu kopijas;

4) pēc pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas iepazīties ar krimināllietas materiāliem un ar tehniskiem līdzekļiem nokopēt nepieciešamos materiālus;

5) uzstāties tiesas debatēs;

6) iesniegt pieteikumu par kriminālprocesa atjaunošanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

(2) Aizstāvis neaizvieto aizstāvamo personu, bet rīkojas tās interesēs. Tikai aizstāvamā persona pati pārstāv sevi procesuālajās darbībās, kurās tiek pausts tās subjektīvais viedoklis, un proti:

1) attieksmes izteikšanā pret aizdomām vai apsūdzību;

2) liecību sniegšanā;

2^1) vienkāršāka procesa izvēlē;

3) pēdējā vārdā.

(3) Aizstāvim ir tiesības bez īpašas procesa virzītāja atļaujas tikties ar aizturēto vai apcietināto aizstāvamo personu konfidencialitāti nodrošinošos apstākļos bez tikšanās reižu un ilguma ierobežojumiem, ja nepieciešams, pieaicinot tulku. Tādas tikšanās var notikt pilnvarotas amatpersonas vizuālās kontroles apstākļos, bet ārpus dzirdamības robežām.

(3^1) Aizstāvim, kurš piedalās izmeklēšanas darbībās, ir tiesības:

1) uzdot jautājumus personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, lieciniekiem, cietušajiem, viņu pārstāvjiem, ekspertam, speciālistam;

2) iepazīties ar izmeklēšanas darbības protokolu un izdarīt rakstveida piezīmes šajā protokolā par pierakstu pareizību un pilnību;

3) lūgt, lai procesa virzītāja noraidītie jautājumi būtu ierakstīti izmeklēšanas darbību protokolā.

(4) Ja ir konkrētas ziņas par faktiem, kas liecina, ka aizstāvis savas tiesības izmanto, lai novilcinātu kādu procesuālo darbību, vai apzināti pārkāpj savas tiesības, izmeklēšanas tiesnesis pēc procesa virzītāja ierosinājuma vai tiesa var ierobežot tikšanās ilgumu vai paredzēt, ka tikšanās noris apstākļos, kas izslēdz rakstveida materiālu vai citu priekšmetu nodošanu aizstāvamai personai. Par šāda lēmuma pieņemšanu paziņo Latvijas Zvērinātu advokātu padomei.

(5) Aizstāvja pienākums ir izmantot savas profesionālās zināšanas un pieredzi, kā arī visus likumā norādītos aizstāvības līdzekļus un paņēmienus, lai noskaidrotu, kādi ir attaisnojoši un atbildību mīkstinoši apstākļi personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, un sniegtu tai nepieciešamo juridisko palīdzību.

(6) Pārsūdzot prokurora nolēmumu par procesa pabeigšanu, aizstāvis informē aizstāvamo personu.

(7) Aizstāvis bez aizstāvamās personas piekrišanas nav tiesīgs izpaust ziņas, kas viņam darītas zināmas sakarā ar aizstāvības veikšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

87.pants. Apstākļi, kas liedz advokātam piedalīties kriminālprocesā

(1) Advokāts nedrīkst uzņemties aizstāvību vai juridiskās palīdzības sniegšanu un viņam jāinformē aizstāvamā persona par nepieciešamību atsaukt vienošanos, ja tāda jau ir noslēgta, ja:

1) šajā lietā viņš ir sniedzis vai sniedz juridisko palīdzību personai, kuras intereses ir pretrunā ar tās personas interesēm, kura lūdz sniegt juridisko palīdzību šajā pašā lietā;

2) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

3) aizstāvamās personas intereses ir pretrunā ar advokāta vai to personu interesēm, ar kurām viņam ir radniecības attiecības līdz trešajai pakāpei, svainība līdz otrajai pakāpei vai ar kurām viņu saista laulība vai kopīga saimniecība;

4) advokāts agrāk šajā procesā bijis amatpersona, kas pilnvarota veikt kriminālprocesu;

5) konkrēto kriminālprocesu veic vai ir veikusi amatpersona, ar kuru advokātam ir radniecības attiecības līdz trešajai pakāpei, svainība līdz otrajai pakāpei vai ar kuru viņu saista laulība vai kopīga saimniecība;

6) advokāts šajā procesā ir liecinieks vai cietušais.

(2) Ja advokāts turpina darboties interešu konflikta situācijā, kriminālprocesā iesaistīta persona var izteikt advokātam noraidījumu, kuru izlemj procesa virzītājs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

88.pants. Atteikšanās no aizstāvja

(1) Persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, ir tiesīga atteikties no aizstāvja. Šāda atteikšanās pieļaujama tikai pēc pašas personas iniciatīvas. Atteikšanās no aizstāvja nav šķērslis tam, lai kriminālprocesā piedalītos valsts apsūdzības uzturētājs un citas personas aizstāvis.

(2) Ja persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, atsakās no aizstāvja, tai izskaidro, ka turpmāk persona pati īstenos savu aizstāvību. Atteikšanās no aizstāvja fiksējama procesuālās darbības protokolā, un persona ar parakstu apliecina, ka atteikšanās no aizstāvja ir notikusi labprātīgi un pēc personas pašas iniciatīvas. Ja persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, bija izteikusi lūgumu par aizstāvja piedalīšanos, atteikšanās no aizstāvja var notikt vienīgi aizstāvja klātbūtnē.

(3) No aizstāvja nevar atteikties šā likuma 83.panta pirmajā daļā minētās personas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

89. pants. Nepilngadīgā pārstāvis un uzticības persona

(1) Lai pilnvērtīgi nodrošinātu tādas nepilngadīgās personas tiesības un intereses, kurai ir tiesības uz aizstāvību, kriminālprocesā var piedalīties tās pārstāvis.

(1^1) Lemjot par personas atzīšanu par pārstāvi, procesa virzītājs ņem vērā šīs personas iespējas un vēlēšanos patiesi aizsargāt nepilngadīgā intereses, kā arī vērtē tās atbilstību kriminālprocesa mērķa sasniegšanai. Par pārstāvi nevar būt persona, pret kuru uzsākts kriminālprocess, aizturētais, aizdomās turētais vai apsūdzētais.

(2) Par pārstāvi var būt:

1) viens no likumiskajiem pārstāvjiem (māte, tēvs, aizbildnis);

2) viens no vecvecākiem, pilngadīgs brālis vai pilngadīga māsa, ja nepilngadīgais dzīvojis kopā ar kādu no viņiem un attiecīgais tuvinieks par nepilngadīgo rūpējies;

3) *(izslēgts ar 27.09.2018. likumu)*;

4) *(izslēgts ar 27.09.2018. likumu)*.

(2^1) Ja šā panta otrajā daļā minētās personas nav, tā nav sasniedzama vai atsakās piedalīties, vai to nav atzinis procesa virzītājs saskaņā ar šā panta $1.^1$ daļu, par pārstāvi var atzīt citu pilngadīgu personu, kuru norāda nepilngadīgais.

(2^2) Ja par pārstāvi netiek atzīta šā panta otrajā daļā minētā persona vai cita persona, kuru norādījis nepilngadīgais, par pārstāvi atzīst bērnu tiesību aizsardzības institūcijas vai tādas nevalstiskās organizācijas pārstāvi, kura veic bērnu tiesību aizsardzības funkciju.

(3) Pārstāvim kriminālprocesā atļauj piedalīties vai viņu nomaina ar procesa virzītāja lēmumu, ko var uzrakstīt arī rezolūcijas veidā.

(4) Pārstāvim atļauj piedalīties kriminālprocesā no brīža, kad nepilngadīgais ieguvis tiesības uz aizstāvību un pieņemts lēmums par viņa pārstāvja piedalīšanos.

(5) Lēmums jāpieņem nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju darba dienu laikā.

(6) Pārstāvis izbeidz savu līdzdalību kriminālprocesā, kad pārstāvamais sasniedz pilngadību.

(7) Nepilngadīgajam ir tiesības ar procesa virzītāja atļauju piedalīties procesuālajās darbībās kopā ar uzticības personu, ja vien tā nav persona, kura iesaistīta kriminālprocesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

90.pants. Nepilngadīgās personas pārstāvja tiesības aizstāvības realizēšanā

(1) Ja tiesības uz aizstāvību ir nepilngadīgai personai, tās pārstāvis ir tiesīgs:

1) zināt, kāds ir pārstāvamā procesuālais statuss un tiesības;

2) saņemt pārstāvamā statusu noteicošo lēmumu kopijas vai paziņojumu par paātrinātā procesa kārtībā pieņemtiem lēmumiem, kurā ietverts to saturs, un informāciju par savām tiesībām;

2^1) saņemt rakstveida informāciju ar izskaidrojumu par pārstāvamā tiesībām;

3) pieteikt noraidījumu amatpersonai, kura veic kriminālprocesu;

4) iesniegt sūdzības par amatpersonu rīcību un lēmumiem, pieteikt lūgumus tādā pašā kārtībā kā pašam pārstāvamajam;

5) pēc pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas, ja nepilngadīgajam piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, saņemt to tiesai nodotamās krimināllietas materiālu kopijas, kas attiecas uz pārstāvamajam izvirzīto apsūdzību un viņa personību, ja tās nav izsniegtas agrāk, vai ar prokurora piekrišanu iepazīties ar šiem materiāliem;

6) *(izslēgts ar 19.01.2006. likumu)*;

7) saņemt informāciju par krimināllietas iztiesāšanas laiku un vietu jebkuras instances tiesā;

8) piedalīties slēgtās tiesas sēdēs;

9) iepazīties ar tiesas nolēmumiem tādā pašā kārtībā kā aizstāvim;

10) pārsūdzēt tiesas nolēmumus tādā pašā kārtībā un apjomā kā pašam pārstāvamajam;

11) uzaicināt aizstāvi aizstāvības tiesību realizācijai.

(2) Ar procesa virzītāja piekrišanu pārstāvis var piedalīties tajās procesuālajās darbībās, kurās piedalās pārstāvamais.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 20.06.2018. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

91.pants. Pārstāvis kriminālprocesā par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu

(1) Lai pilnvērtīgi nodrošinātu tādas personas tiesības un intereses, kura noziedzīgu nodarījumu izdarījusi, būdama

nepieskaitāmības stāvoklī, kriminālprocesā var piedalīties tās pārstāvis.

(2) Par pārstāvi var būt:

1) aizgādnis;

2) laulātais;

3) māte, tēvs vai aizbildnis;

4) viens no vecvecākiem, pilngadīgie — brālis vai māsa, dēls vai meita vai cits tuvinieks;

5) tādas nevalstiskās organizācijas pārstāvis, kura veic personu ar garīgiem traucējumiem tiesību aizsardzības funkcijas;

6) bāriņtiesas pārstāvis.

(3) Pārstāvim kriminālprocesā atļauj piedalīties vai viņu nomaina ar procesa virzītāja lēmumu, ko var uzrakstīt arī rezolūcijas veidā. Izlemjot šo jautājumu, procesa virzītājs ievēro šā panta otrajā daļā noteikto secību un konkrēto personu iespējas un vēlēšanos patiesi aizsargāt nepieskaitāmās personas intereses, kā arī ņem vērā pārstāvamās personas viedokli, cik vien tas ir iespējams.

(4) Kriminālprocesā var piedalīties arī tādas personas pārstāvis, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, bet ir uzsākts process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, jo persona saslimusi ar psihiskiem traucējumiem pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas.

(5) Pārstāvim atļauj piedalīties kriminālprocesā no brīža, kad uzsākts process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai un pieņemts lēmums par pārstāvja piedalīšanos.

(6) Pārstāvis izbeidz savu līdzdalību kriminālprocesā, ja process tiek turpināts vispārējā kārtībā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 29.05.2014. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

92.pants. Pārstāvja tiesības procesā par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu

(1) Tādas personas pārstāvim, kura noziedzīgu nodarījumu izdarījusi, būdama nepieskaitāmības stāvoklī, ir tiesības:

1) saņemt informāciju par savām un pārstāvamā tiesībām;

2) pieteikt noraidījumu amatpersonai, kura veic kriminālprocesu;

3) iesniegt sūdzības par amatpersonu rīcību un lēmumiem, pieteikt lūgumus tādā pašā kārtībā kā aizstāvim;

4) pēc pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas saņemt to tiesai nododamās krimināllietas materiālu kopijas, kuri tieši attiecas uz pārstāvamā izdarīto noziedzīgo nodarījumu, ja tās nav izsniegtas agrāk, vai ar prokurora piekrišanu iepazīties ar šiem krimināllietas materiāliem;

5) *(izslēgts ar 19.01.2006. likumu)*;

6) saņemt informāciju par krimināllietas izskatīšanas laiku un vietu jebkuras instances tiesā;

7) piedalīties slēgtās tiesas sēdēs;

8) iepazīties ar tiesas nolēmumiem un tos pārsūdzēt tādā pašā kārtībā kā aizstāvim.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētās tiesības ir arī tādas personas pārstāvim, kura saslimusi ar psihiskiem traucējumiem pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

93.pants. Juridiskās personas pārstāvis procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu

(1) Lai nodrošinātu juridiskās personas tiesības un intereses procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai sakarā ar tās interesēs izdarītu fiziskās personas noziedzīgu nodarījumu, kriminālprocesā var piedalīties juridiskās personas pārstāvis.

(2) Par juridiskās personas pārstāvi var būt:

1) fiziskā persona saskaņā ar pilnvarām, kas noteiktas juridiskās personas darbību regulējošajos dokumentos;

2) fiziskā persona uz īpaši šim nolūkam izdotas pilnvaras pamata.

(3) Par juridiskās personas pārstāvi nevar būt persona, kura konkrētajā kriminālprocesā ir cietušais vai kuras pašas vai tās tuvinieku personiskās intereses ir pretrunā ar pārstāvamās juridiskās personas interesēm.

(4) Pārstāvim procesā atļauj piedalīties vai viņu nomaina ar procesa virzītāja lēmumu, ko var uzrakstīt arī rezolūcijas veidā.

(5) Pārstāvja nepiedalīšanās procesā nav šķērslis procesa turpināšanai.

(6) Ja persona šajā procesā iepriekš bijusi liecinieks, procesa virzītājs izvērtē šīs personas iespēju būt par pārstāvi.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 14.03.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

94.pants. Juridiskās personas tiesības procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu

(1) Juridiskās personas tiesības īsteno tās pārstāvis. No brīža, kad personai ar procesa virzītāja lēmumu atļauj piedalīties procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu kā juridiskās personas pārstāvim, šai personai ir tiesības:

1) saņemt tā lēmuma kopiju, ar kuru uzsākts process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu;

2) tiesību pilnīgai realizācijai par juridiskās personas līdzekļiem uzaicināt aizstāvi;

3) *(izslēgts ar 20.06.2018. likumu)*;

4) pieteikt noraidījumu amatpersonai, kura veic kriminālprocesu;

5) iesniegt pieteikumus par izmeklēšanas darbību veikšanu un piedalīšanos tajās;

6) piedalīties izmeklēšanas darbībās, kuras tiek veiktas pēc šīs personas vai aizstāvja pieteikuma, ja vien šāda piedalīšanās netraucē izmeklēšanas darbību veikšanu vai neaizskar citas personas tiesības;

7) saņemt motivētu lēmumu, ja juridiskās personas pārstāvim atteikta piedalīšanās izmeklēšanas darbībās, kuras veic pēc viņa vai aizstāvja lūguma;

8) iepazīties ar ekspertīzes atzinumu pēc tā saņemšanas, ja ekspertīze veikta pēc šīs personas pieteikuma;

9) likumā noteiktajos gadījumos, termiņos un kārtībā iesniegt sūdzības par procesa veikšanai pilnvarotas amatpersonas rīcību;

10) likumā noteiktajos gadījumos, termiņos un kārtībā pārsūdzēt procesuālos lēmumus;

11) mutvārdos vai rakstveidā paust savu attieksmi pret izteikto pieņēmumu;

12) liecināt vai atteikties sniegt liecību;

13) pieprasīt, lai pasākumi kriminālatiesisko attiecību noregulēšanai tiktu veikti ar tās piekrišanu;

14) izlīgt ar cietušo;

15) iesniegt pieteikumu par procesa izbeigšanu;

16) izteikt vēlēšanos sadarboties ar amatpersonām, kas veic procesu;

17) pēc pirmstiesas procesa pabeigšanas saņemt tiesai nododamās krimināllietas materiālu kopijas, kas attiecas uz konkrēto juridisko personu, pēc tās pieteikuma, ja kopijas nav izsniegtas agrāk, vai ar prokurora piekrišanu iepazīties ar šiem materiāliem;

18) atsaukt aizstāvja sūdzības;

19) piekrist vai nepiekrist procesa pabeigšanai ar prokurora priekšrakstu par piespiedu ietekmēšanas līdzekli.

(2) Juridiskās personas pārstāvim tiesā ir tādas pašas tiesības kā apsūdzētajam.
(14.03.2013. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

94.[1] pants. Juridiskās personas pārstāvja pienākumi procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu

No brīža, kad personai ar procesa virzītāja lēmumu atļauj piedalīties procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu kā juridiskās personas pārstāvim, šai personai ir pienākums:

1) noteiktajā laikā ierasties procesa veikšanai pilnvarotas amatpersonas norādītajā vietā, ja uzaicinājums izdarīts likumā noteiktajā kārtībā;

2) nekavēt un netraucēt procesa norisi;

3) ievērot noteikto kārtību procesuālo darbību veikšanas laikā.
(14.03.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

6.nodaļa. Cietušais un viņa pārstāvība

95.pants. Personas, kuras var būt par cietušo

(1) Cietušais kriminālprocesā var būt fiziskā vai juridiskā persona, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, proti, morāls aizskārums, fiziskas ciešanas vai mantisks zaudējums.

(2) Par cietušo kriminālprocesā nevar būt persona, kurai morāls aizskārums nodarīts kā noteiktas sabiedrības grupas vai daļas pārstāvim.

(3) Ja persona mirusi, cietušais kriminālprocesā var būt kāds no mirušā tuviniekiem.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

96.pants. Atzīšana par cietušo

(1) Personu par cietušo atzīst procesa virzītājs ar savu lēmumu, ko var uzrakstīt arī rezolūcijas veidā.

(2) Procesa virzītājs savlaicīgi informē personu par tās tiesībām tikt atzītai par cietušo kriminālprocesā.

(3) Personu par cietušo var atzīt tikai ar pašas personas vai tās pārstāvja piekrišanu. Persona, kura nevēlas būt par cietušo, iegūst liecinieka statusu. Ja persona sakarā ar fiziskiem vai psihiskiem trūkumiem pati nespēj izteikt savu gribu būt par cietušo, personu atzīst par cietušo bez tās piekrišanas.

(4) Tiesa var atzīt personu par cietušo krimināllietas iztiesāšanā līdz tiesas izmeklēšanas sākumam pirmās instances tiesā, ja tiesai pieteikts šāds lūgums. Tiesas lēmumu ieraksta protokolā, un tas nav pārsūdzams.

(5) Ja cietušais miris pēc tiesas izmeklēšanas uzsākšanas pirmās instances tiesā vai laikā, kad lieta tiek izskatīta apelācijas instances tiesā, un tiesai ir pieteikts šā likuma 95.panta trešajā daļā minētās personas lūgums, tiesa var atzīt šo personu par cietušo. Tiesas lēmumu ieraksta protokolā, un tas nav pārsūdzams. Šādā gadījumā iztiesāšanu

nesāk no jauna, bet cietušajam pēc viņa pieteikuma ir tiesības iepazīties ar krimināllietas materiāliem un tiesas sēdes protokolu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 14.01.2010. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

96.[1] pants. Īpaši aizsargājams cietušais

(1) Īpaši aizsargājams ir šāds cietušais:

1) nepilngadīgais;

2) persona, kura garīga rakstura vai cita veselības traucējuma dēļ pati nespēj izmantot savas procesuālās tiesības;

3) persona, kura cietusi no noziedzīga nodarījuma, kas vērsts pret personas tikumību vai dzimumneaizskaramību, vai no cilvēku tirdzniecības;

4) persona, kura cietusi no noziedzīga nodarījuma, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu un ko izdarījis cietušā tuvinieks, bijušais laulātais vai persona, ar kuru cietušais ir bijis pastāvīgās intīmās attiecībās;

5) persona, kurai noziedzīga nodarījuma rezultātā, iespējams, radīti smagi miesas bojājumi vai psihiski traucējumi;

6) persona, kura cietusi no noziedzīga nodarījuma, kas, iespējams, veikts rasistisku, nacionālu, etnisku vai reliģisku motīvu dēļ.

(2) Ar procesa virzītāja lēmumu par īpaši aizsargājamu atzīst arī cietušo, kas nav minēts šā panta pirmajā daļā, bet kas noziedzīga nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma dēļ ir īpaši ievainojams un nav pasargāts no atkārtota apdraudējuma, iebiedēšanas vai atriebības.

(3) Informāciju par īpaši aizsargājama cietušā statusu norāda lēmumā par personas atzīšanu par cietušo. Par pieņemto lēmumu paziņo cietušajam un viņa pārstāvim, ja tāds ir. Tiesa cietušo par īpaši aizsargājamu atzīst šā likuma 96.panta ceturtajā daļā noteiktajā kārtībā.

(4) Ja šā panta pirmajā vai otrajā daļā minētie apstākļi kļuvuši zināmi pēc tam, kad pieņemts lēmums atzīt personu par cietušo, procesa virzītājs var pieņemt lēmumu par īpaši aizsargājama cietušā statusa noteikšanu, tiklīdz viņam šie apstākļi kļuvuši zināmi. Par pieņemto lēmumu paziņo cietušajam un viņa pārstāvim, ja tāds ir.

(5) Īpaši aizsargājamam cietušajam ir tiesības ar procesa virzītāja atļauju piedalīties procesuālajās darbībās kopā ar uzticības personu, ja vien tā nav persona, pret kuru uzsākts kriminālprocess, aizturētais, aizdomās turētais vai apsūdzētais.

(6) Īpaši aizsargājamam cietušajam ir tiesības lūgt un saņemt informāciju par tās apcietinātās vai notiesātās personas atbrīvošanu vai izbēgšanu no ieslodzījuma vietas vai īslaicīgās aizturēšanas vietas, kura radījusi viņam kaitējumu, ja pastāv apdraudējums cietušajam un nepastāv kaitējuma risks apcietinātajai vai notiesātajai personai. Šādu lūgumu var pieteikt līdz gala nolēmuma pieņemšanai kriminālprocesā.

(18.02.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

97.pants. Cietušā tiesību vispārīgie principi

(1) Cietušais, ņemot vērā viņam nodarīto morālo aizskārumu, fiziskās ciešanas un mantiskā zaudējuma apmērus, piesaka šā kaitējuma apmēru un izmanto savas procesuālās tiesības morālas un materiālas kompensācijas gūšanai.

(2) Visas šā likuma 98., 99., 100. un 101.pantā minētās tiesības cietušais var īstenot tikai tajā kriminālprocesa daļā, kura tieši attiecas uz noziedzīgu nodarījumu, ar kuru viņam nodarīts kaitējums.

(3) *(Izslēgta ar 18.02.2016. likumu)*

(3[1]) *(Izslēgta ar 18.02.2016. likumu)*

(4) Cietušais — fiziskā persona savas tiesības var īstenot pats vai ar pārstāvja starpniecību.

(5) Cietušā — juridiskās personas tiesības īsteno tās pārstāvis.

(6) *(Izslēgta ar 18.02.2016. likumu)*

(7) Cietušais savas tiesības īsteno brīvprātīgi un paša izraudzītajā apjomā. Tiesību neizmantošana nekavē procesa norisi.

(8) *(Izslēgta ar 18.02.2016. likumu)*

(9) Bez cietušā piekrišanas nedrīkst publiskot plašsaziņas līdzekļos procesuālo darbību laikā ar foto, video vai cita veida tehniskiem līdzekļiem fiksētu viņa attēlu, ja vien tas nav nepieciešams noziedzīgā nodarījuma atklāšanai.

(10) Cietušajam, par kura pilngadību pastāv šaubas, līdz tā vecuma noskaidrošanai ir nepilngadīgā cietušā tiesības.

(11) Valsts nodrošināts cietušā pārstāvis vai juridiskās palīdzības sniedzējs piedalās lietā no uzdevuma pieņemšanas brīža līdz kriminālprocesa pabeigšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 29.01.2015., 18.02.2016. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

97.[1] pants. Cietušā pamattiesības kriminālprocesā

(1) Cietušajam ir šādas tiesības:

1) saņemt informāciju par kompensācijas, tai skaitā valsts kompensācijas, pieteikšanas un saņemšanas nosacījumiem un šajā likumā noteiktajā kārtībā iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju;

2) piedalīties kriminālprocesā, lietojot valodu, kuru viņš prot, ja nepieciešams, bez atlīdzības izmantojot tulka palīdzību;

3) neliecināt pret sevi un saviem tuviniekiem;

4) izlīgt ar personu, kura radījusi viņam kaitējumu, kā arī saņemt informāciju par izlīguma īstenošanu un tā sekām;

5) uzaicināt advokātu juridiskās palīdzības saņemšanai;

6) iesniegt pieteikumu par pasākumu veikšanu pašas personas, tās tuvinieku vai mantas apdraudējuma gadījumā;

7) šajā likumā noteiktajos gadījumos iesniegt pieteikumu par procesuālo izdevumu atlīdzināšanu, kas radušies kriminālprocesā;

8) šajā likumā noteiktajos gadījumos, termiņos un kārtībā iesniegt sūdzību par procesuālo nolēmumu vai kriminālprocesa veikšanai pilnvarotas amatpersonas rīcību;

9) saņemt kontaktinformāciju saziņai par konkrēto kriminālprocesu;

10) saņemt informāciju par pieejamo atbalstu un medicīnisko palīdzību;

11) pieprasīt informāciju par kriminālprocesa virzību, par amatpersonām, kuras veic vai ir veikušas kriminālprocesu.

(1[1]) Liecības sniegšanas laikā cietušajam ir tādas pašas tiesības kā lieciniekam.

(2) Cietušajam, viņa aizgādnim vai aizbildnim visās kriminālprocesa stadijās un visos tā veidos ir tiesības lūgt, lai tiek pieņemts Eiropas aizsardzības rīkojums, ja pastāv šajā likumā noteiktais Eiropas aizsardzības rīkojuma pieņemšanas pamats.

(3) Tiklīdz persona atzīta par cietušo, tai nekavējoties rakstveidā izsniedz un, ja nepieciešams, izskaidro informāciju par cietušā pamattiesībām. To, ka informācija izsniegta un, ja nepieciešams, tiesības izskaidrotas, cietušais apliecina ar savu parakstu.

(18.02.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017., 20.06.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

98.pants. Cietušā tiesības pirmstiesas kriminālprocesā

(1) Cietušajam pirmstiesas kriminālprocesā ir šā likuma 97.[1] pantā noteiktās pamattiesības, kā arī tiesības:

1) pieteikt noraidījumu amatpersonai, kura veic kriminālprocesu;

2) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

3) iesniegt pieteikumus par izmeklēšanas un citu darbību veikšanu;

4) iepazīties ar lēmumu par ekspertīzes noteikšanu pirms tā nodošanas izpildei un iesniegt pieteikumu par tā grozīšanu, ja ekspertīze tiek izdarīta pēc viņa paša pieteikuma;

5) *(izslēgts ar 19.01.2006. likumu)*;

6) *(izslēgts ar 18.02.2016. likumu);*

7) *(izslēgts ar 18.02.2016. likumu);*

8) pēc pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas saņemt to tiesai nododamās krimināllietas materiālu kopijas, kuri tieši attiecas uz noziedzīgu nodarījumu, ar kuru viņam nodarīts kaitējums, ja tās nav izsniegtas agrāk, vai ar prokurora piekrišanu iepazīties ar šiem krimināllietas materiāliem;

9) *(izslēgts ar 19.01.2006. likumu)*;

10) pieteikt izmeklēšanas tiesnesim lūgumu iepazīstināt viņu ar speciālo izmeklēšanas darbību materiāliem, kuri netiek pievienoti krimināllietai (pirmdokumentiem);

11) saņemt rakstveida tulkojumu likumā paredzētajos gadījumos.

(1[1]) Cietušajam kriminālprocesā par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību vai vērsts pret dzimumneaizskaramību vai tikumību, ir tiesības pieteikt procesa virzītājam lūgumu informēt viņu par kriminālprocesa virzību daļā par to noziedzīgo nodarījumu, ar kuru viņam nodarīts kaitējums.

(2) *(Izslēgta ar 11.06.2020. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 29.05.2014., 18.02.2016., 20.06.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

99.pants. Cietušā tiesības pirmās instances tiesā

(1) Pirmās instances tiesā cietušajam ir šā likuma 97.[1] pantā noteiktās pamattiesības, kā arī tiesības:

1) savlaicīgi uzzināt iztiesāšanas vietu un laiku;

2) pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam, atsevišķam tiesnesim, valsts apsūdzības uzturētājam un ekspertam;

3) pašam piedalīties krimināllietas izskatīšanā;

4) izteikt savu viedokli par katru apspriežamo jautājumu;

5) piedalīties katra tiesā pārbaudāma pierādījuma tiešā un mutvārdos veiktā pārbaudē;

6) iesniegt pieteikumus;

7) uzstāties tiesas debatēs;

8) iepazīties ar tiesas nolēmumu un tiesas sēdes protokolu;

9) *(izslēgts ar 18.02.2016. likumu).*

(2) Papildus tiesībām, kas noteiktas šā panta pirmajā daļā, īpaši aizsargājamam cietušajam ir tiesības lūgt, lai viņa dalība vai uzklausīšana tiesas sēdē notiktu, izmantojot tehniskos līdzekļus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

100.pants. Cietušā tiesības apelācijas instances tiesā

(1) Ja pirmās instances tiesas nolēmums pārsūdzēts daļā par to noziedzīgu nodarījumu, ar kuru cietušajam nodarīts kaitējums, procesa virzītājs nosūta cietušajam saņemto apelācijas sūdzību kopijas, bet apelācijas instances tiesa paziņo par sūdzību izskatīšanas laiku, vietu un kārtību.

(2) Tiesas sēdē cietušajam ir tādas pašas tiesības kā pirmās instances tiesā, kā arī tiesības uzturēt un pamatot savu sūdzību vai to atsaukt.

(2^1) Ja pieņemts lēmums par lietas iztiesāšanu rakstveida procesā, cietušajam ir tiesības pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim, kā arī iesniegt iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā.

(3) Cietušajam ir tiesības tiesas noteiktajā dienā saņemt apelācijas instances tiesas nolēmumu un iesniegt kasācijas sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

101.pants. Cietušā tiesības kasācijas instances tiesā

(1) Ja apelācijas instances tiesas nolēmums pārsūdzēts daļā par to noziedzīgu nodarījumu, ar kuru cietušajam nodarīts kaitējums, procesa virzītājs apelācijas instances tiesā nosūta cietušajam saņemto kasācijas sūdzību kopijas, bet kasācijas instances tiesa paziņo par sūdzību izskatīšanas laiku, vietu un kārtību.

(2) Ja kasācijas instances tiesā sūdzība tiek izskatīta rakstveida procesā, cietušajam ir tiesības:

1) pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim;

2) iesniegt rakstveida iebildumus par citu personu sūdzībām;

3) pieteikt motivētu lūgumu par sūdzības izskatīšanu mutvārdu procesā atklātā tiesas sēdē viņa klātbūtnē.

(3) Izskatot lietu mutvārdos notiekošā procesā tiesas sēdē, cietušajam ir tiesības pieteikt noraidījumus, uzturēt vai atsaukt savu sūdzību un izteikt viedokli par citām sūdzībām, kas bijušas par pamatu viņa dalībai kasācijas instances tiesā.

102.pants. Cietušais privātās apsūdzības lietā

(Izslēgts ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

103.pants. Cietušā pienākumi

(1) Cietušajam ir pienākums ierasties kriminālprocesa veikšanai pilnvarotas amatpersonas norādītajā laikā un vietā un piedalīties izmeklēšanas darbībā. Liecības sniegšanas laikā cietušajam ir tādi paši pienākumi kā lieciniekam.

(2) Cietušajam nav pienākuma izmantot savas procesuālās tiesības un viņu nevar aicināt vai pakļaut piespiedu atvešanai, ja viņš netiek aicināts sakarā ar nepieciešamību piedalīties izmeklēšanas darbībā.

(3) Cietušajam ir pienākums pēc procesa virzītāja pieprasījuma nekavējoties rakstveidā paziņot savu sūtījumu saņemšanas pasta vai elektronisko adresi. Ar šo paziņojumu cietušais apņemas 24 stundu laikā saņemt kriminālprocesu veicošās amatpersonas nosūtītos sūtījumus un bez kavēšanās ierasties pēc procesa virzītāja uzaicinājuma vai izpildīt citus minētos kriminālprocesuālos pienākumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

104.pants. Personas, kuras var būt cietušā — fiziskās personas pārstāvis

(1) Cietušo — pilngadīgu fizisko personu var pārstāvēt jebkura pilngadīga fiziskā persona, kurai nav nodibināta aizgādnība, pamatojoties uz cietušā pilnvarojumu, ko noformē kā notariāli apliecinātu pilnvaru. Ja cietušais pilnvarojumu izteicis mutvārdos, procesa virzītājs to noformē rakstveidā. Šo pilnvaru paraksta cietušais un pārstāvis, bet procesa virzītājs apliecina pušu parakstus. Tiesas sēdē mutvārdos doto pilnvarojumu ieraksta tiesas sēdes protokolā. Advokāta kā pārstāvja tiesības piedalīties kriminālprocesā apliecina orderis.

(2) Ja kaitējums radīts nepilngadīgai personai, cietušo pārstāv:

1) māte, tēvs vai aizbildnis;

2) viens no vecvecākiem, pilngadīgs brālis vai pilngadīga māsa, ja nepilngadīgais dzīvojis kopā ar kādu no viņiem un attiecīgais tuvinieks par nepilngadīgo rūpējies;

3) bērnu tiesību aizsardzības institūcijas pārstāvis;

4) tādas nevalstiskās organizācijas pārstāvis, kura veic bērnu tiesību aizsardzības funkciju.

(2[1]) Ja kaitējums radīts nepilngadīgai personai, kura uzturas Latvijas Republikā bez šā panta otrajā daļā minēto personu klātbūtnes, cietušo var pārstāvēt tā pilngadīgā persona, kura uzturēšanās laikā Latvijas Republikā ir atbildīga par nepilngadīgo.

(3) Ja kaitējums radīts personai, kurai ir nodibināta aizgādnība garīga rakstura vai cita veselības traucējuma dēļ, cietušo pārstāv tās aizgādnis, kāda no šā panta otrajā daļā minētajām personām vai tādas nevalstiskās organizācijas pārstāvis, kura veic personu ar garīga rakstura traucējumiem interešu un tiesību aizsardzību.

(3[1]) Ja kaitējums radīts personai, kura sakarā ar fiziskiem vai psihiskiem trūkumiem atzīta par cietušo bez tās piekrišanas, cietušo pārstāv kāds no viņa tuviniekiem.

(4) Šā panta otrajā, 2.[1], trešajā un 3.[1] daļā minētajos gadījumos visas cietušā tiesības pilnībā pieder viņa pārstāvim un cietušais patstāvīgi tās īstenot nevar, izņemot nepilngadīgā tiesības sniegt liecību un izteikt savu viedokli.

(5) Ja ir apgrūtināta vai citādi nav nodrošināta nepilngadīgā tiesību un interešu aizsardzība vai šā panta otrajā daļā minētie pārstāvji iesniedz motivētu lūgumu, procesa virzītājs pieņem lēmumu par advokāta kā nepilngadīgās cietušās personas pārstāvja uzaicināšanu. Izņēmuma gadījumā, ja citādi nav iespējams nodrošināt personas tiesību un interešu aizsardzību kriminālprocesā, procesa virzītājs pieņem lēmumu par cietušā — pilngadīgas trūcīgas vai maznodrošinātas personas pārstāvja — advokāta uzaicināšanu. Procesa virzītājs pieaicina advokātu arī gadījumos, kad šā panta 3.1 daļā minēto cietušo nevar pārstāvēt neviens no tuviniekiem. Šajos gadījumos advokātam par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu samaksas apmēru un ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus, to apmēru un izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(6) Šā panta piektajā daļā paredzētajos gadījumos procesa virzītājs lēmumu par nepieciešamību nodrošināt pārstāvi kriminālprocesā paziņo attiecīgās tiesas darbības teritorijas zvērinātu advokātu vecākajam. Zvērinātu advokātu vecākais ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc procesa virzītāja pieprasījuma saņemšanas paziņo procesa virzītājam par konkrētā advokāta piedalīšanos kriminālprocesā. Procesa virzītājs procesuālajās darbībās, kuras veicamas nekavējoties un kurās iesaistīts cietušais, ja nepieciešams, advokātu pārstāvības nodrošināšanai uzaicina atbilstoši attiecīgās tiesas darbības teritorijas zvērinātu advokātu vecākā sastādītajam advokātu dežūru grafikam.

(7) *(Izslēgta ar 21.10.2010. likumu)*

(8) Nepilngadīgā vai cietušā, kuram ir nodibināta aizgādnība garīga rakstura vai cita veselības traucējuma dēļ, pārstāvim kriminālprocesā atļauj piedalīties ar procesa virzītāja lēmumu, ko var uzrakstīt arī rezolūcijas veidā.

(9) Procesa virzītājs, izlemjot jautājumu par atļauju personai piedalīties kriminālprocesā kā nepilngadīgā vai cietušā,

kuram ir nodibināta aizgādnība garīga rakstura vai cita veselības traucējuma dēļ, pārstāvim, ievēro šā panta otrajā daļā noteikto secību un konkrēto personu iespējas un vēlēšanos patiesi aizsargāt cietušā intereses.

(19.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010., 23.05.2013. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

105.pants. Cietušā — juridiskās personas pārstāvība kriminālprocesā

(1) Juridisko personu, kura atzīta par cietušo, var pārstāvēt fiziskās personas:

1) saskaņā ar likumā noteiktajām pilnvarām;

2) saskaņā ar pilnvarām, kas noteiktas juridiskās personas darbību regulējošajos dokumentos;

3) uz īpaši šim nolūkam izdotas pilnvaras pamata.

(2) Pārstāvim kriminālprocesā atļauj piedalīties pēc viņa pilnvarojuma iesniegšanas un pārbaudīšanas ar procesa virzītāja lēmumu, ko var uzrakstīt arī rezolūcijas veidā.

106.pants. Personas, kuras nevar būt cietušā pārstāvis

(1) Cietušā pārstāvis nevar būt amatpersona, kura veic vai veikusi konkrēto kriminālprocesu.

(2) Cietušā pārstāvis nevar būt persona, kura tieši vai netieši ieinteresēta lietas izlemšanā par labu kaitējumu radījušajai personai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

107.pants. Cietušās personas pārstāvja tiesības

(1) Ja cietušais savas tiesības īsteno ar pārstāvja starpniecību, pārstāvim ir visas cietušā tiesības.

(2) Piecpadsmit gadu vecumu sasnieguša nepilngadīgā cietušā pārstāvis izmanto tiesības kopā ar savu pārstāvamo.

108.pants. Juridiskās palīdzības sniegšana cietušajam

(1) Cietušais vai viņa pārstāvis savu tiesību pilnīgai realizācijai var uzaicināt advokātu juridiskās palīdzības sniegšanai.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto tiesību nav advokātam, kas piedalās kā cietušā pārstāvis.

(3) Juridiskās palīdzības sniedzējam ir tiesības piedalīties visās procesuālajās darbībās, kuras notiek ar cietušā līdzdalību, un pēc cietušā lūguma pilnīgi vai daļēji izmantot viņa tiesības.

(4) Advokāta kā juridiskās palīdzības sniedzēja tiesības piedalīties kriminālprocesā apliecina orderis.

(5) Juridiskās palīdzības sniegšana nepilngadīgajam cietušajam un nepilngadīgā cietušā pārstāvim ir obligāta kriminālprocesā par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību, ko nodarījusi persona, no kuras nepilngadīgais cietušais ir materiāli vai citādi atkarīgs, vai par noziedzīgu nodarījumu pret tikumību vai dzimumneaizskaramību.

(6) Ja nepilngadīgais cietušais vai viņa pārstāvis nav noslēdzis vienošanos ar advokātu par juridiskās palīdzības sniegšanu, šā panta piektajā daļā paredzētajā gadījumā procesa virzītājs pieņem lēmumu par advokāta kā juridiskās palīdzības sniedzēja uzaicināšanu šā likuma 104.panta sestajā daļā paredzētajā kārtībā. Šajā gadījumā samaksu advokātam par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu un ar tās sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus sedz saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, kas reglamentē samaksu par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

7.nodaļa. Citas kriminālprocesā iesaistītās personas

109.pants. Liecinieks

(1) Liecinieks ir persona, kura likumā noteiktajā kārtībā uzaicināta sniegt ziņas (liecināt) par kriminālprocesā pierādāmajiem apstākļiem un ar tiem saistītajiem faktiem un palīgfaktiem.

(2) Pirmstiesas kriminālprocesā liecinieks ziņas sniedz aptaujā vai pratināšanā. Iztiesāšanā liecinieks ziņas sniedz tikai nopratināšanā.

(3) Kā liecinieku procesa virzītājs var aicināt arī amatpersonu, kura pirmstiesas procesā ir vai bija pilnvarota veikt procesu, izņemot izmeklēšanas tiesnesi un prokuroru, ja tas uztur valsts apsūdzību konkrētajā kriminālprocesā.

110.pants. Liecinieka tiesības

(1) Lieciniekam ir tiesības zināt, kādā kriminālprocesā viņš uzaicināts liecināt, kādai amatpersonai sniedz ziņas un kāds ir šīs amatpersonas procesuālais statuss.

(2) Lieciniekam pirms aptaujas un pratināšanas ir tiesības no procesuālās darbības izpildītāja saņemt informāciju par savām tiesībām, pienākumiem un atbildību, ziņu fiksēšanas veidu, kā arī par tiesībām sniegt liecību viņam labi zināmā valodā, ja nepieciešams, izmantojot tulka pakalpojumus.

(3) Lieciniekam ir tiesības:

1) izdarīt piezīmes un papildinājumus rakstveidā fiksētajās liecībās vai pieprasīt iespēju liecības uzrakstīt pašrocīgi valodā, kuru viņš prot;

2) neliecināt pret sevi un saviem tuviniekiem;

3) iesniegt sūdzību par aptaujas vai pratināšanas norisi pirmstiesas kriminālprocesa laikā;

4) iesniegt sūdzību izmeklēšanas tiesnesim par neattaisnotu privātās dzīves noslēpuma izpaušanu liecībās vai lūgt tiesu atsaukt jautājumus par privātās dzīves noslēpumu un pieprasīt, lai lūgumu ieraksta sēdes protokolā, ja tas tiek noraidīts;

5) juridiskās palīdzības saņemšanai uzaicināt advokātu.

(3^1) Visās kriminālprocesa stadijās un visos tā veidos lieciniekam ir tiesības lūgt, lai tiek pieņemts Eiropas aizsardzības rīkojums, ja pastāv šajā likumā noteiktais Eiropas aizsardzības rīkojuma pieņemšanas pamats.

(4) Bez liecinieka piekrišanas nedrīkst publiskot plašsaziņas līdzekļos procesuālo darbību laikā ar foto, video vai cita veida tehniskiem līdzekļiem fiksētu viņa attēlu, ja vien tas nav nepieciešams noziedzīgā nodarījuma atklāšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.01.2015. likumu, kas stājas spēkā 25.02.2015.)

111.pants. Liecinieka pienākumi

(1) Lieciniekam, atbildot uz uzdotajiem jautājumiem, jāsniedz tikai patiesas ziņas un jāliecina par visu, kas viņam zināms saistībā ar konkrēto noziedzīgo nodarījumu. Tiesības neliecināt ir tikai tām personām, kurām šāda procesuālā imunitāte noteikta Satversmē, šajā likumā un Latvijai saistošos starptautiskajos līgumos.

(2) Lieciniekam ir pienākums pēc procesa virzītāja pieprasījuma rakstveidā paziņot savu sūtījumu saņemšanas pasta vai elektronisko adresi, kā arī ierasties kriminālprocesu veicošās amatpersonas norādītajā laikā un noteiktajā vietā un piedalīties izmeklēšanas darbībā, ja ir ievērota uzaicināšanas kārtība.

(3) Liecinieks nedrīkst izpaust aptaujas un pratināšanas saturu, ja par tā neizpaušanu ir īpaši brīdināts.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

111.[1] pants. Kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka tiesības un pienākumi

(1) Ja procesuālo darbību rezultātā ir ierobežotas vai atņemtas īpašnieka vai likumīgā valdītāja tiesības rīkoties ar mantu un ja šai personai nav šajā likumā noteikto tiesību uz aizstāvību, šīs mantas īpašniekam vai likumīgajam valdītājam personiski vai ar pārstāvja starpniecību pirmstiesas kriminālprocesā ir šādas tiesības:

1) mutvārdos vai rakstveidā izteikt savu attieksmi pret pieņemtajiem lēmumiem attiecībā uz mantu;

2) iesniegt pieteikumus vai sūdzības par amatpersonu rīcību vai lēmumiem attiecībā uz mantu;

3) juridiskās palīdzības saņemšanai uzaicināt advokātu.

(2) Papildus tiesībām, kas noteiktas šā panta pirmajā daļā, kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, pirmās instances tiesā ir šādas tiesības:

1) savlaicīgi uzzināt iztiesāšanas vietu un laiku;

2) pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam, atsevišķam tiesnesim, valsts apsūdzības uzturētājam un ekspertam;

3) pašam piedalīties krimināllietas izskatīšanā;

4) izteikt savu viedokli par mantas izcelsmi;

5) piedalīties katra tiesā pārbaudāma pierādījuma attiecībā uz mantas izcelsmi tiešā un mutvārdos veiktā pārbaudē;

6) iesniegt pieteikumus attiecībā uz mantu;

7) uzstāties tiesas debatēs attiecībā uz mantu;

8) iepazīties ar tiesas nolēmumu un tiesas sēdes protokolu;

9) likumā noteiktajā kārtībā pārsūdzēt tiesas nolēmumu attiecībā uz mantu.

(3) Ja pirmās instances tiesas nolēmums pārsūdzēts daļā, kas skar tiesības rīkoties ar mantu kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, tiesa, kas pieņēmusi nolēmumu, nosūta viņam saņemto apelācijas sūdzību vai protesta kopijas, bet apelācijas instances tiesa paziņo par sūdzību vai protesta izskatīšanas laiku, vietu un kārtību. Aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, apelācijas instances tiesā ir tādas pašas tiesības kā pirmās instances tiesā, kā arī tiesības uzturēt un pamatot savu sūdzību vai atsaukt to.

(4) Ja apelācijas instances tiesas nolēmums pārsūdzēts daļā, kas skar tiesības rīkoties ar mantu kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, apelācijas instances tiesa nosūta viņam saņemto kasācijas sūdzību vai protesta kopijas, bet kasācijas instances tiesa paziņo par sūdzību vai protesta izskatīšanas laiku, vietu un kārtību. Aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, kasācijas instances tiesā ir tādas pašas tiesības kā apelācijas instances tiesā, kā arī tiesības iesniegt rakstveida iebildumus vai viedokli par citu personu sūdzībām, ciktāl tas attiecas uz viņa mantu.

(5) Kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam ir pienākums pēc procesa virzītāja pieprasījuma rakstveidā paziņot savu sūtījumu saņemšanas pasta vai elektronisko adresi, kā arī informēt par tās maiņu. Ar šo paziņojumu kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks apņemas 24 stundu laikā saņemt kriminālprocesu veicošās amatpersonas nosūtītos sūtījumus un bez kavēšanās ierasties pēc procesa virzītāja uzaicinājuma vai izpildīt citus minētos kriminālprocesuālos pienākumus.

(22.06.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

112.pants. Advokāts kriminālprocesā

(1) Ikvienai personai kriminālprocesā ir tiesības juridiskās palīdzības saņemšanai uzaicināt advokātu. Advokāta darba samaksu nodrošina pati persona, izņemot šajā likumā minētos gadījumus.

(2) Advokātam, kas sniedz juridisku palīdzību personai kriminālprocesā, ir tiesības no procesa virzītāja saņemt informāciju par kriminālllietas būtību, kā arī kopā ar personu piedalīties izmeklēšanas darbībās, kuras notiek ar šīs

personas līdzdalību, sniegt tai juridisku palīdzību, paskaidrojumus, pieteikt lūgumus un iesniegt pierādījumus.

113.pants. Speciālists

(1) Speciālists ir persona, kura pēc kriminālprocesu veicošās amatpersonas aicinājuma sniedz tai palīdzību, izmantojot savas speciālās zināšanas vai darba iemaņas noteiktā jomā.

(2) Amatpersona, kura uzaicinājusi speciālistu, informē viņu par to, kādā procesuālajā darbībā viņš ir aicināts sniegt palīdzību, par viņa tiesībām un pienākumiem, kā arī par atbildību par apzināti nepatiesas informācijas sniegšanu.

(3) Speciālistam ir pienākums:

1) ierasties kriminālprocesu veicošās amatpersonas norādītajā laikā un vietā un piedalīties izmeklēšanas darbībā, ja ir ievērota uzaicināšanas kārtība;

2) sniegt palīdzību, izmantojot savas zināšanas un iemaņas, bet neizdarot praktiskus pētījumus, izmeklēšanas darbības veikšanā, noziedzīga nodarījuma pēdu atrašanā, faktu un apstākļu izprašanā, kā arī izmeklēšanas darbības norises un rezultātu fiksēšanā;

3) vērst izmeklēšanas darbības veicēja uzmanību uz apstākļiem, kas ir nozīmīgi apstākļu atklāšanā un izprašanā;

4) neizpaust izmeklēšanas darbības saturu un rezultātus, ja par to neizpaušanu ir īpaši brīdināts.

(4) Speciālistam ir tiesības dokumentā, kurā tiek fiksēta izmeklēšanas darbība, izdarīt piezīmes saistībā ar viņa veiktajām darbībām vai sniegto skaidrojumu.

114.pants. Personas — procesa virzītāja palīgi

(1) Procesuālās darbības, kuras nav izmeklēšanas darbības un ir saistītas nevis ar lēmumu pieņemšanu, bet gan to izpildi, procesa virzītāja uzdevumā var veikt tiesneša palīgs, prokurora palīgs, tiesas sēdes sekretārs vai attiecīgās iestādes kancelejas darbinieks.

(2) Izmeklēšanas iestāžu, prokuratūras, tiesas un brīvības atņemšanas iestāžu tulki nodrošina personu tiesības lietot valodu, kuru tās prot. Procesa virzītājs var uzdot tulka pienākuma veikšanu citai personai, kura prot attiecīgo valodu.

(3) Amatpersona, kura uzaicina tulku, informē viņu par tulka tiesībām un pienākumiem, kā arī par atbildību par nepatiesu tulkošanu vai atteikšanos tulkot. Par tiesībām un pienākumiem nav jāinformē tulks, kuram tulkošana ir profesionāls amata pienākums un kurš, uzsākot amata pildīšanu, savu atbildību ir apliecinājis ar parakstu.

115.pants. Apstākļi, kas ierobežo personu piedalīšanos kriminālprocesā

(1) Speciālistam, tiesas sēdes sekretāram un tulkam jāinformē procesa virzītājs par apstākļiem, kuri var dot pamatu viņu veiktās procesuālās darbības objektivitātes apšaubīšanai. Procesa virzītājs lemj par viņu uzaicināšanu piedalīties kriminālprocesā vai atstādināšanu no kriminālprocesa.

(2) Speciālista un tulka atstādināšanas pamats var būt arī nepietiekama profesionālā sagatavotība savu pienākumu veikšanai.

8.nodaļa. Kriminālprocesuālā imunitāte

116.pants. Kriminālprocesuālās imunitātes pamats

(1) Kriminālprocesuālās imunitātes pamats ir Satversmē, šajā likumā, citos likumos un starptautiskajos līgumos noteikts personas, informācijas vai vietas īpašais tiesiskais statuss, kas garantē personai tiesības pilnīgi vai daļēji nepildīt kriminālprocesuālo pienākumu vai ierobežo tiesības veikt noteiktas izmeklēšanas darbības.

(2) Personas kriminālprocesuālā imunitāte izriet no šīs personas:

1) krimināltiesiskās imunitātes, kas noteikta Satversmē vai starptautiskajos līgumos;

2) amata vai profesijas;

3) statusa konkrētajā kriminālprocesā;

4) radniecības.

(3) Personai ir tiesības uz kriminālprocesuālo imunitāti, ja no tās pieprasītā informācija ir ar likumu aizsargāts:

1) valsts noslēpums;

2) profesionāls noslēpums;

3) komercnoslēpums;

4) privātās dzīves noslēpums.

(4) Starptautiskajos līgumos noteiktais vietas īpašais tiesiskais statuss ierobežo amatpersonas tiesības iekļūt šādā vietā un izdarīt tur izmeklēšanas darbības.

117.pants. Kriminālprocesuālās imunitātes veidi

(1) Kriminālprocesuālā imunitāte dod personai dažāda līmeņa priekšrocības kriminālprocesuālā pienākuma pildīšanā, proti:

1) pilnīgi atbrīvo personu no pienākuma piedalīties kriminālprocesā;

2) nosaka īpašu kārtību personas saukšanai pie kriminālatbildības;

3) aizliedz vai ierobežo piespiedu līdzekļu piemērošanu personai vai nosaka īpašu kārtību attiecībā uz to;

4) aizliedz vai ierobežo personas sakaru līdzekļu un korespondences kontroli;

5) atbrīvo personu no liecību sniegšanas pilnībā vai kādā daļā;

6) nosaka īpašu kārtību dokumentu izņemšanai.

(2) Telpu īpašais tiesiskais statuss:

1) pilnīgi izslēdz iekļūšanu un izmeklēšanas darbību izdarīšanu šajās telpās;

2) nosaka īpašu kārtību, kādā saņemama atļauja iekļūšanai un izmeklēšanas darbību izdarīšanai šajās telpās;

3) ierobežo šajās telpās apskatāmos un izņemamos objektus.

118.pants. Diplomātiskā imunitāte

(1) Diplomātiskā imunitāte atbrīvo ārvalstu diplomātus, viņiem pielīdzinātās personas un to ģimenes locekļus no krimināls atbildības saskaņā ar Krimināllikumu un no visiem kriminālprocesuāliem pienākumiem.

(2) Diplomātisko kurjeru nedrīkst aizturēt un apcietināt.

(3) Personas tiesības uz diplomātisko imunitāti apliecina Ārlietu ministrijas izsniegta apliecība, kurā saskaņā ar Latvijas Republikas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem norādīts uz attiecīgās personas privilēģijām un imunitāti.

(4) Tādas personas statuss, kuras diplomātisko imunitāti apliecina ar ārvalsts izsniegtu diplomātisko pasi vai citu personu identificējošu dokumentu, noskaidrojams ar Ārlietu ministrijas starpniecību.

(5) Diplomātiskās pārstāvniecības telpas, pārstāvniecības vadītāja rezidence, diplomātiskās pārstāvniecības arhīvi, dokumenti un oficiālā sarakste ir neaizskarami neatkarīgi no to atrašanās vietas.

(6) Personu, kura bauda diplomātisko imunitāti, var saukt pie krimināatbildības un tai drīkst uzlikt kriminālprocesuālos pienākumus vienīgi ar nosūtītājvalsts rakstveidā izteiktu piekrišanu.

(7) Lūgumu atļaut ārvalsts diplomāta saukšanu pie krimināatbildības ģenerālprokurors iesniedz Ārlietu ministrijai tālākai izlemšanai diplomātiskā ceļā.

119.pants. Konsulārā imunitāte

(1) Konsulārā imunitāte ir starptautiskajos līgumos paredzētajām ārvalstu konsulārajām amatpersonām.

(2) Konsulāro kurjeru nedrīkst aizturēt un apcietināt.

(3) Personas tiesības uz konsulāro imunitāti apliecina Ārlietu ministrijas izsniegta apliecība, kurā saskaņā ar Latvijas Republikas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem norādīts uz attiecīgās personas privilēģijām un imunitāti.

(4) Bez konsulārās iestādes vai nosūtītājvalsts diplomātiskās pārstāvniecības vadītāja piekrišanas nedrīkst iekļūt tajā konsulāro telpu daļā, kura tiek izmantota tikai konsulārās iestādes darba vajadzībām.

(5) Konsulārās pārstāvniecības arhīvi, dokumenti un oficiālā sarakste ir neaizskarami neatkarīgi no to atrašanās vietas.

(6) Nosūtītājvalsts var atteikties no jebkādas kriminālprocesuālās imunitātes. Šādam atteikumam jābūt izteiktam rakstveidā.

120.pants. Likumos garantētā valsts amatpersonu kriminālprocesuālā imunitāte

(1) Valsts prezidentam un Saeimas loceklim ir Satversmē noteiktā kriminālprocesuālā imunitāte.

(1^1) Satversmes tiesas tiesnesim ir Satversmes tiesas likumā noteiktā kriminālprocesuālā imunitāte.

(2) Kriminālprocesu pret tiesnesi un tiesībsargu drīkst uzsākt tikai ģenerālprokurors. Tiesnesi vai tiesībsargu var saukt pie krimināatbildības vai apcietināt tikai ar Saeimas piekrišanu. Lēmumu par tiesneša un tiesībsarga apcietināšanu, piespiedu atvešanu, aizturēšanu vai pakļaušanu kratīšanai pieņem īpaši pilnvarots Augstākās tiesas tiesnesis. Ja tiesnesis vai tiesībsargs ir notverts smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā, lēmums par piespiedu atvešanu, aizturēšanu vai pakļaušanu kratīšanai nav nepieciešams, bet 24 stundu laikā ir jāinformē īpaši pilnvarotais Augstākās tiesas tiesnesis un ģenerālprokurors.

(3) *(Izslēgta ar 16.06.2009. likumu.)*

(4) Prokuroru var aizturēt, atvest piespiedu kārtā, pakļaut kratīšanai, apcietināt vai saukt pie krimināatbildības likumā noteiktajā kārtībā, par to nekavējoties paziņojot ģenerālprokuroram.

(5) Valsts drošības iestādes, iekšējās drošības biroja un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonu var aizturēt, atvest piespiedu kārtā, pakļaut kratīšanai, izdarīt kratīšanu vai apskati tās dzīvojamās vai dienesta telpās, personiskajā vai dienesta transportlīdzeklī, kā arī saukt pie krimināatbildības tikai ar ģenerālprokurora piekrišanu. Ja amatpersona ir notverta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, šāda piekrišana nav nepieciešama, bet 24 stundu laikā ir jāinformē ģenerālprokurors un attiecīgās valsts drošības iestādes vai biroja vadītājs.

(6) Lai varētu saukt pie krimināatbildības personu, kurai ir kriminālprocesuālā imunitāte, prokurors iesniedz kompetentajai institūcijai ierosinājumu piekrišanas saņemšanai.

(7) Ierosinājumā norāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanas apstākļus, ciktāl tie kriminālprocesā noskaidroti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 22.11.2007., 12.03.2009., 16.06.2009., 08.07.2015. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

121.pants. Kriminālprocesuāli aizsargātie profesionālie noslēpumi

(1) Nav ierobežojamas tiesības neliecināt un nav izņemami personiskie pieraksti:

1) garīdzniekam par grēksūdzē uzzināto;

2) aizstāvim un advokātam, kas sniedzis juridisko palīdzību jebkādā formā, par ziņām, kuras viņam konfidenciāli uzticējusi aizstāvamā persona;

3) tulkam, ko aizstāvības tiesību nodrošināšanai pieaicinājis procesa virzītājs vai persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, vai advokāts, ja viņi par to rakstveidā paziņojuši procesa virzītājam, norādot nepieciešamās ziņas par tulku: vārdu, uzvārdu, personas kodu, praktizēšanas vietu vai deklarēto dzīvesvietu.

(2) Vienīgi ar Augstākās tiesas triju tiesnešu atļauju drīkst:

1) pratināt tiesnesi un izņemt viņa personiskos pierakstus par apspriedes istabas noslēpumu;

2) pratināt, izņemt dokumentus un pieprasīt ziņas par darbiniekiem, kuri veic tiešu detektīvdarbību noziedzīgā vidē, izlūkošanu vai pretizlūkošanu ārvalstīs.

(3) Izmeklēšanas tiesneša atļauja nepieciešama:

1) slepenu un sevišķi slepenu valsts noslēpumu saturošu dokumentu apskatei un izņemšanai;

2) neatvērta testamenta apskatei, izņemšanai un šo testamentu apstiprinājušās personas pratināšanai par to;

3) lai nopratinātu darbinieku un personu, kura procesa virzītāja vai izmeklēšanas iestādes uzdevumā veic speciālās izmeklēšanas darbības, ja šī persona nevēlas sniegt liecības.

(4) Ārstniecības iestāde ziņas par pacientu un psihologs informāciju, kas iegūta, pildot profesionālos pienākumus, sniedz tikai pēc procesa virzītāja rakstveida pieprasījuma.

(5) Pirmstiesas procesā pieprasīt no kredītiestādēm vai finanšu iestādēm to rīcībā esošās neizpaužamās ziņas vai dokumentus, kuri satur šādas ziņas, vai pārraudzīt darījumus kredītiestāžu vai finanšu iestāžu klientu kontos uz noteiktu laiku drīkst tikai ar procesa virzītāja lēmumu, kuru apstiprinājis izmeklēšanas tiesnesis. Pārraudzīt darījumu kredītiestādes vai finanšu iestādes klienta kontā var uz laiku līdz trim mēnešiem, bet, ja nepieciešams, šo termiņu uz laiku līdz trim mēnešiem var pagarināt izmeklēšanas tiesnesis. Minētie lēmumi nav pārsūdzami.

(6) Valsts probācijas dienesta starpniekam ir tiesības neliecināt par izlīguma procesu, kā arī par iesaistīto pušu un trešo personu uzvedību izlīguma sēdes laikā, izņemot gadījumus, kad izlīguma procesā atklājas informācija par citu noziedzīgu nodarījumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 14.01.2010., 23.05.2013., 19.12.2013., 29.05.2014., 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

122. pants. Advokāta imunitāte

(1) Nav atļauts:

1) pratināt advokātu kā liecinieku par faktiem, kas viņam kļuvuši zināmi, sniedzot juridisko palīdzību jebkādā formā;

2) kontrolēt, veikt apskati vai izņemt dokumentus, kurus advokāts sastādījis, vai korespondenci, kuru viņš saņēmis vai nosūtījis, sniedzot juridisko palīdzību, kā arī izdarīt kratīšanu, lai atrastu un izņemtu šādu korespondenci un dokumentus;

3) kontrolēt advokāta juridiskās palīdzības sniegšanai izmantojamās informācijas sistēmas un sakaru līdzekļus, noņemt informāciju no tiem un iejaukties to darbībā.

(2) Par juridiskās palīdzības sniegšanu nav atzīstama aizstāvja vai advokāta nelikumīga darbība klienta interesēs,

sniedzot juridisko palīdzību jebkādā formā, kā arī darbība klienta nelikumīga nodarījuma veicināšanai.

Otrā sadaļa
Pierādījumi un izmeklēšanas darbības

9.nodaļa. Pierādīšana un pierādījumi

123.pants. Pierādīšana

Pierādīšana ir kriminālprocesā iesaistītās personas darbība, kas izpaužas kā pierādīšanas priekšmetā ietilpstošo faktu esamības vai neesamības pamatošana, izmantojot pierādījumus.

124.pants. Pierādīšanas priekšmets

(1) Pierādīšanas priekšmets ir visu kriminālprocesa gaitā pierādāmo apstākļu kopums un ar tiem saistītie fakti un palīgfakti.

(2) Kriminālprocesā pierādāma noziedzīga nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un šajā likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto kriminālatiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā.

(3) Saistītie fakti nav kriminālprocesā pierādāmie apstākļi, bet ir ar tiem saistīti un dod pamatu izdarīt secinājumu par pierādāmajiem apstākļiem.

(4) Ar palīgfaktiem tiek pamatota kāda cita pierādījuma ticamība vai neticamība, kā arī iespējamība vai neiespējamība to izmantot pierādīšanā.

(5) Pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par to esamību vai neesamību.

(6) Kriminālprocesā un procesā par noziedzīgi iegūtu mantu pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi attiecībā uz mantas noziedzīgo izcelsmi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā ir pamats atzīt, ka mantai, visticamāk, ir noziedzīga, nevis likumīga izcelsme.

(7) Lai pierādītu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, nav nepieciešams pierādīt, konkrēti no kura noziedzīgā nodarījuma līdzekļi iegūti.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017., 20.06.2018. un 21.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 24.12.2019.)

125.pants. Fakta legālā prezumpcija

(1) Bez papildu procesuālo darbību veikšanas par pierādītiem uzskatāmi šādi apstākļi, ja vien kriminālprocesa gaitā netiek pierādīts pretējais:

1) vispārzināmi fakti;

2) ar spēkā stājušos tiesas spriedumu vai prokurora priekšrakstu par sodu citā kriminālprocesā konstatēti fakti;

3) likumā noteiktajā kārtībā fiksēts administratīvā pārkāpuma fakts, ja persona par to ir zinājusi;

4) fakts, ka persona zina vai tai vajadzēja zināt savus normatīvajos aktos paredzētos pienākumus;

5) fakts, ka persona zina vai tai vajadzēja zināt savus profesionālos un amata pienākumus;

6) mūsdienu zinātnē, tehnikā, mākslā vai amatniecībā vispārpieņemtu izpētes metožu pareizība;

7) ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu konstatēts fakts, ka manta ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu

nodarījumu.

(2) Ir uzskatāms par pierādītu, ka persona ir pārkāpusi tiesiskā īpašnieka autortiesības, blakustiesības vai tiesības uz preču zīmi, ja vien tā nespēj ticami izskaidrot vai pamatot šo tiesību iegūšanu vai izcelsmi.

(3) Ir uzskatāms par pierādītu, ka manta, ar kuru veiktas legalizēšanas darbības, ir noziedzīgi iegūta, ja kriminālprocesā iesaistītā persona nespēj ticami izskaidrot attiecīgās mantas likumīgo izcelsmi un ja pierādījumu kopums procesa virzītājam dod pamatu pieņēmumam, ka mantai, visticamāk, ir noziedzīga izcelsme.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 21.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 24.12.2019.)

126.pants. Pierādīšanas subjekti un pierādīšanas pienākums

(1) Par pierādīšanas subjektiem uzskatāmas visas kriminālprocesā iesaistītās personas, kurām ar šo likumu uzlikts pienākums vai piešķirtas tiesības veikt pierādīšanu.

(2) Pierādīšanas pienākums pirmstiesas kriminālprocesā ir procesa virzītājam, bet tiesā — apsūdzības uzturētājam.

(3) Ja kriminālprocesā iesaistīta persona uzskata, ka kāds no šā likuma 125.pantā prezumētajiem faktiem nav patiess, pienākums norādīt uz pierādījumiem par šā fakta neatbilstību īstenībai ir tai procesā iesaistītajai personai, kura to apgalvo.

(3^1) Ja kriminālprocesā iesaistītā persona apgalvo, ka manta nav uzskatāma par noziedzīgi iegūtu, pienākums pierādīt attiecīgās mantas izcelsmes likumību ir šai personai. Ja persona noteiktā termiņā nesniedz ticamas ziņas par mantas izcelsmes likumību, šai personai tiek liegta iespēja saņemt atlīdzību par kaitējumu, kas tai nodarīts saistībā ar kriminālprocesā noteiktajiem ierobežojumiem rīkoties ar šo mantu.

(4) Uz apstākļiem, kas izslēdz kriminālatbildību, kā arī uz alibi jānorāda personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību saistībā ar šā nodarījuma izmeklēšanu, ja vien šādas ziņas jau nav iegūtas izmeklēšanā. Ja persona uz šādiem apstākļiem vai alibi nenorāda, apsūdzībai nav pienākuma pierādīt to neesamību, tiesai nav jādod to vērtējums spriedumā, bet personai tiek liegta iespēja saņemt atlīdzību par zaudējumiem, kas radušies, nepamatoti turot to aizdomās, ja kriminālprocesa izbeigšana vai personas attaisnošana saistīta ar minēto apstākļu noskaidrošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017. un 21.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 24.12.2019.)

127.pants. Pierādījumi

(1) Pierādījumi kriminālprocesā ir jebkuras likumā paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus kriminālprocesā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto pierādīšanas priekšmetā ietilpstošo apstākļu esamības vai neesamības pamatošanai.

(2) Kriminālprocesā iesaistītās personas kā pierādījumus var izmantot tikai ticamas, attiecināmas un pieļaujamas ziņas par faktiem.

(3) Operatīvās darbības pasākumos iegūtās ziņas par faktiem, tai skaitā ziņas, kas norāda uz citas personas izdarītu noziedzīgu nodarījumu, arī ziņas, kas fiksētas ar tehnisku līdzekļu palīdzību, drīkst izmantot kā pierādījumu tikai tad, ja tās iespējams pārbaudīt šajā likumā noteiktajā procesuālajā kārtībā.

(4) Ja kriminālliet kā pierādījumu izmanto šā panta trešajā daļā minētās ziņas, tai pievieno uzziņu par to, kura iestāde, kad un uz kādu laika periodu akceptējusi operatīvās darbības pasākumu veikšanu. Uzziņu procesa virzītājam izsniedz operatīvās darbības pasākuma veikšanu akceptējušās iestādes vadītājs vai viņa pilnvarota amatpersona.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

128.pants. Pierādījumu ticamība

(1) Pierādījuma ticamība ir kādas ziņas patiesuma konstatēšanas pakāpe.

(2) To, cik ticamas ir pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem, izvērtē, aplūkojot visus kriminālprocesa laikā iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā.

(3) Nevienam no pierādījumiem nav iepriekš noteikta augstāka ticamības pakāpe nekā pārējiem pierādījumiem.

129.pants. Pierādījumu attiecināmība

Pierādījumi ir attiecināmi uz konkrēto kriminālprocesu, ja ziņas par faktiem tieši vai netieši apstiprina kriminālprocesā pierādāmo apstākļu esamību vai neesamību, kā arī citu pierādījumu ticamību vai neticamību, izmantošanas iespējamību vai neiespējamību.

130.pants. Pierādījumu pieļaujamība

(1) Kriminālprocesa laikā iegūtās ziņas par faktiem ir pieļaujams izmantot kā pierādījumus, ja tās iegūtas un procesuāli nostiprinātas šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Par nepieļaujamām un pierādīšanā neizmantojamām atzīstamas tādas ziņas par faktiem, kuras iegūtas:

1) izmantojot vardarbību, draudus, šantāžu, viltu vai spaidus;

2) procesuālajā darbībā, ko veikusi persona, kurai saskaņā ar šo likumu nebija tiesību to veikt;

3) pieļaujot šajā likumā īpaši norādītos pārkāpumus, kas liedz konkrētā pierādījuma izmantošanu;

4) pārkāpjot kriminālprocesa pamatprincipus.

(3) Ziņas par faktiem, kuras iegūtas, pieļaujot citus procesuālos pārkāpumus, uzskatāmas par ierobežoti pieļaujamām un var tikt izmantotas pierādīšanā tikai tādā gadījumā, ja pieļautie procesuālie pārkāpumi ir nebūtiski vai var tikt novērsti, tie nevarēja ietekmēt iegūto ziņu patiesumu vai ja to ticamību apstiprina pārējās procesā iegūtās ziņas.

(4) Interešu konflikta situācijā iegūtie pierādījumi ir pieļaujami tikai tad, ja apsūdzības uzturētājs spēj pierādīt, ka interešu konflikts nav ietekmējis kriminālprocesa objektīvu norisi.

131.pants. Liecības

(1) Par pierādījumu kriminālprocesā var būt ziņas par faktiem, ko savā liecībā pratināšanas vai aptaujas laikā sniedz persona par kriminālprocesā pierādāmajiem apstākļiem un ar tiem saistītajiem faktiem un palīgfaktiem.

(2) Liecība ir arī izmeklēšanas iestādei, prokuratūrai vai tiesai adresēts personas pašas uzrakstīts un parakstīts ziņojums, iesniegums vai paskaidrojums par noziedzīgu nodarījumu, konkrētiem faktiem vai apstākļiem.

(3) Ja personai šajā likumā noteiktajos gadījumos bija tiesības atteikties sniegt liecību un persona par to bija informēta, bet šo liecību tomēr sniedza, tad šī liecība vērtējama kā pierādījums.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

132.pants. Eksperta vai revidenta atzinums

(1) Par pierādījumu kriminālprocesā var būt eksperta vai revidenta atzinums par faktiem un apstākļiem, kuru rakstveidā sniedz konkrētajā kriminālprocesā iesaistīts eksperts vai revidents.

(2) Eksperta vai revidenta sniegtie paskaidrojumi par atzinumu vai sniegtās ziņas par faktiem vai apstākļiem ir eksperta vai revidenta liecība.

133.pants. Kompetentās institūcijas atzinums

(1) Par pierādījumu kriminālprocesā var būt kontroles vai uzraudzības funkciju veicošās institūcijas rakstveida atzinums par kāda notikuma faktiem un apstākļiem, kuru ievērošanas kontroli vai uzraudzību atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei (pilnvarojumam) veic šī institūcija.

(2) Par kompetentas institūcijas atzinumu kriminālprocesā uzskatāms arī inventarizācijas vai revīzijas akts, ko sastādījusi tam pilnvarotu kompetentu personu komisija.

(3) Par kompetentas institūcijas atzinumu uzskatāma arī institūcijas izsniegta izziņa par faktiem un apstākļiem, kas ir šīs institūcijas rīcībā sakarā ar tās kompetenci un darbības virzieniem.

134.pants. Lietiskais pierādījums

(1) Par lietisko pierādījumu kriminālprocesā var būt jebkura lieta, kas izmantota kā noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmets, vai saglabājusi noziedzīga nodarījuma pēdas, vai arī jebkādā citā veidā satur ziņas par faktiem un ir izmantojama pierādīšanā. Viena un tā pati lieta var būt lietiskais pierādījums vairākos kriminālprocesos.

(2) Ja lieta pierādīšanā izmantojama sakarā ar tajā ietverto saturisko informāciju, tā uzskatāma nevis par lietisko pierādījumu, bet par dokumentu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

135.pants. Dokuments

(1) Par pierādījumu kriminālprocesā var būt dokuments, ja tas pierādīšanā izmantojams tikai sakarā ar tajā ietverto saturisko informāciju.

(2) Dokuments var saturēt ziņas par faktiem rakstveida vai citā formā. Par dokumentiem pierādījuma nozīmē kriminālprocesā uzskatāmi arī datorizētās informācijas nesēji, ar skaņu un attēlu fiksējošiem tehniskiem līdzekļiem izdarīti ieraksti, kuros saturiski fiksēto informāciju var izmantot kā pierādījumus.

136.pants. Elektroniskie pierādījumi

Par pierādījumu kriminālprocesā var būt ziņas par faktiem elektroniskas informācijas formā, kas apstrādāta, uzglabāta vai pārraidīta ar automatizētas datu apstrādes ierīcēm vai sistēmām.

137.pants. Izmeklēšanas darbībās iegūtās ziņas

Par pierādījumu kriminālprocesā var būt ziņas par faktiem, kuras nostiprinātas izmeklēšanas darbību protokolos vai fiksētas citās šajā likumā noteiktajās formās.

10.nodaļa. Izmeklēšanas darbības

138.pants. Izmeklēšanas darbības

(1) Izmeklēšanas darbības ir procesuālās darbības, kas vērstas uz ziņu iegūšanu vai jau iegūto ziņu pārbaudi konkrētajā kriminālprocesā.

(2) Kriminālprocesa veikšanai pilnvarota amatpersona ir tiesīga izdarīt savu pilnvaru ietvaros tikai šajā likumā paredzētas izmeklēšanas darbības.

139.pants. Izmeklēšanas darbību veikšanas vispārīgie noteikumi

(1) Iepriekš plānojamas izmeklēšanas darbības parasti veic laikā no pulksten 8.00 līdz 20.00. Gadījumos, kad izmeklēšanas darbība nav atliekama, jo tas var novest pie būtisku pierādījumu zaudēšanas un apdraud kriminālprocesa mērķa sasniegšanu, to veic nekavējoties.

(2) Izmeklēšanas darbības sākumā tās veicējs informē konkrētajā procesā iesaistīto personu par tās tiesībām un pienākumiem, kā arī brīdina par atbildību par savu pienākumu nepildīšanu. Nav jāinformē un jābrīdina persona, kuras procesuālie pienākumi ir vienlaikus arī tās profesionālie darba pienākumi.

(3) Pret personu, kura piedalās izmeklēšanas darbībā, aizliegts pielietot vardarbību, draudus, melus, kā arī citas pretlikumīgas un morāles normām neatbilstošas darbības vai tādas darbības, kas apdraud personas dzīvību vai veselību vai aizskar personas cieņu. Izmeklēšanas darbības, kas saistītas ar cilvēka ķermeņa atkailināšanu, aizliegts izdarīt un tajās piedalīties pretēja dzimuma personai, izņemot ārstniecības personas.

(4) Aizliegts izpaust ziņas par tās personas privāto dzīvi, kura piedalās izmeklēšanas darbībā, kā arī ziņas, kas satur profesionālu noslēpumu vai komercnoslēpumu, izņemot gadījumus, kad tas nepieciešams pierādīšanā.

(5) Izmeklēšanas darbību var veikt, izmantojot tehniskos līdzekļus šā likuma 140.pantā noteiktajā kārtībā, kā arī, ja tas nepieciešams, pieaicinot ekspertu, revidentu vai speciālistu.

(6) Izmeklēšanas darbību veikšanas īpatnības iztiesāšanā nosaka šā likuma astotā līdz vienpadsmitā sadaļa.

(7) Procesuālo darbību veikšanā pēc iespējas izvairās no cietušā un viņa tuvinieku saskarsmes ar personu, kurai ir tiesības uz aizstāvību, ja vien šāda saskarsme nav nepieciešama kriminālprocesa mērķu sasniegšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

140.pants. Procesuālās darbības veikšana, izmantojot tehniskos līdzekļus

(1) Procesa virzītājs procesuālo darbību var veikt, izmantojot tehniskos līdzekļus (telefonkonference, videokonference), ja to prasa kriminālprocesa intereses.

(2) Procesuālās darbības gaitā, izmantojot tehniskos līdzekļus, jānodrošina, lai dažādās telpās vai ēkās esošie procesa virzītājs un personas, kuras piedalās procesuālajā darbībā, cits citu varētu dzirdēt telefonkonferences laikā, kā arī dzirdēt un redzēt — videokonferences laikā.

(2^1) Šā panta otrajā daļā minētajā gadījumā procesa virzītājs pilnvaro vai uzdod otrā procesuālās darbības norises vietā esošās iestādes vadītājam pilnvarot personu, kura nodrošinās procesuālās darbības norisi savā atrašanās vietā (turpmāk — pilnvarota persona).

(3) Uzsākot procesuālo darbību, procesa virzītājs paziņo:

1) par procesuālās darbības norises vietām, datumu un laiku;

2) procesa virzītāja amatu, vārdu un uzvārdu;

3) otrā procesuālās darbības norises vietā esošās pilnvarotas personas amatu, vārdu un uzvārdu;

4) par procesuālās darbības saturu un tās veikšanu, izmantojot tehniskos līdzekļus.

(4) Pēc uzaicinājuma personas, kuras piedalās procesuālajā darbībā, nosauc savu vārdu, uzvārdu un procesuālo statusu.

(5) To personu identitāti, kuras piedalās procesuālajā darbībā, bet neatrodas ar procesa virzītāju vienā telpā, pārbauda un apliecina pilnvarota persona.

(6) Procesa virzītājs informē personas, kuras piedalās procesuālajā darbībā, par to tiesībām un pienākumiem, likumā paredzētajos gadījumos brīdina par atbildību par savu pienākumu nepildīšanu un uzsāk procesuālo darbību.

(7) Pilnvarota persona sastāda apliecinājumu, norādot procesuālās darbības norises vietu, datumu un laiku, savu amatu, vārdu un uzvārdu, katras šajā procesuālās darbības norises vietā klātesošās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu un adresi, kā arī izteikto brīdinājumu, ja likums paredz atbildību par savu pienākumu nepildīšanu. Brīdinātās personas par to parakstās. Apliecinājumā norāda arī pārtraukumus procesuālās darbības gaitā un procesuālās darbības beigu laiku. Apliecinājumu paraksta visas šajā procesuālās darbības norises vietā klātesošās personas, un tas tiek nosūtīts procesa virzītājam pievienošanai procesuālās darbības protokolam.

(7^1) Šā panta $2.^1$, piektajā un septītajā daļā noteikto var neievērot, ja procesa virzītājam ir iespējams ar tehniskiem līdzekļiem pārliecināties par citā telpā vai ēkā esošās personas identitāti. Pirmstiesas procesā procesuālo darbību fiksē šā likuma 143. pantā noteiktajā kārtībā.

(8) Pirmstiesas procesā izmeklēšanas darbības, kas veiktas, izmantojot tehniskos līdzekļus, fiksē šā likuma 143.pantā noteiktajā kārtībā, bet pārējās procesuālās darbības — šā likuma 142.pantā noteiktajā kārtībā. Lietas iztiesāšanas laikā procesuālās darbības, kas veiktas, izmantojot tehniskos līdzekļus, fiksē tiesas sēdes protokolā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

141.pants. Izmeklēšanas darbības fiksēšana

(1) Izmeklēšanas darbību fiksē protokolā, skaņu vai skaņu un attēlu ierakstā.

(2) *(Izslēgta ar 20.06.2018. likumu)*

(3) Šajā likumā noteiktajos gadījumos izmeklēšanas darbības norisi un rezultātus var fiksēt tikai atzinumā, ziņojumā vai pārskatā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

142.pants. Izmeklēšanas darbības protokols

(1) Izmeklēšanas darbības protokolu raksta izmeklēšanas darbības gaitā vai tūlīt pēc tās pabeigšanas izmeklēšanas darbības veicējs vai viņa uzdevumā — cita klātesošā persona.

(2) Izmeklēšanas darbības protokolu raksta atbilstoši šā likuma 326.panta prasībām.

(3) Ja izmeklēšanas darbībā iesaistītās personas adresi drošības apsvērumu dēļ nav lietderīgi izpaust, protokolā to aizstāj ar tās iestādes adresi un telefona numuru, ar kuras starpniecību ir iespējams sazināties ar attiecīgo personu.

(4) Izmeklēšanas darbības veicējs iepazīstina personas, kuras piedalījās izmeklēšanas darbībā, ar protokolu, un visi to paraksta. Ja persona atsakās vai fizisku trūkumu vai citu iemeslu dēļ nespēj parakstīties, par to tiek izdarīts ieraksts protokolā, norādot iemeslus un motīvus.

(5) Katra persona pirms parakstīšanas ir tiesīga pieprasīt, lai protokolā tiek izdarīti labojumi un papildinājumi, vai papildinājumus ierakstīt pati.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

143. pants. Skaņu, skaņu un attēlu ieraksta izmantošana

(1) Izmeklēšanas darbības veicējs, fiksējot izmeklēšanas darbības norisi skaņu vai skaņu un attēlu ierakstā, par to pirms izmeklēšanas darbības uzsākšanas paziņo personām, kuras piedalās izmeklēšanas darbībā.

(1^1) Uzsākot izmeklēšanas darbības norises skaņu vai skaņu un attēlu ierakstu, tajā fiksē:

1) veicamo izmeklēšanas darbību;

2) darbības norises vietu un datumu;

3) laiku, kad darbība sākta;

4) procesuālās darbības veicēja amatu, vārdu un uzvārdu;

5) tās personas vārdu, uzvārdu un personas kodu, kura piedalās izmeklēšanas darbībā, bet advokātam – vārdu, uzvārdu, praktizēšanas vietu un procesuālo statusu;

6) personas informēšanu par tās tiesībām un pienākumiem, likumā paredzētajos gadījumos – brīdināšanu par atbildību par pienākumu nepildīšanu.

(2) Ierakstā fiksē visu izmeklēšanas darbības gaitu, kā arī laiku, kad šī darbība pabeigta. Nav pieļaujams daļējs ieraksts.

(2^1) Izmeklēšanas darbībās, kas aptver plašu teritoriju vai telpas vai kas veicamas ilgā laika periodā, ierakstu var

veikt daļēji, tajā fiksējot tikai ar izmeklējamo noziedzīgo nodarījumu iespējami saistīto informāciju un faktus.

(3) Skaņu vai skaņu un attēlu ierakstā fiksētā informācija uzskatāma par precīzāku un pilnīgāku salīdzinājumā ar rakstveidā fiksēto informāciju.

(4) Par skaņu vai skaņu un attēlu ierakstā fiksēto izmeklēšanas darbību sagatavo pārskatu, kurā norāda izmeklēšanas darbībā konstatētos būtiskākos faktus. Pārskats sagatavojams septiņu dienu laikā pēc izmeklēšanas darbības pabeigšanas.

(5) Izmeklēšanas darbības skaņu vai skaņu un attēlu ierakstu uzglabā kopā ar krimināllietu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

144.pants. Zinātniski tehnisko līdzekļu izmantošana izmeklēšanas darbībās

(1) Izmeklēšanas darbībās var izmantot zinātniski tehniskos līdzekļus.

(2) Zinātniski tehnisko līdzekļu izmantošana izmeklēšanas darbībās ir aizliegta, ja tas apdraud to personu veselību un dzīvību, kuras piedalās izmeklēšanas darbībā.

145.pants. Pratināšana

Pratināšana ir izmeklēšanas darbība, kuras saturs ir informācijas iegūšana no pratināmās personas.

146.pants. Aicināšana uz pratināšanu

(1) Personu uz pratināšanu aicina ar pavēsti vai citādā veidā, informējot, kas un kādā lietā aicina sniegt liecību, kā arī par neierašanās sekām.

(2) Apcietinātu personu uz pratināšanu aicina ar tās iestādes starpniecību, kurā tā tiek turēta. Apcietināto var pratināt arī šajā iestādē.

(3) Nepilngadīgo uz pratināšanu parasti aicina ar viņa likumiskā pārstāvja, mācību iestādes vai bāriņtiesas starpniecību. Ja ir apstākļi, kas pamatoti liedz vai apgrūtina izmantot šādu aicināšanas kārtību, nepilngadīgo aicina, neizmantojot minēto starpniecību.

(4) Personu, kurai noteikta speciālā aizsardzība, uz pratināšanu aicina ar tās iestādes starpniecību, kura nodrošina personas speciālo aizsardzību.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

147.pants. Pratināšanas kārtība

(1) Pratināšana sākas ar pratināmās personas identitātes un pratināšanā izmantojamās valodas noskaidrošanu. Jānoskaidro, vai pratināmais prot valodu, kurā notiek process, un kādā valodā viņš var liecināt.

(2) Izmeklēšanas darbības veicējs izskaidro pratināmajam šajā likumā viņam paredzētās tiesības un pienākumus.

(3) Liecības sastāvdaļa ir pratināmās personas dati — vārds, uzvārds un personas kods.

(4) Ja liecība ir saistīta ar skaitļiem, datumiem un citu informāciju, ko grūti atcerēties, pratināmajam ir tiesības izmantot savus dokumentus un pierakstus, kā arī tos nolasīt. Pratināmā pierakstus var pievienot lietai.

(5) Pratināšanas gaitā pratināmajam var uzrādīt lietai pievienotus priekšmetus, dokumentus, skaņu un attēlu ierakstus, kā arī nolasīt viņam dokumentus vai atskaņot ierakstus, par ko izdara atzīmi protokolā. Materiālus uzrāda tikai pēc tam, kad ir ieprotokolētas pratināmā liecības attiecīgajā jautājumā.

(6) Pratināmā iepriekšējo liecību nolasīšana vai atskaņošana pieļaujama, ja:

1) ir būtiskas pretrunas starp iepriekšējo un šo liecību;

2) pratināmais atsakās liecināt;

3) lietu izskata tiesā nopratinātās personas prombūtnē.

(7) Ja personai noteikta speciālā procesuālā aizsardzība, tās pratināšanā ievēro šā likuma 308.panta noteikumus.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

148.pants. Pratināšanas ilgums

(1) Pilngadīgas personas pratināšanas ilgums bez šīs personas piekrišanas vienā diennaktī nedrīkst pārsniegt astoņas stundas, ieskaitot pārtraukumu.

(2) Nepilngadīgā pratināšanu izdara saskaņā ar šā likuma 152. un 153.panta noteikumiem.

149. pants. Pratināšanas fiksēšana

(1) Pratināšanā sniegto liecību fiksē protokolā, skaņu vai skaņu un attēlu ierakstā.

(2) Ja liecību fiksē protokolā, to pieraksta pirmajā personā. Pēc pratināmās personas lūguma savu liecību protokolā tā var rakstīt pašrocīgi.
(20.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

150.pants. Personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, pratināšana

Personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, pirmās pratināšanas sākumā:

1) noskaidro personas biogrāfiskās ziņas — dzimšanas vietu un laiku, pilsonību, izglītību, ģimenes stāvokli, darba vai mācību vietu, nodarbošanās veidu vai amatu, dzīvesvietu, sodāmību, ja vien šīs ziņas konkrētajā kriminālprocesā jau nav noskaidrotas;

2) izskaidro personai tās procesuālo stāvokli un izsniedz tā dokumenta (ja šāds dokuments ir paredzēts likumā) kopiju, kas šo procesuālo stāvokli nosaka, vai paziņojumu, kurā ietverts dokumenta saturs, ja konkrētajā kriminālprocesā šai personai tas jau nav bijis izsniegts;

3) izsniedz personai izrakstu no likuma, kurā noteiktas tās procesuālās tiesības un pienākumi, ja konkrētajā kriminālprocesā šai personai tas jau nav bijis izsniegts;

4) izskaidro personai tās tiesības neliecināt, brīdina, ka visu, kas tiks teikts, var izmantot pret šo personu, kā arī informē par apzināti nepatiesas liecības sniegšanas sekām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 18.02.2016., 20.06.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

151.pants. Liecinieka, cietušā, pārstāvja un kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka pratināšana

(1) Pirms pratināšanas lieciniekam, cietušajam, šajā likumā paredzētajam pārstāvim un kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam vai likumīgajam valdītājam izskaidro viņa tiesības un pienākumus un brīdina par atbildību par atteikšanos liecināt vai apzināti nepatiesas liecības došanu.

(2) Liecinieku un cietušo var pratināt par visiem apstākļiem un par jebkuru kriminālprocesā iesaistītu personu, ja sniegtajām ziņām ir vai var būt nozīme lietā. Ja liecinieka pratināšanas laikā konstatē, ka ir pamats mainīt liecinieka procesuālo statusu, nosakot, ka tas ir persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, šādas personas pratināšanu liecinieka statusā pārtrauc.

(2^1) Personas mutvārdos izteikto iesniegumu par noziedzīgu nodarījumu var fiksēt nopratināšanas protokolā.

(3) Pārstāvi un kriminālprocesā aizskarto mantas īpašnieku pratina, ievērojot liecinieka pratināšanas noteikumus, taču šīs personas nezaudē pārstāvja vai kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka statusu.

(4) Cietušā pratināšana tiek veikta, cik drīz vien iespējams. Pratināšanu skaits ir pēc iespējas mazāks. Cietušā pratināšanu pēc iespējas veic viena un tā pati persona.

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

151.[1] pants. Īpaši aizsargājama cietušā pratināšanas īpatnības pirmstiesas kriminālprocesā

(1) Īpaši aizsargājama cietušā pratināšana tiek veikta atsevišķā tam piemērotā telpā vai bez citu ar konkrēto procesuālo darbību nesaistītu personu klātbūtnes.

(2) Tādas personas pratināšanu, kas atzīta par cietušo no vardarbības, ko nodarījusi persona, no kuras cietušais ir materiāli vai citādi atkarīgs, no cilvēku tirdzniecības vai no noziedzīga nodarījuma, kas vērsts pret personas tikumību vai dzimumneaizskaramību, veic tā paša dzimuma izmeklēšanas darbības veicējs. Minēto nosacījumu var neievērot, ja tam piekrīt pats cietušais vai viņa pārstāvis. Ja noziedzīgā nodarījumā, kas vērsts pret personas tikumību un dzimumneaizskaramību, cietušais un persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, ir viena dzimuma un ja to lūdz cietušais vai viņa pārstāvis, pratināšanu veic pretēja dzimuma izmeklēšanas darbības veicējs.

(18.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

152.pants. Nepilngadīgā pratināšanas īpatnības

(1) Nepilngadīgā pratināšanas norises gaitu fiksē skaņu un attēlu ierakstā, ja tas ir nepilngadīgā labākajās interesēs un ja tas ir vajadzīgs kriminālprocesa mērķa sasniegšanai. Nepilngadīgā, kas atzīts par cietušo no vardarbības, ko nodarījusi persona, no kuras cietušais ir materiāli vai citādi atkarīgs, no cilvēku tirdzniecības vai no noziedzīga nodarījuma, kas vērsts pret personas tikumību vai dzimumneaizskaramību, pratināšanas norises gaitu fiksē skaņu un attēlu ierakstā, izņemot gadījumus, kad tas ir pretrunā ar nepilngadīgā labākajām interesēm vai traucē kriminālprocesa mērķa sasniegšanu. Nepilngadīgā pratināšanas ilgums bez viņa piekrišanas vienā diennaktī nedrīkst pārsniegt sešas stundas, ieskaitot pārtraukumu.

(2) Nepilngadīgo pratina izmeklēšanas darbības veicējs, kuram ir speciālas zināšanas par saskarsmi ar nepilngadīgo kriminālprocesa laikā. Ja izmeklēšanas darbības veicējs nav ieguvis speciālas zināšanas par saskarsmi ar nepilngadīgo kriminālprocesa laikā vai ja izmeklēšanas darbības veicējs to uzskata par nepieciešamu, nepilngadīgo pratina pedagoga vai psihologa klātbūtnē. Nepilngadīgā pārstāvim ir tiesības piedalīties pratināšanā, ja pret to neiebilst nepilngadīgais. Minētā persona ar izmeklēšanas darbības veicēja atļauju var uzdot jautājumus pratināmajam.

(3) Nepilngadīgo, kurš nav sasniedzis 14 gadu vecumu, nebrīdina par atbildību par atteikšanos liecināt un apzināti nepatiesas liecības došanu.

(4) Ja psihologs norāda procesa virzītājam, ka 14 gadus nesasniegušās personas psihei vai tāda nepilngadīgā psihei, kas atzīts par cietušo no vardarbības, ko nodarījusi persona, no kuras cietušais ir materiāli vai citādi atkarīgs, cilvēku tirdzniecības vai noziedzīga nodarījuma pret tikumību vai dzimumneaizskaramību, var kaitēt atkārtota tieša pratināšana, tā izdarāma tikai ar izmeklēšanas tiesneša atļauju, bet tiesā — ar tiesas lēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 20.12.2012., 29.05.2014., 18.02.2016. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018. Sk. Pārejas noteikumu 59. punktu)

153.pants. Nepilngadīgās personas pratināšana ar psihologa starpniecību

(1) Ja psihologs uzskata, ka 14 gadus nesasniegušās personas psihei vai tāda nepilngadīgā psihei, kas atzīts par cietušo no vardarbības, ko nodarījusi persona, no kuras cietušais ir materiāli vai citādi atkarīgs, cilvēku tirdzniecības vai noziedzīga nodarījuma pret tikumību vai dzimumneaizskaramību, var kaitēt tieša pratināšana, to var izdarīt ar tehnisko līdzekļu un psihologa starpniecību. Ja izmeklētājs vai prokurors tam nepiekrīt, tieša pratināšana izdarāma tikai ar izmeklēšanas tiesneša atļauju, bet tiesā — ar tiesas lēmumu.

(2) Procesa virzītājs un citas viņa pieaicinātās personas atrodas citā telpā, kur tehniskie līdzekļi nodrošina to, ka var dzirdēt un redzēt pratināmo personu un psihologu. Pratināmais kopā ar psihologu atrodas telpā, kura piemērota sarunai ar nepilngadīgo un kurā tehniski nodrošināts, ka procesa virzītāja uzdotos jautājumus dzird tikai psihologs.

(3) Ja pratināmā persona nav sasniegusi 14 gadu vecumu, psihologs, ievērojot konkrētos apstākļus, nepilngadīgajam izskaidro notiekošo darbību nepieciešamību un viņa sniegtās informācijas nozīmi, noskaidro personas datus, uzdod nepilngadīgā psihei atbilstošā formā procesa virzītāja jautājumus, ja nepieciešams, — informē par pārtraukumu izmeklēšanas darbībā un tās atsākšanu.

(4) Ja pratināmā persona ir sasniegusi 14 gadu vecumu, procesa virzītājs ar psihologa starpniecību informē nepilngadīgo par veicamās izmeklēšanas darbības būtību, noskaidro viņa personas datus, izskaidro viņa tiesības un pienākumus, kā arī brīdina viņu par atbildību par savu pienākumu nepildīšanu, uzdod nepilngadīgā psihei atbilstošā formā procesa virzītāja uzdotos jautājumus; ja nepieciešams, — informē par pārtraukumu izmeklēšanas darbībā un tās atsākšanu.

(5) Pratināšanas gaitu fiksē saskaņā ar šā likuma 141.—143.panta prasībām. Pratināmā persona, kura nav sasniegusi 14 gadu vecumu, protokolu neparaksta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 20.12.2012. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

154.pants. Informācijas avota norādīšanas pienākums

(1) Tiesa var uzdot plašsaziņas līdzekļa žurnālistam vai redaktoram norādīt publicētās informācijas avotu.

(2) Par izmeklētāja vai prokurora ierosinājumu lemj izmeklēšanas tiesnesis, uzklausījis ierosinājuma iesniedzēju, plašsaziņas līdzekļa žurnālistu vai redaktoru un iepazinies ar materiāliem.

(3) Lēmumu par informācijas avota norādīšanu izmeklēšanas tiesnesis pieņem, ievērojot personas tiesību un sabiedrības interešu samērīgumu.

(4) Tiesneša lēmumu var pārsūdzēt ierosinājuma iesniedzējs, plašsaziņas līdzekļa žurnālists vai redaktors, un to izskata 10 dienu laikā augstāka līmeņa tiesas tiesnesis rakstveida procesā, kura lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

155.pants. Aptauja

(1) Ja tas, ka liecība nav detalizēti fiksēta, neapdraud kriminālprocesa mērķa sasniegšanu, ziņas par pierādīšanas priekšmetā ietilpstošajiem faktiem var iegūt arī aptaujas kārtībā. Aptaujā var fiksēt tādu informāciju (arī precizējošu informāciju par nodarītā zaudējuma apmēru), kas neietekmē noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju.

(2) Aptaujā izmeklēšanas darbības veicējs noskaidro aptaujājamās personas identitāti, izskaidro personas tiesības un pienākumus, noskaidro šai personai zināmo izmeklēšanai nozīmīgo informāciju vai arī šādas informācijas neesamību.

(3) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu.)*

(4) Par aptaujas gaitu un rezultātiem izmeklēšanas darbības veicējs raksta ziņojumu, kurā norāda:

1) aptaujas vietu vai to, ka aptauja tiek veikta, izmantojot sakaru līdzekļus, datumu, tās uzsākšanas un pabeigšanas laiku;

2) aptaujas izdarītāja amatu, vārdu un uzvārdu;

3) aptaujāto personu vārdu, uzvārdu un adresi;

4) katras personas sniegto liecību; ja vairāku personu liecības ir vienādas, šo informāciju min vienu reizi;

5) izmantotos zinātniski tehniskos līdzekļus.

(5) Vienā ziņojumā var atspoguļot vairākas liecības.

(6) Ziņojumu neraksta, ja aptauja veikta, izmantojot elektronisko pastu. Lietas materiāliem pievieno saraksti ar personu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

156.pants. Eksperta un revidenta pratināšana

(1) Procesa virzītājs var aicināt ekspertu vai revidentu sniegt liecību, lai:

1) noskaidrotu ar eksperta vai revidenta atzinumu saistītus lietai nozīmīgus jautājumus, kuri neprasa papildu pētījumus;

2) precizētu ziņas par ekspertīzē vai revīzijā izmantoto pētījuma metodi vai atzinumā lietotajiem terminiem;

3) iegūtu informāciju par citiem faktiem un apstākļiem, kas nav atzinuma sastāvdaļa, bet ir saistīti ar eksperta vai revidenta piedalīšanos kriminālprocesā;

4) noskaidrotu eksperta vai revidenta kvalifikāciju.

(2) Eksperta un revidenta pratināšana izdarāma, ievērojot liecinieka pratināšanas noteikumus, taču šīs personas nezaudē savu eksperta vai revidenta statusu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

157.pants. Konfrontēšana

(1) Konfrontēšana ir divu vai vairāku personu vienlaicīga pratināšana, ko izdara, ja ir būtiskas pretrunas šo personu iepriekšējās liecībās.

(2) *(Izslēgta ar 20.06.2018. likumu)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

158.pants. Konfrontēšanas kārtība

(1) Konfrontēšana notiek, ievērojot pratināšanas noteikumus, izņemot šajā pantā norādīto.

(2) Konfrontēšanu sāk ar jautājumu par to, vai konfrontējamie pazīst viens otru un kādas ir viņu savstarpējās attiecības.

(3) Konfrontēšanas gaitā konfrontējamiem pēc kārtas uzdod jautājumus par tiem apstākļiem, kuros ir pretrunas viņu iepriekšējās liecībās, un šo pretrunu iemesliem.

(4) Konfrontējamie ar izmeklēšanas darbības veicēja atļauju var uzdot viens otram jautājumus. Izmeklēšanas darbības veicējs ir tiesīgs noraidīt jautājumus, kas nav būtiski vai neattiecas uz lietu. Visus uzdotos jautājumus un atbildes fiksē.

(5) Konfrontējamā iepriekšējās liecības var nolasīt tikai pēc tam, kad fiksēta liecība, kuru viņš sniedzis konfrontācijas laikā.

(6) Katrs konfrontējamais paraksta savu liecību, izņemot gadījumus, kad veikts tikai skaņu vai skaņu un attēlu ieraksts.

(7) Ja konfrontēšanā piedalās persona, kurai noteikta speciālā procesuālā aizsardzība, konfrontēšanu izdara, ievērojot šā likuma ceturtajā sadaļā paredzētos noteikumus.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

159.pants. Apskate

(1) Apskate ir izmeklēšanas darbība, kuras gaitā izmeklēšanas darbības veicējs tieši uztver, konstatē un fiksē kāda objekta pazīmes, ja pastāv iespēja, ka šis objekts ir saistīts ar izmeklējamo noziedzīgu nodarījumu.

(2) Lai atrastu noziedzīga nodarījuma pēdas un noskaidrotu citus nozīmīgus apstākļus, var izdarīt notikuma vietas, apvidus teritorijas, telpas, transportlīdzekļa, priekšmeta, dokumenta, līķa, dzīvnieka vai cita objekta vizuālo apskati.

160.pants. Apskates vispārīgie noteikumi

(1) Izmeklēšanas darbības veicējs var uzaicināt apskatē piedalīties jebkuru konkrētajā kriminālprocesā iesaistīto personu.

(2) Lai nodrošinātu apskates objekta saglabāšanu, var organizēt tā apsardzi.

(3) Ja apskates gaitā rodas nepieciešamība izdarīt kratīšanu, uzrādīšanu atpazīšanai vai citas izmeklēšanas darbības, tās veicamas, ievērojot attiecīgās izmeklēšanas darbības veikšanas noteikumus.

(4) Ja citas izmeklēšanas darbības gaitā tiek atrasts objekts, tā apskati var izdarīt tajā pašā izmeklēšanas darbībā, apskates rezultātus fiksējot izmeklēšanas darbības protokolā.

(5) Vairāku telpu vai apvidu teritoriju apskati vienlaikus var izdarīt vairākas amatpersonas, kas pilnvarotas veikt kriminālprocesu. Katra no tām apskates gaitu fiksē atsevišķi, norādot konkrēti apskatītā objekta robežas un apskates rezultātus.

(6) Automatizētās datu apstrādes sistēmas (tās daļas) apskati parasti uz vietas neveic, bet šo sistēmu (tās daļu) izņem, nodrošinot datu veseluma saglabāšanu neizmainītā stāvoklī.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

161.pants. Eksperta vai revidenta piedalīšanās apskatē

(1) Ja apskatē, kurā piedalās eksperts, atrod un izņem noziedzīga nodarījuma pēdas vai objektus, kuriem turpmāk ir nepieciešams izdarīt ekspertīzi, apskates protokolā norāda to atrašanas vietu, pazīmes, izņemšanas faktu, kā arī to, kuras personas atbildībā tie nodoti. Šādos gadījumos izņemto pēdu un lietu apskate notiek ekspertīzes gaitā.

(2) Procesa virzītājs var uzdot ekspertam veikt visu apskati pilnībā, ja apskatāmais objekts kopumā ir pakļauts turpmākai ekspertīzei.

(3) Ja apskatē piedalās revidents, procesa virzītājs var uzdot viņam veikt revīzijai vai inventarizācijai nepieciešamo dokumentu apskati un izņemšanu. Apskates protokolā tikai norāda šos dokumentus, to atrašanas vietu, izņemšanas faktu un revidentu, kura atbildībā nodoti revīzijas vai inventarizācijas veikšanai izņemtie dokumenti. Dokumentu apskate notiek revīzijas vai inventarizācijas gaitā.

162.pants. Notikuma vietas apskate

(1) Notikuma vietas apskate ir konkrētās vietas un tajā esošo objektu apskate, ja to veic pēc informācijas saņemšanas par izdarītu noziedzīgu nodarījumu un ja ir pietiekams pamats domāt, ka šajā vietā ir noticis vai turpinājies noziedzīgs nodarījums.

(2) Ja notikuma vietas apskate veikta nepilnīgi un ir radušās neskaidrības vai papildu jautājumi, var veikt notikuma vietas papildu apskati. Ja notikuma vietas apskatē pieļauti procesuālās kārtības būtiski pārkāpumi, var veikt notikuma vietas atkārtotu apskati. Notikuma vietas papildu vai atkārtotu apskati veic, ievērojot šā likuma 163.panta nosacījumus.

(3) Notikuma vietas apskates gaitā izmeklēšanas darbības veicējs var izņemt priekšmetus ar noziedzīga nodarījuma pēdām un dokumentus. Priekšmeti un dokumenti, kuru apgrozība aizliegta ar likumu, izņemami neatkarīgi no to sakara ar konkrēto kriminālprocesu. Priekšmetu un dokumentu izņemšana ir notikuma vietas apskates sastāvdaļa.

163.pants. Apvidus teritorijas, telpas, transportlīdzekļa vai priekšmeta apskate

(1) Ja apvidus teritorija, telpa, transportlīdzeklis vai priekšmets ir saistīti ar izdarītu noziedzīgu nodarījumu, var veikt šīs teritorijas, telpas, transportlīdzekļa vai priekšmeta apskati.

(2) Publiski nepieejamas teritorijas vai telpas un šajās teritorijās vai telpās esošo priekšmetu, kā arī transportlīdzekļa apskati var veikt tikai ar šīs teritorijas, telpas vai transportlīdzekļa lietotāja piekrišanu vai izmeklēšanas tiesneša lēmumu.

(2^1) Izņēmuma gadījumos šā panta otrajā daļā norādīto apskati, ja vien tā nav notikuma vietas apskate, var veikt ar procesa virzītāja lēmumu. Izmeklētājs apskati veic ar prokurora piekrišanu. Ne vēlāk kā nākamajā darba dienā procesa virzītājs paziņo izmeklēšanas tiesnesim par veikto apskati, uzrādot apskates protokolu un materiālus, kas pamatoja

tās nepieciešamību un neatliekamību.

(3) Fizisko un juridisko personu īpašumā, valdījumā vai lietošanā esošas apvidus teritorijas, telpas vai transportlīdzekļus pēc iespējas apskata šo personu vai to pārstāvju klātbūtnē.

(4) Ievērojot notikuma vietas apskates neatliekamo raksturu, iekļūšanai notikuma vietā nav nepieciešama kādas personas piekrišana.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

164.pants. Līķa apskate

(1) Ja līķa ārējo apskati nav uzdots veikt tiesu medicīnas ekspertam, to veic, piedaloties medicīnas speciālistam.

(2) Līķa kremēšana ir atļauta tikai pēc tiesmedicīniskās ekspertīzes izdarīšanas, ja ir saņemta prokurora piekrišana — pirmstiesas procesa laikā vai tiesas lēmums — iztiesāšanas laikā.

165.pants. Līķa ekshumācija

Līķi izrakt no apbedījuma vietas, lai veiktu tā apskati, uzrādītu to atpazīšanai, izņemtu paraugus salīdzināšanai vai izdarītu ekspertīzi (līķa ekshumācija), drīkst ar mirušās personas tuvinieka piekrišanu vai ar izmeklēšanas tiesneša lēmumu — pirmstiesas procesa laikā, vai ar tiesas lēmumu — iztiesāšanas laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

166.pants. Ekshumācijas kārtība

(1) Līķa ekshumāciju iepriekš saskaņo ar kompetentu veselības aizsardzības institūciju, un to procesa virzītāja uzdevumā izdara tiesu medicīnas eksperts apbedīšanas vietas administrācijas pārstāvja klātbūtnē.

(2) Ekshumāciju fiksē protokolā un fotografē vai izdara tās videoierakstu.

(3) Līķa atkārtota apbedīšana pēc ekshumācijas notiek ar tās amatpersonas atļauju, pēc kuras lēmuma ekshumācija izdarīta.

167.pants. Dzīvnieka apskate

Izdarot dzīvnieka apskati, ja nepieciešams, fiksē arī tā reakciju uz komandu vai uz sava vārda nosaukšanu.

168.pants. Aplūkošana

(1) Ja ir pietiekams pamats domāt, ka uz personas ķermeņa ir noziedzīga nodarījuma pēdas, sevišķas pazīmes, kurām ir nozīme lietā, vai pati persona atrodas kādā īpašā fizioloģiskā stāvoklī, kā arī lai noskaidrotu tās fizisko attīstību, var izdarīt šīs personas aplūkošanu.

(2) Ja procesa virzītājs uzdod aplūkošanu izdarīt citai personai, viņš par to pieņem lēmumu, kurā norāda, kāda persona un kādā nolūkā aplūkojama un kam uzdots veikt šo darbību.

169.pants. Aplūkošanas kārtība

(1) Aplūkošanu izdara, ievērojot apskates noteikumus, izņemot šajā pantā norādīto.

(2) Ja aplūkošana saistīta ar aplūkojamās personas ķermeņa atkailināšanu, bet izmeklēšanas darbības izdarītājs ir pretēja dzimuma persona, šo darbību izmeklēšanas darbības veicējs uzdod izdarīt medicīnas speciālistam. Protokolu raksta izmeklēšanas darbības veicējs, piedaloties medicīnas speciālistam, kas izdarījis aplūkošanu.

170.pants. Piespiedu aplūkošana

(1) Ja persona nepiekrīt aplūkošanai, to izdara piespiedu kārtā.

(2) Tās personas piespiedu aplūkošanu, kura konkrētajā kriminālprocesā nav aizturētais, aizdomās turētais vai apsūdzētais, var izdarīt, tikai pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu.

(3) Ja aplūkošanas izdarīšana ir neatliekama un vilcināšanās var novest pie pierādījumu zaudēšanas vai apdraudēt kriminālprocesa mērķa sasniegšanu, to var izdarīt ar prokurora piekrišanu, ne vēlāk kā nākamajā darba dienā pēc aplūkošanas paziņojot par to izmeklēšanas tiesnesim un uzrādot izmeklēšanas darbības protokolu un materiālus, kas pamatoja izmeklēšanas darbības nepieciešamību un neatliekamību. Tiesnesis pārbauda aplūkošanas tiesiskumu un pamatotību. Ja izmeklēšanas darbība nebija pamatota vai tā izdarīta prettiesiski, tiesnesis lemj par iegūto pierādījumu pieļaujamību.

171.pants. Izmeklēšanas eksperiments

Izmeklēšanas eksperiments ir izmeklēšanas darbība, kuras saturs ir speciālu mēģinājumu veikšana, lai noskaidrotu, vai zināmos apstākļos un zināmā veidā varēja norisināties kāds notikums vai darbība, kā arī lai iegūtu jaunas vai pārbaudītu agrāk iegūtās ziņas par apstākļiem, kuriem ir vai var būt nozīme lietā.

172.pants. Izmeklēšanas eksperimenta kārtība

(1) Izmeklēšanas eksperimentā, ja nepieciešams, pēc izmeklēšanas darbības veicēja uzaicinājuma piedalās personas, kuras izdara eksperimentā iekļautās darbības.

(2) Izmeklēšanas eksperimentu izdara apstākļos, kuriem pēc iespējas jāatbilst tiem, kādos norisinājies pārbaudāmais notikums vai darbība. Lai izslēgtu nejaušu rezultātu, eksperimentā iekļautās darbības var izdarīt vairākkārt.

173.pants. Liecību pārbaude uz vietas

Liecību pārbaude uz vietas ir izmeklēšanas darbība, kuras saturs ir personas pratināšana par agrākajās liecībās sniegtu faktu un šā fakta pārbaude uz vietas, kā arī iegūto rezultātu salīdzināšana nolūkā iegūt jaunas vai pārbaudīt agrāk iegūtās ziņas par lietas apstākļiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

174.pants. Kārtība, kādā notiek liecību pārbaude uz vietas

(1) Liecību pārbaude uz vietas tiek veikta ar agrāk liecību sniegušas personas līdzdalību.

(2) Liecību pārbaudē uz vietas persona secīgi liecina par kādu tās agrākajā liecībā raksturotu faktu, un tam seko šā fakta pārbaude un vietas apskate.

(3) Ja tiek konstatētas pretrunas starp liecību un konkrēto faktu, izmeklēšanas darbības veicējs aicina pratināmo personu izskaidrot to iemeslu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

175.pants. Uzrādīšana atpazīšanai

(1) Uzrādīšana atpazīšanai ir izmeklēšanas darbība, kuras saturs ir kāda objekta demonstrēšana cietušajam, lieciniekam, personai, pret kuru uzsākts kriminālprocess, aizturētajam, aizdomās turētajam vai apsūdzētajam nolūkā konstatēt tā identitāti ar objektu, kuru šī persona agrāk ir zinājusi vai uztvērusi apstākļos, kas saistīti ar izmeklējamo notikumu.

(2) Uzrādīt atpazīšanai var dzīvu personu (pēc tās ārējā izskata, dinamiskajām pazīmēm vai balss), līķi, priekšmetu, dokumentu, dzīvnieku vai citu objektu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

176.pants. Nopratināšana pirms uzrādīšanas atpazīšanai

Pirms objekta uzrādīšanas atpazīšanai personu nopratina par apstākļiem, kādos tā uztvērusi atpazīstamo objektu, un par objekta īpašībām un pazīmēm, pēc kurām šī persona varētu to atpazīt. Pratināmā nespēja detalizēti aprakstīt objekta īpašības un pazīmes nevar būt par iemeslu tam, lai atteiktos izdarīt uzrādīšanu atpazīšanai.

177.pants. Kārtība, kādā notiek uzrādīšana atpazīšanai

(1) Atpazīstamo objektu uzrāda kopā ar vēl vismaz diviem objektiem. Visiem objektiem jābūt savstarpēji viendabīgiem, bez krasām atšķirībām.

(2) Apstākļiem, kādos notiek uzrādīšana atpazīšanai, jābūt pēc iespējas līdzīgiem tiem, kādos atpazinējs uztvēris atpazīstamo objektu sakarā ar izmeklējamo notikumu, bet atpazīstamajam objektam jāatrodas pēc iespējas tādā stāvoklī un veidolā kā pirmreizējās uztveres laikā.

(3) Uzrādāmajiem objektiem, to izvietojumam vai to uzrādīšanas secībai jābūt tādai, lai atpazinējs nevarētu iepriekš zināt atpazīstamā objekta atrašanās vietu un lai viņš varētu pilnībā uztvert tās īpašības un pazīmes, pēc kurām šo objektu var atpazīt. Atpazīšanai uzrādāmā persona pati izvēlas vietu starp pārējām uzrādāmajām personām.

(4) Uzrādāmos objektus pēc iespējas nofotografē vai veic skaņu un attēla ierakstu.

(5) Ja nav iespējams uzrādīt pašu atpazīstamo objektu, var uzrādīt tā atveidu, kurš iegūts ar foto, video vai citu zinātniski tehnisko līdzekļu palīdzību un kurā fiksētas tās īpašības un pazīmes, pēc kurām šo objektu var atpazīt.

(6) Šā panta piektajā daļā minēto noteikumu ievēro arī gadījumos, kad atpazīstamais objekts ir reti sastopams un ir grūti atrast vēl divus savstarpēji viendabīgus objektus.

(7) Ja atpazinējs norāda uz kādu no uzrādītajiem objektiem kā uz atpazīstamo, atpazinēju uzaicina iespējami sīkāk paskaidrot, pēc kādām īpašībām un pazīmēm viņš to atpazinis. Atpazīto personu uzaicina nosaukt savu vārdu un uzvārdu.

(8) Gadījumos, kad atpazinējam noteikta speciālā procesuālā aizsardzība un tas nepieciešams viņa drošībai, atpazīšanu izdara, ievērojot šā likuma ceturtās sadaļas noteikumus.

(9) Šā panta astotajā daļā noteikto kārtību piemēro arī gadījumos, kad ētisku vai psiholoģisku apsvērumu dēļ nepieciešams, lai atpazīstamā persona atpazinēju neredzētu.

178.pants. Līķa uzrādīšana atpazīšanai

(1) Atpazīšanai uzrāda vienu līķi, ja nepieciešams, — pēc tā attiecīgas apkopšanas.

(2) Līķa apģērbu uzrāda atpazīšanai atsevišķi šā likuma 177.pantā noteiktajā kārtībā.

179.pants. Kratīšana

(1) Kratīšana ir izmeklēšanas darbība, kuras saturs ir telpas, apvidus teritorijas, transportlīdzekļa un atsevišķas personas piespiedu pārmeklēšana nolūkā atrast un izņemt meklējamo objektu, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka meklējamais objekts atrodas kratīšanas vietā.

(2) Kratīšanu izdara nolūkā atrast kriminālprocesā nozīmīgus priekšmetus, dokumentus, līķus vai meklējamās personas.

180.pants. Lēmums par kratīšanu

(1) Kratīšanu izdara ar izmeklēšanas tiesneša vai tiesas lēmumu. Izmeklēšanas tiesnesis lēmumu pieņem, pamatojoties uz procesa virzītāja ierosinājumu un tam pievienotajiem materiāliem.

(2) Lēmumā par kratīšanu norāda, kas, kur, pie kā, kādā lietā un kādus priekšmetus un dokumentus meklēs un izņems.

(3) Neatliekamos gadījumos, kad novilcināšanas dēļ meklējamie priekšmeti vai dokumenti var tikt iznīcināti, noslēpti vai sabojāti vai arī meklējamā persona var aizbēgt, kratīšanu var izdarīt ar procesa virzītāja lēmumu. Ja lēmumu pieņem izmeklētājs, tad kratīšanu izdara ar prokurora piekrišanu.

(4) Lēmums par kratīšanu nav nepieciešams, izdarot aizturamās personas kratīšanu, kā arī šā likuma 182.panta piektajā daļā noteiktajā gadījumā.

(5) Par šā panta trešajā daļā norādīto kratīšanu procesa virzītājs ne vēlāk kā nākamajā darba dienā pēc tās izdarīšanas paziņo izmeklēšanas tiesnesim, uzrādot materiālus, kas pamatoja izmeklēšanas darbības nepieciešamību un neatliekamību, kā arī izmeklēšanas darbības protokolu. Tiesnesis pārbauda kratīšanas tiesiskumu un pamatotību. Ja izmeklēšanas darbība izdarīta prettiesiski, izmeklēšanas tiesnesis iegūtos pierādījumus atzīst par nepieļaujamiem kriminālprocesā un lemj par rīcību ar izņemtajiem priekšmetiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

181.pants. Kratīšanā klātesošās personas

(1) Kratīšanu izdara tās personas klātbūtnē, pie kuras kratīšana notiek, vai arī šīs personas pilngadīga ģimenes locekļa klātbūtnē. Ja attiecīgās personas klātbūtne nav iespējama vai šī persona izvairās no piedalīšanās kratīšanā, kratīšanu izdara kratīšanai pakļautā objekta valdītāja, apsaimniekotāja vai vietējās pašvaldības pārstāvja klātbūtnē.

(2) Juridisko personu telpās kratīšanu izdara attiecīgās juridiskās personas pārstāvja klātbūtnē un tās personas klātbūtnē, saistībā ar kuras darbību vai bezdarbību kratīšanu juridiskās personas telpās izdara, ja nepastāv objektīvi šķēršļi šo personu nogādāt juridiskās personas telpās. Ja pārstāvja klātbūtne nav iespējama vai pārstāvis izvairās no piedalīšanās kratīšanā, kratīšanu izdara vietējās pašvaldības pārstāvja klātbūtnē.

(3) Kratīšanu izdara, klātesot aizdomās turētajai vai apsūdzētajai personai, ja tā tiek veikta minētās personas deklarētajā dzīvesvietā un darba vietā, izņemot gadījumu, kad tas nav iespējams objektīvu iemeslu dēļ.

(4) Lai atpazītu meklējamos objektus, kratīšanā var pieaicināt arī cietušo vai liecinieku.

(5) Personām, kuras atrodas kratīšanas vietā, izskaidro to tiesības būt klāt visu izmeklēšanas darbības veicēja darbību laikā un izteikt savas piezīmes par tām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2006.)

182.pants. Kārtība, kādā izdarāma kratīšana

(1) Izmeklēšanas darbības veicējs kopā ar izmeklēšanas darbībā klātesošajām personām ir tiesīgs ieiet lēmumā par kratīšanu norādītajās telpās vai apvidus teritorijā, lai atrastu lēmumā minētos priekšmetus, dokumentus, līķi vai meklējamo personu. Ja nepieciešams, var organizēt kratīšanas vietas apsargāšanu.

(2) Uzsākot kratīšanu, izmeklēšanas darbības veicējs izsniedz personai, pie kuras notiek kratīšana, lēmuma par kratīšanu kopiju. Šī persona par to parakstās lēmumā. Tad izmeklēšanas darbības veicējs uzaicina to labprātīgi izsniegt meklējamo objektu.

(3) Ja persona, pie kuras kratīšana notiek, atsakās atvērt kratīšanas vietā esošās telpas vai glabātavas, izmeklēšanas darbības veicējs ir tiesīgs tās atvērt, nenodarot nevajadzīgus bojājumus.

(4) Kratīšanas vietā esošajām personām var aizliegt atstāt šo vietu, pārvietoties un sarunāties savā starpā līdz izmeklēšanas darbības beigām. Ja ar savu rīcību vai skaita dēļ šīs personas traucē izdarīt kratīšanu, tās var pārvietot uz citām telpām.

(5) Telpas vai apvidus teritorijas kratīšanā var būt iekļauta arī tajā esošo transportlīdzekļu un personu kratīšana. Transportlīdzekļa kratīšanā var būt iekļauta arī tajā esošo personu kratīšana. Ja nepieciešams, personas kratīšanu var izdarīt telpas, apvidus teritorijas vai transportlīdzekļa kratīšanas sākumā un arī beigās.

(6) Kratīšanas laikā izņem lēmumā minētos priekšmetus un dokumentus, kā arī citus priekšmetus un dokumentus, kuriem var būt nozīme lietā. Ja tiek atrastas lietas, kuru glabāšana ir aizliegta, kā arī lietas (priekšmeti, dokumenti), kuru raksturs, identifikācijas pazīmes vai uz lietām esošās pēdas liecina par to saistību ar citu noziedzīgu nodarījumu, tās izņem, norādot protokolā šādas rīcības iemeslus.

(7) Ja kratīšanā klātesošais cietušais vai liecinieks atpazīst kādu no atrastajiem objektiem, to norāda protokolā.

(8) Visi kratīšanā atrastie un izņemtie priekšmeti uzrādāmi klātesošajām personām, aprakstāmi protokolā un, ja iespējams, iesaiņojami un apzīmogojami.

(9) Ja procesa virzītājs uzdevis kratīšanā klātesošajam ekspertam vai revidentam izņemt kratīšanas laikā atrastos objektus un izdarīt nepieciešamo ekspertīzi vai revīziju, kratīšanas protokolā norāda šos objektus, to atrašanas vietu, identificējošās pazīmes, izņemšanas faktu un ekspertīzes iestādi vai revidentu, kura atbildībā nodoti izņemtie objekti.

(10) Kratīšanas vieta pēc kratīšanas pabeigšanas, cik vien iespējams, savedama iepriekšējā kārtībā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 14.01.2010. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

183.pants. Personas kratīšana

(1) Ja ir pietiekams pamats domāt, ka kriminālprocesam nozīmīgi priekšmeti vai dokumenti atrodas kāda cilvēka apģērbā, viņam klātesošajās mantās, uz viņa ķermeņa vai ķermeņa atvērtajos dobumos, var izdarīt personas kratīšanu.

(2) Personas kratīšanu var izdarīt tikai tā paša dzimuma amatpersona, ja nepieciešams, pieaicinot ārstniecības personu neatkarīgi no dzimuma.

184.pants. Kratīšana diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību telpās

(1) Kratīšanu diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības telpās un telpās, ko lieto ārvalstu parlamentu un valdību oficiālās delegācijas un misijas, var izdarīt tikai pēc šīs pārstāvniecības, delegācijas vai misijas vadītāja lūguma vai ar viņa piekrišanu.

(2) Kratīšanu telpās, kurās dzīvo ārvalstu diplomātisko pārstāvniecību un citu iestāžu darbinieki, kā arī ārvalstu parlamentu un valdību oficiālo delegāciju un misiju dalībnieki, kuri saskaņā ar Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem bauda diplomātisko imunitāti, un viņu ģimenes locekļi, kā arī šo darbinieku, dalībnieku un viņu ģimenes locekļu kratīšanu var izdarīt tikai pēc viņu lūguma vai ar viņu piekrišanu.

(3) Šajā pantā minēto piekrišanu procesa virzītājs prasa ar Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas starpniecību.

(4) Izdarot kratīšanu diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību telpās, Ārlietu ministrijas pārstāvja klātbūtne ir obligāta.

185.pants. Kratīšanas protokola kopijas izsniegšana

Kratīšanas protokola kopiju izsniedz personai, pie kuras veikta šī izmeklēšanas darbība, vai citai šā likuma 181.panta pirmajā un otrajā daļā minētajai personai.

186.pants. Izņemšana

Izņemšana ir izmeklēšanas darbība, kuras saturs ir lietai nozīmīgu priekšmetu vai dokumentu atņemšana, ja izmeklēšanas darbības veicējam ir zināms, kur vai pie kā atrodas konkrētais priekšmets vai dokuments un tos nav nepieciešams meklēt vai arī tie atrodas publiski pieejamās vietās.

187.pants. Lēmums par izņemšanu

(1) Izņemšanu izdara ar procesa virzītāja lēmumu. Lēmums nav pārsūdzams.

(2) Lēmumā par izņemšanu norāda, kas, kur, pie kā, kādā lietā un kādus priekšmetus vai dokumentus izņems.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

188.pants. Izņemšanas kārtība

(1) Uzsākot izņemšanu, izmeklēšanas darbības veicējs lēmumu uzrāda personai, pie kuras tiek izdarīta izņemšana. Šī persona parakstās par to lēmumā. Tad izmeklēšanas darbības veicējs uzaicina personu nekavējoties izsniegt izņemamo objektu.

(2) Izņemtos priekšmetus vai dokumentus apraksta izņemšanas protokolā.

(3) Izņemšanas protokola un lēmuma kopiju pēc izmeklēšanas darbības pabeigšanas izsniedz personai, pie kuras izņemšana izdarīta.

(4) Ja persona atsakās izsniegt izņemamo objektu vai ja norādītajā vietā izņemamais priekšmets vai dokuments nav atrodams, bet ir pamats domāt, ka tas atrodas citur, var šā likuma 180.pantā noteiktajā kārtībā pieņemt lēmumu par kratīšanas izdarīšanu un izdarīt kratīšanu, lai to atrastu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.01.2010., 21.10.2010. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

189.pants. Priekšmetu un dokumentu iesniegšana pēc personu iniciatīvas

(1) Personas ir tiesīgas iesniegt procesa virzītājam priekšmetus un dokumentus, kuriem, pēc šo personu domām, var būt nozīme kriminālprocesā.

(2) Iesniegšanas faktu fiksē protokolā, kurā norāda priekšmetu vai dokumentu identificējošās pazīmes, kā arī iesniedzēja paskaidrojumus par objekta rašanās vai iegūšanas apstākļiem.

(3) Ja persona iesniedz priekšmetu vai dokumentu kādas izmeklēšanas darbības laikā, to fiksē šīs izmeklēšanas darbības protokolā.

(4) Ja noskaidrots, ka iesniegtajam priekšmetam vai dokumentam nav nozīmes kriminālprocesā, tas atdodams iesniedzējam.

190.pants. Procesa virzītāja pieprasīto priekšmetu un dokumentu iesniegšana

(1) Procesa virzītājs, neizdarot šā likuma 186.pantā paredzēto izņemšanu, ir tiesīgs rakstveidā pieprasīt no fiziskajām un juridiskajām personām kriminālprocesam nozīmīgus priekšmetus, dokumentus un ziņas par faktiem, tai skaitā elektroniskas informācijas vai dokumenta formā, kas apstrādātas, uzglabātas vai pārraidītas, izmantojot elektroniskās informācijas sistēmas.

(2) Ja fiziskās un juridiskās personas neiesniedz procesa virzītāja pieprasītos priekšmetus un dokumentus viņa noteiktajā termiņā, procesa virzītājs šajā likumā noteiktajā kārtībā izdara izņemšanu vai kratīšanu.

(3) Juridisko personu vadītājiem pēc procesa virzītāja pieprasījuma ir pienākums savas kompetences ietvaros izdarīt dokumentālo revīziju, inventarizāciju, resorisko vai dienesta pārbaudi un noteiktajā laikā iesniegt dokumentus kopā ar attiecīgajiem pielikumiem par izpildīto pieprasījumu.

(4) *(Izslēgta ar 19.01.2006. likumu.)*

(5) Ja kriminālprocesam nozīmīgs dokuments vai priekšmets atrodas kādā administratīvā lietā, civillietā vai citā kriminālllietā, procesa virzītājs to pieprasa no attiecīgās lietas turētāja. Dokumenta vai priekšmeta oriģinālu izsniedz tikai uz laiku ekspertīzes izdarīšanai, bet pārējos gadījumos izsniedz apliecinātu dokumenta kopiju vai priekšmeta attēlu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009. un 14.01.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.02.2010.)

191.pants. Elektroniskās informācijas sistēmā esošo datu saglabāšana

(1) Procesa virzītājs ar savu lēmumu var uzdot elektroniskās informācijas sistēmas īpašniekam, valdītājam vai turētājam (tas ir, fiziskajai vai juridiskajai personai, kura ar elektroniskās informācijas sistēmām apstrādā, uzglabā vai pārraida datus, tai skaitā elektronisko sakaru komersantam) nekavējoties nodrošināt tā rīcībā esošo noteiktu, izmeklēšanas vajadzībām nepieciešamu datu (kuru saglabāšana nav noteikta ar likumu) veseluma saglabāšanu neizmainītā stāvoklī un to nepieejamību citiem informācijas sistēmas lietotājiem.

(2) Datu saglabāšanas pienākumu var noteikt uz laiku līdz 30 dienām, bet šo termiņu, ja nepieciešams, vēl uz laiku līdz 30 dienām var pagarināt izmeklēšanas tiesnesis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 14.01.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.02.2010.)

192.pants. Elektroniskajā informācijas sistēmā saglabāto datu atklāšana un izsniegšana

(1) Izmeklētājs pirmstiesas kriminālprocesā ar prokurora vai ar datu subjekta piekrišanu un prokurors ar amatā augstāka prokurora vai ar datu subjekta piekrišanu var pieprasīt, lai elektronisko sakaru komersants atklāj un izsniedz Elektronisko sakaru likumā noteiktajā kārtībā saglabājamos datus.

(2) Procesa virzītājs pirmstiesas kriminālprocesā, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu vai ar datu subjekta piekrišanu var rakstveidā pieprasīt, lai elektroniskās informācijas sistēmas īpašnieks, valdītājs vai turētājs atklāj un izsniedz šā likuma 191.pantā paredzētajā kārtībā saglabātos datus.

(3) Iztiesājot krimināllietu, tiesnesis vai tiesas sastāvs var pieprasīt, lai elektronisko sakaru komersants atklāj un izsniedz Elektronisko sakaru likumā noteiktajā kārtībā saglabājamos datus vai elektroniskās informācijas sistēmas īpašnieks, valdītājs vai turētājs atklāj un izsniedz šā likuma 191.pantā paredzētajā kārtībā saglabātos datus.
(14.01.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.02.2010.)

193.pants. Ekspertīze

Ekspertīze ir izmeklēšanas darbība, kuru veic viens vai vairāki eksperti procesa virzītāja uzdevumā un kuras saturs ir ekspertīzei iesniegto objektu pētīšana nolūkā noskaidrot kriminālprocesam nozīmīgus faktus un apstākļus, par ko tiek dots eksperta atzinums.

194.pants. Pamats ekspertīzes noteikšanai

(1) Ekspertīzi nosaka gadījumos, kad kriminālprocesam nozīmīgu jautājumu noskaidrošanai nepieciešams veikt pētījumu, kurā izmantojamas speciālas zināšanas kādā zinātnes, tehnikas, mākslas vai amatniecības nozarē.

(2) Ekspertīzi nosaka pēc iespējas ātrāk, ja lietā izņemtās pēdas ir ātri gaistošas vai nenoturīgas vai izpētāmais objekts var iet bojā vai sabojāties.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

195.pants. Obligātā ekspertīze
(Izslēgts ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

196.pants. Papildu ekspertīze

(1) Papildu ekspertīzi nosaka, ja procesa virzītājs piekrīt eksperta atzinumam, taču ir neskaidrības vai nepilnības vai radušies papildu jautājumi.

(2) Papildu ekspertīzi var uzdot izdarīt tam pašam ekspertam.

197.pants. Atkārtota ekspertīze

(1) Atkārtotu ekspertīzi nosaka, ja procesa virzītājs apšauba eksperta atzinumu pēc būtības tā nepamatotības, būtisku nepilnību vai pieļautu metodiska rakstura kļūdu dēļ, kā arī tad, ja konstatēta eksperta nepietiekama kvalifikācija vai nekompetence vai ja pieļauti ekspertīzes izdarīšanas procesuālās kārtības būtiski pārkāpumi.

(2) Atkārtotu ekspertīzi uzdod izdarīt citam ekspertam vai ekspertu komisijai, nododot eksperta vai komisijas rīcībā tos pašus izpētes objektus un sākotnējās ekspertīzes atzinumu. Eksperts, kas izdarījis sākotnējo ekspertīzi, var būt klāt atkārtotas ekspertīzes izdarīšanā, nepiedaloties pētījumos.

198.pants. Ekspertu komisijas ekspertīze

(1) Ekspertu komisijas ekspertīzi parasti nosaka, lai izdarītu:

1) ekspertīzi, ja tās rezultātā paredzams izpētāmā objekta zudums vai būtiskas izmaiņas, kuras izslēdz atkārtotas izpētes iespējas;

2) personu identificējošo ekspertīzi;

3) ekspertīzi par ārstniecības personas kļūdu, veicot ārstniecību.

(2) Ekspertīzes iestādes vadītājs var uzdot jebkuru ekspertīzi izdarīt ekspertu komisijai.

(3) Komisiju no ekspertiem, kuri nestrādā vienā ekspertīžu iestādē, izveido procesa virzītājs ar savu lēmumu vai ekspertīžu iestādes vadītājs, informējot par to procesa virzītāju.

(4) Komisijas ekspertīzes atzinumu paraksta visi tās locekļi, bet, ja viņi nav vienisprātis, katrs no ekspertiem dod savu atzinumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

199.pants. Kompleksā ekspertīze

(1) Komplekso ekspertīzi nosaka, ja kriminālprocesam nozīmīga jautājuma noskaidrošanai viens objekts vai vairāki objekti izpētāmi dažādu nozaru ekspertiem.

(2) Eksperti, kuri izdara komplekso ekspertīzi, sniedz kopīgu atzinumu.

(3) Atsevišķu atzinumu var sniegt eksperts, kurš nepiekrīt kopīgajam atzinumam.

200.pants. Lēmums par ekspertīzes noteikšanu

(1) Lēmumu par ekspertīzes noteikšanu pieņem procesa virzītājs. Lēmums nav pārsūdzams.

(2) Lēmumā par ekspertīzes noteikšanu norāda:

1) ekspertīzes noteikšanas iemeslus un pamatu;

2) apstākļus, kuri attiecas uz izpētāmo objektu;

3) ekspertīžu iestādi vai tā eksperta vārdu un uzvārdu, kuram uzdots izdarīt ekspertīzi;

4) ekspertam izvirzīto uzdevumu un risināmos jautājumus;

5) ekspertam nodotos materiālus.

(3) Pakļaujot ekspertīzei dzīvu cilvēku, lēmumā norāda viņa personas datus.

(4) Ja izmeklēšanas darbību procesa virzītāja uzdevumā veic vai tajā piedalās ekspertīžu iestādes eksperts, kurš izņem turpmākajiem pētījumiem pakļautos objektus, procesa virzītājs var uzdot šo objektu ekspertīzi veikt šim pašam ekspertam vai šai pašai ekspertīžu iestādei, fiksējot šo uzdevumu un risināmos jautājumus izmeklēšanas darbības protokolā. Ja nepieciešams, procesa virzītājs ekspertīzei var uzdot papildu jautājumus un iesniegt papildu materiālus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

201.pants. Ekspertīzes izdarīšana ekspertīžu iestādē

(1) Uzdodot ekspertīzes izdarīšanu ekspertīžu iestādei, lēmumu par tās noteikšanu, izpētāmos objektus un nepieciešamos lietas materiālus iesniedz šīs iestādes vadītājam.

(2) Ja lēmumā nav norādīts konkrēts eksperts, kuram uzdodama ekspertīzes izdarīšana, vai ja ekspertīzi procesa virzītāja uzdevumā izdara ekspertīžu iestāde, kuras eksperts piedalījās vai veica izmeklēšanas darbību, ekspertu nosaka ekspertīžu iestādes vadītājs un paziņo par to procesa virzītājam.

(3) Ekspertīžu iestādes vadītājs nav tiesīgs dot ekspertam saistošus norādījumus, kuri var ietekmēt izpētes rezultātus un atzinuma būtību, kā arī bez saskaņošanas ar procesa virzītāju patstāvīgi izprasīt izpētei nepieciešamos papildu materiālus, izņemot medicīniskos dokumentus.

202.pants. Ekspertīzes izdarītājs — pieaicinātais eksperts

(1) Uzdodot ekspertīzes izdarīšanu ekspertam, kurš nestrādā ekspertīžu iestādē, procesa virzītājs izraugās lietpratēju un:

1) pārliecinās par viņa personību un kompetenci;

2) noskaidro, vai nav šķēršļu, kuru dēļ viņš nevar izdarīt ekspertīzi;

3) izsniedz ekspertam lēmumu par ekspertīzes noteikšanu, izpētāmo objektu un visus nepieciešamos materiālus;

4) izskaidro viņam eksperta tiesības un pienākumus;

5) brīdina viņu par atbildību par atteikšanos izdarīt ekspertīzi un apzināti nepatiesa atzinuma došanu;

6) ja nepieciešams, izskaidro ekspertīzes atzinuma noformēšanas kārtību.

(2) To, ka eksperts ir iepazīstināts ar lēmumu, viņš apliecina ar savu parakstu. Turpat tiek atzīmēti eksperta paziņojumi un pieteikumi, kurus procesa virzītājs var noraidīt ar savu lēmumu.

(3) Procesa virzītājs nodrošina visu ekspertīzes objektu nodošanu ekspertam, ja nepieciešams, nodrošinot ekspertīzei pakļautās personas klātbūtni.

(4) Ekspertam dotais procesa virzītāja uzdevums vienlaikus uzliek pienākumu eksperta darba devējam nelikt šķēršļus ekspertīzes izdarīšanai.

203.pants. Eksperta atzinums

(1) Eksperts dod rakstveida atzinumu, ko apliecina ar savu parakstu.

(2) Eksperts atzinumā norāda:

1) savu vārdu un uzvārdu;

2) ieņemamo amatu;

3) ziņas par savu kvalifikāciju;

4) lēmumu vai uzdevumu, ar kuru noteikta ekspertīze;

5) ekspertīzes izdarīšanas datumu;

6) klātesošās personas;

7) izmantotos lietas materiālus un izpētāmo objektu sākumdatus;

8) izpētē izmantotās metodikas un iegūtos rezultātus;

9) argumentētas atbildes uz uzdotajiem jautājumiem vai iemeslus, kuru dēļ atbildēt nav iespējams;

10) citus kriminālprocesam nozīmīgus apstākļus, kurus eksperts noskaidrojis pēc savas iniciatīvas.

(3) Ja uz kādu no jautājumiem eksperts nevar dot noteiktu un stingru atbildi, pieļaujams atzinums par noskaidrojamā fakta iespējamību. Ja to var zinātniski pamatot, eksperts norāda šādas iespējamības ticamības pakāpi.

(4) Eksperta atzinumam pievieno attēlus un citus objektus vai materiālus.

204.pants. Piespiedu līdzekļu lietošana, izdarot ekspertīzi

(1) Lai nodrošinātu aizturētā, aizdomās turētā vai apsūdzētā tiesu psihiatriskās vai psiholoģiskās ekspertīzes vai ar viņa ķermeņa izpēti saistītas ekspertīzes izdarīšanu, ja nepieciešams, var pielietot piespiedu līdzekļus.

(2) Piespiedu kārtā liecinieka, cietušā vai personas, pret kuru uzsākts kriminālprocess, tiesu psihiatrisko vai psiholoģisko ekspertīzi vai ar viņa ķermeņa izpēti saistītu ekspertīzi var izdarīt tikai ar izmeklēšanas tiesneša lēmumu un tikai tādā gadījumā, ja kriminālprocesā pierādāmie apstākļi bez šādas ekspertīzes nav noskaidrojami.

205.pants. Paziņojums par eksperta atzinuma došanas neiespējamību

Ja pirms izpētes uzsākšanas eksperts pārliecinās, ka nevarēs atbildēt uz lēmumā uzdotajiem jautājumiem tādēļ, ka viņam nav attiecīgu speciālo zināšanu, attiecīgas izpētes metodikas vai izpētes objekti ir nepietiekami vai nekvalitatīvi, vai citu būtisku apstākļu dēļ, viņš par to raksta motivētu paziņojumu, kuru nodod procesa virzītājam.

206.pants. Salīdzinošajai izpētei nepieciešamie paraugi

Lai nodrošinātu ekspertam iespēju atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem, procesa virzītājs var ņemt vai uzdot ekspertam ņemt tādus salīdzinošajai izpētei nepieciešamos paraugus, kuri atspoguļo ekspertīzes izpētes objekta īpašības un pazīmes.

207.pants. Personas, no kurām ņem paraugus salīdzinošajai izpētei

(1) Paraugus salīdzinošajai izpētei var ņemt no personas, pret kuru uzsākts kriminālprocess, no aizturētā, aizdomās turētā, apsūdzētā vai personas, pret kuru notiek kriminālprocess par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu.

(2) Lai noskaidrotu, vai pēdas uz priekšmetiem (objektiem) vai arī kādi kriminālprocesam nozīmīgi apstākļi radušies citu personu darbības rezultātā, paraugus var ņemt arī no šīm personām, nopratinot tās attiecīgi kā cietušos vai lieciniekus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

208.pants. Kārtība, kādā ņemami salīdzinošajai izpētei nepieciešamie paraugi

(1) Salīdzinošajai izpētei nepieciešamos paraugus var ņemt procesa virzītājs vai eksperts viņa uzdevumā.

(2) Uzsākot salīdzinošajai izpētei nepieciešamo paraugu ņemšanu no personas, izmeklēšanas darbības veicējs uzaicina to labprātīgi izsniegt paraugus salīdzinošajai izpētei vai ļaut, lai tie tiek iegūti, un izskaidro personai, ka paraugi var tikt iegūti arī piespiedu kārtā. Ja salīdzinošajai izpētei nepieciešamos paraugus ņem no personas ar tās piekrišanu, to fiksē, ievērojot šā likuma 142. panta noteikumus.

(3) Salīdzinošajai izpētei nepieciešamo paraugu ņemšanu, ja tos neiegūst no personas, veic kā atsevišķu izmeklēšanas darbību. To var izdarīt arī citas izmeklēšanas darbības gaitā, obligāti fiksējot attiecīgās darbības protokolā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

209.pants. Salīdzinošajai izpētei nepieciešamo paraugu ņemšana piespiedu kārtā

(1) Salīdzinošajai izpētei nepieciešamos paraugus piespiedu kārtā drīkst ņemt no personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

(2) Salīdzinošajai izpētei nepieciešamos paraugus no liecinieka vai cietušā piespiedu kārtā drīkst ņemt tikai ar izmeklēšanas tiesneša lēmumu. Neatliekamos gadījumos, kad novilcināšanās dēļ salīdzinošajai izpētei nepieciešamie paraugi var tikt iznīcināti vai sabojāti, procesa virzītājs var tos ņemt piespiedu kārtā ar prokurora piekrišanu. Ne vēlāk

kā nākamajā darba dienā pēc izmeklēšanas darbības veikšanas procesa virzītājs par to paziņo izmeklēšanas tiesnesim, uzrādot materiālus, kas pamatoja tās nepieciešamību un neatliekamību, kā arī izmeklēšanas darbības protokolu. Tiesnesis pārbauda izmeklēšanas darbības tiesiskumu un pamatotību.

(27.09.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

11.nodaļa. Speciālās izmeklēšanas darbības

210.pants. Speciālo izmeklēšanas darbību veikšanas noteikumi

(1) Šajā nodaļā paredzētās speciālās izmeklēšanas darbības veic, ja kriminālprocesā pierādāmo apstākļu noskaidrošanai ziņas par faktiem nepieciešams iegūt, neinformējot kriminālprocesā iesaistītās personas un tās personas, kuras varētu šīs ziņas sniegt.

(2) Speciālās izmeklēšanas darbības, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, veic procesa virzītājs vai iestādes un personas viņa uzdevumā. Ja šādas darbības realizācijai nepieciešams izmantot operatīvās darbības līdzekļus un metodes, to uzdod veikt tikai ar likumu īpaši pilnvarotām valsts iestādēm (turpmāk šajā nodaļā — specializētā valsts iestāde).

(3) Speciālās izmeklēšanas darbības drīkst veikt, vienīgi izmeklējot mazāk smagus, smagus vai sevišķi smagus noziegumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

211.pants. Speciālo izmeklēšanas darbību rezultātā iegūtā informācija

(1) Speciālās izmeklēšanas darbības gaitā fiksē tikai saistībā ar mazāk smagiem, smagiem vai sevišķi smagiem noziegumiem iegūto informāciju, kura:

1) nepieciešama kriminālprocesā pierādāmo apstākļu noskaidrošanai;

2) norāda uz cita noziedzīga nodarījuma izdarīšanu vai tā izdarīšanas apstākļiem;

3) nepieciešama tūlītēja būtiska sabiedriskās drošības apdraudējuma novēršanai.

(2) Procesa virzītājam, viņa iesaistītajām personām, kā arī prokuroram un izmeklēšanas tiesnesim, kas uzrauga speciālās izmeklēšanas darbības, jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai nepieļautu informācijas vākšanu un izmantošanu neatbilstoši šā panta pirmajā daļā noteiktajiem mērķiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

212.pants. Atļauja speciālo izmeklēšanas darbību veikšanai

(1) Speciālās izmeklēšanas darbības veic, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, izņemot šajā nodaļā paredzētos gadījumus.

(2) Izmeklēšanas tiesneša lēmums nav nepieciešams, ja speciālās izmeklēšanas darbības veikšanai piekrīt visas publiski nepieejamā vietā šīs darbības veikšanas laikā strādājošās vai dzīvojošās personas.

(3) Šīs nodaļas izpratnē publiski nepieejamas ir vietas, kurās nevar ieiet vai uzturēties bez īpašnieka, valdītāja vai lietotāja piekrišanas.

(4) Neatliekamos gadījumos procesa virzītājs var uzsākt speciālās izmeklēšanas darbības, saņemot prokurora piekrišanu un ne vēlāk kā nākamajā darba dienā — izmeklēšanas tiesneša lēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

213.pants. Lēmums par speciālās izmeklēšanas darbības veikšanu

(1) Izmeklēšanas tiesnesis lēmumu par speciālās izmeklēšanas darbības veikšanu pieņem pēc tam, kad ir

izskatīts procesa virzītāja motivēts ierosinājums un krimināllietas materiāli.

(2) Lēmumā norāda speciālo izmeklēšanas darbību, iestādes vai personas, kurām uzdota šīs darbības veikšana, tās veikšanas mērķi un atļauto ilgumu, kā arī visus citus apstākļus, kuriem ir nozīme veicamās darbības nodrošināšanā, tai skaitā par atļauju imitēt dalību noziedzīga nodarījuma izdarīšanā vai līdzdalību atbalstītāja veidā.

(3) Publiski nepieejamā vietā veicamās speciālās izmeklēšanas darbības ilgums nedrīkst pārsniegt 30 dienas. Šo termiņu izmeklēšanas tiesnesis var pagarināt, ja tam ir pamats.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

214.pants. Atļaujas saņemšanas kārtības pārkāpšanas sekas

(1) Ja procesa virzītājs nav ievērojis šajā nodaļā noteikto atļaujas saņemšanas kārtību, speciālās izmeklēšanas darbības rezultātā iegūtie pierādījumi nav izmantojami pierādīšanas procesā.

(2) Ja speciālā izmeklēšanas darbība uzsākta šā likuma 212.panta ceturtajā daļā paredzētajā kārtībā, izmeklēšanas tiesnesis lemj par šīs izmeklēšanas darbības uzsākšanas pamatotību, kā arī par tās turpināšanas nepieciešamību, ja tā nav pabeigta. Ja izmeklēšanas darbība nebija pamatota vai tika veikta prettiesiski, tiesnesis lemj par iegūto pierādījumu pieļaujamību un par rīcību ar izņemtajiem priekšmetiem.

215.pants. Speciālo izmeklēšanas darbību veidi

(1) Saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem veicamas šādas speciālās izmeklēšanas darbības:

1) legālās korespondences kontrole;

2) sakaru līdzekļu kontrole;

3) automatizētās datu apstrādes sistēmā esošo datu kontrole;

4) pārraidīto datu satura kontrole;

5) vietas vai personas audiokontrole;

6) vietas videokontrole;

7) personas novērošana un izsekošana;

8) objekta novērošana;

9) speciālais izmeklēšanas eksperiments;

10) salīdzinošajai izpētei nepieciešamo paraugu iegūšana speciālā veidā;

11) noziedzīgās darbības kontrole.

(2) Lai veiktu šā panta pirmajā daļā paredzētās izmeklēšanas darbības vai izvietotu to nodrošināšanai nepieciešamos tehniskos līdzekļus, drīkst slepeni iekļūt publiski nepieejamās vietās, ja to atļāvis izmeklēšanas tiesnesis ar savu lēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

216.pants. Speciālo izmeklēšanas darbību fiksēšana

(1) Procesa virzītājs, pats veicot speciālo izmeklēšanas darbību, raksta protokolu.

(2) Ja speciālo izmeklēšanas darbību veic specializēta valsts iestāde, tās pārstāvis raksta pārskatu un to kopā ar šīs darbības rezultātā iegūtajiem materiāliem iesniedz procesa virzītājam.

(3) Ja speciālo izmeklēšanas darbību procesa virzītāja uzdevumā veic cita persona, tā rakstveidā sniedz pārskatu procesa virzītājam un iesniedz viņam šīs darbības rezultātā iegūtos materiālus.

(4) Speciālās izmeklēšanas darbības veicējs dara visu iespējamo, lai izmeklēšanu interesējošie fakti tiktu fiksēti ar tehniskajiem līdzekļiem.

(5) Par ziņām, kas norāda uz citu noziedzīgu nodarījumu vai tā izdarīšanas apstākļiem, procesa virzītājs informē iestādi, kurai ir piekritīga attiecīgā nodarījuma izmeklēšana.

(6) Par ziņām, kas nepieciešamas tūlītēja būtiska sabiedriskās drošības apdraudējuma novēršanai, procesa virzītājs vai specializētā iestāde nekavējoties ziņo valsts drošības iestādēm.

217.pants. Korespondences kontrole

(1) Pasta iestādes vai personas, kuras sniedz sūtījumu nogādāšanas pakalpojumu, to atbildībā nodotu sūtījumu kontroli bez nosūtītāja un adresāta ziņas veic, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, ja ir pamats uzskatīt, ka sūtījumi satur vai var saturēt ziņas par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem, un ja bez šīs darbības nepieciešamo ziņu iegūšana ir neiespējama vai apgrūtināta.

(2) Pasta iestādes vai personas, kuras sniedz sūtījumu nogādāšanas pakalpojumu, informē lēmumā minēto amatpersonu par kontrolei pakļauta sūtījuma atrašanos to rīcībā. Amatpersona nekavējoties, bet ne vēlāk kā 48 stundu laikā no informācijas saņemšanas brīža iepazīstas ar sūtījuma saturu un lemj par šā sūtījuma izņemšanu vai tālāku nosūtīšanu ar vai bez satura kopēšanas, fotografēšanas vai citādas fiksēšanas. Visos gadījumos amatpersona raksta sūtījuma apskates protokolu nogādātāja pārstāvja klātbūtnē.

(3) Sūtījumu izņem tikai tad, ja ir pamats uzskatīt, ka pierādīšanas procesā tā oriģinālam būs būtiski lielāka nozīme nekā kopijai vai vizuālajai fiksācijai.

(4) Ja sūtījumu izņem vai izņemtu sūtījumu nodod adresātam vai nosūtītājam ar būtisku nokavēšanos, viņu informē par sūtījuma aizkavēšanās iemesliem un kontroles pamatu, ciktāl tas ir iespējams, nekaitējot kriminālprocesa interesēm.

(5) *(Izslēgta ar 17.05.2007. likumu.)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2007. likumu, kas stājas spēkā 21.06.2007.)

218.pants. Sakaru līdzekļu kontrole

(1) Telefonu un citu sakaru līdzekļu kontroli bez sarunas dalībnieku vai informācijas nosūtītāja un saņēmēja ziņas veic, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, ja ir pamats uzskatīt, ka sarunas vai nodotā informācija var saturēt ziņas par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem, un ja bez šīs darbības nepieciešamo ziņu iegūšana nav iespējama.

(2) Telefonu un citu sakaru līdzekļu kontroli ar sarunas dalībnieka, informācijas nosūtītāja vai saņēmēja rakstveida piekrišanu veic, ja ir pamats uzskatīt, ka pret šo personu vai tās tuviniekiem var tikt vērsts noziedzīgs nodarījums vai arī šī persona ir vai var tikt iesaistīta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

219.pants. Automatizētās datu apstrādes sistēmā esošo datu kontrole

(1) Automatizētās datu apstrādes sistēmas (tās daļas), tajā uzkrāto datu, datu vides pārmeklēšanu un piekļuvi tai, kā arī izņemšanu bez šīs sistēmas vai datu īpašnieka, valdītāja vai turētāja ziņas kriminālprocesā veic, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, ja ir pamats uzskatīt, ka konkrētajā sistēmā esošā informācija var saturēt ziņas par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem.

(2) Ja ir pamats uzskatīt, ka meklētie dati (informācija) tiek uzglabāti citā Latvijas teritorijā esošā sistēmā, kurai var piekļūt autorizēti, izmantojot izmeklēšanas tiesneša lēmumā minēto sistēmu, jauns lēmums nav nepieciešams.

(3) Izmeklēšanas darbības uzsākšanai procesa virzītājs var pieprasīt, lai persona, kura pārzina sistēmas funkcionēšanu vai veic ar datu apstrādi, uzglabāšanu vai pārraidi saistītus pienākumus, sniedz nepieciešamo informāciju, nodrošina sistēmā esošo informācijas un tehnisko resursu veselumu un padara kontrolējamos datus nepieejamus citiem lietotājiem. Procesa virzītājs var aizliegt šai personai citu darbību veikšanu ar kontrolei

pakļautajiem datiem, kā arī brīdina šo personu par izmeklēšanas noslēpuma neizpaušanu.

(4) Lēmumā par automatizētās datu apstrādes sistēmā esošo datu kontroli izmeklēšanas tiesnesis var atļaut procesa virzītājam izņemt vai citādi saglabāt automatizētās datu apstrādes sistēmas resursus, kā arī izgatavot šo resursu kopijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

220.pants. Pārraidīto datu satura kontrole

Tādu datu pārtveršanu, vākšanu un ierakstīšanu, kuri pārraidīti ar automatizētās datu apstrādes sistēmas palīdzību, izmantojot Latvijas teritorijā esošās sakaru ierīces (turpmāk — pārraidīto datu kontrole), bez šīs sistēmas īpašnieka, valdītāja vai turētāja ziņas veic, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, ja ir pamats uzskatīt, ka no datu pārraides iegūtā informācija var saturēt ziņas par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

221.pants. Vietas audiokontrole vai videokontrole

Publiski nepieejamas vietas audiokontroli vai videokontroli bez šīs vietas īpašnieka, valdītāja un apmeklētāju ziņas veic, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, ja ir pamats uzskatīt, ka šajā vietā notiekošās sarunas, citas skaņas vai norises var saturēt ziņas par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem. Publiski nepieejamas vietas audiokontroli vai videokontroli veic tikai tad, ja bez šīs darbības nepieciešamo ziņu iegūšana nav iespējama.

222.pants. Personas audiokontrole

(1) Personas audiokontroli bez šīs personas ziņas veic, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, ja ir pamats uzskatīt, ka personas sarunas vai citas skaņas var saturēt ziņas par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem, un ja bez šīs darbības nepieciešamo ziņu iegūšana nav iespējama.

(2) Personas audiokontroli ar šīs personas rakstveida piekrišanu, pamatojoties uz procesa virzītāja lēmumu, veic, ja ir pamats uzskatīt, ka pret šo personu vai tās tuviniekiem var tikt vērsts noziedzīgs nodarījums vai arī šī persona ir vai var tikt iesaistīta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

223.pants. Personas novērošana un izsekošana

(1) Personas novērošanu un izsekošanu bez tās ziņas veic, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, ja ir pamats uzskatīt, ka personas uzvedība vai kontakti ar citām personām var saturēt ziņas par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem uz laiku līdz 30 dienām, kuru izmeklēšanas tiesnesis, ja nepieciešams, var pagarināt.

(2) Lēmumā izmeklēšanas tiesnesis norāda, vai tiek dotas tiesības turpināt ar novērojamo personu kontaktā bijušo citu personu novērošanu un izsekošanu uz laiku līdz 48 stundām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

224.pants. Priekšmeta vai vietas novērošana

Priekšmeta vai vietas novērošanu veic, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, ja ir pamats uzskatīt, ka novērošanas rezultātā var iegūt ziņas par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem.

225.pants. Speciālais izmeklēšanas eksperiments

(1) Speciālo izmeklēšanas eksperimentu veic, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, ja ir pamats uzskatīt, ka:

1) persona agrāk ir izdarījusi noziedzīgas darbības un gatavojas izdarīt vai ir uzsākusi tādas pašas noziedzīgas darbības;

2) konkrēto noziedzīgu nodarījumu var pārtraukt uzsāktā kriminālprocesa ietvaros;

3) eksperimenta rezultātā var iegūt ziņas par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem, un ja bez šīs darbības nepieciešamo ziņu iegūšana ir neiespējama vai apgrūtināta.

(2) Speciālajā izmeklēšanas eksperimentā rada personas ikdienas darbībai raksturīgu situāciju vai apstākļus, kas veicina noziedzīga nodoma atklāšanos, un fiksē personas rīcību šajos apstākļos.

(3) Personas rīcību aizliegts provocēt, kā arī ietekmēt ar vardarbību, draudiem, šantāžu vai izmantot tās bezpalīdzības stāvokli.

(4) Ja speciālais izmeklēšanas eksperiments noslēdzas ar personas noziedzīgas darbības atklātu fiksēšanu, par to raksta protokolu pārbaudāmās personas klātbūtnē.

226.pants. Salīdzināmo paraugu iegūšana speciālā veidā

(1) Ja procesa intereses prasa neatklāt personai, ka pastāv aizdomas par tās saistību ar noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, paraugus salīdzinošajai izpētei, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, var iegūt, par to neinformējot attiecīgo personu.

(2) Paraugus, kurus var iegūt atkārtoti un kuriem ir pierādījuma nozīme kriminālprocesā, izņem atklāti, kad zudusi nepieciešamība to izpētes faktu turēt noslēpumā.

(3) Izmeklēšanas tiesneša lēmums nav nepieciešams, ja salīdzināmie paraugi, kuru izveide nav atkarīga no personas gribas, tiek iegūti speciālā veidā no personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

227.pants. Noziedzīgas darbības kontrole

(1) Ja konstatēts vienota noziedzīga nodarījuma vai savstarpēji saistītu noziedzīgu nodarījumu atsevišķs posms, bet, to nekavējoties pārtraucot, zudīs iespēja novērst citu noziedzīgu nodarījumu vai noskaidrot visas iesaistītās personas, it īpaši tā organizētājus un pasūtītājus, vai visus noziedzīgas darbības mērķus, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, var veikt noziedzīgas darbības kontroli.

(2) Noziedzīga nodarījuma pārtraukšanas atlikšana kontroles nolūkā nav pieļaujama, ja nav iespējams pilnīgi novērst:

1) cilvēku dzīvības un veselības apdraudējumus;

2) daudzu cilvēku dzīvībai bīstamu vielu izplatīšanos;

3) bīstamu noziedznieku bēgšanu;

4) ekoloģisku katastrofu vai neatgriezenisku mantisku zaudējumu.

(3) Ja noziedzīgās darbības kontroles nolūkā jāveic citas speciālās izmeklēšanas darbības, atļauja to veikšanai jāsaņem vispārējā kārtībā.

(4) Kontroles veicēji iesniedz procesa virzītājam pārskatus atbilstoši speciālās izmeklēšanas darbības gaitai, bet ne retāk, kā noteikts lēmumā.

228.pants. Pasākumi speciālo izmeklēšanas darbību nodrošināšanai

(1) Speciālās izmeklēšanas darbības nodrošināšanai tajā iesaistītās amatpersonas un personas var izmantot iepriekš speciāli sagatavotas ziņas un dokumentus, iepriekš speciāli izveidotas organizācijas vai uzņēmumus, priekšmetu un vielu imitācijas, īpaši sagatavotus tehniskos līdzekļus, kā arī imitēt dalību noziedzīga nodarījuma izdarīšanā vai līdzdalību atbalstītāja veidā.

(2) Imitējot noziedzīgu darbību, nedrīkst apdraudēt cilvēku dzīvību un veselību, nodarīt jebkādus zaudējumus, ja tas nav absolūti nepieciešams smagāka un bīstamāka nozieguma atklāšanai.

(3) Par šā panta pirmajā daļā minēto nodrošināšanas līdzekļu izmantošanu ārpus speciālās izmeklēšanas darbības veikšanai nepieciešamajiem ietvariem persona atbild vispārējā kārtībā.

229.pants. Speciālo izmeklēšanas darbību rezultātu izmantošana pierādīšanā

(1) Speciālo izmeklēšanas darbību protokolus, pārskatus, skaņu un attēlu ierakstus, fotogrāfijas, citus ar tehniskiem līdzekļiem fiksētos rezultātus, izņemtos priekšmetus un dokumentus vai to kopijas izmanto pierādīšanā tāpat kā citu izmeklēšanas darbību rezultātus.

(2) Ja pierādīšanā izmanto kādas personas slepeni fiksētus izteicienus vai darbības, šī persona par to ir obligāti jānopratina. Kad personu iepazīstina ar faktiem, kas iegūti, tai nezinot, šo personu informē par veikto slepeno darbību tiktāl, ciktāl tas skar tieši attiecīgo personu.

(3) Ja speciālā izmeklēšanas darbība veikta, neievērojot atļaujas saņemšanas noteikumus, iegūtās ziņas pierādīšanā nedrīkst izmantot.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2005.)

230.pants. Speciālo izmeklēšanas darbību rezultātu izmantošana citiem mērķiem

(1) Pierādījumus, kas iegūti speciālo izmeklēšanas darbību rezultātā, izmanto vienīgi tajā kriminālprocesā, kurā attiecīgās darbības veiktas. Ja iegūtas ziņas par faktiem, kas norāda uz cita noziedzīga nodarījuma izdarīšanu vai pierādāmajiem apstākļiem citā kriminālprocesā, tās var izmantot attiecīgajā lietā par pierādījumiem tikai ar tā prokurora vai izmeklēšanas tiesneša piekrišanu, kas uzrauga speciālās izmeklēšanas darbības kriminālprocesā, kurā attiecīgā darbība veikta. Šis ierobežojums nav attiecināms uz attaisnojošu pierādījumu izmantošanu cita kriminālprocesa ietvaros.

(2) Izmeklēšanas tiesneša vai prokurora lēmums nav nepieciešams, ja speciālo izmeklēšanas darbību rezultātā iegūtās ziņas izmanto sabiedrības drošības tūlītēja būtiska apdraudējuma novēršanai.

231.pants. Iepazīšanās ar materiāliem, kas nav pievienoti krimināllietai

(1) Pārskatus par speciālajām izmeklēšanas darbībām, kā arī ar tehniskajiem līdzekļiem fiksētos materiālus, par kuriem procesa virzītājs atzinis, ka tiem nav pierādījumu nozīmes kriminālprocesā, nepievieno krimināllietai un glabā iestādē, kas pabeidz pirmstiesas procesu.

(2) Kriminālprocesā iesaistītā persona, kurai ir tiesības iepazīties ar krimināllietas materiāliem pēc pirmstiesas procesa pabeigšanas, var iesniegt pieteikumu izmeklēšanas tiesnesim, lūdzot iepazīstināt to ar nepievienotajiem materiāliem.

(3) Izmeklēšanas tiesnesis izvērtē pieteikumu, ņemot vērā materiālu iespējamo nozīmi kriminālprocesā un pieļautos cilvēka tiesību ierobežojumus, un var liegt iespēju iepazīties ar nepievienotajiem materiāliem, ja tas var būtiski apdraudēt kādas kriminālprocesā iesaistītās personas dzīvību, veselību vai ar likumu aizsargātās intereses vai ja tas aizskar tikai trešās personas privātās dzīves noslēpumu.

(4) Kriminālprocesā iesaistītā persona, kura iepazinusies ar krimināllietai nepievienotajiem materiāliem, var pieteikt lūgumu procesa virzītājam par šo materiālu pievienošanu krimināllietai. Lūgumu izlemj tādā pašā kārtībā kā citus pēc pirmstiesas procesa pabeigšanas pieteiktos lūgumus.

(5) Par iztiesāšanas laikā pieteikto lūgumu iepazīties ar krimināllietai nepievienotajiem speciālās izmeklēšanas darbības materiāliem lemj tas pats tiesas sastāvs, iepazīstoties ar lūgumu un krimināllietas materiāliem, ja nepieciešams, pieprasot paskaidrojumus no iesniedzēja un prokurora.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

232.pants. Rīcība ar tiem speciālās izmeklēšanas darbības rezultātiem, kuriem nav pierādījumu nozīmes kriminālprocesā

(1) Par rīcību ar pārskatiem, audioierakstiem un videoierakstiem, fotogrāfijām, ar citiem materiāliem, kuri fiksēti, izmantojot tehniskos līdzekļus, ar izņemtajiem priekšmetiem un dokumentiem, to kopijām, ja procesa virzītājs atzinis, ka tiem nav pierādījumu nozīmes kriminālprocesā, prokurors vai izmeklēšanas tiesnesis, kas uzrauga speciālās

izmeklēšanas darbības kriminālprocesā, lemj tā, lai iespēju robežās mazinātu cilvēka tiesību aizskāruma sekas.

(2) Izņemtos dokumentus un priekšmetus, ja vien iespējams, atdod to īpašniekiem, informējot viņus par speciālo izmeklēšanas darbību tiktāl, ciktāl tā skar šīs personas.

(3) Pārskatus, kopijas, materiālus, kuri fiksēti, izmantojot tehniskos līdzekļus, iznīcina, ja noskaidrots, ka tiem nav pierādījumu nozīmes kriminālprocesā.

(4) Kriminālprocesos, kuros nav noskaidrotas pie kriminālatbildības saucamās personas, par rīcību ar šajā pantā minētajiem materiāliem var lemt ne agrāk kā sešus mēnešus pēc speciālās izmeklēšanas darbības pabeigšanas.

(5) Izbeigtos kriminālprocesos par rīcību ar šādiem materiāliem var lemt pēc lēmuma pārsūdzēšanas termiņa izbeigšanās.

(6) Kriminālprocesos, kuri nosūtīti izskatīšanai tiesai, par rīcību ar minētajiem materiāliem lemj pēc tiesas nolēmuma stāšanās spēkā.

233.pants. Pasākumi informācijas aizsardzībai kriminālprocesā

(1) Ziņas par speciālās izmeklēšanas darbības veikšanas faktu līdz tās pabeigšanai ir neizpaužami izmeklēšanas dati, par kuru izpaušanu amatpersonas vai personas, kuras iesaistītas tās veikšanā, atbild saskaņā ar likumu. Aizstāvi, kuram ir tiesības iepazīties ar visiem krimināllietas materiāliem no apsūdzības izsniegšanas brīža, ar tiem dokumentiem, kuri attiecas uz speciālo izmeklēšanas darbību, neiepazīstina līdz šīs izmeklēšanas darbības pabeigšanai.

(2) Procesa virzītājs lieto visus likumā paredzētos līdzekļus, lai ierobežotu speciālās izmeklēšanas darbības rezultātā iegūto tādu ziņu izplatīšanu, kurām ir pierādījuma nozīme kriminālprocesā, ja tās aizskar personu privātās dzīves noslēpumu vai skar citu ar likumu aizsargātu ierobežotas pieejamības informāciju.

(3) Speciālo izmeklēšanas darbību rezultātā iegūto materiālu kopiju izgatavošana pieļaujama vienīgi likumā paredzētajos gadījumos, izdarot par to atzīmi attiecīgās darbības protokolā.

234.pants. Krimināllietai nepievienotajos materiālos ietvertās informācijas aizsardzības pasākumi

(1) Speciālās izmeklēšanas darbības veikšanas metodes, paņēmieni un līdzekļi, kā arī tās rezultātā iegūtās ziņas, kurām nav pierādījumu nozīmes kriminālprocesā, kurā šī darbība veikta, vai kuru izmantošana citā kriminālprocesā nav atļauta, vai kuras nav nepieciešamas sabiedrības drošības tūlītēja būtiska apdraudējuma novēršanai, ir valsts vai izmeklēšanas noslēpums, un personas par to izpaušanu atbild Krimināllikumā noteiktajā kārtībā.

(2) Procesa virzītājs brīdina personas, kuras iesaistītas speciālo izmeklēšanas darbību veikšanā, par šā panta pirmajā daļā paredzēto atbildību. Ja speciālo izmeklēšanas darbību veikšana ir personas profesionāls pienākums, brīdināšanu nodrošina darba devējs.

(3) Prokurors vai izmeklēšanas tiesnesis brīdina par atbildību personas, kuras tiek iepazīstinātas ar kriminālliet ai nepievienotajiem materiāliem.

(4) Lemjot par rīcību ar kriminālliet ai nepievienotajiem materiāliem, prokurors un izmeklēšanas tiesnesis pārbauda, vai ir brīdinātas visas personas un vai veikti nepieciešamie pasākumi, lai novērstu neattaisnotu informācijas izplatīšanu, un dod uzdevumus trūkumu novēršanai.

12.nodaļa. Rīcība ar lietiskajiem pierādījumiem un dokumentiem

235.pants. Lietisko pierādījumu un dokumentu pievienošana lietai un glabāšana

(1) Izmeklēšanas darbību gaitā iegūtās lietas un dokumentus, ja ir pamats uzskatīt, ka turpmākajā kriminālprocesā tiem varētu būt pierādījumu nozīme, procesa virzītājs reģistrē kriminālliet ā esošajā lietisko pierādījumu un dokumentu sarakstā.

(2) Lietas un dokumentus, kuri iegūti izmeklēšanas darbību gaitā, pret parakstu atdod to īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, izdarot par to atzīmi lietisko pierādījumu un dokumentu sarakstā, ja pastāv viens no šādiem apstākļiem:

1) turpmākajā procesā konstatēts, ka attiecīgajām lietām un dokumentiem nav pierādījumu nozīmes kriminālprocesā;

2) ar attiecīgajām lietām un dokumentiem veiktas nepieciešamās izmeklēšanas darbības un to atdošana īpašniekam vai likumīgajam valdītājam nekaitē turpmākajam kriminālprocesam.

(3) Atdodot izmeklēšanas darbību gaitā iegūtās lietas vai dokumentus īpašniekam vai likumīgajam valdītājam pēc tam, kad veiktas nepieciešamās izmeklēšanas darbības, kriminālllietā, ja nepieciešams, saglabā attiecīgo lietu paraugus vai dokumentu kopijas.

(4) Ja dokumentu oriģinālu atdošana to īpašniekam vai likumīgajam valdītājam var kaitēt turpmākajam kriminālprocesam vai ir pamatotas aizdomas, ka tie pēc atdošanas varētu tikt izmantoti prettiesisku mērķu sasniegšanai, dokumentu īpašniekam vai likumīgajam valdītājam nodod dokumentu kopijas, bet dokumentu oriģinālus pievieno lietas materiāliem un uzglabā kopā ar lietu visu tās glabāšanas laiku.

(5) Valsts arhīvu fonda pastāvīgi glabājamo dokumentu oriģināli izmeklēšanas darbību gaitā tiek izņemti tikai dokumentu tehniskās vai rokraksta ekspertīzes izdarīšanai, bet pārējos gadījumos lietas materiāliem pievienojamas apliecinātas to kopijas.

(6) Ja izmeklēšanas darbību gaitā iegūtajām lietām un dokumentiem ir cita nozīme kriminālprocesā, procesa virzītājs par rīcību ar attiecīgajām lietām un dokumentiem lemj, ievērojot šā likuma prasības. Lietas, kuru apgrozība aizliegta ar likumu, atpakaļ neatdod.

(7) To lietisko pierādījumu glabāšanas vietu un kārtību, kurus nevar atdot īpašniekam vai likumīgajam valdītājam un kurus nevar uzglabāt kopā ar pārējiem kriminālllietas materiāliem, nosaka Ministru kabinets.

(8) Nododot kriminālllietas materiālus citam procesa virzītājam, lietiskos pierādījumus var atstāt glabāšanā pirmā procesa virzītāja lietisko pierādījumu glabāšanai noteiktajā vietā.
(21.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

236.pants. Lietisko pierādījumu un dokumentu saraksts

Lietisko pierādījumu un dokumentu sarakstā procesa virzītājs norāda:

1) lietiskā pierādījuma vai dokumenta nosaukumu;

2) datumu, kad tas iegūts, un izmeklēšanas darbību, kurā tas iegūts;

3) glabāšanas vietu;

4) datumu un galīgo rīcību ar lietisko pierādījumu un dokumentu.

237.pants. Lietisko pierādījumu glabāšana
(Izslēgts ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

238.pants. Dokumentu glabāšana
(Izslēgts ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

239.pants. Lietisko pierādījumu un dokumentu glabāšanas termiņi

(1) Lietiskos pierādījumus un dokumentus glabā, līdz tiesas spriedums stājas spēkā vai beidzas termiņš, līdz kuram var pārsūdzēt lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, ja vien nav konstatēts kāds no šā likuma 235.panta otrajā daļā minētajiem apstākļiem.

(2) Ja par tiesībām uz izņemto lietu ir civilprocesa kārtībā izskatāms strīds, lietiskos pierādījumus un dokumentus glabā, līdz stājas spēkā tiesas spriedums civillietā vai iestājas prasības noilgums.

(3) Lietiskos pierādījumus, kuru ilgstoša uzglabāšana nav iespējama vai kuru ilgstoša uzglabāšana rada zaudējumus valstij, ja tos nevar atdot īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, ar procesa virzītāja lēmumu:

1) realizē vai iznīcina;

2) iznīcina, ja tie atzīti par lietošanai vai izplatīšanai nederīgiem.

(4) Lietiskos pierādījumus, kuru apgrozība aizliegta ar likumu vai kuri ir bīstami videi, ar procesa virzītāja lēmumu nodod attiecīgajām iestādēm vai iznīcina.

(5) Lēmuma par lietiskā pierādījuma realizāciju vai iznīcināšanu kopiju procesa virzītājs nosūta lietiskā pierādījuma īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, informējot viņu par tiesībām šo lēmumu pirmstiesas kriminālprocesā pārsūdzēt izmeklēšanas tiesnesim. Līdz sūdzības izskatīšanai lēmuma izpilde tiek apturēta. Lēmuma izpildes apturēšana neattiecas uz lietām, kuru ilgstoša uzglabāšana nav iespējama. Izmeklēšanas tiesneša lēmums nav pārsūdzams.

(6) Šā panta trešajā un ceturtajā daļā minēto lietisko pierādījumu realizācijas un iznīcināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets. Pirms lietiskā pierādījuma realizācijas vai iznīcināšanas, ja nepieciešams, saglabā attiecīgo lietu paraugus.

(21.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

240. pants. Galīgā rīcība ar lietiskajiem pierādījumiem, dokumentiem, ar noziedzīgu nodarījumu saistīto mantu, kā arī citiem izņemtajiem priekšmetiem un vērtībām

(1) Lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu, prokurora priekšrakstā vai tiesas nolēmumā norāda, kas darāms ar lietiskajiem pierādījumiem, dokumentiem, ar noziedzīgu nodarījumu saistīto mantu un citiem izņemtajiem priekšmetiem un vērtībām, proti:

1) lietiskos pierādījumus, dokumentus, citus izņemtos priekšmetus un vērtības atdod to īpašniekiem vai likumīgajiem valdītājiem, bet, ja tie nav jāatdod īpašniekiem vai likumīgajiem valdītājiem, — realizē vai, ja tiem nav vērtības, — iznīcina vai izsniedz ieinteresētajai institūcijai pēc tās lūguma;

2) konfiscētos noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmetus nodod Valsts ieņēmumu dienestam, bet, ja tiem nav vērtības, — iznīcina;

3) konfiscētās apgrozībā aizliegtās lietas nodod attiecīgajām iestādēm vai iznīcina;

4) konfiscētos dzīvniekus un konfiscētos transportlīdzekļus nodod Valsts ieņēmumu dienestam;

5) konfiscēto mantu, kas sakarā ar izdarīto noziedzīgo nodarījumu nav atstājama personas īpašumā, nodod Valsts ieņēmumu dienestam, bet, ja tai nav vērtības, — iznīcina;

6) konfiscētās lietas, kuru izcelsme vai piederība konkrētajā krimināllietā nav noskaidrota, nodod Valsts ieņēmumu dienestam.

(2) Izlemjot par lietiskā pierādījuma atdošanu tā īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, vienlaikus tiek noteikta rīcība ar lietisko pierādījumu, ja īpašnieks vai likumīgais valdītājs divu mēnešu laikā no paziņojuma nosūtīšanas dienas attiecīgo pierādījumu nebūs izņēmis.

(3) Ja lietiskais pierādījums ir jāatdod tā īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, procesa virzītājs ne vēlāk kā 14 dienu laikā pēc sprieduma vai lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu stāšanās spēkā par to paziņo lietiskā pierādījuma īpašniekam vai likumīgajam valdītājam un iestādei, kas nodrošina lietiskā pierādījuma glabāšanu.

(4) Ja divu mēnešu laikā no paziņojuma nosūtīšanas dienas lietiskā pierādījuma īpašnieks vai likumīgais valdītājs nav izņēmis attiecīgo lietisko pierādījumu, šo lietisko pierādījumu atbilstoši spriedumā vai lēmumā norādītajam iznīcina vai realizē.

(5) Ja lietiskais pierādījums ir jāatdod tā īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, taču to izdarīt nav iespējams, īpašniekam atlīdzina ar tās pašas sugas un tādas pašas kvalitātes priekšmetu vai arī samaksā tā vērtību, kāda pastāv

atlīdzināšanas dienā. Tas neattiecas uz gadījumiem, kad lietiskais pierādījums ir iznīcināts vai realizēts atbilstoši šā panta ceturtās daļas nosacījumiem. Atlīdzināmā lietiskā pierādījuma vērtību nosaka tādā pašā kārtībā, kādā nosaka vērtību arestam pakļautajai mantai.

(6) Šā panta pirmajā un ceturtajā daļā noteiktajos gadījumos lietisko pierādījumu realizācijas vai iznīcināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(7) *(Izslēgta ar 22.06.2017. likumu)*

(21.10.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012., 22.06.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

Trešā sadaļa
Procesuālie piespiedu līdzekļi un sankcijas

13.nodaļa. Piespiedu līdzekļu piemērošanas vispārīgie noteikumi

241.pants. Procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanas pamats

(1) Procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanas pamats ir personas pretdarbība kriminālprocesa mērķa sasniegšanai konkrētajā procesā vai atsevišķas procesuālās darbības veikšanai, savu procesuālo pienākumu nepildīšana vai nepienācīga pildīšana.

(2) Drošības līdzekli kā procesuālo piespiedu līdzekli piemēro aizdomās turētajam vai apsūdzētajam, ja ir pamats uzskatīt, ka attiecīgā persona turpinās noziedzīgas darbības, traucēs pirmstiesas kriminālprocesu vai tiesu vai izvairīsies no šā procesa vai tiesas.

(3) Tiesa, taisot spriedumu, var piemērot drošības līdzekli apsūdzētajam, ja ir pamats uzskatīt, ka viņš izvairīsies no sprieduma izpildes. Gadījumos, kad par smagu vai sevišķi smagu noziegumu tiesa piespriedusi brīvības atņemšanas sodu, notiesājošs spriedums var būt par pamatu drošības līdzekļa — apcietinājuma — izraudzīšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

242.pants. Procesuālie piespiedu līdzekļi

(1) Kriminālprocesa nodrošināšanai personas tiesības var ierobežot ar šādiem procesuālajiem piespiedu līdzekļiem:

1) aizturēšanu;

2) ievietošanu ārstniecības iestādē ekspertīzes izdarīšanai;

3) piespiedu atvešanu.

(2) Arī drošības līdzekļi ir procesuālie piespiedu līdzekļi. Tos var piemērot tikai aizdomās turētajam un apsūdzētajam.

243.pants. Drošības līdzekļi

(1) Ir šādi drošības līdzekļi:

1) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

1^1) dzīvesvietas maiņas paziņošana;

1^2) pieteikšanās noteiktā laikā policijas iestādē;

2) aizliegums tuvoties noteiktai personai vai vietai;

3) noteiktas nodarbošanās aizliegums;

4) aizliegums izbraukt no valsts;

5) uzturēšanās noteiktā vietā;

6) personiskais galvojums;

7) drošības nauda;

8) nodošana policijas uzraudzībā;

9) mājas arests;

10) apcietinājums.

(2) Nepilngadīgajam kā drošības līdzekli var piemērot arī:

1) nodošanu vecāku vai aizbildņu pārraudzībā;

2) ievietošanu sociālās korekcijas izglītības iestādē.

(3) Karavīram kā drošības līdzekli var piemērot arī nodošanu vienības komandiera (priekšnieka) pārraudzībā.

(4) Šā panta pirmās daļas 1.[1]—4.punktā minētos drošības līdzekļus var piemērot arī papildus jebkuram citam drošības līdzeklim.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

244.pants. Procesuālā piespiedu līdzekļa izvēle

(1) Procesa virzītājs izvēlas tādu procesuālo piespiedu līdzekli, kas pēc iespējas mazāk aizskar personas pamattiesības un ir samērīgs.

(2) Izvēloties drošības līdzekli, procesa virzītājs ņem vērā noziedzīga nodarījuma raksturu un kaitīgumu, aizdomās turētā vai apsūdzētā personību, viņa ģimenes stāvokli, veselību un citus apstākļus.

(2[1]) Nepilngadīgajam apcietinājumu piemēro tikai kā galējas nepieciešamības līdzekli, izvērtējot citu drošības līdzekļu piemērošanu. Izvēloties nepilngadīgajam drošības līdzekli, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, papildus šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajiem nosacījumiem ņem vērā nepilngadīgā vecumu un iespējamos riskus attiecībā uz nepilngadīgā fizisko, garīgo un sociālo attīstību, kā arī spēju iekļauties sabiedrībā.

(3) Procesuālo piespiedu līdzekli nevar piemērot nepilngadīgai cietušajai personai, kas cietusi no vardarbības, ko nodarījusi persona, no kuras cietusī persona ir materiāli vai citādi atkarīga, vai seksuālas izmantošanas, kā arī mazgadīgai cietušajai personai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

245.pants. Lēmums par procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanu

(1) Procesuālo piespiedu līdzekli piemēro procesa virzītājs vai izmeklēšanas tiesnesis ar motivētu rakstveida lēmumu, kurā norāda:

1) personu, kurai piemērojams piespiedu līdzeklis;

2) piespiedu līdzekļa piemērošanas pamatu;

3) piespiedu līdzekļa veidu;

4) *(izslēgts ar 19.01.2006. likumu)*;

5) iestādi vai personu, kurai uzdots lēmumu izpildīt;

6) lēmuma pārsūdzēšanas kārtību.

(2) Lēmumā par drošības līdzekļa piemērošanu papildus norāda, saistībā ar kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu aizdomās turētajam vai apsūdzētajam tiek piemērots drošības līdzeklis.

(3) Lēmumu par apcietinājumu, mājas arestu, nepilngadīgā ievietošanu sociālās korekcijas izglītības iestādē vai personas ievietošanu ārstniecības iestādē ekspertīzes izdarīšanai pirmstiesas procesa laikā pieņem izmeklēšanas tiesnesis.

(4) Lēmumu par personas aizturēšanu nepieņem.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. un 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

246.pants. Procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošana

(1) Uzsākot procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanu, persona, kura to piemēro, informē personu, kurai piespiedu līdzeklis tiek piemērots, par pieņemto lēmumu, kā arī izskaidro piespiedu līdzekļa būtību, saturu, pārsūdzības kārtību un piespiedu līdzekļa neievērošanas sekas. Šie nosacījumi neattiecas uz piespiedu atvešanu.

(2) Pirms pieņemt lēmumu par tāda drošības līdzekļa piemērošanu, kurš saistīts ar brīvības atņemšanu, procesa virzītājs izsniedz personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, tā ierosinājuma kopiju, kurā norādīts konkrētā drošības līdzekļa izvēles pamatojums ar konkrētiem, uz lietas materiāliem balstītiem apsvērumiem.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 23.05.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.10.2013.)

247.pants. Citu personu informēšana par procesuālo piespiedu līdzekli

(1) Ja procesuālais piespiedu līdzeklis ir saistīts ar personas brīvības atņemšanu, par tā piemērošanu un attiecīgās personas atrašanās vietu procesa virzītājs nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā, ievērojot personas gribu un norādījumus, informē tās ģimeni vai citu tuvinieku un darbavietu vai mācību vietu.

(2) Par šā panta pirmajā daļā minētā piespiedu līdzekļa piemērošanu nepilngadīgajam procesa virzītājs nekavējoties informē viņa vecākus vai citu pilngadīgu tuvu radinieku, vai aizbildni, ja attiecīgā persona ir aizbildnībā. Procesa virzītājs var neinformēt minētās personas, ja tas ir pretrunā ar nepilngadīgā interesēm. Šādā gadījumā par šā panta pirmajā daļā minētā piespiedu līdzekļa piemērošanu nepilngadīgajam procesa virzītājs informē citu pilngadīgo personu, kuru nepilngadīgais ir norādījis, vai bērnu tiesību aizsardzības institūcijas pārstāvi, vai tās nevalstiskās organizācijas pārstāvi, kura veic bērnu tiesību aizsardzības funkciju.

(3) Par šā panta pirmajā daļā minētā piespiedu līdzekļa piemērošanu ārvalstniekam procesa virzītājs, ievērojot attiecīgās personas gribu, informē šīs valsts pārstāvniecību ar Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas starpniecību.

(4) Ja saņemts īpaši aizsargājama cietušā pieteikums, kurā lūgts sniegt informāciju par tās apcietinātās personas atbrīvošanu vai izbēgšanu no ieslodzījuma vietas vai īslaicīgās aizturēšanas vietas, kura radījusi viņam kaitējumu, procesa virzītājs nosūta attiecīgo informāciju cietušajam, tiklīdz viņam ir kļuvis zināms par atbrīvošanu vai izbēgšanu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

248.pants. Nepilngadīgā, apgādājamā vai mantas aizsardzība

(1) Ja, personai piemērojot ar brīvības atņemšanu saistītu procesuālo piespiedu līdzekli, bez uzraudzības un aprūpes paliek nepilngadīgais vai tās aizbildnībā vai aizgādnībā esoša persona, procesa virzītājs dod iespēju šai personai ar kontrolētu sakaru starpniecību sazināties ar tuvinieku vai citu personu par uzraudzības un aprūpes nodrošināšanu. Ja personai tādu iespēju nav, procesa virzītājs informē bērnu tiesību aizsardzības vai sociālās iestādes vai arī bāriņtiesu.

(2) Ja, personai piemērojot ar brīvības atņemšanu saistītu procesuālo piespiedu līdzekli, bez uzraudzības paliek īpašums, procesa virzītājs dod iespēju šai personai ar kontrolētu sakaru starpniecību sazināties ar tuvinieku vai citu personu par īpašuma pārvaldīšanas nodrošināšanu. Ja personai tādu iespēju nav, pēc šīs personas lūguma procesa virzītājs ar lēmumu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, uzdod īpašuma aizsardzību pašvaldībai pēc īpašuma

atrašanās vietas, lai personai nodrošinātu iespēju vienoties par īpašuma turpmāku pārvaldīšanu. Īpašuma aizsardzības un nodošanas kārtību nosaka Ministru kabinets. Finansējums īpašuma aizsardzībai tiek nodrošināts no valsts budžetā speciāli šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem.

(3) Ja, personai piemērojot ar brīvības atņemšanu saistītu procesuālo piespiedu līdzekli, bez uzraudzības un aprūpes paliek dzīvnieks un persona ar kontrolētu sakaru starpniecību nav sazinājusies ar tuvinieku vai citu personu par tā uzraudzības un aprūpes nodrošināšanu, kā arī nav lūgusi procesa virzītāju nodrošināt šā panta otrajā daļā minētā īpašuma aizsardzību, procesa virzītājs ar lēmumu uzdod pašvaldībai pēc īpašuma atrašanās vietas nodrošināt bez uzraudzības palikušā dzīvnieka aprūpi vai rīcību ar to normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(4) Par veiktajiem pasākumiem procesa virzītājs rakstveidā informē personu, kurai piemērots piespiedu līdzeklis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 17.05.2007., 12.03.2009. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

249.pants. Procesuālā piespiedu līdzekļa grozīšana vai atcelšana

(1) Ja procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanas laikā ir zudis vai mainījies tā piemērošanas pamats, mainījušies piemērošanas nosacījumi, personas uzvedība vai ir noskaidroti citi apstākļi, kas noteica piespiedu līdzekļa izvēli, procesa virzītājs pieņem lēmumu par tā grozīšanu vai atcelšanu.

(2) Ja persona pārkāpj piemērotā drošības līdzekļa noteikumus vai nepilda savus procesuālos pienākumus, procesa virzītājs ir tiesīgs izvēlēties un piemērot citu vairāk ierobežojošu drošības līdzekli.

(3) Lēmuma par piespiedu līdzekļa grozīšanu vai atcelšanu kopiju nekavējoties nogādā iestādei vai amatpersonai, kura nodrošina tā izpildi, un personai, kurai šis piespiedu līdzeklis piemērots, bet, ja bijis piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, arī izmeklēšanas tiesnesim.

(4) Ja sūdzības izskatīšanas rezultātā agrāk piemērotais drošības līdzeklis ir atcelts, vairāk ierobežojošu drošības līdzekli drīkst piemērot tikai tad, ja pastāv jauni apstākļi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 14.01.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.02.2010.)

14.nodaļa. Ar brīvības atņemšanu nesaistītie piespiedu līdzekļi

250.pants. Piespiedu atvešana

(1) Lai nodrošinātu personas piedalīšanos procesuālajā darbībā, ja tā bez attaisnojoša iemesla neierodas pēc procesa virzītāja aicinājuma, var piemērot piespiedu atvešanu.

(2) Personai, pret kuru uzsākts kriminālprocess, aizdomās turētajam un apsūdzētajam piespiedu atvešanu var piemērot arī bez iepriekšēja aicinājuma, ja viņa dzīvesvieta nav zināma vai ja viņš slēpjas no pirmstiesas kriminālprocesa vai tiesas.

(3) Grūtniecēm vai akūti slimām personām, ja šo faktu apliecinājis ārsts, piespiedu atvešanu var piemērot tikai tad, ja procesuālo darbību nav iespējams veikt personas atrašanās vietā, un tikai ar izmeklēšanas tiesneša vai tiesas lēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

251.pants. Piespiedu atvešanas kārtība

(1) Piespiedu atvešanu piemēro ar procesa virzītāja lēmumu, kurā norāda, kas, pie kuras amatpersonas, kad un kādā nolūkā jāatved, kurai policijas iestādei uzdota piespiedu atvešana.

(2) Atradis personu, kurai jāpiemēro piespiedu atvešana, policijas darbinieks pret parakstu iepazīstina to ar lēmumu, nogādā attiecīgo personu pie lēmumā minētās amatpersonas un atzīmē lēmumā laiku, kad tas izdarīts.

(3) Ja piespiedu atvešanu nevar piemērot vai ja atvedamais nav atrasts, policijas darbinieks to atzīmē lēmumā, kuru nodod procesa virzītājam.

252.pants. Sūtījumu saņemšanas adreses paziņošana

(Izslēgts ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

252.[1] pants. Dzīvesvietas maiņas paziņošana

Dzīvesvietas maiņas paziņošana ir aizdomās turētā vai apsūdzētā rakstveida saistība nekavējoties, bet ne vēlāk kā vienas darba dienas laikā rakstveidā informēt procesa virzītāju par dzīvesvietas maiņu, norādot dzīvesvietas jauno adresi.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

252.[2] pants. Pieteikšanās noteiktā laikā policijas iestādē

Pieteikšanās noteiktā laikā policijas iestādē ir ar procesa virzītāja lēmumu uzlikts pienākums aizdomās turētajam vai apsūdzētajam lēmumā noteiktajā laikā pieteikties policijas iestādē pēc savas dzīvesvietas.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

253.pants. Aizliegums tuvoties noteiktai personai vai vietai

(1) Aizliegums tuvoties noteiktai personai ir ar procesa virzītāja lēmumu paredzēts ierobežojums aizdomās turētajam vai apsūdzētajam atrasties attiecīgajai personai tuvāk par lēmumā minēto attālumu, izvairīties no fiziska vai vizuāla kontakta ar to un neizmantot nekādus sakaru līdzekļus vai informācijas nodošanas paņēmienus, lai kontaktētos ar šo personu.

(2) Aizliegums tuvoties noteiktai vietai ir ar procesa virzītāja lēmumu paredzēts ierobežojums aizdomās turētajam vai apsūdzētajam apmeklēt attiecīgo vietu vai atrasties tai tuvāk par lēmumā minēto attālumu.

(3) Par šā panta pirmajā un otrajā daļā minēto aizliegumu pārkāpumu nav uzskatāma tuvošanās noteiktai personai vai vietai, ja tas notiek kriminālprocesa ietvaros, pildot procesa virzītāja norādījumus.

254.pants. Noteiktas nodarbošanās aizliegums

(1) Noteiktas nodarbošanās aizliegums ir ar procesa virzītāja lēmumu noteikts ierobežojums aizdomās turētajam vai apsūdzētajam uz laiku veikt noteikta veida nodarbošanos (darbības) vai pildīt konkrēta amata (darba) pienākumus.

(2) Lēmumu par noteiktas nodarbošanās aizliegumu nosūta izpildei personas darba devējam vai citai attiecīgai institūcijai.

(3) Šā panta pirmajā daļā minētais lēmums ir obligāts jebkurai amatpersonai un izpildāms triju darba dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Par lēmuma izpildes uzsākšanu amatpersona paziņo procesa virzītājam.

255.pants. Aizliegums izbraukt no valsts

Aizliegums izbraukt no valsts ir ar procesa virzītāja lēmumu noteikts ierobežojums aizdomās turētajam vai apsūdzētajam izbraukt no valsts bez procesa virzītāja atļaujas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

256.pants. Uzturēšanās noteiktā vietā

Uzturēšanās noteiktā vietā ir aizdomās turētā vai apsūdzētā rakstveida saistība uzturēties procesa virzītāja norādītajā laikā un noteiktajā vietā vai neatstāt ilgāk par 24 stundām konkrēti norādīto dzīves vai pagaidu uzturēšanās vietu bez procesa virzītāja atļaujas, kā arī bez kavēšanās ierasties pēc procesa virzītāja uzaicinājuma vai izpildīt citus kriminālprocesuālos pienākumus.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

257.pants. Drošības nauda

(1) Drošības nauda ir ar procesa virzītāja lēmumu noteikta naudas summa, kas nodota procesa virzītāja noteiktās kredītiestādes depozītā (glabāšanā), lai nodrošinātu aizdomās turētā vai apsūdzētā ierašanos pēc procesa virzītāja uzaicinājuma un citu likumā noteikto procesuālo pienākumu izpildi.

(2) Drošības naudas apmēru nosaka procesa virzītājs, ievērojot noziedzīga nodarījuma raksturu un ar to radīto kaitējumu, personas mantisko stāvokli, kā arī likumā paredzētā soda veidu un mēru. Ja procesa virzītāja lēmums par drošības līdzekli pārsūdzēts, drošības naudas apmēru var noteikt izmeklēšanas tiesnesis.

(3) Drošības naudu var iemaksāt persona, kurai šis drošības līdzeklis tiek piemērots, kā arī jebkura cita fiziskā vai juridiskā persona. Ja drošības naudu iemaksā cita persona, procesa virzītājs informē to par konkrētā kriminālprocesa būtību, sakarā ar kuru piemērots šis drošības līdzeklis, un izskaidro sekas, kādas iestāsies, ja tas netiks ievērots.

(4) Persona, kura veikusi drošības naudas iemaksu, iesniedz procesa virzītājam samaksu apliecinošu dokumentu, kā arī rakstveida paziņojumu par iemaksātās naudas izcelsmi, kas satur informāciju par personām, kuras piešķīrušas līdzekļus drošības naudas iemaksai, un piešķirtās naudas apmēru. Iesniegtos dokumentus pievieno kriminālllietai.

(5) Ja aizdomās turētais vai apsūdzētais nepilda procesuālos pienākumus vai izdara jaunu tīšu noziedzīgu nodarījumu, drošības nauda ar procesa virzītāja lēmumu ieskaitāma valsts budžetā, bet citos drošības līdzekļa atcelšanas vai grozīšanas gadījumos atdodama tās devējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

258.pants. Personisks galvojums

(1) Personisks galvojums ir rakstveida saistība, ar kuru fiziskā persona saskaņā ar procesa virzītāja lēmumu par drošības līdzekļa piemērošanu galvo, ka aizdomās turētais vai apsūdzētais ieradīsies pēc procesa virzītāja uzaicinājuma un izpildīs citus procesuālos pienākumus.

(2) Par personisku galvinieku var būt fiziskā persona, kura ir izteikusi tādu vēlēšanos un par kuru procesa virzītājam ir radusies pārliecība, ka tā varēs nodrošināt saistību izpildi. Personiskiem galviniekiem jābūt ne mazāk par diviem.

(3) Pieņemot galvojumu, procesa virzītājs informē galviniekus par konkrētā kriminālprocesa būtību, sakarā ar kuru piemērots šis drošības līdzeklis, un izskaidro sekas, kādas iestāsies, ja drošības līdzekļa noteikumi netiks ievēroti.

(4) Ja šā drošības līdzekļa noteikumi tiek pārkāpti, ar izmeklēšanas tiesneša vai tiesas lēmumu galviniekam uzliek piespiedu naudu 10 līdz 30 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

259.pants. Karavīra nodošana vienības komandiera (priekšnieka) pārraudzībā

(1) Karavīra nodošana vienības komandiera (priekšnieka) pārraudzībā ir vienības komandiera (priekšnieka) rakstveida saistība saskaņā ar procesa virzītāja lēmumu par drošības līdzekļa piemērošanu nodrošināt, ka aizdomās turētais vai apsūdzētais karavīrs ieradīsies pēc procesa virzītāja uzaicinājuma un izpildīs citus procesuālos pienākumus.

(2) Karavīra nodošana vienības komandiera (priekšnieka) pārraudzībā piemērojama tikai ar vienības komandiera (priekšnieka) piekrišanu, un viņš var jebkurā laikā atteikties no karavīra pārraudzības.

(3) Saņemot no vienības komandiera (priekšnieka) rakstveida saistību par karavīra ņemšanu pārraudzībā, procesa virzītājs informē viņu par konkrētā kriminālprocesa būtību, sakarā ar kuru piemērots šis drošības līdzeklis, kā arī viņa atbildību.

(4) Ja aizdomās turētais vai apsūdzētais nepilda savas saistības, vienības komandierim (priekšniekam), kura pārraudzībā viņš atrodas, izmeklēšanas tiesnesis vai tiesa var uzlikt piespiedu naudu līdz 10 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmēram.

260.pants. Nepilngadīgā nodošana vecāku vai aizbildņu pārraudzībā

(1) Nepilngadīgā nodošana vecāku vai aizbildņu pārraudzībā ir vienas personas vai vairāku šo personu rakstveida

saistība saskaņā ar procesa virzītāja lēmumu par drošības līdzekļa piemērošanu nodrošināt, ka nepilngadīgais aizdomās turētais vai apsūdzētais ieradīsies pēc procesa virzītāja uzaicinājuma un izpildīs citus procesuālos pienākumus.

(2) Nodošana vecāku vai aizbildņu pārraudzībā piemērojama tikai ar šo personu un paša nepilngadīgā piekrišanu.

(3) Nododot nepilngadīgo vecāku vai aizbildņu pārraudzībā, procesa virzītājs informē viņus par konkrētā kriminālprocesa būtību, sakarā ar kuru piemērots šis drošības līdzeklis, un izskaidro sekas, kādas iestāsies, ja drošības līdzekļa noteikumi netiks ievēroti.

(4) Vecāki vai aizbildņi var jebkurā laikā atteikties no nepilngadīgā pārraudzības, ja viņi nespēj nodrošināt nepilngadīgā piedienīgu uzvedību.

(5) Ja nepilngadīgais aizdomās turētais vai apsūdzētais nepilda savus procesuālos pienākumus, personām, kuru pārraudzībā viņš atrodas, izmeklēšanas tiesnesis vai tiesa var uzlikt piespiedu naudu līdz 10 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmēram.

261.pants. Nodošana policijas uzraudzībā

(1) Nodošana policijas uzraudzībā ir aizdomās turētā vai apsūdzētā pārvietošanās un rīcības brīvības ierobežošana ar noteikumu, ka attiecīgā persona bez procesa virzītāja atļaujas nedrīkst mainīt pastāvīgo vai pagaidu dzīvesvietu, apmeklēt lēmumā minētās vietas vai iestādes, tikties ar lēmumā minētajām personām un ka tai noteiktās diennakts stundās ir jāatrodas savā dzīvesvietā, kā arī ne biežāk kā trīs reizes nedēļā jāpiesakās attiecīgajā policijas iestādē pēc savas dzīvesvietas. Ierobežojumi nosakāmi, ņemot vērā aizdomās turētā vai apsūdzētā darba vai mācību apstākļus.

(2) Lēmumu par drošības līdzekļa piemērošanu nosūta izpildei policijas iestādei, kuras darbības teritorijā attiecīgā persona dzīvo.

(3) Policijas iestādei uzraugāmais nekavējoties jāreģistrē un jāinformē procesa virzītājs par viņa ņemšanu uzraudzībā.

(4) Lai pārbaudītu personas pārvietošanās un rīcības brīvības ierobežojumu ievērošanu, policijas darbiniekiem ir tiesības apmeklēt personu lēmumā norādītajā dzīvesvietā pie tās ārdurvīm. Personai ir pienākums pārbaudes laikā atvērt dzīvesvietas ārdurvis un atrasties pie tām policijas darbinieka redzeslokā līdz pārbaudes beigām.

(5) Lai pārbaudītu personas rīcības brīvības ierobežojuma — aizliegums tikties ar lēmumā minētajām personām — ievērošanu, policijas darbiniekam ir tiesības ieiet un personai ir pienākums atļaut policijas darbiniekam ieiet tās pastāvīgajā vai pagaidu dzīvesvietā (dzīvoklī, mājā).
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

262.pants. Ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanas lēmuma pārsūdzēšana

(1) Pirmstiesas procesā var pārsūdzēt procesa virzītāja pieņemto lēmumu par:

1) aizliegumu tuvoties noteiktai personai vai vietai;

2) noteiktas nodarbošanās aizliegumu;

3) aizliegumu izbraukt no valsts;

4) drošības naudas apmēru;

5) nodošanu policijas uzraudzībā, bet tikai attiecībā uz lēmumā norādītajiem pārvietošanās un rīcības ierobežojumiem;

6) pienākumu noteiktā laikā pieteikties policijas iestādē;

7) uzturēšanos noteiktā vietā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto lēmumu var pārsūdzēt tikai tad, ja persona, kurai piemērots drošības līdzeklis, var

pamatot, ka šā drošības līdzekļa noteikumi tai nav izpildāmi. Sūdzību izmeklēšanas tiesnesim var iesniegt pati persona, tās aizstāvis vai pārstāvis septiņu dienu laikā pēc tam, kad saņemta lēmuma par drošības līdzekļa piemērošanu kopija.

(3) Izmeklēšanas tiesnesis sūdzību izskata rakstveida procesā triju darba dienu laikā. Ja nepieciešams, tiesnesis pieprasa lietas materiālus un procesa virzītāja vai sūdzības iesniedzēja paskaidrojumus.

(4) Izmeklēšanas tiesnesis ar savu lēmumu var noraidīt sūdzību vai uzdot procesa virzītājam triju darba dienu laikā grozīt piemēroto drošības līdzekli vai tā noteikumus, vai noteikt drošības naudas apmēru.

(5) Izmeklēšanas tiesneša pieņemtā lēmuma kopiju nosūta procesa virzītājam, personai, kurai piemērots attiecīgais drošības līdzeklis, un sūdzības iesniedzējam. Lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

15.nodaļa. Ar brīvības atņemšanu saistītie piespiedu līdzekļi

263.pants. Aizturēšana

Aizturēšana ir personas brīvības atņemšana uz laiku līdz 48 stundām bez izmeklēšanas tiesneša lēmuma, ja pastāv aizturēšanas nosacījumi.

264.pants. Aizturēšanas nosacījumi

(1) Personu var aizturēt tikai tad, ja ir pamats pieņēmumam par tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par kuru var piemērot brīvības atņemšanas sodu, un ja pastāv kāds no šādiem nosacījumiem:

1) persona pārsteigta tieši noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī, tūlīt pēc tam vai arī bēgot no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietas;

2) uz personu kā noziedzīga nodarījuma izdarītāju norāda cietušais vai cita persona, kura redzējusi notikumu vai citādā veidā tieši ieguvusi šādu informāciju;

3) pie personas pašas vai tās lietošanā esošajās telpās vai citos objektos atrastas acīmredzamas noziedzīga nodarījuma izdarīšanas pēdas;

4) noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietā atrastas šīs personas atstātas pēdas;

5) *(izslēgts ar 17.05.2007. likumu)*.

(2) Ja pastāv aizturēšanas nosacījumi, bet par izdarīto noziedzīgu nodarījumu nevar piemērot brīvības atņemšanas sodu, personu var aizturēt, ja ir ticams pamats uzskatīt, ka nevarēs nodrošināt tās ierašanos pēc procesa virzītāja uzaicinājuma, jo:

1) persona atsakās sniegt ziņas par savu identitāti un tās identitāte nav noskaidrota;

2) personai nav noteiktas dzīvesvietas un darbavietas;

3) personai nav pastāvīgas dzīvesvietas Latvijā un tā var mēģināt izbraukt no valsts.

(3) Ja ir pamats uzskatīt, ka izdarīts smags vai sevišķi smags noziegums, var aizturēt arī personu, kura klaiņo un slapstās nozieguma izdarīšanas vietā vai tās apkārtnē un kurai nav noteiktas dzīvesvietas un darbavietas, ja vien ir pamats pieņēmumam par tās saistību ar izdarīto noziegumu.

(4) Ievērojot šā panta nosacījumus, vienā kriminālprocesā personu drīkst aizturēt tikai vienu reizi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2007. un 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

265.pants. Aizturēšanas kārtība

(1) Aizturot personu pēc savas iniciatīvas vai procesa virzītāja uzdevumā, valsts policijas darbinieks vai izmeklēšanas iestādes darbinieks, vai arī prokurors nekavējoties šai personai paziņo, par ko tā tiek aizturēta, un brīdina, ka tai ir tiesības klusēt, ka visu, ko šī persona teiks, var izmantot pret to.

(2) Ja ir pamats uzskatīt, ka aizturamajam ir ierocis vai ka viņš var iznīcināt, izmest vai noslēpt pie viņa esošu pierādījumu, amatpersona, kura izdara aizturēšanu, ievērojot šā likuma 183.panta otrās daļas noteikumus, var veikt aizturamā kratīšanu, to norādot personas aizturēšanas protokolā.

(3) Ja ir acīmredzama personas saistība ar izdarītu noziedzīgu nodarījumu, par kuru var piemērot brīvības atņemšanas sodu, un šī persona atrodas noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietā vai bēg no tās vai ja izsludināta personas meklēšana par šāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, to var aizturēt jebkurš un nekavējoties nodot tuvākajam policijas darbiniekam.

(4) Aizturot lekšlietu ministrijas sistēmas iestādes amatpersonu, procesa virzītājs nekavējoties informē attiecīgās lekšlietu ministrijas sistēmas iestādes vadītāju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2007. un 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

266.pants. Aizturēšanas procesuālā noformēšana

(1) Personas aizturēšanas vietā vai pēc aizturētā nogādāšanas aizturēšanas telpās amatpersona, kura izdarīja aizturēšanu, nekavējoties raksta aizturēšanas protokolu. Protokolā norāda:

1) kas, kad un kur izdarījis aizturēšanu;

2) par kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu notikusi aizturēšana;

3) kāpēc un kas aizturēts;

4) kādā stāvoklī ir aizturētais, kāds ir viņa ārējais izskats un kādas ir viņa sūdzības par veselību;

5) kāds ir viņa apģērbs;

6) vai ir veikta personas pārmeklēšana un kas ir atrasts;

7) kādi dokumenti, priekšmeti, nauda un citas vērtības atrodas pie aizturētās personas;

8) aizturētā sniegto paskaidrojumu.

(2) Aizturēto iepazīstina ar protokolu, viņam izskaidro aizturētās personas tiesības, un par to viņš parakstās protokolā.

(3) Izmeklēšanas iestāde aizturēšanas protokolu nekavējoties nodod procesa virzītājam, bet aizturēšanas protokola kopiju 24 stundu laikā nosūta prokuroram.

(4) Aizturēšanas protokolā izdara atzīmes par turpmākajām darbībām— aizturētā atbrīvošanu vai drošības līdzekļa piemērošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2005.)

267.pants. Aizturēšanas izpilde

(1) Aizturēšana ir pamats personas tiesību ierobežošanai un ļauj turēt personu speciāli aprīkotās policijas telpās, nosakot tikšanās un sazināšanās ierobežojumus, izņemot tikšanos ar aizstāvi ar kuru ir noslēgta vienošanās konkrētajā kriminālprocesā vai kurš sniedz valsts nodrošināto juridisko palīdzību konkrētajā kriminālprocesā, vai advokātu, lai noslēgtu vienošanos pēc aizturētā lūguma, bet ārvalstniekam — arī ar savas valsts diplomātiskās vai konsulārās pārstāvniecības pārstāvi. Personas tiesību ierobežojumiem nav nepieciešams izmeklēšanas tiesneša vai tiesas lēmums.

(2) Aizturēto turēšanas kārtību nosaka īpašs likums.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

268.pants. Aizturēšanas termiņš

(1) Procesa virzītājam nekavējoties, bet ne vēlāk kā 48 stundu laikā jāizlemj par aizturētā atzīšanu par aizdomās turēto vai apsūdzēto un par drošības līdzekļa piemērošanu.

(2) Pēc aizturētā atzīšanas par aizdomās turēto vai apsūdzēto un nopratināšanas, ja tā ir nepieciešama, procesa virzītājs nekavējoties lemj par šīs personas atbrīvošanu no īslaicīgās aizturēšanas vietas, ja tai piemērots drošības līdzeklis, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu.

(3) Ja aizturētais tiek atzīts par aizdomās turēto vai apsūdzēto un nepieciešamības gadījumā nopratināts, bet procesa virzītāja izraudzītais drošības līdzeklis ir saistīts ar personas brīvības atņemšanu, persona var atrasties īslaicīgās aizturēšanas vietā līdz tās nogādāšanai pie izmeklēšanas tiesneša, ievērojot 48 stundu noteikto ierobežojumu no faktiskās aizturēšanas brīža.

(4) Ja aizturētais tiek atzīts par aizdomās turēto vai apsūdzēto, tad, lai nodrošinātu viņa nogādāšanu pie prokurora vai uz tiesu kriminālprocesa pabeigšanai, persona var atrasties īslaicīgās aizturēšanas vietā, ievērojot noteikto 48 stundu ierobežojumu no faktiskās aizturēšanas brīža.
(17.05.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

269.pants. Aizturētā atbrīvošana

(1) Aizturētais ir nekavējoties jāatbrīvo, ja:

1) nav apstiprinājušās aizdomas, ka šī persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu;

2) noskaidrots, ka nav bijis aizturēšanas pamata un nosacījumu;

3) nav nepieciešams aizturētajam piemērot ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli;

4) beidzies likumā noteiktais aizturēšanas termiņš;

5) izmeklēšanas tiesnesis nav piemērojis ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

(2) Atbrīvojot aizturēto, viņam izsniedz aizturēšanas protokola kopiju, kurā norādīts atbrīvošanas pamats un datums.

270.pants. Aizdomās turētā, apsūdzētā vai personas, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, aizturēšana

(1) Aizdomās turēto vai apsūdzēto var aizturēt, lai nogādātu pie procesa virzītāja, ja ir izsludināta viņa meklēšana saistībā ar tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods, un šai personai nav piemērots brīvības atņemšanas drošības līdzeklis.

(2) Lai nodrošinātu, ka aizdomās turētais, apsūdzētais vai persona, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, tiek nogādāta pie izmeklēšanas tiesneša, izmeklētājs vai prokurors var aizturēt šīs personas, ja:

1) ir sagatavots ierosinājums par tāda drošības līdzekļa piemērošanu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu;

2) ir pieņemts lēmums par ekspertīzes noteikšanu un sagatavots ierosinājums par personas ievietošanu ārstniecības iestādē ekspertīzes izdarīšanai;

3) ir sagatavots ierosinājums ievietot psihiatriskajā slimnīcā personu, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai.

(3) Šā panta pirmajā daļā minētajos gadījumos par aizdomās turētā vai apsūdzētā aizturēšanas faktu nekavējoties paziņo procesa virzītāja iestādei un tā ne vēlāk kā 12 stundu laikā nodrošina aizturētās personas nogādāšanu pie procesa virzītāja. Ja procesa virzītājs sagatavo ierosinājumu par tāda drošības līdzekļa piemērošanu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, personu nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā no faktiskās aizturēšanas brīža nogādā pie

izmeklēšanas tiesneša.

(4) Šā panta otrajā daļā minētajos gadījumos aizturētā persona nekavējoties, bet ne vēlāk kā 12 stundu laikā nogādājama pie izmeklēšanas tiesneša. Ar personu, kura aizturēta šā panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā, aizturēšanas laikā nedrīkst veikt nekādas izmeklēšanas darbības, izņemot nopratināšanu par apstākļiem, kas ir svarīgi, lai izlemtu jautājumu par piespiedu līdzekļa piemērošanu vai grozīšanu.

(5) Aizturēšanu, kas veikta šajā pantā noteiktajos gadījumos, noformē atbilstoši šā likuma 266.panta prasībām. Ja aizturēšana veikta šā panta pirmajā daļā paredzētajā gadījumā, aizturēšanas protokolā norāda arī to, kas izsludinājis personas meklēšanu. Ja aizturēšana veikta šā panta otrās daļas 1.punktā minētajā gadījumā un aizturētā persona iepriekš ir aizturēta šā likuma 264.panta kārtībā, atkārtots aizturēšanas protokols nav jāraksta, bet protokolā, kas sastādīts par aizturēšanu šā likuma 264.panta kārtībā, iekļaujama norāde par to, no kura brīža persona uzskatāma par aizturētu šā panta kārtībā.

(17.05.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

271.pants. Apcietinājums

(1) Apcietinājums ir personas brīvības atņemšana, ko ar izmeklēšanas tiesneša lēmumu vai tiesas nolēmumu likumā paredzētos gadījumos var piemērot aizdomās turētajam vai apsūdzētajam pirms galīgā nolēmuma spēkā stāšanās konkrētajā kriminālprocesā, ja apcietināšanai ir pamats.

(2) Apcietinājuma piemērošana ir pamats personas tiesību ierobežošanai un ļauj turēt personu izmeklēšanas cietumā vai speciāli aprīkotās policijas telpās.

(3) Apcietinātajam ir tiesības tikties un sazināties ar citām personām ar procesa virzītāja atļauju, ko paziņo apcietinātajam un ieslodzījuma vietai, kurā ir ievietots apcietinātais. Pirmstiesas procesā procesa virzītāja lēmums par atteikumu apcietinātajam tikties un sazināties ar citām personām ir pārsūdzams izmeklēšanas tiesnesim. Procesa virzītāja atļauja nav nepieciešama, lai tiktos ar aizstāvi, ar kuru ir noslēgta vienošanās konkrētajā kriminālprocesā vai kurš sniedz valsts nodrošināto juridisko palīdzību konkrētajā kriminālprocesā, ārvalstnieka valsts diplomātiskās vai konsulārās pārstāvniecības pārstāvi vai īpašajā likumā, kas nosaka apcietinājumā turēšanas kārtību, noteiktajām personām.

(4) Apcietinājumā turēšanas kārtību nosaka īpašs likums.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 18.02.2016. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

272.pants. Apcietināšanas pamats

(1) Apcietinājumu var piemērot tikai tad, ja kriminālprocesā iegūtās konkrētās ziņas par faktiem rada pamatotas aizdomas, ka persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, par kuru likums paredz brīvības atņemšanas sodu, un cita drošības līdzekļa piemērošana nevar nodrošināt, ka persona neizdarīs jaunu noziedzīgu nodarījumu, netraucēs vai neizvairīsies no pirmstiesas kriminālprocesa, tiesas vai sprieduma izpildīšanas.

(2) Personai, kura tiek turēta aizdomās vai apsūdzēta sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā, apcietinājumu var piemērot arī tad, ja:

1) noziegums bijis vērsts pret personas dzīvību vai pret nepilngadīgo vai personu, kura bija vai ir materiālā vai citādā atkarībā no aizdomās turētā vai apsūdzētā, vai personu, kura vecuma, slimības vai citu iemeslu dēļ nav varējusi savas intereses aizsargāt;

2) persona ir noziedzīgas organizētas grupas dalībnieks;

3) konstatēts viens no šā likuma 264.panta otrās daļas 1. vai 2.punktā minētajiem nosacījumiem;

4) personai nav pastāvīgas dzīvesvietas Latvijā.

(3) Apcietinājumu var piemērot personai, kura tiek turēta aizdomās vai apsūdzēta par pārbaudes laikā izdarītu tīšu noziegumu.

(4) Pamats apcietinājumam var būt tiesas spriedums par smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu, par kuru piespriests brīvības atņemšanas sods.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

273.pants. Apcietinājuma piemērošanas pamati nepilngadīgajiem, grūtniecēm un sievietēm pēcdzemdību periodā

(1) Uz nepilngadīgajiem, grūtniecēm un sievietēm pēcdzemdību periodā līdz vienam gadam, bet, ja sieviete baro bērnu ar krūti, — visā barošanas laikā attiecas šā likuma 272.panta noteikumi ar izņēmumiem, kas noteikti šajā pantā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajai personai, ja tā tiek turēta aizdomās vai apsūdzēta kriminālpārkāpuma izdarīšanā, apcietinājumu nepiemēro.

(3) Šā panta pirmajā daļā minētajai personai, ja tā tiek turēta aizdomās vai apsūdzēta noziegumā, kas izdarīts aiz neuzmanības, apcietinājumu nepiemēro, izņemot gadījumu, kad šī persona, atrodoties apreibinošu vielu ietekmē, veikusi darbības, kuru rezultātā ir iestājusies citas personas nāve.

(4) Ja šā panta pirmajā daļā minētā persona tiek turēta aizdomās vai apsūdzēta tīša mazāk smaga nozieguma izdarīšanā, apcietinājumu var piemērot vienīgi tad, ja ir viens no šādiem apstākļiem:

1) persona pārkāpusi cita drošības līdzekļa vai audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa — ievietošana sociālās korekcijas izglītības iestādē — noteikumus;

2) persona noziegumu izdarījusi, būdama aizdomās turētā vai apsūdzētā smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā.

(20.12.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

274.pants. Apcietinājuma piemērošanas kārtība

(1) Par apcietinājuma piemērošanu pirmstiesas procesā un līdz iztiesāšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā lemj izmeklēšanas tiesnesis, izskatot procesa virzītāja, bet līdz iztiesāšanas uzsākšanai — prokurora ierosinājumu, uzklausot attiecīgās personas viedokli, izskatot lietas materiālus un izvērtējot apcietināšanas iemeslus un pamatu.

(2) Ierosinājuma izskatīšanā piedalās tā iesniedzējs, persona, par kuras apcietināšanu tiek lemts, šīs personas aizstāvis un pārstāvis. Ierosinājuma izskatīšanā var piedalīties uzraugošais prokurors. Ierosinājumu drīkst izskatīt bez tās personas klātbūtnes, par kuras apcietināšanu tiek lemts, ja saskaņā ar ārsta atzinumu tās piedalīšanās nav pieļaujama un ja attiecīgajā procesuālajā darbībā piedalās personas aizstāvis.

(3) Ja ierosinājuma iesniedzējs var pierādīt, ka attiecīgā persona izvairās vai slēpjas no izmeklēšanas, kriminālvajāšanas, vai ja persona ir aizturēta vai apcietināta ārvalstī, jautājumu var izlemt tās prombūtnē. Juridiskās palīdzības sniegšanai uzaicinātā aizstāvja piedalīšanās ir obligāta.

(4) Izmeklēšanas tiesnesis slēgtā tiesas sēdē, kuras gaita tiek fiksēta protokolā, pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) atteikt apcietinājuma piemērošanu;

2) atteikt apcietinājuma piemērošanu, bet piemērot mājas arestu;

3) atteikt apcietinājuma piemērošanu, bet piemērot ievietošanu sociālās korekcijas izglītības iestādē;

4) piemērot apcietinājumu;

5) piemērot apcietinājumu un noteikt personas meklēšanu.

(4^1) Ja izmeklēšanas tiesnesis šā likuma 41.panta otrajā daļā paredzētajos gadījumos atceļ agrāk piemēroto apcietinājumu vai atsaka piemērot apcietinājumu, viņš pats lemj par cita drošības līdzekļa piemērošanu.

(5) Izmeklēšanas tiesnesis lēmumā pamato apcietinājuma vai cita drošības līdzekļa piemērošanu ar konkrētiem, uz lietas materiāliem balstītiem apsvērumiem.

(6) Ja izmeklēšanas tiesnesis nepiekrīt procesa virzītāja ierosinājumam un atsaka apcietinājuma piemērošanu, viņš lēmumā norāda arī atteikuma motīvus.

(7) Pēc izmeklēšanas tiesneša lēmuma pasludināšanas tiesa klātesošajām personām nekavējoties izsniedz pilna lēmuma kopiju vai lēmuma ievaddaļas un rezolutīvās daļas kopiju un 24 stundu laikā — pilna lēmuma kopiju. Aizdomās turētajam vai apsūdzētajam, kas neprot valodu, kurā uzrakstīts lēmums, tiesa bez novilcināšanas nodrošina pilna lēmuma rakstveida tulkojumu viņam saprotamā valodā. Piemērojot ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, tiesa personai nekavējoties sniedz informāciju par maksimālo mēnešu skaitu, uz kādu personai var tikt ierobežota brīvība pirmstiesas procesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 14.01.2010. un 23.05.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.10.2013.)

275.pants. Apcietinājuma aizstāšana ar drošības naudu

(1) Ja izmeklēšanas tiesnesis vai augstāka līmeņa tiesas tiesnesis konstatē, ka ir šā likuma 272.pantā norādītais pamats apcietinājuma piemērošanai, taču pastāv arī apstākļi, kas liecina par iespēju piemērot drošības naudu, un ja to lūdz persona, kura īsteno aizstāvību, tiesnesis var noteikt apcietinājuma termiņu uz vienu mēnesi, vienlaikus nosakot, ka apcietinājumu var atcelt, ja persona šajā laikā samaksās tiesneša noteikto drošības naudu. Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis ir tiesīgs aizstāt apcietinājumu ar drošības naudu tikai tad, ja aizstāvība to izmeklēšanas tiesnesim lūgusi.

(2) Ja viena mēneša laikā drošības naudu samaksā un izmeklēšanas tiesnesim iesniedz samaksu apliecinošu dokumentu, kā arī rakstveida paziņojumu par iemaksātās naudas izcelsmi, kas satur informāciju par personām, kuras piešķīrušas līdzekļus drošības naudas iemaksai, un piešķirtās naudas apmēru, tiesnesis pieņem lēmumu par drošības līdzekļa maiņu. Uz šā lēmuma pamata personu nekavējoties atbrīvo no apcietinājuma.

(3) Ja drošības naudu nesamaksā, jautājums par apcietinājuma termiņa pagarināšanu tiek izlemts šā likuma 274.pantā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

276.pants. Apcietinājuma piemērošana pēc iztiesāšanas uzsākšanas

Pēc iztiesāšanas uzsākšanas apcietinājumu pēc savas iniciatīvas vai pēc prokurora ierosinājuma piemēro tiesa, kas izskata lietu, ievērojot šā likuma 272. — 275.panta noteikumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2006.)

277.pants. Apcietinājuma termiņi

(1) Personu var turēt apcietinājumā tikai tik ilgi, cik nepieciešams procesa normālas norises nodrošināšanai, bet ne ilgāk, kā par lēmumā par šīs personas atzīšanu par aizdomās turēto vai saukšanu pie kriminālatbildības norādīto noziedzīgo nodarījumu pieļauj šis likums.

(2) Apcietinājuma kopējā termiņā ieskaitāms laiks, ko persona pavadījusi aizturēšanā, apcietinājumā vai citā ar brīvības atņemšanu saistīta piespiedu līdzekļa izpildes vietā, bet netiek ieskaitīts laiks, ko persona pavadījusi apcietinājumā citā valstī sakarā ar kriminālprocesa nodošanu vai šīs personas izdošanu.

(3) Pirmstiesas procesa apcietinājuma termiņā ieskaitāms šā panta otrajā daļā minētais laiks līdz lietas nodošanai tiesas kancelejā, bet iztiesāšanas laikā apcietinājuma termiņš skaitāms līdz pirmās instances tiesas pilna nolēmuma sastādīšanai. Ja apelācijas vai kasācijas instances tiesa atcēlusi notiesājošu spriedumu un nosūtījusi lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā, apcietinājuma termiņā ieskaitāms arī laiks no apelācijas vai kasācijas instances tiesas nolēmuma pasludināšanas brīža līdz pirmās instances tiesas pilna nolēmuma sastādīšanai.

(4) Personai, kuru tur aizdomās vai apsūdz kriminālpārkāpuma izdarīšanā, apcietinājuma termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas, no kurām pirmstiesas procesā personu atļauts turēt apcietinājumā ne ilgāk par 20 dienām.

(5) Personai, kuru tur aizdomās vai apsūdz mazāk smaga nozieguma izdarīšanā, apcietinājuma termiņš nedrīkst pārsniegt deviņus mēnešus, no kuriem pirmstiesas procesā personu atļauts turēt apcietinājumā ne ilgāk par četriem mēnešiem.

(5^1) Personai, kuru tur aizdomās vai apsūdz mazāk smaga nozieguma izdarīšanā pret dzimumneaizskaramību un tikumību, ja tas izdarīts pret nepilngadīgo, apcietinājuma termiņš nedrīkst pārsniegt 12 mēnešus, no kuriem pirmstiesas procesā personu atļauts turēt apcietinājumā ne ilgāk par sešiem mēnešiem. Izmeklēšanas tiesnesis pirmstiesas procesā un augstāka līmeņa tiesas tiesnesis iztiesāšanas laikā katrs var pagarināt termiņu vēl par vienu

mēnesi, ja procesa virzītājs nav pieļāvis neattaisnotu vilcināšanos vai ja persona, kura īsteno aizstāvību, ir tīši vilcinājusi procesa norisi, vai ja procesa ātrāka pabeigšana nav bijusi iespējama tā īpašas sarežģītības dēļ.

(6) Personu, kuru tur aizdomās vai apsūdz smaga nozieguma izdarīšanā, apcietinājuma termiņš nedrīkst pārsniegt 12 mēnešus, no kuriem pirmstiesas procesā personu atļauts turēt apcietinājumā ne ilgāk par sešiem mēnešiem. Izmeklēšanas tiesnesis pirmstiesas procesā un augstāka līmeņa tiesas tiesnesis iztiesāšanas laikā katrs var pagarināt termiņu vēl par trim mēnešiem, ja procesa virzītājs nav pieļāvis neattaisnotu vilcināšanos vai ja persona, kura īsteno aizstāvību, ir tīši vilcinājusi procesa norisi, vai ja procesa ātrāka pabeigšana nav bijusi iespējama tā īpašas sarežģītības dēļ.

(7) Personai, kuru tur aizdomās vai apsūdz sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā, apcietinājuma termiņš nedrīkst pārsniegt 24 mēnešus, no kuriem pirmstiesas procesā personu atļauts turēt apcietinājumā ne ilgāk par 15 mēnešiem. Izmeklēšanas tiesnesis pirmstiesas procesā un augstāka līmeņa tiesas tiesnesis iztiesāšanas laikā katrs var pagarināt termiņu vēl par trim mēnešiem, ja procesa virzītājs nav pieļāvis neattaisnotu vilcināšanos vai ja persona, kura īsteno aizstāvību, ir tīši vilcinājusi procesa norisi, vai ja procesa ātrāka pabeigšana nav bijusi iespējama tā īpašas sarežģītības dēļ. Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis šo termiņu var pagarināt vēl par trim mēnešiem, ja procesa virzītājs nav pieļāvis neattaisnotu vilcināšanos un ar cita drošības līdzekļa piemērošanu nevar garantēt sabiedrības drošību.

(8) Jautājumu par apcietinājuma termiņa pagarināšanu augstāka līmeņa tiesas tiesnesis izskata slēgtā tiesas sēdē, dodot iespēju paust savu viedokli personai, par kuras apcietinājumu tiek lemts, tās aizstāvim un pārstāvim, kā arī prokuroram. Lēmums nav pārsūdzams.

(9) Ja kriminālprocesa laikā persona, kurai piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, izdarījusi jaunu noziedzīgu nodarījumu, par kuru likumā paredzēts brīvības atņemšanas sods, tai kā drošības līdzekli var piemērot apcietinājumu. Šādos gadījumos apcietinājuma termiņu nosaka kā par jaunu noziedzīgu nodarījumu.

(10) Apcietinātā persona nekavējoties jāatbrīvo, ja apcietinājuma termiņš pārsniedz Krimināllikumā noteikto maksimālo brīvības atņemšanas soda termiņu, ko tiesa var piespriest par noziedzīgu nodarījumu, kura izdarīšanā šī persona apsūdzēta, bet pēc notiesājoša sprieduma — ja beidzies tiesas piespriestais sods.

(11) Ja procesuālais lēmums ietekmē apcietinājumā turēšanas termiņu, procesa virzītājs par to informē iestādi, kurā persona tiek turēta apcietinājumā, un personu, kurai piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 19.01.2006., 12.03.2009., 24.05.2012., 20.12.2012. un 23.05.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.10.2013.)

278.pants. Apcietinājuma termiņi nepilngadīgajiem

(1) Nepilngadīgajam, kuram apcietinājums piemērots, ievērojot šā likuma 273.panta ceturtās daļas noteikumus, apcietinājuma termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas, no kurām pirmstiesas procesā nepilngadīgo atļauts turēt apcietinājumā ne ilgāk par 20 dienām.

(2) Nepilngadīgajam, kuram apcietinājums piemērots, ievērojot šā likuma 273.panta trešās daļas noteikumus, apcietinājuma termiņš nedrīkst pārsniegt trīs mēnešus, no kuriem pirmstiesas procesā nepilngadīgo atļauts turēt apcietinājumā ne ilgāk par diviem mēnešiem.

(3) Nepilngadīgajam, kuru tur aizdomās vai apsūdz smaga nozieguma izdarīšanā, apcietinājuma termiņš nedrīkst pārsniegt sešus mēnešus, no kuriem pirmstiesas procesā nepilngadīgo atļauts turēt apcietinājumā ne ilgāk par trim mēnešiem. Izmeklēšanas tiesnesis pirmstiesas procesā un augstāka līmeņa tiesas tiesnesis iztiesāšanas laikā katrs var pagarināt termiņu vēl par vienu mēnesi, ja procesa virzītājs nav pieļāvis neattaisnotu vilcināšanos vai persona, kura īsteno aizstāvību, ir tīši vilcinājusi procesa norisi, vai procesa ātrāka pabeigšana nav bijusi iespējama tā īpašas sarežģītības dēļ.

(4) Nepilngadīgajam, kuru tur aizdomās vai apsūdz sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā, apcietinājuma termiņš nedrīkst pārsniegt 12 mēnešus, no kuriem pirmstiesas procesā nepilngadīgo atļauts turēt apcietinājumā ne ilgāk par astoņiem mēnešiem. Izmeklēšanas tiesnesis pirmstiesas procesā un augstāka līmeņa tiesas tiesnesis iztiesāšanas laikā katrs var pagarināt termiņu vēl par trim mēnešiem, ja procesa virzītājs nav pieļāvis neattaisnotu vilcināšanos vai persona, kura īsteno aizstāvību, ir tīši vilcinājusi procesa norisi, vai procesa ātrāka pabeigšana nav bijusi iespējama tā īpašas sarežģītības dēļ.

(20.12.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

279.pants. Apcietinājuma termiņi aizdomās turētajiem

(1) Aizdomās turēto līdz saukšanai pie krimināltatbildības drīkst turēt apcietinājumā ne ilgāk par pusi no pirmstiesas procesā pieļautā apcietinājuma termiņa.

(2) Uzraugošais prokurors var atļaut izmeklēšanas iestādei pārsniegt šā panta pirmajā daļā minēto termiņu, taču ne ilgāk kā par pusi no šā likuma 277. un 278.pantā noteiktā atlikušā apcietinājuma termiņa pirmstiesas procesā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

280.pants. Atkārtots ierosinājums par apcietinājuma piemērošanu

Ja izmeklēšanas tiesnesis nav piemērojis apcietinājumu, procesa virzītājs var atkārtoti ierosināt šo jautājumu, ja:

1) personai celta un izsniegta jauna apsūdzība par smagāka noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

2) persona pārkāpusi piemērotā drošības līdzekļa noteikumus;

3) iegūti pierādījumi par mēģinājumiem nelikumīgi ietekmēt liecinošo personu;

4) persona ir iznīcinājusi vai mēģinājusi iznīcināt noziedzīga nodarījuma pēdas;

5) pirmstiesas kriminālprocesā iegūtie materiāli rada pamatotas aizdomas, ka persona izdarījusi citu tīšu noziedzīgu nodarījumu vai grasās izvairīties no pirmstiesas kriminālprocesa vai tiesas.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

281.pants. Kontrole pār apcietinājuma piemērošanu

(1) *(Izslēgta ar 19.01.2006. likumu.)*

(2) Apcietinātā persona, tās pārstāvis vai aizstāvis jebkurā laikā var iesniegt izmeklēšanas tiesnesim vai — pēc iztiesāšanas uzsākšanas — pirmās instances tiesai pieteikumu par apcietinājuma turpmākas piemērošanas nepieciešamības izvērtēšanu. Izmeklēšanas tiesnesis pieteikumu izskata un lēmumu pieņem šā likuma 274.pantā noteiktajā kārtībā, bet tiesa — tiesas sēdē kārtībā, kādā tiek izlemti pieteiktie lūgumi.

(3) Pieteikumu par apcietinājuma turpmākas piemērošanas nepieciešamības izvērtēšanu var noraidīt bez tā izskatīšanas mutvārdu procesā, ja kopš pēdējās apcietinājuma piemērošanas nepieciešamības pārbaudes ir pagājuši mazāk nekā divi mēneši un pieteikums nav pamatots ar ziņām par faktiem, kas izmeklēšanas tiesnesim vai tiesai nebija zināmi, lemjot par apcietinājuma piemērošanu vai iepriekšējā pieteikuma izskatīšanas laikā. Pirmās instances tiesa šādu pieteikumu izskata rakstveida procesā bez procesā iesaistīto personu piedalīšanās.

(4) Ja divu mēnešu laikā par piemēroto apcietinājumu apcietinātā persona, tās pārstāvis vai aizstāvis nav iesniedzis pieteikumu par apcietinājuma turpmākas piemērošanas nepieciešamības izvērtēšanu, tad šādu izvērtēšanu veic izmeklēšanas tiesnesis. Pirmās instances tiesa pēc lietas iztiesāšanas uzsākšanas izvērtēšanu izdara gadījumos, kad iztiesāšana tiek atlikta vai pasludināts pārtraukums uz laiku, ilgāku par diviem mēnešiem.

(5) Pieteikumu par apcietinājuma atcelšanu vai grozīšanu, vai turpmākas piemērošanas nepieciešamības izvērtēšanu pēc lietas nodošanas apelācijas instances tiesai līdz iztiesāšanas uzsākšanai var iesniegt tikai tad, ja:

1) ir radušies tādi veselības vai ģimenes apstākļi, kas var būt par pamatu apcietinājuma atcelšanai vai grozīšanai, un šos faktus apliecina dokumenti;

2) lietas iztiesāšanas uzsākšana tiek noteikta uz laiku, kas ir ilgāks par diviem mēnešiem pēc lietas saņemšanas tiesā.

(5^1) Šā panta piektajā daļā minēto pieteikumu izskata apelācijas instances tiesas tiesnesis rakstveida procesā triju darba dienu laikā. Pieteikuma izskatīšana nav pamats noraidījuma pieteikšanai tiesnesim.

(5^2) Ja pēc lietas iztiesāšanas uzsākšanas apelācijas instances tiesā lietas iztiesāšana tiek atlikta vai pasludināts pārtraukums uz laiku, ilgāku par diviem mēnešiem, apelācijas instances tiesa vienlaikus izvērtē apcietinājuma turpmākas piemērošanas nepieciešamību.

(6) Šajā pantā paredzētie lēmumi nav pārsūdzami.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 24.05.2012. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

282.pants. Mājas arests

(1) Mājas arests ir personas brīvības atņemšana, ko ar izmeklēšanas tiesneša lēmumu vai tiesas nolēmumu var piemērot aizdomās turētajam vai apsūdzētajam pirms galīgā nolēmuma spēkā stāšanās konkrētajā kriminālprocesā, ja pastāv pamats apcietinājuma piemērošanai, taču personu īpašu apstākļu dēļ nav vēlams vai nav iespējams turēt apcietinājumā.

(2) Mājas arestā personu var turēt tās pastāvīgajā dzīvesvietā, ja tam piekrīt ar attiecīgo personu kopā dzīvojošās pilngadīgās personas.

(3) Mājas arestu piemēro, sūdzības par tā piemērošanu izskata un kontroli pār tā piemērošanu veic tādā pašā kārtībā kā par apcietinājumu.

(4) Izmeklēšanas tiesnesis vai tiesa, izvērtējot izmeklētāja vai prokurora ierosinājumu un uzklausot mājas arestā turamās personas viedokli, kā arī ņemot vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu, drošības līdzekļa piemērošanas iemeslus un īpašos apstākļus, kāpēc piemērots mājas arests, nosaka:

1) adresi, kurā personai jāuzturas mājas aresta laikā;

2) tikšanās, izņemot tikšanos ar aizstāvi un attiecīgajā adresē dzīvojošām personām, un sazināšanās ierobežojumus;

3) korespondences un sarunu kontroli;

4) apsardzes nepieciešamību noteiktajā adresē, kā arī pārvietojot personu uz procesuālās darbības norises vietu.

(5) Ja nepieciešams, mājas arestā turēto personu var apsargāt, kontroli pār tai noteikto ierobežojumu ievērošanu uzdot policijai, kā arī pakļaut kontrolei ar šo personu kopā dzīvojošo personu korespondenci un sakaru līdzekļus.

(6) Mājas arestam piemērojami apcietinājuma termiņi, un tajā pavadītais laiks uzskatāms par apcietinājumā pavadīto laiku atbilstoši Krimināllikumā noteiktajam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

283.pants. Ievietošana ārstniecības iestādē ekspertīzes izdarīšanai

(1) Aizdomās turēto vai apsūdzēto, kā arī personu, attiecībā uz kuru uzsākts process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, var piespiedu kārtā ievietot ārstniecības iestādē ekspertīzes izdarīšanai, ja lietai nozīmīgu jautājumu atrisināšanai tiesmedicīniskajā vai tiesu psihiatriskajā ekspertīzē nepieciešamie pētījumi izdarāmi tikai ārstnieciskā stacionāra apstākļos.

(2) Personu var ievietot ārstniecības iestādē ekspertīzes izdarīšanai, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša vai tiesas lēmumu tikai tad, ja ir pieņemts arī lēmums par attiecīgās ekspertīzes noteikšanu.

(3) Ievietošanu ārstniecības iestādē ekspertīzes izdarīšanai piemēro, sūdzības par to izskata un kontroli pār tās piemērošanu veic tādā pašā kārtībā kā par apcietinājumu. Personas piedalīšanās ar procesuālo piespiedu līdzekli saistīto jautājumu izlemšanā ir obligāta, izņemot gadījumu, kad saskaņā ar ārsta (eksperta) atzinumu tas nav pieļaujams vai nav ieteicams personas veselības stāvokļa dēļ un attiecīgajā procesuālajā darbībā piedalās personas aizstāvis.

(4) Ārstniecības iestādē ievietotajai personai var piemērot šā likuma 271.panta trešajā daļā paredzētos ierobežojumus.

(5) Lēmumā par personas ievietošanu ārstniecības iestādē var norādīt, ka pēc ekspertīzes izdarīšanas paliek spēkā iepriekš izraudzītais drošības līdzeklis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

284.pants. Atrašanās laiks ārstniecības iestādē ekspertīzes izdarīšanai

(1) Piespiedu kārtā ievietotā persona var atrasties ārstniecības iestādē ekspertīzes izdarīšanai nepieciešamo laiku, taču ne ilgāk par attiecīgajai noziedzīgu nodarījumu kategorijai noteikto maksimālo apcietinājuma termiņu pirmstiesas procesā.

(2) Atrašanās laiks ārstniecības iestādē piespiedu ekspertīzes izdarīšanai ieskaitāms apcietinājuma laikā arī tad, ja personai kā drošības līdzeklis nav bijis izraudzīts apcietinājums.

285.pants. Nepilngadīgā ievietošana sociālās korekcijas izglītības iestādē

(1) Nepilngadīgā ievietošana sociālās korekcijas izglītības iestādē ir personas brīvības atņemšana, ko ar izmeklēšanas tiesneša lēmumu vai tiesas nolēmumu var piemērot pirms galīgā nolēmuma spēkā stāšanās konkrētajā kriminālprocesā, ja aizdomās turēto vai apsūdzēto nepilngadīgo nav nepieciešams turēt apcietinājumā, tomēr nav pietiekamas pārliecības, ka, atrodoties brīvībā, nepilngadīgais izpildīs savus procesuālos pienākumus un neizdarīs jaunus noziedzīgus nodarījumus.

(2) Ievietošana sociālās korekcijas izglītības iestādē notiek tādā pašā kārtībā, ar tiem pašiem nosacījumiem, uz tiem pašiem termiņiem, ar tādu pašu pārsūdzēšanas un kontroles kārtību kā apcietinājuma gadījumā. Sociālās korekcijas izglītības iestādē pavadīto laiku ieskaita kā apcietinājumā pavadīto laiku, skaitot vienu iestādē pavadīto dienu par vienu apcietinājuma dienu.

286.pants. Ar brīvības atņemšanu saistīta piespiedu līdzekļa piemērošanas pārsūdzēšana

(1) Pirmstiesas procesā un līdz iztiesāšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā persona, kurai piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts piespiedu līdzeklis, izņemot aizturēšanu, tās pārstāvis vai aizstāvis, kā arī prokurors septiņu dienu laikā pēc tam, kad saņemta par šā piespiedu līdzekļa piemērošanu vai atteikšanos to piemērot pieņemtā lēmuma kopija, var iesniegt sūdzību par izmeklēšanas tiesneša lēmumu. Tiesnesis savu lēmumu kopā ar iesniegto sūdzību ne vēlāk kā nākamajā darba dienā nosūta apgabaltiesai.

(2) Ja ierosinājumu par piespiedu līdzekļa piemērošanu iesniedzis izmeklētājs, bet izmeklēšanas tiesnesis atteicis tā piemērošanu, sūdzību par izmeklēšanas tiesneša lēmumu izmeklētājs var iesniegt tikai ar uzraugošā prokurora piekrišanu.

(3) Ja ar brīvības atņemšanu saistīts piespiedu līdzeklis personai piemērots pēc iztiesāšanas uzsākšanas un nākamā tiesas sēde nav paredzēta tuvāko 14 dienu laikā, šī persona, tās pārstāvis vai aizstāvis triju darba dienu laikā šo lēmumu var pārsūdzēt augstāka līmeņa tiesai, sūdzību iesniedzot tiesai, kas pieņēmusi lēmumu.

(4) Ja ar brīvības atņemšanu saistīts piespiedu līdzeklis piemērots personai tās prombūtnē, šai personai ir tiesības pārsūdzēt attiecīgo lēmumu septiņu dienu laikā no brīža, kad tai kļuva zināms par piespiedu līdzekļa piemērošanu.

(5) Ja ar brīvības atņemšanu saistīts piespiedu līdzeklis piemērots personai, kura neprot valsts valodu, tai nolēmuma pārsūdzēšanai paredzēto termiņu sāk skaitīt no dienas, kad šai personai izsniegts lēmuma rakstveida tulkojums tai saprotamā valodā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 23.05.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.10.2013.)

287.pants. Sūdzības izskatīšanas kārtība

(1) Sūdzību par tāda piespiedu līdzekļa piemērošanu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, vai par atteikšanos to piemērot izskata augstāka līmeņa tiesas tiesnesis slēgtā tiesas sēdē septiņu dienu laikā no attiecīgā lēmuma un sūdzības saņemšanas dienas.

(2) Sūdzību izskata, dodot iespēju personai, kurai piemērots piespiedu līdzeklis, paust savu viedokli, kā arī uzklausot tās pārstāvi vai aizstāvi. Tiesnesis var pieprasīt nepieciešamos lietas materiālus. Ja par piespiedu līdzekli nav lēmusi tiesa, tiek uzklausīts arī procesa virzītājs.

(3) Tiesnesis pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) sūdzību noraidīt un atstāt spēkā pārsūdzēto lēmumu;

2) sūdzību apmierināt, atcelt pārsūdzēto lēmumu un attiecīgi piemērot procesa virzītāja ierosināto piespiedu līdzekli vai atteikt tā piemērošanu.

(4) Tiesnesis savā lēmumā motivē tā pieņemšanu, norādot šajā likumā noteiktos iemeslus un pamatu vai to neesamību. Lēmuma kopiju 24 stundu laikā nosūta personai, par kurai piemēroto drošības līdzekli lemts, personai, kura bija iesniegusi sūdzību, iestādei, kura izpilda lēmumu, kā arī izmeklēšanas tiesnesim, ja pārsūdzēts bija viņa pieņemtais lēmums. Lēmumu kopā ar sūdzību nosūta procesa virzītājam.

(5) Lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

16.nodaļa. Procesuālās sankcijas

288.pants. Procesuālās sankcijas jēdziens

Procesuālās sankcijas ir piespiedu līdzekļi, kurus procesa virzītājs vai izmeklēšanas tiesnesis var piemērot personai, kura nepilda likumā paredzētos procesuālos pienākumus, traucē procesuālās darbības veikšanu vai izrāda necieņu tiesai.

289.pants. Procesuālās sankcijas piemērošanas pamats

(1) Kriminālprocesā iesaistītajai vai citai personai var piemērot procesuālo sankciju par:

1) likumā paredzēto un procesa virzītāja noteikto procesuālo pienākumu nepildīšanu;

2) procesuālās darbības norises traucēšanu;

3) atkārtotu neierašanos pēc procesa virzītāja uzaicinājuma bez attaisnojoša iemesla;

4) nepaziņošanu par nespēju ierasties pēc procesa virzītāja uzaicinājuma, ja tāda iespēja bija;

5) kavēšanu kriminālprocesā iesaistītajai personai izpildīt savu procesuālo pienākumu.

(2) Procesuālās sankcijas piemērošana neatbrīvo personu no procesuālā pienākuma izpildīšanas, kā arī neizslēdz iespēju piemērot likumā paredzētos procesuālos piespiedu līdzekļus.

(3) Ja šā panta pirmajā daļā minētās personas rīcībā ir administratīvā pārkāpuma vai noziedzīga nodarījuma sastāvs, šo personu var saukt pie administratīvās atbildības vai kriminālatbildības.

290.pants. Procesuālo sankciju veidi

(1) Personai, kura pārkāpusi likumā noteikto kārtību, var piemērot šādas procesuālās sankcijas:

1) brīdinājumu;

2) piespiedu naudu;

3) izraidīšanu no tiesas sēžu zāles.

(2) Advokātam un prokuroram var piemērot tikai brīdinājumu, bet pārējos gadījumos par viņu pārkāpumu informē attiecīgi Zvērinātu advokātu padomi vai Ģenerālprokuratūru.

291.pants. Brīdinājums

(1) Personai, kura traucē kriminālprocesā noteikto kārtību vai paviršī izturas pret savu procesuālo pienākumu izpildi, procesa virzītājs var izteikt brīdinājumu.

(2) Brīdinājumu var izteikt mutvārdos vai rakstveidā.

292.pants. Piespiedu nauda

Personai, kura traucē kriminālprocesā noteikto kārtību vai ignorē procesa virzītāja prasības, var uzlikt piespiedu naudu līdz triju Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmēram, ja šajā likumā nav noteikts citādi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

293.pants. Piespiedu naudas piemērošana

(1) Izmeklētājs vai prokurors, kas konstatējis procesuālās kārtības traucēšanu vai procesuālā pienākuma pārkāpumu, raksta par to protokolu un nekavējoties nosūta to izmeklēšanas tiesnesim lēmuma pieņemšanai par piespiedu naudas piemērošanu. Ja pārkāpuma faktu apstiprina dokumenti, tos pievieno protokolam.

(2) Izmeklēšanas tiesnesis pēc protokola saņemšanas ne vēlāk kā nākamajā darba dienā pieņem lēmumu un tā kopiju nekavējoties nosūta personai, kurai piespiedu nauda piemērota, kā arī procesa virzītājam, ja piespiedu nauda netiek piemērota.

(3) Ja pārkāpumu konstatē tiesas sēdes laikā, tiesas sēdes priekšsēdētājs formulē pārkāpuma būtību, un tas tiek ierakstīts tiesas sēdes protokolā, paziņo lēmuma par procesuālās sankcijas piemērošanu rezolutīvo daļu un izskaidro sodītajai personai tās tiesības ne vēlāk kā nākamajā darba dienā tiesā saņemt visa lēmuma kopiju, kā arī tiesības 10 dienu laikā iesniegt lūgumu par atbrīvošanu no piespiedu naudas samaksas vai par tās apmēra samazināšanu.

(4) Izmeklēšanas tiesneša un tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 24.05.2012. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

294.pants. Lūguma par atbrīvošanu no piespiedu naudas samaksas vai tās apmēra samazināšanu izskatīšana

(1) Persona, kurai piemērota piespiedu nauda, 10 dienu laikā pēc lēmuma par piespiedu naudas piemērošanu kopijas saņemšanas var lūgt, lai to atbrīvo no piespiedu naudas samaksas vai samazina tās apmēru. Lūgumu par izmeklēšanas tiesneša lēmumu iesniedz rajona (pilsētas) tiesas priekšsēdētājam, bet par tiesas lēmumu — tam pašam tiesas sastāvam, kas uzlika piespiedu naudu.

(2) Lūgumu izskata rakstveida procesā 10 dienu laikā. Pieņemtais lēmums nav pārsūdzams.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

295.pants. Piespiedu naudas izpilde

(1) Ja persona, kurai piemērota piespiedu nauda, nav iesniegusi lūgumu atbrīvot to no piespiedu naudas samaksas vai samazināt tās apmēru vai iesniegtais lūgums noraidīts, tās pienākums ir 10 dienu laikā pēc lēmuma paziņošanas vai lūguma noraidīšanas labprātīgi šo naudu samaksāt.

(2) Labprātīgas lēmuma neizpildīšanas gadījumā to nosūta piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

(3) Amatpersonai uzliktā piespiedu nauda jāsamaksā no saviem personiskajiem līdzekļiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

296.pants. Izraidīšana no tiesas sēžu zāles

(1) Personu, kura traucē kārtību tiesas sēdes laikā un neizpilda tiesneša rīkojumu, tiesas sēdes priekšsēdētājs var izraidīt no tiesas sēžu zāles. Par to izdara atzīmi tiesas sēdes protokolā.

(2) Apsūdzēto un cietušo var izraidīt no tiesas sēžu zāles ar tiesas lēmumu, ja viņš atkārtoti būtiski traucē kārtību. Apsūdzētā izraidīšanas gadījumā tiesas sēdi var turpināt, ja tiesa nolemj, ka apsūdzētā piedalīšanās tiesas sēdē nav obligāti nepieciešama, turklāt tikai tik ilgi, kamēr ir pamats uzskatīt, ka apsūdzētais varētu turpināt traucēt kārtību tiesas sēdē.

(3) Vienlaikus ar izraidīšanu no tiesas sēžu zāles personai, izņemot apsūdzēto, var piemērot piespiedu naudu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

297.pants. Izraidīšanas no tiesas sēžu zāles sekas

(1) Ja no tiesas sēžu zāles izraidītajam apsūdzētajam vai cietušajam atļauj turpināt piedalīties tiesas sēdē, tiesas sēdes priekšsēdētājs iepazīstina šo personu ar procesuālajām darbībām, kas izpildītas tās izraidījuma laikā.

(2) Ja no tiesas sēžu zāles izraidīts apsūdzētais, kuram nav aizstāvja, viņam jānodrošina iespēja piedalīties tiesas debatēs. Visos gadījumos viņam jādod iespēja teikt pēdējo vārdu.

(3) Lēmumu par izraidīšanu no tiesas sēžu zāles var pārsūdzēt tikai reizē ar tiesas pieņemtā galīgā nolēmuma pārsūdzēšanu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

298.pants. Izraidīšanas no tiesas sēžu zāles pārsūdzēšana
(Izslēgts ar 19.01.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2006.)

Ceturtā sadaļa
Speciālā procesuālā aizsardzība

17.nodaļa. Speciālā procesuālā aizsardzība

299.pants. Speciālās procesuālās aizsardzības saturs

Speciālā procesuālā aizsardzība ir cietušo, liecinieku un citu personu, kuras liecina vai liecinājušas kriminālprocesā par smagiem vai sevišķi smagiem noziegumiem, kā arī nepilngadīgo, kas liecina par Krimināllikuma 161., 162. un 174.pantā paredzētajiem noziegumiem, un personu, kuru apdraudējums var ietekmēt minētās personas (turpmāk šajā nodaļā — apdraudētā persona), dzīvības, veselības un citu likumisko interešu aizsardzība.

300.pants. Speciālās procesuālās aizsardzības iemesls un pamats

(1) Personas dzīvības, veselības un mantas reāls apdraudējums, izteikti reāli draudi vai arī ziņas, kas procesa virzītājam dod pietiekamu pamatu uzskatīt, ka apdraudējums var būt reāls sakarā ar šīs personas sniegto liecību, ir speciālās procesuālās aizsardzības iemesls.

(2) Apdraudētās personas, tās pārstāvja vai aizstāvja rakstveida iesniegums, ja tam piekrīt apdraudētā persona, un procesa virzītāja ierosinājums ir pamats speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

301.pants. Kārtība, kādā tiek izskatīts iesniegums par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu

(1) Rakstveida iesniegumu par nepieciešamību noteikt speciālo procesuālo aizsardzību iesniedz procesa virzītājam.

(2) Procesa virzītājs:

1) noskaidro, vai pastāv personas speciālās procesuālās aizsardzības iemesls;

2) pārbauda iesniedzēja personas identitāti un citus apstākļus;

3) lemj par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanas nepieciešamību vai saņemtā iesnieguma noraidīšanu.

(3) Ja procesa virzītājs atzīst par nepieciešamu noteikt speciālo procesuālo aizsardzību, viņš savu ierosinājumu iesniedz ģenerālprokuroram lēmuma pieņemšanai par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu.

(4) Lietas iztiesāšanas laikā apdraudētā persona iesniegumu par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu iesniedz tiesai, kas šo iesniegumu pārbauda pati vai uzdod to izdarīt prokuroram.

302.pants. Procesa virzītāja ierosinājums par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu

Procesa virzītājs ierosinājumā par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu norāda:

1) apdraudētās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tā nav, — dzimšanas gadu un datumu), pilsonību, dzīvesvietu un darbavietu, izglītību, ģimenes stāvokli, apgādājamos, ziņas par sodāmību;

2) iesnieguma saturu un saņemšanas datumu;

3) iesnieguma pārbaudes rezultātus un materiālus, kuri apstiprina nepieciešamību noteikt speciālo procesuālo aizsardzību;

4) secinājumu par nepieciešamību noteikt speciālo procesuālo aizsardzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

303.pants. Personas atzīšana par speciāli procesuāli aizsargājamu

(1) Ģenerālprokurors, iepazinies ar iesniegumu, procesa virzītāja ierosinājumu un krimināllietas materiāliem, kā arī, ja nepieciešams, uzklausījis apdraudēto personu, tās pārstāvi vai aizstāvi, pieņem lēmumu par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu vai ar savu lēmumu atsaka noteikt personai speciālo procesuālo aizsardzību.

(2) Ja persona iesniegumu par nepieciešamību noteikt tai speciālo procesuālo aizsardzību iesniegusi tiesai, lēmumu par šādas aizsardzības noteikšanu pieņem tiesa. Šādu lēmumu tiesa var pieņemt arī pēc savas iniciatīvas, ja iztiesāšanas procesā radusies nepieciešamība speciāli procesuāli aizsargāt personu un šī persona tam piekritusi.

(3) Ja nepieciešams slēpt personas identitāti, ģenerālprokurors lēmumā norāda, ka personas identitātes dati aizstājami ar pseidonīmu.

(4) Ja lēmums paredz personas identitātes slēpšanu, procesa virzītājs visus kriminālprocesā iepriekš uzrakstītos dokumentus, kuros ir fiksēti šīs personas identitātes dati, pārraksta, mainot tikai personas identitātes datus, kā to paredz lēmums. Dokumentu oriģinālus izņem no krimināllietas un glabā kopā ar lēmumu par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu, un ar tiem var iepazīties tikai procesa virzītāji šajā kriminālprocesā un ģenerālprokurora īpaši pilnvarots prokurors.

304.pants. Lēmums par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu vai atteikumu to noteikt

(1) Lēmumu par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu pieņem pēc iespējas nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 dienu laikā.

(2) Lēmumā norāda institūciju un amatpersonu, kurai uzdota lēmuma izpilde, kā arī var norādīt piemērojamos aizsardzības pasākumus.

(3) Šā panta pirmajā daļā minēto lēmumu nepievieno krimināllietai, bet tai pievieno uzziņu par šāda lēmuma pieņemšanu.

(4) Pieņemot lēmumu par atteikšanos atzīt personu par speciāli procesuāli aizsargājamu, norāda atteikuma motivāciju.

305.pants. Lēmuma par speciālo procesuālo aizsardzību izpilde

(1) Pēc lēmuma pieņemšanas procesa virzītājs:

1) iepazīstina aizsargājamo personu ar pieņemto lēmumu;

2) izskaidro tiesības pārsūdzēt šo lēmumu;

3) izskaidro aizsargājamās personas tiesības un pienākumus;

4) informē aizsargājamo personu, kurai personas identitātes dati aizstāti ar pseidonīmu, par tā lietošanu procesuālajos dokumentos un par to, ka atbildība, darbojoties ar pseidonīmu, ir tādi pati kā darbojoties ar saviem identitātes datiem. Persona par to parakstās un sniedz sava pseidonīma paraksta paraugu.

(2) Ja personas speciālo procesuālo aizsardzību nodrošina tikai ar šā likuma 308. u n 309.pantā minētajiem kriminālprocesuālajiem līdzekļiem, lēmumu izpilda procesa virzītājs šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(3) Ja personas speciālo procesuālo aizsardzību nodrošina arī ar īpašā likumā minētajiem pasākumiem, procesa virzītājs lēmumu nosūta izpildei speciālās aizsardzības iestādei un tā izpilde notiek īpašā likumā noteiktajā kārtībā.

(4) Nododot krimināllietu no viena procesa virzītāja otram, procesa virzītājs, kura lietvedībā atrodas krimināllieta, iepazīstina jauno procesa virzītāju ar lēmumu un materiāliem par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu.

(5) Lēmums par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu, personas iesniegums, tā pārbaudes materiāli, procesa virzītāja ierosinājums un citi materiāli, kas attiecas uz speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu un īstenošanu, netiek pievienoti krimināllietai, bet tiek glabāti saskaņā ar valsts noslēpumu saturošu dokumentu glabāšanas noteikumiem.

306.pants. Aizstāvja un citu personu tiesības un pienākumi

Aizstāvim un citām personām, kuras piedalās kriminālprocesā un kurām sakarā ar savu procesuālo pienākumu izpildi ir zināms par speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu, nav tiesību izpaust ziņas par speciāli procesuāli aizsargājamo personu un tās aizsardzības pasākumiem.

307.pants. Aizsargājamās personas tiesības un pienākumi

Personai, kura atzīta par speciāli procesuāli aizsargājamu, ir īpašā likumā noteiktās aizsargājamās personas tiesības un pienākumi.

308.pants. Procesuālo darbību norises īpatnības pirmstiesas procesā

(1) Personu, kurai noteikta speciālā procesuālā aizsardzība, uz nopratināšanu aicina ar speciālās aizsardzības iestādes starpniecību.

(2) Fiksējot dokumentos procesuālās darbības, kurās piedalās aizsargājamā persona, kurai personas identitātes dati aizstāti ar pseidonīmu, procesa virzītājs šīs personas identitātes datu vietā norāda tikai pseidonīmu. Ja nepieciešams norādīt sūtījumu saņemšanas adresi, norāda speciālās aizsardzības iestādes adresi.

(3) Veicot procesuālās darbības, kurās piedalās vairākas personas un ir nepieciešams novērst speciāli procesuāli aizsargājamās personas identificēšanas iespēju, izmanto tādus tehniskos līdzekļus, kuri neļauj identificēt šo personu. Aizsargājamai personai ir tiesības neatbildēt uz jautājumiem, ja atbildes var dot iespēju noteikt tās identitāti.

(3^1) Amatpersonai, kura veic kriminālprocesā iesaistītās personas aizsardzības pasākumus, nepārkāpjot savas pilnvaras, ir tiesības būt klāt procesuālajās darbībās, kas tiek veiktas ar speciāli procesuāli aizsargājamo personu.

(4) Ar ģenerālprokurora piekrišanu kriminālprocesu pret apsūdzēto, kuram noteikta speciālā procesuālā aizsardzība, var izdalīt atsevišķā lietvedībā.

(5) Uz tiesas sēdi aicināmo personu sarakstā speciāli procesuāli aizsargājamās personas adreses vietā uzrāda speciālās aizsardzības iestādes adresi. Personai, kuras identitātes dati aizstāti ar pseidonīmu, ieraksta tikai tās pseidonīmu un speciālās aizsardzības iestādes adresi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

309.pants. Iztiesāšanas īpatnības

(1) Krimināllietu, kurā persona atzīta par speciāli procesuāli aizsargājamu, izskata slēgtā tiesas sēdē.

(2) Ja nepieciešams, aizsargājamā persona var piedalīties tiesas sēdē, izmantojot tehniskos līdzekļus, pati atrazdamās ārpus tiesas sēžu zāles, ievērojot šā likuma 140.pantā noteikto kārtību.

(3) Personai, kurai kriminālprocesā personas identitātes dati aizstāti ar pseidonīmu, ir tiesības tiesā neliecināt, ja pastāv pamats uzskatīt, ka apdraudēta tās drošība. Šī persona par atteikšanos liecināt tiesā nav saucama pie kriminālatbildības. Šādā gadījumā liecības, ko persona, kurai personas identitātes dati aizstāti ar pseidonīmu, sniegusi pirmstiesas procesā, tiesas sēdē netiek nolasītas un tās nevar izmantot kā pierādījumu lietā.

(4) Ja persona, kurai kriminālprocesā personas identitātes dati aizstāti ar pseidonīmu, sniedz liecību tiesā, izmantojot tehniskos līdzekļus, lai nepieļautu tās identificēšanas iespēju, drīkst radīt vizuālus vai akustiskus traucējumus, nodrošinot tiesai iespēju redzēt un dzirdēt šo personu bez minētajiem traucējumiem. Aizsargājamai personai ir tiesības neatbildēt uz jautājumiem, ja atbildes var dot iespēju noteikt tās identitāti.

(5) Ja nepieciešams, tiesa var nopratināt personu, kuras identitāte tiek slēpta, atsevišķā telpā, nodrošinot sniegtās liecības dzirdamību tiesas zālē, kā arī iespēju uzdot jautājumus šai personai un dzirdēt atbildes.

(6) Ja tiesas sēdē tiek atklāti tādas personas identitātes dati, kurai kriminālprocesā tie aizstāti ar pseidonīmu, ģenerālprokurors ar savu lēmumu uzdod speciālajai aizsardzības iestādei veikt īpašā likumā noteiktos šīs personas aizsardzības pasākumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

310.pants. Speciālās procesuālās aizsardzības izbeigšana

(1) Personas speciālā procesuālā aizsardzība tiek izbeigta ar ģenerālprokurora vai tiesas lēmumu jebkurā kriminālprocesa brīdī, ja:

1) zudis aizsardzības iemesls;

2) persona atteikusies no aizsardzības;

3) persona ar savu rīcību padarījusi aizsardzību neiespējamu.

(2) Ja aizsargājamā persona atsakās no aizsardzības, tā iesniedz par to rakstveida iesniegumu procesa virzītājam, kas šo iesniegumu nodod izlemšanai šā panta pirmajā daļā minētajām personām.

(3) Lēmums par speciālās procesuālās aizsardzības izbeigšanu glabājas kopā ar citiem materiāliem, kas attiecas uz speciālo procesuālo aizsardzību.

311.pants. Aizsargājamās personas liecību neizmantošana

Ja veicamie pasākumi nevar garantēt aizsargājamās personas drošību, pēc procesa virzītāja ierosinājuma ģenerālprokurors vai tiesa, kas noteica aizsardzību, pieņem lēmumu neizmantot šīs personas liecības kā pierādījumu krimināllietā.

Piektā sadaļa
Procesuālie termiņi un dokumenti

18.nodaļa. Procesuālie termiņi

312.pants. Procesuālais termiņš

Procesuālais termiņš ir šajā likumā paredzētajā kārtībā noteikts periods (vai brīdis), kura laikā (vai kuram iestājoties) kriminālprocesā iesaistītajām personām ir pienākums vai tiesības veikt noteiktas darbības vai atturēties no to veikšanas.

313.pants. Procesuālā termiņa sākums

(1) Ja procesuālais termiņš nosaka kādas procesuālās darbības veikšanu pirms vai pēc citas procesuālās darbības vai sakarā ar šajā likumā noteikta notikuma iestāšanos, vai vienlaikus ar citu procesuālo darbību, tad tas ir saistīts ar noteikto notikumu un uz to neattiecas šā likuma 314.pantā paredzētie termiņu aprēķināšanas noteikumi.

(2) Stundās, dienās vai mēnešos noteikta procesuālā termiņa sākums tiek norādīts šajā likumā, bet, ja tas nav norādīts, par termiņa sākumu uzskatāms brīdis, kad izveidojas tās kriminālprocesuālās attiecības, kuru dēļ termiņš tiek noteikts.

(3) Par kriminālprocesuālo attiecību izveidošanās brīdi uzskatāms brīdis, kad procesā iesaistītā persona ir uzzinājusi vai, ievērojot likumā noteiktu pienācīgā veidā izdarītu paziņojumu, tai bija jāuzzina par konkrētu procesuālo tiesību vai pienākumu rašanos.

(4) Pieņemto nolēmumu pārsūdzēšanai paredzēto procesuālo termiņu sāk skaitīt no nolēmuma pieejamības dienas, bet gadījumos, kad pieejamības diena netiek noteikta, no dienas, kad procesā iesaistītā persona saņēmusi nolēmuma kopiju vai paziņojumu par nolēmuma pieņemšanu.

(5) Gadījumos, kad par procesuālo tiesību vai pienākumu rašanos procesā iesaistītajai personai tiek paziņots pa pastu vai ar ziņneša (kurjera) starpniecību, termiņa sākumu konstatē atbilstoši šā likuma 22.nodaļā noteiktajam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

314.pants. Procesuālo termiņu aprēķināšana

(1) Aprēķinot stundās vai dienās noteikto termiņu, neņem vērā to stundu vai dienu, kurā sākas termiņš. Par termiņa aprēķināšanas sākumu uzskata nākamo stundu vai dienu. Termiņš beidzas, iztekot attiecīgā perioda pēdējai pilnajai stundai, ja termiņš noteikts stundās, vai iztekot pēdējai diennaktij, ja termiņš noteikts dienās.

(2) Mēnešos noteiktais termiņš beidzas pēdējā mēneša attiecīgajā datumā, bet, ja mēnesī attiecīgā datuma nav, — attiecīgā mēneša pēdējā datumā.

(3) Ja termiņa beigas neiekrīt darbdienā, par pēdējo termiņa dienu uzskatāma pirmā nākamā darbdiena.

(4) Ja termiņš attiecas uz personas tiesību atņemšanu vai ierobežošanu, par tā sākumu uzskatāms faktiskais tiesību atņemšanas vai ierobežošanas brīdis, bet par termiņa beigām — likumā vai lēmumā noteiktā termiņa faktiskais izbeigšanās brīdis (stunda vai diena).

315.pants. Procesuālo termiņu darbība laikā

(1) Termiņš ir ievērots, ja procesuālā darbība veikta līdz noteiktā termiņa beigām vai attiecīgais dokuments līdz noteiktā termiņa beigām nodots personai, kurai ir tiesības vai kura ir pilnvarota to saņemt, vai arī dokuments līdz noteiktā termiņa beigām nodots pastā un nodošanas fakts attiecīgi apliecināts.

(2) Termiņš ir ievērots, ja persona, kura atrodas apcietinājumā vai ārstniecības iestādē, attiecīgo dokumentu nodevusi apcietinājuma vietas vai ārstniecības iestādes administrācijai līdz noteiktā termiņa beigām.

(3) Tiesību realizāciju noteicošā termiņa nokavēšana bez dibināta iemesla rada šo tiesību izbeigšanos.

(4) Procesuālo pienākumu izpildi noteicošā termiņa nokavēšana neatbrīvo no pienākuma izpildes, un attiecīgais procesuālais pienākums izpildāms likumā noteiktajā kārtībā.

316.pants. Procesuālā termiņa pagarināšana

(1) Pagarināmi ir tikai tie procesuālie termiņi, attiecībā uz kuriem šajā likumā ir īpaša atruna par to pagarināšanas iespējamību.

(2) Ja šajā likumā nav noteikts citādi, jautājums par termiņa pagarināšanu izlemjams rakstveida procesā ne vēlāk kā piecas dienas pirms attiecīgā termiņa beigām, pamatojoties uz procesa virzītāja vai ieinteresētās personas iesniegumu un uzrādītajiem materiāliem, kas iesniegti ne vēlāk kā septiņas dienas pirms termiņa beigām.

(3) Izskatot iesniegumu par termiņa pagarināšanu, pieņem lēmumu par termiņa pagarināšanu vai par atteikšanos pagarināt termiņu.

(4) Lēmumā par termiņa pagarināšanu vai par atteikšanos pagarināt termiņu norādāms pamatojums, kāpēc termiņš tiek vai netiek pagarināts. Šajā lēmumā norādāms laiks, uz kādu termiņš tiek pagarināts, vai laiks, līdz kuram tas tiek pagarināts.

(5) Pagarinot termiņus, ievēro šā likuma 314.pantā noteikto procesuālo termiņu aprēķināšanas kārtību.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

317.pants. Nokavēta procesuālā termiņa atjaunošana

(1) Ieinteresētajai personai, kura attaisnojoša iemesla dēļ nokavējusi tiesību realizācijai noteikto termiņu, ir tiesības iesniegt iesniegumu par šā termiņa atjaunošanu. Iesniegumā norādāmi iemesli, kāpēc termiņš nokavēts, un tam pievienojami dokumenti, kas apliecina termiņa nokavējuma attaisnojumu.

(2) Ieinteresētās personas iesniegumu par nokavēta termiņa atjaunošanu, izņemot lūgumu par sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanu, procesa virzītājs izskata nākamo triju darba dienu laikā. Ja jautājuma izlemšana nav iespējama bez papildu paskaidrojumu saņemšanas no iesniedzēja vai citām personām, kā arī ja to lūdzis iesniedzējs, iesniegumu par termiņa atjaunošanu izskata iesniedzēja un citu uzaicināto personu klātbūtnē.

(3) Izskatot iesniegumu par termiņa atjaunošanu, procesa virzītājs var pieņemt lēmumu par nokavēta termiņa atjaunošanu vai par atteikšanos atjaunot nokavētu termiņu.

(4) Lēmumam par nokavēta termiņa atjaunošanu vai par atteikšanos atjaunot nokavētu termiņu jābūt motivētam, un tas nekavējoties jāpaziņo iesniedzējam.

(5) Procesa virzītājs, saņēmis iesniegumu par nokavēta termiņa atjaunošanu, saskaņā ar iesniedzēja lūgumu vai pats pēc savas iniciatīvas līdz jautājuma izlemšanai par nokavēta termiņa atjaunošanu var apturēt tāda nolēmuma izpildi, kura pārsūdzēšanas termiņu tiek lūgts atjaunot.

(6) Iesniegumus par nokavētu termiņu atjaunošanu sakarā ar izmeklēšanas tiesneša kompetencē esošu lēmumu pieņemšanu pirmstiesas procesa laikā izskata izmeklēšanas tiesnesis.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

19.nodaļa. Nolēmumi

318.pants. Lēmumi pirmstiesas procesā

(1) Pirmstiesas procesā procesa virzītājs pieņem un rakstveidā noformē motivētus lēmumus par:

1) kriminālprocesa turpmāko virzību;

2) personas atzīšanu par aizdomās turēto;

3) *(izslēgts ar 18.02.2016. likumu);*

4) personas saukšanu pie krimināltatbildības;

5) piespiedu līdzekļa piemērošanu;

6) pirmstiesas procesa pabeigšanu.

(2) Procesa virzītājs pieņem motivētu lēmumu arī citos šajā likumā noteiktajos gadījumos, bet, ja nepieciešams, var pieņemt lēmumu par jebkuru procesā nozīmīgu jautājumu.

(3) Amatpersonas, kuras veic kriminālprocesu, bet nav procesa virzītāji, pieņem motivētus lēmumus savas kompetences jautājumos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

319.pants. Tiesas nolēmumi

(1) Tiesas nolēmumi ir tiesas spriedumi un lēmumi.

(2) Tiesas spriedums ir tiesas nolēmums par apsūdzētā vainu vai nevainīgumu, soda piemērošanu vai nepiemērošanu, kā arī attaisnošanu vai atbrīvošanu no soda.

(3) Tiesa pieņem lēmumu par jautājumiem, kas jāizlemj, sagatavojot krimināllietu izskatīšanai tiesas sēdē, lietas iztiesāšanas gaitā un nododot spriedumu izpildei.

(3^1) Ja šis likums paredz lēmuma pieņemšanu rakstveida procesā, tiesnesis pēc savas iniciatīvas var noteikt mutvārdu procesu.

(4) Tiesas spriedumus, bet likumā noteiktajos gadījumos arī lēmumus noformē rakstveidā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

320.pants. Nolēmuma struktūra

(1) Rakstveidā noformēts nolēmums sastāv no ievada, aprakstošās, motīvu un rezolutīvās daļas.

(2) Nolēmuma ievadā norāda tā pieņemšanas vietu un laiku, iestādi un to amatpersonu, kura pieņem nolēmumu, un tiesisko jautājumu, par kuru nolēmums pieņemts.

(3) Aprakstošajā daļā norāda procesā noskaidroto apstākļu būtību, kas ir pamatā nolēmuma pieņemšanai.

(4) Motīvu daļā norāda atsauci uz likumu, saskaņā ar kuru nolēmums pieņemts, un pamato izdarīto secinājumu.

(5) Rezolutīvajā daļā norāda secinājumu par izskatāmo jautājumu, pieņemto nolēmumu un tā pārsūdzēšanas kārtību un termiņus.

(5^1) Nolēmumā neietver informāciju, kas ir valsts noslēpuma objekts. Ja informācija, kas ir valsts noslēpuma objekts, ir pierādījums kriminālprocesā, nolēmumā norāda, ka šī informācija ir izvērtēta.

(6) Šajā likumā paredzētajos gadījumos procesa virzītājs lēmumu var uzrakstīt rezolūcijas veidā. Šādos gadījumos norāda pieņemto nolēmumu, likuma pantu, saskaņā ar kuru tas pieņemts, amatpersonu, kas pieņēma lēmumu, un lēmuma pieņemšanas datumu.

(7) Amatpersona, kura pilnvarota veikt kriminālprocesu, savu lēmumu, ar kuru tā atļauj vai piekrīt veikt konkrētu procesuālo darbību vai apstiprina tās veikšanu, noformē rezolūcijas veidā.

(8) *(Izslēgta ar 20.06.2018. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010., 18.02.2016. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

321.pants. Iepazīstināšana ar nolēmumu vai kopijas izsniegšana

(1) Personu, kura iesaistīta kriminālprocesā un kuras tiesības un intereses skar pieņemtais nolēmums, tās aizstāvi un pārstāvi, kā arī personu, uz kuras iesnieguma, pieteikuma vai lūguma pamata nolēmums pieņemts, iepazīstina ar nolēmumu pirms tā izpildes uzsākšanas, ja izpilde notiek ar attiecīgās personas piedalīšanos.

(2) Likumā noteiktajos gadījumos iepazīstināšana ar pirmstiesas procesā pieņemtajiem lēmumiem notiek tikai pēc

konkrētās izmeklēšanas darbības pabeigšanas vai pabeidzot pirmstiesas procesu.

(3) Tiesas sprieduma vai lēmuma, ar kuru tiek pabeigta tiesvedība, kopiju ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc tā pilna teksta sagatavošanas nosūta apsūdzētajam, kurš ir apcietinājumā, mājas arestā vai sociālās korekcijas izglītības iestādē.

(4) Likumā noteiktajos gadījumos, paziņojot personai par pieņemto nolēmumu, tā kopiju vai paziņojumu par pieņemto nolēmumu var nosūtīt uz personas norādīto sūtījumu saņemšanas pasta vai elektronisko adresi.

(5) Ja nolēmuma kopija vai paziņojums par pieņemto nolēmumu personai nogādāts pa pastu, uzskatāms, ka par nolēmumu personai ir paziņots septītajā dienā pēc tā kopijas vai paziņojuma nodošanas pastā. Ja nolēmuma kopija vai paziņojums par pieņemto nolēmumu personai nogādāts uz elektronisko adresi, uzskatāms, ka par nolēmumu personai ir paziņots otrajā darba dienā pēc tā kopijas vai paziņojuma nosūtīšanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 24.05.2012. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

321.[1] pants. Tiesas nolēmuma pieejamības diena

(1) Tiesas sprieduma vai lēmuma, ar kuru tiek pabeigta tiesvedība, pieejamības diena ir diena, kad spriedums vai lēmums vai sprieduma vai lēmuma tulkojums ir saņemams tiesas kancelejā.

(2) Cietušajam tiesa nodrošina iespēju iepazīties ar nolēmumu, izmantojot tulka palīdzību. Ja cietušais, kurš neprot valsts valodu un kura pastāvīgā dzīvesvieta ir ārvalstī, ir pieteicis lūgumu saņemt nolēmuma rakstveida tulkojumu, procesa virzītājs nosūta cietušajam minētā nolēmuma rakstveida tulkojumu.

(3) Apsūdzētajam tiesa nodrošina nolēmuma rakstveida tulkojumu viņam saprotamā valodā bez novilcināšanas. Rakstveida tulkojumu nenodrošina, ja:

1) notiesājošs spriedums taisīts lietā, kura pirmās instances tiesā izskatīta, neizdarot pierādījumu pārbaudi;

2) notiesājošs spriedums taisīts cietušā un apsūdzētā izlīguma gadījumā;

3) notiesājošs spriedums taisīts vienošanās procesā;

4) tiek taisīts kasācijas instances tiesas lēmums;

5) tiek taisīts saīsinātais spriedums.

(4) Apsūdzētajam, kuram šā panta trešajā daļā minētajos gadījumos nenodrošina nolēmuma rakstveida tulkojumu viņam saprotamā valodā, tiesa nodrošina iespēju iepazīties ar nolēmumu, izmantojot tulka palīdzību. Personām, kurām piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, iespēju iepazīties ar nolēmumu, izmantojot tulka palīdzību, nodrošina attiecīgā ieslodzījuma vieta.

(5) Apsūdzētajam, kurš atrodas apcietinājumā, mājas arestā vai sociālās korekcijas izglītības iestādē, tiesas nolēmuma pieejamības diena ir diena, kad šai personai izsniegts nolēmuma rakstveida tulkojums tai saprotamā valodā vai tā iepazīstināta ar nolēmumu šā panta ceturtajā daļā noteiktajā kārtībā.

(23.05.2013. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

322.pants. Nolēmuma spēkā stāšanās kārtība

(1) Visi procesuālie lēmumi stājas spēkā tūlīt pēc to pieņemšanas, ja vien likumā nav noteikta cita spēkā stāšanās kārtība.

(2) Tiesas spriedumi stājas spēkā šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(3) Spēkā stājies nolēmums ir obligāts un izpildāms visiem.

20.nodaļa. Ierosinājumi

323.pants. Ierosinājums

Procesa virzītājs raksta ierosinājumu, ja kriminālprocesa mērķa sasniegšanai ir jāveic darbības, kuras nav šā procesa virzītāja kompetencē vai kuru veikšanai ir nepieciešams kompetentas personas lēmums.

324.pants. Ierosinājuma izskatīšana

(1) Ierosinājumu izskata amatpersona, kurai kriminālprocesā ir piešķirtas pilnvaras pašai veikt vai ar lēmumu atļaut citam veikt ierosinājumā ieteiktās darbības pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietas vai pēc tās izmeklēšanas vai prokuratūras iestādes atrašanās vietas, kuras lietvedībā ir konkrētais process.

(2) Ja likumā nav noteikts citādi, ierosinājums jāizskata septiņu dienu laikā, ja nepieciešams, pieaicinot ierosinājuma iesniedzēju. Par pieņemto lēmumu vai uzsāktajām darbībām paziņo iesniedzējam ne vēlāk kā triju dienu laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2006.)

21.nodaļa. Protokoli

325.pants. Procesuālās darbības protokols

(1) Pirmstiesas procesā procesuālās darbības protokolā fiksē izmeklēšanas darbības norisi un likumā noteiktajos gadījumos citas procesuālās darbības norisi. Ja vienkopus tiek veiktas vairākas procesuālās darbības, tās var fiksēt vienā procesuālās darbības protokolā.

(1^1) Procesuālās darbības protokolā var ietvert ar šo darbību saistītu lēmumu.

(2) Tiesas procesā veiktās procesuālās darbības fiksē tiesas sēdes protokolā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

326.pants. Protokola saturs

(1) Procesuālās darbības protokolā norāda:

1) darbības norises vietu un datumu;

2) laiku, kad darbība sākta un pabeigta;

3) procesuālās darbības veicēja amatu, vārdu un uzvārdu;

4) personu — procesuālās darbības dalībnieku vārdu, uzvārdu, personas kodu, bet advokātam — vārdu, uzvārdu, praktizēšanas vietu un procesuālo statusu;

5) darbības norises gaitu un konstatētos faktus, ja tādi ir;

6) izmantotos zinātniski tehniskos līdzekļus;

7) protokolētāja amatu, vārdu un uzvārdu.

(2) Protokolam pievieno priekšmetus un dokumentus, kas iegūti procesuālās darbības gaitā.

(3) Tiesas sēdes protokola saturu nosaka šā likuma 484.pants.

327.pants. Iepazīstināšana ar procesuālās darbības protokolu

(1) Procesuālās darbības veicējs iepazīstina personas, kuras piedalījās attiecīgajā darbībā, ar šīs procesuālās darbības protokola saturu un tā pielikumiem, nolasot, uzrādot vai atskaņojot tos. Personu izteiktos labojumus un papildinājumus fiksē protokolā.

(2) Protokolu kopumā un katru tā lappusi atsevišķi paraksta procesuālās darbības veicējs, protokolētājs un visas personas, kuras piedalījās darbībā. Ja persona atsakās vai fizisku trūkumu vai citu iemeslu dēļ nespēj parakstīties, par to tiek izdarīts ieraksts protokolā, norādot neparakstīšanās iemeslus un motīvus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

22.nodaļa. Pavēstes

328.pants. Pavēste

Pavēste ir dokuments, ar kuru procesa virzītājs uzaicina personu uz izmeklēšanas iestādi, prokuratūru vai tiesu, lai tā piedalītos kriminālprocesā (turpmāk — aicinātā persona). Nepieciešamības gadījumā uzaicināšanai var izmantot citus saziņas veidus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2006.)

329.pants. Pavēstes saturs

Pavēstē norāda:

1) aicinātās fiziskās personas vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu vai citu šīs personas norādītu adresi;

2) aicinātās juridiskās personas nosaukumu, juridisko adresi vai citu šīs juridiskās personas norādītu tās pilnvarota pārstāvja adresi;

3) izmeklēšanas iestādes, prokuratūras vai tiesas nosaukumu un adresi;

4) ierašanās vietu un laiku;

5) personas uzaicināšanas iemeslu;

6) pavēsti saņēmušās personas pienākumu nodot to aicinātajai personai tās prombūtnes gadījumā;

7) neierašanās sekas.

330.pants. Pavēstes nogādāšana

(1) Pirmstiesas kriminālprocesā pavēsti izsniedz ne vēlāk kā divas dienas pirms tajā norādītā ierašanās laika. Ja procesuālā darbība ir neplānota vai nav atliekama, pavēsti var izsniegt tieši pirms ierašanās.

(2) Pirmstiesas kriminālprocesā pavēsti parasti nogādā pa pastu vai ziņnesis (kurjers) uz aicinātās personas norādīto adresi, bet personai, kuru aicina pirmo reizi, — uz dzīvesvietu vai juridisko adresi. Pavēsti var nosūtīt arī uz personas elektronisko adresi.

(3) Tiesa pavēsti nosūta vienkāršā pasta sūtījumā vai gadījumos, kad tas iespējams, izsniedz tiesā personiski pret parakstu. Pavēsti var nosūtīt arī uz personas elektronisko adresi. Aizstāvim, valsts un pašvaldību iestādēm tiesa pavēsti nosūta uz elektronisko adresi.

(4) Ja aicinātā persona norādījusi citu saziņas veidu vai gadījums ir steidzams, personu var uzaicināt, izmantojot arī citus saziņas veidus.

(5) Aicinātajai personai, kura dzīvo ārvalstī vai kuras juridiskā adrese ir ārvalstī, pavēsti nosūta ar Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas starpniecību vai starptautiskajā līgumā noteiktajā kārtībā.

(23.11.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

331.pants. Pavēstes izsniegšanas kārtība pirmstiesas kriminālprocesā

(1) Pavēsti aicināmajai personai izsniedz personiski pret parakstu. Pavēstes paraksta daļā norāda arī tās saņemšanas laiku.

(2) Ja pavēstes piegādātājs nesastop aicināmo personu tās norādītajā adresē, viņš pavēsti izsniedz citam pilngadīgam ģimenes loceklim, kas dzīvo kopā ar aicināmo personu. Šādā gadījumā pavēstes saņēmējs tās paraksta daļā ieraksta savu vārdu un uzvārdu, kā arī norāda, kādās attiecībās viņš ir ar aicināmo personu. Pavēstes saņēmēja pienākums ir nodot pavēsti aicināmajai personai.

(3) Aicināmās personas prombūtnes gadījumā pavēstes piegādātājs pavēstes paraksta daļā izdara par to atzīmi, kā arī norāda vietu, uz kurieni aizbraukusi aicināmā persona, un laiku, kad gaidāma tās atgriešanās.

(4) Juridiskajai personai adresētu pavēsti izsniedz attiecīgajam tās darbiniekam.

(5) Pavēstes paraksta daļu nogādā atpakaļ procesa virzītājam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2017.)

332.pants. Aicināmās personas pienākums pieņemt pavēsti

(1) Aicināmās personas pienākums ir pieņemt pavēsti.

(2) Ja aicināmā persona atsakās pieņemt pavēsti, piegādātājs par to izdara atzīmi pavēstes paraksta daļā un nogādā to atpakaļ procesa virzītājam.

333.pants. Aicināmās personas pienākums būt sasniedzamai

(1) Personai, kura konkrētajā kriminālprocesā norādījusi procesuālās darbības veicējam savu adresi, ir pienākums būt sasniedzamai šajā adresē.

(2) Ja pavēste nogādāta šajā nodaļā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka aicināmajai personai ir paziņots par kriminālprocesa norises laiku un vietu.

(3) Ja pavēste aicināmajai personai nogādāta šā likuma 330.pantā noteiktajā kārtībā pa pastu, uzskatāms, ka aicināmajai personai ir paziņots par procesa norises laiku un vietu septītajā dienā pēc pavēstes nodošanas pastā.

(4) Ja pavēste aicināmajai personai nogādāta šā likuma 330.pantā noteiktajā kārtībā uz elektronisko adresi, uzskatāms, ka aicināmajai personai ir paziņots par procesa norises laiku un vietu otrajā darbdienā pēc pavēstes nosūtīšanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 14.01.2010. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

23.nodaļa. Pieteikumi, iesniegumi un lūgumi

(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

333.[1] pants. Pieteikumu, iesniegumu vai lūgumu iesniegšana

(1) Procesā iesaistītā persona savu vai citas personas tiesību un likumīgo interešu nodrošināšanai var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai lūgumu procesa virzītājam vai likumā noteiktajos gadījumos citai amatpersonai, kura pilnvarota veikt kriminālprocesuālu darbību.

(2) Pieteikumu, iesniegumu vai lūgumu izskata neatkarīgi no šā dokumenta nosaukuma, ja vien tā saturā izteikts ar konkrēto kriminālprocesu saistīts priekšlikums, kas ir būtisks kriminālprocesa mērķa sasniegšanai vai personas tiesību un likumīgo interešu nodrošināšanai.

(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

334.pants. Pieteikumu, iesniegumu un lūgumu izskatīšanas termiņi

(1) Pieteikumu, iesniegumu vai lūgumu izskata un lēmumu par to pieņem tūlīt pēc tā saņemšanas, ja vien šajā likumā nav noteikts citādi.

(2) Ja lēmumu par pieteikumu, iesniegumu vai lūgumu nav iespējams pieņemt tūlīt, tas jāizdara septiņu dienu laikā pēc tā saņemšanas.

(3) Tiesai iesniegtos pieteikumus, iesniegumus vai lūgumus izskata un izlemj iztiesāšanā, ja vien tie nav jāizlemj iepriekš, lai lietu sagatavotu iztiesāšanai.

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

335.pants. Pieteikumu, iesniegumu un lūgumu izlemšana

(1) Pieteikums, iesniegums vai lūgums ir apmierināms, ja tas veicina kriminālprocesā nozīmīgu faktu noskaidrošanu, procesā iesaistīto personu un citu personu tiesību un likumīgo interešu nodrošināšanu.

(2) Ja pieteikumu, iesniegumu vai lūgumu apmierina, rakstveida lēmumu var nenoformēt, bet par to rakstveidā paziņo iesniedzējam un nodrošina tā izpildi.

(3) Par pieteikuma, iesnieguma vai lūguma pilnīgu vai daļēju noraidīšanu pieņem motivētu lēmumu, kuru triju darba dienu laikā paziņo iesniedzējam, nosūtot vai izsniedzot viņam tā kopiju.

(4) Lēmumu par pieteikuma, iesnieguma vai lūguma noraidīšanu var pārsūdzēt šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(5) Ja pieteikuma, iesnieguma vai lūguma saturs attiecībā uz jau izskatītā pieteikumā, iesniegumā vai lūgumā norādītajiem tiesiskajiem vai faktiskajiem apstākļiem pēc būtības nav mainījies, pieteikums, iesniegums vai lūgums netiek izskatīts un par to paziņo iesniedzējam.

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

24.nodaļa. Sūdzības

336.pants. Tiesības iesniegt sūdzību

(1) Sūdzību par kriminālprocesu veicošās amatpersonas rīcību vai nolēmumu var iesniegt procesā iesaistītā persona, kā arī persona, kuras tiesības vai likumīgās intereses ir aizskartas ar konkrēto rīcību vai nolēmumu.

(2) Prokurora iesniegto sūdzību sauc par prokurora protestu.

(3) Procesa virzītāja lēmums ir pārsūdzams, izņemot šajā likumā noteiktos gadījumus.

337.pants. Sūdzības iesniegšana

(1) Sūdzību adresē un iesniedz amatpersonai vai institūcijai, kura ir tiesīga to izlemt. Sūdzību var iesniegt arī amatpersonai, kuras rīcība vai lēmums tiek pārsūdzēts.

(2) Sūdzību nodod izlemšanai:

1) par izmeklēšanas grupas dalībnieka, procesuālā uzdevuma izpildītāja, eksperta vai revidenta rīcību — procesa virzītājam;

2) par izmeklētāja vai izmeklētāja tiešā priekšnieka rīcību vai lēmumiem — uzraugošajam prokuroram;

3) par prokurora rīcību vai lēmumiem — amatā augstākam prokuroram;

4) par izmeklēšanas tiesneša lēmumu — augstāka līmeņa tiesai;

5) par tiesneša rīcību — tiesas priekšsēdētājam;

6) par tiesas vai tiesneša nolēmumu — augstāka līmeņa tiesai.

(3) Ja persona ir pārsūdzējusi šā panta otrās daļas 1.—3.punktā minēto personu rīcību vai lēmumus un nepiekrīt sūdzības izskatītāja — amatā augstāka prokurora pieņemtajam lēmumam, tā var pārsūdzēt šo lēmumu nākamam amatā augstākajam prokuroram, kura lēmums pirmstiesas kriminālprocesā nav pārsūdzams.

(4) Tiesas priekšsēdētājam, izskatot sūdzību, tā jāizlemj pēc būtības. Tiesas priekšsēdētāja pieņemtais lēmums nav pārsūdzams.

(5) Personai, kura saņēmusi sūdzību par savu rīcību vai lēmumu, tā nekavējoties jānodod šā panta otrajā daļā minētajai amatpersonai. Ja persona uzskata sūdzību par pamatotu, tā vienlaikus pārtrauc pārsūdzēto rīcību vai atceļ pārsūdzēto lēmumu un atzīst tā rezultātus par spēkā neesošiem.

(6) Var būt rakstveida un mutvārdu sūdzības. Mutvārdos pieteiktu sūdzību ieraksta protokolā, ko paraksta sūdzības iesniedzējs un persona, kurai sūdzība pieteikta mutvārdos. Mutvārdos pieteiktas sūdzības izlemj tādā pašā kārtībā, kāda noteikta rakstveida sūdzību izlemšanai. Sūdzībai var būt pielikumi, kas attiecas uz tās saturu.

(7) Personai, kura neprot valodu, kādā notiek kriminālprocess, ir tiesības iesniegt sūdzību tajā valodā, kuru tā prot.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 19.01.2006., 12.03.2009. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

338.pants. Aizturēto vai apcietināto personu sūdzību nosūtīšana

Aizturēšanas vai apcietinājuma vietas administrācijai pēc aizturētā vai apcietinātā sūdzības saņemšanas tā nekavējoties jānodod amatpersonai, kurai šī sūdzība adresēta.

339.pants. Sūdzību iesniegšanas termiņi

(1) Sūdzības par amatpersonu rīcību un lēmumiem pirmstiesas procesā var iesniegt visā pirmstiesas procesa laikā, ja šajā pantā nav paredzēts cits termiņš.

(2) Izmeklētāja vai prokurora lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā no lēmuma kopijas vai paziņojuma par pieņemto lēmumu saņemšanas dienas. Sūdzību par izmeklētāja vai prokurora rīcību var iesniegt 10 dienu laikā no faktiskās rīcības konstatācijas dienas.

(3) Sūdzības par tiesneša vai tiesas nolēmumiem var iesniegt 10 dienu laikā no nolēmuma pieejamības dienas, ja šajā likumā nav paredzēts cits termiņš. Sūdzību par tiesneša rīcību var iesniegt 10 dienu laikā no faktiskās rīcības konstatācijas dienas.

(4) Ja sūdzības iesniegšanas termiņš nokavēts attaisnojoša iemesla dēļ, to pēc iesniedzēja lūguma var atjaunot tā institūcija vai amatpersona, kurai ir tiesības izskatīt sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 21.10.2010., 24.05.2012. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

340.pants. Sūdzības atsaukšana

(1) Persona, kas iesniegusi sūdzību, ir tiesīga to atsaukt.

(2) Sūdzību, kas iesniegta tiesai, var atsaukt līdz brīdim, kad tiesa aiziet apspriesties nolēmuma pieņemšanai.

(3) Sūdzību, kas iesniegta apsūdzētā vai cietušā interesēs, var atsaukt tikai ar viņu piekrišanu.

341.pants. Nolēmuma izpildes apturēšana sakarā ar sūdzības iesniegšanu

Šajā likumā noteiktajos gadījumos sūdzības iesniegšana aptur pārsūdzētā nolēmuma izpildi. Pārējos gadījumos lēmuma izpildi var apturēt amatpersona, kura izskata sūdzību, ja šī amatpersona to uzskata par nepieciešamu.

342.pants. Sūdzības izskatīšana

(1) Saņēmis sūdzību, tās saņēmējs triju darba dienu laikā no tās saņemšanas dienas lemj par šīs sūdzības izskatīšanu vai nosūta to pēc piekritības.

(2) Aizliegts uzdot sūdzības izskatīšanu tai pašai personai, kuras rīcība vai nolēmums pārsūdzēts, kā arī amatpersonai, kura apstiprinājusi pārsūdzēto nolēmumu.

(3) Amatpersona, kura izskata sūdzību, var ņemt vērā ne tikai sūdzības motīvus. Ja nepieciešams, tā var pārbaudīt visa pārsūdzētā nolēmuma vai pat visa kriminālprocesa likumību un pamatotību.

(4) Amatpersonai, kura izskata sūdzību, ir pienākums savas kompetences ietvaros nekavējoties veikt pasākumus, lai atjaunotu personām to pārkāptās tiesības un likumiskās intereses.

(5) Ja sūdzības termiņš nokavēts un nav atjaunots, sūdzība netiek izskatīta un par to paziņo iesniedzējam.

(5^1) Ja sūdzības saturs attiecībā uz jau izskatītā sūdzībā norādītajiem tiesiskajiem vai faktiskajiem apstākļiem pēc būtības nav mainījies, sūdzība netiek izskatīta un par to paziņo iesniedzējam.

(6) Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis sūdzību izskata slēgtā tiesas sēdē, klātesot sūdzības iesniedzējam un viņa aizstāvim vai pārstāvim. Tiesas sēdē var piedalīties persona, kuras rīcība vai lēmums pārsūdzēts, vai tās pārstāvis. Minēto personu neierašanās nav šķērslis sūdzības izskatīšanai. Lēmums nav pārsūdzams.

(6^1) Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis sūdzību par izmeklēšanas tiesneša lēmumu izskata rakstveida procesā. Ja nepieciešams, tiesnesis pieprasa lietas materiālus. Lēmums nav pārsūdzams.

(7) Apelācijas un kasācijas sūdzības un protestus izskata šā likuma desmitajā sadaļā noteiktajā kārtībā un termiņos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 19.01.2006., 14.01.2010., 24.05.2012. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

343.pants. Sūdzības izskatīšanas termiņi

(1) Sūdzības, kurām šajā likumā nav paredzēti citi izskatīšanas termiņi, izskata 10 dienu laikā pēc to saņemšanas.

(2) Gadījumos, kad sūdzības pārbaudei nepieciešams iegūt papildu materiālus vai veikt citus pasākumus, pieļaujama sūdzības izskatīšana 30 dienu laikā, paziņojot par to sūdzības iesniedzējam.

(3) Ja sūdzība nav iesniegta valsts valodā, par tās izskatīšanas termiņa sākumu uzskatāma tulkojuma pieejamības diena, un par to paziņo sūdzības iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. un 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

344.pants. Sūdzības izlemšana

(1) Sūdzību var apmierināt vai noraidīt.

(2) Apmierinot sūdzību, var:

1) pilnīgi vai daļēji atcelt vai grozīt pārsūdzēto nolēmumu;

2) pilnīgi vai daļēji izbeigt kriminālprocesu;

3) nosūtīt kriminālprocesu jaunai izmeklēšanai;

4) atzīt pārsūdzētās rīcības rezultātus par spēkā neesošiem.

(3) Izmeklēšanas tiesnesis un tiesa, apmierinot sūdzību, pieņem šā panta otrās daļas 1. un 4.punktā paredzēto nolēmumu.

(4) Atteikumam apmierināt sūdzību jābūt motivētam.

(5) Amatpersona vai tiesa, kura izlemj sūdzību, nevar atcelt agrāk pieņemto nolēmumu, ja tas var radīt stāvokļa pasliktināšanos personai, kura iesniegusi sūdzību vai kuras interesēs tā iesniegta.

345.pants. Paziņojums par sūdzības izlemšanu

(1) Personai, kura iesniegusi sūdzību, paziņo par sūdzības izlemšanu un tālākas pārsūdzības iespēju un kārtību.

(2) Ja ar pārsūdzēto rīcību vai nolēmumu personai pretlikumīgi nodarīts kaitējums, tai izskaidro tiesības prasīt kaitējuma atlīdzību vai novēršanu un šo tiesību īstenošanas kārtību.

(3) Sūdzību un uz to sniegtās atbildes kopiju, kā arī sūdzības pārbaudes materiālus pievieno kriminālllietai.

25.nodaļa. Sūdzības par ģenerālprokurora lēmumiem

346.pants. Ģenerālprokurora lēmuma pārsūdzēšana

Sūdzību par ģenerālprokurora lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar šā likuma 303., 310. un 410.pantu, var iesniegt persona, kuras tiesības vai likumiskās intereses ar konkrēto lēmumu aizskartas, 10 dienu laikā no dienas, kad tai kļuvis zināms par lēmuma pieņemšanu un tā saturs.

347.pants. Sūdzības iesniegšana un izskatīšanas noteikšana

(1) Sūdzību par ģenerālprokurora lēmumu iesniedz Augstākajā tiesā.

(2) Saņēmis sūdzību, Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta priekšsēdētājs nosaka tiesas sastāvu un uzdod vienam no tiesnešiem pārbaudīt sūdzību.

(3) Tiesnesis, kam uzdota sūdzības pārbaude, pieprasa no ģenerālprokurora krimināllietu vai citus materiālus, kas bijuši par pamatu lēmuma pieņemšanai, un nosaka sūdzības izskatīšanas laiku.

(4) Ja nepieciešams, tiesnesis var izprasīt dokumentus un citus materiālus, kā arī izsaukt attiecīgās personas paskaidrojumu sniegšanai.

(5) Tiesnesis paziņo ģenerālprokuroram un sūdzības iesniedzējam par sūdzības izskatīšanas laiku un par viņu pašu un viņu pārstāvju tiesībām piedalīties tiesas sēdē. Sūdzības iesniedzējam, kas atrodas apcietinājumā, pēc viņa lūguma ir jānodrošina piedalīšanās sūdzības izskatīšanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

348.pants. Sūdzības izskatīšana

(1) Sūdzību par ģenerālprokurora lēmumu izskata Augstākā tiesa triju tiesnešu sastāvā, piedaloties ģenerālprokuroram un sūdzības iesniedzējam vai viņu pārstāvjiem. Šo personu neierašanās bez attaisnojoša iemesla, ja tām savlaicīgi paziņots par izskatīšanas laiku un vietu, nav šķērslis sūdzības izskatīšanai.

(2) Tiesa, uzklausījusi sūdzības iesniedzēju un ģenerālprokuroru vai viņu pārstāvjus, aiziet apspriesties un pieņem lēmumu, ko nolasa tiesas sēdē.

(3) Tiesa var pieņemt vienu no šādiem lēmumiem:

1) atstāt ģenerālprokurora lēmumu negrozītu;

2) grozīt ģenerālprokurora lēmumu;

3) atcelt ģenerālprokurora lēmumu.

(4) Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

349.pants.Tiesas rīcība pēc sūdzības izskatīšanas

Pēc lēmuma pieņemšanas tiesa krimināllietu un citus izprasītos materiālus triju darba dienu laikā kopā ar lēmumu nosūta ģenerālprokuroram.

Sestā sadaļa
Mantiskie jautājumi kriminālprocesā

26.nodaļa. Ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma atlīdzināšana

350.pants. Kompensācija par cietušajam radīto kaitējumu

(1) Kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām un mantisko zaudējumu.

(2) Kompensācija ir krimināltiesisko attiecību noregulējuma elements, ko apsūdzētais samaksā brīvprātīgi vai uz tiesas nolēmuma vai prokurora priekšraksta par sodu pamata.

(3) Ja cietušais uzskata, ka ar kompensāciju nav atlīdzināts viss radītais kaitējums, viņam ir tiesības prasīt tā atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Nosakot atlīdzības apmēru, jāņem vērā kriminālprocesā saņemtā kompensācija.

(4) Pieprasot atlīdzību civiltiesiskā kārtībā, cietušais ir atbrīvots no valsts nodevas.

(5) Nolēmums kriminālprocesā par personas vainu ir saistošs civillietu izspriešanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

351.pants. Kompensācijas pieteikums

(1) Cietušajam ir tiesības iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā. Pieteikumā jāpamato par mantisko zaudējumu pieprasītās kompensācijas apmērs, bet kompensācijas apmērs par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām — tikai jānorāda. Pieteikumā var norādīt kredītiestādes vai finanšu iestādes konta numuru, kurā ieskaitāma kaitējuma kompensācija.

(2) Pieteikumu var iesniegt rakstveidā vai izteikt mutvārdos. Mutvārdu pieteikumu procesa virzītājs ieraksta protokolā.

(3) Pirmstiesas procesa laikā iesniegto pieteikumu un pieprasīto kompensācijas apmēru, kā arī savu viedokli par to prokurors norāda dokumentā par pirmstiesas procesa pabeigšanu.

(4) Pie krimināltiesas saucamās personas nenoskaidrošana nav šķērslis kompensācijas pieteikuma iesniegšanai.

(4^1) Kompensācijas pieteikumu izskata neatkarīgi no cietušā klātbūtnes.

(5) Cietušajam ir tiesības atsaukt iesniegto kompensācijas pieteikumu jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz brīdim, kad tiesa aiziet taisīt spriedumu. Cietušā atteikšanās no kompensācijas nevar būt par pamatu apsūdzības atcelšanai, grozīšanai vai attaisnojošam spriedumam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

352.pants. Kompensācijas apmērs

(1) Tiesa kompensācijas apmēru nosaka, izvērtējot cietušā pieteikumu un ņemot vērā:

1) radīto mantisko zaudējumu apmēru;

2) noziedzīga nodarījuma smagumu un izdarīšanas raksturu;

3) nodarītās fiziskās ciešanas, paliekošus sakropļojumus un darbspēju zudumu;

4) morālā aizskāruma dziļumu un publiskumu;

5) psihiskas traumas.

(2) Ja kaitējums radīts juridiskajai personai, kompensācijas apmēru ietekmē arī komercdarbībai radītās grūtības.

(3) Tiešos zaudējumus novērtē tajās cenās, ko izmanto apsūdzības apjoma noteikšanai.

(4) Kaitējuma nodarītājs var labprātīgi piekrist cietušā noteiktajam kompensācijas apmēram, vai viņi var to noteikt, savstarpēji vienojoties. Šādu vienošanos noformē rakstveidā, vai to pēc abu pušu lūguma ieraksta procesuālās darbības protokolā.

353.pants. Personas, kurām var uzlikt kompensācijas samaksāšanas pienākumu

(1) Pienākumu samaksāt kompensāciju var uzlikt:

1) pilngadīgam apsūdzētajam, kas atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā;

2) nepilngadīgajam, kas atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, — subsidiāri ar vecākiem vai personām, kuras viņus aizstāj, izņemot gadījumus, kad tas ir šo personu amata pienākums;

2^1) personai, kurai noteikts medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis vai kura nodota radinieku vai citu personu gādībā;

3) juridiskajai personai, kurai piemērots piespiedu ietekmēšanas līdzeklis.

(2) Citos gadījumos kompensāciju nenosaka, bet kaitējuma atlīdzināšana notiek civiltiesiskā kārtībā.

(3) Kārtību, kādā cietušajiem kaitējums atlīdzināms no valsts līdzekļiem, un atlīdzināmā kaitējuma apmēru nosaka īpašs likums.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 14.03.2013. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

354.pants. Nodeva cietušo kompensācijas fondam

(Izslēgts ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

27.nodaļa. Rīcība ar noziedzīgi iegūtu mantu

355.pants. Noziedzīgi iegūta manta

(Izslēgts ar 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

356.pants. Mantas atzīšana par noziedzīgi iegūtu

(1) Mantu par noziedzīgi iegūtu var atzīt ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu vai prokurora lēmumu par kriminālprocesa pabeigšanu.

(1[1]) Ja manta tiek atzīta par noziedzīgi iegūtu, tai uzliktais arests, apgrūtinājumi, aizliegumi un ķīlas tiesības, tai skaitā visi uz publiskajā reģistrā reģistrējamu mantu ierakstītie apgrūtinājumi un aizlieguma atzīmes, ir dzēšamas.

(2) Pirmstiesas kriminālprocesa laikā mantu par noziedzīgi iegūtu var atzīt arī:

1) ar rajona (pilsētas) tiesas lēmumu šā likuma 59.nodaļā noteiktajā kārtībā;

2) ar procesa virzītāja lēmumu, ja pirmstiesas kriminālprocesa laikā pie aizdomās turētā, apsūdzētā vai trešās personas ir atrasta vai izņemta manta, attiecībā uz kuru tās īpašnieks vai likumīgais valdītājs iepriekš bija pieteicis mantas zudumu un pēc tās atrašanas, novēršot šaubas, pierādījis savas tiesības.

(3) Pēc kriminālprocesa izbeigšanas uz personu nereabilitējoša pamata mantu par noziedzīgi iegūtu var atzīt ar rajona (pilsētas) tiesas lēmumu šā likuma 59. nodaļā noteiktajā kārtībā.

(4) Pirmstiesas kriminālprocesa laikā vai pēc kriminālprocesa izbeigšanas uz personu nereabilitējoša pamata šā panta otrās daļas 2. punktā minētajā gadījumā mantu, uz kuru tiesības reģistrētas publiskajā reģistrā un ieraksts šajā reģistrā ir grozīts pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas, par noziedzīgi iegūtu var atzīt tikai ar rajona (pilsētas) tiesas lēmumu šā likuma 59. nodaļā noteiktajā kārtībā.

(5) Ja tiek izteikts pieņēmums, ka manta ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu, procesa virzītājs paziņo personai, ka šī persona 45 dienu laikā no paziņošanas brīža var iesniegt ziņas par attiecīgās mantas izcelsmes likumību, kā arī informē personu par šādu ziņu neiesniegšanas sekām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010., 22.06.2017., 27.09.2018. un 21.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 24.12.2019.)

357.pants. Noziedzīgi iegūtas mantas atdošana

(1) Manta atdodama pēc piederības īpašniekam vai likumīgajam valdītājam ar procesa virzītāja vai tiesas lēmumu pēc tam, kad mantas uzglabāšana kriminālprocesa mērķu sasniegšanai vairs nav nepieciešama. Rīcība ar mantu, kuru tās īpašnieks vai likumīgais valdītājs nav izņēmis, notiek tādā pašā kārtībā kā ar mantu, kurai kriminālprocesā atcelts arests.

(2) Mantu, kuras apgrozība aizliegta ar likumu un kura līdz ar to personas valdījumā atrodas nelikumīgi, šim valdītājam neatdod, bet ar procesa virzītāja lēmumu nodod attiecīgai valsts institūcijai vai tādai juridiskajai personai, kura ir tiesīga to iegūt un lietot.

(3) Manta, kuras izcelsme ir noziedzīga nodarījuma atklāšanai izmantotie valsts līdzekļi, atdodama likumīgajam valdītājam vai piedzenama tā labā. Ja šāda manta ir atsavināta, iznīcināta, noslēpta vai nomaskēta un to nav iespējams atdot, piedziņai var pakļaut citu mantu atdodamās mantas vērtībā.

(4) Ja noziedzīgi iegūtu mantu — nekustamo īpašumu — atdod pēc piederības īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, dzīvojamās telpas īres vai nomas līgumi, kas noslēgti pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas, nav spēkā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

358. pants. Noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācija valsts labā

(1) Noziedzīgi iegūtu mantu, ja tās turpmāka uzglabāšana kriminālprocesa mērķu sasniegšanai nav nepieciešama un ja tā nav jāatdod īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, ar tiesas nolēmumu konfiscē valsts labā, bet iegūtos finanšu līdzekļus ieskaita valsts budžetā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajā gadījumā noziedzīgi iegūtu mantu var konfiscēt valsts labā arī ar prokurora lēmumu par kriminālprocesa pabeigšanu, izņemot gadījumu, kad par noziedzīgi iegūtu ir atzīta manta, uz kuru tiesības reģistrējamas publiskajā reģistrā.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

358.[1] pants. Noziedzīgi iegūtas mantas aizstāšana pēc personas lūguma

(1) Ja personai piemērota noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācija valsts labā, prokurors vai tiesnesis Krimināllikumā noteiktajā gadījumā var aizstāt konfiscēto mantu ar finanšu līdzekļiem šīs mantas vērtībā, ja persona, kurai piemērota

konfiskācija, triju darba dienu laikā pēc nolēmuma spēkā stāšanās iesniegusi pamatotu lūgumu par mantas aizstāšanu un ja persona ir atlīdzinājusi cietušajam nodarīto kaitējumu. Jautājumu par mantas aizstāšanu izlemj rakstveida procesā, lēmumā nosakot 30 dienu termiņu finanšu līdzekļu labprātīgai samaksai.

(2) Lūgumu persona iesniedz tajā prokuratūrā, kurā pieņemts lēmums par noziedzīgi iegūtas mantas konfiskāciju, vai pirmās instances tiesā.

(3) Sūdzību par lēmumu noraidīt lūgumu par mantas aizstāšanu izskata amatā augstāks prokurors vai augstāka līmeņa tiesas tiesnesis rakstveida procesā. Lēmums nav pārsūdzams.

(4) Noziedzīgi iegūtai mantai uzlikto arestu prokurors vai tiesnesis, kas pieņēmis lēmumu par mantas aizstāšanu, atceļ, kad persona samaksājusi finanšu līdzekļus aizstātās mantas vērtībā. Aizstātās mantas vērtību nosaka pēc vērtības, kāda tai bija aresta uzlikšanas brīdī.

(5) Ja finanšu līdzekļi 30 dienu laikā pēc lēmuma par mantas aizstāšanu spēkā stāšanās netiek pilnībā samaksāti, lēmums par mantas konfiskācijas aizstāšanu zaudē spēku. Nolēmumu par noziedzīgi iegūtas mantas konfiskāciju valsts labā nosūta izpildei šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(6) Ja šā panta piektajā daļā noteiktajā termiņā finanšu līdzekļi ir samaksāti daļēji, tiesnesis vai prokurors pēc tam, kad saņemts paziņojums par noziedzīgi iegūtās mantas konfiskācijas izpildi, rakstveida procesā pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par samaksāto finanšu līdzekļu atmaksu personai, kurai piemērota noziedzīgi iegūtās mantas konfiskācija, ja noziedzīgi iegūtā manta konfiscēta;

2) par samaksāto finanšu līdzekļu ieskaitīšanu valsts budžetā, ja noziedzīgi iegūtās mantas konfiskācija nav bijusi iespējama.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

359. pants. Noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācijas rezultātā iegūto līdzekļu izmantošana

(1) Pēc tam kad stājies spēkā gala nolēmums kriminālprocesā, noziedzīgi iegūtās mantas konfiskācijas rezultātā iegūtos līdzekļus vispirms izmanto pieprasītās kaitējuma kompensācijas nodrošināšanai un samaksai. Rīcība ar iegūtajiem līdzekļiem notiek Noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācijas izpildes likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Pēc tam kad saņemts tiesu izpildītāja paziņojums par noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācijas izpildi, tai skaitā par kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanu cietušajam un nekustamā īpašuma nodokļa parāda samaksu pašvaldībai, tiesnesis rakstveida procesā pieņem lēmumu par to līdzekļu piedziņu valsts labā no notiesātās personas, kuri izmantoti cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijai un nekustamā īpašuma nodokļa parāda segšanai. Lēmums nav pārsūdzams. Tiesa lēmumu ar pavadrakstu nosūta izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam šajā likumā noteiktajā kārtībā. Zvērināts tiesu izpildītājs piedziņu veic Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

360.pants. Trešo personu tiesības

(1) Ja noziedzīgi iegūta manta atrasta pie trešās personas, tā atdodama pēc piederības īpašniekam vai likumīgajam valdītājam.

(2) Ja noziedzīgi iegūtu mantu atdod īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, trešajai personai, kas bija šīs mantas labticīga ieguvēja vai labticīga ķīlas ņēmēja, ir tiesības civilprocesa kārtībā iesniegt prasību par zaudējuma atlīdzināšanu, tai skaitā pret apsūdzēto vai notiesāto personu.

(3) Ja noziedzīgi iegūtu nekustamo īpašumu konfiscē (trešajai personai), konfiskācija pati par sevi nevar būt par pamatu prasīt to saistību pirmstermiņa izpildi, kuras nodrošinātas ar attiecīgo nekustamo īpašumu, vai uzskatīt, ka minētās saistības tiek pārkāptas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

28.nodaļa. Mantisko jautājumu risinājuma nodrošināšana

361.pants. Aresta uzlikšana mantai

(1) Lai nodrošinātu procesuālo izdevumu un cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas piedziņu, iespējamo noziedzīgi iegūtas mantas atdošanu pēc piederības īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, iespējamo noziedzīgi iegūtas mantas, līdzekļu, ko persona guvusi, realizējot šādu mantu, noziedzīgi iegūtās mantas izmantošanas rezultātā gūto augļu vai ar noziedzīgu nodarījumu saistītās mantas konfiskāciju un arī iespējamo mantas konfiskāciju kā papildsodu, kriminālprocesā uzliek arestu mantai. Arestu mantai var uzlikt, lai nodrošinātu iespējamo mantas īpašās konfiskācijas aizstāšanu Krimināllikumā noteiktajos gadījumos, kā arī lai nodrošinātu tādas mantas piedziņu, kuras izcelsme ir noziedzīga nodarījuma atklāšanai izmantoti valsts līdzekļi.

(1^1) *(Izslēgta ar 22.06.2017. likumu)*

(2) Arestu mantai var uzlikt arī procesos par piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu juridiskajai personai un par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu, ja ir nepieciešams nodrošināt mantisko jautājumu risinājumu kriminālprocesā vai iespējamo likvidāciju, vai naudas piedziņu, vai mantas konfiskāciju.

(3) Pirmstiesas procesā arestu mantai uzliek ar procesa virzītāja lēmumu, kuru apstiprinājis izmeklēšanas tiesnesis, bet iztiesāšanas laikā lēmumu pieņem tiesa.

(4) Neatliekamos gadījumos, kad novilcināšanās dēļ manta var tikt atsavināta, iznīcināta vai noslēpta, procesa virzītājs var uzlikt arestu mantai ar prokurora piekrišanu. Par uzlikto arestu procesa virzītājs ne vēlāk kā nākamajā darba dienā paziņo izmeklēšanas tiesnesim, uzrādot protokolu un citus materiālus, kas pamato aresta nepieciešamību un neatliekamību. Ja izmeklēšanas tiesnesis neapstiprina procesa virzītāja lēmumu par aresta uzlikšanu mantai, arests mantai jānoņem.

(5) Lēmumā par aresta uzlikšanu mantai jānorāda, kādam nolūkam un kam piederošai mantai tiek uzlikts arests, bet, ja ir zināms risināmo mantisko jautājumu apmērs, — arī nepieciešamā nodrošinājuma summa.

(6) *(Izslēgta ar 22.06.2017. likumu)*

(7) Ja attiecībā uz mantu, pirms tai uzlikts arests, ir reģistrēta hipotekārā vai cita ar likumu noteikta reģistrējama ķīla, rīcība ar ieķīlāto mantu var notikt tikai pēc saskaņošanas ar procesa virzītāju. Ja šāda manta ar tiesas lēmumu ir atzīta par noziedzīgi iegūtu, mantas arestam ir prioritāte attiecībā pret ķīlu.

(7^1) Ja attiecībā uz mantu, kurai tiek uzlikts arests, ir reģistrēta hipotēka vai komercķīla, procesa virzītājs par pieņemto lēmumu informē hipotekāro kreditoru vai komercķīlas ņēmēju. Saņemot informāciju par aresta uzlikšanu mantai, hipotekārajam kreditoram vai komercķīlas ņēmējam ir tiesības iesniegt dokumentus par mantas izcelsmi.

(8) Nav atļauts uzlikt arestu pirmās nepieciešamības priekšmetiem, ko lieto persona, kuras mantai tiek uzlikts arests, tās ģimenes locekļi un viņu apgādībā esošas personas. Šādu priekšmetu sarakstu nosaka šā likuma 1.pielikums. Šajā daļā noteiktais aizliegums neattiecas uz noziedzīgi iegūtu mantu vai citu ar noziedzīgo nodarījumu saistītu mantu.

(9) Lēmuma kopiju nosūta vai izsniedz personai, kuras mantai tiek uzlikts arests.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 14.01.2010., 14.03.2013., 18.02.2016., 22.06.2017. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

361.^{1} pants. Lēmuma par aresta uzlikšanu mantai nosūtīšana izpildei

(1) Aresta izpildi var uzdot veikt, nosūtot lēmuma izrakstu:

1) Valsts policijai;

2) publiskajam reģistram, kurā reģistrētas tiesības uz arestēto mantu, — lai tas ierakstītu aizliegumu šo mantu atsavināt un apgrūtināt ar citām lietu vai saistību tiesībām;

3) kapitālsabiedrībai vai kooperatīvajai sabiedrībai, kuras kapitāla daļas (akcijas) vai pajas ir arestētas, — lai tā visus naudas līdzekļus, kas attiecīgajai personai pienākas no kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības, ieskaitītu procesa virzītāja norādītajā bankas kontā (iestādes kontā, Valsts kases kontā vai personas kontā, kuram piemērots arests), kā arī ievērotu aizliegumu šīs kapitāla daļas (akcijas) vai pajas atsavināt un apgrūtināt ar citām lietu vai saistību tiesībām;

4) kredītiestādei vai ieguldījumu brokeru sabiedrībai, kurā glabājas arestētie naudas noguldījumi, finanšu instrumenti un kapitāla daļas (akcijas), — lai ar tiem tiktu pārtrauktas izdevumu operācijas.

(2) Uzliekot arestu mantai, tās īpašniekam, valdītājam, lietotājam vai turētājam paziņo par aizliegumu ar to rīkoties vai to lietot, kā arī par kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka tiesībām. Ja nepieciešams, ķermenisku lietu izņem un nodod glabāšanā.

(3) Uzliekot arestu kapitāla daļām (akcijām) vai pajām, procesa virzītājs var uzlikt personai pienākumu paziņot, ja tai no šīm kapitāla daļām (akcijām) vai pajām pienākas kādi maksājumi vai naudas līdzekļi, tai skaitā no trešajām personām.

(4) Procesa virzītājs, uzliekot arestu kapitāla daļām (akcijām) vai pajām, var uzlikt pienākumu kapitālsabiedrībai vai kooperatīvajai sabiedrībai, kuras kapitāla daļas (akcijas) vai pajas ir arestētas, visus naudas līdzekļus, kas personai pienākas no kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības, ieskaitīt procesa virzītāja norādītajā bankas kontā (iestādes kontā, Valsts kases kontā vai personas kontā, kuram piemērots arests).

(5) Procesa virzītājs, uzliekot arestu personālsabiedrības biedra naudas līdzekļiem, var uzlikt pienākumu personālsabiedrībai visus maksājumus, kas personai pienākas no personālsabiedrības, ieskaitīt procesa virzītāja norādītajā bankas kontā (iestādes kontā, Valsts kases kontā vai personas kontā, kuram piemērots arests).
(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

362.pants. Protokols par aresta uzlikšanu mantai

(1) Par aresta uzlikšanu mantai raksta protokolu. Protokols par aresta uzlikšanu mantai nav jāraksta, ja lēmumu par mantas arestu, nosūtot lēmuma izrakstu, uzdots izpildīt saskaņā ar šā likuma 361.[1] panta pirmās daļas 2., 3. un 4. punktu un nav nepieciešams aprakstīt mantas individuālās pazīmes.

(2) Protokolā fiksē:

1) katru lietu, kurai uzlikts arests, norādot tās nosaukumu, marku, svaru, nodiluma pakāpi, kā arī citas individuālās pazīmes;

2) ja arestu uzliek visai mantai, — arī lietas, kurām arests netiek uzlikts;

3) pieteikumu, ko par mantas piederību piesaka trešā persona.

(3) *(Izslēgta ar 22.06.2017. likumu)*

(3[1]) Uzliekot arestu mantai, par arestētiem ir uzskatāmi arī visi civilie augļi, kas personai rodas vai pienākas no arestētās mantas.

(4) Ja mantu izņem, protokolā norāda, kas tieši tiek izņemts, kur un kam nodots glabāšanā.

(5) Ja aresta uzlikšanas laikā izdarīts mēģinājums slēpt mantu, to iznīcināt vai bojāt, par to ieraksta protokolā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 18.02.2016. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

363.pants. Protokola kopijas par aresta uzlikšanu mantai izsniegšana

(1) Protokola kopiju par aresta uzlikšanu mantai izsniedz pret parakstu personai, pie kuras izdarīta mantas apraksts, vai vienam no tās pilngadīgajiem ģimenes locekļiem, bet, ja tādu nav klāt, — tās vietējās pašvaldības pārstāvim, kuras administratīvajā teritorijā mantai uzlikts arests.

(2) Ja arests uzlikts mantai, kas atrodas juridiskās personas teritorijā, protokola kopiju par aresta uzlikšanu mantai pret parakstu izsniedz šīs juridiskās personas pārstāvim.

364. pants. Arestam pakļautās mantas vērtības noteikšana

(1) Mantu, kurai tiek uzlikts arests, novērtē pēc apvidū esošajām cenām, ņemot vērā nolietojuma pakāpi. Nekustamo īpašumu, kuram tiek uzlikts arests, novērtē pēc tirgus vērtības. Ja nepieciešams, mantas vērtības noteikšanai pieaicina speciālistu.

(2) Mantas vērtību nosaka aresta uzlikšanas brīdī. Ja tas nav iespējams, mantas vērtību pirmstiesas procesā nosaka ne vēlāk kā līdz pirmstiesas procesa pabeigšanai, bet iztiesāšanā — līdz tiesas aiziešanai uz apspriežu istabu.

(3) Naudu, finanšu instrumentus, akcijas un pamatkapitāla daļas uzskaita pēc to nominālās vērtības.

(4) Ja arests jāuzliek tikai daļai mantas par noteiktu summu, mantas īpašniekam vai lietotājam ir tiesības norādīt to mantu, kura, pēc viņa ieskata, būtu pakļaujama arestam.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

364.[1] pants. Atļauja arestētās mantas realizēšanai

(1) Ja procesa virzītājs, uzliekot mantai arestu, konstatē, ka attiecībā uz to pašu mantu ir reģistrēta zvērināta tiesu izpildītāja atzīme par piedziņas vēršanu, procesa virzītājs informē zvērinātu tiesu izpildītāju par aresta uzlikšanu mantai.

(2) Ja zvērinātam tiesu izpildītājam Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, veicot nolēmuma izpildi, ir nepieciešams vērst piedziņu uz arestēto mantu, viņš ar pieteikumu vēršas pie procesa virzītāja. Procesa virzītājs, izvērtējot kriminālprocesa apstākļus un tā prasījuma būtību, kura apmierināšanai reģistrēta atzīme par piedziņas vēršanu, pieņem lēmumu par atļauju vai aizliegumu tiesu izpildītājam vērst piedziņu uz šo mantu. Ja procesa virzītājs ir tiesnesis vai tiesa, pieteikumu izskata un lēmumu pieņem rakstveida procesā. Lēmumā par atļauju vērst piedziņu uz arestēto mantu norāda summu, kas saglabājama mantisko jautājumu nodrošināšanai kriminālprocesā. Procesa virzītāja pieņemtais lēmums nav pārsūdzams.

(2[1]) Ja procesa virzītājs no institūcijas ir saņēmis informāciju par nekustamā īpašuma atsavināšanu sabiedrības vajadzībām, viņš paziņo institūcijai summu, kāda saglabājama mantisko jautājumu nodrošināšanai kriminālprocesā.

(3) Ja būtiski mainījušies kriminālprocesa apstākļi, kurus izvērtējot procesa virzītājs devis tiesu izpildītājam atļauju vērst piedziņu uz arestēto mantu, procesa virzītājs var pieņemt lēmumu par aizliegumu vērst piedziņu uz arestēto mantu, paziņojot šo lēmumu tiesu izpildītājam līdz izsoles sludinājumā norādītajam izsoles noslēguma datumam vai līdz kustamās mantas pārdošanai bez izsoles.

(4) Pēc arestētās mantas realizācijas Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā vai pēc nekustamā īpašuma atsavināšanas sabiedrības vajadzībām gadījumā, kad noslēgts līgums par nekustamā īpašuma labprātīgu atsavināšanu vai stājies spēkā likums par konkrētā īpašuma atsavināšanu, bet pirms atlīdzības izmaksāšanas attiecīgi zvērināts tiesu izpildītājs vai institūcija par to paziņo procesa virzītājam, lūdzot atcelt arestu realizētajai mantai, un procesa virzītāja norādīto summu ieskaita viņa norādītajā deponēto līdzekļu kontā. Procesa virzītājs lemj par aresta uzlikšanu šiem finanšu līdzekļiem. Šim lēmumam izmeklēšanas tiesneša apstiprinājums nav nepieciešams.

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

365.pants. Arestētās mantas glabāšana

(1) Mantu, kurai uzlikts arests, var atstāt glabāšanā tās īpašniekam vai lietotājam, viņa ģimenes locekļiem vai citai fiziskajai vai juridiskajai personai, kurai izskaidro likumā paredzēto atbildību par minētās mantas saglabāšanu. Šīs personas par to parakstās.

(2) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu)*

(2[1]) Mantu, kurai uzlikts arests, bet kuru nav iespējams atstāt glabāšanā šā panta pirmajā daļā noteiktajām personām, ar procesa virzītāja lēmumu nodod glabāšanā Ministru kabineta noteiktajām iestādēm. Ministru kabinets nosaka šīs mantas glabāšanas kārtību. Mantu, kuras ilgstoša uzglabāšana nav iespējama vai kuras ilgstoša uzglabāšana rada zaudējumus valstij, ar procesa virzītāja lēmumu nodod realizācijai vai iznīcināšanai Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(2[2]) Lēmuma par arestētās mantas realizāciju vai iznīcināšanu kopiju procesa virzītājs nosūta arestētās mantas

īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, informējot viņu par tiesībām šo lēmumu pirmstiesas kriminālprocesā pārsūdzēt izmeklēšanas tiesnesim. Līdz sūdzības izskatīšanai lēmuma izpilde tiek apturēta. Lēmuma izpildes apturēšana neattiecas uz mantu, kuras ilgstoša uzglabāšana nav iespējama. Izmeklēšanas tiesneša lēmums nav pārsūdzams.

(3) Ja tiek uzlikts arests lietām, kuru apgrozība aizliegta ar likumu, kā arī naudai, valūtai, papīra formas finanšu instrumentiem, vekseļiem, papīra formas vārda akcijām un citiem naudas dokumentiem, izstrādājumiem no dārgmetāliem un dārgakmeņiem, kā arī dārgmetāliem un dārgakmeņiem, to glabāšanas vietu un kārtību nosaka Ministru kabinets.

(4) Naudas noguldījumi, finanšu instrumenti un kapitāla daļas (akcijas), kas glabājas kredītiestādēs vai ieguldījumu brokeru sabiedrībās, netiek izņemtas, bet pēc lēmuma saņemšanas par aresta uzlikšanu mantai ar tām tiek pārtrauktas izdevumu operācijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 14.01.2010., 22.06.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020. Grozījums 2.[1] daļā stājas spēkā 01.01.2021. un iekļauts likuma redakcijā uz 01.01.2021. Sk. Pārejas noteikumu 72. punktu)

366.pants. Mantas aresta atcelšana

(1) Procesa virzītājs pieņem lēmumu par mantas aresta atcelšanu un par to nekavējoties paziņo personām, kuru mantai bija uzlikts arests vai kuru glabāšanā bija nodota arestētā manta. Lēmums par aresta atcelšanu jāpieņem, ja:

1) tiesa pieņem attaisnojošu spriedumu;

2) *(izslēgts ar 22.06.2017. likumu)*;

3) procesa virzītājs izbeidz kriminālprocesu ar reabilitējošu lēmumu;

4) kriminālprocesā nav pieprasīta kaitējuma kompensācija vai cietušais to atsaucis;

5) noziedzīgs nodarījums pārkvalificēts pēc cita Krimināllikuma panta, kas neparedz mantas konfiskāciju;

5[1]) arestēto mantu ar procesa virzītāja atļauju Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā tiesu izpildītājs pārdevis, lai veiktu nolēmuma izpildi;

6) zudis jebkurš cits iemesls mantisko jautājumu risinājuma nodrošināšanai.

(2) Procesa virzītājs var saglabāt arestu tādai mantas daļai, kas var būt nepieciešama procesuālo izdevumu segšanai.

(3) Par aresta noņemšanu procesa virzītājs pēc nolēmuma spēkā stāšanās nekavējoties paziņo personai, hipotekārajam kreditoram, komercķīlas ņēmējam, publiskajam reģistram, kapitālsabiedrībai, kredītiestādei vai ieguldījumu brokeru sabiedrībai, kura nodrošināja mantas aresta izpildi.

(4) Ja mēneša laikā no dienas, kad nosūtīts paziņojums par mantas aresta atcelšanu, persona, kuras mantai bija uzlikts arests un kuras manta bija nodota glabāšanā saskaņā ar šā likuma 365.panta 2.[1] daļu, nav izņēmusi tai piederošo mantu, procesa virzītājs vai — pēc gala nolēmuma kriminālprocesā stāšanās spēkā — paziņojumu nosūtījušās iestādes tiesnesis, prokurors vai izmeklēšanas iestādes vai tās struktūrvienības vadītājs pieņem lēmumu par šīs mantas realizāciju vai iznīcināšanu. Lēmums nav pārsūdzams. Mantas realizācijas un iznīcināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

29.nodaļa. Procesuālie izdevumi un to atlīdzināšana

367.pants. Procesuālie izdevumi

(1) Procesuālie izdevumi ir:

1) summas, ko izmaksā lieciniekiem, cietušajiem, ekspertiem, revidentiem, speciālistiem, tulkiem un citām procesā iesaistītajām personām, lai segtu ceļa izdevumus, kas saistīti ar ierašanos procesuālās darbības izdarīšanas vietā un atgriešanos dzīvesvietā, un maksu par naktsmītni;

2) summas, ko izmaksā lieciniekiem un cietušajiem kā vidējo darba samaksu par laiku, kurā viņi sakarā ar piedalīšanos procesuālajā darbībā neveica savu darbu, vai ko izmeklēšanas iestādes, prokuratūra vai Tieslietu ministrija ir atlīdzinājusi minēto personu darba devējiem par izmaksāto vidējo izpeļņu;

3) samaksa ekspertiem, revidentiem, tulkiem un speciālistiem par darbu, izņemot gadījumus, kad viņi piedalās procesā, izpildot savus dienesta pienākumus;

4) samaksa advokātam, kad izdevumus par juridisko palīdzību sedz no valsts līdzekļiem;

5) summas, kas izlietotas lietisko pierādījumu glabāšanai, pārsūtīšanai, realizācijai un iznīcināšanai;

6) summas, kas izlietotas ekspertīzes izdarīšanai;

7) summas, kas izlietotas mantas aizsardzībai;

7^1) izdevumi, kas radušies administratīvā pārkāpuma lietā, kurā pieņemts lēmums par administratīvā pārkāpuma lietvedības izbeigšanu, materiālus nododot izmeklēšanas iestādei, vai pieņemtais nolēmums ir atcelts sakarā ar kriminālprocesa uzsākšanu vai zaudējis spēku sakarā ar personas saukšanu pie kriminālatbildības;

7^2) izdevumi, kas saistīti ar alkohola koncentrācijas, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmes konstatēšanai veiktajām pārbaudēm;

7^3) izdevumi, kas saistīti ar ārvalsts izdotās personas pārņemšanu;

8) citi izdevumi, kas radušies kriminālprocesā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētos procesuālos izdevumus sedz no valsts līdzekļiem Ministru kabineta noteiktajā apmērā un kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 19.01.2006., 17.05.2007., 30.03.2017. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

368.pants. Procesuālo izdevumu piedziņa

(1) Procesuālos izdevumus ar tiesas nolēmumu piedzen no notiesātajiem, izņemot šā panta trešajā, ceturtajā, piektajā un sestajā daļā minētos gadījumus. Procesuālo izdevumu atlīdzināšanas pienākums gulstas arī uz nepilngadīga notiesātā vecākiem vai aizbildņiem.

(2) Ja ar tiesas spriedumu notiesātas vairākas personas, tiesa nosaka, kādā apmērā no katra notiesātā piedzenami procesuālie izdevumi. Tiesa ņem vērā noziedzīga nodarījuma raksturu, notiesātā atbildības pakāpi un mantisko stāvokli.

(3) Ja ar tiesas spriedumu persona ir attaisnota, procesuālos izdevumus sedz no valsts līdzekļiem. Ja apsūdzētais attaisnots daļēji, no viņa var piedzīt procesuālos izdevumus, kas saistīti ar apsūdzību, kurā persona atzīta par vainīgu un notiesāta.

(4) Procesuālos izdevumus sedz no valsts līdzekļiem, ja persona, no kuras tie piedzenami, ir maznodrošināta vai trūcīga. Tiesa var atbrīvot notiesāto no procesuālo izdevumu piedziņas pilnībā vai daļēji arī citos gadījumos, ja piedziņa var būtiski ietekmēt to personu mantisko stāvokli, kuras atrodas notiesātā apgādībā.

(5) Procesuālos izdevumus, kas saistīti ar advokāta piedalīšanos kriminālprocesā pēc norīkojuma, ja procesa virzītājs likumā noteiktajā kārtībā personu ir atbrīvojis no maksas par juridisko palīdzību, kā arī samaksu par tulka darbu sedz no valsts līdzekļiem.

(6) Procesuālos izdevumus, kas saistīti ar izmeklēšanas darbību vai tiesas sēžu atlikšanu, ja tās atliktas sakarā ar likumā noteiktajā kārtībā izsaukto personu neierašanos bez attaisnojoša iemesla, var piedzīt no šīm personām pirmstiesas procesa laikā, iztiesāšanas laikā un ar tiesas vai prokurora gala nolēmumu kriminālprocesā šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(6[1]) Ja pēc kriminālprocesa pabeigšanas ir saņemta informācija par procesuālajiem izdevumiem, kas saistīti ar ārvalsts izdotās personas pārņemšanu vai kas radušies līdz galīgā nolēmuma spēkā stāšanās dienai un kas nebija zināmi galīgā nolēmuma pieņemšanas dienā, pirmās instances tiesas tiesnesis rakstveida procesā izlemj jautājumu par šiem procesuālajiem izdevumiem. Ja procesuālie izdevumi tiek piedzīti, lēmumā nosaka 30 dienu termiņu tā labprātīgai izpildei. Lēmuma kopiju nosūta personai, pret kuru kriminālprocess pabeigts personu nereabilitējošu apstākļu dēļ, un prokuroram. Persona vai prokurors lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā no tā kopijas saņemšanas dienas. Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis sūdzību izskata rakstveida procesā, un viņa lēmums nav pārsūdzams.

(7) Šajā pantā paredzētajā kārtībā procesuālo izdevumu piedziņu nosaka arī prokurors, ja kriminālprocesu pabeidz, sastādot priekšrakstu par sodu vai priekšrakstu par piespiedu ietekmēšanas līdzekli, vai kriminālprocesu izbeidz, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības vai pamatojoties uz citiem apsūdzēto nereabilitējošiem apstākļiem. Ja prokurors lēmumu par procesuālo izdevumu piedziņu pieņem pēc galīgā nolēmuma stāšanās spēkā, lēmuma kopiju nosūta personai, pret kuru kriminālprocess izbeigts. Persona šo lēmumu 10 dienu laikā no tā kopijas saņemšanas dienas var pārsūdzēt amatā augstākam prokuroram, kura lēmums nav pārsūdzams.

(7[1]) Šajā pantā paredzētajā kārtībā procesuālo izdevumu piedziņu nosaka arī izmeklētājs, ja kriminālprocess pret personu izbeigts personu nereabilitējošu apstākļu dēļ. Ja izmeklētājs lēmumu par procesuālo izdevumu piedziņu pieņem pēc galīgā nolēmuma stāšanās spēkā, lēmuma kopiju nosūta personai, pret kuru kriminālprocess izbeigts. Persona šo lēmumu 10 dienu laikā no tā kopijas saņemšanas dienas var pārsūdzēt prokuroram, un tā lēmums nav pārsūdzams.

(8) Piedzenot procesuālos izdevumus, lēmumā nosaka 30 dienu termiņu tā labprātīgai izpildei. Lēmuma izrakstu daļā par procesuālo izdevumu piedziņu nosūta izpildei pēc šā lēmuma labprātīgas izpildes termiņa beigām.

(9) Procesuālo izdevumu samaksu var atlikt vai sadalīt termiņos uz laiku līdz vienam gadam no dienas, kad nolēmums stājies spēkā, ja procesuālie izdevumi ir lielāki par vienu Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu un persona ir iesniegusi motivētu lūgumu par samaksas atlikšanu vai sadalīšanu termiņos. Lūgumu izskata rakstveidā. Lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010., 24.05.2012., 14.03.2013., 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

368.[1] pants. Ar izmeklēšanas darbību vai tiesas sēžu atlikšanu saistīto procesuālo izdevumu piedziņa

(1) Procesa virzītājs, pirmstiesas procesā konstatējis šā likuma 368.panta sestajā daļā minētos procesuālos izdevumus, var ierosināt izmeklēšanas tiesnesim lemt par to piedziņu no personām, kuru dēļ izmeklēšanas darbības tika atliktas. Procesa virzītājs ierosinājumam pievieno dokumentus, kas apstiprina izmeklēšanas darbību atlikšanu un procesuālo izdevumu apmēru.

(2) Izmeklēšanas tiesnesis par pieņemto lēmumu, nosūtot tā kopiju, paziņo procesa virzītājam un personai, kuras dēļ izmeklēšanas darbība tika atlikta.

(3) Iztiesāšanas laikā lēmumu par to procesuālo izdevumu piedziņu, kuri ir saistīti ar tiesas sēžu atlikšanu, pieņem tiesa.

(4) Izmeklēšanas tiesneša un tiesas lēmumu par procesuālo izdevumu piedziņu persona var pārsūdzēt augstāka līmeņa tiesā. Sūdzībā var prasīt, lai atceļ lēmumu vispār, atbrīvo personu no procesuālo izdevumu samaksas vai samazina tās apmēru.

(5) Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis sūdzību izskata rakstveida procesā. Lēmums nav pārsūdzams.

(6) Jautājumu par procesuālo izdevumu piedziņu no šā likuma 368.panta pirmajā daļā minētajām personām izlemj šā likuma 368.pantā noteiktajā kārtībā ar tiesas vai prokurora gala nolēmumu kriminālprocesā.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

368.[2] pants. Ar izmeklēšanas darbību vai tiesas sēžu atlikšanu saistīto procesuālo izdevumu piedziņas izpilde

(1) Ja persona nav pārsūdzējusi šā likuma 368.[1] panta kārtībā pieņemto lēmumu par procesuālo izdevumu piedziņu vai iesniegtā sūdzība noraidīta, tās pienākums ir 30 dienu laikā pēc lēmuma paziņošanas vai sūdzības noraidīšanas

labprātīgi šos izdevumus samaksāt.

(2) Ja lēmums netiek labprātīgi izpildīts, izpildrakstu par procesuālo izdevumu piedziņu nosūta izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

B daļa. Pirmstiesas kriminālprocess un tiesvedība krimināllietās

30.nodaļa. Kriminālprocesa uzsākšana un izbeigšana

369.pants. Kriminālprocesa uzsākšanas iemesli

(1) Kriminālprocesa uzsākšanas iemesls ir tādu ziņu iesniegšana izmeklēšanas iestādei, prokuratūrai vai tiesai (turpmāk — par kriminālprocesa norisi atbildīgā iestāde), kuras norāda uz iespējama noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, vai šādu ziņu iegūšana par kriminālprocesa norisi atbildīgā iestādē.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētās ziņas var iesniegt:

1) noziedzīga nodarījuma rezultātā cietusī persona — kā iesniegumu;

2) kontrolējošās un uzraugošās iestādes — to darbību regulējošos normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā;

3) ārstniecības personas vai iestādes — kā ziņojumu par traumām, slimībām vai nāves gadījumiem, kuru cēlonis varētu būt noziedzīgs nodarījums;

4) bērnu tiesību aizsardzības institūcijas un nevalstiskās organizācijas — kā iesniegumu par nepilngadīgo tiesību aizskārumiem, kuru cēlonis varētu būt noziedzīgs nodarījums;

5) jebkura fiziskā vai juridiskā persona — kā informāciju par iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem, no kuriem pati tieši nav cietusi;

6) jebkura persona par pašas izdarītu noziedzīgu nodarījumu — kā iesniegumu.

(3) Kriminālprocesa uzsākšanas iemesls nevar būt anonīma informācija vai informācija, kuras iesniedzējs atsakās atklāt informācijas avotu.

(4) Par kriminālprocesa norisi atbildīgās iestādes šā panta pirmajā daļā minētās ziņas var iegūt savas resoriskās vai kriminālprocesuālās darbības rezultātā šādos gadījumos:

1) tieši konstatējot noziedzīgu nodarījumu tā izdarīšanas laikā un to pārtraucot;

2) tieši konstatējot noziedzīga nodarījuma acīm redzamas sekas;

3) veicot kriminālprocesu par citu noziedzīgu nodarījumu;

4) veicot citas likumos noteiktās funkcijas — pārbaudes, operatīvo darbību utt.

370.pants. Kriminālprocesa uzsākšanas pamats

(1) Kriminālprocesu var uzsākt, ja pastāv reāla iespēja, ka noticis noziedzīgs nodarījums.

(2) Kriminālprocesu var uzsākt arī tad, ja ziņas satur informāciju par iespējamu notikušu noziedzīgu nodarījumu un tās ir iespējams pārbaudīt tikai ar kriminālprocesa līdzekļiem un metodēm.

371.pants. Izmeklēšanas iestāžu, prokuratūras un tiesas kompetence kriminālprocesa uzsākšanā

(1) Izmeklētāja tiešajam priekšniekam vai izmeklētājam ir pienākums uzsākt kriminālprocesu savas kompetences ietvaros sakarā ar jebkuru šā likuma 369.pantā minēto iemeslu.

(2) Prokurors var materiālus nosūtīt izskatīšanai izmeklēšanas iestādei vai uzsākt kriminālprocesu savas kompetences ietvaros sakarā ar jebkuru šā likuma 369.pantā minēto iemeslu.

(3) Prokurors lēmumu par kriminālprocesa uzsākšanu un ar to saistītos materiālus nekavējoties nosūta izmeklēšanas iestādei, izņemot šā likuma 38.panta trešajā daļā minētos gadījumus.

(4) *(Izslēgta ar 21.10.2010. likumu)*

(5) Tiesnesis vai tiesa pieteikumu, materiālus vai ziņas, kas iegūtas iztiesāšanā, bez izlemšanas nosūta izmeklēšanas iestādei vai — likumā noteiktajos gadījumos — prokuratūrai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

372.pants. Kriminālprocesa uzsākšanas kārtība

(1) Kriminālprocesu uzsāk procesuāli pilnvarota amatpersona, pieņemot lēmumu, kurā norāda:

1) tā uzsākšanas iemeslu un pamatu;

2) īsu nodarījuma aprakstu, ciktāl tas uzsākšanas brīdī zināms;

3) personu, pret kuru uzsākts process, ja tāda ir zināma;

4) iestādi vai konkrētu personu, kurai uzdots procesu virzīt.

(2) Lēmumu var rakstīt arī rezolūcijas veidā. Šādā lēmumā var norādīt arī iestādi vai personu, kurai uzdots procesu vadīt.

(3) Neatliekamā gadījumā lēmumu rezolūcijas veidā var fiksēt pirmās neatliekamās izmeklēšanas darbības protokolā.

(4) Lēmums par kriminālprocesa uzsākšanu nav pārsūdzams.

(5) Informācija par kriminālprocesa uzsākšanu 24 stundu laikā tiek nosūtīta tai prokuratūras iestādei, kura ir atbildīga par izmeklēšanas uzraudzību. Personai, kas bija iesniegusi ziņas par noziedzīgo nodarījumu, izņemot ārstniecības personas, iestādi vai personu, kura par kriminālprocesa uzsākšanu ir informēta izmeklēšanas darbību rezultātā, informāciju par kriminālprocesa uzsākšanu nosūta triju darba dienu laikā.

(6) Prokuratūras iestāde 24stundu laikā pēc informācijas saņemšanas paziņo procesa virzītājam uzraugošā prokurora datus.

(6[1]) Ja kriminālprocess uzsākts par noziedzīgu nodarījumu, kas var ietekmēt nodokļu apmēra noteikšanu, procesa virzītājs par to paziņo Valsts ieņēmumu dienestam.

(7) Ziņas par uzsāktajiem kriminālprocesiem, konstatētajiem noziedzīgiem nodarījumiem, procesa virzītājiem, personām, kurām ir tiesības uz aizstāvību, un cietušajiem reģistrē informācijas sistēmā. Informācijas sistēmā iekļaujamo ziņu apjomu, ziņu iekļaušanas, izmantošanas un dzēšanas kārtību, ziņu glabāšanas termiņus, kā arī institūcijas, kurām ir piešķirama piekļuve informācijas sistēmā iekļautajām ziņām, nosaka Ministru kabinets.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

373.pants. Atteikšanās uzsākt procesu

(1) Ja procesuāli pilnvarota amatpersona konstatē, ka nav pamata kriminālprocesa uzsākšanai, tā pieņem lēmumu, ko var uzrakstīt arī rezolūcijas veidā, un par to paziņo personai, kura iesniedza ziņas par iespējamu noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, izņemot ārstniecības personas vai iestādes. Ja pieņemts motivēts rakstveida lēmums, personai nosūta lēmuma kopiju.

(2) Apstāklis, ka ziņas nesatur pietiekamu informāciju nodarījuma sākotnējai kvalifikācijai, nevar būt par pamatu procesa neuzsākšanai.

(2^1) Izmeklētājs ar prokurora piekrišanu vai prokurors var atteikt kriminālprocesa uzsākšanu, ja izdarīts maznozīmīgs noziedzīgs nodarījums.

(3) Ja ziņas satur informāciju par likuma pārkāpumu, kura atklāšanai nav nepieciešams pielietot kriminālprocesa līdzekļus un metodes, tās nosūta resoriskās pārbaudes veikšanai kompetentai iestādei. Ar resorisko pārbaudi šā likuma izpratnē saprot valsts iestādes un tās amatpersonu veiktu pārbaudi attiecībā uz iespējamu likuma pārkāpumu, izmantojot šīs iestādes darbību regulējošajā likumā noteiktās pilnvaras, kas nav kriminālprocesuālās pilnvaras.

(4) *(Izslēgta ar 30.03.2017. likumu)*

(5) Lēmumu par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu šā likuma 369.panta otrās daļas 1., 2. un 4.punktā minētās personas 10 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas var pārsūdzēt prokuroram, ja lēmumu pieņēmis izmeklētājs, vai amatā augstākam prokuroram, ja lēmumu pieņēmis prokurors.

(6) Prokuroram sūdzība par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu jāizskata 10 dienu laikā no sūdzības saņemšanas vai tās tulkojuma pieejamības dienas, ja sūdzība nav iesniegta valsts valodā. Izņēmuma gadījumos, kad sūdzības pārbaudei nepieciešams papildu laiks, pieļaujama tās izskatīšana 30 dienu laikā, paziņojot par to sūdzības iesniedzējam.

(7) Apmierinot sūdzību par lēmumu atteikties uzsākt kriminālprocesu, prokurors var pilnīgi vai daļēji atcelt vai grozīt pārsūdzēto lēmumu. Prokurora nolēmums, ar kuru noraidīta vai apmierināta sūdzība, nav pārsūdzams. Personai, kura iesniegusi sūdzību, nosūta informāciju par sūdzības izlemšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 19.01.2006., 12.03.2009., 21.10.2010., 29.05.2014., 30.03.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

374.pants. Kriminālprocesa lietvedība

(1) No kriminālprocesa uzsākšanas brīža visus ar šo procesu saistītos dokumentus glabā vienkopus krimināllietā. Minētos dokumentus no tās drīkst izņemt tikai uz lēmuma pamata un saskaņā ar šā likuma normām.

(2) Valsts noslēpumu saturošus objektus apkopo atsevišķā sējumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

375.pants. Iepazīšanās ar krimināllietas materiāliem

(1) Kriminālprocesa laikā krimināllietā esošie materiāli ir izmeklēšanas noslēpums un ar tiem drīkst iepazīties amatpersonas, kuras veic kriminālprocesu, kā arī personas, kurām minētās amatpersonas attiecīgos materiālus uzrāda šajā likumā paredzētajā kārtībā.

(2) Pēc kriminālprocesa pabeigšanas un galīgā nolēmuma stāšanās spēkā ar krimināllietas materiāliem drīkst iepazīties tiesu, prokuratūras, izmeklēšanas un kriminālsodu izpildes iestāžu darbinieki, personas, kuru tiesības bija aizskartas konkrētajā kriminālprocesā, kā arī personas, kuras veic zinātnisko darbību. Visi galīgie nolēmumi krimināllietās, nodrošinot ar likumiem noteiktās informācijas aizsardzību, ir pieejami publiski.

(3) Informāciju par kriminālprocesā iesaistīto personu (izņemot personu, kurai ir tiesības uz aizstāvību) dzīvesvietu un telefona vai cita sakaru līdzekļa numuru (adresi) uzglabā atsevišķā uzziņā, kas pievienota krimināllietai, un ar to var iepazīties tikai amatpersonas, kuras veic kriminālprocesu.

(3^1) Dokumentus, kas saistīti ar cietušā informēšanu par tās apcietinātās vai notiesātās personas atbrīvošanu vai izbēgšanu no ieslodzījuma vietas, kura radījusi viņam kaitējumu, glabā kopā ar šā panta trešajā daļā minēto uzziņu, un ar tiem var iepazīties tikai amatpersonas, kuras veic kriminālprocesu.

(4) Personas, kuras iesaistītas kriminālprocesā un kurām ir tiesības iepazīties ar krimināllietas materiāliem, rakstveidā brīdina par pienākumu glabāt valsts noslēpumu un par atbildību, kas paredzēta par valsts noslēpuma izpaušanu. Valsts noslēpumu saturošu dokumentu kopiju izgatavošana nav pieļaujama.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 18.02.2016. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

375.[1] pants. Žurnālistu tiesības iepazīties ar krimināllietas materiāliem

(1) Pēc kriminālprocesa pabeigšanas un galīgā nolēmuma stāšanās spēkā žurnālisti (likuma "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" izpratnē) var vērsties tajā iestādē, kura pieņēma nolēmumu par kriminālprocesa pabeigšanu, ar motivētu lūgumu iepazīties ar krimināllietas materiāliem, ja tas nepieciešams sabiedrības informēšanai, lai veicinātu nozīmīgu valsts un sabiedrības interešu aizsardzību.

(2) Piekļuvi krimināllietas materiāliem atsaka, ja:

1) lūgumā norādītā mērķa sasniegšana ir iespējama, iepazīstoties ar kriminālprocesā pieņemto gala nolēmumu;

2) kriminālprocess ir pabeigts uz personu reabilitējoša pamata;

3) kriminālprocess ir skatīts slēgtā tiesas sēdē;

4) kriminālprocess uzsākts par noziedzīgu nodarījumu pret tikumību un dzimumneaizskaramību;

5) nepieciešams aizsargāt valsts vai adopcijas noslēpumu;

6) kriminālprocesā iesaistīts nepilngadīgais vai persona, kura palīdzējusi atklāt citas personas izdarītu noziedzīgu nodarījumu vai kurai noteikta speciālā procesuālā aizsardzība.

(3) Piekļuvi krimināllietas materiāliem vai to daļai var atteikt arī:

1) lai neizpaustu kriminālprocesā iesaistīto personu īpašu kategoriju personas datus;

2) lai aizsargātu profesionālo noslēpumu vai komercnoslēpumu;

3) lai nodrošinātu kriminālprocesā iesaistīto personu pamattiesību aizsardzību;

4) ja pirmstiesas kriminālprocesu iespējams atjaunot;

5) ja lūguma izpildē ir jāiegulda nesamērīgi lieli iestādes darba resursi.

(4) Lēmumu par atļauju iepazīties ar krimināllietas materiāliem vai to daļu vai par atteikumu iepazīties ar krimināllietas materiāliem 30 dienu laikā pieņem:

1) izmeklēšanas iestādes vadītājs vai viņa pilnvarota amatpersona — ja kriminālprocess pabeigts izmeklēšanas iestādē;

2) virsprokurors — ja kriminālprocess pabeigts prokuratūrā;

3) tiesnesis — ja kriminālprocess pabeigts tiesā.

(5) Lēmumu par atļauju iepazīties ar krimināllietas materiāliem vai to daļu var uzrakstīt rezolūcijas veidā. Par atteikumu iepazīties ar krimināllietas materiāliem vai to daļu pieņem motivētu lēmumu.

(6) Šā panta ceturtajā daļā minēto lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā. Sūdzību 30 dienu laikā rakstveidā izskata:

1) prokuratūras, kuras prokurors veica izmeklēšanas uzraudzību, virsprokurors — ja lēmums pieņemts izmeklēšanas iestādē;

2) amatā augstāks prokurors — ja lēmums pieņemts prokuratūrā;

3) augstāka līmeņa tiesas tiesnesis — ja lēmums pieņemts tiesā.

(7) Atļaujot iepazīties ar krimināllietas materiāliem, žurnālistu rakstveidā brīdina par aizliegumu izgatavot krimināllietas materiālu kopijas vai norakstus vai pavairot tos citādā veidā, nodot trešo personu rīcībā vai citādi izplatīt no krimināllietas materiāliem izrietošu nepublicējamu informāciju, kā arī par atbildību par šā aizlieguma pārkāpšanu. Žurnālistiem var atļaut nokopēt atsevišķus krimināllietas materiālus, ja tie nesatur īpašu kategoriju personas datus, profesionālo noslēpumu, komercnoslēpumu vai jebkādu citu ar personu pamattiesību aizsardzību saistītu informāciju.

(27.09.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2018. Pants stājas spēkā 07.11.2018. Sk. Pārejas noteikumu 70. punktu)

376.pants. Kriminālprocesa reģistrs

(Izslēgts ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

377.pants. Kriminālprocesu nepieļaujošie apstākļi

Kriminālprocesu nedrīkst uzsākt, bet uzsākts process ir jāizbeidz, ja:

1) nav noticis noziedzīgs nodarījums;

2) izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva;

3) iestājies noilgums;

4) pieņemts amnestijas akts, kas novērš soda piemērošanu par attiecīgo noziedzīgu nodarījumu;

5) persona, kura saucama vai saukta pie kriminālatbildības, ir mirusi, izņemot gadījumus, kad process nepieciešams, lai mirušo reabilitētu;

6) stājies spēkā spriedums vai procesa virzītāja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu tajā pašā apsūdzībā pret personu, kura iepriekš saukta pie kriminālatbildības par to pašu noziedzīgu nodarījumu;

7) tas ir vērsts pret tādu ārvalstnieku vai bezvalstnieku par valsts robežas nelikumīgu šķērsošanu, kurš par šo noziedzīgu nodarījumu piespiedu kārtā izraidīts no Latvijas Republikas;

8) nav cietušās personas pieteikuma tādā kriminālprocesā, kuru var uzsākt tikai uz šīs personas pieteikuma pamata;

9) noticis cietušā un aizdomās turētā vai apsūdzētā izlīgums tādā kriminālprocesā, kuru var uzsākt tikai uz cietušās personas pieteikuma pamata un pilnīgi novērsts vai atlīdzināts ar izdarīto noziedzīgo nodarījumu radītais kaitējums;

10) konstatēti Krimināllikumā minētie apstākļi, kas izslēdz kriminālatbildību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

378.pants. Kriminālprocesa apturēšana un atjaunošana

(1) Procesa virzītājs aptur kriminālprocesu, ja ir veiktas visas procesuālās darbības, kas iespējamas bez aizdomās turētā vai apsūdzētā, un ja:

1) aizdomās turētais vai apsūdzētais saslimis ar slimību, kura uz ilgāku laiku ir par šķēršli procesuālo darbību veikšanai ar šīs personas piedalīšanos, un to apliecina ārstniecības iestādes izdots atzinums;

2) aizdomās turētais vai apsūdzētais slēpjas un nav zināma viņa atrašanās vieta;

3) aizdomās turētā vai apsūdzētā atrašanās vieta ir zināma, bet viņš atrodas ārpus Latvijas teritorijas;

4) personai, kura saucama pie kriminālatbildības, ir kriminālprocesuālā imunitāte un nav saņemta kompetentas institūcijas atļauja uzsākt kriminālvajāšanu;

5) ir citi šajā likumā noteikti gadījumi.

(1^1) Ja kriminālprocesa pareizai izlemšanai būtisks pierādījums ir tiesas nolēmums kādā citā nepabeigtā procesā, procesa virzītājs kriminālprocesu var apturēt līdz laikam, kad spēkā stājas nolēmums tajā procesā.

(2) Ja krimināllietā ar vairākiem aizdomās turētajiem vai apsūdzētajiem kriminālprocess tiek apturēts pret vienu vai vairākiem no tiem, attiecībā uz pārējiem aizdomās turētajiem un apsūdzētajiem kriminālprocesu var turpināt, vienlaikus izlemjot jautājumu par krimināllietas sadalīšanu šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(3) Kriminālprocesu atjauno, ja zudis kriminālprocesa apturēšanas iemesls.

(4) Lēmumu par kriminālprocesa apturēšanu vai par tā atjaunošanu var uzrakstīt arī rezolūcijas veidā. Lēmums par kriminālprocesa apturēšanu vai lēmums par kriminālprocesa atjaunošanu nav pārsūdzams.

(5) Ja aizdomās turētais vai apsūdzētais slēpjas un nav zināma viņa atrašanās vieta, procesa virzītājs pieņem

lēmumu par minētās personas meklēšanu un nodod izpildei operatīvās darbības subjektam tā kompetences ietvaros.

(6) Kriminālprocesa apturēšanas gadījumā drīkst veikt procesuālās darbības nolūkā noskaidrot meklēšanā izsludinātās personas atrašanās vietu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 12.03.2009., 20.06.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

379.pants. Kriminālprocesa izbeigšana, atbrīvojot personu no kriminālatbildības

(1) Izmeklētājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu, prokurors vai tiesa var izbeigt kriminālprocesu, ja:

1) izdarīts maznozīmīgs noziedzīgs nodarījums;

2) persona, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, ir izlīgusi ar cietušo vai viņa pārstāvi Krimināllikumā noteiktajos gadījumos;

3) noziedzīgu nodarījumu izdarījusi nepilngadīga persona un ir konstatēti noziedzīga nodarījuma izdarīšanas īpašie apstākļi, un par nepilngadīgo personu iegūtas ziņas, kas mīkstina tās atbildību;

4) kriminālprocesu nav iespējams pabeigt saprātīgā termiņā;

5) persona noziedzīgu nodarījumu izdarījusi laikā, kad tā bija pakļauta cilvēku tirdzniecībai un tika piespiesta to izdarīt.

(2) Izmeklētājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu vai prokurors var izbeigt kriminālprocesu un materiālus par nepilngadīgo nosūtīt audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa piemērošanai.

(3) Prokurors var izbeigt kriminālprocesu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības.

(4) Izbeigt kriminālprocesu uz izlīguma pamata nedrīkst, ja ir iegūtas ziņas, ka izlīgums panākts draudu vai vardarbības rezultātā vai izmantojot citus prettiesiskus līdzekļus.

(5) Izbeigt kriminālprocesu, atbrīvojot personu no kriminālatbildības, nedrīkst, ja pret to iebilst persona, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, vai tās pārstāvis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 20.12.2012. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

380.pants. Personu nereabilitējošie apstākļi

Persona netiek reabilitēta, ja kriminālprocesu izbeidz ar lēmumu, kāds paredzēts šā likuma 377.panta pirmās daļas 3., 4., 5. un 9.punktā, 379.panta pirmajā un otrajā daļā, 410.panta pirmajā daļā, 415.pantā, 415.[1] panta pirmajā daļā, 421.pantā, 605.panta pirmajā daļā, 615.panta trešajā daļā, kā arī notiesājoša sprieduma gadījumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

381.pants. Izlīguma īstenošana

(1) Izlīguma gadījumā cietušā un personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, samierināšanos var veicināt Valsts probācijas dienesta apmācīts starpnieks.

(2) Procesa virzītājs, konstatējot, ka kriminālprocesā ir iespējams izlīgums un ir lietderīgi iesaistīt starpnieku, par to var informēt Valsts probācijas dienestu, bet, ja noziedzīgu nodarījumu izdarījis nepilngadīgais, tad Valsts probācijas dienestu informē visos gadījumos, izņemot gadījumu, kad izlīgums jau noslēgts.

(3) Izlīgumā norāda, ka tas noslēgts labprātīgi, puses saprot tā sekas un kādi ir tā nosacījumi. Izlīgumu pievieno krimināllietai.

(4) Tiesas sēdes laikā izlīgumu var paziņot mutvārdos un to ieraksta tiesas sēdes protokolā.

(5) Izlīgumu paraksta abas puses — cietušais un persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, procesa virzītāja vai Valsts probācijas dienesta apmācīta starpnieka klātbūtnē, kuri apliecina pušu parakstus. Puses var iesniegt procesa

virzītājam arī notariāli apliecinātu izlīgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. un 14.03.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

382.pants. Kārtība, kādā veicamas procesuālās darbības

(1) Kriminālprocesa ietvaros procesa virzītājs izvēlas un veic procesuālās darbības, lai nodrošinātu kriminālprocesa mērķa sasniegšanu pēc iespējas ātrāk un ekonomiskāk.

(2) Ja nepieciešams un ja to prasa kriminālprocesa intereses, procesuālo darbību var veikt, izmantojot tehniskos līdzekļus (telefonkonference, videokonference) šā likuma 140.pantā noteiktajā kārtībā.

382.[1] pants. Informācijas izplatīšana ar Integrētās iekšlietu informācijas sistēmas palīdzību

(1) Ja kriminālprocesā nepieciešams noskaidrot personas, mantas vai dokumenta atrašanās vietu un sakarā ar to nav uzdots veikt operatīvās darbības pasākumus, procesa virzītājs var lemt par ziņu iekļaušanu Integrētajā iekšlietu informācijas sistēmā personas, mantas vai dokumenta atrašanās vietas noskaidrošanai.

(2) Ja kriminālprocesā zudusi nepieciešamība vai zudis pamats noskaidrot personas, mantas vai dokumenta atrašanās vietu, procesa virzītājs lemj par ziņu dzēšanu no Integrētās iekšlietu informācijas sistēmas, bet, ja sakarā ar to ir uzdots veikt operatīvās darbības pasākumus, — informē operatīvās darbības subjektu.

(3) Integrētajā iekšlietu informācijas sistēmā iekļaujamo ziņu apjomu, ziņu iekļaušanas pamatu un mērķi, ziņu iekļaušanas, izmantošanas un dzēšanas kārtību, institūcijas, kurām piešķirama piekļuve šajā sistēmā iekļautajām ziņām, kā arī rīcību, konstatējot personu, mantu vai dokumentu, par kuru ziņas iekļautas Integrētajā iekšlietu informācijas sistēmā, nosaka Ministru kabinets.

(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

383.pants. Zudušas krimināllietas atjaunošana

(1) Ja krimināllieta ir zudusi, prokurors vai tiesa pieņem lēmumu par tās atjaunošanu un, ja nepieciešams, to nodod izmeklēšanas iestādei.

(2) Krimināllietas materiālus atjauno, izgatavojot attiecīgo dokumentu kopijas, ja tās iespējams iegūt, un no jauna veicot nepieciešamās procesuālās darbības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

Septītā sadaļa
Pirmstiesas kriminālprocess

31.nodaļa. Pirmstiesas kriminālprocesa vispārīgie noteikumi

384.pants. Pirmstiesas kriminālprocesa saturs

Pirmstiesas kriminālprocesā, veicot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, jānoskaidro:

1) vai ir noticis noziedzīgs nodarījums;

2) persona, kura saucama pie kriminālatbildības;

3) vai ir pamats kriminālprocesa izbeigšanai, pabeigšanai vai virzīšanai uz tiesu.

385.pants. Pirmstiesas kriminālprocesa veidi

(1) Kriminālprocesa gaitā procesa virzītājs izvēlas vienu no pirmstiesas procesa veidiem:

1) virzīt kriminālprocesu, lai to izbeigtu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības;

2) virzīt kriminālprocesu, lai piemērotu prokurora priekšrakstu par sodu;

3) virzīt kriminālprocesu paātrinātā procesa kārtībā;

4) *(izslēgts ar 20.06.2018. likumu)*;

5) virzīt kriminālprocesu vienošanās procesa piemērošanai;

6) veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu vispārējā kārtībā.

(2) *(Izslēgta ar 20.06.2018. likumu)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

386.pants. Izmeklēšanas iestādes

Izmeklēšanu savas kompetences ietvaros veic:

1) Valsts policija;

2) Valsts drošības dienests;

3) Valsts ieņēmumu dienesta lekšējās drošības pārvalde;

4) Militārā policija;

5) Ieslodzījuma vietu pārvalde;

6) Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs;

7) Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu un muitas policija;

8) Valsts robežsardze;

9) tālbraucienos esošu jūras kuģu kapteiņi;

10) ārvalsts teritorijā esošas Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienības komandieris;

11) Iekšējās drošības birojs.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010., 08.07.2015., 28.09.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

387.pants. Institucionālā piekritība

(1) Valsts policijas pilnvarotas amatpersonas izmeklē jebkuru noziedzīgu nodarījumu, izņemot šā panta otrajā līdz $10.^1$ daļā noteiktos gadījumus, ja vien ģenerālprokurors nav uzdevis to darīt.

(2) Valsts drošības dienesta pilnvarotas amatpersonas izmeklē noziedzīgus nodarījumus, kas izdarīti valsts drošības jomā vai valsts drošības iestādēs, vai citus noziedzīgus nodarījumus savas kompetences ietvaros un gadījumos, kad izmeklēšanu uzdevis veikt ģenerālprokurors.

(3) Valsts ieņēmumu dienesta lekšējās drošības pārvaldes pilnvarotas amatpersonas izmeklē noziedzīgus nodarījumus, kas konstatēti Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonu un darbinieku rīcībā un saistīti ar dienesta pienākumu izpildi.

(4) Militārās policijas pilnvarotas amatpersonas izmeklē noziedzīgus nodarījumus militārajā dienestā, kā arī noziedzīgus nodarījumus, kuri izdarīti militārajās vienībās, to dislokācijas vietās vai Aizsardzības ministrijas valdījumā vai turējumā esošajos objektos, kā arī noziedzīgus nodarījumus, kurus izdarījuši karavīri, zemessargi, militārajās vienībās un Aizsardzības ministrijas valdījumā vai turējumā esošajos objektos strādājošie civilie darbinieki un ierēdņi saistībā ar savu dienesta (darba) pienākumu izpildi.

(5) Ieslodzījuma vietu pārvaldes pilnvarotas amatpersonas izmeklē noziedzīgus nodarījumus, ko izdarījuši apcietinātie vai notiesātie, kā arī ieslodzījuma vietu pārvaldes darbinieki ieslodzījuma vietās.

(6) Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pilnvarotas amatpersonas izmeklē noziedzīgus nodarījumus, kuri saistīti ar politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu pārkāpumiem, kā arī noziedzīgus nodarījumus valsts institūciju dienestā, ja tie ir saistīti ar korupciju.

(7) Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu un muitas policijas pilnvarotas amatpersonas izmeklē noziedzīgus nodarījumus valsts ieņēmumu un muitas lietu jomā.

(8) Valsts robežsardzes pilnvarotas amatpersonas izmeklē noziedzīgus nodarījumus, kas saistīti ar valsts robežas nelikumīgu šķērsošanu, personas nelikumīgu pārvietošanu pāri valsts robežai vai nelikumīgu uzturēšanos valstī, kā arī robežsarga kā valsts amatpersonas izdarītus noziedzīgus nodarījumus, kas nav saistīti ar vardarbību.

(9) Tālbraucienos esošu jūras kuģu kapteiņi izmeklē uz Latvijas Republikas kuģiem izdarītus noziedzīgus nodarījumus.

(10) Ārvalsts teritorijā esošas Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienības komandieris izmeklē noziedzīgus nodarījumus, ko izdarījuši šīs vienības karavīri vai kas izdarīti šīs vienības dislokācijas vietā (uzturēšanās vietas slēgtajā teritorijā), ja vien šos nodarījumus neizmeklē attiecīgās ārvalsts izmeklēšanas iestādes.

(10^1) Iekšējās drošības biroja pilnvarotas amatpersonas izmeklē iekšlietu ministrijas padotībā esošo iestāžu, izņemot Valsts drošības dienestu, amatpersonu un darbinieku izdarītus noziedzīgus nodarījumus, kā arī ar vardarbību saistītus noziedzīgus nodarījumus, kurus, pildot dienesta pienākumus, izdarījušas leslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm, pašvaldības policijas darbinieki un ostas policijas darbinieki.

(11) Konkrētu noziedzīgu nodarījumu institucionālo piekritību nosaka ģenerālprokurors.

(12) Ja konkrēta noziedzīga nodarījuma izmeklēšana ir piekritīga vairāk nekā vienai izmeklēšanas iestādei, to izmeklē iestāde, kura pirmā uzsākusi kriminālprocesu.

(13) Ja kāda izmeklēšanas iestāde saņem ziņu par notiekošu vai notikušu smagu vai sevišķi smagu noziegumu, kura izmeklēšana neietilpst tās kompetencē, bet pierādījumu fiksēšanai vai nozieguma izdarītāja aizturēšanai nepieciešams veikt neatliekamas izmeklēšanas darbības, tā uzsāk kriminālprocesu, informē par to attiecīgo kompetento izmeklēšanas iestādi, veic neatliekamās izmeklēšanas darbības un nodod uzsāktā kriminālprocesa materiālus pēc piekritības.

(14) Izmeklēšanas iestāžu strīdus par noziedzīgu nodarījumu piekritību izšķir ģenerālprokurors.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 12.03.2009., 08.07.2015., 28.09.2017., 20.06.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

388.pants. Pirmstiesas kriminālprocesa teritoriālā piekritība

(1) Pirmstiesas kriminālprocess notiek tajā rajonā (pilsētā), kur noziedzīgs nodarījums izdarīts, vai, ja to noteikt nav iespējams, vietā, kur tas atklāts vai konstatēts, izņemot šajā pantā noteiktos gadījumus.

(2) Lai nodrošinātu ātrāku un ekonomiskāku pirmstiesas kriminālprocesu, to var uzsākt un izdarīt arī vietā, kur noziedzīgs nodarījums atklāts vai iestājušās tā sekas, kā arī vietā, kur atrodas aizdomās turētais, apsūdzētais, cietušais vai liecinieku vairākums.

(3) Ilgstošu vai turpinātu noziedzīgu nodarījumu gadījumos pirmstiesas kriminālprocess notiek tajā rajonā (pilsētā), kur attiecīgais nodarījums pabeigts vai pārtraukts.

(4) Ja noziedzīgi nodarījumi izdarīti vairākos rajonos, pirmstiesas kriminālprocess notiek tajā rajonā (pilsētā), kurā tie izdarīti visvairāk vai kurā izdarīts smagākais noziedzīgs nodarījums, vai kurā izdarīts pēdējais no noziedzīgiem nodarījumiem.

(5) Izmeklēšanas iestāde vai prokurors, kas saņēmis ziņu par citā rajonā (pilsētā) izdarītu noziedzīgu nodarījumu, saņemtos materiālus nekavējoties nodod pēc piekritības. Ja nepieciešamas neatliekamas darbības, izmeklēšanas iestāde uzsāk kriminālprocesu, veic neatliekamās izmeklēšanas darbības un nodod uzsāktā kriminālprocesa materiālus pēc piekritības.

(5^1) Izmeklēšanas iestādes vadītājs vai viņa vietnieks savas kompetences ietvaros ir tiesīgs jebkuru kriminālprocesu izņemt no vienas struktūrvienības un ar rezolūcijas veidā uzrakstītu rīkojumu nodot citai iestādes struktūrvienībai.

(6) Ģenerālprokurors vai virsprokurors savas kompetences ietvaros jebkuru krimināllietu var izņemt no vienas izmeklēšanas vai prokuratūras iestādes un ar rezolūcijas veidā uzrakstītu rīkojumu nodot to citai izmeklēšanas vai prokuratūras iestādei vai no viena prokurora vai izmeklētāja nodot citam prokuroram vai izmeklētājam neatkarīgi no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietas.

(7) Strīdu par teritoriālo piekritību pirmstiesas kriminālprocesā savas kompetences ietvaros izšķir tiesas apgabala virsprokurors, Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors vai ģenerālprokurors.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

389.pants. Personas tiesību ierobežošanas termiņi pirmstiesas kriminālprocesā

(1) No brīža, kad pirmstiesas kriminālprocesā tiek iesaistīta persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, pirmstiesas kriminālprocess pret šo personu jāpabeidz vai jāatceļ visi drošības līdzekļi šādā termiņā:

1) par kriminālpārkāpumu — sešu mēnešu laikā;

2) par mazāk smagu noziegumu — deviņu mēnešu laikā;

3) par smagu noziegumu — divpadsmit mēnešu laikā;

4) par sevišķi smagu noziegumu — divdesmit divu mēnešu laikā.

(1^1) No brīža, kad pirmstiesas kriminālprocesā personas mantai ir uzlikts arests, šis arests jāatceļ šā panta pirmajā daļā minētajā termiņā.

(2) Kriminālprocesā par vairākiem mazāk smagiem noziegumiem, kā arī kriminālprocesā par smagu vai sevišķi smagu noziegumu izmeklēšanas tiesnesis šā panta pirmajā vai $1.^1$ daļā noteikto termiņu var pagarināt vēl par sešiem mēnešiem, bet ne vairāk kā par trim mēnešiem vienā pagarinājumā, ja procesa virzītājs nav pieļāvis vilcināšanos vai procesa ātrāka pabeigšana nav bijusi iespējama tā īpašas sarežģītības dēļ. Kriminālprocesā par smagu vai sevišķi smagu noziegumu, kas pēc sava rakstura vērsts uz materiāla vai citāda rakstura labuma gūšanu vai kas saistīts ar terorismu, vai kas izdarīts organizētā grupā, izmeklēšanas tiesnesis termiņu tiesību ierobežojumiem attiecībā uz, iespējams, noziedzīgi iegūto mantu, līdzekļiem, ko persona guvusi no šādas mantas realizācijas, kā arī noziedzīgi iegūtās mantas izmantošanas rezultātā gūtajiem augļiem var pagarināt vēl par trim mēnešiem. Lēmuma kopiju nosūta šā panta pirmajā daļā minētajai personai.

(2^1) Ja vienā kriminālprocesā persona tiek turēta aizdomās vai apsūdzēta par noziedzīgu nodarījumu, kas ir piesaistībā ar tai pašā kriminālprocesā izmeklējamu citas personas izdarītu smagāku noziegumu, izmeklēšanas tiesnesis var pagarināt šai personai tiesību ierobežošanas termiņus atbilstoši piesaistībā esošajam noziegumam.

(3) Šā panta pirmajā vai $1.^1$ daļā minētie termiņi tiek apturēti, ja tiek apturēts kriminālprocess.

(4) No dienas, kad procesa virzītājs nodevis rajona (pilsētas) tiesas kancelejā lēmumu par procesa par noziedzīgi iegūtu mantu uzsākšanu un tam pievienotos materiālus, līdz dienai, kad tiesas nolēmums par noziedzīgi iegūtu mantu stājies spēkā, tiek apturēts tiesību ierobežojumu termiņš attiecībā uz mantu, par kuru uzsākts process kā par noziedzīgi iegūtu mantu.

(5) Personu tiesību ierobežošanas termiņi attiecībā uz mantu, kurai uzlikts arests procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai, tiek apturēti no brīža, kad prokurors nodevis rajona (pilsētas) tiesas kancelejā lēmumu par procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai nodošanu tiesai, līdz dienai, kad stājas spēkā nolēmums par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 12.03.2009., 24.05.2012., 20.12.2012., 14.03.2013., 22.06.2017. un

27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

390.pants. Pirmstiesas kriminālprocesu apvienošana

(1) Vienā lietvedībā var apvienot vairākus kriminālprocesus, ja:

1) noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas veids ar lielu ticamību norāda uz to savstarpējo saistību;

2) konstatētie fakti liecina, ka noziedzīgus nodarījumus izdarījusi viena un tā pati persona;

3) lietu apvienošanu lūdz aizdomās turētais, apsūdzētais, to pārstāvis vai aizstāvis.

(2) Vienā lietvedībā jāapvieno kriminālprocesi par vienu un to pašu vai savstarpēji saistītu personu izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, kam ir organizētās noziedzības pazīmes.

(3) Lēmumu par kriminālprocesa apvienošanu vienā lietvedībā pēc procesa virzītāja ierosinājuma savas kompetences ietvaros pieņem rajona (pilsētas), tiesas apgabala virsprokurors vai Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors, vai ģenerālprokurors. Lēmumu var uzrakstīt arī rezolūcijas veidā, un tas nav pārsūdzams.

(4) Apvienojot kriminālprocesus, personas tiesību ierobežošanas termiņš tiek aprēķināts no pirmā personas tiesību ierobežošanas termiņa tecējuma sākuma, ņemot vērā smagāko noziedzīgo nodarījumu apvienotajos kriminālprocesos.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

391.pants. Pirmstiesas kriminālprocesa sadalīšana

(1) Procesa virzītājam kriminālprocess jāizdala atsevišķā lietvedībā, ja:

1) pirmstiesas procesā kļuvis zināms par citas personas izdarītu noziedzīgu nodarījumu un tas nav saistīts ar uzsākto kriminālprocesu;

2) pirmstiesas procesā nav noskaidrota tās personas identitāte, kura noziedzīgu nodarījumu izdarījusi grupā.

(2) Procesa virzītājs var izdalīt atsevišķā lietvedībā kriminālprocesus par:

1) aizdomās turēto vai apsūdzēto, kas noziedzīgu nodarījumu izdarījis grupā, bet slēpjas un viņa atrašanās vieta nav zināma vai arī aizdomās turētā vai apsūdzētā atrašanās vieta ir zināma, bet viņš atrodas ārpus Latvijas teritorijas un nevar piedalīties procesā;

2) nepilngadīgo apsūdzēto, kas noziedzīgu nodarījumu izdarījis kopā ar pilngadīgo;

3) aizdomās turētā vai apsūdzētā iespējami izdarītu citu noziedzīgu nodarījumu, par kuru kļuvis zināms pirmstiesas procesa laikā;

4) personu, kurai noteikta speciālā procesuālā aizsardzība;

5) personu, kura būtiski palīdzējusi atklāt smagu vai sevišķi smagu noziegumu.

(3) Kriminālprocesu prokurors var sadalīt arī:

1) tā lielā apjoma dēļ;

2) ja tas ir par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem;

3) ja tas rada šķēršļus kriminālprocesa attiecību noregulēšanai saprātīgos termiņos.

(4) Par kriminālprocesa sadalīšanu procesa virzītājs pieņem lēmumu, kas vienlaikus uzskatāms arī par lēmumu jauna kriminālprocesa uzsākšanai. Lēmuma pieņemšanas datums ir jaunā kriminālprocesa uzsākšanas datums.

(4^1) Šā panta pirmajā daļā un otrās daļas 3.punktā paredzētajos gadījumos personas tiesību ierobežošanas

termiņu izdalītajā kriminālprocesā sāk skaitīt no brīža, kad procesa virzītājs saistībā ar šo noziedzīgo nodarījumu procesuālā darbībā iesaistījis personu, kurai ir tiesības uz aizstāvību, vai uzlicis arestu mantai. Pārējos gadījumos termiņu no jauna neskaita.

(5) Lēmumā par kriminālprocesa sadalīšanu procesa virzītājs norāda:

1) kriminālprocesa sadalīšanas un jauna kriminālprocesa uzsākšanas iemeslu un pamatu;

2) personas datus aizdomās turētajam vai apsūdzētajam (ja tāds ir zināms), attiecībā uz kuru tiek nodalīts kriminālprocess;

3) apsūdzības būtību;

4) noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju, ja tā ir zināma;

5) drošības līdzekli, tā piemērošanas datumu un termiņu.

(6) Lēmumam par kriminālprocesa sadalīšanu pievieno izdalīto lietas materiālu oriģinālus vai kopijas un to sarakstu.

(7) Lēmums par kriminālprocesa sadalīšanu nav pārsūdzams. Par pieņemto lēmumu procesa virzītājs paziņo personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību izdalītajā procesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 12.03.2009., 20.12.2012., 18.02.2016. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

392.pants. Pirmstiesas kriminālprocesa un kriminālvajāšanas izbeigšana

(1) Pirmstiesas kriminālprocesu un kriminālvajāšanu procesa virzītājs izbeidz, ja noskaidroti šā likuma 377.pantā minētie apstākļi.

(2) Ja konkrētā aizdomās turētā vai apsūdzētā vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pierādīt pirmstiesas procesā nav izdevies un nav iespējams savākt papildu pierādījumus, izmeklētājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu vai prokurors ar amatā augstāka prokurora piekrišanu pieņem lēmumu par kriminālprocesa vai tā daļas izbeigšanu pret šo personu. Ja kriminālprocesu izbeidz daļā pret personu, pirmstiesas procesu turpina.

(2^1) Izmeklētājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu var izbeigt kriminālprocesu par maznozīmīgu noziedzīgu nodarījumu, ja nav izdevies noskaidrot to izdarījušo personu.

(3) Ja lietā ir vairāki apsūdzētie, bet kriminālvajāšana tiek izbeigta attiecībā uz vienu vai dažiem no viņiem, kriminālprocess šajā daļā tiek izbeigts un prokurors par to pieņem lēmumu.

(4) Ja kriminālprocess tiek izbeigts daļā — attiecībā uz vienu vai dažiem apsūdzētajiem, prokurors, ja nepieciešams, izlemj jautājumu par kriminālprocesa sadalīšanu.

(5) *(Izslēgta ar 21.10.2010. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010., 30.03.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

392.^{1} pants. Lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu

(1) Ja pirmstiesas procesā tiek konstatēti apstākļi, kas nepieļauj kriminālprocesu vai var būt par pamatu personas atbrīvošanai no kriminālatbildības, vai ja nav pierādīta aizdomās turētā vai apsūdzētā vaina un nav iespējams savākt papildu pierādījumus, procesa virzītājs pieņem lēmumu par kriminālprocesa vai tā daļas izbeigšanu.

(2) Lēmuma aprakstošajā daļā norāda:

1) kriminālprocesa uzsākšanas pamatu;

2) ziņas par aizdomās turētā vai apsūdzētā personību;

3) kad un par kādu noziedzīgu nodarījumu celta un izsniegta apsūdzība vai persona tiek turēta aizdomās;

4) piemēroto drošības līdzekli;

5) vai pirms šā lēmuma pieņemšanas pret kādu no apsūdzētajiem vai aizdomās turētajiem kriminālprocess bija izbeigts kādā tā daļā.

(3) Lēmuma motīvu daļā norāda kriminālprocesa vai tā daļas izbeigšanas iemeslu un pamatu.

(4) Lēmuma rezolutīvajā daļā norāda:

1) pieņemto lēmumu par kriminālprocesa vai tā daļas izbeigšanu;

2) drošības līdzekļa atcelšanu;

3) aresta atcelšanu mantai, izņemot gadījumu, kad process par noziedzīgi iegūtu mantu tiek nodots izlemšanai tiesai;

4) lēmumu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmeta, ar noziedzīgu nodarījumu saistītās mantas un noziedzīgi iegūtās mantas konfiskāciju;

4^1) rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem, ar noziedzīgu nodarījumu saistīto mantu, noziedzīgi iegūto mantu, kā arī citiem izņemtajiem priekšmetiem, dokumentiem un vērtībām;

5) lēmuma pārsūdzēšanas kārtību.

(4^1) Ja vienlaikus tiek izbeigts kriminālprocess un process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai, procesa virzītājs sastāda vienu lēmumu un papildus šajā pantā noteiktajai informācijai lēmumā ietver arī šā likuma 441.^{4} panta pirmajā daļā noteikto informāciju.

(4^2) Ja kriminālprocesā nav izdevies noskaidrot noziedzīgu nodarījumu izdarījušo personu un ir iestājies kriminālatbildības noilgums, lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu var uzrakstīt rezolūcijas veidā, norādot noilguma iestāšanās pamatojumu, amatpersonu, kas pieņēma lēmumu, un lēmuma pieņemšanas datumu.

(5) Par pieņemto lēmumu nekavējoties paziņo personai vai iestādei, pēc kuras iesnieguma tika uzsākts kriminālprocess. Lēmuma kopiju par kriminālprocesa izbeigšanu nekavējoties nosūta uzraugošajam prokuroram, bet cietušajam un personai, kurai bija tiesības uz aizstāvību, nosūta vai izsniedz lēmuma kopiju par kriminālprocesa izbeigšanu, izskaidrojot tiesības 10 dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas iepazīties ar krimināllietas materiāliem. Ja kriminālprocess tiek izbeigts kādā tā daļā, tad cietušajam ir tiesības iepazīties ar tiem krimināllietas materiāliem, kas tieši attiecas uz viņu, bet persona, kurai bija tiesības uz aizstāvību, ar krimināllietas materiāliem var iepazīties pēc visa pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas.

(5^1) Šā likuma 369.panta otrās daļas 2. un 4.punktā minētajām personām un tām personām, kuru tiesības bija aizskartas konkrētajā kriminālprocesā, procesa virzītājs lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu kopiju nosūta vai izsniedz pēc to lūguma.

(5^2) Pieņemot lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu rezolūcijas veidā, šā panta piektajā daļā minētajām personām nosūta paziņojumu par pieņemto lēmumu, kurā ietverts tā saturs, izskaidrojot tiesības 10 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas iepazīties ar krimināllietas materiāliem.

(6) Ja kriminālprocess tiek izbeigts, bet krimināllietas materiālos ir ziņas par faktiem, sakarā ar kuriem personai būtu jāpiemēro disciplinārās ietekmēšanas līdzekļi vai administratīvais sods, procesa virzītājs nosūta nepieciešamos materiālus kompetentajai institūcijai vai amatpersonai.

(7) Ja kriminālprocess tiek izbeigts, bet krimināllietas materiālos ir ziņas, ka nodarījumu izdarījis nepilngadīgais, kurš nav sasniedzis 14 gadu vecumu, procesa virzītājs lemj par materiālu nosūtīšanu tiesai audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa piemērošanai.

(8) Ja cietušais, kurš neprot valsts valodu un kura pastāvīgā dzīvesvieta ir ārvalstī, ir pieteicis lūgumu saņemt lēmuma par procesa izbeigšanu rakstveida tulkojumu, procesa virzītājs nosūta cietušajam minētā lēmuma rakstveida tulkojumu.

(9) Ja kriminālprocess tiek izbeigts uz personu nereabilitējoša pamata, procesa virzītājs šajā likumā noteiktajos gadījumos lemj par materiālu nosūtīšanu tiesai izlemšanai šā likuma 59. nodaļā noteiktajā kārtībā.

(10) Ja iepriekš ir pieņemts lēmums par noziedzīgi iegūtas mantas konfiskāciju šā likuma 59. nodaļā noteiktajā kārtībā un tas bija nodots izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam, procesa virzītājs par kriminālprocesa izbeigšanu paziņo zvērinātam tiesu izpildītājam, uzdodot konfiscētos vai konfiskācijas izpildes rezultātā iegūtos līdzekļus, kas deponēti zvērināta tiesu izpildītāja depozīta kontā, ieskaitīt valsts budžetā.

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010., 24.05.2012., 29.05.2014., 18.02.2016., 22.06.2017., 20.06.2018. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

393.pants. Izbeigtā kriminālprocesa un kriminālvajāšanas atjaunošana

(1) Procesuāli pilnvarota persona izbeigtu kriminālprocesu vai pret personu izbeigtu kriminālvajāšanu var atjaunot, atceļot lēmumu par izbeigšanu, ja konstatēts, ka tā pieņemšanai nebija likumīga pamata, vai ja atklāti jauni apstākļi, kuri nebija zināmi procesa virzītājam lēmuma pieņemšanas brīdī un kuriem ir būtiska nozīme lēmuma pieņemšanā. Lēmums nav pārsūdzams.

(2) Pirmstiesas kriminālprocesu un kriminālvajāšanu var atjaunot, ja nav iestājies kriminālatbildības noilgums.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

394.pants. Uzdevumi pirmstiesas kriminālprocesā

(1) Izmeklētājs un prokurors var uzdot atsevišķas procesuālās darbības vai uzdevumus veikt citai izmeklēšanas iestādei vai kriminālprocesa veikšanai pilnvarotai amatpersonai.

(2) Uzdevumu dod rakstveidā, norādot jautājumus, kuri jānoskaidro, veicot attiecīgo izmeklēšanas vai citu darbību. Uzdevumam pievieno lēmumu, uz kura pamata veicama norādītā izmeklēšanas darbība, ja to nosaka likums. Ja uzdevums tiek dots tās pašas izmeklēšanas iestādes amatpersonai, to var izteikt mutvārdos.

(3) Uzdevums jāizpilda ne vēlāk kā 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Ja uzdevuma izpilde šajā termiņā nav iespējama, tā izpildītājs paziņo par to uzdevuma devējam, norādot kavēšanās iemeslu un iespējamo uzdevuma izpildes termiņu.

395.pants. Izmeklēšana grupā

(1) Ja kriminālprocesā jāveic liela apjoma darbs vai tas ir īpaši sarežģīts, amatā augstāks prokurors, izmeklēšanas iestādes vadītājs vai izmeklēšanas iestādes kompetenta amatpersona pieņem lēmumu par noziedzīga nodarījuma izmeklēšanu grupā, norādot konkrētas personas, kas piedalīsies izmeklēšanā un kriminālvajāšanā, un ieceļot par izmeklēšanas grupas vadītāju šā kriminālprocesa virzītāju. Šis lēmums nav pārsūdzams.

(2) *(Izslēgta ar 20.06.2018. likumu)*

(3) Izmeklēšanas grupas vadītājs organizē grupas darbu un pieņem visus lēmumus par kriminālprocesa virzību un drošības līdzekļu piemērošanu, un piemērošanas termiņa pagarināšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

396.pants. Aizliegums izpaust pirmstiesas kriminālprocesā iegūtās ziņas

(1) Pirmstiesas kriminālprocesā iegūtās ziņas līdz tā pabeigšanai izpaužamas tikai ar izmeklētāja vai prokurora atļauju un viņa noteiktajā apjomā. Izmeklētājs vai prokurors rakstveidā brīdina personu par kriminālatbildību par šādu ziņu izpaušanu.

(2) Pienākums neizpaust pirmstiesas procesā iegūtās ziņas neattiecas uz informācijas apmaiņu starp aizdomās turēto vai apsūdzēto un viņa aizstāvi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

396.[1] pants. Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu labošana

(1) Procesa virzītājs var nolēmumā izlabot pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas. Pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas izlabo, pieņemot lēmumu, ko paziņo procesā iesaistītajām personām, uz kurām tas attiecas.

(2) Lēmumu par pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdu labojumu procesā iesaistītās personas 10 dienu laikā pēc tā kopijas saņemšanas var pārsūdzēt uzraugošajam prokuroram, ja lēmumu pieņēmis izmeklētājs, vai amatā augstākam prokuroram, ja lēmumu pieņēmis prokurors. Uzraugošā prokurora un amatā augstāka prokurora lēmums, izskatot sūdzību, nav pārsūdzams.

(21.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

32.nodaļa. Izmeklēšana

397.pants. Izmeklēšanas uzsākšana

(1) Pēc tam, kad pieņemts lēmums par kriminālprocesa uzsākšanu, procesa virzītājs veic šajā likumā paredzētās procesuālās darbības līdz brīdim, kad tiek noskaidrota persona, kura saucama pie kriminālatbildības, un savākti pietiekami pierādījumi kriminālprocesa nodošanai prokuroram kriminālvajāšanas uzsākšanai.

(2) Ja persona, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, netiek noskaidrota, izmeklēšanu veic līdz brīdim, kad iestājas kriminālatbildības noilgums vai tiek noskaidroti citi apstākļi, kas saskaņā ar šā likuma noteikumiem nepieļauj kriminālprocesu.

398.pants. Noziedzīga nodarījuma kvalifikācijas nozīme izmeklēšanā

(1) Kriminālprocesu uzsākot, izmeklējamo rīcību var kvalificēt tikai pēc piederības pie noziedzīgu nodarījumu grupas objekta.

(2) Kad ir iegūti pietiekami pierādījumi, nodarījumu kvalificē pēc konkrēta Krimināllikuma panta un par to pieņem lēmumu rezolūcijas veidā. Lēmums nav pārsūdzams.

(3) Personu var atzīt par aizdomās turēto, kā arī tai piemērot drošības līdzekli tikai no brīža, kad izmeklējamo nodarījumu var kvalificēt pēc konkrēta Krimināllikuma panta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

398.[1] pants. Lēmums par atzīšanu par aizdomās turēto

(1) Lēmumā par personas atzīšanu par aizdomās turēto procesa virzītājs norāda:

1) izmeklējamā noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, kas nosaka juridisko kvalifikāciju;

2) noziedzīga nodarījuma juridisko kvalifikāciju;

3) pamatojumu pieņēmumam, ka izmeklējamo noziedzīgo nodarījumu, visticamāk, izdarījusi konkrētā persona;

4) aizdomās turētās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu, paziņoto dzīvesvietu un darbavietu.

(2) Lēmums par personas atzīšanu par aizdomās turēto nav pārsūdzams.

(3) Ja izmeklēšanas laikā iegūti papildu pierādījumi vai mainījušies noziedzīga nodarījuma faktiskie apstākļi, pamatojoties uz kuriem ir nepieciešams grozīt pieņemto lēmumu, procesa virzītājs pieņem jaunu lēmumu par attiecīgās personas atzīšanu par aizdomās turēto un informē par to, ievērojot šā likuma 66. panta pirmās daļas 1. punkta prasības.

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

399.pants. Pirmstiesas process uz tālbraucienos esošiem jūras kuģiem vai ārvalsts teritorijā esošā Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienībā

(1) Izmeklēšanu uz tālbraucienos esošiem jūras kuģiem veic kuģa kapteinis, bet ārvalsts teritorijā esošā Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienībā — šīs vienības komandieris šajā likumā noteiktajā kārtībā un termiņos līdz brīdim, kad kriminālprocesa materiālus var nodot kompetentai Latvijas Republikas izmeklēšanas iestādei vai prokuratūrai.

(2) Ja rodas nepieciešamība piemērot procesuālos piespiedu līdzekļus vai veikt izmeklēšanas darbības, kas veicamas, tikai pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša lēmumu, kuģa kapteinis vai vienības komandieris to var ierosināt un šādu lēmumu saņemt, izmantojot tehniskos sakaru līdzekļus.

400. pants. Kriminālprocesa apturēšana izmeklēšanā

(1) Ja kriminālprocesā ir veiktas nepieciešamās kriminālprocesuālās darbības un nav izdevies noskaidrot noziedzīgu nodarījumu izdarījušo personu, izmeklētājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu var pieņemt lēmumu rezolūcijas veidā par kriminālprocesa apturēšanu. Lēmums nav pārsūdzams

(2) Pēc kriminālprocesa apturēšanas izmeklēšanas darbības var veikt tikai tad, kad tas ir atjaunots. Ja ir zudis kriminālprocesa apturēšanas pamats, kriminālprocesu atjauno ar procesa virzītāja lēmumu, kuru pieņem rezolūcijas veidā. Lēmums nav pārsūdzams.
(20.06.2018. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

401.pants. Izmeklēšanas pabeigšana

(1) Izmeklētājs pabeidz izmeklēšanu:

1) ar rakstveida lēmumu ierosinot kriminālvajāšanas uzsākšanu un nododot krimināllietas materiālus prokuroram;

2) nododot krimināllietas materiālus prokuroram kriminālvajāšanas uzsākšanai pēc viņa iniciatīvas;

3) pieņemot lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu;

4) ar rakstveida lēmumu ierosinot turpināt procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai un nododot krimināllietas materiālus prokuroram.

(2) Lēmumā izmeklētājs norāda:

1) *(izslēgts ar 20.06.2018. likumu)*;

2) noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju;

3) pie kriminālatbildības saucamās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu un paziņoto dzīvesvietu;

4) pierādījumu uzskaitījumu;

5) procesuālos izdevumus.

(3) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu)*

(4) Šā panta pirmās daļas 1., 2. un 4.punktā minētie lēmumi nav pārsūdzami.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

33.nodaļa. Kriminālvajāšana

402.pants. Pamats personas saukšanai pie kriminālatbildības

Personu sauc pie kriminālatbildības, ja izmeklēšanā savāktie pierādījumi norāda uz šīs personas vainu izmeklējamā noziedzīgā nodarījumā un prokurors ir pārliecināts, ka pierādījumi to apstiprina.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

403.pants. Kriminālvajāšanas uzsākšana

(1) Kriminālvajāšanu prokurors — procesa virzītājs var uzsākt:

1) ja saņem izmeklētāja lēmumu par kriminālvajāšanas uzsākšanas nepieciešamību;

2) pēc savas iniciatīvas, izņemot kriminālprocesu no izmeklētāja lietvedības.

(2) Prokurors uzsāk kriminālvajāšanu, pieņemot lēmumu par personas saukšanu pie kriminālatbildības, 10 dienu laikā pēc tam, kad saņēmis krimināllietas materiālus no izmeklēšanas iestādes.

(3) Prokurors, nesaskatot pamatu personas saukšanai pie kriminālatbildības, veic vienu no šādām darbībām:

1) atceļ izmeklētāja lēmumu un atdod krimināllietu atpakaļ izmeklēšanas iestādei izmeklēšanas turpināšanai, norādot uz nepieciešamību veikt konkrētas procesuālās darbības;

2) pieņem lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu pret konkrēto personu un nosūta krimināllietu izmeklēšanas iestādei vainīgās personas noskaidrošanai;

3) pieņem lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, konstatējot šā likuma 377. vai 379.pantā norādītos apstākļus.

(4) *(Izslēgta ar 20.06.2018. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 29.05.2014. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

404.pants. Procesuālās imunitātes atcelšana kriminālvajāšanas uzsākšanai

Prokurors, ja šajā likumā nav noteikts citādi, saskatot pamatu saukt pie kriminālatbildības personu, kurai ar likumu noteikta kriminālprocesuālā imunitāte, vēršas kompetentajā institūcijā ar ierosinājumu atļaut šīs personas kriminālvajāšanu. Ierosinājumam pievieno uzziņu par pierādījumiem, kas pamato tās personas vainu, kuras imunitāti lūdz atcelt.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

405.pants. Lēmums par personas saukšanu pie kriminālatbildības (apsūdzība)

(1) Lēmumā par personas saukšanu pie kriminālatbildības (turpmāk arī — apsūdzība) prokurors norāda:

1) pie kriminālatbildības saucamās personas vārdu, uzvārdu un personas kodu;

2) katra inkriminētā noziedzīga nodarījuma faktiskos apstākļus, kas nosaka juridisko kvalifikāciju;

3) noziedzīga nodarījuma juridisko kvalifikāciju;

4) personas, kuras cietušas noziedzīga nodarījuma rezultātā;

5) citas personas, kuras sauktas pie kriminālatbildības par līdzdalību vai dalību tā paša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

(2) Ja noziedzīgi nodarījumi izdarīti ideālajā kopībā, šā panta pirmajā daļā minēto norāda kopā par visiem šādā kopībā izdarītajiem noziedzīgiem nodarījumiem.

(3) Lēmums par personas saukšanu pie kriminālatbildības nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

405.[1] pants. Izlemjamie jautājumi, ja ar personas saukšanu pie kriminālatbildības spēku zaudē administratīvā pārkāpuma lietā pieņemts nolēmums

(1) Ja ar lēmumu par personas saukšanu pie kriminālatbildības spēku zaudē administratīvā pārkāpuma lietā pieņemts nolēmums vai tā daļa, prokurors pieņem lēmumu par rīcību ar administratīvā pārkāpuma lietā izņemto vai konfiscēto mantu un citiem tiesību ierobežojumiem.

(2) Piedzītās un samaksātās naudas summas neatmaksā, bet par to atmaksāšanu vai ņemšanu vērā pie soda noteikšanas lemj, taisot gala nolēmumu.

(3) Par administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtā nolēmuma spēka zaudēšanu prokurors paziņo iestādei, kura pieņēmusi sākotnējo nolēmumu, un personām, kuru intereses un tiesības skar nolēmums.

(18.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

406.pants. Apsūdzības izsniegšana

(1) Pēc tam, kad pieņemts lēmums par personas saukšanu pie kriminālatbildības, prokurors nekavējoties:

1) izsniedz apsūdzētajam apsūdzības kopiju, pārliecinājies par viņa personas identitāti, un izskaidro apsūdzības būtību;

2) izsniedz apsūdzētajam rakstveida informāciju par apsūdzētā tiesībām;

3) nodrošina apsūdzētajam iespēju pieaicināt aizstāvi, ja tāds jau nav pieaicināts;

4) noskaidro, vai apsūdzētajam ir aizstāvis, vai ir pamats lūgt aizstāvja palīdzību uz valsts rēķina, vai aizstāvja piedalīšanās ir obligāta;

5) noskaidro, vai apsūdzētajam ir lūgumi, vai viņš vēlas sniegt liecību, vai viņam ir priekšlikumi par vienošanās procesa piemērošanu.

(2) Apsūdzētais par to, ka ir saņēmis apsūdzības kopiju un rakstveida informāciju par savām tiesībām, parakstās uz lēmuma par saukšanu pie kriminālatbildības un norāda datumu.

(3) Ja apsūdzētais atsakās parakstīties, prokurors to ieraksta lēmumā, norādot datumu, kad apsūdzētajam izsniegta apsūdzības kopija un rakstveida informācija par viņa tiesībām.

(4) Ja apsūdzības kopijas izsniegšanas brīdī ir klāt apsūdzētā aizstāvis un pārstāvis, arī viņi parakstās uz lēmuma par personas saukšanu pie kriminālatbildības.

(5) Ja apsūdzētais attaisnojoša iemesla dēļ nevar ierasties pie prokurora, apsūdzības kopiju un rakstveida informāciju par apsūdzētā tiesībām prokurors, savstarpēji vienojoties, var nodot apsūdzētajam personiski, ar viņa aizstāvja vai pārstāvja starpniecību, ar kurjera palīdzību vai nosūtīt pa pastu uz viņa paziņoto sūtījumu saņemšanas adresi.

(6) Ja apsūdzētā atrašanās vieta ir zināma, bet viņš izvairās ierasties pēc prokurora aicinājuma, apsūdzības kopija apsūdzētajam izsniedzama pēc viņa piespiedu atvešanas vai nosūtāma pa pastu uz viņa paziņoto sūtījumu saņemšanas adresi.

(7) Ja izsludināta apsūdzētā meklēšana, apsūdzības kopija un rakstveida informācija par apsūdzētā tiesībām izsniedzama nekavējoties pēc rakstveida paziņojuma saņemšanas par apsūdzētā aizturēšanu vai apcietināšanu.

(8) Apsūdzētajam, kas neprot valodu, kurā uzrakstīta apsūdzība, nodrošina apsūdzības tulkojumu viņam saprotamā valodā. Apsūdzības rakstveida tulkojumu nodrošina līdz pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanai.

(9) Ja apsūdzētais slēpjas citā valstī un ir izsludināta viņa meklēšana, apsūdzības kopija tiek izsniegta reizē ar oficiālā izdošanas lūguma paziņošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.05.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.10.2013.)

407.pants. Apsūdzētā pratināšana

Prokurors apsūdzēto var pratināt nekavējoties pēc apsūdzības kopijas izsniegšanas viņam vai, ja apsūdzētais lūdz laiku sagatavoties aizstāvībai,— savstarpēji saskaņotā saprātīgā termiņā.

408.pants. Apsūdzības grozīšana

(1) Ja prokuroram pēc lēmuma par personas saukšanu pie kriminālatbildības izsniegšanas apsūdzētajam rodas pamats šo lēmumu papildināt vai viņš ir ieguvis papildu pierādījumus, vai mainījušies noziedzīga nodarījuma faktiskie apstākļi un tā rezultātā nepieciešams grozīt lēmumu, prokurors raksta jaunu lēmumu par attiecīgās personas saukšanu pie kriminālatbildības un tā kopiju izsniedz apsūdzētajam.

(2) Ja nav apstiprinājusies apsūdzība par kādu no noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem persona saukta pie kriminālatbildības, prokurors ar lēmumu izbeidz kriminālvajāšanu šajā daļā un lēmuma kopiju nekavējoties nosūta personai, pret kuru kriminālvajāšana izbeigta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

409.pants. Apsūdzētā meklēšana

(1) Apturot kriminālprocesu saskaņā ar šā likuma 378.panta pirmās daļas 2.punktu, prokurors nekavējoties pieņem lēmumu par apsūdzētā meklēšanu. Ja nepieciešams, prokurors var pieņemt lēmumu par drošības līdzekļa piemērošanu apsūdzētajam vai tā grozīšanu.

(2) Lēmuma kopiju par apsūdzētā meklēšanu, kā arī lēmumu par drošības līdzekļa piemērošanu vai grozīšanu prokurors nosūta izpildīšanai operatīvās darbības subjektam atbilstoši tā kompetencei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

410.pants. Kriminālprocesa izbeigšana pret personu, kura būtiski palīdzējusi atklāt smagu vai sevišķi smagu noziegumu

(1) Ģenerālprokurors ar savu lēmumu var izbeigt kriminālprocesu pret personu, kura būtiski palīdzējusi atklāt smagu vai sevišķi smagu noziegumu, kas ir smagāks vai bīstamāks par šīs personas pašas izdarīto noziedzīgu nodarījumu.

(2) Šā panta pirmajā daļā noteiktais nav piemērojams personai, kura tiek saukta pie kriminālatbildības par Krimināllikuma 116., 117., 118., 125., 159., 160., 176., 190.[1], 251., 252. un 253.[1] pantā paredzēto sevišķi smago noziegumu izdarīšanu vai kura pati izveidojusi vai vadījusi organizētu grupu vai bandu.

(3) Lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu norāda rīcību ar noziedzīgi iegūto mantu un izlemj jautājumu par kaitējuma kompensāciju cietušajam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

411.pants. Pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas veidi

Prokurors pirmstiesas kriminālprocesu var pabeigt:

1) pieņemot lēmumu par krimināllietas nodošanu tiesai un nododot krimināllietu tiesai pēc piekritības;

2) pieņemot lēmumu par krimināllietas nodošanu tiesai paātrinātā procesa kārtībā;

3) *(izslēgts ar 20.06.2018. likumu)*;

4) slēdzot vienošanos ar apsūdzēto un nododot krimināllietu tiesai;

5) piemērojot apsūdzētajam priekšrakstu par sodu;

6) izbeidzot kriminālprocesu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības;

7) pieņemot lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu;

8) pieņemot lēmumu un nododot krimināllietu tiesai medicīniska vai audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

412.pants. Pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšana, nododot lietu tiesai

(1) Prokurors, atzinis pierādījumus par pietiekamiem, lai uzturētu apsūdzību tiesā, sastāda tiesai nododamās krimināllietas un arhīva lietas materiālu sarakstu.

(2) Tiesai nododamajā krimināllietā prokurors iekļauj materiālus, kas attiecināmi uz konkrēto noziedzīgu nodarījumu un tiks izmantoti tiesā kā pierādījumi, bet pierādīšanā neizmantojamos materiālus iekļauj arhīva lietā.

(3) Pabeidzot procesu, prokurors apsūdzētajam vai viņa aizstāvim:

1) izsniedz tiesai nododamās krimināllietas materiālu kopijas, kas attiecas uz viņam izvirzīto apsūdzību un viņa personību, ja tās jau nav izsniegtas agrāk, vai ar prokurora piekrišanu iepazīstina ar šiem materiāliem;

2) izsniedz arhīvā nodoto materiālu sarakstu;

3) *(izslēgts ar 19.01.2006. likumu)*;

4) dara zināmu, ka apsūdzētajam uzreiz pēc krimināllietas materiālu kopiju saņemšanas vai iepazīstināšanas ar krimināllietas materiāliem ir jāiesniedz prokuroram informācija par to, vai viņš vēlas aizstāvja piedalīšanos lietas iztiesāšanā un vai apsūdzētais piekrīt iespējai, ka kriminālietu apsūdzībā vai tās patstāvīgā daļā tiesa izskata bez pierādījumu pārbaudes.

(4) Ja apsūdzētais, bet obligātās aizstāvības gadījumos arī viņa aizstāvis un pārstāvis, piekrīt iespējai, ka kriminālietu apsūdzībā vai tās patstāvīgā daļā tiesa izskata bez pierādījumu pārbaudes, prokurors par to raksta protokolu, tajā norādot, vai apsūdzētais piekritis pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai visā apsūdzības apjomā vai kādā konkrētā tās daļā, kā arī izskaidro apsūdzētajam šādas piekrišanas procesuālo būtību un sekas.

(5) Cietušajam pēc viņa pieteikuma prokurors izsniedz to lietas materiālu kopijas, kas attiecas uz noziedzīgu nodarījumu, kurā persona atzīta par cietušo kriminālprocesā vai ar prokurora piekrišanu iepazīstina ar šiem krimināllietas materiāliem.

(6) Tiesmedicīniskās, tiesu psihiatriskās un tiesu psiholoģiskās ekspertīzes atzinumu kopijas neizsniedz, bet nodrošina iespēju ar tiem iepazīties. No minētajiem atzinumiem var kopēt šā likuma 203.panta otrās daļas 1.— 5. un 9. — 10.punktā norādīto informāciju.

(6^1) Skaņu vai attēlu ierakstu kopijas, kuros fiksētas nepilngadīgā, kuram ir tiesības uz aizstāvību, cietušo vai liecinieku liecības, neizsniedz, bet nodrošina iespēju ar tiem iepazīties.

(7) Iepazīstoties ar saņemto krimināllietas materiālu kopijām, apsūdzētajam ir tiesības izmantot tulka palīdzību bez maksas.

(8) Ja apsūdzētais iepazīstas ar tiesai nododamās krimināllietas materiāliem vai saņem to kopijas, kā arī tad, ja apsūdzētais atsakās no tiesībām iepazīties ar tiesai nododamās krimināllietas materiāliem vai saņemt to kopijas, prokurors par to raksta protokolu.

(9) *(Izslēgta ar 19.01.2006. likumu.)*

(10) Pēc krimināllietas materiālu kopiju izsniegšanas vai iepazīstināšanas ar krimināllietas materiāliem un šā panta trešās daļas 4.punktā minētās informācijas saņemšanas no apsūdzētā prokurors pieņem lēmumu par krimināllietas nodošanu tiesai.

(11) Pēc apsūdzētā, aizstāvja, cietušā vai pārstāvja pieteikuma prokurors nodrošina viņam iespēju iepazīties ar arhīva lietas materiāliem un saņemt nepieciešamo materiālu kopijas, par to izdarot atzīmi arhīva lietā un informējot tiesu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 14.01.2010., 21.10.2010., 18.02.2016., 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

413.pants. Lēmums par krimināllietas nodošanu tiesai

(1) Lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai prokurors norāda:

1) ziņas par apsūdzēto personu, tās paziņoto dzīvesvietu un darbavietu;

2) par kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu persona tiek apsūdzēta un lieta nodota tiesai;

3) noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju;

4) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

5) apsūdzētās personas liecību;

6) tiesā izmantojamo pierādījumu uzskaitījumu;

7) piemēroto drošības līdzekli un tā beigu termiņu;

8) cietušo personu un kompensācijas apmēru;

9) mantai uzlikto arestu;

10) apsūdzētā atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus;

11) krimināllietas lapu skaitu;

12) procesuālos izdevumus.

(2) Lēmumam pievieno lietisko pierādījumu un dokumentu sarakstu un to personu sarakstu, kuras, pēc apsūdzības domām, izsaucamas uz tiesas sēdi. Uz tiesu izsaucamo personu adreses norāda tikai sarakstā, ko nosūta tiesai.

(3) Lēmumu kopā ar krimināllietas materiāliem prokurors nekavējoties nosūta tiesai.

(4) Par lēmuma pieņemšanu un krimināllietas nosūtīšanu tiesai prokurors informē apsūdzēto un cietušo vai viņu pārstāvjus, nosūtot viņiem lēmuma kopiju, lietisko pierādījumu un dokumentu saraksta, kā arī uz tiesas sēdi izsaucamo personu saraksta kopiju un informāciju par viņu tiesībām un pienākumiem tiesā, kā arī norādot, kurai tiesai krimināllieta nosūtīta. Par lēmuma pieņemšanu un krimināllietas nosūtīšanu tiesai prokurors informē kriminālprocesā aizskarto mantas īpašnieku, kura mantai uzlikts arests. Apsūdzētajam, kas neprot valsts valodu, kurā uzrakstīts lēmums, prokurors nodrošina lēmuma tulkojumu viņam saprotamā valodā. Vienlaikus ar minēto dokumentu nosūtīšanu īpaši aizsargājamu cietušo informē arī par tiesībām 10 dienu laikā pēc dokumentu saņemšanas iesniegt tiesā lūgumu, lai viņa dalība vai uzklausīšana tiesas sēdē notiktu, izmantojot tehniskos līdzekļus.

(5) Lēmums par krimināllietas nodošanu tiesai nav pārsūdzams.

(6) Pieteiktos lūgumus un sūdzības, ko prokurors saņēmis pēc pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas, nosūta tiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010., 23.05.2013., 18.02.2016., 22.06.2017., 20.06.2018., 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

414.pants. Lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu

(Izslēgts ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

34.nodaļa. Pirmstiesas procesa īpatnības, izbeidzot kriminālprocesu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības

415.pants. Kriminālprocesa izbeigšana, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības

(1) Ja prokurors, ņemot vērā izdarītā noziedzīga nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, personu raksturojošos datus un citus lietas apstākļus, iegūst pārliecību, ka apsūdzētais turpmāk neizdarīs noziedzīgus nodarījumus, prokurors var kriminālprocesu izbeigt, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības.

(2) Lai iegūtu personu raksturojošus datus, prokurors var pieprasīt no Valsts probācijas dienesta izvērtēšanas ziņojumu.

(3) Kriminālprocesa izbeigšana, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības, pieļaujama tikai tad, ja:

1) personu apsūdz par kriminālpārkāpuma vai mazāk smaga nozieguma izdarīšanu;

2) persona agrāk nav sodīta par tīšu noziedzīgu nodarījumu;

3) pret personu pēdējo piecu gadu laikā kriminālprocess nav izbeigts, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības;

4) šādai procesa izbeigšanai piekrīt amatā augstāks prokurors.

(4) Kriminālprocesa izbeigšana pieļaujama tikai ar apsūdzētā brīvprātīgu un nepārprotami izteiktu piekrišanu.

(5) Izbeidzot kriminālprocesu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības, prokurors nosaka pārbaudes laiku atbilstoši Krimināllikumā noteiktajam.

(6) Izbeidzot kriminālprocesu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības, prokurors var uzlikt apsūdzētajam Krimināllikumā paredzētos pienākumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

415.[1] pants. Kriminālprocesa izbeigšana, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības par smagu noziegumu

(1) Ja ir šā likuma 415.pantā minētie nosacījumi, virsprokurors ar amatā augstāka prokurora piekrišanu var izbeigt kriminālprocesu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības personu, kuru apsūdz smaga nozieguma izdarīšanā un kura būtiski palīdzējusi atklāt smagu vai sevišķi smagu noziegumu, kas ir smagāks vai bīstamāks par šīs personas pašas izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

(2) Šā panta pirmajā daļā noteiktais nav piemērojams personai, kura tiek saukta pie kriminālatbildības par Krimināllikuma 125., 159., 160., 176., 190.[1], 251., 252. un 253.[1] pantā paredzēto smago noziegumu izdarīšanu vai kura pati bijusi nozieguma organizētāja.

(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

416.pants. Lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības

Lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības, prokurors norāda:

1) par kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu persona apsūdzēta;

2) kriminālprocesa izbeigšanas pamatojumu;

3) pārbaudes laiku;

4) apsūdzētajai personai uzliktos pienākumus;

5) institūciju, kurai uzdots kontrolēt attiecīgās personas uzvedību;

6) piemērotā drošības līdzekļa atcelšanu.

417.pants. Iepazīstināšana ar lēmumu un krimināllietas materiāliem

(1) Personai, attiecībā uz kuru izbeidz kriminālprocesu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības, izsniedz lēmuma

kopiju, izskaidro, kādas sekas ir šādai kriminālprocesa izbeigšanai, un informē par tās tiesībām iepazīties ar krimināllietas materiāliem. Persona ar parakstu apliecina, ka piekrīt noziedzīga nodarījuma kvalifikācijai un labprātīgi apņemas pildīt lēmumā minētos pienākumus.

(2) Prokurors nosūta cietušajam lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības, kopiju un paziņo par viņa tiesībām iepazīties ar krimināllietas materiāliem un pārsūdzēt pieņemto lēmumu nākamajam amatā augstākam prokuroram.

(3) Lēmums stājas spēkā, ja 10 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas cietušais nav to pārsūdzējis vai arī viņa sūdzība noraidīta. Amatā augstāka prokurora lēmums nav pārsūdzams.

(4) Pēc lēmuma stāšanās spēkā tā kopiju prokurors triju darba dienu laikā nosūta iestādei, kura veic šā lēmuma izpildi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

418.pants. Sekas kriminālprocesa izbeigšanai, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības

(1) Lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu pilnā apjomā stājas spēkā pēc pārbaudes laika izbeigšanās un noteikto pienākumu izpildes.

(2) Ja persona izpilda uzliktos pienākumus un pārbaudes laikā neizdara jaunu tīšu noziedzīgu nodarījumu, uzskatāms, ka kriminālprocess pret to ir izbeigts un par to pašu nodarījumu pret šo personu nevar tikt atjaunots, izņemot šajā likumā īpaši paredzētos gadījumus.

(3) Kriminālprocesu par to pašu nodarījumu attiecībā uz personu, pret kuru tas bija izbeigts, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības, var atjaunot vienīgi šādos gadījumos:

1) persona nav izpildījusi tai uzliktos pienākumus;

2) pārbaudes laikā persona izdarījusi jaunu tīšu noziedzīgu nodarījumu;

3) prokurors lēmumu pieņēmis interešu konflikta situācijā;

4) persona ar pretlikumīgu darbību ietekmējusi liecinošās personas sniegt nepatiesas liecības vai citādi viltojusi pierādījumus;

5) atklāti jauni apstākļi, kuri prokuroram nebija zināmi lēmuma pieņemšanas brīdī un kuri apstiprina, ka persona faktiski izdarījusi smagu vai sevišķi smagu noziegumu, kas šo apstākļu nezināšanas rezultātā kļūdaini kvalificēts kā kriminālpārkāpums vai mazāk smags noziegums.

(4) Informāciju par kriminālprocesa izbeigšanu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības, saglabā Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

419.pants. Uzraudzība pār kriminālprocesa izbeigšanu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības

(1) Prokurors, kurš pieņēmis lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības, pēc pārbaudes termiņa izbeigšanās, pamatojoties uz personas uzvedību, kontrolējušās institūcijas sniegto informāciju, izdara lēmumā atzīmi par nosacījumu izpildi un lēmuma stāšanos spēkā pilnā apjomā.

(2) Ja konstatēti šā likuma 418.panta trešajā daļā minētie apstākļi, prokurors atceļ lēmumu, atjauno kriminālprocesu un virza to, ievērojot šā likuma nosacījumus par pirmstiesas kriminālprocesu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

35.nodaļa. Pirmstiesas kriminālprocesa īpatnības, piemērojot prokurora priekšrakstu par sodu

420.pants. Prokurora priekšraksta par sodu piemērošanas pieļaujamība

(1) Ja persona izdarījusi krimināpārkāpumu, mazāk smagu noziegumu vai smagu noziegumu, par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz pieciem gadiem, un prokurors, ņemot vērā izdarītā noziedzīga nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, personu raksturojošus datus un citus lietas apstākļus, ir guvis pārliecību, ka šai personai nevajadzētu piemērot brīvības atņemšanas sodu, taču to nevar atstāt nesodītu, viņš var pabeigt kriminālprocesu, sastādot priekšrakstu par sodu. Prokurora priekšrakstu par sodu, ja persona izdarījusi smagu noziegumu, par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz pieciem gadiem, var sastādīt, ja tam piekrīt amatā augstāks prokurors.

(2) Lai iegūtu personu raksturojošus datus, prokurors var pieprasīt no Valsts probācijas dienesta izvērtēšanas ziņojumu.

(3) Ja viena persona izdarījusi vairākus noziedzīgus nodarījumus, priekšrakstu par sodu var piemērot tikai par visiem tās noziedzīgiem nodarījumiem.

(4) Ja par vienu noziedzīgu nodarījumu apsūdzētas vairākas personas, priekšrakstu par sodu var piemērot personai, kurai šāda piemērošana iespējama saskaņā ar šo likumu.

(5) Prokurors priekšrakstu par sodu sastāda, ja apsūdzētais savu vainu atzīst, ir kompensējis cietušajam radīto kaitējumu, kā arī atlīdzinājis valsts izmaksāto kompensāciju un piekrīt kriminālprocesa pabeigšanai, piemērojot viņam sodu. Ja apsūdzētais nav kompensējis cietušajam radīto kaitējumu un tas nepārsniedz triju Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmēru, prokurors var sastādīt priekšrakstu par sodu, ja apsūdzētais piekrīt pieteiktās kompensācijas apmēram.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 20.12.2012., 18.02.2016., 20.06.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

421.pants. Prokurora priekšraksts par sodu

(1) Ja prokurors ir konstatējis, ka var pabeigt kriminālprocesu, nosakot personai sodu, viņš sastāda prokurora priekšrakstu par sodu, kurā iekļauj lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu un rezolutīvajā daļā norāda sodu, lēmumu par kaitējuma kompensāciju cietušajam un tās piedziņu, nosakot termiņu labprātīgai kaitējuma kompensācijas samaksai — 30 dienas no priekšraksta par sodu spēkā stāšanās dienas.

(2) Prokurors savā priekšrakstā par sodu apsūdzētajai personai var piemērot naudas sodu vai piespiedu darbu, kā arī papildsodus — tiesību ierobežošana vai probācijas uzraudzība — saskaņā ar Krimināllikumā noteikto.

(2[1]) Prokurors priekšrakstā par sodu papildus norāda informāciju par soda izpildes iestādi un ierašanās termiņu.

(3) *(Izslēgta ar 18.02.2016. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 08.07.2011., 18.02.2016., 20.06.2018. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

422.pants. Iepazīstināšana ar krimināllietas materiāliem

(1) Personai, pret kuru pabeidz kriminālprocesu ar prokurora priekšrakstu par sodu, izsniedz šā priekšraksta kopiju un informē par tiesībām iepazīties ar krimināllietas materiāliem, izskaidro kriminālprocesa pabeigšanas sekas. Persona parakstās, ka piekrīt noziedzīga nodarījuma kvalifikācijai un apņemas izpildīt priekšrakstā noteikto sodu. Apsūdzētais savu piekrišanu var izteikt nekavējoties vai piecu darba dienu laikā no kopiju saņemšanas dienas. Piekrišanu nevar atsaukt.

(2) Procesa virzītājs nosūta cietušajam priekšraksta par sodu kopiju un paziņo par viņa tiesībām iepazīties ar krimināllietas materiāliem, kā arī pārsūdzēt pieņemto lēmumu 10 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas dienas. Ja cietušais, kurš neprot valsts valodu un kura pastāvīgā dzīvesvieta ir ārvalstī, ir pieteicis lūgumu saņemt priekšraksta par sodu rakstveida tulkojumu, procesa virzītājs nosūta cietušajam minētā priekšraksta rakstveida tulkojumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

423.pants. Prokurora priekšraksta par sodu sekas

(1) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu.)*

(2) Ja persona ir piekritusi priekšrakstam par sodu, taču to nepilda, par soda izpildi atbildīgā institūcija šajā likumā noteiktajā kārtībā ierosina jautājumu par soda aizstāšanu likumā paredzētajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005. un 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

36. nodaļa. Pirmstiesas kriminālprocesa īpatnības paātrinātajā procesā

(Nodaļas nosaukums 20.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

424. pants. Paātrinātā procesa piemērošanas pieļaujamība

Procesa virzītājs var piemērot paātrināto procesu, ja:

1) noskaidrota persona, kas izdarījusi noziedzīgu nodarījumu;

2) persona izdarījusi kriminālpārkāpumu, mazāk smagu vai smagu noziegumu;

3) izmeklēšanu iespējams pabeigt paātrinātajam procesam paredzētajā termiņā un apjomā.

(20.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

425. pants. Izmeklēšanas virzība paātrinātajā procesā

(1) Procesa virzītājs pēc izmeklēšanas uzsākšanas:

1) noskaidro izdarītā noziedzīga nodarījuma apstākļus;

2) noskaidro noziedzīgā nodarījumā cietušo personu;

3) noskaidro ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma raksturu un apmēru;

4) atzīst personu par aizdomās turēto;

5) iegūst liecības;

6) ja nepieciešams, veic citas procesuālās darbības.

(2) Procesa virzītājs nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 dienu laikā vai gadījumos, kad jāveic ekspertīze, ne vēlāk kā 30 dienu laikā no kriminālprocesa uzsākšanas lietas materiālus ar pavadrakstu iesniedz prokuroram.

(3) Ja kriminālprocess netiek nodots prokuroram šajā pantā noteiktajā termiņā, izmeklēšana tiek turpināta vispārējā kārtībā.

(20.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

425.[1] pants. Paātrinātā procesa protokols

(1) Piemērojot paātrināto procesu, procesa virzītājs veiktās procesuālās darbības un konstatētās ziņas var ietvert vienā procesuālā dokumentā — paātrinātā procesa protokolā.

(2) Protokolā norāda:

1) ziņas par procesa virzītāju vai, ja procesuālo darbību veic cita amatpersona, to norāda protokolā pie attiecīgās darbības;

2) lēmumu rezolūcijas veidā par kriminālprocesa uzsākšanu;

3) ziņas par noziedzīga nodarījuma apstākļiem, noziedzīga nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma raksturu un apmēru un noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju;

4) lēmumu rezolūcijas veidā par personas atzīšanu par aizdomās turēto, ietverot šā likuma 398.[1] panta pirmajā daļā norādīto informāciju, ciktāl šāda informācija jau nav ietverta paātrinātā procesa protokolā, kā arī lēmumus rezolūcijas veidā, kas saistīti ar aizdomās turētās personas pārstāvību;

5) informāciju par pieņemtā lēmuma paziņošanu, rakstveida informācijas par tiesībām un pienākumiem izsniegšanu, kā arī likumā paredzētajos gadījumos tiesību izskaidrošanu aizdomās turētajai personai;

6) aizdomās turētā paziņoto sūtījumu saņemšanas pasta vai elektronisko adresi;

7) personas piekrišanu tikt atzītai par cietušo, lēmumu rezolūcijas veidā par personas atzīšanu par cietušo, lēmumus rezolūcijas veidā, kas saistīti ar cietušā pārstāvību, rakstveida informācijas par tiesībām un pienākumiem izsniegšanu, kā arī likumā paredzētajos gadījumos tiesību izskaidrošanu cietušajai personai;

8) cietušā pieteikto kaitējuma kompensācijas apmēru;

9) personu sniegtās liecības;

10) citas procesuālo darbību laikā iegūtās ziņas par faktiem, kurām ir nozīme lietas izlemšanā.

(3) Iesaistīto personu iepazīstina ar protokola sadaļu, kas attiecināma uz procesuālo darbību, kura saistīta ar šo personu, un tā paraksta attiecīgo protokola sadaļu.

(4) Procesuālo darbību fiksē atbilstoši vispārējai kārtībai, ja tās fiksēšana paātrinātā procesa protokolā nav iespējama vai ir apgrūtināta.
(20.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

426. pants. Prokurora darbības, saņemot kriminālprocesu paātrinātā procesa kārtībā

(1) Prokurors, saņemot kriminālprocesu paātrinātā procesa kārtībā, izlemj par pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas veidu.

(2) Turpinot kriminālprocesu paātrinātā procesa kārtībā, prokurors nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc kriminālprocesa materiālu saņemšanas pieņem lēmumu par lietas nodošanu tiesai.

(3) Ja prokurors uzskata, ka izmeklēšanā nav savākti pietiekami pierādījumi, lai personu sauktu pie kriminālatbildības, viņš materiālus nosūta atpakaļ ar pavadrakstu izmeklēšanas iestādei izmeklēšanas turpināšanai, norādot uz nepieciešamību veikt konkrētas procesuālās darbības.
(20.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

427. pants. Lēmums par krimināllietas nodošanu tiesai paātrinātā procesa kārtībā

(1) Lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai paātrinātā procesa kārtībā prokurors norāda:

1) personu, kurai ir tiesības uz aizstāvību (vārds, uzvārds, personas kods, paziņotā dzīvesvieta un darbavieta);

2) par kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu persona tiek apsūdzēta un nodota tiesai;

3) noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju;

4) tiesā izmantojamos pierādījumus;

5) atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus;

6) piemēroto drošības līdzekli;

7) cietušo personu un kompensācijas apmēru;

8) lietas iztiesāšanas laiku un vietu.

(2) Lietas iztiesāšanas laiku prokurors nosaka, saskaņojot to ar tiesu, taču laiks līdz tiesas sēdei nedrīkst būt ilgāks par 10 dienām, skaitot no dienas, kad apsūdzētajam izsniegta lēmuma kopija.

(3) Lēmumam pievieno lietisko pierādījumu un dokumentu sarakstu un to personu sarakstu, kuras, pēc apsūdzības un aizstāvības domām, izsaucamas uz tiesas sēdi. Vienlaikus prokurors uzaicina uz tiesas sēdi izsaucamās personas.

(4) Pieņemtais lēmums par krimināllietas nodošanu tiesai vienlaikus uzskatāms arī par lēmumu par personas saukšanu pie kriminālatbildības.

(5) Lēmuma kopiju kopā ar lietas materiālu kopijām nekavējoties izsniedz apsūdzētajam vai ar prokurora piekrišanu iepazīstina viņu ar šiem materiāliem. Ja apsūdzētais neprot valodu, kurā uzrakstīts lēmums, viņam nodrošina šā lēmuma rakstveida tulkojumu saprotamā valodā. Lēmuma kopiju izsniedz arī cietušajam.

(6) Prokurors pēc lēmuma kopijas izsniegšanas apsūdzētajam rakstveidā fiksē informāciju par apsūdzētā attieksmi pret izvirzīto apsūdzību, to, vai apsūdzētais vēlas aizstāvja vai tulka piedalīšanos lietas iztiesāšanā un vai piekrīt iespējai, ka tiesa krimināllietu izskata bez pierādījumu pārbaudes.

(7) Pēc lēmuma kopijas izsniegšanas prokurors pieņemto lēmumu un krimināllietas materiālus nosūta tiesai.

(8) Lēmums par krimināllietas nodošanu tiesai paātrinātā procesa kārtībā nav pārsūdzams.

(9) Pēc lietas nosūtīšanas tiesai visi lūgumi un sūdzības sūtāmas tieši tiesai.
(20.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

37.nodaļa. Pirmstiesas kriminālprocesa īpatnības saīsinātajā procesā

(Nodaļa izslēgta ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

428.pants. Saīsinātā procesa piemērošanas pieļaujamība
(Izslēgts ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

429.pants. Izmeklēšanas virzība saīsinātā procesa kārtībā
(Izslēgts ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

430.pants. Prokurora darbības pirmstiesas saīsinātajā procesā
(Izslēgts ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

431.pants. Lēmums par krimināllietas nodošanu tiesai saīsinātā procesa kārtībā
(Izslēgts ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

432.pants. Iepazīstināšana ar lietas materiāliem saīsinātajā procesā
(Izslēgts ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

38.nodaļa. Vienošanās piemērošana pirmstiesas kriminālprocesā

433.pants. Pamats vienošanās piemērošanai

(1) Prokurors pēc savas paša, apsūdzētā un viņa aizstāvja iniciatīvas var slēgt vienošanos par vainas atzīšanu un sodu, ja ir noskaidroti apstākļi, kas attiecas uz pierādīšanas priekšmetu, un apsūdzētais piekrīt viņam inkriminētā nodarījuma apjomam, kvalifikācijai, radītā kaitējuma novērtējumam un vienošanās procesa piemērošanai.

(2) Vienošanās procesu nevar piemērot, ja vienā kriminālprocesā ir vairāki apsūdzētie un vienošanos par vainas atzīšanu un sodu nevar piemērot visiem apsūdzētajiem.

434.pants. Pārrunas par vienošanās slēgšanu

(1) Ja prokurors, ceļot apsūdzību vai turpinot kriminālvajāšanu, atzīst par iespējamu procesā slēgt vienošanos, viņš izskaidro apsūdzētajam un nepilngadīgā apsūdzētā pārstāvim iespēju noregulēt krimināltiesiskās attiecības, slēdzot vienošanos, tās sekas un apsūdzētā tiesības vienošanās procesā.

(2) Saņēmis apsūdzētā un nepilngadīgā apsūdzētā pārstāvja piekrišanu slēgt vienošanos, prokurors sagatavo vienošanās projektu un uzsāk pārrunas ar apsūdzēto, viņa aizstāvi un nepilngadīgā apsūdzētā pārstāvi par vienošanās elementiem.

(3) Ja apsūdzētais un nepilngadīgā apsūdzētā pārstāvis piekrīt celtajai un izsniegtajai apsūdzībai, noziedzīga nodarījuma kvalifikācijai un radīto kaitējumu novērtējumam, sākas pārrunas par soda veidu un mēru, kuru prokurors lūgs tiesu piespriest.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

435.pants. Apsūdzētā tiesības vienošanās procesā

Apsūdzētajam vienošanās procesā ir tiesības:

1) piekrist vai nepiekrist vienošanās slēgšanai;

2) pieteikt noraidījumus;

3) izteikt savu priekšlikumu par soda veidu un mēru;

4) saņemt krimināllietas materiālu kopijas pēc vienošanās noslēgšanas;

5) zināt, par kādu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu viņš tiks apsūdzēts tiesā un kādu soda veidu un mēru prokurors lūgs tiesu piespriest;

6) piedalīties vienošanās izskatīšanā tiesā;

7) sniegt paskaidrojumus par vienošanās gaitu;

7^1) iesniegt iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā;

8) atteikties no noslēgtās vienošanās līdz brīdim, kad tiesa dodas uz apspriežu istabu, lai pieņemtu nolēmumu;

9) pārsūdzēt nolēmumu;

10) iepazīties ar tiesas sēdes protokolu;

11) saņemt aizstāvja juridisko palīdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

436.pants. Cietušā tiesības vienošanās procesā

(1) Ja kriminālprocess tiek turpināts kā vienošanās process, procesa virzītājs — prokurors — nosūta cietušajam vienošanās protokola kopiju un informāciju par tiesībām vienošanās procesā.

(2) Cietušajam ir tiesības:

1) pieteikt noraidījumus;

2) savlaicīgi saņemt informāciju par to, kad un kur tiesa izskatīs vienošanos;

3) piedalīties vienošanās izskatīšanā tiesā;

4) izteikt savus iebildumus pret vienošanās apstiprināšanu;

4[1]) iesniegt iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā;

5) iesniegt kasācijas sūdzību par vienošanās procesa procedūras pārkāpumiem vai Krimināllikuma normu pārkāpumiem;

6) piedalīties lietas izskatīšanā kasācijas instances tiesā šā likuma 101.pantā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

437.pants. Vienošanās protokols

(1) Vienošanās protokolā norāda:

1) darbības norises vietu un datumu;

2) procesuālās darbības veicēja amatu, vārdu un uzvārdu;

3) apsūdzētā, apsūdzētā — nepilngadīgās personas pārstāvja vārdu, uzvārdu un personas kodu, bet, ja tāda nav, — dzimšanas gadu un datumu, kā arī aizstāvja vārdu, uzvārdu un prakses vietu;

4) noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietu, laiku un īsu tā aprakstu;

5) noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju;

6) ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma apmēru un vienošanos par tā atlīdzināšanu;

7) apsūdzētā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus;

8) ziņas par apsūdzētā personu;

9) sodu, kādu prokurors lūgs tiesu piespriest;

10) apsūdzētajam piemērotā ar brīvības atņemšanu saistītā drošības līdzekļa, kā arī aizturēšanas termiņa ieskaitīšanu soda termiņā.

(2) Ja apsūdzētais izdarījis vairākus noziedzīgus nodarījumus, prokurors norāda, kādu sodu viņš lūgs piespriest par katru no noziedzīgiem nodarījumiem un galīgo sodu. Šis noteikums jāievēro arī gadījumos, kad apsūdzētajam tiek noteikts sods pēc vairākiem spriedumiem.

(3) Vienošanos paraksta apsūdzētais, aizstāvis, apsūdzētā — nepilngadīgās personas pārstāvis un prokurors, un tās kopiju izsniedz apsūdzētajam vai viņa pārstāvim.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

438.pants. Krimināllietas nosūtīšana tiesai

(1) Prokurors pēc vienošanās noslēgšanas krimināllietas materiālus kopā ar vienošanās protokolu nosūta tiesai, ierosinot tai apstiprināt noslēgto vienošanos.

(2) Ierosinājumā tiesai prokurors:

1) informē par noslēgto vienošanos;

2) informē par apsūdzētajam piemēroto drošības līdzekli;

3) min pierādījumus, kuri apstiprina noziedzīga nodarījuma izdarīšanu un apsūdzētā vainu;

4) norāda ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma apmēru un vienošanos par tā atlīdzināšanu;

4^1) informē par mantai uzlikto arestu;

4^2) norāda mantu, kura atzīstama par noziedzīgi iegūtu, un iespējamo rīcību ar to;

5) informē par procesuālajiem izdevumiem;

6) min lietiskos pierādījumus, dokumentus, ar noziedzīgu nodarījumu saistīto mantu, citus procesa laikā izņemtos priekšmetus un vērtības, to atrašanās vietu un iespējamo rīcību ar tiem;

7) lūdz tiesu apstiprināt noslēgto vienošanos un piespriest tajā paredzēto sodu.

(3) Prokurors rakstveidā informē apsūdzēto, viņa aizstāvi, cietušo un viņu pārstāvjus par to, kurai tiesai lieta nosūtīta. Apsūdzētajam vai viņa pārstāvim nosūta ierosinājuma kopiju.

(4) Pēc lietas nosūtīšanas tiesai visi lūgumi un sūdzības jāsūta tieši tiesai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

39.nodaļa. Pirmstiesas kriminālprocesa īpatnības, piemērojot piespiedu ietekmēšanas līdzekļus juridiskajai personai

439.pants. Kriminālprocesa kārtība

(1) Ja kriminālprocesa gaitā ir noskaidrots, ka, visticamāk, ir pamats piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai, procesa virzītājs pieņem motivētu lēmumu par to, ka tiek uzsākts process piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai. Par pieņemto lēmumu procesa virzītājs paziņo attiecīgajai juridiskajai personai, nosūtot lēmuma kopiju, kā arī informējot par tās tiesībām un pienākumiem.

(2) Process piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai notiek šajā likumā noteiktajā kārtībā uzsākta kriminālprocesa ietvaros.

(3) Procesa virzītājs procesu par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai ar lēmumu var izdalīt atsevišķā lietvedībā šādos gadījumos:

1) kriminālprocess pret fizisko personu tiek izbeigts, pamatojoties uz nereabilitējošiem apstākļiem;

2) konstatēti apstākļi, kas liedz noskaidrot vai saukt pie krimināatbildības konkrētu fizisko personu, vai objektīvu iemeslu dēļ krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā (saprātīgā laika periodā) nav iespējama;

3) lai savlaicīgi atrisinātu kriminālatiesiskās attiecības ar fizisko personu, kurai ir tiesības uz aizstāvību;

4) to lūdz juridiskās personas pārstāvis.

(3^1) Procesu piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai var uzsākt procesuāli pilnvarota amatpersona arī gadījumos, kad ir noskaidrots šā panta pirmajā daļā noteiktais pamats procesa uzsākšanai pret juridisko personu un pastāv kāds no šādiem nosacījumiem:

1) kriminālprocesu atteikts uzsākt vai kriminālprocess pabeigts, pamatojoties uz nereabilitējošiem apstākļiem;

2) ir reāla iespēja, ka ārpus Latvijas teritorijas izdarīts noziedzīgs nodarījums Latvijas Republikā reģistrētas juridiskās personas interesēs, labā vai tās nepienācīgas pārraudzības vai kontroles rezultātā.

(4) Lēmumam, ar kuru process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai izdalīts atsevišķā lietvedībā, pievieno izdalīto krimināllietas materiālu kopijas un to sarakstu.

(5) Lēmums, ar kuru process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai izdalīts atsevišķā lietvedībā, nav pārsūdzams.

(6) Atsevišķā lietvedībā izdalīts process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai vai process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai šā panta 3.[1] daļā noteiktajos gadījumos notiek, ievērojot šajā likumā noteikto vispārējo kārtību, ja vien šajā likumā nav noteikts citādi.

(14.03.2013. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.05.2014., 18.02.2016. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

439.[1] pants. Lēmums par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanas juridiskajai personai procesa uzsākšanu

(1) Lēmumā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanas procesa uzsākšanu procesa virzītājs norāda:

1) noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļus;

2) noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju;

3) pamatojumu pieņēmumam, ka izmeklējamais noziedzīgais nodarījums, visticamāk, izdarīts juridiskās personas interesēs, labā vai nepienācīgas pārraudzības vai kontroles rezultātā;

4) juridiskās personas nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi.

(2) Lēmums par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanas juridiskajai personai procesa uzsākšanu nav pārsūdzams.

(3) Ja izmeklēšanas laikā ir mainījušies šā panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punktā minētie apstākļi, procesa virzītājs pieņem lēmumu. Par šāda lēmuma pieņemšanu paziņo juridiskajai personai. Lēmums par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanas procesā konstatēto apstākļu maiņu nav pārsūdzams.

(14.03.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

440.pants. Pirmstiesas kriminālprocesā noskaidrojamie apstākļi

Pirmstiesas procesā piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanai juridiskajai personai noskaidro:

1) noziedzīga nodarījuma izdarīšanas apstākļus;

2) fiziskās personas, ja tāda zināma, statusu juridiskās personas institūcijās;

3) juridiskās personas faktisko rīcību;

4) juridiskās personas veikto darbību raksturu un radušās sekas;

5) juridiskās personas veiktos pasākumus, lai novērstu noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

6) juridiskās personas lielumu, nodarbošanās veidu un finansiālo stāvokli.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.03.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

440.[1] pants. Izmeklēšanas pabeigšana, ja uzsākts process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu

(1) Ierosinot kriminālvajāšanas uzsākšanu vai piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanas procesa turpināšanu (ja process pret juridisko personu izdalīts atsevišķā lietvedībā vai uzsākts, pamatojoties uz šā likuma 439.panta 3.[1] daļu) un nododot kriminālllietas materiālus prokuroram, izmeklētājs attiecīgajā lēmumā papildus vispārējām prasībām norāda šā likuma 440.pantā minētos apstākļus un pamatojumu piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai, kā arī juridiskās personas nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi.

(2) Izmeklētāja lēmums par procesa turpināšanu piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai nav pārsūdzams.

(14.03.2013. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

441.pants. Pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšana

(1) Pabeidzot pirmstiesas procesu un pieņemot lēmumu par krimināllietas nodošanu tiesai, prokurors papildus vispārējām prasībām norāda pirmstiesas procesā noskaidrotos šā likuma 440.pantā minētos apstākļus un pamatu piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanai juridiskajai personai.

(2) Ja process pret juridisko personu izdalīts atsevišķā lietvedībā vai uzsākts, pamatojoties uz šā likuma 439.panta 3.[1] daļu, prokurors 10 dienu laikā pēc izmeklētāja lēmuma par procesa turpināšanu piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai un procesa materiālu saņemšanas un izvērtēšanas veic vienu no šādām darbībām:

1) atceļ izmeklētāja lēmumu par procesa turpināšanu piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai un atdod procesa materiālus atpakaļ izmeklēšanas iestādei konkrētu procesuālo darbību veikšanai;

2) atceļ izmeklētāja lēmumus par kriminālprocesa izdalīšanu atsevišķā lietvedībā un par procesa turpināšanu piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai un atdod procesa materiālus atpakaļ izmeklēšanas iestādei izmeklēšanas turpināšanai, ja prokurors nepiekrīt procesa turpināšanai, jo konstatē apstākļus, kas to nepieļauj, vai uzskata, ka nav pamata procesa turpināšanai piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai;

3) pieņem lēmumu par procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai nodošanu tiesai, kas nav pārsūdzams;

4) sastāda prokurora priekšrakstu par piespiedu ietekmēšanas līdzekli.

(3) Prokurors, izdalot atsevišķā lietvedībā procesu par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai, var pabeigt to, pieņemot šā panta otrās daļas 2.punktā minēto lēmumu vai lēmumu par procesa piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai izbeigšanu vai sastādot prokurora priekšrakstu par piespiedu ietekmēšanas līdzekli.

(4) Lēmumam par procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu nodošanu tiesai pievieno lietisko pierādījumu un dokumentu sarakstu un to personu sarakstu, kuras izsaucamas uz tiesas sēdi. Uz tiesu izsaucamo personu adreses norāda tikai sarakstā, ko nosūta tiesai.

(5) Pēc lēmuma par procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai nodošanu tiesai pieņemšanas, prokurors nosūta lēmuma kopiju juridiskajai personai un cietušajam, izskaidrojot tiesības 10 dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas saņemt procesa materiālu kopijas vai ar prokurora piekrišanu iepazīties ar šiem materiāliem.

(6) Prokurors pēc šā panta ceturtajā un piektajā daļā noteikto darbību veikšanas lēmumu kopā ar procesa materiāliem nosūta tiesai. Lēmumu un procesa materiālus nosūta tiesai arī gadījumā, kad juridiskā persona vai cietušais nav izteikuši vēlēšanos saņemt procesa materiālu kopijas vai iepazīties ar tiem.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.03.2013. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

441.[1] pants. Procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai īpatnības, piemērojot prokurora priekšrakstu

(1) Ja ir izdarīts krimināpārkāpums, mazāk smags noziegums vai smags noziegums, par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz pieciem gadiem, un juridiskās personas pārstāvis atzīst noziedzīga nodarījuma izdarīšanas faktu, cietušajam radītais kaitējums ir kompensēts un pārstāvis piekrīt procesa pabeigšanai, piemērojot juridiskajai personai piespiedu ietekmēšanas līdzekli, prokurors var pabeigt procesu, sastādot priekšrakstu par piespiedu ietekmēšanas līdzekli. Prokurora priekšrakstu par piespiedu ietekmēšanas līdzekli, ja izdarīts smags noziegums, par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz pieciem gadiem, var sastādīt, ja tam piekrīt amatā augstāks prokurors.

(2) Prokurors priekšrakstā par piespiedu ietekmēšanas līdzekli iekļauj lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu vispārējās prasības, norāda šā likuma 440.pantā minētos apstākļus un pamatu piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai, rezolutīvajā daļā norāda piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veidu.

(3) Prokurors priekšrakstā par piespiedu ietekmēšanas līdzekli var noteikt tiesību ierobežošanu vai naudas piedziņu saskaņā ar Krimināllikumā noteikto.

(4) Juridiskajai personai, pret kuru pabeidz procesu ar prokurora priekšrakstu par piespiedu ietekmēšanas līdzekli, izsniedz šā priekšraksta kopiju, to informē par tiesībām iepazīties ar krimināllietas vai izdalītā procesa materiāliem un tai izskaidro procesa pabeigšanas sekas. Juridiskās personas pārstāvis ar parakstu apliecina, ka piekrīt noziedzīga nodarījuma kvalifikācijai. Juridiskās personas pārstāvis piekrišanu var izteikt nekavējoties vai piecu darba dienu laikā no kopiju saņemšanas dienas. Piekrišanu nevar atsaukt.

(5) Prokurors nosūta cietušajam priekšraksta par piespiedu ietekmēšanas līdzekli kopiju un paziņo par viņa tiesībām iepazīties ar krimināllietas vai izdalītā procesa materiāliem, kā arī pārsūdzēt pieņemto lēmumu 10 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas dienas.

(14.03.2013. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

441.[2] pants. Lēmums par procesa piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai nodošanu tiesai

Lēmumā par procesa piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai nodošanu tiesai prokurors, papildus vispārējām prasībām norāda šā likuma 440.pantā minētos apstākļus un pamatojumu piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai, kā arī juridiskās personas nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi.

(14.03.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

441.[3] pants. Pirmstiesas procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai izbeigšana

(1) Procesa virzītājs var pieņemt lēmumu par pirmstiesas procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu izbeigšanu, ja noskaidroti šā likuma 377.panta 1., 2., 3., 8. vai 10.punktā minētie apstākļi.

(2) Izmeklētājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu vai prokurors var pieņemt lēmumu par pirmstiesas procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu izbeigšanu, ja pirmstiesas procesā nav izdevies pierādīt, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts juridiskās personas interesēs, labā vai nepienācīgas pārraudzības vai kontroles rezultātā un nav iespējams savākt papildu pierādījumus.

(29.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

441.[4] pants. Lēmums par pirmstiesas procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai izbeigšanu

(1) Lēmumā par pirmstiesas procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai izbeigšanu norāda:

1) procesa uzsākšanas pamatu;

2) kad un saistībā ar kādu noziedzīgu nodarījumu process uzsākts;

3) procesa izbeigšanas iemeslu un pamatu;

4) aresta atcelšanu mantai;

5) rīcību ar izņemtajiem priekšmetiem un vērtībām;

6) lēmuma pārsūdzēšanas kārtību.

(2) Ja vienlaikus tiek izbeigts kriminālprocess un pirmstiesas process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu, lēmums tiek sastādīts atbilstoši šā likuma 392.[1] panta 4.[1] daļā noteiktajam.

(3) Lēmuma par pirmstiesas procesa izbeigšanu kopiju nekavējoties nosūta uzraugošajam prokuroram. Cietušajam un juridiskajai personai nosūta vai izsniedz lēmuma par procesa izbeigšanu kopiju.

(29.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

441.[5] pants. Izbeigtā pirmstiesas procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai atjaunošana

(1) Procesuāli pilnvarota persona izbeigtu pirmstiesas procesu par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai var atjaunot, atceļot lēmumu par izbeigšanu, ja konstatēts, ka tā pieņemšanai nebija likumīga pamata, vai ja atklāti jauni apstākļi, kuri nebija zināmi procesa virzītājam lēmuma pieņemšanas brīdī un kuriem ir būtiska nozīme lēmuma pieņemšanā.

(2) Pirmstiesas procesu par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai var atjaunot, ja nav iestājies kriminālatbildības noilgums.

(29.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

441.[6] pants. Vienošanās procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai

(1) Procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai pēc prokurora vai juridiskās personas iniciatīvas var tikt slēgta vienošanās par piespiedu ietekmēšanas līdzekli, ja:

1) ir noskaidroti apstākļi, kas attiecas uz pierādīšanas priekšmetu;

2) juridiskā persona atzīst noziedzīga nodarījuma izdarīšanas faktu;

3) juridiskā persona piekrīt nodarījuma, saistībā ar kuru piespiedu ietekmēšanas līdzeklis tiek piemērots, apjomam, kvalifikācijai, radītā kaitējuma novērtējumam un vienošanās piemērošanai.

(2) Ja prokurors atzīst par iespējamu procesā slēgt vienošanos, viņš veic šādas darbības:

1) izskaidro juridiskajai personai iespēju noregulēt krimināltiesiskās attiecības, slēdzot vienošanos, šīs personas tiesības, slēdzot vienošanos, un vienošanās sekas;

2) *(izslēgts ar 11.06.2020. likumu).*

(3) Saņēmis juridiskās personas piekrišanu slēgt vienošanos, prokurors sagatavo vienošanās projektu un uzsāk pārrunas ar juridisko personu par vienošanās elementiem.

(4) Ja juridiskā persona piekrīt noziedzīga nodarījuma, saistībā ar kuru piespiedu ietekmēšanas līdzeklis tiek piemērots, kvalifikācijai un radītā kaitējuma novērtējumam, sākas pārrunas par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veidu un mēru, kuru prokurors lūgs tiesu piespriest.

(5) Juridiskajai personai vienošanās procesā ir tiesības:

1) piekrist vai nepiekrist vienošanās slēgšanai;

2) pieteikt noraidījumus;

3) izteikt savu priekšlikumu par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veidu un mēru;

4) pēc vienošanās noslēgšanas saņemt lietas materiālu kopijas, kas attiecas uz procesu par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu;

5) zināt, saistībā ar kādu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu piespiedu ietekmēšanas līdzeklis tiks piemērots un kādu piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veidu un mēru prokurors lūgs tiesu piespriest;

6) piedalīties vienošanās izskatīšanā tiesā;

7) sniegt paskaidrojumus par vienošanās gaitu;

8) iesniegt iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā;

9) atteikties no noslēgtās vienošanās līdz brīdim, kad tiesa dodas uz apspriežu istabu, lai pieņemtu nolēmumu;

10) pārsūdzēt nolēmumu;

11) iepazīties ar tiesas sēdes protokolu;

12) saņemt aizstāvja juridisko palīdzību.

(6) Cietušajam vienošanās procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai ir šā likuma 436.pantā noteiktās tiesības.

(29.05.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

441.[7] pants. Vienošanās protokols par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai

(1) Vienošanās protokolā par piespiedu ietekmēšanas līdzekli norāda:

1) darbības norises vietu un datumu;

2) procesuālās darbības veicēja amatu, vārdu un uzvārdu;

3) juridiskās personas nosaukumu, adresi, reģistrācijas numuru, tās pārstāvja vārdu un uzvārdu, aizstāvja vārdu un uzvārdu un prakses vietu;

4) noziedzīga nodarījuma izdarīšanas apstākļus;

5) noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju;

6) ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma apmēru un vienošanos par tā atlīdzināšanu;

7) piespiedu ietekmēšanas līdzekli, kādu prokurors lūgs tiesu piespriest.

(2) Ja piespiedu ietekmēšanas līdzeklis tiek piemērots saistībā ar vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, prokurors norāda, kādu piespiedu ietekmēšanas līdzekli viņš lūgs piespriest par katru no noziedzīgiem nodarījumiem un galīgo piemērojamo piespiedu ietekmēšanas līdzekļu kopumu.

(3) Vienošanos paraksta juridiskās personas pārstāvis un prokurors, un tās kopiju izsniedz juridiskajai personai vai tās pārstāvim.

(29.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

441.[8] pants. Procesa, kurā slēgta vienošanās par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu, nodošana tiesai

(1) Prokurors pēc vienošanās noslēgšanas lietas materiālus kopā ar vienošanās protokolu nosūta tiesai, ierosinot tai apstiprināt noslēgto vienošanos.

(2) Ierosinājumā tiesai prokurors:

1) informē par noslēgto vienošanos;

2) min pierādījumus, kuri apstiprina, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts juridiskās personas interesēs, labā vai nepienācīgas pārraudzības vai kontroles rezultātā;

3) norāda ar juridiskās personas interesēs, labā vai nepienācīgas pārraudzības vai kontroles rezultātā izdarīto noziedzīgo nodarījumu radītā kaitējuma apmēru un vienošanos par tā atlīdzināšanu;

4) informē par pirmstiesas procesa izdevumiem;

5) min lietiskos pierādījumus, to atrašanās vietu un līdzekļus, kas izmantoti kompensācijas un iespējamās mantas konfiskācijas nodrošināšanai;

6) lūdz tiesu apstiprināt noslēgto vienošanos un piespriest tajā paredzēto piespiedu ietekmēšanas līdzekli.

(3) Ja vienošanās par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu slēgta vienlaikus ar šā likuma 433.pantā noteikto vienošanos, prokurors sastāda vienu ierosinājumu.

(4) Prokurors rakstveidā informē juridisko personu, cietušo un viņu pārstāvjus par to, kurai tiesai lieta nosūtīta.

(5) Pēc lietas nosūtīšanas tiesai visi lūgumi un sūdzības jāsūta tieši tiesai.
(29.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

Astotā sadaļa
Tiesvedības vispārīgie noteikumi

40.nodaļa. Krimināllietu piekritība tiesai

442.pants. Tiesvedības instances krimināllietā

(1) Rajona (pilsētas) tiesa izskata visas krimināllietas kā pirmās instances tiesa. Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesai kā pirmās instances tiesai ir piekritīgas krimināllietas, kuru materiālos iekļauti valsts noslēpumu saturoši objekti.

(2) Apelācijas kārtībā pārsūdzētu rajona (pilsētas) tiesas nolēmumu izskata apgabaltiesa kā apelācijas instances tiesa.

(3) Kasācijas kārtībā pārsūdzētu jebkuras tiesas nolēmumu izskata Augstākā tiesa kā kasācijas instances tiesa.
(24.05.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

443.pants. Krimināllietas piekritība pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietas

(1) Krimināllietu izskata tiesa, kuras darbības rajonā izdarīts noziedzīgs nodarījums.

(2) Ja noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietu nav iespējams konstatēt, krimināllieta ir piekritīga tai tiesai, kuras darbības rajonā pabeigts pirmstiesas process.

(3) Ilgstošu vai turpinātu noziedzīgu nodarījumu gadījumos krimināllieta ir piekritīga tai tiesai, kuras darbības rajonā noziedzīgs nodarījums pabeigts vai pārtraukts.

(4) Lai nodrošinātu krimināllietas ātrāku izskatīšanu, atsevišķos gadījumos to var izskatīt:

1) pēc noziedzīga nodarījuma atklāšanas vietas;

2) pēc noziedzīga nodarījuma seku iestāšanās vietas;

3) pēc apsūdzētā vai liecinieku vairākuma atrašanās vietas.

444.pants. Rīcība ar citai tiesai piekritīgu krimināllietu

(1) Ja tiesa līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai konstatē, ka krimināllieta ir piekritīga citai tiesai, krimināllietu nodod attiecīgajai tiesai pēc piekritības.

(2) Ja krimināllietas piekritību citai tiesai tiesa konstatē tiesas izmeklēšanas laikā, tā turpina iesākto procesu.

445.pants. Tiesai piekritīgas krimināllietas nodošana citai tiesai

(1) Tiesa līdz tiesas izmeklēšanas sākumam var ierosināt tai piekritīgu krimināllietu nodot citai tiesai, ja:

1) nododot krimināllietu, var panākt tās ātrāku izskatīšanu;

2) divās vai vairākās viena līmeņa tiesās ir krimināllietas par vienas un tās pašas personas izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem vai vairāku personu dalību vai līdzdalību viena vai vairāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā;

3) visi attiecīgās tiesas tiesneši ir atstatīti vai noraidīti.

(2) Šā panta pirmās daļas 2.punktā minētajā gadījumā tiesa, kuras tiesvedībā ir krimināllieta par vieglāku noziedzīgu nodarījumu, nodod krimināllietu tiesai, kuras tiesvedībā ir krimināllieta par smagāku noziedzīgu nodarījumu.

(3) Jautājumu par krimināllietas nodošanu no vienas tiesas citai tiesai izlemj vienu līmeni augstākas tiesas priekšsēdētājs. Ja šā panta pirmās daļas 2.punktā minētās lietas atrodas dažādos tiesu apgabalos, jautājumu izlemj tās apgabaltiesas priekšsēdētājs, kuras darbības teritorijā atrodas tiesa, kura ierosina lietas nodošanu citai tiesai. Lēmumu pieņem rezolūcijas veidā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. un 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

446.pants. Piekritības strīdu nepieļaujamība

(1) Krimināllieta, ko viena tiesa nodod citai tiesai šajā likumā noteiktajā kārtībā, šai tiesai ir jāpieņem.

(2) Piekritības strīdi starp tiesām nav pieļaujami.

41.nodaļa. Tiesas sastāvs

447.pants. Krimināllietas vienpersoniska un koleģiāla iztiesāšana

(1) Pirmās instances tiesā krimināllietu iztiesā tiesnesis vienpersoniski.

(2) *(Izslēgta ar 16.06.2009. likumu)*

(3) *(Izslēgta ar 11.06.2020. likumu)*

(4) Apelācijas un kasācijas instances tiesā krimināllietu iztiesā koleģiāli.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 16.06.2009. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

448.pants. Jautājumu izlemšana tiesā

(1) Jautājumus, kas rodas, iztiesājot lietu koleģiāli, tiesa izlemj ar balsu vairākumu.

(2) *(Izslēgta ar 16.06.2009. likumu.)*

(3) Neviens no tiesas sastāva nav tiesīgs atturēties no balsošanas.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

42.nodaļa. Krimināllietas iztiesāšanas vispārīgie noteikumi

449.pants. Krimināllietas iztiesāšanas tiešums un mutiskums

(1) Pirmās instances tiesa tieši pārbauda pierādījumus lietā.

(2) Tiesas sēdē personas sniedz liecības mutvārdos.

(3) Rakstveida pierādījumus un citus dokumentus, kas attiecas uz pierādīšanas priekšmetu, tiesas sēdē nolasa vai atskaņo pilnībā vai daļēji, ja persona, kura īsteno aizstāvību, prokurors, cietušais vai viņa pārstāvis un krimināprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests, pieteicis šādu lūgumu. Lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai norādītos rakstveida pierādījumus un dokumentus pārbauda tiesas sēdē tikai tad, ja persona, kura īsteno aizstāvību, prokurors, cietušais vai viņa pārstāvis un krimināprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests, pieteicis šādu lūgumu, bet tiesas sēdē tos nenolasa vai neatskaņo.

(4) Ja lūgums ir pamatots, tiesa lemj par lietisko pierādījumu apskati.

(5) Pierādījumu pārbaude lietas iztiesāšanas laikā var nenotikt tikai šajā likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012., 16.10.2014., 30.03.2017., 22.06.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

450.pants. Krimināllietas iztiesāšanas atklātums

(1) Krimināllietu iztiesā atklātā tiesas sēdē.

(2) Slēgtā tiesas sēdē iztiesā krimināllietu par noziedzīgu nodarījumu pret tikumību un dzimumneaizskaramību un par noziedzīgu nodarījumu, ko izdarījis nepilngadīgais vai kas izdarīts pret nepilngadīgo, kā arī krimināllietu, kurā nepieciešams aizsargāt valsts vai adopcijas noslēpumu.

(3) Ar motivētu lēmumu tiesa var noteikt slēgtu tiesas sēdi:

1) *(izslēgts ar 27.09.2018. likumu)*;

2) *(izslēgts ar 18.02.2016. likumu)*;

3) lai neizpaustu krimināprocesā iesaistīto personu dzīves intīmos apstākļus;

4) lai aizsargātu profesionālo noslēpumu vai komercnoslēpumu;

5) lai nodrošinātu krimināprocesā iesaistīto personu aizsardzību;

6) *(izslēgts ar 27.09.2018. likumu)*.

(4) Slēgtā tiesas sēdē piedalās krimināprocesā iesaistītās personas.

(5) Tiesas nolēmumu pasludina publiski. Krimināllietā, kas ir iztiesāta slēgtā tiesas sēdē, publiski pasludina tiesas nolēmuma ievaddaļu un rezolutīvo daļu, neatklājot cietušo personu identificējošu informāciju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.05.2014., 18.02.2016. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

451.pants. Tiesības iepazīties ar lietas materiāliem

(1) Apsūdzētais, viņa aizstāvis, juridiskās personas pārstāvis, prokurors, cietušais un viņa pārstāvis drīkst iepazīties ar materiāliem, kas papildus pievienoti krimināllietai pēc tās saņemšanas tiesā, izdarīt no tiem izrakstus, norakstus un lūgt izgatavot to lietas materiālu kopijas, kuri aizskar šīs personas intereses un tiesības, izņemot likumā paredzētos gadījumus, bet, pastāvot objektīvai nepieciešamībai, drīkst iepazīties ar visiem krimināllietas materiāliem un lūgt izgatavot to lietas materiālu kopijas, kuri aizskar šīs personas intereses un tiesības. Ja, pabeidzot pirmstiesas krimināprocesu, persona ir atteikusies iepazīties ar lietas materiāliem vai saņemt šo materiālu kopijas, tas var būt par pamatu lūguma noraidīšanai.

(2) Pēc lietas izskatīšanas pabeigšanas pirmās vai apelācijas instances tiesā procesā iesaistītajām personām, kuru intereses aizskar konkrētais krimināprocess, ir tiesības iepazīties ar tiem lietas materiāliem, kuri nākuši klāt lietā tās izskatīšanas laikā attiecīgajā tiesu instancē, vai arī saņemt šo materiālu kopijas.

(3) Pārstāvim vai aizstāvim, kurš agrāk nav piedalījies attiecīgajā krimināprocesā, ir tiesības iepazīties ar krimināllietas materiāliem, kas attiecas uz viņa pārstāvamo vai aizstāvamo, vai arī lūgt izgatavot šo materiālu kopijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

452.pants. Tiesas sastāva nemainīgums

(1) Tiesas sēde krimināllietā noris nemainīgā tiesnešu sastāvā.

(2) Ja krimināllietas iztiesāšanas gaitā kādu no tiesnešiem aizstāj cits tiesnesis, krimināllietas iztiesāšanu sāk no jauna.

453.pants. Rezerves tiesnesis

(1) Krimināllietā, kuras iztiesāšanai nepieciešams ilgāks laiks, var piedalīties rezerves tiesnesis, kas lietas iztiesāšanas laikā atrodas tiesas sēžu zālē. Par to izdara atzīmi tiesas sēdes protokolā.

(2) Ja krimināllietas iztiesāšanas procesā tiesnesi aizstāj rezerves tiesnesis, lietas iztiesāšana turpinās. Lietas iztiesāšanu šajā gadījumā pabeidz tiesa jaunajā sastāvā.

(16.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

454.pants. Tiesas sēdes priekšsēdētājs

(1) Tiesas sēdi vada viens no tiesnešiem, kurš piedalās krimināllietas iztiesāšanā (turpmāk — tiesas sēdes priekšsēdētājs).

(2) Tiesas sēdes priekšsēdētājs vada lietas iztiesāšanu tā, lai nodrošinātu personai, kura īsteno aizstāvību, prokuroram un cietušajam vienādas iespējas piedalīties lietas apstākļu izmeklēšanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

455.pants. Procesuālās tiesības iztiesāšanā

(1) Tiesas sēdē apsūdzētajam, viņa pārstāvim un aizstāvim, cietušajam un viņa pārstāvim, kā arī kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, un prokuroram ir vienādas tiesības pieteikt noraidījumus, pieteikt lūgumus, iesniegt pierādījumus, norādot, kādēļ tie nebija iesniegti tiesā līdz šim, piedalīties pierādījumu pārbaudē, iesniegt tiesai rakstveida paskaidrojumus, piedalīties tiesas debatēs, kā arī citu jautājumu izskatīšanā, kuri radušies krimināllietas iztiesāšanas gaitā.

(1^1) Aizstāvim un prokuroram, lai iesniegtu papildu pierādījumus, ir tiesības rakstveidā pieprasīt no fiziskajām un juridiskajām personām kriminālprocesam nozīmīgus dokumentus un ziņas par faktiem, izņemot šā likuma 121.panta piektajā daļā un 192.pantā paredzēto.

(2) Tiesa ir tiesīga pēc savas iniciatīvas iegūt pierādījumus un tos pārbaudīt tiesas sēdē tikai tad, ja apsūdzētais aizstāvību īsteno pats, bet tiesai rodas pamatotas šaubas par viņa pieskaitāmību vai iespējamo vainu apsūdzībā.

(3) Tiesa var atzīt par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, ja ar to nepasliktinās apsūdzētā stāvoklis un netiek pārkāptas viņa tiesības uz aizstāvību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 10.01.2013. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

456.pants. Prokurora piedalīšanās lietas iztiesāšanā

(1) Prokurora piedalīšanās krimināllietu iztiesāšanā ir obligāta.

(2) Prokurors uztur tiesā valsts apsūdzību, pamato to ar pierādījumiem, izsaka savu viedokli par lietas iztiesāšanas laikā konstatētajiem apstākļiem, piedalās tiesas debatēs. Valsts apsūdzību vienā kriminālprocesā var uzturēt arī vairāki prokurori.

(3) Prokurors var pieteikt un uzturēt pieteikumu par kompensācijas piedziņu valsts vai pašvaldības interesēs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

457.pants. Prokurora neierašanās sekas

(1) Ja prokurors neierodas uz tiesas sēdi, krimināllietas iztiesāšanu atliek. Ja krimināllietas iztiesāšanā piedalās vairāki prokurori un nav ieradies kāds no viņiem, lietas iztiesāšanu var turpināt. Lietas iztiesāšanu var turpināt arī tad, ja kāds no prokuroriem ar amatā augstāka prokurora piekrišanu nav ieradies uz tiesas debatēm.

(2) Ja prokurora neierašanās iemesli nav zināmi, par viņa neierašanos ziņo amatā augstākam prokuroram.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

458.pants. Prokurora aizstāšana krimināllietas iztiesāšanas laikā

(1) Ja prokurora turpmākā piedalīšanās lietas iztiesāšanā nav iespējama, viņu var aizstāt.

(2) Prokurora maiņas gadījumā tiesa turpina lietas iztiesāšanu.

(3) Prokuroram, kas no jauna iestājas krimināllietā, tiesa dod laiku sagatavoties krimināllietas iztiesāšanai.

(4) Prokurors, kas no jauna iestājies krimināllietā, var lūgt tiesu atkārtoti noklausīties liecinieka un cietušā, kā arī kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka, kura mantai uzlikts arests, liecības vai eksperta atzinumu, kā arī veikt citas procesuālās darbības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

459.pants. Prokurora pienākums atteikties no apsūdzības

(1) Ja krimināllietas iztiesāšanas gaitā prokurors atzīst, ka apsūdzība pilnīgi vai daļēji nav apstiprinājusies, viņa pienākums ir pilnīgi vai daļēji atteikties no apsūdzības, iesniedzot tiesai amatā augstāka prokurora apstiprinātu atteikuma motivāciju.

(2) Prokurors var atteikties no apsūdzības līdz tiesas aiziešanai uz apspriežu istabu sprieduma taisīšanai.

460.pants. Atteikšanās no apsūdzības sekas

(1) Ja prokurors atsakās no apsūdzības, neievērojot šā likuma 459.panta pirmajā daļā noteikto kārtību, tiesa pasludina tiesas sēdes pārtraukumu. Ja triju darba dienu laikā amatā augstāks prokurors līdz tiesas sēdes atsākšanai nenomaina apsūdzības uzturētāju un neatjauno apsūdzības uzturēšanu, tiesa pieņem lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu sakarā ar prokurora atteikšanos no apsūdzības.

(2) Krimināllietā, kurā pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu sakarā ar prokurora atteikšanos no apsūdzības, procesa atjaunošana pieļaujama, ja tiek atklāti jauni apstākļi.

(3) Prokurora atteikšanās no apsūdzības nav šķērslis kaitējuma atlīdzības pieprasīšanai Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

461.pants. Prokurora pienākums grozīt apsūdzību

(1) Ja krimināllietas iztiesāšanas gaitā prokurors atzīst, ka celtā un izsniegtā apsūdzība ir grozāma uz vieglāku vai smagāku vai arī apsūdzība grozāma sakarā ar noziedzīga nodarījuma faktisko apstākļu maiņu, nemainoties šā nodarījuma kvalifikācijai, viņa pienākums ir grozīt apsūdzību, motivējot to.

(2) Prokurors var grozīt apsūdzību uz vieglāku, ja nemainās noziedzīga nodarījuma faktiskie apstākļi, līdz brīdim, kad tiesa aiziet taisīt spriedumu, bet pārējos gadījumos — līdz tiesas izmeklēšanas pabeigšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

462.pants. Apsūdzības grozīšana iztiesāšanas gaitā

(1) Ja prokurors groza apsūdzību uz vieglāku, nemainoties noziedzīga nodarījuma faktiskajiem apstākļiem, jauno apsūdzību fiksē tiesas sēdes protokolā.

(2) Ja prokurors groza apsūdzību uz vieglāku sakarā ar noziedzīga nodarījuma faktisko apstākļu maiņu vai arī uz smagāku, ja nemainās šā nodarījuma faktiskie apstākļi, vai arī sakarā ar noziedzīga nodarījuma faktisko apstākļu maiņu, ja nemainās šā nodarījuma kvalifikācija, jauno apsūdzību var fiksēt tiesas sēdes protokolā. Pēc tiesas, apsūdzētā vai viņa aizstāvja pieprasījuma jauno apsūdzību prokurors iesniedz rakstveidā. Ja nepieciešams laiks apsūdzības grozīšanai, tiesa pēc prokurora lūguma pasludina tiesas sēdes pārtraukumu. Tiesa var pasludināt tiesas sēdes pārtraukumu arī tad, ja aizstāvībai nepieciešams laiks sagatavoties jaunajai apsūdzībai.

(3) Ja pirmās instances tiesā prokurors atzīst, ka apsūdzība ir grozāma uz smagāku, tāpēc ka tiesas sēdē ir konstatēti citi noziedzīga nodarījuma faktiskie apstākļi, tiesa pēc prokurora lūguma pasludina pārtraukumu nepieciešamo izmeklēšanas darbību veikšanai un jaunas apsūdzības sastādīšanai.

(4) Prokurors mēneša laikā iesniedz tiesai jaunu apsūdzību, ko tiesa nosūta apsūdzētajam, viņa aizstāvim, cietušajam, viņa pārstāvim un paziņo kriminālllietas iztiesāšanas laiku.

(5) Apsūdzības grozīšanas gadījumā tiesas sastāvs un piekritība nemainās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

463.pants. Apsūdzētā piedalīšanās kriminālllietas iztiesāšanā

(1) Apsūdzētā piedalīšanās kriminālllietas iztiesāšanā ir obligāta.

(2) Ja apsūdzētais nav ieradies uz tiesas sēdi, kriminālllietas iztiesāšanu atliek.

(3) Ja apsūdzētais nav ieradies uz tiesas sēdi neattaisnojoša iemesla dēļ vai nav paziņojis par neierašanās iemesliem, tiesa var lemt par piespiedu naudas piemērošanu un par viņa atvešanu uz tiesu piespiedu kārtā, par drošības līdzekļa grozīšanu vai piemērošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

464.pants. Kriminālllietas iztiesāšana bez apsūdzētā piedalīšanās

(1) Kriminālllietu par krimināpārkāpumu mazāk smagu noziegumu un smagu noziegumu, par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz pieciem gadiem, tiesa var iztiesāt bez apsūdzētā piedalīšanās, ja apsūdzētais atkārtoti bez attaisnojoša iemesla neierodas uz tiesas sēdi vai ir iesniedzis tiesai lūgumu par kriminālllietas iztiesāšanu bez viņa piedalīšanās.

(2) Kriminālllietu bez apsūdzētā piedalīšanās var iztiesāt, ja apsūdzētais saslimis ar smagu slimību, kas izslēdz iespēju piedalīties kriminālllietas iztiesāšanā.

(3) Kriminālllietu ar vairākiem apsūdzētajiem var iztiesāt bez kāda apsūdzētā piedalīšanās, ja tiesas sēdē izskata apsūdzību daļā, kas celta pret citiem apsūdzētajiem, ja šā apsūdzētā piedalīšanās tiesas sēdē nav nepieciešama un viņš ir paziņojis tiesai par savu nevēlēšanos piedalīties attiecīgajā tiesas sēdē.

(21.10.2010. likuma redakcijā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012., 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

465.pants. Kriminālllietas iztiesāšana apsūdzētā prombūtnē *(in absentia)*

(1) Kriminālllietu tiesa var iztiesāt apsūdzētā prombūtnē (*in absentia*) vienā no šādiem gadījumiem:

1) apsūdzētā atrašanās vieta nav zināma un tas norādīts informācijā par meklēšanas rezultātu;

2) apsūdzētais atrodas ārvalstī un viņa ierašanos tiesā nav iespējams nodrošināt.

(1^1) Šā panta pirmajā daļā noteiktajos gadījumos kriminālllietu tiesa var iztiesāt apsūdzētā prombūtnē (*in absentia*) arī tad, ja iztiesāšanas gaitā prokurors atzīst, ka apsūdzība ir grozāma.

(2) Tiesas nolēmums, kas pieņemts, iztiesājot lietu apsūdzētā prombūtnē *(in absentia)*, stājas spēkā vispārējā kārtībā. Tomēr notiesātais var pārsūdzēt nolēmumu apelācijas vai kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no dienas, kad saņemta nolēmuma kopija.

(3) No brīža, kad tiesā saņemta apelācijas vai kasācijas sūdzība, notiesātais iegūst apsūdzētā statusu un visas apsūdzētā tiesības. Pirmās instances tiesas tiesnesis, bet gadījumā, ja tiek pārsūdzēts apelācijas instances tiesas nolēmums, — apelācijas instances tiesas tiesnesis pieņem lēmumu par sprieduma izpildes apturēšanu un drošības līdzekļa piemērošanu.

(3^1) Ja apelācijas vai kasācijas sūdzību iesniedz persona, kura tiek izdota Latvijai no ārvalsts brīvības atņemšanas soda izpildei, tad lēmumu par sūdzības pieņemšanu izlemj un persona iegūst apsūdzētā statusu no brīža, kad tā faktiski ir nodota Latvijai.

(4) Ja lieta apsūdzētā prombūtnē *(in absentia)* iztiesāta pirmās instances tiesā, notiesātais nolēmumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā.

(5) Ja lieta apsūdzētā prombūtnē *(in absentia)* iztiesāta gan pirmās instances tiesā, gan apelācijas instances tiesā, notiesātais nolēmumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā. Apelācijas instances tiesas tiesnesis pēc apelācijas sūdzības saņemšanas nosūta krimināllietu kasācijas instances tiesai un lūdz atcelt apelācijas instances tiesas pieņemto nolēmumu. Apelācijas instances tiesas tiesneša lūgumu nekavējoties rakstveida procesā, neinformējot procesā iesaistītās personas, izlemj kasācijas instances tiesa un atceļ pieņemto apelācijas instances tiesas nolēmumu.

(6) Ja lieta apsūdzētā prombūtnē *(in absentia)* iztiesāta tikai apelācijas instances tiesā, notiesātais nolēmumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā.

(7) Ja lietā, kura pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā izskatīta apsūdzētā prombūtnē *(in absentia)*, pieņemts kasācijas instances tiesas nolēmums vai atteikts pārbaudīt nolēmuma tiesiskumu, notiesātais nolēmumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā. Apelācijas instances tiesas tiesnesis pēc apelācijas sūdzības saņemšanas nosūta krimināllietu kasācijas instances tiesai un lūdz atcelt kasācijas instances tiesas (tiesneša) pieņemto lēmumu. Apelācijas instances tiesas tiesneša lūgumu nekavējoties rakstveida procesā, neinformējot procesā iesaistītās personas, izlemj kasācijas instances tiesa un atceļ pieņemto kasācijas instances tiesas (tiesneša) lēmumu un apelācijas instances tiesas nolēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 24.05.2012., 29.05.2014., 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

466.pants. Aizstāvja piedalīšanās lietas iztiesāšanā

(1) Aizstāvja piedalīšanās krimināllietu iztiesāšanā ir obligāta šajā likumā paredzētajos gadījumos un pēc procesā iesaistīto personu aicinājuma. Ja aizstāvis, ar kuru klients noslēdzis vienošanos vai kuru norīkojis zvērinātu advokātu vecākais, nevar piedalīties tiesas sēdē, viņš nodrošina, lai viņa vietā ierastos cits advokāts, iepriekš par to vienojoties ar klientu vai informējot zvērinātu advokātu vecāko.

(2) Aizstāvis īsteno personas tiesības uz aizstāvību, izsaka savu viedokli par lietas iztiesāšanas gaitā konstatētajiem apstākļiem un piedalās tiesas debatēs. Aizstāvību vienā kriminālprocesā var īstenot arī vairāki aizstāvji.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

467.pants. Aizstāvja neierašanās sekas

(1) Ja aizstāvis nav ieradies uz tiesas sēdi, krimināllietas iztiesāšanu atliek. Par aizstāvja neierašanos uz tiesas sēdi tiesa paziņo Latvijas Zvērinātu advokātu padomei.

(2) Ja krimināllietas iztiesāšanā piedalās vairāki apsūdzētā aizstāvji un nav ieradies kāds no viņiem, lietas iztiesāšanu var turpināt.

(24.05.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

468.pants. Aizstāvja aizstāšana krimināllietas iztiesāšanas laikā

(1) Ja aizstāvja turpmākā piedalīšanās krimināllietas iztiesāšanā saprātīgā termiņā nav iespējama, viņu aizstāj.

(2) Aizstāvja maiņas gadījumā tiesa turpina lietas iztiesāšanu.

(3) Aizstāvim, kas no jauna iestājas krimināllietā, tiesa dod laiku sagatavoties aizstāvības īstenošanai.

(4) Aizstāvis, kas no jauna iestājies krimināllietā, var lūgt tiesu atkārtoti noklausīties liecinieka un cietušā, kā arī kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka, kura mantai uzlikts arests, liecības vai eksperta atzinumu, kā arī veikt citas procesuālās darbības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

469.pants. Cietušā piedalīšanās krimināllietas iztiesāšanā

(1) Krimināllietu iztiesā, piedaloties cietušajam vai viņa pārstāvim.

(2) Ja cietušais nav ieradies uz tiesas sēdi, krimināllietu iztiesā bez viņa klātbūtnes, izņemot gadījumus, kad tiesa atzīst, ka cietušā piedalīšanās krimināllietas iztiesāšanā ir obligāta vai cietušais attaisnojoša iemesla dēļ lūdzis tiesas sēdi atlikt.

470. pants. Liecinieka, eksperta vai kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka neierašanās sekas

(1) Ja uz tiesas sēdi nav ieradies liecinieks vai eksperts, tiesa sāk lietas iztiesāšanu, ja vien saskaņā ar šo likumu nav pamats to atlikt.

(2) Lieciniekam vai ekspertam, kas nav ieradies uz tiesas sēdi neattaisnojoša iemesla dēļ, piemēro šajā likumā noteiktās procesuālās sankcijas. Lieciniekam var piemērot arī piespiedu atvešanu.

(3) Kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka, kura mantai uzlikts arests, neierašanās uz tiesas sēdi nav šķērslis lietas iztiesāšanai, ja ir ievērota šīs personas uzaicināšanas kārtība.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

471.pants. Kārtība tiesas sēdē

(1) Tiesai ienākot tiesas sēžu zālē un aizejot no tās, tiesas sēžu zālē klātesošās personas pieceļas.

(2) Tiesas sprieduma ievaddaļu un rezolutīvo daļu tiesas sēžu zālē klātesošās personas noklausās, stāvot kājās.

(3) Tiesas sēdē klātesošās personas uzvedas tā, lai netraucētu tiesas sēdes gaitu.

(4) Tiesas sēdē klātesošās personas bez ierunām pakļaujas tiesas sēdes priekšsēdētāja norādījumiem, tiesas lēmumiem un tiesas kārtībnieka prasībām.

(5) Personai, kura traucē kārtību tiesas sēžu zālē, var piemērot procesuālās sankcijas, vai to var saukt pie likumā noteiktās atbildības par necieņu pret tiesu.

(6) Kārtību tiesas sēžu zālē nodrošina tiesas kārtībnieks, kuram tiesas sēdēs priekšsēdētāja rīkojumi ir obligāti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2006.)

472.pants. Tiesības atrasties tiesas sēžu zālē

(1) Tiesas sēžu zālē klātesošo personu skaitu nosaka tiesa atbilstoši tiesas sēžu zālē esošo vietu skaitam.

(2) Apsūdzētā un cietušā tuviniekiem vai citām viņa uzaicinātām personām ir priekšrocības tiesības būt klāt krimināllietas iztiesāšanā.

(3) Tiesas sēžu zālē neielaiž personu, kura ir jaunāka par 14 gadiem, ja vien tā nav kriminālprocesā iesaistītā persona.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

473.pants. Tiesas sēdē pieņemtie lēmumi

(1) Lietas iztiesāšanas laikā radušos jautājumus tiesa izšķir, pieņemot lēmumus.

(2) Tiesa apspriežu istabā pieņem šādus lēmumus:

1) par procesa izbeigšanu;

2) par drošības līdzekli;

3) par noraidījumu;

4) par ekspertīzes noteikšanu.

(3) Šā panta otrajā daļā minētos lēmumus tiesa sagatavo atsevišķa dokumenta veidā. Lēmumu paraksta viss tiesas sastāvs.

(4) Pārējos lēmumus pēc tiesas ieskata var pieņemt gan apspriežu istabā, gan apspriežoties uz vietas tiesas sēžu zālē. Šos lēmumus ieraksta tiesas sēdes protokolā.

(5) Iztiesāšanas laikā pieņemto tiesas lēmumu paziņo nekavējoties.

(6) Lēmumu par apzināti nepatiesas liecības vai atzinuma konstatāciju tiesa pieņem vienlaikus ar spriedumu. Lēmumu nosūta izmeklēšanas iestādei.

(7) Iztiesāšanas laikā pieņemtos lēmumus var pārsūdzēt tikai reizē ar tiesas pieņemtā galīgā nolēmuma pārsūdzēšanu, ja šajā likumā nav paredzēts citādi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

474.pants. Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu labošana

(1) Tiesa pēc savas iniciatīvas vai pēc procesā iesaistītās personas pieteikuma var izlabot nolēmumā pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas. Jautājumu par kļūdu labošanu izlemj rakstveida procesā.

(2) Pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas izlabo, pieņemot lēmumu, kuru paziņo procesā iesaistītajām personām un iestādei, kura izpilda sodu, ja šis labojums attiecas uz soda izpildi.

(3) Procesā iesaistītās personas par nolēmumā tiesas izdarītu kļūdas labojumu var iesniegt sūdzību vai protestu augstāka līmeņa tiesai 10 dienu laikā. Šo sūdzību vai protestu izskata augstāka līmeņa tiesas tiesnesis rakstveida procesā bez procesā iesaistīto personu piedalīšanās. Lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

43.nodaļa. Kriminālprocesu apvienošana, sadalīšana, atlikšana, apturēšana vai izbeigšana

475.pants. Kriminālprocesu apvienošana

(1) Ja vienā tiesā ir divas vai vairākas krimināllietas par vienas personas izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem vai vairāku personu dalību vai līdzdalību viena vai vairāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kriminālprocesus par šiem nodarījumiem apvieno, izņemot gadījumus, kad kriminālprocesu apvienošana būtiski sarežģītu krimināllietas izskatīšanu.

(2) Kriminālprocesus var apvienot līdz tiesas izmeklēšanas sākumam ar tiesneša vai tiesas lēmumu, un tas nav pārsūdzams.

(2^1) Tiesas izmeklēšanas laikā pirmās instances tiesā vienā kriminālprocesā var apvienot krimināllietas par vairāku personu dalību vai līdzdalību viena vai vairāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, ja tas kļuvis zināms iztiesāšanā pirmās instances tiesā.

(3) Apvienojot kriminālprocesus, parasti materiālus par vieglāku noziedzīgu nodarījumu pievieno krimināllietai par smagāku noziedzīgu nodarījumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. un 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

476.pants. Kriminālprocesa sadalīšana

(1) Tiesa apsūdzētā vai cietušā interesēs kriminālprocesu, kurā apsūdzētas vairākas personas vai viena persona par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, var sadalīt, ja sadalīšana nekaitē kriminālprocesa mērķa sasniegšanai.

(2) Par kriminālprocesa sadalīšanu tiesa pieņem lēmumu, kas vienlaikus uzskatāms arī par lēmumu jauna kriminālprocesa uzsākšanai. Lēmuma pieņemšanas datums ir jaunā kriminālprocesa uzsākšanas datums. Lēmums nav pārsūdzams.

(2^1) Lēmuma par kriminālprocesa sadalīšanu pieņemšana nevar būt par pamatu noraidījuma pieteikšanai tiesnesim izdalītajā kriminālprocesā.

(3) Lēmumā norāda kriminālprocesa sadalīšanas pamatu, apsūdzētā personas datus, apsūdzības būtību, Krimināllikuma pantu, tā daļu, punktu, pēc kura celta apsūdzība, drošības līdzekli, tā piemērošanas datumu un termiņu un citus apstākļus, kā arī norāda procesa virzību pēc tā sadalīšanas.

(4) Ja no kriminālprocesa izdalītajos materiālos ir nepieciešams noskaidrot noziedzīgu nodarījumu izdarījušo personu, tiesa tos nosūta prokuratūrai.

(5) Ja kriminālprocesa sadalīšanas iemesls ir viena vai vairāku apsūdzēto izvairīšanās no tiesas, vienlaikus ar lēmumu par kriminālprocesa sadalīšanu tiesa lemj par krimināllietas iztiesāšanas apturēšanu izdalītajā kriminālprocesā. Tiesa, atsākot iztiesāšanu izdalītajā kriminālprocesā, ja tiesas sastāvs nav mainījies, neatkārto iepriekš tiesā veiktās procesuālās darbības, kurās piedalījās apsūdzētais.

(6) Lēmumu par procesa sadalīšanu nosūta prokuroram, apsūdzētajam un cietušajam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

477.pants. Iztiesāšanas atlikšana

(1) Ja krimināllietu nav iespējams iztiesāt sakarā ar to, ka uz tiesas sēdi nav ieradusies kāda uz to izsauktā persona, tiesa pieņem lēmumu par iztiesāšanas atlikšanu uz noteiktu laiku.

(2) Atliekot iztiesāšanu, tiesa lemj par neieradušās personas atvešanu uz tiesas sēdi piespiedu kārtā vai par procesuālās sankcijas piemērošanu.

(3) Tiesa, atsākot iztiesāšanu pēc tās atlikšanas, var neatkārtot iepriekš veiktās procesuālās darbības.

478.pants. Kriminālprocesa apturēšana tiesību normas interpretācijas dēļ

(1) Ja tiesa uzskata, ka tiesību norma, kas piemērota konkrētajā krimināllietā, neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai (aktam), tā iesniedz pieteikumu par lietas ierosināšanu Satversmes tiesā, vienlaikus apturot tiesvedību krimināllietā, līdz stājas spēkā Satversmes tiesas nolēmums.

(2) Ja konkrētās lietas izspriešanai ir nepieciešams Eiropas Savienības Tiesas prejudiciāls nolēmums par Eiropas Savienības tiesību normas interpretāciju un spēkā esamību, tiesa nosūta Eiropas Savienības Tiesai neskaidro jautājumu motivēta lēmuma formā, vienlaikus apturot tiesvedību krimināllietā līdz prejudiciālā nolēmuma spēkā stāšanās dienai.

(3) Apturot tiesvedību tiesību normas interpretācijas neskaidrību dēļ, tiesa lemj par nepieciešamo piespiedu līdzekļu vai mantas aresta noteikšanu, taču nepārkāpjot likumā noteiktos procesuālos termiņus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

479.pants. Kriminālprocesa apturēšana apsūdzētā slimības dēļ

(1) Ja apsūdzētais ir saslimis ar psihiskiem traucējumiem vai citu smagu slimību un ilgstoši nevarēs piedalīties tiesas sēdē, tiesa kriminālprocesu var apturēt līdz laikam, kad apsūdzētais izveseļosies.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajā gadījumā tiesa var noteikt apsūdzētajam ekspertīzi.

(3) Ja apsūdzētais ir izveseļojies, tiesnesis atjauno iztiesāšanu, lēmumu uzrakstot rezolūcijas veidā.

(4) Ja saslimšana ar psihiskiem traucējumiem atzīta par neārstējamu un izslēdz krimināLsoda piemērošanu, turpina procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai.

(5) Ja saslimšana ar psihiskiem traucējumiem vai citu smagu slimību atzīta par neārstējamu un apsūdzētais nevar piedalīties tiesas sēdē, tiesa atjauno kriminālprocesu un turpina iztiesāšanu, nodrošinot aizstāvja piedalīšanos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

480.pants. Kriminālprocesa apturēšana sakarā ar apsūdzētā izvairīšanos no tiesas

(1) Ja apsūdzētais izvairās no tiesas, tiesa pieņem lēmumu par apsūdzētā meklēšanu un par kriminālprocesa apturēšanu līdz laikam, kad tiks atrasts apsūdzētais.

(2) Lēmumu par apsūdzētā meklēšanu nodod izpildei operatīvās darbības subjektam atbilstoši tā kompetencei.

(3) Pēc apsūdzētā atrašanas vai pēc tam, kad saņemta informācija par apsūdzētā atrašanos ārvalstī, tiesnesis atjauno iztiesāšanu, lēmumu uzrakstot rezolūcijas veidā. Tiesnesis var atjaunot iztiesāšanu, ja ir saņēmis informāciju par to, ka apsūdzētā atrašanās vieta nav zināma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

481.pants. Kriminālprocesa izbeigšana tiesas sēdē

(1) Tiesa izbeidz kriminālprocesu vai tā daļu šādos gadījumos:

1) ja iztiesāšanas laikā tā konstatē šā likuma 377.panta 3.—10.punktā norādītos apstākļus, kas nepieļauj kriminālprocesu;

2) ja prokurors ir atteicies no apsūdzības;

3) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*.

(1^1) Ja apsūdzētais ir miris lietas izskatīšanas laikā pirmās instances tiesā, lietas izskatīšanu turpina tikai tad, ja viena mēneša laikā pēc apsūdzētā nāves ir saņemts mirušā tuvinieka pieteikums par kriminālprocesa turpināšanu mirušā reabilitācijai. Lietas izskatīšana tiek turpināta vispārējā kārtībā. Personai, kura pieprasījusi procesa turpināšanu, ir tiesības pārsūdzēt pirmās instances un apelācijas instances tiesas lēmumu.

(2) Tiesa var izbeigt kriminālprocesu, atbrīvojot personu no krimināLatbildības, šā likuma 379.pantā noteiktajos gadījumos.

(3) Lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu izlemj par piemēroto drošības līdzekli, kaitējuma atlīdzināšanas un iespējamās mantas konfiskācijas nodrošināšanas pasākumiem, citiem procesuālajiem piespiedu līdzekļiem, kā arī par lietiskajiem pierādījumiem.

(4) Ja kriminālprocess tiek izbeigts, bet krimināllietas materiālos ir ziņas par faktiem, sakarā ar kuriem personai būtu jāpiemēro disciplinārās ietekmēšanas līdzekļi vai administratīvais sods, tiesa nosūta nepieciešamos materiālus kompetentajai institūcijai vai amatpersonai.

(5) Ja tiesa, izbeidzot kriminālprocesu vai tā daļu pret personu, konstatē, ka noziedzīgs nodarījums ir noticis un nepieciešams noskaidrot šo nodarījumu izdarījušo personu, tā krimināllietu vai šīs krimināllietas daļu nosūta prokuratūrai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

44.nodaļa. Tiesas sēdes gaitas fiksēšana

482.pants. Tiesas sēdes protokols

(1) Tiesas sēdes protokols ir procesuāls dokuments, kurā fiksē lietas iztiesāšanas gaitu un tiesas sēdē pieņemtos lēmumus.

(2) Ja kādai no personām, kura piedalās iztiesāšanā, ir iebildumi pret sēdes priekšsēdētāja rīcību, šie iebildumi ierakstāmi tiesas sēdes protokolā.

(3) Šajā likumā paredzētajos gadījumos protokolu raksta arī par procesuālajām darbībām, kas tiek veiktas ārpus tiesas sēžu zāles.

(4) Protokolam var pievienot tiesas debašu dalībnieku rakstveidā iesniegtās runas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

483.pants. Tiesas sēdes gaitas fiksēšana ar tehniskiem līdzekļiem

(1) Iztiesāšanas laikā tiesas sēdes gaitu pilnā apjomā fiksē, izmantojot skaņu vai attēlu ierakstus vai citus tehniskos līdzekļus, un par to izdara atzīmi tiesas sēdes protokolā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto tehnisko līdzekļu izmantošanas rezultātā iegūto materiālu uzglabā kopā ar krimināllietu vai ievieto un uzglabā tiesu informatīvajā sistēmā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

484.pants. Tiesas sēdes gaitas fiksēšana tiesas sēdes protokolā

(1) Tiesas sēdes protokolu raksta tiesas sēdes sekretārs, bet paraksta tiesas sēdes priekšsēdētājs un sekretārs.

(2) Uzsākot lietas iztiesāšanu, tiesas sēdes protokolā norāda:

1) tiesas sēdes vietu un laiku (arī tiesas sēdes sākumu un beigas);

2) tiesas sastāvu, tiesas sēdes sekretāru, kā arī tulku, ja viņš piedalās tiesas sēdē;

3) apsūdzētā vārdu un uzvārdu, noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar apsūdzību;

3^1) juridiskās personas, pret kuru uzsākts process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu, nosaukumu un reģistrācijas numuru;

4) prokurora, aizstāvja vārdu un uzvārdu, ja viņi piedalās tiesas sēdē;

5) cietušā, viņa pārstāvja vārdu un uzvārdu, ja viņi piedalās tiesas sēdē;

6) tiesai pieteikto lūgumu būtību, ja tādi ir pieteikti, un attiecībā uz tiem tiesas pieņemto lēmumu saturu.

(3) Pēc tiesas izmeklēšanas uzsākšanas protokolā fiksē arī:

1) apsūdzētā attieksmi pret apsūdzību;

2) ieradušos liecinieku, ekspertu un citu procesā iesaistīto personu vārdu un uzvārdu;

3) tiesas rīkojumus un lēmumus, kas nav pieņemti atsevišķu procesuālo dokumentu veidā;

4) ziņas par lietisko pierādījumu vai dokumentu pārbaudi;

5) *(izslēgts ar 30.03.2017. likumu)*;

6) protokola pieejamības dienu.

(4) Ja tiesas sēdes gaita netiek fiksēta, izmantojot skaņu un attēlu ierakstus vai citus tehniskos līdzekļus, tiesas sēdes protokolā ieraksta arī apsūdzētā, cietušā, liecinieka, ekspertu, kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka, kura mantai uzlikts arests, liecības un citu procesā iesaistīto personu paskaidrojumus, tiesas debašu runas, replikas, apsūdzētā pēdējo vārdu.

(5) Ārpus tiesas sēžu zāles veikto atsevišķo procesuālo darbību protokolam jāatbilst šajā pantā minētajām prasībām.

(6) Labojumus protokolā atrunā pirms tiesas sēdes sekretāra paraksta. Līdz galam neaizpildītās rindas un citas brīvās vietas protokolā aizsvītro.

(7) Protokola saturu nedrīkst dzēst, aizkrāsot vai citādā veidā labot, piemērojot mehānisku iedarbību.

(8) Tiesas sēdes protokolu noformē triju darba dienu laikā pēc tiesas sprieduma pasludināšanas dienas. Ja tiek pasludināts pārtraukums, kas ir ilgāks par 14 dienām, tiesas sēdes protokolu noformē triju darba dienu laikā pēc tiesas sēdes dienas. Prokurors, personas, kas īsteno aizstāvību, cietušais un kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests, var iepazīties ar protokolu, ja nepieciešams, saņemt protokola kopiju un triju darba dienu laikā no protokola pieejamības dienas iesniegt piezīmes par to.

(9) Ja tiesas sēdes priekšsēdētājs nepiekrīt iesniegtajām piezīmēm pilnībā vai kādā to daļā, šīs piezīmes izskata tiesas sastāvs un pieņem lēmumu. Lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 24.05.2012., 29.05.2014., 30.03.2017. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

484.[1] pants. Žurnālistu tiesības fiksēt tiesas gaitu

(1) Žurnālisti (likuma "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" izpratnē) tiesas sēdes laikā var izdarīt skaņu ierakstu, informējot par to tiesu un netraucējot tiesas procesu.

(2) Attēla, kā arī skaņu un attēla ierakstu var izdarīt, ja to atļauj tiesa. Pirms šā jautājuma izlemšanas tiesa uzklausa apsūdzētā, viņa aizstāvja, prokurora, cietušā vai tā pārstāvja un liecinieka viedokli.

(11.06.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

485.pants. Citu personu tiesības fiksēt tiesas gaitu

Citas personas, kuras nav tiesas darbinieki, tiesas sēdes laikā var izdarīt skaņu un attēla ierakstu, netraucējot tiesas procesu, ja to atļauj tiesa un tam piekrīt apsūdzētais, viņa aizstāvis, prokurors, cietušais un liecinieks.

Devītā sadaļa
Lietas izskatīšana pirmās instances tiesā

45.nodaļa. Krimināllietas sagatavošana iztiesāšanai

486.pants. Tiesas rīcība pēc krimināllietas saņemšanas

(1) Pēc krimināllietas saņemšanas tiesā pārbauda, vai:

1) krimināllieta ir piekritīga šai tiesai;

2) krimināllietai pievienota apsūdzība;

3) apsūdzētajam izsniegta apsūdzības kopija;

4) apsūdzētajam bija nodrošināta iespēja iepazīties ar lietas materiāliem.

(2) Ja tiek konstatēts, ka krimināllieta piekritīga citai tiesai, tiesnesis krimināllietu ar pavadrakstu nosūta piekritīgajai tiesai.

(3) Ja tiek konstatēts, ka nav ievērots šā panta pirmās daļas 2., 3. un 4.punktā minētais, tiesnesis var nosūtīt krimināllietu ar pavadrakstu amatā augstākam prokuroram trūkumu novēršanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

487. pants. Lietas sagatavošana iztiesāšanai paātrinātā procesa kārtībā

(1) Saņemot krimināllietu, kas tiesai nodota izskatīšanai paātrinātā procesa kārtībā, tiesnesis papildus šā likuma 486. pantā norādītajam pārbauda, vai prokurora lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai norādītais iztiesāšanas laiks un vieta ir saskaņota ar tiesu.

(2) Šā likuma 488.u n 489.pantā paredzētās darbības veicamas tikai gadījumos, kad nepieciešams grozīt krimināllietas iztiesāšanas laiku un vietu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

488.pants. Krimināllietas iztiesāšanas laiks

(1) Tiesnesis ne vēlāk kā triju darba dienu laikā pēc krimināllietas saņemšanas savā tiesvedībā pieņem lēmumu par krimināllietas iztiesāšanas laiku un vietu. Lēmumu uzraksta rezolūcijas veidā.

(2) Krimināllietas iztiesāšanu tiesa uzsāk, cik drīz vien iespējams.

(3) Ja apsūdzētajam piemērots drošības līdzeklis, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, krimināllietas iztiesāšanu uzsāk ne vēlāk kā četru nedēļu laikā pēc tās saņemšanas.

(4) Ja nepilngadīgajam apsūdzētajam piemērots drošības līdzeklis, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, krimināllietas iztiesāšanu uzsāk ne vēlāk kā triju nedēļu laikā pēc tās saņemšanas.

(5) Ja objektīvu apstākļu dēļ nav iespējams ievērot šā panta trešajā un ceturtajā daļā minētos termiņus, tiesnesis ar motivētu lēmumu var noteikt vēlāku krimināllietas iztiesāšanas uzsākšanas laiku.

(6) *(Izslēgta ar 20.06.2018. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

489.pants. Paziņošana par tiesas sēdi izsaucamajām personām, prokuroram un aizstāvim

(1) Pēc tiesas sēdes laika noteikšanas tiesnesis nekavējoties dod rīkojumu tiesas kancelejai uzaicināt uz tiesas sēdi izsaucamās personas un paziņot tiesas sēdes laiku prokuroram un aizstāvim. Tiesnesis paziņo aizstāvībai par tiesībām ne vēlāk kā 10 dienas pirms pirmās tiesas sēdes iesniegt uz tiesas sēdi izsaucamo personu sarakstu ar norādi, kāda apstākļa noskaidrošanai tās nepieciešams uzaicināt.

(2) Ja krimināllietas iztiesāšana paredzēta ilgāku laiku, tiesnesis var dot rīkojumu izsaukt liecinieku vai ekspertu uz citu laiku, nevis tiesas sēdes sākumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

490.pants. Krimināllietas iztiesāšanas laika grozīšana

Ja līdz krimināllietas iztiesāšanai kļūst zināms, ka apsūdzētais vai cietušais attaisnojoša iemesla dēļ nevarēs ierasties uz tiesas sēdi vai ir citi apstākļi, kādēļ lietas iztiesāšana noteiktajā laikā nevar notikt, tiesnesis nosaka citu krimināllietas iztiesāšanas laiku.

491.pants. Izlemjamie jautājumi, sagatavojot krimināllietu iztiesāšanai tiesas sēdē

Tiesnesis, sagatavojot krimināllietu iztiesāšanai tiesas sēdē, izlemj šādus jautājumus:

1) par aizstāvja uzaicināšanu;

2) par tulka uzaicināšanu;

3) *(izslēgts ar 21.10.2010. likumu)*;

4) par lietas izskatīšanu atklātā vai slēgtā tiesas sēdē;

5) vai lieta skatāma ar vai bez pierādījumu pārbaudes tiesas sēdē;

6) par kompensācijas vai iespējamās mantas konfiskācijas nodrošināšanu, ja ir attiecīgs pieteikums;

6^1) par arhīva lietas materiālu vai pirmdokumentu pievienošanu lietai pēc pieteiktā lūguma;

7) citus jautājumus, par kuriem iesniegts apsūdzētā, aizstāvja, prokurora, cietušā vai cietušā pārstāvja, vai kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka, kura mantai uzlikts arests, lūgums;

8) par izvērtēšanas ziņojuma pieprasīšanu no Valsts probācijas dienesta;

9) par tehnisko līdzekļu izmantošanu tiesas sēdē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

492.pants. Attiecībā uz kompensāciju vai iespējamo mantas konfiskāciju pieņemtā lēmuma izpilde

Attiecībā uz kompensācijas vai iespējamās mantas konfiskācijas nodrošināšanu pieņemto lēmumu izsniedz pieteicējam un izpilda likumā noteiktajā kārtībā.

46.nodaļa. Iztiesāšana

493.pants. Tiesas sēdes atklāšana

Tiesas sēdi atklāj tiesas sēdes priekšsēdētājs, paziņojot, kāda lieta tiks iztiesāta, un nosaucot tiesas sastāvu.

494.pants. Izsaukto personu ierašanās pārbaude

(1) Tiesas sēdes priekšsēdētājs paziņo, kuras šajā lietā izsauktās personas ieradušās, vai ir paziņots par tiesas sēdi personām, kuras nav ieradušās, un kādas ziņas saņemtas par to neierašanās iemesliem.

(2) Ja apsūdzētais ir atteicies no aizstāvja piedalīšanās procesā, viņš par to parakstās tiesas sēdes protokolā.

495.pants. Liecinieka izraidīšana no tiesas sēžu zāles

Liecinieks līdz viņa nopratināšanas sākumam nedrīkst atrasties tiesas sēžu zālē.

496.pants. Pieteikto lūgumu izlemšana

(1) Prokurors, cietušais, apsūdzētais un viņa aizstāvis, un kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests, var pieteikt tiesai lūgumus.

(2) Tiesa izlemj pieteikto lūgumu pēc citu šā panta pirmajā daļā minēto personu viedokļa noklausīšanās.

(3) Noraidītos lūgumus persona tiesas sēdes gaitā var pieteikt atkārtoti, ja ir norādīti jauni apstākļi, kas iepriekš nebija zināmi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

497.pants. Apsūdzības uzturēšana

Tiesas izmeklēšana sākas ar apsūdzības uzturēšanu, prokuroram īsi izklāstot apsūdzības būtību.

498.pants. Apsūdzētā attieksme pret apsūdzību

(1) Pēc apsūdzības noklausīšanās tiesas sēdes priekšsēdētājs noskaidro, vai apsūdzētais saprot, kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanā tiek apsūdzēts, un vai viņš atzīst savu vainu.

(2) Apsūdzētā attieksmi pret apsūdzību fiksē tiesas sēdes protokolā, un apsūdzētais to paraksta.

499.pants. Pierādījumu pārbaudes neizdarīšana

(1) Tiesa var pieņemt lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu attiecībā uz visu apsūdzību vai tās patstāvīgu daļu tikai ar nosacījumu, ka:

1) apsūdzētais atzīst savu vainu visā viņam izvirzītajā apsūdzībā vai attiecīgā tās daļā;

2) tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu;

3) apsūdzētais, bet obligātās aizstāvības gadījumos arī viņa aizstāvis un pārstāvis, piekrīt šādas pārbaudes neizdarīšanai.

(2) Pirms izlemt jautājuma par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu, tiesa noskaidro prokurora, personas, kas īsteno aizstāvību, cietušā un viņa pārstāvja, un kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka, kura mantai uzlikts arests, viedokli par to, kā arī izskaidro viņiem pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālo būtību un sekas. Ja apsūdzētais nepiekrīt tikai kaitējuma kompensācijas apmēram un ja šis apmērs neietekmē noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju, tiesa var veikt pierādījumu pārbaudi tikai jautājumā par kompensācijas apmēru.

(2^1) Ja kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests, nepiekrīt pieņēmumam par mantas noziedzīgo izcelsmi un tas neietekmē noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju, tiesa var veikt pierādījumu pārbaudi tikai jautājumā par rīcību ar mantu.

(3) Pēc tam, kad pieņemts lēmums par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu, tiesa pārbauda apsūdzētā personu raksturojošos datus un pāriet pie tiesas debatēm.

(4) Pēc tiesas debatēm tiesa noklausās apsūdzētā pēdējo vārdu, taisa un pasludina spriedumu. Šādu spriedumu apelācijas kārtībā var pārsūdzēt tikai daļā par tiesas piespriesto sodu, kompensāciju, rīcību ar mantu vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 20.12.2012. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

500.pants. Pierādījumu pārbaudes kārtība

(1) Pierādījumu pārbaudi tiesa uzsāk, noklausoties cietušā liecību un prokurora norādīto liecinieku liecības, kā arī pārbauda citus prokurora iesniegtos pierādījumus.

(2) Pēc prokurora norādīto pierādījumu pārbaudes tiesa noklausās kriminālprocesā aizskarto mantas īpašnieku, kura mantai uzlikts arests, apsūdzētā vai viņa aizstāvja norādītos lieciniekus un pārbauda citus viņa iesniegtos pierādījumus.

(3) Tiesa pēc prokurora, cietušā, apsūdzētā un viņa aizstāvja lūguma var noteikt citu pierādījumu pārbaudes kārtību.

(4) Ja krimināllietā kā pierādījumu izmanto operatīvās darbības pasākumos iegūtās ziņas, tikai tiesa pēc prokurora, cietušā, apsūdzētā vai viņa aizstāvja motivēta lūguma drīkst iepazīties ar operatīvās darbības materiāliem, kas nav pievienoti krimināllietai un kas attiecas uz pierādīšanas priekšmetu, lietas materiālos un nolēmumā norādot, ka šie materiāli ir izvērtēti.

(5) Ja krimināllieta tiek saņemta jaunai izskatīšanai no apelācijas vai kasācijas instances tiesas vai krimināllietas

iztiesāšanu sāk no jauna, iepriekš tiesā nopratinātos lieciniekus, cietušos, ekspertus un speciālistus uzaicina pēc prokurora, cietušā, apsūdzētā vai viņa aizstāvja lūguma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.05.2014., 18.02.2016. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

501.pants. Liecību nolasīšana vai atskaņošana

Jebkuras personas konkrētajā kriminālprocesā agrāk sniegtu liecību var nolasīt vai atskaņot tiesā, ja:

1) ir svarīgas pretrunas starp šīm liecībām un tām, kas dotas tiesā;

2) liecības sniedzējs ir aizmirsis kādus lietas apstākļus;

3) liecības sniedzējs nav klāt tiesas sēdē tāda iemesla dēļ, kas izslēdz iespēju ierasties tiesā;

4) liecības sniedzējs izvairās no ierašanās tiesā vai atsakās liecināt;

5) tiesa piekrīt psihologa norādījumam, ka 14 gadus nesasniegusī persona vai nepilngadīgais cietušais nevar tikt nopratināts tiesas sēdē vai nopratināts ar psihologa starpniecību.

6) liecību ir sniegusi persona, kurai bija tiesības neliecināt.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

502.pants. Jautājumu uzdošanas kārtība

(1) Ar tiesas atļauju apsūdzētais, viņa aizstāvis, prokurors, cietušais un viņa pārstāvis var uzdot jautājumus personām, kuras tiesā sniedz liecību. Tiesa noraida jautājumus, kuri neattiecas uz lietu. Kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, ar tiesas atļauju ir tiesības uzdot jautājumus personām, kuras tiesā sniedz liecību, attiecībā uz mantu.

(2) Cietušajam, kā arī citām prokurora uzaicinātajām personām pirmais jautājumus uzdod prokurors.

(3) Apsūdzētā vai viņa aizstāvja uzaicinātajām personām un kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam pirmais jautājumus uzdod apsūdzētais un viņa aizstāvis, citi apsūdzētie un viņu aizstāvji.

(4) Tiesa var uzdot jautājumus jebkurā lietas iztiesāšanas brīdī.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

503.pants. Apsūdzētā liecība

(1) Pēc šā likuma 500.pantā minētās pierādījumu pārbaudes tiesas sēdes priekšsēdētājs jautā apsūdzētajam, vai viņš vēlas sniegt liecību.

(2) Ja apsūdzētais ir izteicis piekrišanu sniegt liecību, pirmais viņam jautājumus uzdod viņa aizstāvis un citu apsūdzēto aizstāvji.

(3) Apsūdzētais var iesniegt tiesai savu liecību rakstveidā. Rakstveida liecību nolasa, izņemot šā likuma 449.panta trešajā daļā noteikto gadījumu.

(4) Ja apsūdzētais izmanto savas tiesības neliecināt, bet iepriekš ir liecinājis kā persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, krimināllietā esošās liecības var pārbaudīt, tās nolasot.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

504.pants. Tiesas izmeklēšanas pabeigšana

(1) Pēc pierādījumu pārbaudes pabeigšanas, ja nav izteikti papildu lūgumi, tiesa pasludina tiesas izmeklēšanu par pabeigtu un pāriet pie tiesas debatēm.

(2) Ja procesa dalībniekiem nepieciešams laiks, lai sagatavotos tiesas debatēm, tiesa pieņem lēmumu par šā laika

ilgumu un ieraksta to tiesas sēžu protokolā.

(3) Pēc tiesas izmeklēšanas pabeigšanas tiesa drīkst pieņemt lēmumu par apsūdzētā piespiedu atvešanu, arestētās mantas vai lietiskā pierādījuma glabātāju, kā arī pieprasīt Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra atzinumu par to, vai apsūdzētais var piedalīties tiesas sēdē sava veselības stāvokļa dēļ. Ja nepieciešams, Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs var pieaicināt speciālistu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

505.pants. Tiesas debates

(1) Tiesas debatēs pirmais runu saka prokurors, pēc tam cietušais, viņa pārstāvis, kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests, un apsūdzētais vai viņa aizstāvis.

(2) Ja tiesas debatēs piedalās vairāki cietušie vai viņu pārstāvji, kriminālprocesā aizskartie mantas īpašnieki, kuru mantai uzlikts arests, apsūdzētie vai viņu aizstāvji, runu secību nosaka tiesa pēc procesā iesaistīto personu viedokļu noklausīšanās.

(3) Tiesa pēc procesā iesaistīto personu viedokļu uzklausīšanas var noteikt tiesas debašu ilgumu.

(4) Tiesas debašu dalībnieks var iesniegt tiesai savu runu rakstveidā, un to pievieno lietai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 22.06.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

506.pants. Tiesas debašu saturs

(1) Prokurors apsūdzības runā tiesas debatēs motivē savu viedokli par apsūdzētā vainu vai nevainīgumu un izsaka viedokli par apsūdzētajam piemērojamā soda veidu un mēru. Prokurors izsaka viedokli arī par citiem tiesas apspriedē izlemjamiem jautājumiem.

(2) Cietušais tiesas debatēs var izteikties par kaitējuma atlīdzību un apsūdzētajam piemērojamo sodu.

(2^1) Kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests, tiesu debatēs var izteikties par mantas izcelsmi.

(3) Apsūdzētais vai viņa aizstāvis tiesas debatēs saka aizstāvības runu.

(4) Tiesas debašu dalībnieki savus secinājumus var motivēt tikai ar tiesas izmeklēšanā pārbaudītiem pierādījumiem un rakstveida pierādījumiem un dokumentiem, kuri norādīti lēmumā par kriminālllietas nodošanu tiesai un kuri saskaņā ar šā likuma 449.panta trešo daļu netika pārbaudīti tiesas sēdē. Ja nepieciešams pārbaudīt jaunus pierādījumus, tiesas debašu dalībnieks var lūgt tiesu atsākt tiesas izmeklēšanu.

(5) Lietā, kuras iztiesāšanā netika veikta pierādījumu pārbaude, tiesas debatēs dalībnieki izsakās tikai par piemērojamo sodu, tā veidu un mēru, kā arī par kompensācijas apmēru, ja tas neietekmē noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju, un mantas izcelsmi.

(6) Tiesas sēdes priekšsēdētājs var pārtraukt tiesas debašu dalībnieka runu, ja viņš runā par apstākļiem, kam nav sakara ar lietu, atkārtoti min tos pašus argumentus to pašu faktu pamatošanai, novilcina lietas iztiesāšanu vai izrāda necieņu tiesai vai lietas dalībniekiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 14.01.2010., 21.10.2010., 24.05.2012., 22.06.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

507.pants. Tiesības uz repliku

(1) Pēc tiesas debatēm katram to dalībniekam ir tiesības uz vienu repliku par runu saturu. Tiesa pēc procesā iesaistīto personu viedokļu uzklausīšanas var noteikt replikas ilgumu. Tiesas sēdes priekšsēdētājs var pārtraukt repliku, ja lietas dalībnieks replikā nerunā par debašu runu, atkārto vienus un tos pašus argumentus par vieniem un tiem pašiem faktiem, novilcina lietas iztiesāšanu vai izrāda necieņu tiesai vai lietas dalībniekiem.

(2) Tiesības uz pēdējo repliku ir aizstāvim. Ja aizstāvis nepiedalās tiesas sēdē, tiesības uz pēdējo repliku ir apsūdzētajam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

508.pants. Apsūdzētā pēdējais vārds

(1) Pēc tiesas debašu pabeigšanas tiesas sēdes priekšsēdētājs uzaicina apsūdzēto teikt pēdējo vārdu.

(2) Apsūdzētais drīkst atteikties no pēdējā vārda.

(3) Tiesa pēc procesā iesaistīto personu viedokļu uzklausīšanas var noteikt apsūdzētā pēdējā vārda ilgumu. Tiesas sēdes priekšsēdētājs var pārtraukt apsūdzētā pēdējo vārdu, ja viņš runā par apstākļiem, kam nav sakara ar lietu, atkārto vienus un tos pašus argumentus par vieniem un tiem pašiem faktiem, novilcina lietas iztiesāšanu vai izrāda necieņu tiesai vai lietas dalībniekiem.

(4) Pēdējā vārda laikā nav atļauts uzdot apsūdzētajam jautājumus.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

509.pants. Tiesas izmeklēšanas atsākšana

(1) Ja tiesas debatēs to dalībnieki savās runās vai apsūdzētais pēdējā vārdā sniedz ziņas par jauniem apstākļiem, kam ir svarīga nozīme lietā, vai atsaucas uz tiesas sēdē nepārbaudītiem pierādījumiem, kas attiecas uz lietu, tiesa pēc debašu dalībnieka lūguma vai pēc savas iniciatīvas pieņem lēmumu par tiesas izmeklēšanas atsākšanu un izdara tiesas izmeklēšanu.

(2) Pēc atsāktās tiesas izmeklēšanas pabeigšanas tiesa no jauna atklāj tiesas debates un dod pēdējo vārdu apsūdzētajam.

510.pants. Tiesas aiziešana apspriežu istabā taisīt spriedumu

(1) Pēc apsūdzētā pēdējā vārda tiesa aiziet apspriežu istabā taisīt spriedumu, un par to tiesas sēdes priekšsēdētājs paziņo tiesas sēdē klātesošajiem, nosakot sprieduma pasludināšanas laiku tuvākajās 14 dienās un vietu.

(2) *(Izslēgta ar 24.05.2012. likumu)*
(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

47.nodaļa. Spriedums

511.pants. Sprieduma taisīšanas vispārīgie noteikumi

(1) Tiesas nolēmumu, ar kuru lietu izspriež pēc būtības, taisa tiesas sprieduma veidā un pasludina valsts vārdā.

(2) Spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam.

512.pants. Sprieduma tiesiskums un pamatotība

(1) Tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām.

(2) Tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē, un rakstveida pierādījumiem un dokumentiem, kuri norādīti lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai, vai ar pierādījumiem, kurus saskaņā ar šā likuma 125.panta noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

513.pants. Tiesas apspriedes noslēpums

(1) Tiesas apspriede notiek apspriežu istabā. Apspriedes laikā šajā istabā atrodas tikai tiesas sastāvs, kas izskatāmo lietu.

(2) Tiesa var pārtraukt apspriedi, lai atpūstos, kā arī brīvdienās un svētku dienās.

(3) Pārtraukuma laikā tiesnešiem aizliegts vākt ziņas par izskatāmo lietu, izpaust apspriedes laikā izteiktos viedokļus, kā arī pieņemto nolēmumu saturu.

514.pants. Tiesas apspriedē izlemjamie jautājumi

(1) Apspriedes laikā tiesa apspriežu istabā izlemj šādus jautājumus:

1) vai noticis apsūdzētajam inkriminētais noziedzīgs nodarījums;

2) vai šajā nodarījumā ir noziedzīga nodarījuma sastāvs, un kurā Krimināllikuma pantā, tā daļā, punktā tas paredzēts;

3) vai apsūdzētais ir vainīgs šajā noziedzīgā nodarījumā;

4) vai apsūdzētais sodāms par šo noziedzīgu nodarījumu;

5) vai ir apstākļi, kas pastiprina vai mīkstina apsūdzētā atbildību;

6) kāds pamatsoda veids un mērs jāpiespriež apsūdzētajam, un vai tas viņam jāizcieš;

7) vai apsūdzētajam piespriežams papildsods un kāds;

8) vai personai, kura atzīta par ierobežoti pieskaitāmu, ir jānosaka Krimināllikuma 68.pantā paredzētie medicīniska rakstura piespiedu līdzekļi;

9) vai jāsaglabā, jāgroza vai jāpiemēro drošības līdzeklis apsūdzētajam;

10) vai apmierināms pieteikums par kaitējuma atlīdzību, kam par labu un kādā apmērā tā piedzenama;

11) par noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmeta un ar noziedzīgu nodarījumu saistītās mantas konfiskāciju;

11^1) rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem, dokumentiem, mantu, kas saistīta ar noziedzīgu nodarījumu, citiem procesa laikā izņemtajiem priekšmetiem un vērtībām un mantu, kurai uzlikts arests;

12) par noziedzīgi iegūtās mantas konfiskāciju vai piedziņu;

13) no kā piedzenami procesuālie izdevumi.

(2) Ja apsūdzētais nodots tiesai par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, tiesa šā panta pirmajā daļā minētos jautājumus izlemj par katru noziedzīgu nodarījumu atsevišķi.

(3) Ja par noziedzīgu nodarījumu tiesai nodoti vairāki apsūdzētie, tiesa šā panta pirmajā daļā minētos jautājumus izlemj par katru apsūdzēto atsevišķi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

515.pants. Tiesas apspriedes kārtība

(1) Tiesas apspriedi vada tiesas sēdes priekšsēdētājs.

(2) Tiesas sēdes priekšsēdētājs katru jautājumu uzdod tādā formā, lai uz to varētu dot tikai apstiprinošu vai noliedzošu atbildi.

(3) Izlemjot katru atsevišķu jautājumu, tiesneši balso. Tiesas sēdes priekšsēdētājs izsaka savu viedokli un balso

pēdējais.

516.pants. Tiesneša atsevišķās domas

(1) Tiesas sēdes priekšsēdētājs vai tiesnesis, kas palicis pie atsevišķām domām, tās izsaka rakstveidā.

(2) Atsevišķās domas pievieno lietai slēgtā aploksnē, un ar tām var iepazīties tikai augstākas instances tiesa šā tiesas nolēmuma pārsūdzības gadījumā. Pasludinot spriedumu, atsevišķās domas nepaziņo.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

517.pants. Tiesas izmeklēšanas atsākšana pēc tiesas apspriedes

(1) Ja apspriedes laikā tiesa atzīst par vajadzīgu noskaidrot kādus apstākļus, kuriem ir nozīme lietā, tiesa, netaisot spriedumu, pieņem lēmumu par tiesas izmeklēšanas atsākšanu.

(2) Pēc tiesas izmeklēšanas pabeigšanas tiesa no jauna atklāj tiesas debates, noklausās apsūdzētā pēdējo vārdu un aiziet apspriesties sprieduma taisīšanai.

518.pants. Sprieduma veidi

Tiesas spriedums var būt attaisnojošs vai notiesājošs.

519.pants. Attaisnojoša sprieduma taisīšanas pamats

Tiesa taisa attaisnojošu spriedumu, ja:

1) nav noticis noziedzīgs nodarījums vai apsūdzētā izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva;

2) apsūdzētā piedalīšanās noziedzīgā nodarījumā nav pierādīta.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

520.pants. Notiesājoša sprieduma taisīšanas pamats

(1) Tiesa taisa notiesājošu spriedumu, ja iztiesāšanas gaitā apsūdzētā vaina noziedzīgā nodarījumā ir pierādīta.

(2) Notiesājošu spriedumu nevar taisīt, ja apsūdzētā vaina ir pierādīta tikai ar tādu personu liecībām, kuru identitāte netiek izpausta speciālās procesuālās aizsardzības interesēs, un citu pierādījumu lietā nav.

521.pants. Notiesājoša sprieduma taisīšana, nepiespriežot sodu

Tiesa var taisīt notiesājošu spriedumu, nepiespriežot sodu, ja konstatē šā likuma 379.panta pirmās daļas 1. un 3.punktā minētos apstākļus.

522.pants. Audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošana nepilngadīgajam

(1) Ja tiesa atzīst, ka nepilngadīgais apsūdzētais izdarījis noziedzīgu nodarījumu, taču ievērojot šā nodarījuma izdarīšanas īpašos apstākļus un par vainīgā personu iegūtās ziņas, kas mīkstina viņa atbildību, tiesa var viņu atbrīvot no piespriestā soda un piemērot likumā paredzētos audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus.

(2) Piemērojot audzinoša rakstura piespiedu līdzekli, tiesa ņem vērā noziedzīga nodarījuma raksturu un bīstamību, apsūdzētā personu raksturojošos datus, kā arī viņa atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus.

523.pants. Sprieduma rakstīšana

(1) Pēc šā likuma 514.pantā minēto jautājumu izlemšanas tiesa raksta spriedumu, kas sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, motīvu daļas un rezolutīvās daļas. Spriedumu raksta valsts valodā.

(1^1) Tiesa var rakstīt saīsinātu spriedumu. Ja krimināllieta iztiesāta bez apsūdzētā piedalīšanās, jo apsūdzētais atkārtoti bez attaisnojoša iemesla neierodas uz tiesas sēdi, vai apsūdzētā prombūtnē *(in absentia)*, tiesa var rakstīt saīsinātu spriedumu, pilnu spriedumu sagatavojot 14 dienu laikā un paziņojot tā pieejamības datumu.

(2) Spriedumu paraksta visi tiesneši, kas piedalījušies iztiesāšanā. Tiesnesis, kurš palicis pie atsevišķajām domām, arī paraksta spriedumu.

(3) Labojumi sprieduma tekstā jāatrunā pirms tā parakstīšanas.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

524.pants. Sprieduma ievaddaļa

Sprieduma ievaddaļā norāda:

1) ka spriedums taisīts valsts vārdā;

2) sprieduma pasludināšanas datumu;

3) tās tiesas nosaukumu, kura taisījusi spriedumu;

4) tiesas sastāvu;

5) prokuroru, aizstāvi;

6) apsūdzētā vārdu, uzvārdu, personas kodu, bet, ja tāda nav, — dzimšanas datumu un vietu;

7) Krimināllikuma pantu, tā daļu un punktu, pēc kura persona apsūdzēta.

525.pants. Attaisnojoša sprieduma aprakstošā daļa un motīvu daļa

(1) Attaisnojoša sprieduma aprakstošajā daļā norāda apsūdzības būtību.

(2) Attaisnojoša sprieduma motīvu daļā norāda:

1) tiesas noskaidrotos notikuma apstākļus;

2) apsūdzētā attaisnošanas pamatu un pierādījumus, kas to apstiprina;

3) motīvus, kāpēc tiesa noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība.

526.pants. Attaisnojoša sprieduma rezolutīvā daļa

(1) Attaisnojoša sprieduma rezolutīvajā daļā norāda tiesas lēmumu:

1) par to, ka apsūdzētais (minot viņa vārdu un uzvārdu) atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā (minot Krimināllikuma pantu, tā daļu, punktu, kurā paredzēts attiecīgais noziedzīgs nodarījums) un attaisnots;

2) par drošības līdzekļa atcelšanu;

3) par mantas konfiskācijas un kaitējuma atlīdzības nodrošinājuma līdzekļu atcelšanu, ja tādi bija piemēroti;

4) par advokāta darba samaksu;

5) par lietas vai tās daļas nosūtīšanu prokuratūrai, ja noziedzīgs nodarījums ir noticis, bet nav pierādīta apsūdzētā piedalīšanās noziedzīgā nodarījumā.

(2) Ja tiesa taisa attaisnojošu spriedumu, tā atstāj bez izskatīšanas pieteikumu par nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzināšanu. Pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas nav šķērslis kaitējuma atlīdzināšanas prasības celšanai Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(3) Ja tiesa taisa attaisnojošu spriedumu un pieņem lēmumu par lietas daļas nosūtīšanu prokuratūrai, tā vienlaikus sprieduma rezolutīvajā daļā norāda tiesas lēmumu par kriminālprocesa sadalīšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

527.pants. Notiesājoša sprieduma aprakstošā daļa un motīvu daļa

(1) Notiesājoša sprieduma aprakstošajā daļā sniedz pierādītā noziedzīga nodarījuma aprakstu un juridisko kvalifikāciju, minot tā izdarīšanas laiku, vietu, izdarīšanas veidu, apsūdzētā vainas formu, motīvus un šā nodarījuma sekas.

(2) Notiesājoša sprieduma motīvu daļā norāda:

1) pierādījumus, uz kuriem pamatoti tiesas secinājumi;

2) motīvus, kāpēc tiesa noraidījusi citus pierādījumus;

3) apsūdzētā atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus;

4) motīvus, kāpēc daļa apsūdzības atzīta par nepierādītu, ja tiesa to atzinusi;

5) apsūdzības grozīšanas motīvus, ja apsūdzība tiesā grozīta;

6) motīvus par konkrētā soda piemērošanu;

7) ar sprieduma izpildīšanu saistīto jautājumu izlemšanu, ja tas nepieciešams.

(3) Ja tiesas sēdē, pamatojoties uz pieņemto lēmumu, nav veikta pierādījumu pārbaude, tiesa spriedumā norāda, ka apsūdzētā vaina ir pierādīta. Šādos gadījumos pierādījumu analīze un to uzskaitījums nav nepieciešams.

528.pants. Notiesājoša sprieduma rezolutīvā daļa

(1) Notiesājoša sprieduma rezolutīvajā daļā norāda tiesas lēmumu par:

1) to, ka apsūdzētais (minot viņa vārdu un uzvārdu) atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījumā (minot Krimināllikuma pantu, tā daļu, punktu, kurā paredzēts attiecīgais noziedzīgs nodarījums);

2) apsūdzētajam piespriestā soda veidu un mēru par katru noziedzīgu nodarījumu un galīgo sodu, kas jāizcieš;

3) apsūdzētā atbrīvošanu no kriminālsoda, ja viņš no tā ir atbrīvojams;

4) audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa piemērošanu, ja no kriminālsoda atbrīvots nepilngadīgais;

5) apsūdzētajam piemēroto ar brīvības atņemšanu saistīto drošības līdzekļu termiņu ieskaitīšanu soda termiņā;

6) pārbaudes laiku nosacītas notiesāšanas gadījumā;

7) drošības līdzekli;

8) apsūdzētā attaisnošanu daļā apsūdzības, ja tiesa to atzinusi;

9) kaitējuma kompensāciju, tai skaitā valsts izmaksātās kompensācijas apmēru, nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei — 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas —, un pienākumu iesniegt tiesai dokumentus par kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanu;

10) kaitējuma kompensācijas vai mantas konfiskācijas nodrošināšanu, ja tas nav izdarīts agrāk;

11) noziedzīgi iegūtās mantas konfiskāciju vai piedziņu;

12) advokāta darba samaksas piedziņu no apsūdzētā vai par viņa atbrīvošanu no tās;

13) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

14) apsūdzētā atbrīvošanu no apcietinājuma, mājas aresta vai sociālās korekcijas izglītības iestādes tiesas sēžu zālē, ja viņam noteikts ar brīvības atņemšanu nesaistīts sods.

(2) Piemērojot nosacītu notiesāšanu, tiesa lemj par pārbaudes laiku un kam uzdodama nosacīti notiesātā pārraudzība.

(3) Nosacīti notiesājot personu, kura noziedzīgu nodarījumu izdarījusi, būdama alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu iespaidā, tiesa ar apsūdzētā piekrišanu var uzlikt viņam par pienākumu ārstēties no alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu atkarības, uzdodot attiecīgajai Valsts probācijas dienesta iestādei un ārstniecības iestādei kontrolēt šā pienākuma izpildi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 21.10.2010., 18.02.2016. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

529.pants. Attaisnojoša vai notiesājoša sprieduma rezolutīvās daļas papildu jautājumi

(1) Sprieduma rezolutīvajā daļā papildus norāda tiesas lēmumu par:

1) noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmeta un ar noziedzīgu nodarījumu saistītās mantas konfiskāciju, kā arī rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem, dokumentiem, ar noziedzīgu nodarījumu saistīto mantu, citiem procesa laikā izņemtajiem priekšmetiem un vērtībām;

2) procesuālo izdevumu atlīdzību, nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei — 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas;

3) sprieduma pārsūdzēšanas kārtību un termiņu;

3^1) pārsūdzības termiņa pagarināšanu vēl par 10 dienām kriminālprocesa īpašas sarežģītības un apjoma dēļ;

4) *(izslēgts ar 30.03.2017. likumu)*;

5) pilna sprieduma pieejamības dienu, ja krimināllieta iztiesāta bez apsūdzētā piedalīšanās, jo apsūdzētais atkārtoti bez attaisnojoša iemesla neierodas uz tiesas sēdi, vai apsūdzētā prombūtnē *(in absentia)*.

(2) Sprieduma rezolutīvajā daļā tiesa papildus norāda informāciju par soda izpildes iestādi un ierašanās termiņu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010., 30.03.2017., 22.06.2017., 20.06.2018. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

530. pants. Saīsinātais spriedums

(1) Saīsinātais spriedums sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas un rezolutīvās daļas.

(2) Pēc saīsinātā sprieduma pasludināšanas tiesa izsniedz saīsinātā sprieduma norakstu.

(3) Prokurors, apsūdzētais, cietušais, aizstāvis vai pārstāvis, kā arī krimināprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests, 10 dienu laikā no saīsinātā sprieduma pasludināšanas dienas var rakstveidā iesniegt tiesai lūgumu par pilna sprieduma sagatavošanu. Pēc lūguma iesniegšanas termiņa beigām, ja saņemts lūgums par pilna sprieduma sagatavošanu, tiesa pilnu spriedumu sagatavo 14 dienu laikā, paziņojot tā pieejamības datumu.

(4) Ja lietas apjoma, juridiskās sarežģītības vai citu objektīvu apstākļu dēļ pilns tiesas spriedums nav sastādīts noteiktajā laikā, tiesnesis paziņo prokuroram, apsūdzētajam, cietušajam, aizstāvim un pārstāvim, kā arī krimināprocesā aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, kad būs pieejams pilns tiesas spriedums. Pilna tiesas sprieduma sastādīšanu var atlikt tikai vienu reizi.

(5) Saīsinātais spriedums nav pārsūdzams.
(30.03.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

531.pants. Sprieduma pasludināšana

(1) Tiesa pasludina spriedumu, nolasot tā ievaddaļu un rezolutīvo daļu.

(2) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

532.pants. Apsūdzētā atbrīvošana tiesas zālē

(1) Pēc sprieduma pasludināšanas tiesa nekavējoties atbrīvo no apcietinājuma, mājas aresta vai sociālās korekcijas izglītības iestādes:

1) attaisnoto;

2) apsūdzēto, kuram nav noteikts kriminālsods;

3) apsūdzēto, kurš atbrīvots no kriminālsoda;

4) apsūdzēto, kuram piespriests brīvības atņemšanas sods un kuram sprieduma pasludināšanas brīdī apcietinājumā, mājas arestā vai sociālās korekcijas izglītības iestādē pavadītais laiks sasniedz vai pārsniedz spriedumā noteikto brīvības atņemšanas laiku;

5) apsūdzēto, kuram piespriests brīvības atņemšanas sods nosacīti;

6) apsūdzēto, kuram piespriests sods, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu.

(2) Ja tiesa atbrīvo no apcietinājuma personu, kas ir ārzemnieks, kuram nav tiesību uzturēties Latvijā, tiesa par to nekavējoties paziņo kompetentajai iestādei, kurai ir tiesības aizturēt ārzemnieku.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. un 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

533.pants. Tiesas blakus lēmums

(1) Tiesa reizē ar galīgo nolēmumu var pieņemt blakus lēmumu, kurā kompetentai institūcijai vai amatpersonai norāda uz krimināllietā konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem, to cēloņiem un veicinošiem apstākļiem un pieprasa tos novērst.

(2) Tiesa, pamatojoties uz krimināllietas iztiesāšanas materiāliem, var pieņemt blakus lēmumu par atzinības izteikšanu personai, kura sniegusi būtisku palīdzību noziedzīga nodarījuma atklāšanā un novēršanā, kā arī par citiem faktiem, ja atzīst to par nepieciešamu.

(3) Institūcija vai amatpersona, kura saņēmusi tiesas blakus lēmumu, ne vēlāk kā mēneša laikā veic nepieciešamos pasākumus un par rezultātiem paziņo tiesai.

(4) Tiesas blakus lēmums stājas spēkā vienlaikus ar spriedumu.

534.pants. Apsūdzētā mantas un apgādājamo aizsardzība

Ja tiesa, taisot notiesājošu spriedumu, apsūdzētajam piemēro ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli un tāpēc bez uzraudzības un aprūpes paliek nepilngadīgais vai apsūdzētā aizbildnībā vai aizgādnībā esoša cita persona, vai arī bez uzraudzības paliek apsūdzētā manta, tiesa nodrošina šā likuma 248.pantā minētos aizsardzības pasākumus.

535.pants. Sprieduma kopijas izsniegšana apsūdzētajam

(Izslēgts ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

48.nodaļa. Tiesvedības īpatnības cietušā un apsūdzētā izlīguma gadījumā

536.pants. Paziņojums par cietušā un apsūdzētā izlīgumu

(1) Cietušais un apsūdzētais līdz tiesas aiziešanai uz apspriežu istabu likumā paredzētajos gadījumos var paziņot par izlīgumu.

(2) Ja izlīgumu iesniedz rakstveidā, to pievieno lietai. Izlīgumā jābūt norādītam, ka tas noslēgts labprātīgi un cietušais saprot izlīguma sekas.

(3) Ja rakstveida izlīgumu iesniedz apsūdzētais bez cietušā klātbūtnes un cietušais ir fiziskā persona, izlīgumam jābūt notariāli vai Valsts probācijas dienesta apmācīta starpnieka apliecinātam.

(4) Ja cietušais un apsūdzētais par izlīgumu paziņo mutvārdos tiesas sēdes laikā, par izlīgumu izdara ierakstu tiesas sēdes protokolā un to paraksta cietušais un apsūdzētais.

(5) Pirms izlīguma parakstīšanas vai pēc rakstveida izlīguma saņemšanas tiesa pārliecinās, vai tas noslēgts labprātīgi un vai cietušais saprot izlīguma sekas.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

537.pants. Lietas materiālu pārbaude izlīguma gadījumā

(1) Ja izlīgumu iesniedz vai par to parakstās tiesas sēdes protokolā pēc tam, kad uzsākta tiesas izmeklēšana, un tiesai nav šaubu par apsūdzētā vainu, tā izmeklēšanu var pārtraukt un pāriet pie tiesas debatēm.

(2) Ja cietušais un apsūdzētais par izlīgumu šā likuma 377.panta 9.punktā paredzētajā gadījumā paziņo tiesas debašu laikā vai pēc debatēm, tiesa pārtrauc debates, noskaidro, vai izlīgums noticis labprātīgi, izskaidro tā sekas un pieņem lēmumu.

(3) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu.)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

538.pants. Izlīguma sekas

Ja cietušais un apsūdzētais paziņo par izlīgumu līdz tiesas aiziešanai uz apspriežu istabu, tiesa, nepārbaudot lietas materiālus, var pieņemt lēmumu par apsūdzētā atbrīvošanu no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanu.

49.nodaļa. Tiesvedības īpatnības attiecībā uz pirmstiesas procesā slēgtu vienošanos

539.pants. Krimināllietas sagatavošana iztiesāšanai tiesas sēdē vienošanās procesā

(1) Pēc vienošanās procesa kārtībā iesniegtas krimināllietas saņemšanas tiesā tiesnesis papildus šā likuma 486.pantā noteiktajam pārbauda, vai pirmstiesas procesā vienošanās ir noslēgta šajā likumā noteiktajā kārtībā un nav pieļauts Krimināllikuma normu pārkāpums. Tiesnesis vērtē noslēgtajā vienošanās paredzēto soda veidu tikai gadījumā, ja konstatē, ka izraudzītais soda veids nav samērīgs ar izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu. Konstatējot pārkāpumu, tiesnesis var pieņemt lēmumu un nosūtīt lietu prokuroram pārkāpuma novēršanai. Prokurors 10 dienu laikā var iesniegt protestu par lēmumu augstāka līmeņa tiesai, kuras tiesnesis šo protestu izskata rakstveida procesā un viņa lēmums nav pārsūdzams.

(1^1) Ja pārbaudes laikā tiek konstatēts, ka pirmstiesas procesā vienošanās nav noslēgta šajā likumā noteiktajā kārtībā vai ir pieļauts Krimināllikuma normu pārkāpums, tiesnesis var pieņemt lēmumu par lietas iztiesāšanu vispārējā kārtībā. Lēmums nav pārsūdzams.

(2) Krimināllietu vienošanās procesā jāsāk izskatīt 21 dienas laikā no dienas, kad tā ir saņemta tiesneša tiesvedībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 24.05.2012. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

540.pants. Tiesas sastāvs

Krimināllietu vienošanās procesā iztiesā tiesnesis vienpersoniski.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

540.[1] pants. Krimināllietas iztiesāšana rakstveidā vienošanās procesā

(1) Tiesnesis var pieņemt lēmumu par lietas iztiesāšanu rakstveida procesā.

(2) Lēmumā par lietas pieņemšanu iztiesāšanai rakstveida procesā norāda:

1) tiesības prokuroram, apsūdzētajam, aizstāvim un cietušajam 10 dienu laikā pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam un iesniegt iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā;

2) nolēmuma pieejamības dienu.

(3) Lietu rakstveida procesā izskata pēc lietā esošajiem materiāliem.

(4) Ja iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā iesniedzis prokurors, apsūdzētais, aizstāvis vai cietušais vai apsūdzētais atsakās no vienošanās, tiesa pieņem lēmumu par lietas iztiesāšanu mutvārdu procesā. Lēmumu iztiesāt lietu mutvārdu procesā tiesa var pieņemt arī pēc savas iniciatīvas.

(5) Tiesa, izskatījusi lietu rakstveida procesā, pieņem vienu no šādiem nolēmumiem:

1) lēmumu par lietas izbeigšanu, ja konstatē apstākļus, kas nepieļauj kriminālprocesu;

2) *(izslēgts ar 11.06.2020. likumu);*

3) notiesājošu spriedumu;

4) *(izslēgts ar 27.09.2018. likumu)*.

(6) Tiesa notiesājošu spriedumu taisa, ievērojot sprieduma taisīšanas nosacījumus, kādi noteikti lietas iztiesāšanai mutvārdos vienošanās procesā.

(7) Šā panta piektās daļas kārtībā pieņemtais tiesas nolēmums ir pārsūdzams tikai kasācijas kārtībā.

(24.05.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

541.pants. Tiesas izmeklēšana

(1) Tiesas izmeklēšanu sāk, iepazīstinot ar vienošanos, ko nolasa prokurors.

(2) Pēc vienošanās noklausīšanās tiesa noskaidro, vai apsūdzētais saprot, kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanā viņš tiek apsūdzēts, vai atzīst sevi par vainīgu, vai vienošanos parakstījis apzināti un labprātīgi, saprot tās sekas un piekrīt, ka tiks ievērota noslēgtā vienošanās.

(2[1]) Ja apsūdzētais atsakās no vienošanās, tiesa turpina lietas iztiesāšanu vispārējā kārtībā.

(2[2]) Konstatējot, ka pirmstiesas procesā vienošanās nav noslēgta šajā likumā noteiktajā kārtībā vai pieļauts Krimināllikuma normu pārkāpums, tiesa turpina lietas iztiesāšanu vispārējā kārtībā.

(3) Tiesa piedāvā apsūdzētajam un viņa pārstāvim iespēju sniegt paskaidrojumus par vienošanās noslēgšanas apstākļiem.

(4) Tiesa noskaidro aizstāvja un prokurora attieksmi pret vienošanos.

(5) Tiesa uzklausa arī citas šajā lietā uzaicinātās personas.

(6) Tiesas izmeklēšanas beigās tiesa aicina tiesas sēdes dalībniekus izteikt lūgumus un lemj par to apmierināšanu vai noraidīšanu.

(7) Pēc pieteikto lūgumu izlemšanas tiesa aiziet apspriežu istabā taisīt spriedumu, paziņojot par to tiesas sēdē klātesošajiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

542.pants. Tiesas nolēmumi vienošanās procesā

(1) Apspriežu istabā tiesa pieņem vienu no šādiem nolēmumiem:

1) lēmumu par lietas izbeigšanu, ja konstatē apstākļus, kas nepieļauj kriminālprocesu;

2) *(izslēgts ar 11.06.2020. likumu);*

3) notiesājošu spriedumu;

4) *(izslēgts ar 27.09.2018. likumu)*.

(2) Tiesas nolēmums ir pārsūdzams tikai kasācijas kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 24.05.2012., 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

543.pants. Tiesas spriedums vienošanās procesā

(1) Ja tiesai nav šaubu par apsūdzētā vainu, tā taisa notiesājošu spriedumu. Tiesa var rakstīt saīsināto spriedumu.

(2) Sprieduma motīvu daļā tiesa izklāsta noslēgtās vienošanās būtību, ko prokurors, apsūdzētais un viņa aizstāvis apliecinājuši tiesas sēdē, un novērtē noslēgtās vienošanās pamatotību.

(3) Sprieduma rezolutīvajā daļā norāda tiesas lēmumu par:

1) to, ka apsūdzētais (minot viņa vārdu un uzvārdu) atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījumā (minot Krimināllikuma pantu, tā daļu un punktu, kurā paredzēts attiecīgais noziedzīgs nodarījums);

2) to, ka tiesa apstiprina noslēgto vienošanos un piespriež tajā paredzēto soda veidu un mēru;

3) apsūdzētā atbrīvošanu tiesas sēžu zālē no apcietinājuma, mājas aresta vai sociālās korekcijas izglītības iestādes, ja apsūdzētajam noteikts ar brīvības atņemšanu nesaistīts sods;

4) apsūdzētajam piemēroto ar brīvības atņemšanu saistīto drošības līdzekļu termiņu ieskaitīšanu soda termiņā;

5) pārbaudes laika termiņu nosacītas notiesāšanas gadījumā;

6) drošības līdzekli;

7) kaitējuma kompensāciju, tai skaitā valsts izmaksātās kompensācijas apmēru;

8) kaitējuma kompensācijas vai mantas konfiskācijas nodrošināšanu, ja tas nav izdarīts agrāk;

9) rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem un dokumentiem;

10) procesuālo izdevumu atlīdzību;

11) advokāta darba samaksas piedziņu no apsūdzētā vai par viņa atbrīvošanu no samaksas;

12) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

13) iespēju spriedumu pārsūdzēt kasācijas kārtībā un tās termiņu.

(3[1]) Sprieduma rezolutīvajā daļā tiesa papildus norāda informāciju par soda izpildes iestādi un ierašanās termiņu.

(4) Tiesa, taisot spriedumu, var precizēt vienošanās protokolā paredzēto soda mēru, ja ir pieļauta kļūda, nosakot galīgo sodu, vai ja tas saistīts ar laika tecējumu no vienošanās noslēgšanas dienas līdz iztiesāšanas dienai. Precizējums nedrīkst pasliktināt apsūdzētā stāvokli.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 30.03.2017. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

50.nodaļa. Tiesvedības īpatnības, slēdzot vienošanos iztiesāšanas procesā

544.pants. Tiesības slēgt vienošanos iztiesāšanas procesā

(1) Prokuroram un apsūdzētajam ir tiesības līdz tiesas izmeklēšanas pabeigšanai savstarpēji vienoties par kriminālprocesa pabeigšanu, noslēdzot vienošanos par vainas atzīšanu un sodu.

(2) Vienošanās slēgšana iztiesāšanas procesā pieļaujama, ja:

1) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*;

2) apsūdzētais piekrīt inkriminētā noziedzīgā nodarījuma apjomam un juridiskajai kvalifikācijai;

3) apsūdzētais atzīst savu vainu viņam inkriminētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pilnībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

545.pants. Tiesas rīcība pēc pieteikuma saņemšanas

Tiesa, saņemot prokurora vai apsūdzētā, vai arī viņa aizstāvja vai pārstāvja mutvārdu vai rakstveida pieteikumu par vēlēšanos slēgt vienošanos:

1) pārbauda vienošanās pieļaujamību konkrētajā procesā;

2) izskaidro apsūdzētajam vienošanās sekas;

3) noskaidro, vai attiecīgi prokurors vai apsūdzētais un viņa pārstāvis piekrīt vienošanās slēgšanai;

4) noskaidro cietušā vai viņa pārstāvja viedokli par vienošanās piemērošanu;

5) nosaka tiesas sēdes pārtraukumu vienošanās saskaņošanai un iesniegšanai tiesā.

546.pants. Krimināllietas iztiesāšana vienošanās procesā

(1) Ja vienošanās ir noslēgta, tiesa pēc sēdes pārtraukuma tādā pašā sastāvā turpina lietas iztiesāšanu šā likuma 49.nodaļā noteiktajā kārtībā.

(2) Ja prokurors un apsūdzētais pēc tiesas sēdes pārtraukuma paziņo, ka vienošanās nav noslēgta, tiesa turpina lietas iztiesāšanu vispārējā kārtībā.

(3) Ja tiesas sēdes pārtraukumā noslēgtā vienošanās neatbilst Krimināllikuma normām, tiesa to neapstiprina un lietu izskata vispārējā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

51.nodaļa. Tiesvedības īpatnības procesos par piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu juridiskajai personai

547.pants. Krimināllietas izlemšana tiesā

(Izslēgts ar 14.03.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

547.[1] pants. Tiesvedība procesā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai

(1) Ja process piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai izdalīts atsevišķā lietvedībā vai uzsākts, pamatojoties uz šā likuma 439.panta 3.[1] daļu, tiesvedība notiek, ievērojot lietas izskatīšanas kārtību pirmās instances tiesā, ciktāl šā likuma 51.nodaļā nav noteikts citādi.

(2) Ja juridiskajai personai nav pārstāvja vai pārstāvja ierašanos tiesā nav iespējams nodrošināt, iztiesāšana var notikt bez juridiskās personas pārstāvja. Krimināllietu tiesa var iztiesāt, ja tiesas sēdē piedalās aizstāvis.

(14.03.2013. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

548.pants. Tiesas nolēmums

(1) Izskatot procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai materiālus, tiesai jāizlemj:

1) vai ir noticis noziedzīgs nodarījums;

2) vai ir noskaidroti šā likuma 440.pantā minētie apstākļi;

3) vai noziedzīgs nodarījums izdarīts juridiskās personas interesēs, labā vai nepienācīgas pārraudzības vai kontroles rezultātā;

4) kāds piespiedu ietekmēšanas līdzeklis piemērojams.

(2) Atzinusi, ka nav pierādīti šā panta pirmajā daļā minētie fakti, tiesa kriminālprocesu daļā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai izbeidz.

(3) Ja process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai izdalīts atsevišķā lietvedībā un tiesa atzinusi, ka nav pierādīti šā panta pirmajā daļā minētie fakti, tā procesu izbeidz.

(14.03.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

548.[1] pants. Krimināllietas, kurā slēgta vienošanās par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai, izskatīšana tiesā

(1) Pēc lietas, kurā slēgta vienošanās, saņemšanas tiesā tiesnesis pārbauda, vai vienošanās ir noslēgta šajā likumā noteiktajā kārtībā un vai nav pieļauts Krimināllikuma normu pārkāpums. Tiesnesis vērtē noslēgtajā vienošanās paredzēto piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veidu tikai tādā gadījumā, ja konstatē, ka izraudzītais piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veids nav samērigs ar izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu. Konstatējis pārkāpumu, tiesnesis pieņem lēmumu un nosūta lietu prokuroram pārkāpuma novēršanai. Prokurors 10 dienu laikā var iesniegt protestu par lēmumu augstāka līmeņa tiesai, kuras tiesnesis šo protestu izskata rakstveida procesā, un viņa lēmums nav pārsūdzams.

(2) Lietu iztiesā tiesnesis vienpersoniski. Lietu jāsāk izskatīt 21 dienas laikā no dienas, kad tā saņemta tiesneša tiesvedībā.

(3) Lietas izskatīšanu sāk, iepazīstinot ar vienošanos, ko nolasa prokurors. Pēc vienošanās noklausīšanās tiesa noskaidro, vai juridiskā persona atzīst noziedzīga nodarījuma izdarīšanas faktu un piekrīt nodarījuma, saistībā ar kuru piespiedu ietekmēšanas līdzeklis tiek piemērots, apjomam, kvalifikācijai, radītā kaitējuma novērtējumam un vienošanās

procesa piemērošanai, vai vienošanos parakstījusi apzināti un labprātīgi, vai saprot tās sekas un piekrīt, ka tiks ievērota noslēgtā vienošanās.

(4) Tiesa noskaidro juridiskās personas un prokurora attieksmi pret vienošanos, kā arī uzklausa citas šajā lietā uzaicinātās personas.

(5) Tiesa aicina tiesas sēdes dalībniekus izteikt lūgumus un lemj par to apmierināšanu vai noraidīšanu.

(6) Pēc pieteikto lūgumu izlemšanas tiesa aiziet apspriežu istabā pieņemt nolēmumu, paziņojot par to tiesas sēdē klātesošajiem.

(29.05.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

548.[2] pants. Tiesas nolēmumi lietās, kurās slēgta vienošanās par piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu juridiskajai personai

(1) Apspriežu istabā tiesa pieņem vienu no šādiem nolēmumiem:

1) lēmumu par procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai izbeigšanu, ja konstatē apstākļus, kas nepieļauj procesa par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu;

2) lēmumu par lietas nosūtīšanu prokuroram pārkāpumu novēršanai;

3) lēmumu par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai;

4) lēmumu par lietas iztiesāšanu vispārējā kārtībā, ja juridiskā persona atsakās no vienošanās.

(2) Tiesas nolēmums ir pārsūdzams tikai kasācijas kārtībā.

(29.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

548.[3] pants. Krimināllietas, kurā slēgta vienošanās par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai, iztiesāšana rakstveida procesā

(1) Tiesnesis var pieņemt lēmumu par lietas iztiesāšanu rakstveida procesā.

(2) Lēmumā par lietas pieņemšanu iztiesāšanai rakstveida procesā norāda:

1) tiesības prokuroram, juridiskajai personai un cietušajam 10 dienu laikā pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam un iesniegt iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā;

2) nolēmuma pieejamības dienu.

(3) Lietu rakstveida procesā izskata pēc lietā esošajiem materiāliem.

(4) Ja iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā iesniedzis prokurors, juridiskā persona vai cietušais, tiesa pieņem lēmumu par lietas iztiesāšanu mutvārdu procesā. Lēmumu iztiesāt lietu mutvārdu procesā tiesa var pieņemt arī pēc savas iniciatīvas.

(5) Tiesa, izskatījusi lietu rakstveida procesā, pieņem vienu no šā likuma 548.[2] panta pirmajā daļā noteiktajiem nolēmumiem.

(6) Šā panta piektās daļas kārtībā pieņemtais tiesas nolēmums ir pārsūdzams tikai kasācijas kārtībā.

(29.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

Desmitā sadaļa
Lietas izskatīšana apelācijas instances tiesā un kasācijas instances tiesā

52.nodaļa. Lietas sagatavošana iztiesāšanai apelācijas instances tiesā

(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

549.pants. Pārsūdzēšana apelācijas kārtībā

Pārsūdzēšana apelācijas kārtībā ir rakstveida apelācijas protesta vai sūdzības iesniegšana par spēkā nestājušos pilnu pirmās instances tiesas nolēmumu nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā kā faktisku, tā juridisku iemeslu dēļ.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

550.pants. Apelācijas sūdzības un protesta iesniegšanas termiņi

(1) Apelācijas sūdzību vai protestu iesniedz ne vēlāk kā 10 dienu laikā vai, ja tiesa pagarinājusi pārsūdzības termiņu, ne vēlāk kā 20 dienu laikā pēc dienas, kad kļuvis pieejams pilns tiesas nolēmums.

(2) Pēc noteiktā termiņa iesniegto apelācijas sūdzību vai protestu tiesnesis ar lēmumu, ko var uzrakstīt rezolūcijas veidā, atsaka pieņemt, ja vien iesniedzējs nav lūdzis termiņa atjaunošanu. Par pieņemto lēmumu paziņo iesniedzējam, bet iesniegto sūdzību vai protestu pievieno lietai. Lūdzot atjaunot nokavēto termiņu, jāievēro šā likuma 317.panta pirmās daļas prasības un jāpievieno pati sūdzība.

(3) Tiesneša lēmumu, ar kuru apelācijas sūdzību vai protestu atteikts pieņemt, var pārsūdzēt 10 dienu laikā apelācijas instances tiesā, kuras lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

551.pants. Apelācijas sūdzības un protesta saturs

(1) Apelācijas sūdzībā vai protestā norāda:

1) tiesas nolēmumu, par kuru iesniedz sūdzību vai protestu;

2) kādā apjomā nolēmumu pārsūdz vai noprotestē;

3) kā izpaužas nolēmuma nepareizība;

4) pierādījumus, kuri jāpārbauda apelācijas instances tiesai;

5) vai tiek pieteikti jauni pierādījumi, kādi, par kādiem apstākļiem un kādēļ šie pierādījumi nebija iesniegti vai pārbaudīti pirmās instances tiesā;

6) iesniedzēja lūgumu;

7) sūdzībai vai protestam pievienoto dokumentu sarakstu.

(2) Apelācijas sūdzību vai protestu paraksta iesniedzējs.

(3) Apelācijas sūdzībā vai protestā norādāms to personu vārds, uzvārds, adrese, kuras sūdzības vai protesta iesniedzējs lūdz nopratināt apelācijas instances tiesā, kā arī tas, vai apelācijas instances tiesā būs vajadzīgs aizstāvis un vai tas jāuzaicina tiesai.

(4) Cietušais un viņa pārstāvis apelācijas sūdzībā nevar lūgt vairāk par to, ko viņi lūguši iztiesāšanā pirmās instances tiesā.

(5) Prokuroram ir pienākums iesniegt protestu par nelikumīgu vai nepamatotu tiesas nolēmumu. Tomēr prokurors, kas piedalījies pirmās instances tiesā, ir tiesīgs iesniegt protestu tikai par tiem spriedumiem, kuros tiesa nav ņēmusi vērā viņa viedokli lietas iztiesāšanā vai arī pieļāvusi tādus pārkāpumus, kurus viņš nevarēja novērst lietas iztiesāšanas gaitā. Šie ierobežojumi neattiecas uz amatā augstāku prokuroru.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

552.pants. Apelācijas sūdzības un protesta iesniegšanas kārtība

(1) Apelācijas sūdzību vai protestu adresē vienu līmeni augstākai — apelācijas instances tiesai.

(2) Apelācijas sūdzību vai protestu iesniedz tiesai, kas pieņēmusi nolēmumu.

553.pants. Apelācijas sūdzības un protesta atstāšana bez virzības vai izskatīšanas

(1) Ja apelācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 551.panta pirmās, otrās un trešās daļas prasībām, tiesnesis pieņem lēmumu par apelācijas sūdzības vai protesta atstāšanu bez virzības, norādot sūdzības vai protesta trūkumus, un nosaka iesniedzējam 10 dienu termiņu trūkumu novēršanai. Lēmums nav pārsūdzams.

(2) Ja iesniedzējs noteiktajā termiņā nenovērš trūkumus, tiesnesis pieņem lēmumu par apelācijas sūdzības vai protesta atstāšanu bez izskatīšanas, par to paziņojot iesniedzējam.

(3) Lēmumu par apelācijas protesta vai sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas tiesnesis pieņem arī tad, ja tajā nav ievēroti šā likuma 499.panta ceturtās daļas nosacījumi gadījumos, kad lieta tiek skatīta bez pierādījumu pārbaudes, kā arī tad, ja tajā nav ievēroti šā likuma 111.[1] panta otrās daļas 9. punkta vai 551.panta ceturtās un piektās daļas nosacījumi.

(4) Tiesneša lēmumu, kurš pieņemts šā panta otrajā un trešajā daļā paredzētajos gadījumos, var pārsūdzēt 10 dienu laikā apelācijas instances tiesā, kuras lēmums nav pārsūdzams.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 24.05.2012. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

554.pants. Apelācijas sūdzības un protesta iesniegšanas sekas

(1) Apelācijas sūdzības vai protesta iesniegšana aptur sprieduma stāšanos spēkā attiecībā uz visiem apsūdzētajiem šajā lietā.

(2) Apelācijas sūdzības vai protesta iesniegšana par attaisnojošu tiesas spriedumu neaptur sprieduma stāšanos spēkā daļā par apsūdzētā atbrīvošanu no apcietinājuma, mājas aresta vai sociālās korekcijas izglītības iestādes.

(3) *(Izslēgta ar 21.10.2010. likumu)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

555.pants. Apelācijas sūdzības vai protesta papildinājumi, iebildumi un paskaidrojumi

(1) Pēc apelācijas sūdzības vai protesta iesniegšanas termiņa beigām tiesa, kas taisījusi spriedumu, nosūta lietu apelācijas instances tiesai, bet personām, kuru intereses un tiesības aizskar apelācijas sūdzība vai protests, — iesniegtās apelācijas sūdzības vai protesta kopiju, kā arī informē tās par lietas nosūtīšanu apelācijas instances tiesai.

(2) Personām, kuru intereses un tiesības aizskar apelācijas sūdzība vai protests, ir tiesības līdz dienai, kad lieta tiks skatīta apelācijas instances tiesā, iesniegt savus rakstveida iebildumus pret apelācijas sūdzību vai protestu un paskaidrojumus par tiem. Iebildumus pret apelācijas sūdzību vai protestu un paskaidrojumus par tiem pievieno lietai.

(3) Personas, kas iesniegušas apelācijas sūdzību vai protestu, ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc pārsūdzības termiņa beigām ir tiesīgas iesniegt apelācijas instances tiesai sūdzības vai protesta papildinājumus, taču tie nedrīkst grozīt sākotnējā lūguma būtību.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

556.pants. Apelācijas sūdzības vai protesta atsaukšana

(1) Persona, kura iesniegusi apelācijas sūdzību vai protestu, līdz brīdim, kad apelācijas instances tiesa aiziet apspriesties nolēmuma pieņemšanai, ir tiesīga atsaukt savu sūdzību vai protestu.

(2) Bez ierobežojuma var atsaukt:

1) sūdzības iesniedzējs — savu apelācijas sūdzību;

2) pilngadīgs apsūdzētais — sava aizstāvja un sava bijušā pārstāvja apelācijas sūdzību;

3) pilngadīgs cietušais — sava pārstāvja apelācijas sūdzību;

4) prokurors — savu apelācijas protestu un amatā augstāks prokurors — amatā zemāka prokurora apelācijas protestu.

(3) Tikai ar apsūdzētā rakstveida piekrišanu var atsaukt:

1) viņa aizstāvis — savu apelācijas sūdzību;

2) viņa pārstāvis vai bijušais pārstāvis — savu apelācijas sūdzību.

(4) Tikai ar cietušā rakstveida piekrišanu viņa pārstāvis var atsaukt savu apelācijas sūdzību.

(5) Apelācijas sūdzības atsaukums tiesai nav saistošs, ja:

1) apelācijas sūdzību atsauc nepilngadīgais vai persona, kurai tās fizisko vai psihisko trūkumu dēļ obligāti nodrošināma aizstāvība, vai nepilngadīgā vai šādas personas aizstāvis vai pārstāvis;

2) apelācijas instances tiesa konstatē acīm redzamu Krimināllikuma vai šā likuma pārkāpumu, kura dēļ pārsūdzētais nolēmums atceļams vai grozāms, lai samazinātu apsūdzības apjomu, mīkstinātu sodu vai izbeigtu lietu.

(6) Saņemto apelācijas sūdzības atsaukumu pirmās instances tiesa kopā ar krimināllietu nosūta apelācijas instances tiesai. Ja ir saņemts apelācijas protesta atsaukums, pirmās instances tiesa var pieņemt lēmumu par tiesvedības izbeigšanu.

(7) Apelācijas instances tiesa vai tiesnesis, saņēmis apelācijas sūdzības vai protesta atsaukumu, lemj par tiesvedības izbeigšanu. Ja tiesvedība tiek izbeigta, par to paziņo sūdzības vai protesta iesniedzējam, kā arī personām, kuru intereses vai tiesības atsauktā sūdzība vai protests aizskar. Ja sūdzība vai protests tiek atsaukts rakstveidā, lēmumu var pieņemt rezolūcijas veidā.

(8) Lēmums par tiesvedības izbeigšanu nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

557.pants. Nepilngadīgās personas pārstāvja apelācijas sūdzības izskatīšana

(1) Nepilngadīgā apsūdzētā vai cietušā pārstāvja apelācijas sūdzība, ja tā nav atsaukta, jāizskata arī tad, ja pārstāvamais lietas izskatīšanas brīdī jau sasniedzis pilngadību.

(2) Ja šāda apsūdzētā vai cietušā bijušā pārstāvja sūdzība iesniegta pēc pārstāvamā pilngadības sasniegšanas, tā atstājama bez izskatīšanas.

558.pants. Apstākļi, kas jānoskaidro pirms lietas pieņemšanas iztiesāšanai

(1) Izlemjot jautājumu par lietas pieņemšanu izskatīšanai, tiesnesim jānoskaidro, vai nepastāv apstākļi, kas liedz iespēju izskatīt lietu apelācijas kārtībā.

(2) Ja, saņemot lietu apelācijas instances tiesā, tiesnesis konstatē, ka pirmās instances tiesa nav izpildījusi prasības, kas paredzētas šā likuma 52.nodaļā, viņš pieņem lēmumu par lietas atdošanu atpakaļ pirmās instances tiesai trūkumu novēršanai un paziņo par to rakstveidā personām, kuru intereses un tiesības aizskar iesniegtā apelācijas sūdzība vai protests. Lēmums nav pārsūdzams.

(3) Ja lieta saņemta ar sūdzību vai protestu par šā likuma 550.panta trešajā daļā, 553.panta otrajā vai trešajā daļā paredzēto lēmumu, tiesnesis pieņem lēmumu par šīs sūdzības vai protesta apmierināšanu vai noraidīšanu un paziņo par to sūdzības vai protesta iesniedzējam. Ja sūdzība vai protests tiek apmierināts, pieņemtās apelācijas sūdzības vai protesta kopiju nosūta personām, kuru intereses šī sūdzība vai protests aizskar. Lēmums par sūdzības vai protesta

noraidīšanu nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

559.pants. Lietas pieņemšana iztiesāšanai

(1) Ja nav apstākļu, kas liedz lietu izskatīt apelācijas kārtībā, tiesnesis pieņem lēmumu par lietas pieņemšanu iztiesāšanai rakstveida vai mutvārdu procesā.

(2) Lēmumā par lietas pieņemšanu iztiesāšanai mutvārdu procesā norāda:

1) lietas iztiesāšanas laiku un vietu;

2) kādas personas aicināmas uz tiesas sēdi;

3) kā izlemti pieteiktie lūgumi un kādi papildmateriāli izprasāmi sakarā ar pieteiktajiem lūgumiem.

(3) Par lietas iztiesāšanas laiku un vietu paziņo prokuroram un personām, kuru intereses un tiesības iesniegtā apelācijas sūdzība vai protests aizskar.

(4) Lietu var iztiesāt rakstveida procesā, ja:

1) apelācijas sūdzībā vai protestā ir izteikts lūgums tikai par piespriestā soda mīkstināšanu un ja prokurors vai persona, kuras intereses un tiesības sūdzība vai protests aizskar, pret to neiebilst;

2) apelācijas sūdzībā vai protestā ir norādīts uz apstākļiem, kuru dēļ pirmās instances tiesas nolēmums katrā ziņā jāatceļ, un ja prokurors vai persona, kuras intereses un tiesības sūdzība vai protests aizskar, pret to neiebilst;

2^1) apelācijas sūdzībā vai protestā ir izteikts lūgums tikai par kaitējuma kompensāciju un ja prokurors vai persona, kuras intereses un tiesības sūdzība vai protests aizskar, pret to neiebilst;

3) apelācijas sūdzībā vai protestā ir izteikts lūgums tikai par piespriestā soda mīkstināšanu un ja lieta pirmās instances tiesā izskatīta bez pierādījumu pārbaudes un piespriestais sods nav saistīts ar brīvības atņemšanu, kas ilgāka par pieciem gadiem;

4) apelācijas sūdzībā vai protestā ir norādīts uz apstākļiem, kuru dēļ pirmās instances tiesas nolēmums katrā ziņā jāatceļ, un ja lieta pirmās instances tiesā izskatīta bez pierādījumu pārbaudes un piespriestais sods nav saistīts ar brīvības atņemšanu, kas ilgāka par pieciem gadiem;

5) apelācijas sūdzībā vai protestā izteikts lūgums tikai par procesuālajiem izdevumiem vai lietiskajiem pierādījumiem;

6) apelācijas sūdzībā ir izteikts lūgums tikai par noziedzīgi iegūtās mantas konfiskāciju vai piedziņu.

(5) Lēmumā par lietas pieņemšanu iztiesāšanai rakstveida procesā norāda:

1) tiesas sastāvu, kādā lieta tiks iztiesāta;

2) tiesības prokuroram, aizstāvim un personai, kuras intereses izskatāmā sūdzība vai protests aizskar, 10 dienu laikā pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim, iesniegt iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā, iesniegt viedokli par apelācijas sūdzību vai protestu;

3) nolēmuma pieejamības dienu.

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.01.2010., 21.10.2010., 24.05.2012., 18.02.2016. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

53.nodaļa. Lietas iztiesāšana apelācijas kārtībā

(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

560.pants. Personas, kuras piedalās lietas iztiesāšanā apelācijas instances tiesas sēdē

(1) Uz apelācijas instances tiesas sēdi uzaicina prokuroru, personas, kuras pārsūdzējušas tiesas spriedumu, personas, attiecībā uz kurām pārsūdzēts vai noprotestēts tiesas spriedums, to aizstāvjus un pārstāvjus.

(2) Citas personas var uzaicināt uz tiesas sēdi tad, ja šāds lūgums izteikts apelācijas sūdzībā vai protestā un ja šīs personas nav nopratinātas, izskatot lietu pirmās instances tiesā. Tiesa pēc savas iniciatīvas var uzaicināt personas, kas nopratinātas pirmās instances tiesā, ja tiesai rodas pamatotas šaubas par sniegto liecību pilnīgumu vai par apsūdzētā iespējamo vainu inkriminētajā apsūdzībā.

(3) Ja persona, kura iesniegusi apelācijas sūdzību vai protestu, neierodas uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla, tās sūdzību vai protestu var atstāt bez izskatīšanas. Ja apsūdzētais neierodas uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla, bez izskatīšanas var atstāt arī apelācijas sūdzību, kuru iesniedzis viņa aizstāvis. Ja aizstāvis neierodas uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla, viņa sūdzību izskata, ja to uztur apsūdzētais. Lēmumu par sūdzības vai protesta atstāšanu bez izskatīšanas 10 dienu laikā var pārsūdzēt Augstākajā tiesā, kuras lēmums nav pārsūdzams.

(3^1) Cietušā vai viņa pārstāvja apelācijas sūdzība izskatāma arī cietušā prombūtnē, ja viņš par to tiesai iesniedzis attiecīgu lūgumu.

(4) Ja apsūdzētais, kurš savā apelācijas sūdzībā ir apstrīdējis savu vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā vai nodarījuma faktiskos apstākļus, ir miris, viņa sūdzība ir jāizskata.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 14.01.2010., 21.10.2010., 19.12.2013. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

561.pants. Lietas iztiesāšana apelācijas instances tiesas sēdē

(1) Lietu apelācijas instances tiesā iztiesā triju tiesnešu sastāvā, no kuriem viens ir tiesas sēdes priekšsēdētājs. Lieta iztiesājama kārtībā, kāda noteikta krimināllietu iztiesāšanai pirmās instances tiesā, izņemot šajā nodaļā noteikto.

(2) Tiesas izmeklēšana sākas ar tiesneša ziņojumu par pirmās instances tiesas sprieduma būtību un apelācijas sūdzībā vai protestā izteiktajiem lūgumiem. Pēc ziņojuma tiesnesis jautā personai, kura iesniegusi apelācijas sūdzību vai protestu, vai tā uztur savu sūdzību vai protestu un kādā apjomā uztur.

(3) Pirmās instances tiesas sēdes protokolu un protokolā norādītos rakstveida pierādījumus un dokumentus pārbauda tiesas sēdē tikai tad, ja persona, kura īsteno aizstāvību, prokurors un cietušais vai viņa pārstāvis, kā arī kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests, pieteicis šādu lūgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005., 12.03.2009., 23.05.2013., 30.03.2017. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

561.^{1} pants. Apelācijas sūdzības un protesta izskatīšana rakstveida procesā

(1) Lietu rakstveida procesā izskata pēc lietā esošajiem materiāliem, ievērojot apelācijas instances tiesas kompetenci.

(2) Par lietas apstākļiem ziņo tiesnesis, kuram uzdots referēt.

(3) Rakstveida procesā tiesa var pieņemt lēmumu par lietas iztiesāšanu mutvārdu procesā gadījumos, kad iebildumus iesniedzis prokurors vai persona, kuras intereses un tiesības sūdzība vai protests aizskāris.

(4) Lēmumu iztiesāt lietu mutvārdu procesā tiesa var pieņemt arī pēc savas iniciatīvas.

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

562.pants. Apjoms un ietvari, kādos lieta tiek iztiesāta apelācijas instances tiesā

(1) Tiesas izmeklēšana un tiesas debates apelācijas instances tiesā notiek sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros, kurus nedrīkst pārsniegt, izņemot gadījumus, kad apelācijas instances tiesai rodas šaubas par pirmās instances tiesas konstatēto apsūdzētā, dalībnieku vai līdzdalībnieku vainu vai atbildību pastiprinošiem

apstākļiem.

(2) Apelācijas instances tiesa drīkst piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu, nekā atzinusi pirmās instances tiesa, tikai tad, ja to lūdzis prokurors savā protestā vai cietušais savā sūdzībā, kuru atbalsta prokurors. Šajā gadījumā tomēr nedrīkst piemērot likumu par smagāku nodarījumu nekā tas, par kuru persona bija apsūdzēta, nosūtot krimināllietu uz tiesu, izņemot gadījumus, kad prokurors pirmās instances tiesas sēdē grozījis apsūdzību uz smagāku.

(3) Smagāka soda noteikšana apsūdzētajam pieļaujama tad, kad šā iemesla dēļ iesniegts prokurora protests vai cietušā sūdzība, kā arī tad, ja pēc prokurora protesta vai cietušā sūdzības apsūdzība grozīta uz smagāku.

(4) Attaisnotās personas atzīšana par vainīgu un soda piemērošana tai pieļaujama tikai gadījumos, kad šā iemesla dēļ iesniegts prokurora protests vai cietušā sūdzība, kuru atbalsta prokurors.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

563.pants. Apelācijas instances tiesas nolēmumi

(1) Mutvārdu procesā apelācijas instances tiesa pieņem vienu no šādiem nolēmumiem:

1) atstāj negrozītu pirmās instances tiesas nolēmumu;

2) atceļ pirmās instances tiesas nolēmumu un taisa jaunu nolēmumu;

3) atceļ pirmās instances tiesas nolēmumu kādā tā daļā un taisa šajā daļā jaunu nolēmumu;

4) atceļ pirmās instances tiesas nolēmumu un izbeidz kriminālprocesu šajā likumā paredzētajos gadījumos;

5) atceļ pirmās instances tiesas nolēmumu pilnībā vai kādā tā daļā un nosūta krimināllietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

(1^1) Rakstveida procesā apelācijas instances tiesa pieņem vienu no šādiem nolēmumiem:

1) atstāj negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu;

2) atceļ pirmās instances tiesas spriedumu daļā par sodu un šajā daļā taisa jaunu spriedumu;

3) atceļ pirmās instances tiesas nolēmumu pilnībā vai kādā daļā un nosūta krimināllietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai;

4) atceļ pirmās instances tiesas spriedumu daļā par pieteikto kaitējuma kompensāciju, par noziedzīgi iegūtās mantas konfiskāciju vai piedziņu, procesuālajiem izdevumiem vai lietiskajiem pierādījumiem un šajā daļā taisa jaunu spriedumu vai nosūta lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

(2) Šā panta pirmās daļas 1., 4. un 5.punktā un $1.^1$ daļas 1. un 3.punktā paredzētajos gadījumos apelācijas instances tiesa pieņem lēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 18.02.2016., 30.03.2017. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

564.pants. Apelācijas instances tiesas nolēmuma saturs

(1) Apelācijas instances tiesas nolēmums sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, motīvu daļas un rezolutīvās daļas.

(2) Nolēmuma ievaddaļā norādāms tā pieņemšanas laiks un vieta, tiesas nosaukums un sastāvs, prokurors un persona, kura iesniegusi apelācijas sūdzību vai protestu, spriedums, kas pārsūdzēts vai noprotestēts.

(3) Nolēmuma aprakstošajā daļā norādāma pārsūdzētā vai noprotestētā sprieduma būtība, apelācijas sūdzībā vai protestā izteiktie lūgumi.

(4) Nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta

pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

(5) Ja apelācijas instances tiesa konstatē tādus noziedzīga nodarījuma apstākļus, kas atšķiras no pirmās instances tiesas spriedumā norādītajiem apstākļiem, tā sniedz jaunu noziedzīga nodarījuma aprakstu.

(6) Ja apelācijas instances tiesa atstāj pirmās instances tiesas spriedumu bez grozījumiem, tā var neatkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus.

(7) Nolēmuma rezolutīvajā daļā norādāms viens no šā likuma 563.pantā paredzētajiem nolēmumiem. Ja tiesa pieņem šā likuma 563.panta pirmās daļas 5.punktā vai $1.^1$ daļas 3.punktā paredzēto lēmumu, tā izlemj jautājumu arī par drošības līdzekli. Tiesa var pieņemt lēmumu par pārsūdzības termiņa pagarināšanu par 10 dienām kriminālprocesa īpašas sarežģītības un apjoma dēļ.

(8) Ja apelācijas instances tiesa taisa pēc būtības jaunu spriedumu, tā aprakstošajai daļai, motīvu daļai un rezolutīvajai daļai jāatbilst prasībām, kādas šajā likumā noteiktas pirmās instances tiesas spriedumam.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

565.pants. Apelācijas instances tiesas kompetence jauna sprieduma taisīšanā

(1) Apelācijas sūdzības vai protesta izskatīšanas rezultātā apelācijas instances tiesa var:

1) attaisnot apsūdzēto par visiem noziedzīgiem nodarījumiem vai daļu no tiem, par kuriem pirmās instances tiesa taisījusi notiesājošu spriedumu, nosakot vieglāku sodu vai nemainot noteikto sodu;

2) atzīt apsūdzēto par vainīgu vieglāka noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, nekā to atzinusi pirmās instances tiesa, nosakot vieglāku sodu vai nemainot noteikto sodu;

3) izslēgt no apsūdzības atsevišķu tās patstāvīgu daļu, nosakot vieglāku sodu vai nemainot noteikto sodu;

4) atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par noteikto sodu un noteikt apsūdzētajam vieglāku sodu;

5) atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par kaitējuma kompensāciju, kaitējuma kompensācijas un mantas konfiskācijas nodrošinājumu, lietiskajiem pierādījumiem, procesuālo izdevumu atlīdzību un drošības līdzekli un taisīt šajā daļā jaunu spriedumu.

(2) Konstatējusi Krimināllikuma nepareizu piemērošanu, apelācijas instances tiesa piemēro šā panta pirmās daļas prasības arī citiem apsūdzētajiem, kas notiesāti par to pašu noziedzīgu nodarījumu, neatkarīgi no tā, vai par to ir iesniegta apelācijas sūdzība vai protests.

(3) Pamatojoties uz prokurora protestu vai cietušā sūdzību, kuru atbalsta prokurors, apelācijas instances tiesa var:

1) atzīt apsūdzēto par vainīgu smagāka noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, nekā to atzinusi pirmās instances tiesa, nosakot smagāku sodu vai nemainot sodu;

2) atcelt attaisnojošu pirmās instances tiesas spriedumu un taisīt notiesājošu spriedumu;

3) atzīt apsūdzēto par vainīgu atsevišķu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kurus pirmās instances tiesa izslēgusi no apsūdzības, nosakot smagāku sodu vai nemainot sodu;

4) *(izslēgts ar 12.03.2009. likumu)*.

(4) Pamatojoties uz prokurora protestu vai cietušā sūdzību, apelācijas instances tiesa var atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par sodu, nosakot smagāku sodu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

566.pants. Apelācijas instances tiesas kompetence krimināllietas nosūtīšanā jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā

Ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, konstatē šā likuma pārkāpumu, kas katrā ziņā izraisa sprieduma

atcelšanu vai kādu citu būtisku šā likuma pārkāpumu, kuru tā pati nevar novērst, nepārkāpjot apsūdzētā tiesības uz aizstāvību, tā jebkurā lietas iztiesāšanas brīdī, uzklausījusi lietas dalībnieku viedokļus, pieņem lēmumu par pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā un lietas nosūtīšanu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 19.12.2013. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

567.pants. Apelācijas tiesvedības izbeigšana

(1) Ja, izskatot lietu, apelācijas instances tiesa konstatē šā likuma 550.panta prasību pārkāpumus, tā pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības izbeigšanu.

(2) Ja, izskatot lietu sakarā ar cietušā apelācijas sūdzību par attaisnojošu spriedumu vai par cietušā prasību piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu, nekā atzinusi tiesa, prokurors neatbalsta sūdzību, tiesa pārtrauc tiesas izmeklēšanu un pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības izbeigšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

568.pants. Apelācijas instances tiesas nolēmuma pasludināšana

(1) Apelācijas instances tiesa pasludina nolēmuma ievaddaļu un rezolutīvo daļu.

(2) Tiesa nosaka laiku tuvākajās 14 dienās, kad būs pieejams pilns tiesas nolēmums, to norādot nolēmuma rezolutīvajā daļā.

(3) Ja lietas apjoma, juridiskās sarežģītības vai citu objektīvu apstākļu dēļ pilns tiesas nolēmums nav sastādīts noteiktajā laikā, tiesnesis paziņo prokuroram, apsūdzētajam, cietušajam, aizstāvim un pārstāvim, kā arī krimināprocesā aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, kad būs pieejams pilns tiesas nolēmums. Pilna tiesas nolēmuma sastādīšanu var atlikt tikai vienu reizi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 29.05.2014., 22.06.2017. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

54.nodaļa. Lietas izskatīšana kasācijas kārtībā

569.pants. Pārsūdzēšana kasācijas kārtībā

(1) Pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ.

(2) Šā panta pirmajā daļā paredzētajā kārtībā un nolūkā var pārsūdzēt spēkā nestājušos pirmās instances tiesas nolēmumu, kas pieņemts vienošanās procesā.

(3) Kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

570.pants. Kasācijas sūdzības un protesta iesniegšanas termiņi

(1) Kasācijas sūdzību vai protestu iesniedz ne vēlāk kā 10 dienu laikā vai, ja tiesa pagarinājusi pārsūdzības termiņu, ne vēlāk kā 20 dienu laikā pēc dienas, kad kļuvis pieejams pilns tiesas nolēmums.

(2) Pēc noteiktā termiņa iesniegto kasācijas sūdzību vai protestu tiesnesis ar lēmumu, ko uzraksta rezolūcijas veidā, atsaka pieņemt, ja vien iesniedzējs nav lūdzis termiņa atjaunošanu. Par pieņemto lēmumu tiesa paziņo iesniedzējam, bet iesniegto sūdzību vai protestu pievieno lietai. Lūdzot atjaunot nokavēto termiņu, jāievēro šā likuma 317.panta pirmās daļas prasības un jāpievieno pati sūdzība.

(3) Tiesneša lēmumu, ar kuru kasācijas sūdzību vai protestu atteikts pieņemt, var pārsūdzēt 10 dienu laikā Augstākajā tiesā, kuras lēmums nav pārsūdzams.

(4) Šā panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā iesniegta sūdzība vai protests aptur sprieduma izpildi vai lēmuma stāšanos spēkā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

571.pants. Personas, kurām ir tiesības iesniegt kasācijas sūdzību vai protestu

(1) Kasācijas sūdzību var iesniegt apsūdzētais, viņa aizstāvis, cietušais, viņa pārstāvis un likumiskais pārstāvis, kā arī kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests.

(2) Apsūdzētais sūdzību var iesniegt par viņa tiesību aizskārumu, bet cietušais un kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests, var iesniegt sūdzību daļā, kas aizskar viņa tiesības un intereses.

(3) Prokurors var iesniegt kasācijas protestu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

572.pants. Kasācijas sūdzības un protesta saturs

Kasācijas sūdzībā un protestā jāiekļauj tajā izteikto prasību pamatojums ar norādi uz Krimināllikuma pārkāpumu vai šā likuma normu būtisku pārkāpumu, kā arī motivēts lūgums par lietas skatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē, ja sūdzības vai protesta iesniedzējs to vēlas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

573. pants. Kasācijas tiesvedības ierosināšanas kārtība

(1) Nolēmumu tiesiskumu kasācijas kārtībā pārbauda tikai tādā gadījumā, ja kasācijas sūdzībā vai protestā izteiktā prasība pamatota ar Krimināllikuma pārkāpumu vai šā likuma būtisku pārkāpumu.

(2) Jautājumu par nolēmuma pārbaudi kasācijas kārtībā izlemj tiesa triju tiesnešu sastāvā. Personai, kura iesniegusi sūdzību vai protestu, kā arī personai, kuras tiesības un intereses aizskar sūdzība vai protests, paziņo tiesas sastāvu un to, kad tiks lemts par kasācijas tiesvedības ierosināšanu, izskaidrojot tiesības septiņu dienu laikā pieteikt noraidījumu.

(3) Kasācijas tiesvedību atsaka ierosināt, pieņemot vienbalsīgu lēmumu rezolūcijas veidā, kurā norāda atteikuma motīvus.

(4) Ja tiesnešu viedoklis par kasācijas tiesvedības ierosināšanu atšķiras vai arī visi tiesneši uzskata, ka lieta izskatāma kasācijas kārtībā, pieņem lēmumu rezolūcijas veidā par kasācijas tiesvedības ierosināšanu.

(5) Šā panta trešajā un ceturtajā daļā minētais lēmums nav pārsūdzams.

(27.09.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

573.[1] pants. Pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību

(1) Tiesa atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569., 571., 572. pantā un 573. panta pirmajā daļā minētajām prasībām vai ja kasācijas sūdzība vai protests iesniegts par tiesas nolēmumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams.

(2) Tiesa var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību šādos gadījumos:

1) kasācijas sūdzībā vai protestā norādītajos tiesību normu piemērošanas jautājumos ir izveidojusies Augstākās tiesas judikatūra un pārsūdzētais nolēmums tai atbilst;

2) izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā.

(27.09.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

574.pants. Krimināllikuma pārkāpums

Krimināllikuma pārkāpums ir:

1) Krimināllikuma Vispārīgās daļas pantu nepareiza piemērošana;

2) Krimināllikuma panta, tā daļas vai punkta nepareiza piemērošana, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu;

3) tāda soda veida vai mēra noteikšana apsūdzētajam, kāds nav paredzēts attiecīgajā Krimināllikuma panta, tā daļas vai punkta sankcijā.

575.pants. Kriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums

(1) Kriminālprocesa likuma būtiski pārkāpumi, kas katrā ziņā izraisa tiesas nolēmuma atcelšanu, ir šādi:

1) tiesa lietu izskatījusi nelikumīgā sastāvā;

2) nav ievēroti apstākļi, kas izslēdz tiesneša piedalīšanos krimināllietas izskatīšanā;

3) lieta izskatīta apsūdzētā vai procesā iesaistīto personu prombūtnē, ja apsūdzētā un šo personu piedalīšanās saskaņā ar šo likumu ir obligāta;

4) pārkāptas apsūdzētā tiesības lietot valodu, kuru viņš prot, un izmantot tulka palīdzību;

5) apsūdzētajam nav dots vārds aizstāvības runai vai nav dota iespēja teikt pēdējo vārdu;

6) lietā nav tiesas sēdes protokola, ja tas ir obligāts;

7) taisot spriedumu, pārkāpts tiesas apspriedes noslēpums;

8) lieta izskatīta bez pierādījumu pārbaudes, neievērojot šā likuma 499.panta nosacījumus.

(2) Par šā likuma būtisku pārkāpumu var atzīt apsūdzētā vai cietušā izraidīšanu no tiesas zāles, ja tā ir bijusi nepamatota un tas ir būtiski ierobežojis šo personu procesuālās tiesības un līdz ar to novedis pie nelikumīga nolēmuma.

(3) Par šā likuma būtisku pārkāpumu var atzīt arī citus šā likuma pārkāpumus, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. un 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

576.pants. Kasācijas sūdzības un protesta iesniegšanas kārtība

Kasācijas sūdzību vai protestu iesniedz tiesai, kura pieņēmusi nolēmumu.

577.pants. Kasācijas sūdzības un protesta iesniegšanas sekas

(1) Kasācijas sūdzības vai protesta iesniegšana aptur nolēmuma stāšanos spēkā attiecībā uz visiem apsūdzētajiem šajā lietā.

(2) Kasācijas sūdzības vai protesta iesniegšana par attaisnojošu tiesas spriedumu neaptur sprieduma stāšanos spēkā daļā par drošības līdzekļa — apcietinājuma, mājas aresta vai ievietošanas sociālās korekcijas izglītības iestādē — atcelšanu.

(3) Izbeidzoties nolēmuma pārsūdzēšanas termiņam, tiesa, kas pieņēmusi nolēmumu, nosūta lietu kopā ar kasācijas sūdzību vai protestu Augstākajai tiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

578.pants. Paziņojums par kasācijas sūdzības vai protesta iesniegšanu

(1) Par iesniegto kasācijas sūdzību vai protestu tiesa, kas pieņēmusi nolēmumu, paziņo prokuroram un tām personām, kuru intereses un tiesības šī sūdzība vai protests aizskar, kā arī informē apsūdzēto, kas atrodas apcietinājumā, par viņa tiesībām lūgt, lai viņam tiek nodrošināta iespēja piedalīties lietas izskatīšanā, un vienlaikus nosūta prokuroram un šīm personām iesniegtās sūdzības vai protesta kopiju.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētās personas 10 dienu laikā pēc sūdzības vai protesta kopijas saņemšanas var iesniegt rakstveida iebildumus vai paskaidrojumus, kā arī rakstveida lūgumu nodrošināt tām iespēju piedalīties lietas iztiesāšanā, kas nosūtāmi Augstākajai tiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. un 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

579.pants. Kasācijas sūdzības vai protesta papildināšana vai grozīšana

(1) Kasācijas sūdzības iesniedzējs var iesniegt sūdzības papildinājumus un grozījumus. Kasācijas protesta iesniedzējs vai amatā augstāks prokurors var iesniegt protesta papildinājumus un grozījumus.

(2) Protesta, kā arī cietušā sūdzības grozījumos vai papildinājumos, kas kasācijas kārtībā iesniegti pēc pārsūdzības termiņa beigām, nedrīkst izvirzīt prasību par apsūdzētā stāvokļa pasliktināšanu, ja šādas prasības nav sākotnējā protestā vai sūdzībā.

(3) Papildinājumi un grozījumi iesniedzami ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc pārsūdzības termiņa beigām. Augstākā tiesa to kopijas nekavējoties nosūta pārējām šā likuma 578.panta pirmajā daļā minētajām personām, kurām ir tiesības 10 dienu laikā no papildinājumu un grozījumu kopiju saņemšanas dienas iesniegt rakstveida iebildumus vai paskaidrojumus par tiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

580.pants. Kasācijas sūdzības vai protesta atsaukšana

Kasācijas sūdzību un protestu var atsaukt šā likuma 556.pantā noteiktajā kārtībā.

581.pants. Nepilngadīgās personas pārstāvja kasācijas sūdzības izskatīšana

(1) Nepilngadīgā apsūdzētā vai cietušā pārstāvja kasācijas sūdzība, ja tā nav atsaukta, izskatāma arī tad, ja pārstāvamais lietas izskatīšanas brīdī jau sasniedzis pilngadību.

(2) Ja šāda apsūdzētā vai cietušā bijušā pārstāvja sūdzība iesniegta pēc pārstāvamā pilngadības sasniegšanas, tā atstājama bez izskatīšanas.

582.pants. Kasācijas tiesas sastāvs

(1) Spriedumus un lēmumus kasācijas kārtībā izskata Augstākā tiesa triju tiesnešu sastāvā, no kuriem viens ir sēdes priekšsēdētājs.

(2) Sūdzību vai protestu par lēmumiem, kas pieņemti šā likuma 560.panta trešajā daļā, 567.pantā un 570.panta otrajā daļā paredzētajos gadījumos, izlemj kasācijas instances tiesas tiesnesis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

583.pants. Lietas izskatīšanas noteikšana

(1) Ierosinot kasācijas tiesvedību, tiesa nosaka lietas izskatīšanu rakstveida procesā vai izskatīšanu tiesas sēdē.

(2) Lietas izskatīšanu rakstveida procesā nosaka, ja iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Ja nepieciešami papildu paskaidrojumi no personām, kurām ir tiesības piedalīties procesā, vai, pēc Augstākās tiesas ieskata, attiecīgajai lietai var būt īpaša nozīme likuma normu interpretēšanā, nosaka lietas izskatīšanu tiesas sēdē.

(3) Personām, kuras iesniegušas sūdzību vai protestu, kā arī tām, kuru intereses aizskar sūdzība vai protests, paziņo, vai lieta tiks izskatīta rakstveida procesā vai tiesas sēdē, norādot, kur un kad tā tiks skatīta.

(4) Ja lietas izskatīšana noteikta rakstveida procesā, šā panta trešajā daļā minētajām personām paziņo tiesas sastāvu un izskaidro tiesības septiņu dienu laikā pieteikt noraidījumu.

(5) Lietu izskatot tiesas sēdē, apsūdzētajam, kas atrodas apcietinājumā, jānodrošina iespēja piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš to ir lūdzis šā likuma 578.panta otrajā daļā norādītajā termiņā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2013. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

584.pants. Lietas izskatīšanas robežas kasācijas instances tiesā

(1) Tiesas nolēmumu tiesiskuma pārbaude notiek kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros.

(2) Kasācijas instances tiesa drīkst pārsniegt kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomu un ietvarus gadījumos, kad tā konstatē šā likuma 574. un 575.pantā norādītos pārkāpumus un tie nav norādīti sūdzībā vai protestā.

585.pants. Lietas izskatīšana rakstveida procesā

(1) Lietu rakstveida procesā izskata pēc lietā esošajiem materiāliem, ievērojot kasācijas instances tiesas kompetenci.

(2) Ja nepieciešams, tiesa pieprasa iesniegt prokurora viedokli 10 dienu laikā.

(3) Par lietas apstākļiem ziņo tiesnesis, kuram uzdots referēt.

(4) Kasācijas sūdzību vai protestu izlemj, pieņemot lēmumu.

(5) Rakstveida procesā var pieņemt arī lēmumu par lietas nodošanu izskatīšanai tiesas sēdē.

(6) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

586.pants. Lietas izskatīšana kasācijas instances tiesas sēdē mutvārdu procesā

(1) Sēdi atklāj tiesas sēdes priekšsēdētājs un paziņo, kāda lieta tiks izskatīta, noskaidro, kas ieradies uz tiesas sēdi, un izlemj jautājumu par iespēju izskatīt lietu. Apsūdzētā vai viņa aizstāvja, cietušā vai viņa pārstāvja, kā arī kriminālprocesā aizskartā mantas īpašnieka, kura mantai uzlikts arests, neierašanās, ja viņiem paziņots par kasācijas instances tiesas sēdes laiku un vietu, nav šķērslis lietas izskatīšanai.

(2) Sēdes priekšsēdētājs paziņo tiesas sastāvu, tulka, prokurora un advokāta uzvārdu un noskaidro, vai ir noraidījumi. Ja tādi ir, tiesa par tiem pieņem lēmumu.

(3) Lietas izskatīšana sākas ar tiesneša ziņojumu, kurā viņš izklāsta lietas apstākļus, kas attiecas uz sūdzības vai protesta priekšmetu, nolēmuma būtību, par kuru iesniegta kasācijas sūdzība vai protests, iemeslus, kuru dēļ iesniegta prasība atcelt vai grozīt nolēmumu.

(4) Pēc tiesneša ziņojuma priekšsēdētājs uzaicina sūdzības iesniedzēju, viņa aizstāvi vai pārstāvi sniegt paskaidrojumus sūdzības pamatošanai. Ja lietu izskata sakarā ar protestu, pirmajam dod vārdu prokuroram protesta pamatošanai.

(5) Gadījumos, kad sūdzības iesniedzējs, viņa aizstāvis vai pārstāvis nav ieradies, par sūdzības pamatojumu ziņo tiesnesis.

(6) Pēc tam tiesa var uzklausīt citas personas, kurām paziņots par tiesas sēdi un kuru tiesības un intereses aizskar kasācijas sūdzība vai protests.

(7) Pēc paskaidrojumu uzklausīšanas prokurors izsaka savu viedokli par tiem. Tad tiesa vēlreiz uzklausa apsūdzēto vai viņa aizstāvi un apspriežu istabā pieņem lēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2013. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

587.pants. Kasācijas instances tiesas lēmumi

(1) Kasācijas instances tiesa pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) atstāt nolēmumu negrozītu, bet kasācijas sūdzību vai protestu noraidīt;

2) atcelt nolēmumu pilnībā vai tā daļā un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai;

3) atcelt nolēmumu pilnībā vai tā daļā un izbeigt kriminālprocesu;

4) grozīt nolēmumu;

5) izbeigt kasācijas tiesvedību.

(2) Ja kasācijas instances tiesa konstatē tādu būtisku šā likuma pārkāpumu, kuru apelācijas instances tiesa nevar novērst, tā atceļ abu instanču tiesu nolēmumus un nosūta lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

588.pants. Kasācijas instances tiesas lēmuma saturs

(1) Kasācijas instances tiesas lēmumā jānorāda:

1) lēmuma pieņemšanas laiks un vieta;

2) tiesas nosaukums un sastāvs, prokurors un citas personas, kuras piedalās lietas izskatīšanā;

3) persona, kura iesniegusi kasācijas sūdzību vai protestu;

4) pārsūdzētā nolēmuma rezolutīvās daļas saturs;

5) kasācijas sūdzībā vai protestā izteiktās prasības būtība un tās pamatojums, kā arī iebildumu būtība un prokurora viedoklis;

6) kasācijas instances tiesas lēmums par sūdzību vai protestu.

(2) Lēmums ir jāmotivē. Ja kasācijas sūdzību vai protestu noraida, lēmumā jānorāda, kādēļ sūdzībā vai protestā izteiktie argumenti atzīti par nepamatotiem.

(3) Nolēmuma atcelšanas gadījumā kasācijas instances tiesa norāda, kāda likuma un tā pantu prasības pārkāptas un kā tas izpaudies.

(3^1) Ja kasācijas instances tiesa pieņem šā likuma 587.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto lēmumu, tā izlemj jautājumu arī par drošības līdzekli.

(4) Ja lietu izskata mutvārdu procesā tiesas sēdē, lēmuma rezolutīvo daļu apspriežu istabā paraksta viss tiesas sastāvs. Priekšsēdētājs vai kāds tiesnesis no tiesas sastāva nekavējoties to pasludina tiesas sēžu zālē.

(5) Kasācijas instances tiesas lēmums nav pārsūdzams, izņemot šā likuma 465. panta septītajā daļā paredzēto gadījumu. Šis lēmums stājas spēkā tā pasludināšanas brīdī.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

589.pants. Kasācijas instances tiesas norādījumu obligātums

(1) Likuma tulkojums, kas izteikts kasācijas instances tiesas lēmumā, ir obligāts tiesai, kas šo lietu izskata no jauna.

(2) Kasācijas instances tiesa nenorāda savā lēmumā, kāds nolēmums jāpieņem, izskatot lietu no jauna.

590.pants. Kasācijas instances tiesas lēmuma nodošana izpildei

(1) Motivētu kasācijas instances tiesas lēmumu ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā pēc tā pieņemšanas paraksta viss tiesas sastāvs un kopā ar lietu nosūta:

1) pirmās instances tiesai, ja pieņemts šā likuma 587.panta 1., 3., 4. vai 5.punktā minētais lēmums;

2) tiesai, kuras nolēmums atcelts, ja kasācijas instances tiesa pieņēmusi lēmumu par lietas nosūtīšanu jaunai izskatīšanai.

(1^1) Kasācijas instances tiesas lēmuma kopiju nosūta sūdzības iesniedzējam un prokuroram. Pārējām šā likuma 583.panta trešajā daļā minētajām personām paziņo izskatīšanas rezultātu.

(2) Lēmums, uz kura pamata apsūdzētajam atcelts ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, izpildāms nekavējoties. Šādā gadījumā kasācijas instances tiesa nosūta izpildei lēmuma izrakstu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

591.pants. Lietas izskatīšana pēc sprieduma vai lēmuma atcelšanas

(1) Lietu, kurā pieņemtais nolēmums atcelts, nosūta jaunai izskatīšanai tiesā, kura to pieņēmusi. To izskata vispārējā kārtībā, bet citā tiesas sastāvā.

(2) Soda pastiprināšana vai likuma piemērošana par smagāku noziedzīgu nodarījumu, izskatot lietu no jauna, pieļaujama tikai tad, ja spriedums atcelts soda mīkstuma dēļ vai sakarā ar to, ka pēc prokurora protesta vai pēc cietušā sūdzības bija nepieciešams piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu.

(3) Nolēmumu, kas pieņemts, no jauna izskatot lietu, var pārsūdzēt un par to var iesniegt protestu vispārējā kārtībā.

Vienpadsmitā sadaļa
Kriminālprocesa īpatnības atsevišķu kategoriju lietās

55.nodaļa. Kriminālprocess, nosakot medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus

592.pants. Medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanas pamats

(1) Krimināllikuma 68.pantā paredzēto medicīniska rakstura piespiedu līdzekli tiesa nosaka personai, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, būdama nepieskaitāmības stāvoklī, vai kura pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vai sprieduma taisīšanas saslimusi ar tādiem psihiskiem traucējumiem, kas atņēmuši tai spēju saprast savu darbību vai to vadīt, ja šī persona pēc izdarītā nodarījuma rakstura un sava psihiskā stāvokļa ir bīstama sabiedrībai.

(2) Ja šā panta pirmajā daļā minētā persona pēc izdarītā nodarījuma rakstura un sava psihiskā stāvokļa nav bīstama sabiedrībai, bet slimo ar psihiskiem traucējumiem, procesa virzītājs var izbeigt kriminālprocesu, nododot attiecīgo personu tuvinieku vai citu personu gādībā, kuras veic slimnieku kopšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

593.pants. Pirmstiesas procesa kārtība

(1) Par noziedzīgu nodarījumu, ko izdarījusi persona, būdama nepieskaitāmības stāvoklī, kā arī par tādas personas izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kurai psihiski traucējumi radušies pēc šā nodarījuma izdarīšanas, pirmstiesas process ir obligāts un notiek, ievērojot šajā likumā noteikto vispārējo kārtību, kā arī šīs nodaļas noteikumus.

(2) Ja vispārējā kārtībā uzsākta kriminālprocesa gaitā ir noskaidrots šā likuma 592.pantā minētais pamats vai ir saņemts tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinums par šāda pamata esamību, prokurors 10 dienu laikā pieņem motivētu lēmumu par procesa turpināšanu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai. No šā brīža persona, kura saukta pie kriminālatbildības, zaudē apsūdzētās personas statusu. Ja nepieciešams, krimināllietas materiālus par

konkrēto personu izdala atsevišķā lietvedībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

594.pants. Personas piedalīšanās izmeklēšanas darbību veikšanā pirmstiesas procesā

(1) Uzsākot procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, prokurors par to paziņo attiecīgajai personai vai tās pārstāvim, nosūtot lēmuma kopiju, kā arī informē šo personu un tās pārstāvi par viņu tiesībām un pienākumiem.

(2) Ja pret personu uzsākts process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai un saskaņā ar ekspertīzes atzinumu attiecīgā persona nevar piedalīties izmeklēšanas darbību veikšanā pirmstiesas procesā, prokurors par to informē šīs personas aizstāvi un pieņem lēmumu par pārstāvja piedalīšanos kriminālprocesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

595.pants. Pirmstiesas procesā noskaidrojamie apstākļi

(1) Pirmstiesas procesā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai noskaidro:

1) noziedzīga nodarījuma izdarīšanas apstākļus;

2) vai noziedzīgu nodarījumu izdarījusi pārbaudāmā persona;

3) vai šī persona noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laikā slimojusi ar psihiskiem traucējumiem, kuru dēļ nav varējusi saprast savu darbību vai to vadīt, vai arī ar šādiem psihiskiem traucējumiem saslimusi pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas;

4) apstākļus, kas nepieļauj soda piemērošanu, ja persona ar psihiskiem traucējumiem saslimusi pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas;

5) pārbaudāmo personu raksturojošos datus;

6) noziedzīga nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma raksturu un apmērus.

(2) Tiesa var noteikt medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus, ja noskaidroti šā panta pirmajā daļā norādītie apstākļi.

596.pants. Tiesu psihiatriskā ekspertīze

(1) Procesa virzītājs nosaka tiesu psihiatrisko ekspertīzi aizdomās turētajam vai apsūdzētajam, ja kriminālprocesā ir iegūtas ziņas par to, ka persona, kas slimojusi ar psihiskiem traucējumiem, izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, būdama nepieskaitāmības stāvoklī, vai saslimusi pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas. Par ekspertīzes laiku un vietu procesa virzītājs paziņo aizdomās turētajam vai apsūdzētajam, kā arī tā pārstāvim un aizstāvim, ja tie jau iepriekš ir piedalījušies procesā citu iemeslu dēļ.

(2) Nosakot tiesu psihiatrisko ekspertīzi, nepieciešams noskaidrot šā likuma 595.panta pirmās daļas 3., 4. un 5.punktā norādītos apstākļus un uzdot ekspertam konkrētus jautājumus, tai skaitā jautājumu par to, vai persona var piedalīties pirmstiesas procesā un lietas izskatīšanā tiesā.

(3) Procesos medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai tiesu psihiatriskā ekspertīze ir obligāta.

(4) Ja kopš ekspertīzes veikšanas ir pagājis viens gads vai ja rodas šaubas par personas veselības stāvokli, tiesa nosaka personai tiesu psihiatrisko ekspertīzi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

597.pants. Kriminālprocesa apturēšana sakarā ar personas ievietošanu ārstniecības iestādē

(1) Ja persona, kas ar psihiskiem traucējumiem saslimusi pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, pēc eksperta atzinuma nevar piedalīties kriminālprocesā un tai nepieciešama ārstēšana, šo personu ar tiesas lēmumu var ievietot

ārstniecības iestādē. Pirmstiesas procesa laikā tiesa pieņem lēmumu, pamatojoties uz procesa virzītāja ierosinājumu. Iztiesāšanas laikā tiesa pieņem lēmumu pēc savas iniciatīvas. Pēc lēmuma pieņemšanas procesa virzītājs aptur kriminālprocesu.

(1^1) Ja persona izārstēta vai konstatēts, ka tā nav izārstējama, ārstniecības iestāde, kurā persona ievietota, ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā sniedz procesa virzītājam atzinumu.

(2) Saņēmis no ārstniecības iestādes atzinumu, ka persona ir izārstēta un izmeklēšanu iespējams turpināt, procesa virzītājs atjauno un turpina kriminālprocesu.

(3) Ja saskaņā ar eksperta atzinumu persona nav izārstējama un tai nepieciešams noteikt vienu no Krimināllikumā paredzētajiem medicīniska rakstura piespiedu līdzekļiem, procesa virzītājs pabeidz procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

598.pants. Aizstāvja un pārstāvja piedalīšanās procesā

(1) Aizstāvja piedalīšanās procesā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai ir obligāta.

(2) Personas pārstāvja piedalīšanās procesā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai ir obligāta, ja pati persona nevar piedalīties procesā.

(3) Aizstāvis un pārstāvis procesā piedalās no brīža, kad tiek konstatēta personas saslimšana ar psihiskiem traucējumiem, ja vien viņi procesā nav piedalījušies jau iepriekš citu iemeslu dēļ.

(4) Ja kriminālprocesa laikā persona tiek izārstēta un atzīta par pieskaitāmu, tiesa lemj par pārstāvja turpmāko piedalīšanos procesā, bet aizstāvis turpina dalību procesā.

599.pants. Drošības līdzekļa atcelšana

(1) Uzsākot procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, personai izraudzītais drošības līdzeklis jāatceļ.

(2) Ja persona sakarā ar saslimšanu ir bīstama sabiedrībai, pirmstiesas procesā izmeklēšanas tiesnesis pēc procesa virzītāja ierosinājuma var pieņemt lēmumu par šīs personas ievietošanu psihiatriskajā slimnīcā uz laiku līdz sešiem mēnešiem, līdz tiesa pieņem lēmumu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu. Ievietošanu psihiatriskajā slimnīcā piemēro un sūdzības par to izskata tādā pašā kārtībā kā par apcietinājumu. Noteikto termiņu izmeklēšanas tiesnesis var pagarināt ne vairāk kā par sešiem mēnešiem vienā pagarinājumā, ja persona savas saslimšanas dēļ vēl arvien ir bīstama sabiedrībai.

(3) Ja iztiesāšanas laikā tiesa nolemj turpināt procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai un persona sakarā ar saslimšanu ir bīstama sabiedrībai, tiesa var lemt par šīs personas ievietošanu psihiatriskajā slimnīcā uz laiku līdz sešiem mēnešiem. Noteikto termiņu tiesnesis var pagarināt ne vairāk kā par sešiem mēnešiem vienā pagarinājumā, ja persona savas saslimšanas dēļ vēl arvien ir bīstama sabiedrībai. Tiesneša lēmumu persona, attiecībā uz kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, tās aizstāvis un pārstāvis, kā arī procesa virzītājs var pārsūdzēt augstāka līmeņa tiesā septiņu dienu laikā pēc lēmuma kopijas saņemšanas. Lēmums par sūdzības izskatīšanu nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

600.pants. Pirmstiesas procesa pabeigšana

(1) Pirmstiesas procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai prokurors pabeidz, pieņemot lēmumu par krimināllietas nosūtīšanu tiesai medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, kurš nav pārsūdzams.

(2) Ja krimināllietā ir vairāki apsūdzētie, bet lēmumu par lietas nosūtīšanu tiesai medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai prokurors pieņem par vienu vai vairākiem no viņiem, attiecībā uz pārējiem apsūdzētajiem prokurors pirmstiesas procesu pabeidz vispārējā kārtībā.

(3) Ja šā panta otrajā daļā norādīto kriminālprocesu var pabeigt attiecībā uz visiem apsūdzētajiem vienlaicīgi, lietu nosūta tiesai izskatīšanai vienā procesā.

601.pants. Lēmums par krimināllietas nosūtīšanu tiesai

Lēmumā par krimināllietas nosūtīšanu tiesai medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai papildus vispārējām prasībām norāda pirmstiesas procesā noskaidrotos šā likuma 595.panta pirmās daļas 3. un 4.punktā minētos apstākļus un pamatu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai.

602.pants. Tiesas sēdes sagatavošana

(1) Tiesnesis, sagatavojot lietu izskatīšanai, izlemj jautājumu par to, kuras personas uzaicināmas uz tiesas sēdi.

(2) Ja persona, attiecībā uz kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, atrodas ārstniecības iestādē, tiesnesis dod rīkojumu nogādāt šo personu uz tiesas sēdi, izņemot gadījumu, kad saskaņā ar ārsta (eksperta) atzinumu tas nav pieļaujams vai nav ieteicams personas veselības stāvokļa dēļ.

(29.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

603.pants. Krimināllietas izskatīšana tiesas sēdē

(1) Krimināllietu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu izskata slēgtā tiesas sēdē, piedaloties prokuroram, aizstāvim, personas pārstāvim, kā arī personai, kurai tiek noteikts medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis, izņemot gadījumu, kad saskaņā ar ārsta (eksperta) atzinumu tas nav pieļaujams vai nav ieteicams personas veselības stāvokļa dēļ.

(2) Tiesas izmeklēšana sākas ar to, ka prokurors nolasa lēmuma par krimināllietas nosūtīšanu tiesai medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai aprakstošo daļu.

(3) Tiesas sēdē pārbauda pierādījumus, lai izlemtu jautājumu, vai šī persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu un vai tai nosakāmi medicīniska rakstura piespiedu līdzekļi.

(3^1) Ja persona pēc izdarītā nodarījuma rakstura un sava psihiskā stāvokļa dēļ nav bīstama sabiedrībai, izlemjot jautājumu par tās nodošanu tuvinieku vai citu personu gādībā, kuras veic slimnieku kopšanu, tiesai jāsaņem šo personu piekrišana.

(4) Tiesa ekspertu psihiatru uzaicina pēc sava ieskata.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.05.2014. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

604.pants. Krimināllietas izlemšana tiesā

Izskatot krimināllietu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu, tiesai jāizlemj šādi jautājumi:

1) vai ir noticis noziedzīgs nodarījums;

2) vai šo nodarījumu izdarījusi persona, pret kuru notiek process;

3) vai persona noziedzīgu nodarījumu izdarījusi, būdama pieskaitāmības vai nepieskaitāmības stāvoklī, un vai tai ir psihiski traucējumi lēmuma pieņemšanas brīdī;

4) vai persona ar psihiskiem traucējumiem saslimusi pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, un vai šī saslimšana nav pārejoša un tādēļ lietas izskatīšana būtu jāaptur;

5) vai persona ir bīstama sabiedrībai;

6) kādi medicīniska rakstura piespiedu līdzekļi tai nosakāmi;

7) vai apmierināms pieteikums par kaitējuma atlīdzību, kam par labu un kādā apmērā tā piedzenama;

8) kā rīkoties ar lietiskajiem pierādījumiem un citām procesa laikā izņemtajām lietām un mantu, kam uzlikts arests;

9) no kā piedzenami procesuālie izdevumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

605.pants. Tiesas lēmums krimināllietā

(1) Atzīstot, ka persona noziedzīgu nodarījumu izdarījusi, būdama nepieskaitāmības stāvoklī, vai ka šī persona saslimusi ar psihiskiem traucējumiem pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas un tāpēc nespēj apzināties savu rīcību vai vadīt to, saskaņā ar Krimināllikumā noteikto tiesa pieņem lēmumu par šīs personas atbrīvošanu no kriminālatbildības vai soda un nosaka kādu no Krimināllikumā paredzētajiem medicīniska rakstura piespiedu līdzekļiem.

(2) Ja persona pēc izdarītā nodarījuma rakstura un sava psihiskā stāvokļa nav bīstama sabiedrībai, tiesa var nodot to tuvinieku vai citu personu gādībā, kuras veic slimnieku kopšanu.

(3) Atzinusi, ka persona ir pieskaitāma, tiesa ar savu lēmumu nodod krimināllietu prokuroram pirmstiesas procesa pabeigšanai.

(4) Atzinusi, ka pārbaudāmās personas piedalīšanās noziedzīgā nodarījumā nav pierādīta, vai noskaidrojusi apstākļus, kas vispār nepieļauj kriminālprocesu, tiesa pieņem lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu un paziņo par to ārstniecības iestādei, kurā šī persona ārstējas.

(5) Atzinusi, ka pārbaudāmā persona nav izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, bet to izdarījusi cita persona, tiesa kriminālprocesu pret pārbaudāmo personu izbeidz un krimināllietu nosūta prokuroram pirmstiesas procesa turpināšanai.

(6) Lēmuma rezolutīvajā daļā tiesa nosaka rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem un dokumentiem, kaitējuma kompensāciju, rīcību ar mantu, kurai uzlikts arests, procesuālo izdevumu piedziņu un izskaidro tiesas lēmuma pārsūdzēšanas kārtību un termiņus.

(7) Ja persona, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, savas slimības rakstura dēļ nav piedalījusies tiesas sēdē, tiesa nosūta šai personai tiesas lēmuma kopiju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010., 29.05.2014. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

606.pants. Tiesas lēmuma pārsūdzēšana

(1) Tiesas lēmums ir pārsūdzams vispārējā kārtībā.

(2) Ja tiesas lēmums tiek pārsūdzēts tikai sakarā ar nodarītā kaitējuma kompensācijas izlemšanu lietā, tas neaptur lēmuma izpildi daļā par piespiedu medicīniskā līdzekļa piemērošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

607.pants. Medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu atcelšanas vai grozīšanas pamats

(1) Ja persona, kurai noteikts medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis, izveseļojusies vai tās veselības stāvoklis uzlabojies, vai tiek konstatēts, ka šīs personas veselības stāvoklis citādi mainījies tiktāl, ka tā vairs nav bīstama sabiedrībai, tās ārstniecības iestādes vadītājs, kurā ārstējas attiecīgā persona, pamatojoties uz ārsta speciālista vai ārstu konsilija atzinumu, ierosina tiesai izlemt jautājumu par noteiktā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa atcelšanu vai grozīšanu uz mazāk ierobežojošu.

(2) Ja persona nepilda tai noteikto medicīniska rakstura piespiedu līdzekli, tās ārstniecības iestādes vadītājs, kurā ārstējas attiecīgā persona, pamatojoties uz ārsta speciālista vai ārstu konsilija atzinumu, ierosina tiesai izlemt jautājumu par noteiktā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa grozīšanu uz vairāk ierobežojošu.

(3) Lūgumu atcelt vai grozīt noteikto medicīniska rakstura piespiedu līdzekli tiesai var iesniegt persona, kurai noteikts medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis, kā arī šīs personas pārstāvis vai cits tuvinieks. Šādos gadījumos tiesa no attiecīgās ārstniecības iestādes pieprasa atzinumu par tās personas veselības stāvokli, attiecībā uz kuru iesniegts lūgums.

(4) Ierosinājumu par tiesas noteiktā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa atcelšanu vai grozīšanu tiesai var iesniegt arī prokurors, ierosinājumam pievienojot attiecīgās ārstniecības iestādes atzinumu un citus dokumentus, kas nepieciešami jautājuma izlemšanai.

(5) Saņēmusi ārstniecības iestādes vadītāja ierosinājumu par personai noteiktā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa grozīšanu uz vairāk ierobežojošu, tiesa var noteikt personai tiesu psihiatrisko ekspertīzi.

(6) Pirmās instances tiesa, kuras kontrolē ir lēmuma izpilde, pēc savas iniciatīvas izskata jautājumu par tā atcelšanu vai grozīšanu, ja gada laikā pēc medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanas vai jautājuma par tā atcelšanu vai grozīšanu pēdējās izskatīšanas nav iesniegts lūgums vai ierosinājums atcelt vai grozīt noteikto medicīniska rakstura piespiedu līdzekli.

(29.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

608.pants. Medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu atcelšanas vai grozīšanas kārtība

(1) Jautājumu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa atcelšanu vai grozīšanu 14 dienu laikā no ārsta speciālista vai ārstu konsilija, vai tiesu psihiatrijas eksperta atzinuma saņemšanas dienas izlemj pirmās instances tiesa, kuras kontrolē ir lēmuma izpilde.

(2) Tiesas sēdē piedalās prokurors, aizstāvis un personas pārstāvis, kā arī pati persona, kurai noteikts medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis, ja vien saskaņā ar ārsta (eksperta) atzinumu tas nebūtu pieļaujams vai nebūtu ieteicams personas veselības stāvokļa dēļ. Uz tiesas sēdi uzaicina personu, kura ierosinājusi jautājuma izskatīšanu un, pēc tiesas ieskata, arī attiecīgās ārstniecības iestādes pārstāvi.

(3) Ja tiesa šaubās par ārsta speciālista vai ārstu konsilija atzinumu, tā var noteikt tiesu psihiatrisko ekspertīzi, papildus pieprasīt medicīniska rakstura vai citus dokumentus, kā arī veikt citas darbības.

(4) Pēc apstākļu pārbaudes tiesa uzklausa prokurora atzinumu, aizstāvja un pārstāvja viedokli, kā arī personu, kurai noteikts medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis, izņemot gadījumus, kad, pamatojoties uz ārsta (eksperta) atzinumu, persona tiesas sēdē nepiedalās.

(5) Par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu atcelšanu vai grozīšanu vai arī atteikšanos to darīt tiesa pieņem lēmumu. Lēmums ir pārsūdzams tikai apgabaltiesā. Sūdzību izskata šā likuma 342. panta 6.[1] daļā noteiktajā kārtībā. Sūdzības vai protesta iesniegšana par tiesas lēmumu, ar kuru medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis grozīts uz vieglāku vai atcelts, neaptur lēmuma izpildi. Pieņemot lēmumu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa grozīšanu uz smagāku, tiesa var izlemt jautājumu par personas ievietošanu psihiatriskajā slimnīcā saskaņā ar šā likuma 599. panta trešajā daļā noteikto.

(6) Jautājuma atkārtota ierosināšana tiesā pieļaujama ne agrāk kā pēc trijiem mēnešiem no dienas, kad tiesa noraidījusi lūgumu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu atcelšanu vai grozīšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010., 29.05.2014., 30.03.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

609.pants. Kriminālprocesa atjaunošanas sekas

(1) Ja persona, kura bija saslimusi ar psihiskiem traucējumiem pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, atzīta par veselu, tiesa šā likuma 608.pantā noteiktajā kārtībā pieņem lēmumu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu atcelšanu un nosūta lietu prokuroram pirmstiesas procesa pabeigšanai.

(2) Ārstniecības iestādē pavadītais laiks tiek pielīdzināts apcietinājumā pavadītajam laikam.

56.nodaļa. Kriminālprocess lietās par mirušā reabilitāciju

610.pants. Iemesls kriminālprocesa turpināšanai mirušā reabilitācijai

(1) Ja procesa virzītājs ar savu lēmumu ir izbeidzis kriminālprocesu sakarā ar personas nāvi vai arī ir izbeidzis kriminālprocesu uz cita nereabilitējoša pamata, pēc būtības atzīstot personu par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, un šī persona pēc tam ir mirusi, tās likumiskie pārstāvji, tuvinieki vai citas personas, kuru rīcībā ir fakti, kas

liecina par mirušā nevainīgumu, viena gada laikā pēc šāda lēmuma pieņemšanas var iesniegt pieteikumu par kriminālprocesa turpināšanu mirušā reabilitācijai.

(2) Pieteikumu par kriminālprocesa turpināšanu mirušā reabilitācijai persona var iesniegt arī gadījumā, kad ir miris aizdomās turētais vai apsūdzētais, bet procesa virzītājs kriminālprocesu vēl nav izbeidzis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

611.pants. Lēmums par kriminālprocesa turpināšanu mirušā reabilitācijai

(1) Procesa virzītājs izskata personas pieteikumu par kriminālprocesa turpināšanu mirušā reabilitācijai, kurā sniegtas ziņas par faktiem, kas liecina par šīs personas nevainīgumu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, pārbauda tās saistībā ar krimināllietas materiālos jau esošo informāciju un 10 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) atcelt lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu un turpināt kriminālprocesu mirušā reabilitācijai;

2) pieteikumu noraidīt.

(2) Procesa virzītājs lēmuma kopiju nekavējoties nosūta pieteikuma iesniedzējam, kas pieteikuma noraidīšanas gadījumā šo lēmumu var pārsūdzēt šā likuma 24.nodaļā noteiktajā kārtībā.

612.pants. Pirmstiesas kriminālprocesa turpināšanas īpatnības

(1) Pēc tam, kad pieņemts lēmums par kriminālprocesa turpināšanu mirušā reabilitācijai, pirmstiesas process notiek, ievērojot šajā likumā noteikto vispārējo kārtību, kā arī šīs nodaļas noteikumus.

(2) Procesa virzītājs pieņem lēmumu par tās personas iesaistīšanu procesā, kura iesniegusi pieteikumu kriminālprocesa turpināšanai mirušā reabilitācijai, un informē šo personu par tās tiesībām.

(3) Procesa virzītājs pirmstiesas procesā veic nepieciešamās procesuālās darbības, lai pārbaudītu pieteikumā sniegtās ziņas.

613.pants. Pirmstiesas procesa pabeigšana mirušā reabilitācijai

(1) Pirmstiesas procesu mirušā reabilitācijai izmeklētājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu vai prokurors var pabeigt ar lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu:

1) uz nereabilitējoša pamata;

2) ar pamatojumu, kas reabilitē mirušo, vienlaikus izlemjot jautājumu par šīs personas agrāk ierobežoto tiesību atjaunošanu, ja tas ir iespējams;

3) ar reabilitējošu pamatojumu daļā pret mirušo, vienlaikus izlemjot jautājumu par šīs personas agrāk ierobežoto tiesību atjaunošanu, ja tas ir iespējams, bet krimināllietas materiālus nododot izmeklēšanai vainīgās personas noskaidrošanai.

(2) Pieņemtā lēmuma kopiju procesa virzītājs nekavējoties nosūta pieteikuma iesniedzējam, informējot viņu par tiesībām iepazīties ar lietas materiāliem un 10 dienu laikā pārsūdzēt lēmumu tiesā.

614.pants. Tiesas process mirušā reabilitācijai

(1) Tiesnesis, saņēmis pieteikuma iesniedzēja sūdzību par pirmstiesas procesa izbeigšanu:

1) pieprasa no pirmstiesas procesa virzītāja krimināllietas materiālus;

2) nosaka tiesas sēdes vietu un laiku;

3) uzaicina uz tiesas sēdi nepieciešamās personas.

(2) Krimināllietu mirušā reabilitācijai izskata tiesas sēdē, piedaloties prokuroram, pieteikuma iesniedzējam un aizstāvim, ja tāds ir.

(3) Tiesas sēdē noklausās pieteikuma iesniedzēja vai aizstāvja sūdzību, prokurora ziņojumu par lietas būtību un pārbauda iesniegtos pierādījumus.

615.pants. Krimināllietas izlemšana

(1) Izskatot krimināllietu par mirušā reabilitāciju, tiesai jāizlemj, vai noticis noziedzīgs nodarījums un vai šo nodarījumu izdarījusi persona, par kuru notiek process.

(2) Atzinusi, ka mirušā piedalīšanās noziedzīgā nodarījumā nav pierādīta, vai noskaidrojusi apstākļus, kas vispār nepieļauj kriminālprocesu, tiesa pieņem lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, reabilitējot attiecīgo personu.

(3) Atzinusi, ka noziedzīgs nodarījums ir noticis un to ir izdarījusi persona, par kuru notiek process, tiesa pieņem lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, nereabilitējot attiecīgo personu.

(4) Atzinusi, ka mirušais nav izdarījis noziedzīgu nodarījumu, bet to izdarījusi cita persona, tiesa kriminālprocesu pret mirušo izbeidz un krimināllietu nosūta prokuratūrai kriminālprocesa turpināšanai.

616.pants. Tiesas lēmuma pārsūdzēšanas kārtība

(1) Tiesas lēmums ir pārsūdzams vispārējā kārtībā.

(2) Personai, kura pieprasījusi procesa turpināšanu, ir tādas pašas tiesības pārsūdzēt pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas lēmumu kā apsūdzētajam.

57.nodaļa. Tiesvedības īpatnības, izskatot sūdzības par kriminālprocesa izbeigšanas pamatojumu

617.pants. Sūdzības iesniegšanas pamats

Persona, pret kuru kriminālprocess ir izbeigts, var iesniegt sūdzību par izmeklētāja vai prokurora lēmumu izbeigt kriminālprocesu, ja tas izbeigts, pamatojoties uz:

1) kriminālatbildības noilgumu, bet persona neatzīst savu vainu nodarījumā;

2) amnestijas aktu, bet persona neatzīst savu vainu nodarījumā;

3) apstākļiem, kas izslēdz kriminālatbildību, bet attiecīgā persona apstrīd faktiskos apstākļus.

(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

618.pants. Sūdzības iesniegšanas kārtība un termiņi

(1) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu.)*

(2) Lēmumu var pārsūdzēt viena mēneša laikā no lēmuma kopijas saņemšanas dienas.

(3) Sūdzību iesniedz procesa virzītājam, kas to kopā ar materiāliem iesniedz tiesai, kurai būtu piekritīga attiecīgā noziedzīga nodarījuma izskatīšana.

(4) Ja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu ir pieņemts attiecībā uz vienu personu, bet pret pārējām personām tas pats kriminālprocess tiek turpināts, sūdzību par pieņemto lēmumu pievieno krimināllietai un to izskata tiesa vienlaicīgi ar krimināllietas iztiesāšanu. Par šādu rīcību procesa virzītājs informē sūdzības iesniedzēju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

619.pants. Sūdzības izskatīšanas kārtība

(1) Tiesnesis sūdzību par kriminālprocesa izbeigšanas pamatojumu izskata tiesas sēdē viena mēneša laikā pēc tās saņemšanas. Uz tiesas sēdi aicina personu, pret kuru izbeigts kriminālprocess, tās pārstāvi vai aizstāvi un pārsūdzētā lēmuma pieņēmēju.

(2) Ja sūdzības iesniedzējs bez attaisnojoša iemesla neierodas uz tiesas sēdi, viņa iesniegtās sūdzības izskatīšana tiek izbeigta.

(3) Tiesnesis tiesas sēdē uzklausa sūdzības iesniedzēju, pārsūdzētā lēmuma pieņēmēju un citas uz tiesu uzaicinātās personas, pārbauda kriminālprocesā iegūtos un ar sūdzības izskatīšanu saistītos pierādījumus un pieņem lēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

620.pants. Sūdzības izlemšana tiesā

(1) Sūdzību var apmierināt vai noraidīt. Apmierinot sūdzību, tiesnesis atceļ procesa virzītāja lēmumu un tā vietā pieņem jaunu lēmumu, izbeidzot kriminālprocesu uz reabilitējoša pamata.

(2) Tiesas lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā tikai par šajā nodaļā noteikto procesuālo prasību neievērošanu. Sūdzību izskata augstāka līmeņa tiesas tiesnesis rakstveida procesā, un viņa lēmums nav pārsūdzams.

(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

58.nodaļa. Kriminālprocess privātās apsūdzības lietās

(Nodaļa izslēgta ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spekā 01.01.2011.)

621.pants. Kriminālprocesa uzsākšana privātās apsūdzības lietās

(Izslēgts ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spekā 01.01.2011.)

622.pants. Tiesas rīcība pēc kriminālprocesa uzsākšanas

(Izslēgts ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spekā 01.01.2011.)

623.pants. Privātās apsūdzības lietas sagatavošana iztiesāšanai

(Izslēgts ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spekā 01.01.2011.)

624.pants. Privātās apsūdzības lietu iztiesāšanas kārtība

(Izslēgts ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spekā 01.01.2011.)

625.pants. Kriminālprocesa privātās apsūdzības lietā izbeigšana tiesas sēdē

(Izslēgts ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spekā 01.01.2011.)

59.nodaļa. Process par noziedzīgi iegūtu mantu

626. pants. Iemesls uzsākt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu

(1) Izmeklētājam ar uzraugošā prokurora piekrišanu vai prokuroram ir tiesības pirmstiesas kriminālprocesā radušos mantisko jautājumu savlaicīgas atrisināšanas un procesa ekonomijas interesēs izdalīt no krimināllietas materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu un uzsākt procesu, ja pastāv šādi nosacījumi:

1) pierādījumu kopums dod pamatu uzskatīt, ka manta, kura izņemta vai kurai uzlikts arests, ir noziedzīgi

iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu;

2) objektīvu iemeslu dēļ krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā (saprātīgā laika periodā) nav iespējama vai tas var radīt būtiskus neattaisnotus izdevumus.

(2) Izmeklētājam ar uzraugošā prokurora piekrišanu ir tiesības, izbeidzot kriminālprocesu uz personu nereabilitējoša pamata, izdalīt no krimināllietas materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu un uzsākt procesu.

(3) Prokuroram ir tiesības, izbeidzot kriminālprocesu uz personu nereabilitējoša pamata, izdalīt no krimināllietas materiālus par tādas mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu, uz kuru tiesības reģistrētas publiskajā reģistrā un šīs tiesības noziedzīgā nodarījuma rezultātā reģistrā ir grozītas, un uzsākt procesu.
(22.06.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

627. pants. Procesa par noziedzīgi iegūtu mantu uzsākšanas kārtība

(1) Procesa virzītājs, pastāvot šā likuma 626.pantā minētajiem nosacījumiem, pieņem lēmumu uzsākt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu un nodot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu izlemšanai tiesai.

(2) Lēmumā procesa virzītājs norāda:

1) ziņas par faktiem, kas pamato mantas saistību ar noziedzīgu nodarījumu vai mantas noziedzīgo izcelsmi, kā arī to, kādi materiāli no izmeklēšanā esošās krimināllietas par noziedzīgu nodarījumu tiek izdalīti lietā par noziedzīgi iegūtu mantu;

2) kuras personas ir saistītas ar konkrēto mantu;

3) kādu rīcību ar noziedzīgi iegūtu mantu viņš ierosina;

4) cietušo, ja tāds ir.

(3) Lēmumu un tam pievienotos materiālus nosūta rajona (pilsētas) tiesai.

(4) Procesa par noziedzīgi iegūtu mantu lietā esošie materiāli ir izmeklēšanas noslēpums, un ar tiem drīkst iepazīties procesa virzītājs, prokurors un tiesa, kas izskata šo lietu. Šā likuma 628. pantā minētās personas ar lietā esošajiem materiāliem var iepazīties ar procesa virzītāja atļauju un viņa noteiktajā apjomā.

(5) Procesa virzītāja lēmumu par lūguma par iepazīšanos ar lietas materiāliem noraidīšanu var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā, kas izskata procesu par noziedzīgi iegūtu mantu. Tiesa pieņem lēmumu par sūdzības pilnīgu vai daļēju apmierināšanu vai noraidīšanu. Lēmums nav pārsūdzams. Lai tiesa izlemtu, vai iepazīšanās ar lietas materiāliem apdraud citu personu pamattiesības, sabiedrības intereses vai traucē kriminālprocesa mērķa sasniegšanu, tiesa var pieprasīt krimināllietas materiālus un iepazīties ar tiem.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.07.2011., 22.06.2017. un 20.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

628.pants. Ar mantu saistīto personu informēšana

Procesa virzītājs šā likuma 627.pantā minētā lēmuma kopiju nekavējoties nosūta aizdomās turētajam vai apsūdzētajam un personai, pie kuras manta tika izņemta vai tai tika uzlikts arests, ja šādas personas attiecīgajā kriminālprocesā ir, vai arī citai personai, kurai ir tiesības uz konkrēto mantu, vienlaikus norādot uz tiesībām:

1) personiski vai ar aizstāvja vai pārstāvja starpniecību piedalīties procesā par noziedzīgi iegūtu mantu;

2) mutvārdos vai rakstveidā tiesā izteikt savu attieksmi pret pieņemto lēmumu;

3) iesniegt tiesai pieteikumus.

629.pants. Tiesas process par noziedzīgi iegūtu mantu

(1) Tiesnesis, saņēmis lēmumu par procesa par noziedzīgi iegūtu mantu uzsākšanu:

1) nosaka tiesas sēdes laiku un vietu;

2) uzaicina uz tiesas sēdi procesa virzītāju un prokuroru, ja lēmumu pieņēmis izmeklētājs, kā arī šā likuma 628.pantā minētās personas.

(2) Tiesas sēdei jānotiek 10 dienu laikā pēc procesa virzītāja lēmuma saņemšanas tiesā. Uzaicināto personu neierašanās nav šķērslis lēmuma par noziedzīgi iegūtu mantu pieņemšanai, ja ir ievērota šo personu uzaicināšanas kārtība.

(3) Slēgtā tiesas sēdē uzklausa procesa virzītāju, prokuroru, pārējās uzaicinātās un ieradušās personas, viņu pārstāvjus vai aizstāvjus.

(4) Tiesas sēdē tiesas procesā iesaistītajām personām ir vienādas tiesības pieteikt noraidījumus vai lūgumus, iesniegt pierādījumus, iesniegt tiesai rakstveida paskaidrojumus, kā arī piedalīties citu jautājumu izskatīšanā, kuri radušies tiesas procesa gaitā.

(5) *(Izslēgta ar 20.06.2018. likumu)*

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010., 08.07.2011., 24.05.2012. likumu, Satversmes tiesas 23.05.2017. spriedumu, 20.06.2018. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

630.pants. Tiesas lēmums par noziedzīgi iegūtu mantu

(1) Izskatot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu, tiesai jāizlemj:

1) vai manta ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu;

2) vai ir zināms mantas īpašnieks vai likumīgais valdītājs;

3) vai kādai personai ir likumīgas tiesības uz mantu;

4) rīcība ar noziedzīgi iegūtu mantu.

(2) Ja tiesa atzīst, ka mantas saistība ar noziedzīgu nodarījumu nav pierādīta vai mantas izcelsme nav noziedzīga, tā pieņem lēmumu izbeigt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu.

(3) Ja tiesa pieņem lēmumu izbeigt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu tādā kriminālprocesā, kas izbeigts uz personu nereabilitējoša pamata, tā papildus šā panta pirmajā daļā minētajam izlemj arī par mantas aresta atcelšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

631.pants. Tiesas lēmuma par noziedzīgi iegūtu mantu pārsūdzēšana

(1) Tiesas lēmumu 10 dienu laikā var pārsūdzēt apgabaltiesā, sūdzību vai protestu iesniedzot rajona (pilsētas) tiesā.

(2) Sūdzību vai protestu izskata tiesa triju tiesnešu sastāvā šā likuma 629.pantā noteiktajā termiņā un kārtībā, pirmo uzklausot sūdzības vai protesta iesniedzēju.

(3) Izskatot sūdzību vai protestu, tiesa var atcelt rajona (pilsētas) tiesas lēmumu un pieņemt šā likuma 630.pantā minēto lēmumu. Lēmums nav pārsūdzams.

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 11.08.2011.)

Divpadsmitā sadaļa
Nolēmumu stāšanās spēkā un ar nolēmumiem saistīto jautājumu izskatīšana

60. nodaļa. Spriedumu, lēmumu un prokurora priekšrakstu spēkā stāšanās, nodošana izpildei un izpildes kārtība

(Nodaļa 22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

632. pants. Sprieduma stāšanās spēkā

(1) Pirmās instances tiesas spriedums stājas spēkā, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai apelācijas vai kasācijas kārtībā un spriedums nav pārsūdzēts. Saīsinātais spriedums stājas spēkā pēc tam, kad beidzies termiņš lūguma iesniegšanai par pilna sprieduma sastādīšanu un lūgums nav iesniegts.

(2) Apelācijas instances tiesas spriedums stājas spēkā, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai kasācijas kārtībā un spriedums nav pārsūdzēts. Ja kasācijas sūdzība vai protests ir iesniegts, spriedums stājas spēkā dienā, kad kasācijas instances tiesa ir izskatījusi lietu, ja tā spriedumu nav atcēlusi vai ir atteikusies pārbaudīt nolēmuma tiesiskumu.

(3) Ja lietā ir vairāki apsūdzētie un ja spriedums pārsūdzēts kaut vai attiecībā uz vienu no viņiem, spriedums nestājas spēkā attiecībā uz visiem apsūdzētajiem.

(4) Notiesājošā spriedumā ietvertais tiesas lēmums par drošības līdzekli un par kaitējuma kompensācijas vai mantas konfiskācijas nodrošināšanu stājas spēkā uzreiz pēc sprieduma pasludināšanas.

(5) Ja pirmās instances tiesas vai apelācijas instances tiesas spriedumu ir pārsūdzējis kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks daļā par mantu vai ir iesniegts prokurora protests daļā par rīcību ar noziedzīgi iegūtu mantu, tad pārējā daļā spriedums stājas spēkā.
(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

633. pants. Tiesas lēmuma stāšanās spēkā

(1) Pirmās instances tiesas lēmums stājas spēkā un tiek izpildīts, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai un lēmums nav pārsūdzēts.

(2) Apelācijas instances tiesas lēmums stājas spēkā, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai kasācijas kārtībā un lēmums nav pārsūdzēts.

(3) Tiesas lēmums par lietas izbeigšanu nekavējoties izpildāms tajā daļā, kura attiecas uz apsūdzētā atbrīvošanu no drošības līdzekļa, kas saistīts ar brīvības atņemšanu.

(4) Kasācijas instances tiesas lēmums stājas spēkā tā pasludināšanas dienā un nav pārsūdzams.

(5) Lēmums, ar kuru notiesātais tiek nosacīti pirms termiņa atbrīvots no soda izciešanas, nav pārsūdzams un stājas spēkā nekavējoties. Tiesa ne vēlāk kā nākamajā dienā nosūta lēmumu Valsts probācijas dienestam.
(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

633.[1] pants. Prokurora priekšraksta stāšanās spēkā

Prokurora priekšraksts par sodu un prokurora priekšraksts par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai stājas spēkā, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai un tas nav pārsūdzēts vai arī sūdzība noraidīta.
(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

634. pants. Sprieduma, lēmuma un prokurora priekšraksta nodošana izpildei

(1) Spriedumu un lēmumu nodod izpildei tiesa, kas taisījusi spriedumu vai pieņēmusi lēmumu pirmajā instancē, septiņu dienu laikā pēc tā stāšanās spēkā vai lietas saņemšanas no apelācijas vai kasācijas instances tiesas.

(2) Prokurora priekšrakstu nodod izpildei prokuratūra, kuras prokurors to sastādījis, septiņu dienu laikā pēc šā priekšraksta stāšanās spēkā.

(3) Spriedumu, lēmumu un prokurora priekšrakstu nosūta izpildei kopā ar pavadrakstu. Ja lieta skatīta apelācijas vai kasācijas kārtībā, nosūta arī attiecīgi apelācijas vai kasācijas instances tiesas nolēmuma kopiju. Ja saņemts īpaši

aizsargājama cietušā pieteikums, kurā lūgts sniegt informāciju par tās notiesātās personas atbrīvošanu vai izbēgšanu no ieslodzījuma vietas, kura radījusi viņam kaitējumu, informāciju par pieteikumu nosūta leslodzījuma vietu pārvaldei.

(4) Nolēmumu vai prokurora priekšrakstu nosūta:

1) leslodzījuma vietu pārvaldei — ja ar tiesas spriedumu piespriesta īslaicīga brīvības atņemšana un persona neatrodas ieslodzījumā;

2) ieslodzījuma vietai — ja piemērots brīvības atņemšanas sods vai īslaicīga brīvības atņemšana un persona atrodas ieslodzījumā;

3) Valsts probācijas dienestam — ja brīvības atņemšanas sods piemērots nosacīti vai ja piespriests piespiedu darbs vai probācijas uzraudzība;

4) institūcijai, kas ir kompetenta uzraudzīt attiecīgā tiesību ierobežojuma ievērošanu (ja tāda ir), — ja piemērota tiesību ierobežošana;

5) tiesai pēc piekritības maksātnespējas procesa lietas ierosināšanai — ja juridiskajai personai piemērota likvidācija;

6) Valsts policijai — personas aizturēšanai un nodošanai brīvības atņemšanas iestādei, ja piespiedu darbs vai naudas sods aizstāts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu vai piemērots brīvības atņemšanas sods un persona neatrodas ieslodzījumā.

(5) Apsūdzēto attaisnojošs spriedums, no soda atbrīvojošs spriedums un spriedums par nosacītu notiesāšanu daļā par apsūdzētā atbrīvošanu no drošības līdzekļa, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, tiek izpildīts nekavējoties pēc sprieduma pasludināšanas.

(6) Ja zvērinātam tiesu izpildītājam nodots izpildei lēmums par noziedzīgi iegūtas mantas konfiskāciju, kas pieņemts šā likuma 59. nodaļā noteiktajā kārtībā, un ja attiecīgajā kriminālprocesā nav iesniegts vai apmierināts cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas pieteikums, tiesa vai prokurors par pieņemto gala nolēmumu paziņo zvērinātam tiesu izpildītājam, uzdodot konfiscētos vai konfiskācijas izpildes rezultātā iegūtos līdzekļus, kas deponēti zvērināta tiesu izpildītāja depozīta kontā, ieskaitīt valsts budžetā.
(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

634.[1] pants. Mantiska rakstura nolēmuma nodošana izpildei

(1) Zvērināti tiesu izpildītāji izpilda nolēmumus par:

1) mantas konfiskāciju kā papildsodu;

2) juridiskajai personai piemērotiem piespiedu ietekmēšanas līdzekļiem — mantas konfiskāciju vai naudas piedziņu;

3) noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmeta vērtības piedziņu;

4) procesuālo izdevumu piedziņu;

5) cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas piedziņu;

6) noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācijas izpildi, izņemot šajā pantā noteiktos gadījumus;

7) noziedzīgi iegūtas mantas vērtības piedziņu;

8) trešās personas mantas konfiskāciju, ja noziedzīgi iegūta manta ir atsavināta, iznīcināta, noslēpta vai nomaskēta un to nav iespējams konfiscēt.

(2) Lai izpildītu šā panta pirmajā daļā minētos nolēmumus, izņemot šajā daļā norādīto gadījumu, tiesa izpildrakstu vai prokurors lēmuma vai priekšraksta izrakstu (turpmāk — izpildu dokuments) nosūta izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam pēc personas (notiesātā) dzīvesvietas (juridiskajai personai — pēc tās juridiskās adreses) vai pēc tās mantas atrašanās vietas. Ja kriminālprocesā nav pieņemts nolēmums par noziedzīgi iegūtas mantas konfiskāciju,

izpildu dokumentu par cietušajam — juridiskajai personai — nodarītā kaitējuma kompensācijas piedziņu izsniedz cietušajam pēc viņa lūguma.

(3) Ja personas dzīvesvieta (juridiskajām personām — juridiskā adrese) un mantas atrašanās vieta atrodas dažādu apgabaltiesu darbības teritorijā, izpildu dokumentu nosūta izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam pēc mantas atrašanās vietas. Ja manta atrodas vairāku apgabaltiesu darbības teritorijā, sagatavo tik izpildu dokumentu, cik apgabaltiesu darbības teritorijā manta atrodas, un nosūta izpildei zvērinātiem tiesu izpildītājiem pēc mantas atrašanās vietas.

(4) Ja piemērota noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācija, izpildu dokumentu nosūta izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam pēc mantas atrašanās vietas. Ja vienā nolēmumā konfiscēta gan kustamā vai nekustamā manta, gan bezķermeniska lieta vai finanšu līdzekļi, izpildu dokumentu nosūta izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam pēc kustamās vai nekustamās mantas atrašanās vietas.

(5) Izpildu dokumentu daļā par noziedzīgi iegūtas mantas konfiskāciju nosūta Valsts ieņēmumu dienestam, ja:

1) kriminālprocess ir pabeigts un tajā nav bijis iesniegts vai nav apmierināts cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas pieteikums;

2) kriminālprocess ir pabeigts un tajā ir apmierināts tikai valstij kā cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas pieteikums;

3) lēmums par noziedzīgi iegūtas mantas konfiskāciju pieņemts šā likuma 59. nodaļā noteiktajā kārtībā un kriminālprocesā cietušais nav pieteicis kaitējuma kompensāciju vai vienīgais cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas pieteicējs ir valsts.

(6) Ja zvērinātam tiesu izpildītājam ir nodots izpildei lēmums par noziedzīgi iegūtas mantas konfiskāciju, kas pieņemts šā likuma 59. nodaļā noteiktajā kārtībā, un ja gala nolēmumā ir apmierināts cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas pieteikums, tiesa izpildrakstu daļā par cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas piedziņu nosūta zvērinātam tiesu izpildītājam, kuram tika nodots izpildei lēmums par noziedzīgi iegūtas mantas konfiskāciju.

(7) Izpildrakstu izraksta rajona (pilsētas) tiesa, kas pieņēmusi nolēmumu šā likuma 59. nodaļā noteiktajā kārtībā, vai pirmās instances tiesa. Izpildrakstu nosūta izpildei kopā ar lēmuma vai protokola par aresta uzlikšanu mantai izrakstu, ja šāds protokols ir sastādīts. Izpildrakstā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kas izsniegusi izpildrakstu;

2) lietu, kurā izsniegts izpildraksts;

3) nolēmuma taisīšanas laiku;

4) nolēmuma rezolutīvo daļu;

5) laiku, kad nolēmums stājas spēkā, vai norādi, ka nolēmums izpildāms nekavējoties;

6) kādā daļā nolēmums izpildāms;

7) tās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietas adresi, pret kuru veicama piedziņa vai kuras manta konfiscējama, bet juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi;

8) tā cietušā vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietas adresi, kā arī kredītiestādes (finanšu iestādes) konta numuru un rekvizītus, kura kaitējuma kompensācija ir apmierināta, bet juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi, kā arī tās norādīto kredītiestādes (finanšu iestādes) konta numuru un rekvizītus;

9) informāciju par cietušā pieteikto kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā, kas nav pabeigts;

10) informāciju par to, ka nolēmums nodots izpildei vienlaikus vairākiem zvērinātiem tiesu izpildītājiem;

11) izpildraksta izsniegšanas laiku.

(8) Ja vienā spriedumā ietverti vairāki šā panta pirmajā daļā minētie nolēmumi, tiesa katra nolēmuma izpildei izraksta atsevišķu izpildrakstu.

(9) Prokurora lēmuma vai priekšraksta izrakstu nosūta izpildei kopā ar pavadrakstu un lēmuma vai protokola par aresta uzlikšanu mantai izrakstu, ja šāds protokols ir sastādīts. Pavadrakstā norāda:

1) tās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietas adresi, pret kuru veicama piedziņa vai kuras manta konfiscējama, bet juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi;

2) informāciju par to, ka nolēmums nodots izpildei vienlaikus vairākiem zvērinātiem tiesu izpildītājiem;

3) laiku, kad prokurora lēmums vai priekšraksts stājas spēkā.

(10) Tiesa, šajā pantā noteiktajos gadījumos nosūtot zvērinātam tiesu izpildītājam izpildei izpildrakstu par kaitējuma kompensācijas piedziņu cietušā labā, par to informē cietušo.

(11) Nolēmums par mantas konfiskāciju kā papildsodu vai kā piespiedu ietekmēšanas līdzekli, kā arī nolēmums par cietušā labā piedzenamo kaitējuma kompensāciju vai par noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmeta vērtības piedziņu izpildāms Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(12) Nolēmums par noziedzīgi iegūtas mantas konfiskāciju izpildāms Noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācijas izpildes likumā vai normatīvajos aktos, kas regulē rīcību ar valstij piekritīgo mantu, noteiktajā kārtībā. Nolēmums par noziedzīgi iegūtas mantas vērtības piedziņu vai par trešās personas mantas konfiskāciju, ja noziedzīgi iegūta manta ir atsavināta, iznīcināta, noslēpta vai nomaskēta un to nav iespējams konfiscēt, izpildāms Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(13) Ja šis likums paredz termiņu nolēmuma labprātīgai izpildei, to nosūta izpildei pēc tam, kad beidzies labprātīgas izpildes termiņš.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017. Otrā daļa stājas spēkā 01.01.2019. Sk. Pārejas noteikumu 64. punktu)

634.[2] pants. Notiesātā meklēšana

(1) Ja notiesātais slēpjas un nav zināma viņa atrašanās vieta vai notiesātais neierodas īslaicīgās brīvības atņemšanas soda izciešanai, tās tiesas tiesnesis, kura kontrolē sprieduma vai lēmuma pilnīgu izpildi, vai tiesa, kas lemj par soda aizstāšanu ar brīvības atņemšanu, pieņem lēmumu par notiesātā meklēšanu. Lēmumu par notiesātā meklēšanu pieņem rakstveida procesā. Šis lēmums nav pārsūdzams.

(2) Lēmumu par notiesātā meklēšanu nodod izpildei operatīvās darbības subjektam atbilstoši tā kompetencei.

(22.06.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

635. pants. Kārtība, kādā izpildāms lēmums par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu

(1) Tiesa lēmumu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanu kopā ar ekspertīzes atzinuma kopiju nosūta izpildei ārstniecības iestādei. Lēmums par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanu izpildāms nekavējoties pēc tā spēkā stāšanās.

(2) Ja kopš dienas, kad stājies spēkā lēmums par Krimināllikuma 68. panta pirmās daļas 1. punktā paredzēto medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu, ir pagājuši seši mēneši un lēmuma izpilde šajā laikā nav uzsākta, attiecīgās personas ārstēšana bez tās piekrišanas tiek atlikta līdz ārsta speciālista atzinuma saņemšanai.

(3) Ja kopš dienas, kad stājies spēkā lēmums par Krimināllikuma 68. panta pirmās daļas 2. un 3. punktā paredzēto medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu, ir pagājuši seši mēneši un lēmuma izpilde šajā laikā nav uzsākta, attiecīgo personu var ievietot stacionārā, bet ārstēšana bez tās piekrišanas tiek atlikta līdz ārsta speciālista atzinuma saņemšanai.

(4) Personas ārstēšanu var uzsākt, ja ārsts speciālists vai ārstu konsilijs sniedz atzinumu, ka persona nav izveseļojusies, tās veselības stāvoklis nav būtiski mainījies un ir nepieciešama noteiktā piespiedu ārstēšana.

(5) Ja ārsts speciālists vai ārstu konsilijs atzīst, ka persona ir izveseļojusies vai tās veselības stāvoklis ir mainījies tiktāl, ka nav nepieciešama piespiedu ārstēšana vai šā panta trešajā daļā minētajā gadījumā piespiedu ārstēšanu var veikt ambulatori, jautājums par noteiktā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa atcelšanu vai grozīšanu tiek izskatīts šā likuma 607. pantā noteiktajā kārtībā.

(6) Ja persona, kurai noteikts medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis, neierodas ārstniecības iestādē vai nav zināma tās atrašanās vieta, tās tiesas tiesnesis, kuras kontrolē ir lēmuma izpilde, pieņem lēmumu par personas, kurai noteikts medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis, meklēšanu. Lēmumu par personas, kurai noteikts medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis, meklēšanu pieņem rakstveida procesā un nodod izpildei operatīvās darbības subjektam atbilstoši tā kompetencei. Lēmums nav pārsūdzams.

(22.06.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

636. pants. Prokurora priekšraksta izpildes kārtība

(1) Prokurors naudas soda vai naudas piedziņas samaksu var atlikt vai sadalīt termiņos atbilstoši Krimināllikumā noteiktajam, ja persona, kurai sods vai piespiedu ietekmēšanas līdzeklis piemērots ar prokurora priekšrakstu, 30 dienu laikā nevar to samaksāt un ir iesniegusi motivētu lūgumu par naudas soda vai naudas piedziņas samaksas atlikšanu vai sadalīšanu termiņos.

(2) Ja naudas sods vai naudas piedziņa 30 dienu laikā pēc prokurora priekšraksta stāšanās spēkā nav samaksāta vai ja naudas soda vai naudas piedziņas iemaksa nav veikta termiņā, kāds noteikts, sadalot vai atliekot naudas soda vai naudas piedziņas samaksu, prokurors ierosina rajona (pilsētas) tiesai, kuras darbības teritorijā atrodas prokuratūras iestāde, izlemt jautājumu par naudas soda aizstāšanu saskaņā ar Krimināllikumā noteikto, bet nesamaksāto naudas piedziņu nosūta piespiedu izpildei.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

637. pants. Paziņojums notiesātā tuviniekiem par soda izciešanas vietu

Pēc tam kad spēkā stājies spriedums, ar kuru notiesātajam piespriesta brīvības atņemšana, brīvības atņemšanas iestādes administrācija nodrošina iespēju nekavējoties informēt viņa tuvinieku vai citas personas pēc notiesātā izvēles par soda izciešanas vietu.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

638. pants. Tiesas nolēmuma izpildes atlikšana

(1) Ja piespriesta brīvības atņemšana, tās tiesas tiesnesis, kurā lieta izskatīta pirmajā instancē, pēc notiesātā iesnieguma var atlikt sprieduma izpildi šādos gadījumos:

1) ja notiesātais saslimis ar smagu slimību, kas kavē soda izciešanu, — kamēr viņš izveseļojas;

2) ja notiesātā atrodas grūtniecības stāvoklī sprieduma izpildīšanas brīdī, — uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu;

3) ja notiesātajam ir mazgadīgs bērns, — uz laiku, līdz bērns sasniedz triju gadu vecumu;

4) ja tūlītēja soda izciešana var radīt sevišķi smagas sekas notiesātajam vai viņa ģimenei sakarā ar ugunsgrēku vai citu stihisku postu, vienīgā darbspējīgā ģimenes locekļa smagu slimību vai nāvi un citos izņēmuma gadījumos, — uz tiesas noteiktu laiku, bet ne ilgāku par trim mēnešiem.

(2) Ja piespriesta brīvības atņemšana, sprieduma izpildi nedrīkst atlikt personām, kas notiesātas par smagu vai sevišķi smagu noziegumu.

(3) Naudas soda vai naudas piedziņas samaksu var atlikt vai sadalīt termiņos uz laiku līdz vienam gadam, ja persona, kurai piemērots sods vai piespiedu ietekmēšanas līdzeklis, 30 dienu laikā nevar to samaksāt un ir iesniegusi motivētu lūgumu par naudas soda samaksas atlikšanu vai sadalīšanu termiņos.

(4) Valsts izmaksātās kompensācijas samaksu var atlikt vai sadalīt termiņos uz laiku līdz vienam gadam, ja notiesātais 30 dienu laikā nevar to samaksāt un ir iesniedzis motivētu lūgumu par valsts izmaksātās kompensācijas samaksas atlikšanu vai sadalīšanu termiņos.

(5) Jautājumu par tiesas nolēmuma izpildes atlikšanu pirmās instances tiesas tiesnesis izskata rakstveida procesā. Lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā. Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis sūdzību izskata rakstveida procesā, un viņa lēmums nav pārsūdzams.

(22.06.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

639. pants. Nolēmuma un prokurora priekšraksta izpildes kontrole

(1) Nolēmuma pilnīgu izpildi kontrolē pirmās instances tiesa. Iestāde, kas izpilda nolēmumu, nekavējoties paziņo tai par nolēmuma izpildi.

(2) Prokurora priekšraksta izpildi kontrolē prokuratūra. Iestāde, kas veica prokurora priekšrakstā noteiktā soda vai piespiedu ietekmēšanas līdzekļa izpildi, par tā izpildi nekavējoties paziņo prokuratūrai, kuras prokurors bija izdevis priekšrakstu.

(3) Ja nolēmuma izpilde daļā par cietušā labā piedzenamo kaitējuma kompensāciju nav iespējama, zvērināts tiesu izpildītājs par to paziņo tiesai un cietušajam.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

61.nodaļa. Spriedumu un lēmumu izpildes laikā radušos jautājumu izskatīšana

640.pants. Atbrīvošana no soda izciešanas sakarā ar slimību

(1) Ja notiesātais saslimis ar psihiskiem traucējumiem un tāpēc nevar atrasties ieslodzījuma vietā un viņam nepieciešama ārstēšana, tiesnesis, pamatojoties uz ekspertīzes atzinumu, var atbrīvot notiesāto no soda izciešanas, nosakot viņam ārstēšanu.

(2) Ja šā panta pirmajā daļā minētā persona pēc izdarītā nodarījuma rakstura un sava psihiskā stāvokļa nav bīstama sabiedrībai, tiesnesis var to nodot tuvinieku vai citu personu gādībā, kuras veiks slimnieka kopšanu, un ārstniecības iestādes uzraudzībā pēc viņa dzīvesvietas.

(3) Ja soda izciešanas laikā ar psihiskiem traucējumiem saslimis notiesātais, kuram noteiktais sods nav saistīts ar brīvības atņemšanu, tiesnesis var pieņemt lēmumu par viņa atbrīvošanu no soda izciešanas.

(4) Ja notiesātais saslimis ar smagu slimību, kas nav psihiski traucējumi, tiesnesis, ņemot vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, notiesātā personību un citus apstākļus, var pieņemt lēmumu par viņa atbrīvošanu no soda izciešanas.

(5) Atbrīvojot notiesāto no soda izciešanas sakarā ar slimību, tiesnesis var atbrīvot viņu ne tikai no pamatsoda, bet arī no papildsoda, norādot par to lēmumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

641.pants. Nosacītas notiesāšanas atcelšana vai pārbaudes laika pagarināšana

Rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc notiesātā dzīvesvietas, pamatojoties uz Valsts probācijas dienesta iesniegumu, Krimināllikumā noteiktajos gadījumos var pieņemt lēmumu par spriedumā noteiktā soda izpildīšanu nosacīti notiesātajam vai par pārbaudes termiņa pagarināšanu līdz vienam gadam. Iesniegumu izskata tiesas sēdē, nepieprasot krimināllietu.

(16.10.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2015.)

642.pants. Soda samazināšana izņēmuma gadījumos

Ja notiesātais palīdzējis atklāt noziegumu, kas ir tikpat smags, smagāks vai bīstamāks par viņa paša izdarīto noziedzīgo nodarījumu, tās tiesas tiesnesis, ar kuras spriedumu viņš ir notiesāts, pēc ģenerālprokurora iesnieguma var šim notiesātajam samazināt sodu atbilstoši Krimināllikuma 60.pantam. Iesniegumu izskata slēgtā tiesas sēdē.

(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

643.pants. Nosacīta pirmstermiņa atbrīvošana no soda

(1) Saskaņā ar Krimināllikuma 61.pantu vai 65.panta trešo vai $3.^1$ daļu notiesāto nosacīti pirms termiņa atbrīvo no brīvības atņemšanas soda rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc soda izciešanas vietas, ja ir saņemts brīvības

atņemšanas iestādes iesniegums.

(2) Iesniegumu izskata tiesas sēdē, nepieprasot kriminālllietu.

(3) Ja tiesnesis noraida iesniegumu, to var iesniegt atkārtoti pēc četriem mēnešiem. Apmierinot iesniegumā minēto lūgumu, tiesnesis nolēmumā papildus norāda informāciju par soda izpildes iestādi un ierašanās termiņu.

(4) Ja nosacīti pirms termiņa atbrīvotais bez attaisnojoša iemesla nepilda krimināLsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzētos vai Valsts probācijas dienesta noteiktos pienākumus, rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc notiesātā dzīvesvietas, pamatojoties uz Valsts probācijas dienesta iesniegumu, var pieņemt lēmumu par neizciestās soda daļas izpildi.

(5) Ja nosacīti pirms termiņa atbrīvotais, kuram piemērota elektroniskā uzraudzība, bez attaisnojoša iemesla nepilda krimināLsodu izpildi reglamentējošā likumā noteiktos ar elektronisko uzraudzību saistītos pienākumus, atsauc savu piekrišanu elektroniskajai uzraudzībai vai apstākļos, kādos viņš dzīvo, vairs nav iespējama elektroniskās uzraudzības īstenošana, rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc notiesātā dzīvesvietas, pamatojoties uz Valsts probācijas dienesta iesniegumu, pieņem lēmumu par neizciestās soda daļas izpildi.

(6) Ja nosacīti pirms termiņa atbrīvotais, kuram piemērota elektroniskā uzraudzība, ir priekšzīmīgi pildījis krimināLsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzētos un Valsts probācijas dienesta noteiktos pienākumus un ir iestājies Krimināllikuma 61.panta trešajā daļā noteiktais termiņš, saskaņā ar kuru ir iespējama nosacīta pirmstermiņa atbrīvošana no soda bez elektroniskās uzraudzības noteikšanas, rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc notiesātā dzīvesvietas, pamatojoties uz Valsts probācijas dienesta iesniegumu, var pieņemt lēmumu par elektroniskās uzraudzības atcelšanu.

(16.10.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

644.pants. Policijas kontroles aizstāšana vai atcelšana

(1) Ja persona, kurai piemērota policijas kontrole, ļaunprātīgi pārkāpj tās noteikumus, rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc notiesātā dzīvesvietas uz policijas iestādes iesnieguma pamata Krimināllikumā noteiktajos gadījumos var aizstāt neizciesto soda laiku ar brīvības atņemšanu.

(2) Saskaņā ar Krimināllikumā noteikto rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc notiesātā dzīvesvietas var samazināt policijas kontroles termiņu vai to atcelt, ja ir saņemts policijas iestādes pamatots iesniegums.

(3) *(Izslēgta ar 12.03.2009. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 16.06.2009., 16.10.2014. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

644.[1] pants. Probācijas uzraudzības aizstāšana vai atcelšana

(1) Ja notiesātais, kuram piemērots papildsods — probācijas uzraudzība —, probācijas uzraudzības laikā bez attaisnojoša iemesla pārkāpj tās noteikumus, rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc notiesātā dzīvesvietas uz Valsts probācijas dienesta iesnieguma pamata var aizstāt neizciesto papildsoda laiku ar brīvības atņemšanu saskaņā ar Krimināllikumā noteikto.

(2) Ja ir saņemts Valsts probācijas dienesta iesniegums, rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc notiesātā dzīvesvietas saskaņā ar Krimināllikumā noteikto var samazināt probācijas uzraudzības termiņu vai probācijas uzraudzību atcelt.

(08.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2011. Pants stājas spēkā 01.10.2011. Sk. Pārejas noteikumu 32.punktu)

645.pants. Ar naudas soda un naudas piedziņas izpildi saistītie jautājumi

(1) Ja naudas sods vai naudas piedziņa 30 dienu laikā pēc nolēmuma spēkā stāšanās nav samaksāta vai ja naudas soda vai naudas piedziņas iemaksa nav veikta termiņā, kāds noteikts, sadalot vai atliekot naudas soda vai naudas piedziņas samaksu, tiesnesis nosaka tiesas sēdi un naudas sodu aizstāj saskaņā ar Krimināllikumā noteikto vai, ja juridiskajai personai piemērota naudas piedziņa, — tiesa nolēmumu par piespiedu ietekmēšanas līdzekli nosūta piespiedu izpildei.

(2) Ja naudas sodu samaksā laikā, kad notiesātais tā vietā izcieš brīvības atņemšanu, viņš atbrīvojams nekavējoties.

(3) Ja laikā, kad notiesātais naudas soda vietā izcieš brīvības atņemšanu, samaksā daļu no naudas soda, tiesnesis saīsina brīvības atņemšanas ilgumu atbilstoši samaksātajai naudas soda daļai.

(4) *(Izslēgta ar 16.06.2009. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008., 16.06.2009., 20.12.2012. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

646.pants. Piespiedu darba aizstāšana ar īslaicīgu brīvības atņemšanu

Ja persona, kas notiesāta ar piespiedu darbu, ļaunprātīgi izvairās no soda izciešanas, tiesnesis to aizstāj ar īslaicīgu brīvības atņemšanu saskaņā ar Krimināllikuma 40.panta trešās daļas noteikumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

647.pants. Soda izpilde pēc audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanas

(1) Ja nepilngadīgais, kurš ir atbrīvots no piespriestā soda un kuram piemērots audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis, nepilda tiesas uzliktos pienākumus, viņam piespriestais sods tiek izpildīts.

(2) Jautājumu par soda izpildīšanu izlemj rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc nepilngadīgā dzīvesvietas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

648.pants. Ārstniecības iestādē pavadītā laika ieskaitīšana soda laikā

Ja notiesātais, kas izcieš brīvības atņemšanu, bija ievietots ārstniecības iestādē, šajā iestādē pavadīto laiku ieskaita soda laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

649.pants. Sprieduma vai prokurora priekšraksta par sodu izpilde, ja ir vairāki spriedumi vai priekšraksti par sodu

(1) Ja attiecībā uz notiesāto ir vairāki spriedumi vai priekšraksti par sodu, pēc sprieduma vai priekšraksta par sodu izpildes iestādes vai prokurora iesnieguma tās tiesas tiesnesis, kura taisījusi pēdējo spriedumu pirmajā instancē, vai rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc priekšraksta par sodu izpildes vietas, ja ir tikai vairāki priekšraksti par sodu, saskaņā ar Krimināllikumā noteikto rakstveida procesā pieņem lēmumu par galīgā soda noteikšanu pēc šo spriedumu vai priekšrakstu par sodu kopības.

(2) Saņēmis šā panta pirmajā daļā minēto iesniegumu, tiesnesis informē notiesāto personu un prokuroru par tiesībām 10 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas pieteikt noraidījumu tiesnesim, iesniegt viedokli par nosakāmo galīgo sodu, kā arī par lēmuma pieejamības dienu.

(3) Lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā. Sūdzības iesniegšana neaptur lēmuma izpildi. Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis sūdzību izskata rakstveida procesā pēc lietā esošajiem materiāliem, un viņa lēmums nav pārsūdzams.

(08.07.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017., 27.09.2018. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

649.[1] pants. Nolēmuma par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanu izpilde, ja ir vairāki nolēmumi

(1) Ja attiecībā uz personu ir vairāki nolēmumi par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanu, tiesa, kura taisījusi pēdējo nolēmumu pirmajā instancē, saskaņā ar Krimināllikumā noteikto pieņem lēmumu par galīgā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanu.

(2) Jautājumus, kuri saistīti ar nolēmumā noteiktā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa izpildi un kontroli, kā arī neskaidrības, kas rodas, izpildot tiesas lēmumu, pēc nolēmuma izpildes iestādes vai prokurora iesnieguma izlemj tās

pirmās instances tiesas tiesnesis, kura pieņēmusi nolēmumu par galīgā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanu.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

650.pants. Tiesas, kas izlemj ar sprieduma un lēmuma izpildi saistītos jautājumus

(1) Jautājumus, kuri saistīti ar spriedumā noteiktā soda izpildi, kā arī neskaidrības, kas rodas, izpildot tiesas nolēmumu, pēc nolēmuma izpildes iestādes vai prokurora iesnieguma izlemj tās pirmās instances tiesas tiesnesis, kura pieņēmusi nolēmumu, izņemot šā likuma 638., 642. un 647.pantā minētos gadījumus.

(2) Ja nolēmums tiek izpildīts ārpus tās tiesas darbības teritorijas, kura to pieņēmusi, šā panta pirmajā daļā minētos jautājumus izlemj tās tāda paša līmeņa tiesas tiesnesis, kuras darbības teritorijā notiesātais izcieš sodu.

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

651.pants. Ar sprieduma un lēmuma izpildi saistīto jautājumu izlemšanas kārtība

(1) Ar nolēmuma izpildi saistītos jautājumus cik drīz vien iespējams izlemj tiesnesis rakstveida procesā.

(1^1) Paziņojumā par jautājuma izlemšanu rakstveida procesā tiesnesis norāda tiesības prokuroram, notiesātajam un tās iestādes pārstāvim, kura atbild par nolēmuma izpildi, 10 dienu laikā pieteikt noraidījumu tiesnesim, iesniegt iebildumus pret jautājuma izlemšanu rakstveida procesā, iesniegt viedokli par izlemjamo jautājumu, kā arī norāda lēmuma pieejamības dienu. Ja jautājums tiek izskatīts mutvārdu procesā, tiesas sēdē piedalās prokurors un notiesātais, kuram tiek nodrošinātas šā likuma $74.^2$ pantā paredzētās tiesības, kā arī tās iestādes pārstāvis, kura atbild par nolēmuma izpildi. Notiesātā neattaisnotas neierašanās gadījumā jautājumu var izlemt bez viņa klātbūtnes.

(2) Ja tiesnesis izskata jautājumu par notiesātā atbrīvošanu no soda izciešanas slimības vai invaliditātes dēļ, kā arī jautājumu par atbrīvotā nodošanu ārstniecības iestāžu aizgādnībā, tiesas sēdē jāpiedalās atzinumu devušās ārstniecības iestādes pārstāvim.

(3) Ja tiesnesis izskata jautājumus, kas saistīti ar soda izpildi, uz tiesas sēdi tiek uzaicināts tās iestādes pārstāvis, kura pārzina soda izpildi vai kontrolē nosacīti notiesātā uzvedību. Izlemjot jautājumu par sprieduma izpildes atlikšanu, aicina tikai notiesāto.

(4) Ja uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla neierodas personas, kuras nosūtījušas iesniegumu vai izteikušas lūgumu, lietas izskatīšanu atliek.

(5) Tiesnesis atklāj tiesas sēdi un paziņo, kāda lieta tiek izskatīta, pēc tam pārbauda, vai uz tiesas sēdi ieradušās uzaicinātās personas, izlemj jautājumu par tiesneša, prokurora noraidījumu un par iespēju izskatīt lietu uz tiesas sēdi uzaicināto personu prombūtnē.

(6) Lietas izskatīšana sākas ar iesnieguma vai lūguma nolasīšanu, ko izdara iesniedzējs. Pēc tam tiesa uzklausa prokurora un citu personu viedokli. Pēdējais runā notiesātais un viņa aizstāvis. Pēc tam tiesnesis apspriežu istabā pieņem lēmumu.

(7) Visus lēmumus, kas pieņemti šajā pantā noteiktajā kārtībā skatītajos jautājumos, izņemot šā likuma 633.panta piektajā daļā paredzēto gadījumu, var pārsūdzēt 10 dienu laikā. Šā likuma 643.pantā paredzētos lēmumus var pārsūdzēt tikai par šajā pantā noteikto procesuālo prasību neievērošanu. Sūdzības iesniegšana neaptur lēmuma izpildi. Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis sūdzību izskata rakstveida procesā pēc lietā esošajiem materiāliem, un viņa lēmums nav pārsūdzams.

(8) Tiesnesis, saņēmis iesnieguma vai izteiktā lūguma atsaukumu, lemj par lietas izbeigšanu. Ja lieta tiek izbeigta, par to paziņo iesnieguma vai lūguma iesniedzējam. Ja iesniegums tiek atsaukts rakstveidā, lēmumu var pieņemt rezolūcijas veidā. Lēmums nav pārsūdzams.

(12.03.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010., 08.07.2011., 29.05.2014., 16.10.2014., 30.03.2017. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

652.pants. Ar prokurora priekšrakstā noteiktā soda izpildi saistīto jautājumu izlemšanas kārtība

(1) Jautājumus, kuri saistīti ar prokurora priekšrakstā par sodu noteiktā soda izpildi, kā arī neskaidrības, kas rodas, izpildot šo sodu, šajā nodaļā noteiktajā kārtībā izlemj amatā augstāks prokurors, bet jautājumu par soda aizstāšanu,

probācijas uzraudzības termiņa samazināšanu vai probācijas uzraudzības atcelšanu vai atbrīvošanu no soda izciešanas likumā paredzētajos gadījumos — rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc notiesātā dzīvesvietas.

(2) Amatā augstāka prokurora lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006., 12.03.2009., 21.10.2010., 08.07.2011., 29.05.2014. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

653.pants. Sodāmības noņemšanas kārtība

(1) Jautājumu par sodāmības noņemšanu izskata rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc sodu izcietušās personas dzīvesvietas, ja ir saņemts šīs personas, tās aizstāvja vai likumiskā pārstāvja lūgums.

(2) Par saņemto lūgumu tiesa paziņo prokuroram. Prokurora neierašanās uz tiesas sēdi nav šķērslis jautājuma izskatīšanai par sodāmības noņemšanu.

(3) Tiesas sēdē obligāti jāpiedalās personai, attiecībā uz kuru tiek izskatīts lūgums par sodāmības noņemšanu. Šai personai ir tiesības uz aizstāvību.

(4) Jautājumu par sodāmības noņemšanu sāk izskatīt ar lūguma nolasīšanu. Pēc tam tiesnesis uzklausa uzaicināto personu viedokli un apspriežu istabā pieņem lēmumu.

(5) Ja lūgums par sodāmības noņemšanu tiek noraidīts, atkārtoti to var iesniegt ne agrāk kā sešus mēnešus pēc dienas, kad pieņemts lēmums par šāda lūguma noraidīšanu.

(6) Tiesas lēmumu jautājumā par sodāmības noņemšanu var pārsūdzēt tikai par šajā pantā noteikto procesuālo prasību neievērošanu.

654.pants. Brīvības atņemšanas iestāžu administratīvo komisiju lēmumu pārsūdzēšana

(Izslēgts ar 16.10.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2015.)

Trīspadsmitā sadaļa
Spēkā esošu nolēmumu jauna izskatīšana

62.nodaļa. Kriminālprocesa atjaunošana sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem

655.pants. Pamats kriminālprocesa atjaunošanai sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem

(1) Atjaunot kriminālprocesu, kurā ir spēkā stājies tiesas spriedums vai lēmums, vai prokurora priekšraksts par sodu, var sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

(2) Par jaunatklātiem uzskatāmi šādi apstākļi:

1) ar spēkā stājušos tiesas spriedumu vai prokurora priekšrakstu par sodu atzītas cietušā vai liecinieka apzināti nepatiesas liecības, apzināti nepatiess eksperta atzinums, tulkojums, lietisko pierādījumu, izmeklēšanas un tiesas darbību protokolu vai lēmumu viltojums, kā arī citu pierādījumu viltojums, kuri bijuši pamatā nelikumīga nolēmuma pieņemšanai;

2) ar spēkā stājušos tiesas spriedumu vai prokurora priekšrakstu par sodu atzīta tiesneša, prokurora vai izmeklētāja noziedzīga ļaunprātība, kas bijusi pamatā nelikumīga nolēmuma pieņemšanai;

3) citi apstākļi, kas, pieņemot nolēmumu, nav bijuši zināmi tiesai vai prokuroram un kas paši par sevi vai kopā ar agrāk konstatētajiem apstākļiem norāda, ka persona nav vainīga vai izdarījusi vieglāku vai smagāku noziedzīgu nodarījumu nekā tas, par kuru tā notiesāta vai tai piemērots prokurora priekšraksts par sodu, vai arī kas liecina par attaisnotā vai tās personas vainu, attiecībā uz kuru kriminālprocess bijis izbeigts;

4) Satversmes tiesas atzinums par tādas tiesību normas vai tās interpretācijas neatbilstību Satversmei, uz kuras pamata spēkā stājies nolēmums;

5) starptautiskas tiesu institūcijas atzinums par to, ka Latvijas nolēmums, kas stājies spēkā, neatbilst Latvijai saistošiem starptautiskajiem normatīvajiem aktiem.

(3) Ja nav iespējams taisīt spriedumu tāpēc, ka iestājies noilgums, izdots amnestijas akts, apžēlotas atsevišķas personas vai miris apsūdzētais, šā panta otrās daļas 1. un 2.punktā minēto jaunatklāto apstākļu esamību konstatē izmeklēšana, ko izdara šajā nodaļā paredzētajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. un 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

656.pants. Termiņi kriminālprocesa atjaunošanai sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem

(1) Attaisnojoša sprieduma vai lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu jauna izskatīšana atļauta tikai likumā noteiktajā kriminālatbildības noilguma termiņa laikā un ne vēlāk kā vienu gadu no jaunatklāto apstākļu konstatēšanas dienas.

(2) Ja kriminālprocess tika pabeigts ar notiesājošu spriedumu vai prokurora priekšrakstu par sodu, tad, atklājoties apstākļiem, kas norāda, ka konkrētā persona izdarījusi smagāku noziedzīgu nodarījumu nekā tas, par kuru šī persona notiesāta, vai tai piemērots prokurora priekšraksts par sodu, kriminālprocesu var atjaunot smagākajam noziedzīgam nodarījumam noteiktā noilguma laikā.

(3) Notiesājoša sprieduma vai prokurora priekšraksta par sodu jauna izskatīšana sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem par labu notiesātajam nav ierobežota ar termiņiem.

(4) Notiesātās personas nāve nav šķērslis kriminālprocesa atjaunošanai lietā, lai reabilitētu šo personu.

(5) Par jaunatklātu apstākļu konstatēšanas dienu uzskatāma:

1) šā likuma 655.panta otrās daļas 1. un 2.punktā paredzētajos gadījumos — diena, kad spēkā stājies attiecīgais nolēmums;

2) šā likuma 655.panta otrās daļas 3.punktā paredzētajos gadījumos — diena, kad prokurors pieņēmis lēmumu par procesa uzsākšanu jaunatklātu apstākļu izmeklēšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

657. pants. Process jaunatklātu apstākļu izmeklēšanai

(1) Iemesls procesa uzsākšanai jaunatklātu apstākļu izmeklēšanai ir kriminālprocesā iesaistītās personas, kuras tiesības vai likumiskās intereses tika aizskartas kriminālprocesā, vai tās pārstāvja pieteikums, kā arī informācija, kas iegūta cita kriminālprocesa gaitā, ja ir šā likuma 655. panta otrajā daļā noteiktais pamats. Pieteikums iesniedzams prokuratūrai pēc sākotnējā kriminālprocesa izskatīšanas vietas.

(2) Procesu jaunatklātu apstākļu izmeklēšanai nedrīkst veikt prokurors, kurš kriminālprocesā veicis izmeklēšanas darbības, izmeklēšanas uzraudzību, kriminālvajāšanu vai piedalījies krimināllietas izskatīšanā kādā no tiesu instancēm.

(3) Pieteikumā par jaunatklātiem apstākļiem norāda:

1) tā kriminālprocesa numuru, par kuru iesniedz pieteikumu;

2) šā likuma 655. panta otrajā daļā paredzēto apstākli un tā būtību;

3) ziņas, uz kurām balstīti jaunatklātie apstākļi;

4) iemeslu, kāpēc pierādījumi nebija iesniegti vai pārbaudīti kriminālprocesā;

5) kāda izšķiroša nozīme ir jaunatklātajiem apstākļiem attiecībā uz spēkā stājušos nolēmumu kriminālprocesā;

6) pieteicēja lūgumu.

(4) Ja pieteikumā nav ietverta šā panta trešajā daļā norādītā informācija vai pieteikuma saturs attiecībā uz jau izskatītā pieteikumā norādītajiem jaunatklātajiem apstākļiem pēc būtības nav mainījies, prokurors pieņem lēmumu par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas un paziņo par to pieteicējam. Lēmums nav pārsūdzams.

(5) Ja pieteikumā ir ietverta šā panta trešajā daļā norādītā informācija vai ir iegūta informācija cita kriminālprocesa gaitā, prokurors pieņem lēmumu par procesa uzsākšanu jaunatklātu apstākļu izmeklēšanai, uzrakstot to rezolūcijas veidā, un veic izmeklēšanu, ievērojot šā likuma noteikumus par pirmstiesas kriminālprocesu, un paziņo par to pieteicējam. Lēmums nav pārsūdzams.

(6) Ja prokurors pēc jaunatklāto apstākļu izmeklēšanas pabeigšanas atzīst, ka ir pamats lemt par kriminālprocesā spēkā stājušās nolēmuma atcelšanu, viņš pieņem lēmumu par pieteikuma kopā ar krimināllietu un materiāliem, kas iegūti, izmeklējot jaunatklātos apstākļus, nodošanu izskatīšanai Augstākajai tiesai, bet, ja personai bija piemērots prokurora priekšraksts par sodu, — Ģenerālprokuratūrai. Lēmums nav pārsūdzams.

(7) Ja prokurors pēc jaunatklāto apstākļu izmeklēšanas neatrod pamatu nolēmuma atcelšanai šo apstākļu dēļ, viņš pieņem motivētu lēmumu par pieteikuma noraidīšanu. Lēmuma kopiju prokurors nosūta pieteicējam, izskaidrojot viņam tiesības 10 dienu laikā no tās saņemšanas dienas pārsūdzēt lēmumu rajona (pilsētas) tiesā, bet, ja personai bija piemērots prokurora priekšraksts par sodu, — amatā augstākam prokuroram.

(8) Tienesis sūdzību izskata rakstveida procesā un pieņem lēmumu par pieteikuma kopā ar krimināllietu un materiāliem, kas iegūti, izmeklējot jaunatklātos apstākļus, nodošanu izskatīšanai Augstākajai tiesai, ja ir pamats lemt par kriminālprocesā spēkā stājušās nolēmuma atcelšanu, vai par sūdzības noraidīšanu, ja nav pamata lemt par šāda nolēmuma atcelšanu. Tiesneša lēmums nav pārsūdzams.

(9) Ja amatā augstāks prokurors, izskatot sūdzību, konstatē, ka ir pamats atcelt kriminālprocesā spēkā stājušos prokurora priekšrakstu par sodu, viņš pieņem lēmumu par pieteikuma kopā ar krimināllietu un materiāliem, kas iegūti, izmeklējot jaunatklātos apstākļus, nodošanu izskatīšanai Ģenerālprokuratūrai. Ja amatā augstāks prokurors šādu pamatu nekonstatē, viņš pieņem lēmumu par sūdzības noraidīšanu. Amatā augstāka prokurora lēmums nav pārsūdzams.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

658.pants. Prokurora darbības pēc jaunatklāto apstākļu izmeklēšanas pabeigšanas

(Izslēgts ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

658.[1] pants. Kārtība, kādā Ģenerālprokuratūrā izskata lietas sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem

(1) Pieteikumu, prokurora lēmumu un iesniegtos materiālus izskata Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta virsprokurors vai ģenerālprokurors un pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) atceļ prokurora priekšrakstu par sodu un atjauno kriminālprocesu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem pilnībā vai tā daļā;

2) atceļ prokurora priekšrakstu par sodu un izbeidz kriminālprocesu;

3) noraida pieteikumu.

(2) Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta virsprokurora vai ģenerālprokurora lēmums nav pārsūdzams.

(3) Pēc kriminālprocesa atjaunošanas tas tiek turpināts, ievērojot šā likuma nosacījumus par pirmstiesas kriminālprocesu.

(20.12.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

659. pants. Augstākās tiesas sastāvs, kas izskata lietu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem

Pieteikumu un tiesneša vai prokurora lēmumu, kā arī iesniegtos materiālus izskata:

1) par lietu, kurā nolēmumu pieņēmusi pirmās instances vai apelācijas instances tiesa, — Augstākās tiesas tiesnesis;

2) par lietu, kurā lēmumu pieņēmusi kasācijas instances tiesa, — pieci Augstākās tiesas tiesneši, kuri agrāk nav piedalījušies šīs krimināllietas izskatīšanā.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

660. pants. Kārtība, kādā Augstākā tiesa izskata lietu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem

(1) Saņēmis pieteikumu un tiesneša vai prokurora lēmumu, kā arī krimināllietu un materiālus, kas iegūti, izmeklējot jaunatklātos apstākļus, Augstākās tiesas tiesnesis nosaka lietas izskatīšanas laiku un vietu. Par to tiek paziņots personām, kuru tiesības vai likumiskās intereses pieteikums aizskar, izskaidrojot to tiesības piedalīties tiesas sēdē. Notiesātajam, kas atrodas brīvības atņemšanas vietā, ja viņš nav pieteikuma iesniedzējs, tiek nosūtīta pieteikuma un tiesneša vai prokurora lēmuma kopija, informējot notiesāto par tiesībām lūgt, lai viņam tiek nodrošināta iespēja piedalīties tiesas sēdē.

(2) Prokurora piedalīšanās tiesas sēdē ir obligāta.

(3) Personas, kuras tiesības vai likumiskās intereses aizskar pieteikums un prokurora vai tiesneša lēmums, neierašanās uz tiesas sēdi nav šķērslis lietas izskatīšanai.

(4) Lietas izskatīšana notiek kārtībā, kāda noteikta lietu izskatīšanai kasācijas instances tiesas sēdē mutvārdu procesā, izņemot šajā daļā noteikto:

1) tiesnesis ziņojumā izklāsta lietas apstākļus, kas attiecas uz pieteikumu un prokurora vai tiesneša lēmumu;

2) pēc tiesneša ziņojuma prokurors pamato lēmumu vai izsaka viedokli par pieteikumu;

3) pēc tiesneša ziņojuma pieteicējs vai pieteicēja pārstāvis pamato pieteikumu, ja viņš piedalās tiesas sēdē.

(5) Tiesa pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) atceļ tiesas nolēmumu pilnībā vai tā daļā, atceltajā apjomā atjauno kriminālprocesu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem un lietu nosūta prokuratūrai;

2) atceļ tiesas nolēmumu pilnībā vai tā daļā, atceltajā apjomā atjauno kriminālprocesu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem un lietu nosūta jaunai izskatīšanai attiecīgās instances tiesai;

3) noraida pieteikumu;

4) izbeidz tiesvedību.

(30.03.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

661.pants. Procesuālā kārtība, ja kriminālprocess atjaunots sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem

(1) Pēc kriminālprocesa atjaunošanas sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem pirmstiesas process, lietas izskatīšana, kā arī tiesas nolēmuma pārsūdzēšana notiek vispārējā kārtībā.

(2) Izskatot krimināllietu, kurā spriedums atcelts sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, tiesu nesaista atceltajā spriedumā noteiktais sods.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

63.nodaļa. Spēkā esošo nolēmumu jauna izskatīšana sakarā ar materiālo vai procesuālo likuma normu būtisku pārkāpumu

662.pants. Nolēmumi, kurus var izskatīt no jauna

(1) Spēkā stājušos tiesas nolēmumu var izskatīt no jauna, ja tas nav skatīts kasācijas kārtībā vai tiesa iepriekš nav

atteikusies ierosināt kasācijas tiesvedību, pēc šā likuma 663.pantā minēto personu pieteikuma vai protesta.

(2) Spēkā stājušos nolēmumu var izskatīt no jauna krimināprocesā, kurā piemērojams īpašs likums par personu reabilitāciju.

(3) Spēkā stājušos prokurora priekšrakstu var izskatīt no jauna, ja iesniegts amatā augstāka prokurora ierosinājums vai notiesātās personas vai personas, kurai piemērots piespiedu ietekmēšanas līdzeklis, uzdevumā — advokāta pieteikums šā likuma 671.[1] pantā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

663.pants. Personas, kurām ir tiesības iesniegt pieteikumu vai protestu

(1) Pieteikumu par tiesas nolēmuma izskatīšanu no jauna notiesātās un attaisnotās personas uzdevumā vai tādas personas uzdevumā, pret kuru ar tiesas lēmumu kriminālprocess izbeigts, var iesniegt advokāts.

(2) Ģenerālprokurors vai Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors var iesniegt protestu pēc savas iniciatīvas vai pēc šā panta pirmajā daļā minēto personu lūguma.

(3) Pieteikumu vai protestu iesniedz Augstākajā tiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

664.pants. Tiesības atsaukt pieteikumu vai protestu

(1) Pieteikuma vai protesta iesniedzējam ir tiesības to atsaukt līdz lietas iztiesāšanas sākumam.

(2) Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora protestu var atsaukt arī ģenerālprokurors.

665.pants. Pieteikuma vai protesta iesniegšanas pamats

(1) Pieteikumu vai protestu var iesniegt, ja:

1) nolēmumu pieņēmis nelikumīgs tiesas sastāvs;

2) dienesta izmeklēšanā konstatēts, ka nolēmumu kāds no tiesnešiem nav parakstījis tāpēc, ka likumā noteiktajā kārtībā nav piedalījies nolēmuma pieņemšanā;

3) šā likuma 574. vai 575.pantā minētie pārkāpumi noveduši pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.01.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2006.)

666.pants. Pieteikuma un protesta forma

(1) Pieteikumu vai protestu iesniedz rakstveidā.

(2) Pieteikumā vai protestā norāda un motivē nolēmuma pārsūdzēšanas pamatu, kas minēts šā likuma 665.pantā.

667.pants. Pieteikuma vai protesta iesniegšanas termiņš

Pieteikuma vai protesta iesniegšanai termiņa ierobežojumu nav.

668.pants. Krimināllietas izprasīšana pārbaudei

(1) Augstākās tiesas tiesnesis var izprasīt krimināllietu jebkurai tiesai, lai izlemtu jautājumu par pieteikuma vai prokurora protesta izskatīšanu.

(2) Ģenerālprokurors vai Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors var izprasīt krimināllietu jebkurai tiesai, lai izlemtu jautājumu par pieteikuma izskatīšanu vai protesta iesniegšanu.

(3) Šā likuma 663.panta pirmajā daļā minētajām personām un to intereses pārstāvošajam advokātam, lai sagatavotu pieteikumu, ir tiesības iepazīties ar krimināllietas materiāliem tajā institūcijā, kurā krimināllieta atrodas, un saņemt nepieciešamo lietas materiālu kopijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 21.10.2010. un 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

669.pants. Nolēmumu izpildes apturēšana

Ja Augstākā tiesa pieņēmusi izskatīšanai pieteikumu vai protestu, tā var atlikt vai apturēt sprieduma vai lēmuma izpildi līdz tā jaunai izskatīšanai.

(19.12.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

670.pants. Nolēmumu jauna izskatīšana tiesā

(1) Pieteikumus un protestus par spriedumiem un lēmumiem, kas stājušies spēkā, no jauna izskata Augstākā tiesa šā likuma 582.—586.pantā noteiktajā kārtībā.

(2) Pirms lietas izskatīšanas uzsākšanas tiesā iesniegtā pieteikuma vai protesta kopiju nosūta personām, kuru tiesības vai likumiskās intereses aizskartas ar iesniegto pieteikumu vai protestu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. un 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

671.pants. Nolēmumu jaunas izskatīšanas apjoms

(1) Tiesa, izskatot pieteikumu vai protestu, pārbauda spriedumu vai lēmumu apstrīdētajā daļā.

(2) Tiesa var pārbaudīt spriedumu un lēmumu arī pilnā apjomā un attiecībā uz visiem notiesātajiem, ja ir pamats nolēmuma atcelšanai par tādiem likuma pārkāpumiem, kas noveduši pie lietas nepareizas izspriešanas.

671.[1] pants. Spēkā esoša prokurora priekšraksta jauna izskatīšana

(1) Ierosinājumu vai pieteikumu par spēkā esoša prokurora priekšraksta izskatīšanu no jauna var iesniegt, ja tajā konstatēti Krimināllikuma vai šā likuma normu pārkāpumi, kas noveduši pie personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās.

(2) Ierosinājumu vai pieteikumu iesniedz rakstveidā, norādot un motivējot priekšraksta jaunas izskatīšanas pamatojumu. Ierosinājuma vai pieteikuma iesniedzējam ir tiesības to atsaukt līdz dienai, kad tiek pieņemts viens no šā panta trešajā daļā norādītajiem lēmumiem.

(3) Ierosinājumu vai pieteikumu izskata Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors vai ģenerālprokurors un pieņem vienu no šādiem lēmumiem, kas nav pārsūdzams:

1) pilnīgi vai daļēji groza prokurora priekšrakstu;

2) atceļ prokurora priekšrakstu un atjauno procesu;

3) noraida ierosinājumu vai pieteikumu;

4) atceļ prokurora priekšrakstu un izbeidz procesu.

(4) Pieņemot izskatīšanai ierosinājumu vai pieteikumu, var pieņemt lēmumu par soda vai juridiskajai personai piemērotā piespiedu ietekmēšanas līdzekļa izpildes apturēšanu.

(5) Pēc kriminālprocesa atjaunošanas tas tiek turpināts, ievērojot šā likuma nosacījumus par pirmstiesas kriminālprocesu.

(11.06.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

672.pants. Lēmumi, kurus pieņem pieteikumu vai protestu izskatīšanas rezultātā

(1) Pieteikuma un protesta izskatīšanas rezultātā var pieņemt vienu no lēmumiem, kas norādīti šā likuma 587.pantā.

(2) Lēmuma saturam jāatbilst šā likuma 588.pantā noteiktajām prasībām.

C daļa. Starptautiskā sadarbība krimināltiesiskajā jomā

64.nodaļa. Sadarbības vispārīgie noteikumi

673.pants. Starptautiskās sadarbības veidi

(1) Starptautisko sadarbību krimināltiesiskajā jomā (turpmāk arī — krimināltiesiskā sadarbība) Latvija ārvalstij lūdz un nodrošina:

1) personas izdošanā kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai sprieduma izpildei, vai medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai;

2) kriminālprocesa nodošanā;

3) *(izslēgts ar 24.05.2012. likumu)*;

4) procesuālās darbības izpildē;

4^1) ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa izpildē;

5) sprieduma atzīšanā un izpildē;

6) citos starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos.

(2) Krimināltiesiskā sadarbība ar starptautiskajām tiesām un starptautisko organizāciju izveidotajām tiesām un tribunāliem (turpmāk — starptautiskā tiesa) paredz personu nodošanu starptautiskajām tiesām, procesuālo palīdzību tām un starptautisko tiesu nolēmumu izpildi.

(3) Ziņas par starptautiskās krimināltiesiskās sadarbības lūgumu saņemšanu, nosūtīšanu, izpildes gaitu un personām, kuras skar starptautiskās krimināltiesiskās sadarbības lūgums, reģistrē informācijas sistēmā. Ministru kabinets nosaka informācijas sistēmas uzturēšanas un izmantošanas kārtību, tajā iekļaujamo ziņu apjomu, ziņu iekļaušanas, izmantošanas un dzēšanas kārtību, ziņu glabāšanas termiņus, kā arī institūcijas, kurām piešķirama piekļuve informācijas sistēmā iekļautajām ziņām, un šīm institūcijām pieejamo ziņu apjomu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 05.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 20.09.2013.)

674.pants. Krimināltiesiskās sadarbības tiesiskais pamats

(1) Krimināltiesisko sadarbību regulē šā likuma 2.pantā noteiktie kriminālprocesa tiesību avoti.

(2) Citas valsts kriminālprocesuālo kārtību var piemērot, ja tāda nepieciešamība pamatota krimināltiesiskās sadarbības lūgumā un ja tā nav pretrunā ar Latvijas kriminālprocesa pamatprincipiem.

(3) Latvija var lūgt ārvalsti, izpildot krimināltiesiskās palīdzības lūgumu, piemērot Latvijā noteikto kriminālprocesuālo kārtību vai atsevišķus tās principus.

675.pants. Krimināltiesiskās sadarbības kompetentās iestādes

(1) Krimināltiesiskās sadarbības lūgumus nosūta un saņem kompetentās iestādes, kas noteiktas normatīvajos aktos, kuri regulē starptautisko sadarbību krimināltiesiskajā jomā.

(2) Krimināltiesiskajā sadarbībā Latvijas kompetentā iestāde var vienoties ar ārvalsts kompetento iestādi par tiesu, prokuratūru un izmeklēšanas iestāžu tiešu sazināšanos.

(3) Ja ar ārvalsti nav līguma par krimināltiesisko sadarbību, tiesības iesniegt ārvalstij krimināltiesiskās sadarbības lūgumu vai saņemt ārvalsts krimināltiesiskās sadarbības lūgumu ir tieslietu ministram un ģenerālprokuroram šajā likuma daļā noteiktās kompetences ietvaros.

(4) Šā panta trešajā daļā minētās amatpersonas var pieprasīt vai izsniegt ārvalstij apliecinājumu, ka krimināltiesiskajā sadarbībā tiks ievērota savstarpējība, tas ir, ka turpmāk sadarbības partneris sniegs palīdzību, ievērojot tādus pašus principus.

(5) Krimināltiesiskajā sadarbībā Latvijas kompetentās iestādes ir tiesīgas sadarboties ar *Eurojust* (Eiropas Savienības tiesiskās sadarbības vienība) un Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla krimināllietās kontaktpersonām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

676.pants. Pierādījumu pieļaujamība krimināltiesiskās sadarbības ietvaros

Pierādījumi, kas iegūti krimināltiesiskās sadarbības rezultātā atbilstoši ārvalstī noteiktajai kriminālprocesuālajai kārtībai, pielīdzināmi šajā likumā paredzētajā kārtībā iegūtiem pierādījumiem.

677.pants. Advokāta piedalīšanās

(1) Veicot krimināltiesisko sadarbību, advokāts tiek uzaicināts sniegt personai juridisko palīdzību vai šajā likuma daļā paredzētajos gadījumos veikt aizstāvību.

(2) Advokāts var sniegt juridisko palīdzību no brīža, kad persona tiek aizturēta vai apcietināta, vai citos šajā likuma daļā paredzētajos gadījumos.

(3) Sniedzot juridisko palīdzību, advokātam ir tiesības:

1) tikties ar personu apstākļos, kas nodrošina sarunas konfidencialitāti;

2) iesniegt pierādījumus un pieteikt lūgumus;

3) saņemt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā juridiskās palīdzības sniegšanai nepieciešamās ziņas.

(4) Advokāta piedalīšanās ir obligāta šā likuma 83.pantā noteiktajos gadījumos.

(5) Izmeklēšanas tiesnesis vai tiesa, izvērtējot personas mantisko stāvokli, var personu pilnīgi vai daļēji atbrīvot no maksas par juridisko palīdzību. Ja persona ir atbrīvota no maksas par juridisko palīdzību, advokāta darba samaksu sedz no valsts līdzekļiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Arī Latvijas Zvērinātu advokātu padome var atbrīvot personu no maksas par juridisko palīdzību un segt advokāta darba samaksu no sava budžeta.

(6) Krimināltiesiskās sadarbības procesā aizstāvim ir tādas pašas tiesības kā Latvijā notiekošā kriminālprocesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

678.pants. Krimināltiesiskās sadarbības dokumenta forma un saturs

(1) Krimināltiesiskās sadarbības lūgumu iesniedz rakstveidā, ja starptautiskajā līgumā vai likumā nav noteikts citādi.

(2) Lūgumā norāda:

1) lūguma iesniedzējas institūcijas nosaukumu;

2) lūguma priekšmetu un būtību;

3) noziedzīga nodarījuma aprakstu un juridisko kvalifikāciju;

4) informāciju, kas var palīdzēt identificēt personu.

(3) Lūgumā norāda arī citu informāciju, kas nepieciešama tā izpildei.

(4) Ja krimināltiesiskajā sadarbībā ar Eiropas Savienības dalībvalstīm ir paredzēts īpašs dokuments, tā formu un saturu nosaka Ministru kabinets.

(5) Kompetentā iestāde, nosūtot krimināltiesiskās sadarbības lūgumu, var lūgt ārvalsti nodrošināt lūgumā ietvertās informācijas konfidencialitāti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2007. un 14.01.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.02.2010.)

679.pants. Krimināltiesiskās sadarbības lūguma valoda

(1) Krimināltiesiskās sadarbības lūgumu raksta un iesniedz valsts valodā.

(2) Starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos lūgumam pievieno tā tulkojumu valodā, kuru valstis izvēlējušās par sazināšanās valodu.

(3) Ja starptautiskais līgums nenosaka sazināšanās valodu, lūgumu ārvalstij var iesniegt, nepievienojot tulkojumu.

(4) Ja krimināltiesisko sadarbību ar ārvalsti neregulē starptautisks līgums, lūgumam pievieno tulkojumu attiecīgās valsts valodā.

(5) Kompetentā iestāde var vienoties ar ārvalsts kompetento iestādi par citādu valodas lietošanas kārtību.

679.[1] pants. Informācijas apmaiņa par Latvijā notiekošu kriminālprocesu par to pašu noziedzīgo nodarījumu

(1) Ja ir pamatots iemesls uzskatīt, ka vienlaikus ar Latvijā notiekošu kriminālprocesu citā valstī notiek kriminālprocess par to pašu noziedzīgo nodarījumu un tam iepriekš starptautiskās sadarbības rezultātā nav iegūts pietiekams apstiprinājums, procesa virzītājs ar kompetentās iestādes starpniecību lūdz ārvalsti sniegt par to informāciju. Procesa virzītājs lūgumā norāda šā likuma 678.pantā minēto informāciju. Ja lūgumu iesniedz Eiropas Savienības dalībvalstij, to tulko attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts valsts valodā vai valodā, kuru šī valsts saziņai norādījusi Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretariātam.

(2) Kompetentā iestāde, saņēmusi no ārvalsts lūgumu sniegt informāciju par to, vai Latvijā notiek kriminālprocess par to pašu noziedzīgo nodarījumu, sniedz šai ārvalstij informāciju lūgumā norādītajā termiņā, bet, ja termiņš nav norādīts, informāciju sniedz, cik drīz vien iespējams pēc lūguma saņemšanas.

(3) Informācijā ārvalstij par to, vai Latvijā notiek kriminālprocess par to pašu noziedzīgo nodarījumu, norāda:

1) procesa virzītāja kontaktinformāciju;

2) informāciju par to, vai notiek vai arī ir noticis kriminālprocess par to pašu nodarījumu un vai ar to ir saistīta tā pati persona;

3) ja Latvijā notiek kriminālprocess par to pašu nodarījumu, — kriminālprocesuālo stadiju vai, ja ir pieņemts galīgais nolēmums, šā nolēmuma būtību.

(4) Informācijas apmaiņā pirmstiesas procesā kompetentā iestāde ir Ģenerālprokuratūra, bet līdz kriminālvajāšanas uzsākšanai — Valsts policija. Pēc lietas nodošanas tiesai kompetentā iestāde informācijas apmaiņā ir Tieslietu ministrija.

(24.05.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

680.pants. Izdevumi

(1) Latvija sedz izdevumus, kas rodas, veicot krimināltiesisko sadarbību tās teritorijā un sakarā ar personas tranzītu uz Latviju caur trešās valsts teritoriju, ja vien šajā likuma daļā vai citā normatīvajā aktā vai arī valstīm savstarpēji vienojoties nav noteikts citādi.

(2) Latvija sedz izdevumus, kas rodas, veicot personas pagaidu pieņemšanu vai nodošanu pēc Latvijas lūguma.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

681.pants. Personas tranzīts

(1) Ja krimināltiesiskā sadarbība ir saistīta ar personas pārvietošanu no ārvalsts uz Latviju caur trešās valsts teritoriju, Latvijas kompetentā iestāde, ja nepieciešams, iesniedz tai tranzīta lūgumu.

(2) Ja personu pārvieto ar gaisa transportu un nav plānota nosēšanās trešās valsts teritorijā, Latvijas kompetentā iestāde tranzīta lūgumu neiesniedz, bet starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos trešo valsti tikai informē par to.

(3) Latvijas kompetentā iestāde pēc ārvalsts lūguma var atļaut ar krimināltiesisko sadarbību saistītās personas tranzītu caur Latvijas teritoriju. Tranzīta lūgumu var noraidīt, ja tiek lūgts Latvijas pilsoņa vai nepilsoņa — likuma "Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības" subjekta (turpmāk — Latvijas pilsonis) tranzīts.

(4) Tranzīta lūgumu raksta tāpat kā konkrēta veida krimināltiesiskās sadarbības lūgumu.

Četrpadsmitā sadaļa
Izdošana

65.nodaļa. Personas izdošana Latvijai

682.pants. Personas izdošanas lūguma iesniegšanas nosacījumi

(1) Personas izdošanu var lūgt, ja ir pamats uzskatīt, ka ārvalstī atrodas:

1) persona, kas tiek turēta aizdomās vai ir apsūdzēta tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kurš sodāms pēc Latvijas Krimināllikuma un par kuru paredzēta brīvības atņemšana, kuras maksimālā robeža nav mazāka par vienu gadu, ja starptautiskais līgums neparedz citu termiņu;

2) persona, kas Latvijā notiesāta ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne mazāku par četriem mēnešiem.

(2) Personas izdošanu var lūgt par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem arī tad, ja par kādu no tiem izdošanu nevar piemērot, jo tas neatbilst nosacījumam par iespējamo vai piespriesto sodu.

(3) Personas izdošanas lūgumu var neiesniegt, ja noziedzīgā nodarījuma smagums un raksturs ir nesamērojams ar izdošanas izdevumiem.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

683.pants. Personas izdošanas lūguma iesniegšanas kārtība

(1) Ja konstatēti šā likuma 682.panta pirmajā daļā minētie nosacījumi, procesa virzītājs vai tiesa, kas kontrolē sprieduma vai lēmuma pilnīgu izpildi, vai tiesa, kas lemj par soda aizstāšanu ar brīvības atņemšanu, vēršas Ģenerālprokuratūrā ar rakstveida ierosinājumu lūgt ārvalstij personas izdošanu.

(2) Ierosinājumā norāda šā likuma 678.pantā minēto informāciju, un tam pievieno šā likuma 684.pantā minētos pielikumus.

(3) Ierosinājumu izskata 10 dienu laikā, bet neatliekamos gadījumos — nekavējoties pēc tā saņemšanas

Ģenerālprokuratūrā un par rezultātiem informē procesa virzītāju vai tiesu, kas vērsās ar ierosinājumu lūgt ārvalstij personas izdošanu. Izskatīšanas termiņu var pagarināt ģenerālprokurors, un par to tiek informēts procesa virzītājs vai tiesa, kas vērsās ar ierosinājumu lūgt ārvalstij personas izdošanu.

(4) Ja ir pamats pieprasīt personas izdošanu, Ģenerālprokuratūra sagatavo un nosūta lūgumu ārvalstij.

(5) Ģenerālprokuratūra var iesniegt ārvalstij personas izdošanas lūgumu arī pēc savas iniciatīvas.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2009. un 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

684.pants. Personas izdošanas lūgums

(1) Personas izdošanas lūgumu raksta atbilstoši šā likuma 678.panta prasībām un tam pievieno:

1) apliecinātu lēmuma par drošības līdzekļa — apcietinājums — piemērošanu vai spēkā esoša notiesājoša tiesas sprieduma kopiju;

2) apliecinātu lēmuma par personas atzīšanu par aizdomās turēto vai saukšanu pie krimināltiesībās kopiju;

3) tā likuma panta tekstu, pēc kura persona tiek turēta aizdomās vai saukta pie krimināltiesībās, vai notiesāta, kā arī to likuma pantu tekstus, kuri regulē noilgumu un noziedzīgu nodarījumu klasifikāciju;

4) apliecinātu rīkojuma par sprieduma izpildi kopiju;

5) informāciju, kas var palīdzēt identificēt personu;

6) citus dokumentus, ja tos pieprasa ārvalsts.

(2) Izdošanas lūgumam pievienoto dokumentu noraksti, kopijas un izraksti izgatavojami un apliecināmi dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2007. un 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

685.pants. Personas starptautiskās meklēšanas izsludināšanas pamats un kārtība

(1) Ja konstatēti šā likuma 682.panta pirmajā daļā minētie nosacījumi un ir pamats uzskatīt, ka persona atstājusi Latvijas teritoriju, bet tās atrašanās vieta nav zināma, procesa virzītājs vai tiesa, kas kontrolē sprieduma vai lēmuma pilnīgu izpildi, vai tiesa, kas lemj par soda aizstāšanu ar brīvības atņemšanu, lūdz Ģenerālprokuratūru pieņemt lēmumu par personas starptautisko meklēšanu nolūkā pieprasīt tās izdošanu, lūgumam pievienojot šā likuma 684.pantā minētos dokumentus.

(2) Ja ir pamats pieprasīt personas izdošanu, Ģenerālprokuratūra pieņem lēmumu par personas starptautiskās meklēšanas izsludināšanu, nosūta to izpildei un informē par to procesa virzītāju.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2009. un 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

686.pants. Pagaidu apcietinājuma lūgums

(1) Pirms izdošanas lūguma nosūtīšanas Ģenerālprokuratūra var lūgt ārvalsti piemērot izdodamai personai pagaidu apcietinājumu.

(2) Lūgumu par pagaidu apcietinājumu raksta, ievērojot šā likuma 678.panta prasības. Tajā norāda arī lēmumu par drošības līdzekļa — apcietinājuma piemērošanu vai spēkā stājušos notiesājošu spriedumu, kā arī informē par Latvijas nodomu iesniegt personas izdošanas lūgumu.

(3) Ja iesniegts personas pagaidu apcietinājuma lūgums, izdošanas lūgumu nosūta iespējami drīzāk, ņemot vērā starptautiskajos līgumos noteiktos pagaidu apcietinājuma termiņus.

687.pants. Ārvalsts izdotās personas pārņemšana

(1) Ārvalsts izdotās personas pārņemšanu veic Valsts policija starptautiskajos līgumos noteiktajos termiņos. Par

personas nogādāšanu Latvijā paziņo Ģenerālprokuratūrai 24 stundu laikā.

(2) Ja pirmstiesas procesa laikā izdod aizdomās turēto personu, prokuroram vai amatā augstākam prokuroram šai personai pēc tās nogādāšanas Latvijā 10 dienu laikā jāizsniedz apsūdzība. Ja izdod apsūdzēto personu, — apsūdzība jāizsniedz 72 stundu laikā, bet, ja apsūdzība izsniegta iepriekš, — personai izskaidro tiesības pieteikt noraidījumus un lūgumus, iesniegt sūdzības.

(3) Ja personu izdod iztiesāšanas laikā, Ģenerālprokuratūra par to, ka izdotā persona nogādāta Latvijā, triju dienu laikā paziņo procesa virzītājam.

(4) Ja izdotās personas pārņemšana saistīta ar tranzītu, Valsts policija vēršas Ģenerālprokuratūrā ar lūgumu saņemt trešās valsts atļauju izdotās personas tranzītam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

688.pants. Personas nodošana no ārvalstīm uz laiku

(1) Ja ārvalsts atlikusi izdodamās personas nodošanu un tas Latvijā var izraisīt krimināltiesības termiņa noilgumu vai apgrūtināt noziedzīga nodarījuma izmeklēšanu, Ģenerālprokuratūra var lūgt ārvalsti nodot šo personu uz laiku.

(2) Personas nodošana uz laiku notiek, kompetentajām iestādēm rakstveidā par to savstarpēji vienojoties.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008. likumu, kas stājas spēkā 29.07.2008.)

689.pants. Ārvalsts izdotās personas krimināltiesības un soda izpildes ietvari

(1) Personu var saukt pie krimināltiesības, tiesāt un izpildīt sodu tikai par to noziedzīgu nodarījumu, par kuru tā izdota.

(2) Šie nosacījumi neattiecas uz gadījumiem, kad:

1) saņemta izdevējas valsts piekrišana krimināltiesvajāšanai un tiesāšanai par citiem pirms izdošanas izdarītiem nodarījumiem;

2) nodarījums izdarīts pēc tam, kad persona nodota Latvijai;

3) persona pēc atbrīvošanas 45 dienu laikā nav atstājusi Latviju, lai gan šāda iespēja tai bija;

4) persona pēc izdošanas ir atstājusi Latviju un tajā atgriezusies.

(3) Personu var izdot trešajai valstij tikai ar izdevējas valsts piekrišanu.

(4) Šā panta otrās daļas 1.punktā paredzēto piekrišanu lūdz tādā pašā veidā kā izdošanu.

(5) Ja personai galīgais sods noteikts pēc noziedzīgu nodarījumu kopības vai pēc vairākiem spriedumiem, bet tā izdota tikai par daļu no tiem, tiesa, kas noteikusi galīgo sodu, šā likuma sešpadsmitajā sadaļā paredzētajā kārtībā nosaka soda izpildāmo daļu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008. likumu, kas stājas spēkā 29.07.2008.)

690.pants. Ārvalstī apcietinājumā pavadītā termiņa ieskaitīšana

(1) Apcietinājuma termiņu izdotajai personai skaita no Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanas brīža.

(2) Laiku, ko persona pēc Latvijas lūguma pavadījusi apcietinājumā ārvalstī, ieskaita soda termiņā.

691.pants. Personas izdošana Latvijai no Eiropas Savienības dalībvalsts

(1) Personas izdošana Latvijai no Eiropas Savienības dalībvalsts notiek, pamatojoties uz Ģenerālprokuratūras pieņemtu lēmumu par Eiropas apcietinājuma ordera (turpmāk — Eiropas apcietinājuma lēmums) izdošanu.

(2) Eiropas apcietinājuma lēmums ir Eiropas Savienības dalībvalsts tiesu varas institūcijas nolēmums, kas pieņemts, lai cita dalībvalsts izdotu personu kriminālvajāšanas uzsākšanai vai veikšanai vai ar brīvības atņemšanu saistīta soda izpildīšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

692.pants. Eiropas apcietinājuma lēmuma pieņemšanas kārtība

(1) Ja ir konstatēti šā likuma 682.pantā minētie nosacījumi, procesa virzītājs vai tiesa, kas kontrolē sprieduma vai lēmuma pilnīgu izpildi, vai tiesa, kas lemj par soda aizstāšanu ar brīvības atņemšanu, vēršas Ģenerālprokuratūrā ar rakstveida ierosinājumu pieņemt Eiropas apcietinājuma lēmumu.

(2) Ierosinājumā norāda šā likuma 678.pantā minēto informāciju un tam pievieno 684.pantā minētos dokumentus.

(3) Ģenerālprokuratūra ierosinājumu izskata 10 dienu laikā un par pieņemto lēmumu informē ierosinājuma iesniedzēju. Ja persona aizturēta Eiropas Savienības dalībvalstī, ierosinājumu izskata 24 stundu laikā.

(4) *(Izslēgta ar 21.10.2010. likumu)*

(5) *(Izslēgta ar 21.10.2010. likumu)*

(5^1) *(Izslēgta ar 21.10.2010. likumu)*

(6) Ja ir konstatēts pamats Eiropas apcietinājuma lēmuma pieņemšanai, Ģenerālprokuratūra pieņem Eiropas apcietinājuma lēmumu, kas nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008., 12.03.2009., 11.06.2009., 21.10.2010. un 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

693.pants. Eiropas apcietinājuma lēmums

(Izslēgts ar 22.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

694.pants. Eiropas apcietinājuma lēmuma izpilde

(1) Ja ir zināma pieprasītās personas atrašanās vieta, Ģenerālprokuratūra Eiropas apcietinājuma lēmumu nosūta attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei, pievienojot tā tulkojumu dalībvalsts noteiktajā valodā.

(2) Ja Eiropas apcietinājuma lēmums pieņemts personas kriminālvajāšanai, līdz dalībvalsts pieņems lēmumu par personas izdošanu vai neizdošanu, Ģenerālprokuratūra pēc procesa virzītāja ierosinājuma var dalībvalsts kompetento tiesu varas institūciju lūgt:

1) personu nopratināt, nopratināšanā piedaloties procesa virzītājam;

2) personas nodošanu uz laiku, vienojoties par atpakaļ nodošanas laiku.

(3) Ja pieprasītās personas atrašanās vieta nav zināma, Ģenerālprokuratūra Eiropas apcietinājuma lēmuma kopiju nosūta Valsts policijai personas starptautiskās meklēšanas nodrošināšanai.

(3^1) Ja dalībvalsts lūdz garantēt, ka tās izdotā persona pēc notiesāšanas Latvijā tiks nodota atpakaļ brīvības atņemšanas soda izciešanai, šādu garantiju sniedz Ģenerālprokuratūra.

(4) Valsts policija pārņem personu 10 dienu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par personas izdošanu, vai vienojas ar personu izdodošās dalībvalsts kompetento tiesu varas institūciju par citu personas pārņemšanas laiku. Par personas nogādāšanu Latvijā 24 stundu laikā informē Ģenerālprokuratūru. Personas pārņemšana notiek šā likuma 687.panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2009. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

695.pants. Ar Eiropas Savienības dalībvalsts personas pārņemšanu saistītie nosacījumi

(1) Pārņemot personu no Eiropas Savienības dalībvalsts, jāievēro šā likuma 689.un 690.pantā minētie nosacījumi.

(2) Papildus šā panta pirmajā daļā minētajam izdoto personu var saukt pie krimināllatbildības, tiesāt un izpildīt sodu arī par citiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā netika izdota, kā arī izdot tālāk citai dalībvalstij šādos gadījumos:

1) personas nodarījums nav sodāms ar brīvības atņemšanu vai brīvību ierobežojošu piespiedu līdzekli;

2) personu var pakļaut sodam, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu;

2^1) persona Eiropas Savienības dalībvalstī tam ir piekritusi;

3) persona pēc tās pārņemšanas Latvijā tam ir piekritusi, un šī piekrišana ir pieņemta advokāta klātbūtnē, rakstot par to protokolu;

4) persona pēc atbrīvošanas 45 dienu laikā nav atstājusi Latviju, lai gan šāda iespēja tai bija;

5) persona pēc izdošanas ir atstājusi Latviju un atgriezusies tajā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008., 11.06.2009. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

66.nodaļa. Personas izdošana ārvalstij

696.pants. Personas izdošanas pamats

(1) Personu, kura atrodas Latvijas teritorijā, var izdot kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai sprieduma izpildei, ja saņemts pagaidu apcietinājuma lūgums vai ārvalsts lūgums izdot šo personu par nodarījumu, kas saskaņā ar Latvijas un ārvalsts likumiem ir noziedzīgs.

(2) Personu var izdot kriminālvajāšanai vai tiesāšanai par nodarījumu, par kura izdarīšanu paredzēts brīvības atņemšanas sods, kura maksimālā robeža nav mazāka par vienu gadu, vai bargāks sods, ja starptautiskajā līgumā nav noteikts citādi.

(3) Personu var izdot sprieduma izpildei valstij, kura taisījusi spriedumu un notiesājusi personu ar sodu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne mazāku par četriem mēnešiem.

(4) Ja izdošanu lūdz par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, bet par kādu no tiem izdošanu nevar piemērot, jo tas neatbilst nosacījumiem par iespējamo vai piespriesto sodu, personu var izdot arī par šo noziedzīgu nodarījumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2009. un 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

697.pants. Personas izdošanas atteikuma iemesli

(1) Personas izdošanu var atteikt, ja:

1) noziedzīgs nodarījums pilnībā vai daļēji izdarīts Latvijas teritorijā;

2) persona Latvijā tiek turēta aizdomās, apsūdzēta vai tiesāta par to pašu noziedzīgu nodarījumu;

3) Latvijā ir pieņemts lēmums neuzsākt vai izbeigt kriminālprocesu par to pašu noziedzīgu nodarījumu;

4) izdošanu lūdz sakarā ar politiskiem vai militāriem noziedzīgiem nodarījumiem;

5) ārvalsts lūdz izdot personu aizmuguriski piespriesta soda izpildei un nav saņemtas pietiekamas garantijas tam, ka izdotajai personai būs tiesības pieprasīt lietas atkārtotu iztiesāšanu;

6) izdošanu lūdz ārvalsts, ar kuru Latvijai nav līguma par izdošanu.

(2) Personas izdošana nav pieļaujama, ja:

1) persona ir Latvijas pilsonis;

2) personas izdošanas lūgums ir saistīts ar mērķi uzsākt šīs personas kriminālvajāšanu vai sodīt personu tās rases, reliģiskās piederības, tautības vai politisko uzskatu dēļ vai ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka personas tiesības var tikt pārkāptas minēto iemeslu dēļ;

3) attiecībā uz personu par to pašu noziedzīgu nodarījumu Latvijā stājies spēkā tiesas nolēmums;

4) saskaņā ar Latvijas likumu par to pašu noziedzīgu nodarījumu personu nevar saukt pie kriminālatbildības, notiesāt vai izpildīt tai sodu sakarā ar noilgumu, amnestiju vai citu likumīgu pamatu;

5) persona likumā noteiktajā kārtībā apžēlota par to pašu noziedzīgu nodarījumu;

6) ārvalsts nedod pietiekamas garantijas, ka personai nepiespriedīs nāves sodu un to neizpildīs;

7) personai ārvalstī var draudēt spīdzināšana;

8) personas izdošanas lūguma izpilde var kaitēt Latvijas valsts suverenitātei, drošībai, sabiedriskajai kārtībai vai citām būtiskām interesēm.

(3) Starptautiskais līgums var paredzēt citus izdošanas atteikuma iemeslus.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

698.pants. Izdodamā persona un tās tiesības

(1) Izdodamā persona ir persona, kuras izdošana tiek lūgta vai kura ir aizturēta vai apcietināta izdošanas nolūkā.

(2) Izdodamajai personai ir tiesības:

1) zināt, kas un par ko lūdz tās izdošanu;

2) izdošanas procesā lietot tai saprotamu valodu;

3) sniegt paskaidrojumus sakarā ar izdošanu un piekrist vai nepiekrist izdošanai;

4) pieteikt lūgumus, arī lūgumus par vienkāršoto izdošanu;

5) iepazīties ar visiem pārbaudes materiāliem;

6) uzaicināt advokātu juridiskās palīdzības saņemšanai un tikties ar advokātu sarunas konfidencialitāti nodrošinošos apstākļos;

7) saņemt attiecīgajā tiesas apgabalā praktizējošo advokātu sarakstu, kā arī bez maksas izmantot telefonu advokāta uzaicināšanai;

8) pieprasīt, lai par aizturēšanu paziņo tās tuviniekam, mācību iestādei vai darba devējam;

9) pieteikt lūgumu, lai tai tiktu iecelts advokāts valstī, kas pieņēmusi Eiropas apcietinājuma lēmumu.

(3) Ārvalstniekam ir tiesības pieprasīt, lai par aizturēšanu tiek informēta viņa valsts diplomātiskā vai konsulārā pārstāvniecība.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.05.2013. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

699.pants. Personas aizturēšana izdošanas nolūkā

(1) Izmeklētājs vai prokurors var aizturēt personu līdz 72 stundām izdošanas nolūkā, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka tā citas valsts teritorijā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, par kuru paredzēta izdošana, vai ja ārvalsts izsludinājusi tās meklēšanu un iesniegusi pagaidu apcietināšanas vai izdošanas lūgumu.

(2) Par personas aizturēšanu izdošanas nolūkā izmeklētājs vai prokurors raksta protokolu, norādot tajā aizturētā vārdu, uzvārdu un citus nepieciešamos personas datus, aizturēšanas iemeslu, kā arī to, kur, kad un kas šo personu aizturējis. Aizturēšanas protokolu paraksta aizturētājs un izdodamā persona.

(3) Aizturētājs informē izdodamo personu un izsniedz tai izrakstu no šā likuma 698.panta par izdodamajai personai noteiktajām tiesībām, un par to tiek izdarīta atzīme aizturēšanas protokolā.

(4) Par personas aizturēšanu nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā informē Ģenerālprokuratūru, nosūtot tai personas aizturēšanas dokumentus. Ģenerālprokuratūra informē valsti, kura izsludinājusi personas meklēšanu.

(5) Ja 72 stundu laikā no personas aizturēšanas brīža netiek piemērots pagaidu vai izdošanas apcietinājums, aizturētā persona atbrīvojama vai piemērojams kāds cits drošības līdzeklis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.05.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.10.2013.)

699.[1] pants. Ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošana izdodamai personai

(1) Prokurors, ņemot vērā tā noziedzīgā nodarījuma raksturu un kaitīgumu, par kuru lūgta personas izdošana, izdodamās personas personību, veselību un citus būtiskus apstākļus, līdz izdodamās personas nodošanai ārvalstij var piemērot šā likuma 243.pantā minētos ar brīvības atņemšanu nesaistītos drošības līdzekļus.

(2) Ar brīvības atņemšanu nesaistītu drošības līdzekli piemēro prokurors ar motivētu rakstveida lēmumu šā likuma 245.pantā noteiktajā kārtībā. Lēmums par šāda drošības līdzekļa piemērošanu nav pārsūdzams.

(3) Ja izdodamā persona pārkāpj piemērotā drošības līdzekļa noteikumus vai ir pamats uzskatīt, ka tā var kavēt izdošanas procesa norisi, prokurors līdz izdodamās personas nodošanai ārvalstij ir tiesīgs izvēlēties un piemērot citu, vairāk ierobežojošu drošības līdzekli vai vērsties pie izmeklēšanas tiesneša ar ierosinājumu par pagaidu apcietinājuma vai izdošanas apcietinājuma piemērošanu.

(4) Lai nodrošinātu, ka izdodamā persona šā panta trešajā daļā minētajā gadījumā tiek nogādāta pie izmeklēšanas tiesneša, prokurors vai izmeklētājs prokurora uzdevumā var aizturēt izdodamo personu šā likuma 699.pantā noteiktajā kārtībā.

(18.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

700.pants. Pagaidu apcietinājuma piemērošanas pamats

(1) Pēc ārvalsts lūguma par pagaidu apcietinājumu līdz izdošanas lūguma saņemšanai izdodamai personai var piemērot pagaidu apcietinājumu.

(2) Ja lūgumā par pagaidu apcietinājumu norādīts ārvalsts lēmums par personas apcietinājumu vai spēkā stājies spriedums attiecībā uz šo personu, kā arī tas, ka ārvalsts iesniegs izdošanas lūgumu un par kādu noziedzīgu nodarījumu tiks lūgta izdošana, sniegtas ziņas par izdodamo personu un ja nav zināmi apstākļi, kas izslēdz izdošanas iespējamību, prokurors iesniedz tam izmeklēšanas tiesnesim, kura darbības teritorijā persona aizturēta vai atrodas Ģenerālprokuratūra, ierosinājumu par pagaidu apcietinājuma piemērošanu un to pamatojošos materiālus.

701.pants. Pagaidu apcietinājuma piemērošana

(1) Par pagaidu apcietinājuma piemērošanu lemj tiesnesis tiesas sēdē, piedaloties prokuroram un izdodamai personai.

(2) Tiesnesis, uzklausījis prokuroru, izdodamo personu un advokātu, ja viņš piedalās, pieņem motivētu lēmumu, kas nav pārsūdzams.

(3) Pagaidu apcietinājumu piemēro uz 40 dienām no personas aizturēšanas dienas, ja starptautiskajā līgumā nav noteikts citādi.

(4) Personu no pagaidu apcietinājuma prokurors var atbrīvot, ja 18 dienu laikā pēc aizturēšanas nav saņemts ārvalsts lūgums par šīs personas izdošanu vai paziņojums par pamatotiem šāda lūguma aizkavēšanās iemesliem.

(5) Personu no pagaidu apcietinājuma prokurors atbrīvo, ja:

1) 40 dienu laikā nav saņemts izdošanas lūgums;

2) 40 dienu laikā nav piemērots izdošanas apcietinājums;

3) ir kļuvuši zināmi apstākļi, kas izslēdz izdošanas iespējamību.

(6) Personas atbrīvošana nerada šķēršļus tās atkārtotai apcietināšanai un izdošanai, ja lūgums par izdošanu tiek saņemts vēlāk.

702.pants. Izdošanas apcietinājums

(1) Izdošanas apcietinājumu var piemērot pēc tam, kad saņemts lūgums par personas izdošanu līdz ar:

1) ārvalsts lēmumu par šīs personas apcietinājumu vai spēkā stājušos spriedumu attiecībā uz konkrēto personu;

2) noziedzīga nodarījuma aprakstu vai lēmumu par personas saukšanu pie kriminālatbildības;

3) tā likuma panta tekstu, pēc kura persona saukta pie kriminālatbildības vai notiesāta, kā arī tā likuma panta tekstu, kurš regulē noilgumu;

4) ziņām par izdodamo personu.

(2) Ja nav zināmi apstākļi, kas izslēdz izdošanas iespējamību, pārbaudes izdarītājs ierosinājumu par izdošanas apcietinājumu un to pamatojošos materiālus iesniedz izmeklēšanas tiesnesim, kura darbības teritorijā persona aizturēta vai atrodas Ģenerālprokuratūra.

(3) Ierosinājumu par izdošanas apcietinājumu izskata tādā pašā kārtībā kā lūgumu par pagaidu apcietinājumu.

(4) Ja izdodamā persona Latvijā ir apcietināta vai izcieš tai piespriesto sodu par cita noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, izdošanas apcietinājuma termiņu skaita no personas atbrīvošanas brīža.

(5) Izdodamās personas apcietinājuma termiņš nedrīkst pārsniegt vienu gadu, turklāt nedrīkst būt ilgāks par ārvalstī piespriesto soda termiņu, ja tas ir mazāks par vienu gadu, skaitot no aizturēšanas vai apcietinājuma piemērošanas brīža.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

702.[1] pants. Izdošanas apcietinājuma piemērošanas kontrole

(1) Izdodamā persona, tās pārstāvis vai aizstāvis jebkurā laikā var iesniegt izmeklēšanas tiesnesim pieteikumu par izdošanas apcietinājuma turpmākas piemērošanas nepieciešamības izvērtēšanu.

(2) Pieteikumu par izdošanas apcietinājuma turpmākas piemērošanas nepieciešamības izvērtēšanu var noraidīt bez tā izskatīšanas mutvārdu procesā, ja kopš pēdējās izdošanas apcietinājuma piemērošanas nepieciešamības pārbaudes ir pagājuši mazāk nekā divi mēneši un pieteikums nav pamatots ar ziņām par faktiem, kas izmeklēšanas tiesnesim nebija zināmi, lemjot par izdošanas apcietinājuma piemērošanu vai iepriekšējā pieteikuma izskatīšanas laikā. Izmeklēšanas tiesnesis šādu pieteikumu izskata rakstveida procesā bez procesā iesaistīto personu piedalīšanās.

(3) Ja pieteikumu par izdošanas apcietinājuma turpmākas piemērošanas nepieciešamības izvērtēšanu izskata mutvārdu procesā, tiesas sēdē piedalās prokurors, izdodamā persona, tās pārstāvis un advokāts.

(4) Ja izdodamā persona, tās pārstāvis vai advokāts divu mēnešu laikā nav iesniedzis pieteikumu par izdošanas apcietinājuma turpmākas piemērošanas nepieciešamības izvērtēšanu, šādu izvērtēšanu veic izmeklēšanas tiesnesis.

(5) Šajā pantā paredzētie lēmumi nav pārsūdzami.

(18.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

703.pants. Ārvalsts informēšana par apcietinājumu

Par izdodamās personas apcietinājumu vai atbrīvošanu no tā Ģenerālprokuratūra informē lūgumu iesniegušo valsti.

704.pants. Izdošanas lūguma pārbaude

(1) Ģenerālprokuratūra, saņēmusi ārvalsts lūgumu par personas izdošanu, uzsāk tā pārbaudi. Prokurors noskaidro, vai pastāv šā likuma 696.pantā noteiktais personas izdošanas pamats un šā likuma 697.pantā noteiktie personas izdošanas atteikuma iemesli.

(2) Ja lūgumā nav pietiekamas informācijas, lai izlemtu jautājumu par izdošanu, Ģenerālprokuratūra pieprasa ārvalstij nepieciešamo papildu informāciju, kā arī var noteikt informācijas iesniegšanas termiņu.

(2^1) Veicot izdošanas lūguma pārbaudi, Ģenerālprokuratūra var nosūtīt Ārlietu ministrijai un valsts drošības iestādēm lūgumu sniegt viedokli, lai noskaidrotu, vai izdošana tiek lūgta sakarā ar politisku noziedzīgu nodarījumu vai personas izdošanas lūgums ir saistīts ar mērķi uzsākt šīs personas kriminālvajāšanu vai sodīt personu tās politisko uzskatu dēļ. Lūgumā norāda informācijas iesniegšanas termiņu.

(2^2) Prokurors, veicot izdošanas lūguma pārbaudi un konstatējot, ka ārvalsts ir iesniegusi lūgumu par Eiropas Savienības dalībvalsts pilsoņa izdošanu, nosūta personas pilsonības valstij informāciju par Eiropas apcietinājuma lēmuma iesniegšanas iespēju un nosaka Eiropas apcietinājuma lēmuma iesniegšanas termiņu.

(3) Pārbaude jāpabeidz 20 dienu laikā no izdošanas lūguma saņemšanas dienas. Ja pārbaudei nepieciešama papildu informācija, termiņu skaita no tās saņemšanas dienas. Pārbaudes termiņu var pagarināt ģenerālprokurors.

(4) Prokurors iepazīstina izdodamo personu ar izdošanas lūgumu 48 stundu laikā no tā saņemšanas brīža un dod attiecīgajai personai iespēju sniegt paskaidrojumus. Ja izdodamā persona nav aizturēta vai apcietināta un 48 stundu laikā no izdošanas lūguma saņemšanas brīža prokurors konstatējis šā likuma 697.panta otrajā daļā minētos apstākļus, izdošanas lūgumu personai uzrāda 20 dienu laikā.

(5) Izdošanas procesa laikā līdz izdodamās personas nodošanai ārvalstij prokurors var veikt visas kriminālprocesā paredzētās izmeklēšanas darbības un pieņemt procesuālos lēmumus, ja šajā likumā nav noteikts citādi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008., 18.02.2016. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

705.pants. Pārbaudes pabeigšana

(1) Prokurors, izvērtējis personas izdošanas pamatu un pieļaujamību, pieņem motivētu lēmumu par:

1) personas izdošanas pieļaujamību;

2) atteikšanos izdot personu.

(2) Ja pieņemts lēmums par personas izdošanas pieļaujamību, šai personai izsniedz lēmuma kopiju.

(3) Lēmums par izdošanas pieļaujamību nav pārsūdzams.

(3^1) Prokurors lēmumu par izdošanas pieļaujamību kopā ar pārbaudes materiāliem iesniedz ģenerālprokuroram.

(4) Lēmumu par atteikšanos izdot personu Ģenerālprokuratūra paziņo attiecīgajai personai un ārvalstij. Prokurors šo personu nekavējoties atbrīvo no pagaidu vai izdošanas apcietinājuma, bet, ja personai piemērots ar brīvības atņemšanu nesaistīts drošības līdzeklis, — to atceļ.

(5) Ja pieņemts lēmums par atteikšanos izdot personu, pamatojoties uz to, ka persona ir Latvijas pilsonis, prokurors nodod izdošanas lūgumu kompetentai izmeklēšanas iestādei kriminālprocesa uzsākšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

705.[1] pants. Lēmums par personas izdošanu ārvalstij

(1) Ģenerālprokurors pēc prokurora lēmuma par izdošanas pieļaujamību un pārbaudes materiālu saņemšanas pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par personas izdošanu ārvalstij;

2) par atteikšanos personu izdot;

3) par prokurora lēmuma par izdošanas pieļaujamību atcelšanu un izdošanas lūguma nodošanu papildu pārbaudei.

(2) Ģenerālprokurora lēmumu par personas izdošanu ārvalstij izdodamā persona var pārsūdzēt Augstākajā tiesā 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Ja lēmumu nepārsūdz, tas stājas spēkā.

(3) Ģenerālprokurora lēmumu par atteikšanos izdot personu vai spēkā stājušos ģenerālprokurora lēmumu par personas izdošanu ārvalstij Ģenerālprokuratūra nekavējoties paziņo attiecīgajai personai un ārvalstij.

(4) Tiklīdz pieņemts lēmums par atteikšanos izdot personu, Ģenerālprokuratūra nekavējoties atbrīvo personu no apcietinājuma vai atceļ citu, ar brīvības atņemšanu nesaistītu drošības līdzekli.

(5) Spēkā stājušos ģenerālprokurora lēmumu par personas izdošanu ārvalstij Ģenerālprokuratūra nodod Valsts policijai izpildei.
(18.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

706.pants. Sūdzības par lēmuma par personas izdošanu izskatīšana

(1) Sūdzību par lēmumu par personas izdošanu ārvalstij izskata Augstākā tiesa triju tiesnešu sastāvā.

(2) Tiesnesis, kuram uzdots referēt, pieprasa no Ģenerālprokuratūras pārbaudes materiālus un nosaka sūdzības izskatīšanas laiku.

(3) Ģenerālprokuratūrai, sūdzības iesniedzējam un viņa advokātam paziņo par sūdzības izskatīšanas laiku un tiesībām piedalīties tiesas sēdē. Ja nepieciešams, tiesa izprasa citus vajadzīgos materiālus un izsauc personas paskaidrojumu sniegšanai.

(4) Sūdzības iesniedzējam nodrošina iespēju piedalīties sūdzības izskatīšanā.

(5) Ja izdodamās personas advokāts nav ieradies bez attaisnojoša iemesla, juridiskās palīdzības sniegšanai pieaicināms cits advokāts, ja persona vēlas saņemt juridisko palīdzību.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2009., 19.12.2013. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

707.pants. Tiesas lēmums

(1) Uzklausījusi sūdzības iesniedzēju, viņa advokātu un prokuroru, tiesa aiziet apspriesties un pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) atstāt lēmumu par personas izdošanu ārvalstij negrozītu;

2) atcelt lēmumu par personas izdošanu ārvalstij;

3) nodot izdošanas lūgumu papildu pārbaudei.

(2) Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(3) Tiesa lēmumu un materiālus nosūta Ģenerālprokuratūrai, kā arī informē attiecīgo personu par pieņemto lēmumu.

(4) Ja tiesa atceļ lēmumu par personas izdošanu ārvalstij, attiecīgo personu nekavējoties atbrīvo no apcietinājuma, bet, ja personai piemērots cits, ar brīvības atņemšanu nesaistīts drošības līdzeklis, — to atceļ.

(5) Par tiesas lēmumu Ģenerālprokuratūra informē ārvalsti.

(6) Ja tiesa nolemj lēmumu par personas izdošanu ārvalstij atstāt negrozītu, Ģenerālprokuratūra nodod attiecīgo lēmumu Valsts policijai izpildei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

708.pants. Lēmums par personas izdošanu ārvalstij

(Izslēgts ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

709.pants. Izdošana pēc vairāku valstu lūguma

(1) Ja Ģenerālprokuratūra saņēmusi vairākus izdošanas lūgumus attiecībā uz vienu un to pašu personu, šo lūgumu pārbaudi apvieno vienā procesā, ja vien nav pieņemts lēmums par:

1) personas izdošanu;

2) atteikšanos personu izdot;

3) personas izdošanas pieļaujamību.

(2) Ja lēmums par personas izdošanu ir pieņemts, vēlāk saņemtais lūgums netiek apmierināts. Par to paziņo lūguma iesniedzējai valstij.

(3) Ja citas ārvalsts lūguma saņemšanas brīdī stājies spēkā lēmums par izdošanas pieļaujamību, šis lēmums netiek virzīts lēmuma par personas izdošanu ārvalstij pieņemšanai līdz vēlāk saņemtā lūguma pārbaudes pabeigšanai.

(4) Ja izdošanu lūgušas vairākas ārvalstis, ģenerālprokurors, ņemot vērā nodarījuma raksturu, tā izdarīšanas vietu un lūgumu saņemšanas secību, nosaka, kurai valstij persona izdodama.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

710.pants. Izdodamās personas nodošana

(1) Valsts policija informē ārvalsti par izdodamās personas nodošanas laiku un vietu, kā arī par periodu, kurā izdodamā persona atradusies apcietinājumā.

(2) Valsts policija vienojas ar ārvalsti par citu nodošanas datumu, ja no valstu gribas neatkarīgu iemeslu dēļ nodošana nevar notikt iepriekš noteiktajā datumā.

(2^1) Lai nodrošinātu tādas izdodamās personas nodošanu, kurai nav piemērots izdošanas apcietinājums, izmeklētājs ar prokurora piekrišanu izdodamo personu aiztur šā likuma 699.pantā noteiktajā kārtībā.

(2^2) Ja izdodamās personas nodošana nevar notikt 72 stundu laikā no personas aizturēšanas brīža, prokurors iesniedz izmeklēšanas tiesnesim, kura darbības teritorijā persona aizturēta vai atrodas Ģenerālprokuratūra, ierosinājumu par izdošanas apcietinājuma piemērošanu.

(3) Ja ārvalsts izdodamo personu nepārņem 30 dienu laikā no noteiktā izdošanas datuma, prokurors šo personu atbrīvo no apcietinājuma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

711.pants. Personas nodošanas atlikšana vai nodošana uz laiku

(1) Ja Latvijā jāpabeidz pret izdodamo personu uzsākts kriminālprocess vai jāizpilda tai piespriestais sods, pēc tam, kad pieņemts lēmums par personas izdošanu, ģenerālprokurors atbilstoši šai likuma daļai var atlikt pieprasītās personas nodošanu ārvalstij.

(2) Ja nodošanas atlikšana var izraisīt krimināllatbildības termiņa noilgumu vai apgrūtināt noziedzīga nodarījuma izmeklēšanu ārvalstī un šāda nodošana netraucē veikt tiesvedību Latvijā, ģenerālprokurors var nodot personu ārvalstij uz laiku, nosakot atpakaļ nodošanas laiku.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

712.pants. Atkārtota izdošana

Ja izdotā persona ārvalstī izvairās no kriminālvajāšanas vai soda un ir atgriezusies Latvijā, pēc ārvalsts lūguma to var izdot atkārtoti, pamatojoties uz iepriekš pieņemto lēmumu par izdošanu.

713.pants. Vienkāršota izdošana

(1) Personu var izdot ārvalstij vienkāršotā kārtībā, ja:

1) saņemta izdodamās personas rakstveida piekrišana tās izdošanai vienkāršotā kārtībā;

2) izdodamā persona nav Latvijas pilsonis;

3) *(izslēgts ar 29.06.2008. likumu)*.

(1^1) Izdodamai personai ir tiesības atteikties no tiesībām tikt sauktai pie kriminālatbildības un tiesātai tikai par tiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā tiek izdota.

(2) Izdodamā persona savu piekrišanu izdošanai vienkāršotā kārtībā un atteikšanos no tiesībām tikt sauktai pie kriminālatbildības un tiesātai tikai par tiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā tiek izdota, apliecina prokuroram advokāta klātbūtnē, pirms pieņemts lēmums par izdošanas pieļaujamību.

(3) Pēc piekrišanas saņemšanas prokurors noskaidro tikai šā panta pirmajā daļā minēto un nekavējoties iesniedz ar izdošanu saistītos materiālus ģenerālprokuroram.

(3^1) Izdodamā persona piekrišanu izdošanai vienkāršotā kārtībā var atsaukt līdz lēmuma pieņemšanai saskaņā ar šā panta ceturto daļu, bet atteikšanos no tiesībām tikt sauktai pie kriminālatbildības un tiesātai tikai par tiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā tiek izdota, — līdz izdodamās personas nodošanai.

(4) Ģenerālprokurors pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par personas izdošanu;

2) par atteikšanos personu izdot;

3) par vienkāršotas izdošanas nepiemērošanu.

(5) Ģenerālprokurora pieņemtais lēmums nav pārsūdzams.

(6) Par personas izdošanu vai atteikšanos to izdot informē ārvalsti un izdodamo personu un nodod attiecīgo lēmumu Valsts policijai izpildei.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008., 24.05.2012. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

714.pants. Personas izdošana Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Personu, kura atrodas Latvijas teritorijā, var izdot kriminālvajāšanas uzsākšanai un veikšanai, tiesāšanai vai sprieduma izpildei Eiropas Savienības dalībvalstij, ja attiecībā uz šo personu ārvalstī pieņemts Eiropas apcietinājuma lēmums un ir šā likuma 696.pantā minētais izdošanas pamats.

(2) Ja personu izdod par šā likuma 2.pielikumā minētu nodarījumu un ja par tā izdarīšanu Eiropas apcietinājuma lēmumu pieņēmušajā valstī ir paredzēts brīvības atņemšanas sods, kura maksimālā robeža nav mazāka par trim gadiem, pārbaudi par to, vai šis nodarījums ir noziedzīgs arī pēc Latvijas likuma, neveic.

(3) Ja ārvalstī Eiropas apcietinājuma lēmums pieņemts par Latvijas pilsoni, tad šīs personas izdošana notiek ar nosacījumu, ka persona pēc tās notiesāšanas tiek nodota atpakaļ Latvijai tai piespriestā brīvības atņemšanas soda izciešanai. Piespriestā soda izpilde notiek šā likuma 782.—801.pantā noteiktajā kārtībā.

(4) Personas izdošanu var atteikt, ja:

1) ir šā likuma 697.panta pirmās daļas 1.—3.punktā minētie iemesli;

2) saskaņā ar Latvijas likumu par to pašu noziedzīgu nodarījumu personu nevar saukt pie kriminālatbildības, notiesāt vai izpildīt tai sodu sakarā ar noilgumu;

3) nodarījums izdarīts ārpus Eiropas apcietinājuma lēmumu pieņēmušās valsts teritorijas un tas saskaņā ar Latvijas likumu nav noziedzīgs.

(5) Personas izdošana nav pieļaujama, ja:

1) saskaņā ar Latvijas likumu par šo nodarījumu personu nevar saukt pie kriminālatbildības, tiesāt vai sodīt sakarā ar amnestiju;

2) persona par to pašu noziedzīgo nodarījumu ir notiesāta un izcietusi vai izcieš sodu kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm vai šo sodu vairs nevar izpildīt;

3) persona saskaņā ar Latvijas likumu nav sasniegusi vecumu, ar kuru iestājas kriminālatbildība;

4) tiek prasīta Latvijas pilsoņa izdošana Eiropas Savienības dalībvalsts piespriestā soda izpildei.

715.pants. Ar personas izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstij saistītie nosacījumi

(1) Izdodamajai personai ir šā likuma 60.^{2} un 698.pantā noteiktās tiesības, un izraksts par tām šai personai izsniedzams atbilstoši šā likuma 699.panta trešajai daļai, kā arī tiesības tikt sauktai pie kriminālatbildības un tiesātai tikai par tiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā tiek izdota, izņemot šā likuma 695.panta otrajā daļā paredzētos gadījumus. Izdodamajai personai līdz izdošanas lūguma pārbaudes pabeigšanai nodrošina Eiropas apcietinājuma lēmuma rakstveida tulkojumu tai saprotamā valodā.

(1^{1}) Ja izdodamā persona piesaka lūgumu, lai tiktu iecelts advokāts Eiropas apcietinājuma lēmumu pieņēmušajā valstī, Ģenerālprokuratūra nekavējoties informē attiecīgo valsti par šādu lūgumu.

(2) Izdodamā persona savu piekrišanu izdošanai un atteikšanos no tiesībām tikt sauktai pie kriminālatbildības un tiesātai tikai par tiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā tiek izdota, apliecina prokuroram advokāta klātbūtnē, un par to tiek rakstīts protokols.

(3) Ja izdodamā persona ir Latvijas pilsonis, tai ir tiesības atteikties no tiesībām, kas garantē, ka Latvijas pilsoni pēc tā notiesāšanas Eiropas Savienības dalībvalstī nodod atpakaļ Latvijai piespriestā soda izciešanai. Ja Latvijas pilsonis neatsakās no šādām tiesībām, Ģenerālprokuratūra lūdz minēto garantiju Eiropas apcietinājuma lēmumu pieņēmušajai valstij.

(3^{1}) Ja izdodamā persona iepriekš netika informēta, ka pret to uzsākts kriminālprocess Eiropas Savienības dalībvalstī un nolēmums pieņemts tās prombūtnē (*in absentia*), šī persona var lūgt, lai tai izsniedz sprieduma kopiju. Pēc izdodamās personas lūguma Ģenerālprokuratūra lūdz attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti nodrošināt sprieduma pieejamību. Šāds izdodamās personas lūgums nekavē tās izdošanu.

(4) Attiecībā uz personu, kurai ir kriminālprocesuālā imunitāte, Eiropas apcietinājuma lēmuma izpildes termiņa tecējums sākas no brīža, kad šī persona likumā noteiktajā kārtībā zaudējusi šo imunitāti. Ierosinājumu atcelt kriminālprocesuālo imunitāti kompetentajai institūcijai iesniedz Ģenerālprokuratūra.

(5) Latvija pieņem izpildīšanai Eiropas apcietinājuma lēmumus latviešu vai angļu valodā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008., 11.06.2009., 24.05.2012., 23.05.2013., 18.02.2016. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

716.pants. Pārbaude attiecībā uz personas izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Ģenerālprokuratūra, saņēmusi Eiropas apcietinājuma lēmumu, organizē tā pārbaudi.

(2) Pārbaudi prokurors veic šā likuma 704.pantā noteiktajā kārtībā, noskaidrojot, vai pastāv personas izdošanas

pamats un vai nepastāv personas izdošanas atteikuma iemesli, kas noteikti šā likuma 714.pantā.

(2[1]) Ja persona piekrīt izdošanai, pārbaudi pabeidz 10 dienu laikā no Eiropas apcietinājuma lēmuma saņemšanas dienas.

(3) Ja Ģenerālprokuratūra vienlaicīgi saņēmusi izdošanas lūgumus no trešajām valstīm un Eiropas apcietinājuma lēmumus no Eiropas Savienības dalībvalstīm attiecībā uz vienu un to pašu personu, šo lēmumu pārbaudi apvieno vienā procesā, ja vien nav pieņemts lēmums par personas izdošanu vai par atteikšanos personu izdot. Izskatot vienlaicīgi saņemtos lūgumus par personas izdošanu un izlemjot jautājumu par to, kurai valstij dodama priekšrocība, vērā ņem nodarījuma smagumu, tā izdarīšanas vietu, laiku un lūgumu saņemšanas secību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 14.07.2009.)

717.pants. Eiropas Savienības dalībvalstij izdodamās personas aizturēšana un apcietināšana

(1) Personas aizturēšana izdošanas nolūkā notiek šā likuma 699.pantā noteiktajā kārtībā, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka tā citas valsts teritorijā ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, par kuru paredzēta izdošana vai, ja par šo personu ir pieņemts Eiropas apcietinājuma lēmums vai starptautiskās meklēšanas sistēmā ievietots paziņojums par šāda lēmuma esamību.

(2) Ja nav zināmi apstākļi, kas izslēdz personas izdošanas pieļaujamību, pārbaudes izdarītājs ierosinājumu par izdošanas apcietinājuma piemērošanu un Eiropas apcietinājuma lēmumu iesniedz rajona (pilsētas) tiesai, kuras darbības teritorijā persona aizturēta vai atrodas Ģenerālprokuratūra.

(3) Izdošanas apcietinājumu piemēro šā likuma 701.pantā noteiktajā kārtībā uz 80 dienām no personas aizturēšanas dienas, ievērojot šā likuma 702.panta ceturtās daļas noteikumus. Tiesa izņēmuma gadījumos šo termiņu var pagarināt vēl vienu reizi uz 30 dienām. Ģenerālprokuratūra informē Eiropas apcietinājuma lēmumu pieņēmušās valsts kompetento iestādi par lēmuma izpildes aizkavējuma iemeslu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008. un 11.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 14.07.2009.)

718.pants. Pagaidu darbības līdz lēmuma pieņemšanai

Ja Eiropas Savienības dalībvalsts Eiropas apcietinājuma lēmumu pieņēmusi, lai nodrošinātu personas kriminālvajāšanu, pirms pieņemts lēmums par personas izdošanu vai neizdošanu, pēc dalībvalsts kompetentās tiesu varas institūcijas lūguma Ģenerālprokuratūra personu nopratina, piedaloties personai, kuru izvēlas dalībvalsts kompetentās tiesu varas institūcija, vai arī piekrīt personas pagaidu pārvietošanai, nosakot atpakaļ nodošanas laiku.

719.pants. Ārvalsts izdotas personas izdošana Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Izdoto personu var nodot tālāk citai Eiropas Savienības dalībvalstij gadījumos, kad valsts, izdodot personu, bija piekritusi tās tālākai izdošanai.

(2) Ja Eiropas apcietinājuma lēmums saņemts attiecībā uz personu, kuru Latvijai izdevusi cita valsts, nedodot piekrišanu personas tālākai izdošanai, Ģenerālprokuratūra vēršas pie personu izdevušās valsts, lai saņemtu piekrišanu personas tālākai izdošanai Eiropas Savienības dalībvalstij.

720.pants. Lēmums par personas izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Ģenerālprokuratūra pieņem lēmumu par personas izdošanu vai neizdošanu ārvalstij. Lēmums par personas izdošanu nav pārsūdzams, ja persona ir piekritusi izdošanai.

(2) Ja izdodamā persona nepiekrīt izdošanai, Ģenerālprokuratūras lēmumu par izdošanu var pārsūdzēt Augstākajā tiesā 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas.

(3) Sūdzību par Ģenerālprokuratūras lēmumu Augstākā tiesa izskata šā likuma 706.un 707.pantā noteiktajā kārtībā un pieņemto lēmumu nosūta Ģenerālprokuratūrai 20 dienu laikā no sūdzības saņemšanas dienas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008., 11.06.2009. un 19.12.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

720.[1] pants. Latvijas kompetentās iestādes piekrišana personas tālākai izdošanai, kriminālvajāšanai un

tiesāšanai

Kompetentā iestāde 20 dienu laikā pēc Eiropas Savienības dalībvalsts lūguma saņemšanas lemj par piekrišanu izdotās personas izdošanai tālāk citai Eiropas Savienības dalībvalstij, kā arī tās kriminālvajāšanai, tiesāšanai un soda izpildei par citiem pirms izdošanas izdarītajiem nodarījumiem.

(11.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.07.2009.)

721.pants. Lēmuma par personas izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstij izpilde

(1) Spēkā stājušos lēmumu par personas izdošanu Ģenerālprokuratūra nekavējoties nosūta Valsts policijai izpildei.

(2) Personas izdošanas lēmuma izpilde notiek, ievērojot šā likuma 710.panta pirmajā un otrajā daļā paredzētos nosacījumus.

(3) Pēc lēmuma pieņemšanas par personas izdošanu Ģenerālprokuratūra var atlikt attiecīgās personas izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstij Latvijā iesākta kriminālprocesa pabeigšanai vai piespriestā soda izciešanai, kā arī nopietnu humānu iemeslu dēļ, ja ir pamatots iemesls domāt, ka izdošana konkrētajā situācijā acīmredzami apdraudētu personas dzīvību vai veselību. Par lēmumu atlikt izdošanu Ģenerālprokuratūra informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento tiesu varas institūciju un vienojas par citu personas nodošanas laiku. Ģenerālprokuratūra, savstarpēji vienojoties ar Eiropas apcietinājuma lēmuma pieņemšanas dalībvalsti, var nodot personu uz laiku.

(4) Ja persona nav pārņemta 10 dienu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par tās izdošanu, vai no dienas, par kuru panākta vienošanās ar Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento tiesu varas institūciju, persona jāatbrīvo no apcietinājuma.

(5) Ja pieņemts lēmums par personas neizdošanu, Ģenerālprokuratūra par to informē dalībvalsts kompetento tiesu varas institūciju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.06.2008. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

722.pants. Priekšmetu nodošana Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Ģenerālprokuratūra pēc Eiropas Savienības dalībvalsts pieprasījuma vai pēc pašas iniciatīvas izņem un nodod dalībvalstij priekšmetus:

1) kas nepieciešami kā lietiskie pierādījumi;

2) ko izdodamā persona ieguvusi nodarījuma rezultātā.

(2) Priekšmetus, kas nepieciešami kā lietiskie pierādījumi vai ko izdodamā persona ieguvusi nodarījuma rezultātā, nodod pat tad, ja Eiropas apcietinājuma lēmumu nevar izpildīt izdodamās personas nāves vai bēgšanas dēļ.

(3) Ja priekšmeti nepieciešami Latvijā iesākta kriminālprocesa pabeigšanai, tiem var noteikt vēlāku nodošanas laiku. Nododot priekšmetus, Ģenerālprokuratūra var pieprasīt, lai tos atdod atpakaļ.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 14.07.2009.)

Piecpadsmitā sadaļa
Kriminālprocesa pārņemšana

67.nodaļa. Ārvalstī uzsākta kriminālprocesa pārņemšana Latvijā

723.pants. Kriminālprocesa pārņemšanas saturs un nosacījumi

Kriminālprocesa pārņemšana ir ārvalstī uzsākta kriminālprocesa turpināšana Latvijā pēc ārvalsts lūguma vai ar tās piekrišanu, ja to prasa procesuālās intereses un nodarījums sodāms saskaņā ar Latvijas Krimināllikumu.

724.pants. Kompetentās iestādes kriminālprocesa pārņemšanā

(1) Pirmstiesas kriminālprocesā lūgumus par kriminālprocesa pārņemšanu izskata un izlemj Ģenerālprokuratūra.

(2) Krimināllietas izskatīšanas laikā lūgumus par kriminālprocesa pārņemšanu izskata un izlemj Tieslietu ministrija.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

725.pants. Kriminālprocesa pārņemšanas pamats

(1) Kriminālprocesa pārņemšanas pamats ir:

1) ārvalsts iesniegts lūgums par kriminālprocesa pārņemšanu (turpmāk arī — kriminālprocesa pārņemšanas lūgums) un Latvijas piekrišana to pārņemt;

2) Latvijas iesniegts lūgums par kriminālprocesa nodošanu (turpmāk arī — kriminālprocesa nodošanas lūgums) un ārvalsts piekrišana to nodot.

(2) Ja nodarījums, sakarā ar kuru tiek lūgta kriminālprocesa pārņemšana (turpmāk 67. un 68.nodaļā — nodarījums), Latvijā nav kriminālī sodāms, bet ir sodāms saskaņā ar citiem likumiem, par to nekavējoties informē lūguma iesniedzēju, nepārņemot kriminālprocesu. Piekrišanas saņemšana ir pamats procesa turpināšanai Latvijas likumā paredzētajā kārtībā.

(3) Ja personas izdošana ir atteikta, pamatojoties uz šā likuma 697.panta otrās daļas 1.punktu, kriminālprocesa pārņemšanas lūgumu vai kriminālprocesa nodošanas lūgumu izpilda saskaņā ar šajā nodaļā noteikto.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

726.pants. Kriminālprocesa pārņemšanas lūguma noraidīšanas iemesli

(1) Kriminālprocesa pārņemšana nav pieļaujama, ja:

1) nodarījums, sakarā ar kuru tiek lūgta kriminālprocesa pārņemšana, netiek uzskatīts par noziedzīgu saskaņā ar Latvijas Krimināllikumu;

2) iestājies kriminālatbildības noilgums, kā arī pagājuši tie seši mēneši, par kuriem noilguma termiņš tiek pagarināts, ja nodarījums nonāk Latvijas krimināltiesiskajā jurisdikcijā vienīgi saskaņā ar lūgumu par kriminālprocesa pārņemšanu;

3) nav iegūti pierādījumi, kas dod pamatu kādu personu turēt aizdomās vai apsūdzēt nodarījuma izdarīšanā;

4) Latvijā par to pašu nodarījumu pieņemts galīgs nolēmums;

5) lūgumu par tāda kriminālprocesa pārņemšanu, kurā stājies spēkā notiesājošs spriedums, iesniegusi valsts, ar kuru Latvijai nav līguma par kriminālprocesos taisītu tiesas spriedumu savstarpēju atzīšanu un izpildīšanu, turklāt šai valstij pašai ir iespēja izpildīt piespriesto sodu.

(2) Kriminālprocesa pārņemšanas lūgumu var neizpildīt, ja:

1) tas nav pietiekami pamatots;

2) persona, kura tiek turēta aizdomās vai apsūdzēta nodarījuma izdarīšanā, Latvijā uzturas neregulāri;

3) ir pamats uzskatīt, ka nodarījums ir politisks vai izteikti militārs vai lūgums iesniegts, lai personu vajātu tās rases, reliģiskās piederības, tautības, dzimuma vai politisko uzskatu dēļ;

4) nodarījums nav izdarīts lūguma iesniedzējas valsts teritorijā;

5) kriminālprocesa pārņemšana būtu pretrunā ar Latvijas starptautiskajām saistībām pret citu valsti;

6) procesa turpināšana neatbilstu Latvijas tiesību sistēmas principiem;

7) Latvijai nav līguma ar lūguma iesniedzēju valsti par kriminālprocesa pārņemšanu.

727.pants. Kriminālprocesa pārņemšanas lūguma izskatīšanas termiņi

(1) Kriminālprocesa pārņemšanas lūgumu izlemj 10 dienās, bet, ja materiālu apjoms ir sevišķi liels, — 30 dienās.

(2) Īpašos gadījumos, ja nepieciešama dokumentu tulkošana, kriminālprocesa pārņemšanas lūgumu izlemj šā panta pirmajā daļā paredzētajos termiņos pēc tulkojuma saņemšanas.

(3) Ja izlemšanai ir nepieciešama papildu informācija, kompetentās iestādes to pieprasa no lūguma iesniedzējas valsts. Pēc papildu informācijas saņemšanas jautājumu izlemj šā panta pirmajā daļā paredzētajos termiņos.

(4) Ja Latvijā process par nodarījumu uzsākams tikai pēc cietušā sūdzības, bet tā nav pievienota saņemtajiem materiāliem, kompetentā iestāde nekavējoties informē cietušo un lēmumu pieņem pēc cietušā piekrišanas vai atteikuma saņemšanas. Ja 30 dienu laikā cietušais nav sniedzis atbildi, process ir izbeidzams.

728.pants. Kriminālprocesa pārņemšanas lūguma izlemšana

(1) Izskatījusi ārvalsts lūgumu, nepieciešamos dokumentus un papildu informāciju, ja tāda bija pieprasīta, kompetentā iestāde pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par kriminālprocesa pārņemšanu un nodošanu procesa veikšanai;

2) par kriminālprocesa pārņemšanas lūguma noraidīšanu.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto lēmumu kopā ar tā tulkojumu kompetentā iestāde nekavējoties nosūta lūguma iesniedzējai valstij.

729.pants. Latvijas lūgums par kriminālprocesa nodošanu

(1) Ja vienlaikus ar Latvijā notiekošu kriminālprocesu arī citā valstī notiek kriminālprocess par to pašu nodarījumu, kompetentās iestādes var iesniegt ārvalstij lūgumu par kriminālprocesa nodošanu Latvijai, ja tas atbilst tiesvedības interesēm un veicina kriminālprocesa norisi.

(2) Lūgumu neiesniedz, ja pastāv iemesli, kas izslēdz kriminālprocesa pārņemšanu.

730.pants. Kriminālprocesa pārņemšanas kārtība

(1) Ja pret personu citā valstī ir celta apsūdzība, attiecīgā persona ir nodota tiesai vai notiesāta, kompetentā iestāde kriminālprocesa turpināšanu nodod prokuratūrai pēc šīs personas dzīves vai uzturēšanās vietas Latvijā.

(2) Prokurors 10 dienu laikā izlemj, vai pierādījumi ir pietiekami personas saukšanai pie kriminālatbildības saskaņā ar Latvijas Krimināllikumu, un ceļ apsūdzību vai nodod kriminālprocesu izmeklēšanai.

(3) Ja pret personu citā valstī apsūdzība nav celta, kriminālprocesu nodod izmeklēšanai.

(4) Turpmākais kriminālprocess notiek vispārējā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

731.pants. Kriminālprocesa pārņemšanas atsaukšana

(1) Procesa virzītājs iesniedz motivētu ierosinājumu par kriminālprocesa pārņemšanas atsaukšanu tai pašai kompetentajai iestādei, kura pieņēmusi lēmumu par kriminālprocesa pārņemšanu, ja saskata iemeslus, kas izslēdz kriminālprocesa pārņemšanu.

(2) Kompetentā iestāde 10 dienu laikā lemj par kriminālprocesa turpināšanu Latvijā vai par kriminālprocesa

pārņemšanas atsaukšanu.

(3) Kompetentā iestāde, atsaucot piekrišanu kriminālprocesa pārņemšanai, par to informē procesa virzītāju un uzdod viņam atcelt visus piemērotos piespiedu līdzekļus, kā arī izlemt rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem.

(4) Par kriminālprocesa pārņemšanas atsaukšanu kompetentā iestāde nekavējoties informē lūguma iesniedzēju valsti un nosūta tai krimināllietas materiālus.

(5) Ja kriminālprocesa pārņemšana atsaukta sakarā ar kriminālprocesa politisku vai izteikti militāru raksturu vai tāpēc, ka persona vajāta tās rases, reliģiskās piederības, tautības, dzimuma vai politisko uzskatu dēļ, Latvijā iegūtos pierādījumus var nenodot lūguma iesniedzējai valstij. Citos gadījumos pierādījumus nenodod, ja izmeklēšanas darbības nevarētu veikt pēc ārvalsts lūguma par palīdzību kriminālprocesā.

732.pants. Pagaidu apcietinājums pirms kriminālprocesa pārņemšanas lūguma saņemšanas

(1) Ja ārvalsts paziņo par savu nodomu iesniegt kriminālprocesa pārņemšanas lūgumu un lūdz piemērot pagaidu apcietinājumu pirms tā saņemšanas, kompetentā iestāde vēršas pie izmeklēšanas tiesneša ar ierosinājumu apcietināt personu, līdz tiks izlemts jautājums par kriminālprocesa pārņemšanu, ja pastāv visi šādi nosacījumi:

1) lūgumā norādīts, ka ir iesniedzējas valsts izdots lēmums par apcietinājuma piemērošanu;

2) Latvijas Krimināllikums par attiecīgo nodarījumu paredz brīvības atņemšanas sodu;

3) ir pamats uzskatīt, ka aizdomās turētais vai apsūdzētais izvairīsies no līdzdalības kriminālprocesā vai slēps pierādījumus.

(2) Šā panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā apcietinātā persona ir atbrīvojama, ja:

1) 18 dienu laikā no aizturēšanas vai pagaidu apcietinājuma piemērošanas dienas nav saņemts kriminālprocesa pārņemšanas lūgums;

2) 15 dienu laikā no lūguma saņemšanas dienas nav saņemti pievienojamie dokumenti;

3) 40 dienu laikā no aizturēšanas vai pagaidu apcietinājuma piemērošanas dienas nav pieņemts lēmums par drošības līdzekļa — apcietinājuma piemērošanu pārņemtajā kriminālprocesā;

4) pieņemts lēmums noraidīt lūgumu par kriminālprocesa pārņemšanu;

5) kriminālprocesa pārņemšana atsaukta;

6) kļuvuši zināmi apstākļi, kas izslēdz iespēju turēt personu apcietinājumā.

733.pants. Pagaidu apcietinājums pēc kriminālprocesa pārņemšanas lūguma saņemšanas

(1) Ja lūgums par kriminālprocesa pārņemšanu un tam pievienotie materiāli dod pamatu uzskatīt, ka persona, kura tiek turēta aizdomās vai apsūdzēta nodarījuma izdarīšanā, izvairīsies no pirmstiesas kriminālprocesa vai tiesas vai traucēs patiesības noskaidrošanu lietā, kompetentā iestāde lūdz izmeklēšanas tiesnesi piemērot pagaidu apcietinājumu.

(2) Persona, kura apcietināta saskaņā ar šo pantu, atbrīvojama no pagaidu apcietinājuma, ja:

1) lūgums pārņemt kriminālprocesu nav izlemts 40 dienu laikā no aizturēšanas vai pagaidu apcietinājuma piemērošanas dienas;

2) 40 dienu laikā no aizturēšanas vai pagaidu apcietinājuma piemērošanas dienas nav pieņemts lēmums par drošības līdzekļa — apcietinājuma piemērošanu pārņemtajā kriminālprocesā;

3) pieņemts lēmums noraidīt lūgumu par kriminālprocesa pārņemšanu;

4) kriminālprocesa pārņemšana atsaukta;

5) kļuvuši zināmi apstākļi, kas izslēdz iespēju turēt personu apcietinājumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

734.pants. Aizturēšana, lai izlemtu jautājumu par pagaidu apcietinājumu

(1) Ja kompetentā iestāde uzskata par nepieciešamu piemērot pagaidu apcietinājumu, tā var dot uzdevumu policijai aizturēt personu uz laiku līdz aiznākamās dienas pulksten divpadsmitiem nogādāšanai pie izmeklēšanas tiesneša.

(2) Par personas aizturēšanu policijas darbinieks raksta protokolu, kurā norāda precīzu aizturēšanas laiku un vietu, kā arī atspoguļo aizturētās personas tiesību izskaidrošanu. Protokolu paraksta aizturētājs un aizturētais, kā arī advokāts, ja viņš piedalās.

(3) Ja šā panta pirmajā daļā norādītajā laikā aizturētajai personai netiek piemērots pagaidu apcietinājums, šī persona atbrīvojama.

735.pants. Pagaidu apcietinājuma piemērošanas kārtība

(1) Ierosinājumu par pagaidu apcietinājumu un to pamatojošos materiālus kompetentā iestāde iesniedz izmeklēšanas tiesnesim pēc savas atrašanās vietas vai tam izmeklēšanas tiesnesim, kura darbības teritorijā persona aizturēta.

(2) Par pagaidu apcietinājuma piemērošanu tiesnesis lemj tiesas sēdē, kurā piedalās kompetentās iestādes pārstāvis, prokurors un apcietinātā persona.

(3) Tiesnesis, uzklausījis kompetentās iestādes pārstāvi, prokuroru, apcietināmo personu un tās advokātu, ja viņš piedalās, pieņem motivētu lēmumu.

(4) Par pagaidu apcietinājuma piemērošanu un atbrīvošanu no tā kompetentā iestāde informē lūguma iesniedzēju.

736.pants. Nodarījumā aizdomās turētā un apsūdzētā tiesības

(1) Ja persona, kura citā valstī tiek turēta aizdomās vai apsūdzēta nodarījuma izdarīšanā, uzturas Latvijā un šis nodarījums ir Latvijas kriminālajā jurisdikcijā vienīgi tāpēc, ka ārvalsts lūdz kriminālprocesa pārņemšanu, kompetentā iestāde pirms lēmuma pieņemšanas iepazīstina attiecīgo personu ar saņemto lūgumu un noskaidro, vai tā vēlas piedalīties kriminālprocesā lūguma iesniedzējā valstī. Personas viedokli var ņemt vērā, lemjot par kriminālprocesa pārņemšanas lūgumu, bet tas nav saistošs.

(2) No kriminālprocesa pārņemšanas brīža persona iegūst tādas pašas tiesības, kādas aizdomās turētajam vai apsūdzētajam ir Latvijā.

737.pants. Citu piespiedu līdzekļu piemērošana līdz kriminālprocesa pārņemšanai

(1) No kriminālprocesa pārņemšanas lūguma saņemšanas brīža kompetentā iestāde var piemērot jebkuru procesuālo piespiedu līdzekli, kādu tā drīkstētu lietot arī bez ārvalsts lūguma saņemšanas, ja nodarījums būtu Latvijas jurisdikcijā.

(2) Visi piespiedu līdzekļi atceļami, ja tiek pieņemts lēmums par kriminālprocesa pārņemšanas lūguma noraidīšanu vai pārņemšana tiek atsaukta.

738.pants. Apcietinājumā pavadītā laika ieskaitīšana

(1) Pagaidu apcietinājuma termiņu skaita no aizturēšanas brīža.

(2) Laiks, ko persona pavadījusi apcietinājumā citā valstī notikuša kriminālprocesa laikā, netiek ieskaitīts apcietinājuma termiņā Latvijā, bet tiek ieskaitīts soda termiņā.

(3) Ja persona atrodas apcietinājumā kriminālprocesa pārņemšanas laikā, apcietinājuma termiņš skaitāms no

Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanas brīža.

(4) Viss laiks, ko persona pavadījusi pagaidu apcietinājumā Latvijā, ieskaitāms drošības līdzekļa termiņā.

739.pants. Kriminālatbildības un soda robeža pārņemtajā kriminālprocesā

(1) Apsūdzētajam inkriminējamas tikai tās darbības, kas ir noziedzīgas saskaņā ar abu valstu likumiem.

(2) Piespriestais sods nedrīkst būt lielāks par lūguma iesniedzējas valsts likumā paredzēto sodu, ja nodarījums ir Latvijas jurisdikcijā vienīgi uz kriminālprocesa pārņemšanas lūguma pamata.

740.pants. Pienākums informēt lūguma iesniedzēju valsti

(1) Procesa virzītājs par pārņemtajā kriminālprocesā pieņemto galīgo lēmumu informē kompetento iestādi, kura lēma par kriminālprocesa pārņemšanas lūgumu. Šī iestāde, pārņemot procesu, var uzdot procesa virzītājam informēt to par citiem pieņemtajiem lēmumiem, ja tāda nepieciešamība izriet no Latvijas starptautiskajām saistībām.

(2) Kompetentā iestāde informē lūguma iesniedzēju valsti par pieņemto galīgo lēmumu, kā arī par citām procesuālajām darbībām, ja to paredz līgumi vai savstarpējas vienošanās.

68.nodaļa. Latvijā uzsākta kriminālprocesa nodošana

741.pants. Kriminālprocesa nodošanas saturs un nosacījumi

(1) Kriminālprocesa nodošana ir tā apturēšana Latvijā un turpināšana ārvalstī, ja ir pamats kādas personas turēšanai aizdomās vai apsūdzēšanai nodarījuma izdarīšanā, bet kriminālprocesa sekmīga un savlaicīga veikšana Latvijā nav iespējama vai ir apgrūtināta, turpretī nodošana ārvalstij to veicina.

(2) Tāda kriminālprocesa nodošana, kurā stājies spēkā notiesājošs spriedums, pieļaujama vienīgi tad, ja spriedumu nevar izpildīt Latvijā, bet ārvalsts, kurā uzturas notiesātā persona, nepieņem izpildei citas valsts spriedumu.

742.pants. Kompetentās iestādes

(1) Lūgumu par kriminālprocesa pārņemšanu pirmstiesas procesa laikā ārvalstij iesniedz Ģenerālprokuratūra.

(2) Lūgumu par kriminālprocesa pārņemšanu iztiesāšanas laikā vai pēc sprieduma spēkā stāšanās ārvalstij iesniedz Tieslietu ministrija.

743.pants. Kriminālprocesa nodošanas pamats

Pamats Latvijā uzsākta kriminālprocesa nodošanai ārvalstij ir:

1) Latvijas iesniegts kriminālprocesa pārņemšanas lūgums un ārvalsts piekrišana to pārņemt;

2) ārvalsts iesniegts kriminālprocesa nodošanas lūgums un Latvijas piekrišana nodot Latvijā notiekošu kriminālprocesu tā turpināšanai ārvalstī.

744.pants. Kriminālprocesa nodošanas iemesli

(1) Procesa virzītājam jāapsver jautājums par kriminālprocesa nodošanas ierosināšanu, ja pastāv šā likuma 741.pantā minētie nosacījumi un:

1) aizdomās turētais, apsūdzētais vai notiesātais ir ārvalstnieks un pastāvīgi dzīvo vai uzturas savas pilsonības valstī;

2) aizdomās turētais, apsūdzētais vai notiesātais atrodas ārvalstī un viņa izdošana nav iespējama vai ir atteikta;

3) ārvalstī pret to pašu personu un par to pašu noziedzīgu nodarījumu, kā arī citiem nodarījumiem tiek veikts kriminālprocess;

4) svarīgākie pierādījumi vai liecinošo personu vairākums atrodas ārvalstī;

5) nav iespējams nodrošināt apsūdzētā klātbūtni kriminālprocesā Latvijā;

6) Latvijā nav vai nebūs iespējams izpildīt sodu.

(2) Konstatējis kriminālprocesa nodošanas nosacījumus un iemeslus, procesa virzītājs iesniedz kompetentajai iestādei ierosinājumu nosūtīt kriminālprocesa pārņemšanas lūgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

745.pants. Kriminālprocesa pārņemšanas lūgums

(1) Kriminālprocesa pārņemšanas lūgumā papildus šā likuma 678.pantā norādītajam jāmotivē, ka pastāv kriminālprocesa nodošanas nosacījumi un iemesli un nodošana atbilst kriminālprocesa interesēm.

(2) Lūgumam pievienojami visi nododamā krimināllietā esošie procesuālie dokumenti vai to kopijas un to Krimināllikuma pantu teksts ar tulkojumu, kuri nosaka atbildību par lēmumā par personas atzīšanu par aizdomās turēto vai saukšanu pie kriminālatbildības norādīto noziedzīgu nodarījumu, ja to paredz līgums vai kompetento iestāžu vienošanās.

(3) Ja ārvalstij iesniegts pagaidu apcietinājuma lūgums, kriminālprocesa pārņemšanas lūgums iesniedzams iespējami īsākajā laikā, bet ne vēlāk kā piecpadsmitajā dienā pēc personas apcietināšanas.

(4) Ja kriminālprocesa pārņemšanas lūgums iesniegts bez pievienotajiem materiāliem, tie iesniedzami iespējami īsākajā laikā, bet, ja personai piemērots pagaidu apcietinājums, — ne vēlāk kā divpadsmitajā dienā pēc lūguma iesniegšanas.

746.pants. Kriminālprocesa pārņemšanas lūguma iesniegšanas sekas

(1) Kompetentā iestāde informē ārvalsts kompetento iestādi par katru procesuālo darbību, kas veikta pēc kriminālprocesa pārņemšanas lūguma iesniegšanas, un nosūta attiecīgo procesuālo dokumentu kopijas.

(2) Latvijas iestādes neveic procesuālās darbības nodotajā kriminālprocesā, ja:

1) saņemts ārvalsts paziņojums par kriminālprocesa pārņemšanu;

2) Latvija devusi piekrišanu Latvijā notiekoša kriminālprocesa nodošanai ārvalstij.

(3) Procesu Latvijā var atjaunot, ja saņemts paziņojums:

1) par pārņemšanas atsaukšanu;

2) ka process par nodarījumu ārvalstī izbeigts.

747.pants. Apcietinājums

(1) Ja ir pamats uzskatīt, ka persona centīsies izvairīties no kriminālprocesa lūguma saņēmējā valstī, kompetentā iestāde nosūta lūgumu par pagaidu apcietinājumu līdz kriminālprocesa pārņemšanas lūguma iesniegšanai.

(2) Ja personai Latvijā ir piemērots drošības līdzeklis — apcietinājums, kriminālprocesa pārņemšanas lūguma nosūtīšana nav pamats tā atcelšanai. Šādā gadījumā līdz lūguma saņēmējas valsts atbildes saņemšanai procesa virzītājs turpina nepieciešamās procesuālās darbības.

(3) Ja kriminālprocess pēc nodošanas tiek atjaunots, apcietinājuma termiņā ieskaita tikai to laiku, ko persona pavadījusi apcietinājumā Latvijā, bet visu ar šo nodarījumu saistīto apcietinājuma laiku ieskaita soda termiņā.

748.pants. Kriminālprocesa pret Latvijas pilsoni nodošana

Kriminālprocesu sakarā ar nodarījumu, kura izdarīšanā tur aizdomās vai apsūdz Latvijas pilsoni, ir pieļaujams nodot, ja:

1) attiecīgā persona atrodas ārpus Latvijas un tās izdošana atteikta vai ilgstoši atlikta;

2) Latvijai ir līgums ar ārvalsti par kriminālprocesa nodošanu;

3) ārvalsts, ar kuru nav līguma par kriminālprocesa nodošanu, devusi pietiekamu garantiju, ka tiks ievērotas šā likuma 739.pantā noteiktās krimināltatbildības un soda robežas.

Sešpadsmitā sadaļa.
Ārvalsts spriedumu atzīšana un sodu izpildīšana

(Sadaļa 24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

69.nodaļa. Vispārīgie noteikumi ārvalstī piespriesta soda izpildīšanai Latvijā

749.pants. Ārvalstī piespriesta soda izpildīšanas saturs

(1) Ārvalstī piespriesta soda izpildīšana Latvijā ir šā soda pamatotības un tiesiskuma bezstrīdus atzīšana un izpildīšana tādā pašā kārtībā kā tad, ja sods būtu noteikts Latvijā notikušā krimināprocesā.

(2) Ārvalstī piespriesta soda pamatotības un tiesiskuma atzīšana neizslēdz tā saskaņošanu ar Krimināllikumā paredzēto sankciju par tādu pašu nodarījumu.

750.pants. Ārvalstī piespriesta soda izpildīšanas nosacījumi

(1) Ārvalstī piespriesta soda izpildīšana iespējama, ja:

1) ārvalsts iesniegusi lūgumu par tajā piespriestā soda izpildīšanu;

2) sods ārvalstī noteikts ar spēkā stājušos nolēmumu pabeigtā kriminālprocesā;

3) soda izpildīšanai nav iestājies noilgums ne ārvalstī, ne Latvijā;

4) ārvalstī notiesātā persona ir Latvijas pilsonis vai tās pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijā, vai tā Latvijā izcieš ar brīvības atņemšanu saistītu sodu un ārvalstī notiesāta ar brīvības atņemšanu vai arestu, kas varētu tikt izpildīts nekavējoties pēc Latvijā piespriestā soda izciešanas;

5) ārvalsts nespētu izpildīt sodu, pat lūdzot personas izdošanu;

6) soda izpildīšana Latvijā veicinātu ārvalstī notiesātās personas resocializāciju.

(2) Ārvalstī piespriesta naudas soda vai mantas konfiskācijas izpildīšana iespējama arī tad, ja ārvalstī notiesātajai personai pieder īpašums vai ir citi ienākumi Latvijā.

751.pants. Lūguma par ārvalstī piespriesta soda izpildīšanu Latvijā atteikuma iemesli

Ārvalstī piespriesta soda izpildīšanas lūgumu var atteikt, ja:

1) ir pamats uzskatīt, ka sods noteikts personas rases, reliģiskās piederības, tautības, dzimuma vai politisko uzskatu dēļ, vai ja nodarījums atzīstams par politisku vai militāru;

2) soda izpildīšana būtu pretrunā ar Latvijas starptautiskajām saistībām pret citu valsti;

3) soda izpildīšana var kaitēt Latvijas valsts suverenitātei, drošībai, sabiedriskajai kārtībai vai citām būtiskām interesēm;

4) ārvalstī notiesāto personu par tādu pašu nodarījumu nevarētu sodīt saskaņā ar Krimināllikumu;

5) soda izpildīšana būtu pretrunā ar Latvijas tiesību sistēmas pamatprincipiem;

6) Latvijā notiek kriminālprocess par to pašu nodarījumu, par kuru sods piespriests ārvalstī;

7) soda izpildīšana Latvijā nav iespējama;

8) nodarījums nav izdarīts ārvalstī, kura piespriedusi izpildāmo sodu;

9) soda izpildīšanas izdevumi nav samērīgi ar noziedzīgā nodarījuma smagumu un radīto kaitējumu;

10) ārvalsts pati spēj izpildīt spriedumu;

11) Latvijai ar ārvalsti nav līguma par otrā valstī piespriesto sodu izpildīšanu.

752.pants. Soda izpildīšanas noilgumi

(1) Ārvalstī piespriesta soda izpildīšanu Latvijā ierobežo gan Krimināllikumā paredzētie soda izpildīšanas noilgumi, gan attiecīgās ārvalsts likumos paredzētie soda izpildīšanas noilgumi.

(2) Apstākļi, kas ietekmē noilgumu tecējumu ārvalstī, tādā pašā mērā to ietekmē arī Latvijā.

753.pants. Dubultās tiesāšanas nepieļaujamība

Latvijā neizpilda ārvalstī piespriestu sodu, ja šajā ārvalstī notiesātā persona par to pašu nodarījumu izcietusi Latvijā vai trešajā valstī piespriestu sodu, bijusi notiesāta bez soda noteikšanas, no soda atbrīvota saskaņā ar amnestiju vai apžēlošanu vai ir par to pašu nodarījumu attaisnota.

754.pants. Kārtība, kādā izskata ārvalstī piespriesta soda izpildīšanas lūgumu

(1) Tieslietu ministrija, saņēmusi ārvalsts lūgumu par tajā piespriesta soda izpildīšanu, 10 dienu laikā, bet, ja materiālu apjoms ir sevišķi liels, 30 dienu laikā pārbauda, vai ir saņemti visi nepieciešamie materiāli.

(2) Ja nepieciešama dokumentu tulkošana, ārvalsts lūguma pārbaude notiek šā panta pirmajā daļā minētajos termiņos pēc tulkojuma saņemšanas.

(3) Ja vienlaikus saņemti vairāki ārvalstu lūgumi par šajās ārvalstīs piespriesta soda izpildīšanu attiecībā uz vienu un to pašu personu vai mantu, Tieslietu ministrija apvieno šo lūgumu pārbaudi vienā procesā.

(4) Pēc lūguma pārbaudes materiālus nosūta rajona (pilsētas) tiesai lēmuma par ārvalsts sprieduma atzīšanu un soda izpildīšanu Latvijā pieņemšanai. Lūgumu izskata tiesnesis pēc ārvalstī notiesātās personas dzīvesvietas. Ja personas dzīvesvieta nav zināma, ārvalsts lūgumu izskata rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc Tieslietu ministrijas atrašanās vietas.

(5) Ja ārvalsts sniegtā informācija nav pietiekama, Tieslietu ministrija vai tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību var pieprasīt papildu informāciju vai dokumentus, nosakot to iesniegšanas termiņu.

755.pants. Ārvalstī personas prombūtnē (*in absentia*) piespriesta soda izpildīšanas lūguma izskatīšana

(1) Ja spriedums ārvalstī, izņemot Eiropas Savienības dalībvalsti, taisīts personas prombūtnē (*in absentia*) un Latvijai ar šo ārvalsti ir līgums par tajā personas prombūtnē (*in absentia*) piespriesta soda izpildīšanu, tiesa, pirms pieņemt lēmumu par ārvalsts sprieduma atzīšanu un soda izpildīšanu Latvijā, izsniedz attiecīgajā ārvalstī notiesātajai personai paziņojumu, kurā norāda, ka:

1) lūgumu par soda izpildīšanu iesniegusi ārvalsts, ar kuru Latvijai ir līgums par šajā ārvalstī personas prombūtnē (*in absentia*) piespriesta soda izpildīšanu;

2) ārvalstī notiesātajai personai ir tiesības 30 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas iesniegt pieteikumu par tās prombūtnē (*in absentia*) iztiesātās lietas izskatīšanu tās klātbūtnē attiecīgajā ārvalstī vai Latvijā;

3) sods tiks pielīdzināts un izpildīts vispārējā kārtībā, ja 30 dienu laikā netiks pieprasīta lietas izskatīšana ārvalstī vai Latvijā notiesātās personas klātbūtnē vai pieteikums tiks noraidīts sakarā ar personas neierašanos.

(2) Šā panta pirmajā daļā paredzēto pieteikumu persona iesniedz tiesai. Ja pieteikumā nav norādīta izskatīšanas valsts, to izskata Latvijā.

(3) Tieslietu ministrija paziņojuma kopiju ar atzīmi par šā paziņojuma izsniegšanu ārvalstī notiesātajai personai nekavējoties nosūta attiecīgajai ārvalstij.

756.pants. Ārvalstī prombūtnē (*in absentia*) notiesātās personas pieteikuma iesniegšana attiecīgajai ārvalstij

(1) Ja ārvalstī prombūtnē (*in absentia*) notiesātā persona likumā noteiktajā termiņā iesniedz pieteikumu, prasot atkārtoti izskatīt lietu tās klātbūtnē ārvalstī, kura piespriedusi sodu, tiesa atliek šīs ārvalsts lūguma par sodu izpildīšanu izskatīšanu.

(2) Ja ārvalstī šā panta pirmajā daļā minētais pieteikums ir anulēts, atzīts par spēkā neesošu vai nepieņemamu, tiesa pēc informācijas saņemšanas lūgumu par attiecīgajā ārvalstī piespriesta soda izpildīšanu izskata tādā pašā kārtībā kā tad, ja lieta tiktu izskatīta personas klātbūtnē.

(3) Ja pieteikuma izskatīšanas rezultātā notiesājošais spriedums tiek atcelts, tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību ārvalsts lūgumu par soda izpildīšanu neizlemtu nosūta tā iesniedzējai valstij.

(4) Ja ārvalstī prombūtnē (*in absentia*) notiesātā persona Latvijā atrodas pagaidu apcietinājumā pēc šīs ārvalsts lūguma, šī persona tiek nodota attiecīgajai ārvalstij pieteikuma izskatīšanai tās klātbūtnē. Šādā gadījumā jautājumu par šīs personas turpmāku turēšanu apcietinājumā izlemj valsts, kura piespriedusi sodu.

(5) Ja ārvalstī prombūtnē (*in absentia*) notiesātā persona, kas iesniegusi pieteikumu valstij, kura piespriedusi sodu, Latvijā apcietināta sakarā ar citu kriminālprocesu vai izcieš sodu par citu nodarījumu, tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību par to informē šo ārvalsti un uzdod Valsts policijai saskaņot laiku, kad personu var nodot attiecīgajai ārvalstij līdzdalībai pieteikuma izskatīšanā.

(6) Ja ārvalsts likums to pieļauj, šajā ārvalstī prombūtnē (*in absentia*) notiesātā persona pieteikuma izskatīšanā var piedalīties, izmantojot tehniskos līdzekļus. Līdzdalība, izmantojot tehniskos līdzekļus, neietekmē ārvalstī notiesātās personas procesuālās tiesības šajā ārvalstī notiekošajā procesā. Ja persona juridiskās palīdzības saņemšanai uzaicinājusi ārvalsts advokātu, advokātam ir tiesības tikties ar šo personu konfidenciālos apstākļos Latvijā un kopā ar klientu piedalīties pieteikuma izskatīšanā, izmantojot tehniskos līdzekļus.

(7) Ārvalsts advokāta uzaicināšana neietekmē šajā ārvalstī prombūtnē (*in absentia*) notiesātās personas tiesības uz juridisko palīdzību Latvijā.

757.pants. Ārvalstī prombūtnē (*in absentia*) notiesātās personas pieteikuma iesniegšana Latvijai un izskatīšanas kārtība

(1) Ja ārvalstī prombūtnē (*in absentia*) notiesātā persona pieprasa pieteikuma izskatīšanu Latvijas tiesā, Tieslietu ministrija pēc informācijas saņemšanas no tiesas par to nekavējoties informē attiecīgo ārvalsti.

(2) Uzaicinājums uz tiesu ārvalstī prombūtnē (*in absentia*) notiesātajai personai izsniedzams ne vēlāk kā 21 dienu pirms pieteikuma izskatīšanas dienas, ja vien šī persona nav izteikusi nepārprotamu piekrišanu īsāka termiņa

piemērošanai.

(3) Izskatīšanas rezultātā tiesa pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par pieteikuma noraidīšanu sakarā ar personas neierašanos un par ārvalsts sprieduma atzīšanu un soda izpildīšanu Latvijā;

2) par ārvalstī prombūtnē (*in absentia*) notiesātās personas pieteikuma apmierināšanu.

(4) Pieņēmusi šā panta trešās daļas 2.punktā minēto lēmumu, tiesa to nosūta Tieslietu ministrijai, kas lūdz ārvalsti atsūtīt nepieciešamos šīs ārvalsts rīcībā esošos ar nodarījuma iztiesāšanu saistītos materiālus, nosakot termiņu, līdz kuram materiāli ir jāatsūta. Tieslietu ministrija, saņēmusi no ārvalsts materiālus, nodrošina to tulkojumu un vērtē tos saskaņā ar šā likuma 67.nodaļā minētajiem nosacījumiem un kārtību. Ja personai ir piemērots pagaidu apcietinājums, tiek piemēroti šā likuma 732.pantā minētie procesuālie termiņi.

(5) Pierādījumi, kas iegūti ārvalstī tajā noteiktajā procesuālajā kārtībā, vērtējami tāpat kā Latvijā iegūtie.

758.pants. Ārvalstī ārpustiesas kārtībā noteiktā soda (*ordonnance penale*) izpildīšanas lūguma izskatīšanas kārtība

(1) Starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos ārvalstī ārpustiesas kārtībā noteikto sodu Latvijā izpilda tādā pašā kārtībā kā iztiesāšanas rezultātā piespriesto sodu.

(2) Saņēmusi lūgumu par ārpustiesas kārtībā noteiktā soda izpildīšanu Latvijā, tiesa izsniedz personai, kurai ārvalstī noteikts sods, paziņojumu, kurā norāda, ka:

1) lūgumu par ārvalstī piespriestā soda izpildīšanu iesniegusi tā ārvalsts, ar kuru Latvijai ir līgums par otrā valstī ārpustiesas kārtībā noteiktā soda izpildīšanu;

2) 30 dienu laikā, iesniedzot pieteikumu Latvijas kompetentajai iestādei, persona var pieprasīt lietas izskatīšanu tiesā ārvalstī vai Latvijā;

3) sods tiks pielīdzināts un izpildīts vispārējā kārtībā, ja 30 dienu laikā netiks pieprasīta lietas izskatīšana tiesā personas klātbūtnē vai pieteikums tiks noraidīts sakarā ar tās neierašanos.

(3) Pieteikumam par ārpustiesas kārtībā noteiktā soda izskatīšanu tiesā ir tādas pašas sekas un turpmākā izskatīšanas kārtība kā pieteikumam, ja sods piespriests ārvalstī notiesātās personas prombūtnē (*in absentia*).

759.pants. Ārvalstī piespriestā soda atzīšana un izpildīšana

(1) Rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis 30 dienu laikā rakstveida procesā izskata ārvalsts lūgumu par šajā ārvalstī piespriestā soda izpildīšanu un, izvērtējis nosacījumus un atteikuma iemeslus, pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par piekrišanu atzīt spriedumu un izpildīt ārvalstī piespriesto sodu;

2) par atteikšanos atzīt spriedumu un izpildīt ārvalstī piespriesto sodu.

(2) Ja ārvalsts nolēmums attiecas uz diviem vai vairākiem nodarījumiem, no kuriem ne visi ir tādi, par kuriem iespējama soda izpildīšana Latvijā, tiesnesis pieprasa konkretizēt, kura soda daļa attiecas uz nodarījumiem, kas atbilst šīm prasībām.

(3) Šā panta pirmajā daļā minētais lēmums nav pārsūdzams, un par pieņemto lēmumu tiesnesis paziņo ārvalstī notiesātajai personai un ar Tieslietu ministrijas starpniecību — ārvalstij un tajā notiesātajai personai, ja tā atrodas šajā ārvalstī.

760.pants. Latvijā izpildāmā soda noteikšana

(1) Pēc šā likuma 759.panta pirmās daļas 1.punktā minētā lēmuma pieņemšanas tiesnesis Latvijā izpildāmo sodu nosaka rakstveida procesā, ja pret to neiebilst ārvalstī notiesātā persona un prokurors.

(2) Ārvalsts tiesas nolēmumā konstatētie faktiskie apstākļi un personas vaina ir saistoši Latvijas tiesai.

(3) Latvijā noteiktais sods nedrīkst pasliktināt ārvalstī notiesātās personas stāvokli, taču tam pēc iespējas jāatbilst attiecīgajā ārvalstī noteiktajam sodam.

(4) Vienlaikus ar paziņojumu par šā likuma 759.panta pirmās daļas 1.punktā minēto lēmumu tiesnesis informē ārvalstī notiesāto personu un prokuroru par tiesībām 10 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas iesniegt iebildumus pret Latvijā izpildāmā soda noteikšanu rakstveida procesā, pieteikt noraidījumu tiesnesim, iesniegt viedokli par Latvijā izpildāmo sodu, kā arī par lēmuma pieejamības dienu.

(5) Ja ārvalstī notiesātā persona izcieš brīvības atņemšanas sodu lūguma iesniedzējā valstī, tad attiecīgo personu par šā panta ceturtajā daļā minētajām tiesībām informē nekavējoties pēc tās nogādāšanas Latvijā.

(6) Ja ārvalstī notiesātā persona vai prokurors ir iesniedzis iebildumus pret Latvijā izpildāmā soda noteikšanu rakstveida procesā, tiesnesis pieņem lēmumu šā likuma 651.panta kārtībā. Ja ārvalstī notiesātā persona atrodas apcietinājumā šajā ārvalstī vai izcieš ar brīvības atņemšanu saistīto sodu attiecīgajā ārvalstī un tiek lemts jautājums par Latvijā izpildāmā soda, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, noteikšanu, līdzdalības nodrošināšanai izmanto tehniskos līdzekļus vai pieprasa personas nodošanu Latvijai uz laiku.

(7) Tiesneša lēmumu par Latvijā izpildāmā soda noteikšanu ārvalstī notiesātā persona vai prokurors 10 dienu laikā no lēmuma pieejamības dienas var pārsūdzēt apgabaltiesai, sūdzību iesniedzot tiesai, kas pieņēmusi lēmumu.

(8) Sūdzību izskata šā likuma 342. panta 6.[1] daļā noteiktajā kārtībā un tādā apjomā, kādu pieļauj Latvijai saistoši starptautiskie līgumi un šī nodaļa.

(9) Ja tiesneša lēmums par Latvijā izpildāmā soda noteikšanu likumā noteiktajā laikā nav pārsūdzēts vai lēmums pārsūdzēts un apgabaltiesa to atstājusi spēkā, lēmumu izpilda šā likuma 634.pantā minētajā kārtībā. Lēmumam pievieno ārvalsts lūgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2013. un 11.06.2020. likumu, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

761.pants. Ārvalsts sprieduma ievērošana Latvijā notiekošajā kriminālprocesā

(1) Nosakot sodu Latvijā notiekošajā kriminālprocesā personai, attiecībā uz kuru ārvalsts pieprasījusi soda izpildīšanu Latvijā, Latvijā izpildāmais sods tiek pievienots šajā ārvalstī piespriestajam sodam atbilstoši Krimināllikuma normām par soda noteikšanu pēc vairākiem nolēmumiem.

(2) Nodarījumu kvalificēšanā pēc Krimināllikuma nodarījumam, par kuru Latvijā tiek izpildīts ārvalstī piespriestais sods, ir tāda pati nozīme kā nodarījumam, kuru izskata Latvijā notiekošajā kriminālprocesā.

762.pants. Juridiskās sekas, kādas rada ārvalstī piespriesta soda izpildīšana Latvijā

(1) Latvijā izpildīšanai noteiktā soda, kas piespriests ārvalstī, izpildīšana notiek tādā pašā kārtībā kā Latvijā notikušajā kriminālprocesā piespriestā soda izpildīšana.

(2) Uz personu attiecas Latvijā pieņemtie apžēlošanas un amnestijas akti un nosacītas pirmstermiņa atbrīvošanas nosacījumi, kā arī attiecīgās ārvalsts lēmumi par soda samazināšanu, amnestiju vai apžēlošanu.

(3) Tiesības pārskatīt spriedumu ir tikai valstij, kurā taisīts spriedums.

(4) Soda izpildīšanu pārtrauc un ārvalsts lūgumu par soda izpildīšanu anulē attiecīgajā ārvalstī pieņemts lēmums par notiesājošā sprieduma atcelšanu.

(5) Ārvalsts paziņojumu par šā panta otrajā un ceturtajā daļā paredzētajiem juridiskajiem faktiem saņem un tā izpildi organizē Tieslietu ministrija. Ja ārvalsts lēmums ietver nepārprotamu informāciju par soda izpildīšanas tūlītēju izbeigšanu vai beigu datumu, to nodod soda izpildīšanas iestādei, bet pārējos gadījumos — izskatīšanai tiesā, kas izlemj ar sprieduma izpildīšanu saistītos jautājumus.

(6) Persona, kura izcieš ar brīvības atņemšanu saistītu sodu, nekavējoties atbrīvojama, tiklīdz saņemta informācija par notiesājošā sprieduma atcelšanu, ja vienlaikus nav saņemts ārvalsts lūgums par pagaidu apcietinājuma piemērošanu šajā sadaļā paredzētajos gadījumos.

763.pants. Tieslietu ministrijas paziņojumi ārvalstij

(1) Tieslietu ministrija paziņo ārvalstij, ka tās lūgums par šajā ārvalstī piemērota soda izpildīšanu pārsūtīts rajona (pilsētas) tiesai.

(2) Pēc tiesas paziņojuma saņemšanas Tieslietu ministrija informē attiecīgo ārvalsti:

1) par lēmumu atzīt spriedumu un izpildīt šajā ārvalstī piespriesto sodu;

2) par atteikumu atzīt spriedumu un izpildīt šajā ārvalstī piespriesto sodu;

3) par lēmumu par Latvijā izpildāmā soda noteikšanu;

4) par amnestijas un apžēlošanas lēmumu;

5) par soda izpildīšanas pabeigšanu;

6) ja šī ārvalsts pieprasījusi īpašu ziņojumu.

(3) Attiecībā uz ārvalstī pieņemtu nolēmumu, ar kuru piespriests brīvības atņemšanas sods, Tieslietu ministrija papildus šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajiem paziņojumiem informē attiecīgo ārvalsti arī par:

1) pirmstermiņa atbrīvošanas termiņa sākumu un beigām, ja valsts, kura pieņēmusi spriedumu, to lūgusi;

2) notiesātās personas izbēgšanu no ieslodzījuma.

(4) Attiecībā uz ārvalstī pieņemtu nolēmumu, ar kuru piespriests naudas sods, Tieslietu ministrija papildus šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajiem paziņojumiem informē attiecīgo ārvalsti arī par:

1) naudas soda aizstāšanu;

2) nespēju izpildīt nolēmumu.

(5) Attiecībā uz ārvalstī pieņemtu nolēmumu, ar kuru piemērota mantas konfiskācija, Tieslietu ministrija papildus šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajiem paziņojumiem informē attiecīgo ārvalsti arī par:

1) lēmumu par mantas konfiskācijas izpildīšanas neiespējamību;

2) lēmumu par mantas konfiskācijas pilnīgu vai daļēju neizpildi.

(6) Attiecībā uz ārvalstī pieņemtu nolēmumu, ar kuru piemērota alternatīvā sankcija, Tieslietu ministrija papildus šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajiem paziņojumiem informē Eiropas Savienības dalībvalsti arī par alternatīvās sankcijas noteikšanu, ja tas neatbilst attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī noteiktajai alternatīvajai sankcijai.

70.nodaļa. Ārvalstī piespriesta ar brīvības atņemšanu saistīta soda izpildīšana Latvijā

764.pants. Pamats ārvalstī piespriesta ar brīvības atņemšanu saistīta soda izpildīšanai Latvijā

(1) Pamats tam, lai izpildītu ārvalstī piespriestu ar brīvības atņemšanu saistītu sodu (turpmāk — brīvības atņemšanas sods) Latvijā, ir:

1) Tieslietu ministrijas lūgums nodot Latvijai ārvalstī piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanu un šīs ārvalsts piekrišana tam;

2) ārvalsts lūgums pārņemt tajā piespriestu brīvības atņemšanas sodu un Tieslietu ministrijas piekrišana tam.

(2) Šīs nodaļas noteikumi piemērojami neatkarīgi no tā, vai ārvalstī notiesātā persona atrodas šajā ārvalstī vai Latvijā.

765.pants. Ārvalstī piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanas iespējas Latvijā pārbaude

(1) Tieslietu ministrija, ievērojot šā likuma 754.pantā noteikto kārtību, veic šajā nodaļā paredzētās darbības, ja ir saņemta ārvalsts informācija vai lūgums vai arī pēc savas iniciatīvas.

(2) Ja ir saņemts ārvalstī notiesātās personas vai tās pārstāvja lūgums, Tieslietu ministrija veic lūguma pārbaudi 20 dienu laikā, ja nepieciešams, pieprasot papildu informāciju ar mērķi izvērtēt iespēju iesniegt lūgumu attiecīgajai ārvalstij par tajā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanu Latvijā.

766.pants. Nosacījumi ārvalstī piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanai Latvijā

Papildus šā likuma 750.pantā minētajiem nosacījumiem ārvalstī piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšana Latvijā ir iespējama, ja lūguma saņemšanas brīdī attiecīgajā ārvalstī notiesātajai personai atlikuši vismaz seši mēneši līdz brīvības atņemšanas soda izciešanas beigām. Izņēmuma gadījumā personu var pārņemt soda izciešanai arī tad, ja soda izciešanas laiks ir mazāks par sešiem mēnešiem.

767.pants. Ārvalstī notiesātās personas piekrišana tās pārņemšanai brīvības atņemšanas soda izciešanai Latvijā

(1) Ārvalstī notiesāto personu, kura šajā ārvalstī izcieš brīvības atņemšanas sodu, var pārņemt soda izciešanai Latvijā, ja tam piekrīt šī persona.

(2) Ārvalstī notiesāto personu var pārņemt soda izciešanai Latvijā bez attiecīgās personas piekrišanas, ja:

1) šī persona atrodas Latvijā;

2) šī persona aizbēgusi no soda izciešanas ārvalstī un ieradusies Latvijā un attiecīgā ārvalsts ir pieprasījusi nodrošināt soda izciešanu Latvijā;

3) spriedumā vai administratīvajā lēmumā ir ietverts rīkojums par personas izraidīšanu vai deportāciju no šīs ārvalsts pēc attiecīgās personas atbrīvošanas no ieslodzījuma;

4) ir pamats uzskatīt, ka, ņemot vērā personas vecumu vai fizisko vai garīgo stāvokli, pārņemšana soda izciešanai ir nepieciešama, un ja tai piekrīt ārvalstī notiesātās personas pārstāvis.

(3) Ārvalstī notiesāto personu, kura pakļauta izraidīšanai vai deportācijai, pārņem bez šīs personas piekrišanas, ja ārvalsts lūgumam pievienots attiecīgās personas viedoklis par tās nodošanu, izraidīšanas vai deportācijas rīkojuma kopija un pastāv pārējie šā likuma 766.panta nosacījumi.

768.pants. Ārvalstī notiesātās personas pārņemšana

(1) Pieņēmusi šā likuma 759.panta pirmās daļas 1.punktā minēto lēmumu un saņēmusi ārvalsts piekrišanu nodot šajā ārvalstī notiesāto personu brīvības atņemšanas soda izciešanai Latvijā, tiesa uzdod Valsts policijai, saskaņojot ar attiecīgo ārvalsti, pārņemt personu. Pēc ārvalstī notiesātās personas nogādāšanas Latvijā par to nekavējoties paziņo tiesai un personu ievieto izmeklēšanas cietumā, līdz tiek pieņemts lēmums par Latvijā izpildāmā soda noteikšanu.

(2) Ārvalstī notiesāto personu, kurai šī ārvalsts lūdz noteikt medicīniska rakstura piespiedu līdzekli, pārņem pēc tam, kad pieņemts lēmums par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu saskaņā ar šā likuma 769.panta piekto daļu.

769.pants. Latvijā izpildāmā brīvības atņemšanas soda noteikšana

(1) Latvijā izpildāmo brīvības atņemšanas sodu nosaka šā likuma 760.pantā noteiktajā kārtībā.

(2) Ja ārvalsts tiesas noteiktais soda veids un mērs neatbilst Krimināllikumā noteiktajam sodam par tādu pašu nodarījumu, tiesa to groza atbilstoši sodam, ko par tādu pašu noziedzīgu nodarījumu paredz Krimināllikums, ievērojot šādus nosacījumus:

1) soda veids un mērs nedrīkst pārsniegt Krimināllikumā noteikto maksimālo sodu par tādu pašu nodarījumu;

2) soda veidam un mēram pēc iespējas jāatbilst spriedumā noteiktajam;

3) Krimināllikumā noteiktajai soda minimālajai robežai nav nozīmes.

(3) Tiesa lēmumā par Latvijā izpildāmā brīvības atņemšanas soda noteikšanu nosaka:

1) soda izciešanas turpināšanu un izciešamo sodu;

2) apcietinājumā un ieslodzījumā pavadītā laika ieskaitīšanu, kas nav ņemts vērā ārvalsts spriedumā;

3) papildsoda izpildāmo daļu, ja Krimināllikums šādu papildsodu paredz.

(4) Ārvalstī piespriestu brīvības atņemšanas sodu nedrīkst aizstāt ar naudas sodu.

(5) Ja ārvalstī persona psihisko traucējumu vai garīgās atpalicības dēļ nav sodīta ar krimināls odu, bet tai ir piemēroti citi ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, tiesa lemj par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu šādai personai, ievērojot šā likuma 603.panta pirmajā daļā noteikto.

770.pants. Ārvalstī notiesātās personas aizturēšana

(1) Tieslietu ministrija var uzdot policijai aizturēt uz laiku līdz 72 stundām ārvalstī notiesāto personu, kura tajā notiesāta par tādu nodarījumu, par kādu būtu pieļaujama apcietināšana Latvijā notiekošajā procesā, ja:

1) ārvalsts paziņo par savu nodomu lūgt tajā piespriestā brīvības atņemšanas soda izpildīšanu un lūdz apcietināt personu sakarā ar tās izvairīšanos no soda;

2) Tieslietu ministrija saskata iespēju, ka ārvalstī notiesātā persona, par kuru šī ārvalsts iesniegusi lūgumu par tajā piespriestā brīvības atņemšanas soda izpildīšanu, izvairīsies no piedalīšanās tiesas sēdē par Latvijā izpildāmā soda noteikšanu;

3) Tieslietu ministrija uzskata, ka prombūtnē (*in absentia*) notiesātais, atrazdamies brīvībā, traucēs kriminālprocesu;

4) ārvalsts lūdz izpildīt tajā piespriesto brīvības atņemšanas sodu un apcietināt personu sakarā ar tās izvairīšanos no soda.

(2) Aizturētā persona atbrīvojama, ja šā panta pirmajā daļā minētajā termiņā tai nav piemērots pagaidu apcietinājums.

(3) Ja persona ir aizturēta šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajā gadījumā, Tieslietu ministrija nekavējoties par to informē ārvalsti un lūdz nosūtīt lūgumu par tajā piespriestā brīvības atņemšanas soda izpildīšanu Latvijā 18 dienu laikā no personas aizturēšanas dienas.

771.pants. Ārvalstī notiesātās personas pagaidu apcietinājums

(1) Ja persona aizturēta šā likuma 770.pantā noteiktajos gadījumos, Tieslietu ministrija iesniedz ierosinājumu izmeklēšanas tiesnesim piemērot pagaidu apcietinājumu.

(2) Tiesnesis ierosinājumu par pagaidu apcietinājuma piemērošanu izskata šā likuma 735.pantā noteiktajā kārtībā. Pagaidu apcietinājums nedrīkst pārsniegt vienu gadu no aizturēšanas brīža.

(3) Pagaidu apcietinājumu var piemērot arī tiesnesis, kurš izskata lūgumu par ārvalstī piespriestā brīvības atņemšanas soda izpildīšanu, ja ir pamats uzskatīt, ka tajā notiesātā persona izvairīsies no tiesas.

(4) Personu no pagaidu apcietinājuma atbrīvo, ja:

1) ārvalsts 18 dienu laikā no aizturēšanas dienas nav iesniegusi lūgumu par tajā piespriestā brīvības atņemšanas soda izpildīšanu kopā ar nepieciešamajiem pielikumiem;

2) tiesa konstatējusi, ka soda izpildīšana Latvijā nav iespējama;

3) tiesa, nosakot Latvijā izpildāmo sodu, nav piemērojusi kā drošības līdzekli apcietinājumu;

4) konstatēti apstākļi, kas izslēdz personas turēšanu apcietinājumā.

772.pants. Drošības līdzekļa piemērošana

Nosakot Latvijā izpildāmo sodu, tiesa līdz lēmuma spēkā stāšanās brīdim un rīkojuma par soda izpildīšanu izdošanai var piemērot jebkuru drošības līdzekli tādā pašā kārtībā kā Latvijā notiekošā kriminālprocesā.

773.pants. Izraidīšanai pakļautās personas pārņemšanas juridiskās sekas

(1) Izraidīšanai pakļauto personu, kura pārņemta soda izciešanai Latvijā bez tās piekrišanas, nedrīkst saukt pie krimināltatbildības, tiesāt vai nodot soda izciešanai par citiem nodarījumiem, kas izdarīti pirms šīs personas pārņemšanas, izņemot tos nodarījumus, par kuriem pieņemts izpildāmais spriedums.

(2) Šā panta pirmās daļas nosacījumi neattiecas uz gadījumiem, kad:

1) saņemta sodu piespriedušās ārvalsts atļauja kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai soda izpildīšanai;

2) persona pēc atbrīvošanas 45 dienu laikā nav atstājusi Latviju;

3) persona ir atstājusi Latviju un atkal tajā atgriezusies.

71.nodaļa. Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemta nolēmuma, ar kuru piespriests brīvības atņemšanas sods, izpildīšana Latvijā

774.pants. Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemta nolēmuma, ar kuru piespriests brīvības atņemšanas sods, izpildīšanas pamats

Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemta nolēmuma, ar kuru piespriests brīvības atņemšanas sods (turpmāk — nolēmums par brīvības atņemšanas sodu), atzīšanas un izpildīšanas pamats ir Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes spēkā stājies nolēmums par brīvības atņemšanas sodu un īpašas formas apliecinājums, kā arī Latvijas tiesas lēmums par nolēmuma par brīvības atņemšanas sodu atzīšanu un izpildīšanu.

775.pants. Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemta nolēmuma par brīvības atņemšanas sodu izpildīšanas nosacījumi

(1) Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par brīvības atņemšanas sodu var izpildīt Latvijā jebkurai personai neatkarīgi no tās tiesiskā statusa Latvijā, ja tam piekrīt Latvija.

(2) Latvijas piekrišana nav nepieciešama, ja:

1) Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātā persona ir Latvijas pilsonis un dzīvo Latvijā;

2) Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātā persona ir Latvijas pilsonis un spriedumā vai administratīvajā lēmumā ir ietverts rīkojums par tās izraidīšanu vai deportāciju uz Latviju.

(3) Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātajai personai tai piespriesto brīvības atņemšanas sodu var izpildīt tikai ar šīs personas piekrišanu, izņemot gadījumus, kad:

1) persona ir Latvijas pilsonis un dzīvo Latvijā;

2) spriedumā vai administratīvajā lēmumā ir ietverts rīkojums par personas izraidīšanu vai deportāciju uz Latviju;

3) persona ir aizbēgusi uz Latviju vai atgriezusies Latvijā sakarā ar to, ka Eiropas Savienības dalībvalstī pret šo personu uzsākts kriminālprocess vai pieņemts notiesājošs spriedums.

(4) Ja personas izdošana ir atteikta, pamatojoties uz šā likuma 714.panta piektās daļas 4.punktu, sodu izpilda saskaņā ar šajā nodaļā noteikto.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

776.pants. Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemta nolēmuma par brīvības atņemšanas sodu atzīšanas un izpildīšanas atteikuma iemesli

(1) Nolēmuma par brīvības atņemšanas sodu atzīšanu un izpildīšanu var atteikt, ja:

1) nav atsūtīts īpašas formas apliecinājums vai tas ir nepilnīgs vai neatbilst tā nolēmuma saturam, kuram pievienots;

2) nav izpildīti šā likuma 775.pantā minētie nosacījumi;

3) izpildot sodu, tiks pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) princips;

4) Eiropas Savienības dalībvalstī notiesāto personu par tādu pašu nodarījumu nevarētu sodīt saskaņā ar Krimināllikumu;

5) soda izpildei iestājies noilgums;

6) pastāv šā likuma 8.nodaļā paredzētā kriminālprocesuālā imunitāte;

7) Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātā persona nav sasniegusi vecumu, ar kuru iestājas kriminālatbildība;

8) lūguma saņemšanas brīdī Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātajai personai atlikuši mazāk nekā seši mēneši līdz soda izciešanas beigām;

9) Latvija, pirms pieņemt lēmumu par nolēmuma par brīvības atņemšanas sodu atzīšanu un izpildīšanu, šā likuma 782.panta trešajā daļā minētajā kārtībā Eiropas Savienības dalībvalstij ir lūgusi sniegt piekrišanu šajā valstī notiesātās personas kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai soda izpildīšanai Latvijā par noziedzīgu nodarījumu, kas ir izdarīts pirms šīs personas nodošanas un kas nav nodarījums, saistībā ar kuru šī persona tiks nodota, bet Eiropas Savienības dalībvalsts piekrišanu nav sniegusi;

10) sodā iekļauts ar psihiatrisku vai veselības aprūpi saistīts pasākums vai cits ar brīvības atņemšanu saistīts pasākums, ko nevar izpildīt Latvijā;

11) nav iespējams izpildīt sodu, jo Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātā persona neatrodas Latvijā.

(2) Nolēmuma par brīvības atņemšanas sodu atzīšanu un izpildīšanu var atteikt arī tad, ja tas pieņemts personas prombūtnē (*in absentia*), izņemot gadījumus, kad attiecīgā persona:

1) saņēmusi pavēsti vai citādi tikusi informēta par to, ka nolēmums var tikt pieņemts bez tās klātbūtnes;

2) tikusi informēta par procesu un tiesas sēdē piedalījies tās aizstāvis;

3) saņēmusi nolēmumu un informējusi, ka šo nolēmumu neapstrīd vai nav to pārsūdzējusi.

777.pants. Latvijas viedokļa sniegšana pirms nolēmuma un īpašas formas apliecinājuma saņemšanas

(1) Tieslietu ministrija, saņēmusi Eiropas Savienības dalībvalsts informāciju par vēlmi lūgt, lai Latvija piekrīt šajā valstī pieņemtā nolēmuma par brīvības atņemšanas sodu izpildīšanai Latvijā, pārbauda, vai attiecīgajā Eiropas

Savienības dalībvalstī notiesātajai personai Latvijā ir pastāvīga dzīvesvieta, ģimene, sociālās vai profesionālās, vai kādas citas saites ar Latviju, kas veicinās šīs personas resocializāciju. Ja nepieciešams, Tieslietu ministrija var uzdot Valsts policijai veikt pārbaudi.

(2) Sagatavoto viedokli Tieslietu ministrija nosūta Eiropas Savienības dalībvalstij.

(3) Gadījumos, kuri nav minēti šā likuma 775.panta otrajā daļā, Tieslietu ministrija pieņem lēmumu par piekrišanu vai nepiekrišanu nolēmuma un īpašas formas apliecinājuma pārsūtīšanai Latvijai.

778.pants. Eiropas Savienības dalībvalsts nolēmuma un īpašas formas apliecinājuma pārbaudes kārtība

Tieslietu ministrija, saņēmusi nolēmumu par brīvības atņemšanas sodu un īpašas formas apliecinājumu, izskata tos šā likuma 754.pantā noteiktajā kārtībā un materiālus nosūta tiesai, par to informējot Eiropas Savienības dalībvalsti.

779.pants. Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemta nolēmuma par brīvības atņemšanas sodu atzīšana un izpildīšana

(1) Rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pieņem lēmumu par nolēmuma par brīvības atņemšanas sodu atzīšanu un izpildīšanu šā likuma 759.pantā minētajā kārtībā un Latvijā izpildāmo sodu nosaka šā likuma 760.pantā minētajā kārtībā.

(2) Tiesa var atlikt lēmuma pieņemšanu par nolēmuma par brīvības atņemšanas sodu atzīšanu un izpildīšanu, ja īpašas formas apliecinājums ir nepilnīgs vai neatbilst spriedumam, un noteikt termiņu, līdz kuram šis apliecinājums Eiropas Savienības dalībvalstij ir jāprecizē. Tiesa var atlikt lēmuma pieņemšanu par nolēmuma par brīvības atņemšanas sodu atzīšanu un izpildīšanu arī šā likuma 782.pantā minētajā gadījumā, ja ir nepieciešams lūgt Eiropas Savienības dalībvalsts piekrišanu.

(3) Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātās personas pārņemšana notiek šā likuma 768.pantā noteiktajā kārtībā.

780.pants. Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātās personas aizturēšana, pagaidu apcietinājuma un drošības līdzekļa piemērošana

Ja Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātā persona atrodas Latvijā, šo personu aiztur, piemēro tai pagaidu apcietinājumu un drošības līdzekli šā likuma 770., 771. un 772.pantā noteiktajā kārtībā un termiņā.

781.pants. Juridiskās sekas, kādas rada Eiropas Savienības dalībvalstī piespriestā brīvības atņemšanas soda izpildīšana Latvijā

Eiropas Savienības dalībvalstī piespriestā brīvības atņemšanas soda izpildīšana Latvijā notiek saskaņā ar šā likuma 762.pantā minēto.

782.pants. No Eiropas Savienības dalībvalsts pārņemtās personas kriminālatbildības un soda izpildīšanas ietvari

(1) Eiropas Savienības dalībvalstī notiesāto personu, kura pārņemta brīvības atņemšanas soda izciešanai Latvijā, nevar saukt pie kriminālatbildības, tiesāt vai izpildīt sodu par noziedzīgu nodarījumu, kas izdarīts pirms šīs personas nodošanas un kas nav nodarījums, saistībā ar kuru šī persona tika nodota.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto nepiemēro, ja:

1) persona pēc atbrīvošanas 45 dienu laikā nav atstājusi Latviju, lai gan šāda iespēja tai bija, vai atgriezusies Latvijā pēc tās atstāšanas;

2) par nodarījumu nav paredzēts brīvības atņemšanas sods;

3) kriminālprocess neparedz piemērot pasākumus, kas ierobežo personas brīvību;

4) personai varētu piespriest sodu vai pasākumu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu;

5) ir saņemta personas piekrišana nodošanai;

6) persona pēc nodošanas atteikusies no tiesībām piemērot šā panta pirmās daļas noteikumus;

7) saņemta Eiropas Savienības dalībvalsts, kura piespriedusi brīvības atņemšanas sodu, piekrišana kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai soda izpildīšanai.

(3) Šā panta otrās daļas 7.punktā minēto piekrišanu lūdz tādā pašā kārtībā kā izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstij.

72.nodaļa. Ārvalstī piespriestā naudas soda izpildīšana Latvijā

783.pants. Ārvalsts lūguma par piespriestā naudas soda izpildīšanu izvērtēšanas principi

Ārvalsts lūguma par piespriestā naudas soda izpildīšanu Latvijā izvērtēšanai, atzīšanai un izpildīšanai piemēro šā likuma 69.nodaļā minēto kārtību, ja šajā nodaļā nav noteikts citādi.

784.pants. Latvijā izpildāmā naudas soda noteikšana

(1) Latvijā izpildāmo naudas sodu tiesa nosaka, ja ārvalstī piespriests naudas sods un arī Krimināllikums par tādu pašu nodarījumu kā pamatsodu paredz naudas sodu vai bargāku sodu vai arī naudas sods paredzēts kā papildsods.

(2) Ārvalstī piespriestā naudas soda apmēru aprēķina *euro* saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kāds bija spēkā notiesājošā sprieduma pasludināšanas dienā.

(3) Latvijā izpildāmais naudas sods nedrīkst pārsniegt Krimināllikumā paredzēto naudas soda maksimālo robežu par šādu nodarījumu, izņemot gadījumu, kad Latvijā par attiecīgu nodarījumu paredzēts tikai bargāks soda veids. Šādā gadījumā Latvijā izpildāmais naudas sods nedrīkst pārsniegt Krimināllikumā paredzēto naudas soda maksimālo robežu lēmuma pieņemšanas brīdī.

(4) Latvijā izpildāmā naudas soda samaksu tiesa var sadalīt termiņos vai atlikt uz laiku, kas nav ilgāks par vienu gadu no dienas, kad lēmums stājies spēkā. Ārvalstī noteiktā samaksas sadalīšana termiņos vai atlikšana ir saistoša Latvijas tiesai, tomēr tiesa var papildus noteikt izpildes atvieglojumus, nepārsniedzot šajā daļā noteiktās robežas.

(5) Ja Latvijā izpildāmais naudas sods 30 dienu laikā nav samaksāts, to var aizstāt ar sodu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, ja to pieļauj tās ārvalsts likumi, kura spriedumu taisījusi. Šādā gadījumā soda aizstāšana notiek Latvijas likumā paredzētajā kārtībā.

(6) Naudas soda aizstāšana nav pieļaujama, ja ārvalsts, iesniedzot soda izpildīšanas lūgumu, to īpaši atrunājusi. Šādā gadījumā tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību informē ārvalsti par nespēju izpildīt lūgumu par soda izpildīšanu un lūdz atsaukt lūgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

73.nodaļa. Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemta nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu izpildīšana Latvijā

785.pants. Nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu izpildīšanas pamats

(1) Pamats Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemta nolēmuma par naudas sodu (juridiskajām personām — naudas piedziņu), šajā pašā nolēmumā noteikto kompensāciju cietušajam, procesuālo izdevumu atlīdzību un maksājumu cietušo atbalsta fondam vai organizācijai (turpmāk — nolēmums par mantiska rakstura piedziņu) izpildīšanai ir:

1) Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes nolēmums par mantiska rakstura piedziņu vai apliecināta tā kopija un īpašas formas apliecinājums;

2) fakts, ka personai, uz kuru attiecas mantiska rakstura piedziņa, Latvijā ir dzīvesvieta (juridiskajai personai — reģistrēta juridiskā adrese) vai pieder īpašums, vai ir citi ienākumi;

3) Latvijas tiesas nolēmums par Latvijā izpildāmās mantiska rakstura piedziņas noteikšanu;

4) Latvijas tiesas izdots izpildraksts par nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu nodošanu izpildīšanai Latvijā.

(2) Tiesa izpildrakstu par nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu nodošanu izpildīšanai (naudas piedziņu juridiskajām personām, kompensāciju cietušajam, procesuālo izdevumu atlīdzību un maksājumu cietušo atbalsta fondam vai organizācijai), kurā norāda šā likuma 634.[1] panta trešajā daļā minēto informāciju, nosūta izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

786.pants. Nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu izpildīšanas atteikuma iemesli

(1) Nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu izpildīšanu var atteikt, ja:

1) nav atsūtīts īpašas formas apliecinājums vai tas ir nepilnīgs vai neatbilst nolēmuma saturam;

2) izpildot nolēmumu par mantiska rakstura piedziņu, tiks pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) princips;

3) ir pamats uzskatīt, ka sods noteikts personas rases, reliģiskās piederības, tautības, dzimuma vai politisko uzskatu dēļ;

4) nolēmums par mantiska rakstura piedziņu attiecas uz nodarījumu, kas pēc Latvijas likuma nav noziedzīgs;

5) pastāv šā likuma 8.nodaļā paredzētā kriminālprocesuālā imunitāte;

6) soda izpildīšana Latvijā nav iespējama;

7) soda izpildīšanai ir iestājies noilgums un nolēmums par mantiska rakstura piedziņu attiecas uz nodarījumu, kas ir Latvijas jurisdikcijā;

8) Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātā persona nav sasniegusi vecumu, ar kuru iestājas krimināltiesiskā atbildība;

9) nolēmums par mantiska rakstura piedziņu pieņemts rakstveida procesā un Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātā persona pati personīgi vai ar aizstāvja starpniecību nav tikusi informēta par tiesībām pārsūdzēt nolēmumu tā izdevējas valsts tiesību aktos noteiktajā kārtībā;

10) noteiktā mantiska rakstura piedziņa nepārsniedz 70 *euro* (ja nepieciešams, pārrēķinot saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kāds bija spēkā nolēmuma pasludināšanas dienā).

(2) Nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu izpildi var atteikt arī tad, ja tas pieņemts Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātās personas prombūtnē (*in absentia*) vai bez šīs personas piedalīšanās, izņemot gadījumus, kad tā:

1) saņēmusi pavēsti vai citādi tikusi informēta par to, ka nolēmums var tikt pieņemts bez tās klātbūtnes;

2) tikusi informēta par procesu un tiesas sēdē piedalījies tās aizstāvis;

3) saņēmusi nolēmumu par mantiska rakstura piedziņu un informējusi, ka šo nolēmumu neapstrīd vai nav to pārsūdzējusi;

4) būdama informēta par lietas izskatīšanu un iespēju piedalīties lietas izskatīšanā, ir atteikusies no tiesībām tikt uzklausītai un skaidri paziņojusi, ka neapstrīd nolēmumu.

(3) Ja nolēmums par mantiska rakstura piedziņu pieņemts par šā likuma 3.pielikumā minētu nodarījumu, pārbaudi attiecībā uz to, vai šis nodarījums ir noziedzīgs arī pēc Latvijas likuma, neveic.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

787.pants. Nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu pārbaudes kārtība

(1) Tieslietu ministrija, saņēmusi nolēmumu par mantiska rakstura piedziņu, izskata to šā likuma 754.pantā noteiktajā kārtībā un materiālus nosūta tiesai, par to informējot Eiropas Savienības dalībvalsti.

(2) Tiesa, saņēmusi nolēmumu par mantiska rakstura piedziņu un tam pievienotos izvērtētos materiālus, noskaidro, vai pastāv šā likuma 786.pantā minētie atteikuma iemesli, un lemj par Latvijā izpildāmo mantiska rakstura piedziņu vai arī par atteikšanos izpildīt attiecīgo nolēmumu.

788.pants. Latvijā izpildāmās mantiska rakstura piedziņas atzīšana un izpildīšana

(1) Nolēmumā noteiktās mantiska rakstura piedziņas izpildīšanu Latvijā nosaka rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc personas dzīvesvietas vai tās īpašuma atrašanās vietas, ievērojot šā likuma 759., 760.pantā un 784.panta otrajā un ceturtajā daļā minētos nosacījumus un kārtību.

(2) Nolēmumā par mantiska rakstura piedziņu konstatētie faktiskie apstākļi un personas vaina ir saistoši Latvijas tiesai.

(3) Ja Eiropas Savienības dalībvalsts likumi neatļauj nolēmumā par mantiska rakstura piedziņu noteiktā naudas soda aizstāšanu un persona naudas sodu labprātīgi nepilda, tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību informē attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti un lūdz atsaukt nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu izpildīšanu.

(4) Ja Eiropas Savienības dalībvalsts īpašas formas apliecinājumā ir norādījusi, ka tās likumi atļauj nolēmumā par mantiska rakstura piedziņu noteiktā naudas soda aizstāšanu, naudas soda aizstāšana notiek šā likuma 645.pantā noteiktajā kārtībā.

(5) Ja persona, attiecībā uz kuru Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemts nolēmums par mantiska rakstura piedziņu, iesniedz pierādījumu par nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu pilnīgu vai daļēju izpildi, tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību vai tieši sazinās ar nolēmumu izsniegušo Eiropas Savienības dalībvalsti, lai saņemtu tās apstiprinājumu.

789.pants. Mantiska rakstura piedziņas izpildīšanas izbeigšana

(1) Mantiska rakstura piedziņas izpildīšanu izbeidz, ja Eiropas Savienības dalībvalstī atcelts notiesājošais nolēmums par mantiska rakstura piedziņu.

(2) Attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts lēmumi par soda samazināšanu, amnestijas vai apžēlošanas akta izdošanu ir saistoši Latvijai.

(3) No Eiropas Savienības dalībvalsts saņemto paziņojumu par šā panta pirmajā un otrajā daļā paredzētajiem juridiskajiem faktiem Tieslietu ministrija nosūta izlemšanai tiesai, kura iepriekš ir lēmusi ar mantiska rakstura piedziņas izpildīšanu saistītos jautājumus.

74.nodaļa. Ārvalstī piemērotas mantas konfiskācijas izpildīšana Latvijā

790.pants. Ārvalstī piemērotas mantas konfiskācijas izvērtēšanas principi

Ārvalsts lūguma par mantas konfiskācijas izpildīšanu Latvijā izvērtēšanai piemēro šā likuma 69.nodaļā minēto kārtību, ja šajā nodaļā nav noteikts citādi.

791.pants. Latvijā izpildāmās mantas konfiskācijas noteikšana

(1) Latvijā izpildāmā mantas konfiskācija nosakāma, ja tā piemērota ārvalstī un ja Latvijā par tādu pašu nodarījumu manta būtu konfiscējama. Ārvalsts nolēmumā paredzētā mantas konfiskācija izpildāma neatkarīgi no tā, kādā procesā ārvalstī tā piemērota.

(2) Ja ārvalsts spriedumā paredzēta mantas konfiskācija, bet Krimināllikums neparedz mantas konfiskāciju kā pamatsodu vai papildsodu, konfiskācija piemērojama tikai tādā apmērā, kādā ārvalsts spriedumā konstatēts, ka konfiscējamā lieta ir noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rīks vai iegūta noziedzīgā ceļā.

(3) Ārvalstī piespriestās mantas konfiskācijas apmēru, ja nolēmums pieņemts par konkrētu naudas summu, aprēķina *euro* saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kāds bija spēkā nolēmuma pasludināšanas dienā.

(4) Ja vienlaikus saņemti vairāki nolēmumi par mantas konfiskāciju attiecībā uz naudas summu un šie nolēmumi izdoti attiecībā uz vienu personu, kurai nav pietiekamu līdzekļu Latvijā, lai varētu izpildīt visus nolēmumus, vai vienlaikus saņemti vairāki nolēmumi par mantas konfiskāciju attiecībā uz konkrētu īpašuma daļu, lēmumu par to, kuru no nolēmumiem izpildīs, pieņem tiesa, ņemot vērā:

1) noziedzīga nodarījuma smagumu;

2) mantai uzlikto arestu;

3) secību, kādā nolēmumi par mantas konfiskāciju saņemti Latvijā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.09.2013., 18.02.2016. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

792.pants. Nosacījumi attiecībā uz mantas konfiskācijas rezultātā iegūto naudas līdzekļu vai mantas sadali ar ārvalstīm

(1) Lūgumu par mantas konfiskācijas rezultātā iegūto naudas līdzekļu vai mantas sadali katrā konkrētā gadījumā izlemj Tieslietu ministrija.

(2) Izskatot lūgumu par mantas konfiskācijas rezultātā iegūto naudas līdzekļu sadali, ņem vērā iegūto naudas līdzekļu apmēru, ar noziedzīgo nodarījumu radīto kaitējumu un cietušo atrašanās vietu.

(3) Ja mantas konfiskācijas rezultātā iegūtie naudas līdzekļi nav lielāki par 10 000 *euro* (pārrēķinot saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kāds bija spēkā nolēmuma pasludināšanas dienā), Tieslietu ministrija pieņem lēmumu par atteikumu pārskaitīt naudas līdzekļus ārvalstij. Ja mantas konfiskācijas rezultātā iegūtie naudas līdzekļi ir lielāki par 10 000 *euro* (pārrēķinot saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kāds bija spēkā nolēmuma pasludināšanas dienā), Tieslietu ministrija, konsultējoties ar ārvalsti, pieņem lēmumu pārskaitīt šai ārvalstij ne vairāk kā pusi no naudas līdzekļiem vai tās lūgumā noteikto summu.

(4) Tieslietu ministrija, konsultējusies ar ārvalsti, var pieņemt lēmumu par citādu naudas līdzekļu sadali, kas nav minēta šā panta trešajā daļā un kas nekaitē Latvijas finansiālajām interesēm. Konsultācijās ņem vērā šā panta otrās daļas nosacījumus.

(5) Pēc ārvalsts lūguma Tieslietu ministrija var pieņemt lēmumu par mantas konfiskācijas rezultātā iegūtās mantas atdošanu šai ārvalstij.

(6) Tieslietu ministrija atsaka lūgumu par mantas konfiskācijas rezultātā iegūto naudas līdzekļu vai mantas sadali, ja lūgums saņemts pēc viena gada no dienas, kad nosūtīts paziņojums par nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildi.

(7) Kārtību, kādā mantas konfiskācijas rezultātā iegūtos naudas līdzekļus vai mantu sadala ar ārvalstīm un kādā naudas līdzekļus pārskaita, kā arī naudas līdzekļu vai mantas sadales kritērijus nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

75.nodaļa. Eiropas Savienības dalībvalstī piemērotas mantas konfiskācijas izpildīšana

793.pants. Eiropas Savienības dalībvalsts nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanas pamats

Eiropas Savienības dalībvalsts nolēmuma par mantas, noziedzīga nodarījuma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskāciju (turpmāk — nolēmums par mantas konfiskāciju) izpildīšanas pamats Latvijā ir:

1) nolēmums par mantas konfiskāciju vai apliecināta tā kopija un īpašas formas apliecinājums;

2) fakts, ka personai, uz kuru attiecas nolēmums par mantas konfiskāciju, Latvijā ir dzīvesvieta (juridiskajai personai — reģistrēta juridiskā adrese) vai pieder īpašums, vai ir citi ienākumi;

3) Latvijas tiesas lēmums par Latvijā izpildāmo mantas konfiskāciju un izpildraksts par šā lēmuma nodošanu izpildei.

794.pants. Nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanas atteikuma iemesli

(1) Nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanu var atteikt, ja:

1) nav atsūtīts īpašas formas apliecinājums vai tas ir nepilnīgs vai neatbilst tā nolēmuma saturam, kuram pievienots;

2) nodarījums, uz kuru attiecas nolēmums, nav ietverts šā likuma 2.pielikumā un nav noziedzīgs pēc Latvijas likuma;

3) izpildot nolēmumu, tiks pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) princips;

4) pastāv šā likuma 8.nodaļā paredzētā kriminālprocesuālā imunitāte;

5) nolēmuma izpildīšana Latvijā nav iespējama;

6) soda izpildīšanai ir iestājies noilgums un nolēmums attiecas uz nodarījumu, kas ir Latvijas jurisdikcijā;

7) Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātā persona nav sasniegusi vecumu, ar kuru iestājas krimināltatbildība;

8) ir pamats uzskatīt, ka sods noteikts personas dzimuma, rases, reliģiskās piederības, etniskās izcelsmes, valstiskās piederības, valodas vai politisko uzskatu dēļ;

9) nolēmuma izpildīšana būtu pretrunā ar Latvijas tiesību sistēmas pamatprincipiem.

(2) Nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanu var atteikt arī tad, ja tas pieņemts Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātās personas prombūtnē (*in absentia*), izņemot gadījumus, kad persona:

1) saņēmusi pavēsti vai citādi tikusi informēta par to, ka nolēmums var tikt pieņemts bez tās klātbūtnes;

2) tikusi informēta par procesu un tiesas sēdē piedalījies tās aizstāvis;

3) saņēmusi nolēmumu par mantas konfiskāciju un informējusi, ka šo nolēmumu neapstrīd vai nav to pārsūdzējusi.

(3) Ja nolēmums par mantas konfiskāciju pieņemts par šā likuma 2.pielikumā minētu nodarījumu, pārbaudi par to, vai šis nodarījums ir noziedzīgs arī pēc Latvijas likuma, neveic.

795.pants. Nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanas atlikšana

(1) Nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanu tiesa var atlikt, ja:

1) kopējā vērtība, kas tiks iegūta nolēmuma izpildīšanas rezultātā, var pārsniegt nolēmumā noteikto summu tādēļ, ka nolēmumu izpilda vienlaikus vairākās Eiropas Savienības dalībvalstīs;

2) tā izpildīšana var kaitēt kriminālprocesam Latvijā;

3) Eiropas Savienības dalībvalstī notiesātā persona Latvijā ir vērsusies tiesā, apstrīdot izpildīšanas kārtību;

4) Latvijā uzsākta mantas konfiskācijas izpildīšana.

(2) Zvērināts tiesu izpildītājs, konstatējis šā panta pirmajā daļā minētos iemeslus, atliek lēmuma par mantas

konfiskāciju izpildīšanu un veic pasākumus konfiskācijas izpildīšanas nodrošināšanai. Zvērināts tiesu izpildītājs par lēmuma izpildīšanas atlikšanu paziņo tiesai un Tieslietu ministrijai.

(3) Tieslietu ministrija informē nolēmuma pieņemšanas dalībvalsti par nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanas atlikšanu.

796.pants. Nolēmuma par mantas konfiskāciju pārbaudes kārtība

Tieslietu ministrija, saņēmusi nolēmumu par mantas konfiskāciju, izskata to šā likuma 754.pantā noteiktajā kārtībā un materiālus nosūta tiesai, par to informējot Eiropas Savienības dalībvalsti.

797.pants. Nolēmuma par mantas konfiskāciju atzīšana un izpildīšana

(1) Nolēmuma par mantas konfiskāciju atzīšanu un izpildīšanu nosaka rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc personas dzīvesvietas (juridiskajai personai — pēc reģistrētās juridiskās adreses) vai īpašuma atrašanās vietas, ievērojot šā likuma 759. un 760.pantā minētos nosacījumus un kārtību.

(2) Rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis izpildrakstu nosūta tiesu izpildītājam. Izpildrakstā norāda, ka lēmums pieņemts, pamatojoties uz Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes lūgumu par mantas konfiskāciju, kā arī šā likuma $634.^{1}$ panta ceturtajā daļā minēto informāciju. Rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis nosūta Tieslietu ministrijai pieņemtā lēmuma kopiju un informāciju par tiesu izpildītāju, kuram lēmums nosūtīts izpildīšanai.

(3) Ja nolēmums par mantas konfiskāciju pieņemts par konkrētu naudas summu, rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis lēmumā norāda konfiscējamo naudas summu *euro*. Ja nepieciešams, summu pārrēķina saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kāds bija spēkā nolēmuma pasludināšanas dienā.

(4) Ja persona, attiecībā uz kuru pieņemts lēmums par nolēmuma par mantas konfiskāciju atzīšanu, iesniedz pierādījumu par nolēmuma par mantas konfiskāciju pilnīgu vai daļēju izpildi, rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis ar Tieslietu ministrijas starpniecību sazinās ar nolēmumu pieņēmušo Eiropas Savienības dalībvalsti, lai saņemtu tās apstiprinājumu. Ja saņemts apstiprinājums par pilnīgu nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildi, rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis atceļ lēmumu par Latvijā izpildāmo mantas konfiskāciju. Ja apstiprinājums ir par daļēju nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildi, rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis groza lēmumu atbilstoši saņemtajam apstiprinājumam.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.09.2013. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

798.pants. Nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanas kārtība

(1) Ja vienlaikus saņemti vairāki nolēmumi par mantas konfiskāciju, kas pieņemti attiecībā uz vienu personu, un attiecīgajai personai nav pietiekamu līdzekļu Latvijā, lai varētu izpildīt visus nolēmumus vai vairākus nolēmumus par mantas konfiskāciju attiecībā uz vienu īpašumu, lēmumu par to, kuru nolēmumu vai kurus nolēmumus par mantas konfiskāciju izpildīs, pieņem tiesa, ņemot vērā:

1) noziedzīga nodarījuma smagumu;

2) mantai uzlikto arestu;

3) datumus, kad pieņemti, un datumus, kad Latvijā saņemti nolēmumi par mantas konfiskāciju.

(2) Attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts lēmumi par soda samazināšanu, amnestijas vai apžēlošanas akta izdošanu ir saistoši Latvijai.

(3) Lēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanu izbeidz, ja Eiropas Savienības dalībvalstī atcelts nolēmums par mantas konfiskāciju.

(4) No Eiropas Savienības dalībvalsts saņemto paziņojumu par šā panta otrajā un trešajā daļā paredzētajiem juridiskajiem faktiem Tieslietu ministrija nosūta tiesai, kas nodeva lēmumu izpildīšanai, un informē zvērinātu tiesu izpildītāju.

799.pants. Sūdzības iesniegšana par nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanu

(1) Persona, pret kuru vai pret kuras mantu vērsts lēmums par Latvijā izpildāmo mantas konfiskāciju, zvērināta tiesu izpildītāja darbības var pārsūdzēt Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Sūdzība par nolēmuma par mantas konfiskāciju pieņemšanas iemesliem iesniedzama nolēmumu pieņēmušās Eiropas Savienības dalībvalsts tiesā.

(3) Ja tiek saņemta sūdzība par nolēmuma par mantas konfiskāciju pieņemšanas iemesliem, pēc informācijas saņemšanas no tiesas Tieslietu ministrija informē par to Eiropas Savienības dalībvalsti.

800.pants. Nosacījumi attiecībā uz mantas konfiskācijas rezultātā iegūto naudas līdzekļu vai mantas sadali ar Eiropas Savienības dalībvalsti

(1) Pēc Eiropas Savienības dalībvalsts lūguma Tieslietu ministrija izlemj jautājumu par mantas konfiskācijas rezultātā iegūto naudas līdzekļu vai mantas sadali ar šo dalībvalsti.

(2) Ja mantas konfiskācijas rezultātā iegūtie naudas līdzekļi nav lielāki par 10 000 *euro* (pārrēķinot saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kāds bija spēkā nolēmuma pasludināšanas dienā), Tieslietu ministrija pieņem lēmumu par atteikumu pārskaitīt naudas līdzekļus Eiropas Savienības dalībvalstij. Ja mantas konfiskācijas rezultātā iegūtie naudas līdzekļi ir lielāki par 10 000 *euro* (pārrēķinot saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kāds bija spēkā nolēmuma pasludināšanas dienā), Tieslietu ministrija pieņem lēmumu pārskaitīt attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij pusi no naudas līdzekļiem.

(3) Tieslietu ministrija, konsultējoties ar attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti, var pieņemt lēmumu par citādu naudas līdzekļu sadali, kas nav minēta šā panta otrajā daļā un kas nekaitē Latvijas finansiālajām interesēm. Konsultācijās ņem vērā ar noziedzīgo nodarījumu radīto kaitējumu un cietušo atrašanās vietu.

(4) Pēc Eiropas Savienības dalībvalsts lūguma Tieslietu ministrija var pieņemt lēmumu par mantas konfiskācijas rezultātā iegūtās mantas atdošanu šai dalībvalstij.

(5) Tieslietu ministrija atsaka Eiropas Savienības dalībvalsts lūgumu par mantas konfiskācijas rezultātā iegūto naudas līdzekļu vai mantas sadali, ja lūgums saņemts pēc viena gada no dienas, kad nosūtīts paziņojums par nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanu.

(6) Kārtību, kādā mantas konfiskācijas rezultātā iegūtos naudas līdzekļus vai mantu sadala ar Eiropas Savienības dalībvalstīm un kādā naudas līdzekļus pārskaita, kā arī naudas līdzekļu vai mantas sadales kritērijus nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

76.nodaļa. Ārvalstī noteiktā tiesību ierobežošanas soda un Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemtā nolēmuma par alternatīvo sankciju izpildīšana Latvijā

801.pants. Latvijā izpildāmās tiesību ierobežošanas noteikšana

(1) Tiesa ārvalsts lūgumu par šajā ārvalstī piespriesta soda atzīšanu un izpildīšanu, kā arī soda noteikšanu izskata šā likuma 759. un 760.pantā minētajā kārtībā.

(2) Latvijā izpildāmi visi ārvalsts noteiktie tiesību ierobežošanas vai atņemšanas sodi, kas atbilst Krimināllikumā noteiktajiem šā papildsoda piespriešanas kritērijiem.

(3) Tiesību ierobežošana nosakāma uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem, ja ārvalsts spriedumā nav noteikts īsāks laiks.

(4) Tiesa, kas nosaka Latvijā izpildāmo sodu, var nepiemērot tiesību ierobežošanu, ja nesaskata tās lietderību savā valstī.

(5) Latvija var noteikt tiesību ierobežošanu, kas pēc sava satura attiecas uz izpildīšanu visās valstīs, arī tad, ja šis sods vienlaikus tiek izpildīts ārvalstī.

802.pants. Nolēmuma par alternatīvo sankciju izpildīšanas pamats

(1) Pamats tāda Eiropas Savienības dalībvalsts tiesas nolēmuma izpildīšanai, kurā noteiktais sods nav saistīts ne ar brīvības atņemšanu, ne ar mantiska rakstura piedziņu vai mantas konfiskāciju, vai tāda tiesas vai kompetentās iestādes nolēmuma izpildīšanai, ar kuru piemērots probācijas pasākums (turpmāk — nolēmums par alternatīvo sankciju), ir:

1) Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes izdotais nolēmums par alternatīvo sankciju vai apliecināta tā kopija un īpašas formas apliecinājums;

2) fakts, ka personai, uz kuru attiecas alternatīvā sankcija, Latvijā ir pastāvīga dzīvesvieta un šī persona atrodas Latvijā;

3) Latvijas tiesas lēmums par Latvijā izpildāmās alternatīvās sankcijas noteikšanu.

(2) Latvijā atzīst un izpilda nolēmumu par alternatīvo sankciju arī tad, ja persona, uz kuru attiecas alternatīvā sankcija, Latvijā pastāvīgi nedzīvo, bet ir norādījusi Latvijā dzīvesvietu, kurā tā būs sasniedzama, ja:

1) personai Latvijā pastāv darba tiesiskās attiecības;

2) personai Latvijā pastāv ģimenes attiecības;

3) persona Latvijā iegūst izglītību.

(3) Probācijas pasākums ir pienākums, kas piemērots personai saistībā ar nosacītu notiesāšanu, soda noteikšanas nosacītu atlikšanu vai nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda.

(4) Soda noteikšanas nosacīta atlikšana ir tiesas spriedums, ar kuru soda noteikšana tiek nosacīti atlikta, piemērojot vienu vai vairākus probācijas pasākumus, vai kurā brīvības atņemšanas soda vietā ir noteikts viens vai vairāki probācijas pasākumi.

803.pants. Nolēmuma par alternatīvo sankciju izpildīšanas atteikuma iemesli

(1) Nolēmuma par alternatīvo sankciju izpildīšanu var atteikt, ja:

1) nav atsūtīts īpašas formas apliecinājums vai tas ir nepilnīgs vai neatbilst nolēmuma saturam;

2) nodarījums, uz kuru attiecas nolēmums par alternatīvo sankciju, nav ietverts šā likuma 2.pielikumā un nav noziedzīgs pēc Latvijas likuma;

3) personai nav pastāvīgas dzīvesvietas Latvijā vai šī persona Latvijā nav sasniedzama;

4) izpildot nolēmumu par alternatīvo sankciju, tiktu pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) princips;

5) nolēmums par alternatīvo sankciju attiecas uz nodarījumu, kas pēc Latvijas likuma nav noziedzīgs;

6) pastāv šā likuma 8.nodaļā paredzētā kriminālprocesuālā imunitāte;

7) nolēmuma izpildīšanai ir iestājies noilgums un nolēmums par alternatīvo sankciju attiecas uz nodarījumu, kas ir Latvijas jurisdikcijā;

8) persona nav sasniegusi vecumu, ar kuru iestājas krimināltiesiskā atbildība;

9) noteiktā alternatīvā sankcija nepārsniedz sešus mēnešus;

10) nolēmumā par alternatīvo sankciju paredzēta medicīniskā ārstēšana, kuras izpildīšana Latvijā nav iespējama.

(2) Nolēmuma par alternatīvo sankciju izpildīšanu atsaka arī tad, ja tas pieņemts personas prombūtnē (*in absentia*),

izņemot gadījumus, kad persona:

1) saņēmusi pavēsti vai citādi tikusi informēta par to, ka nolēmums var tikt pieņemts bez tās klātbūtnes;

2) tikusi informēta par procesu un tiesas sēdē piedalījies tās aizstāvis;

3) saņēmusi nolēmumu par alternatīvo sankciju un informējusi, ka šo nolēmumu neapstrīd vai nav to pārsūdzējusi.

(3) Ja nolēmums par alternatīvo sankciju pieņemts par šā likuma 2.pielikumā minētu nodarījumu, pārbaudi attiecībā uz to, vai šis nodarījums ir noziedzīgs arī pēc Latvijas likuma, neveic.

804.pants. Nolēmuma par alternatīvo sankciju pārbaudes kārtība

(1) Tieslietu ministrija, saņēmusi nolēmumu par alternatīvo sankciju, izskata to šā likuma 754.pantā noteiktajā kārtībā un nekavējoties kopā ar materiāliem nosūta tiesai, par to informējot Eiropas Savienības dalībvalsti.

(2) Ja nav atsūtīts īpašas formas apliecinājums vai tas ir nepilnīgs vai neatbilst nolēmuma saturam, Tieslietu ministrija var atlikt nolēmuma par alternatīvo sankciju nosūtīšanu tiesai, informējot par to attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti.

805.pants. Latvijā izpildāmās alternatīvās sankcijas noteikšana

(1) Rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pieņem lēmumu par nolēmuma par alternatīvo sankciju atzīšanu un izpildīšanu, ievērojot šā likuma 759. un 760.pantā minētos nosacījumus un kārtību.

(2) Nolēmumā par alternatīvo sankciju konstatētie faktiskie apstākļi un personas vaina ir saistoši Latvijas tiesai.

(3) Eiropas Savienības dalībvalstī piemēroto alternatīvo sankciju, kura atbilst Krimināllikumā noteiktajai alternatīvajai sankcijai, nosaka, negrozot soda vai probācijas pasākuma veidu un mēru.

(4) Ja Eiropas Savienības dalībvalstī piemērotā alternatīvā sankcija neatbilst Krimināllikumā noteiktajai alternatīvajai sankcijai, tiesa to nosaka, grozot atbilstoši sodam vai probācijas pasākumam, ko par tādu pašu noziedzīgu nodarījumu paredz Krimināllikums, ievērojot šādus nosacījumus:

1) alternatīvajai sankcijai pēc iespējas jāatbilst nolēmumā par alternatīvo sankciju noteiktajam;

2) alternatīvās sankcijas ilgums un tiesību ierobežojums nedrīkst pārsniegt Krimināllikumā noteikto maksimālo sodu vai probācijas pasākumu par tādu pašu nodarījumu, kā arī nedrīkst būt bargāks vai smagāks par nolēmumā noteikto alternatīvo sankciju;

3) Krimināllikumā noteiktajai soda minimālajai robežai nav nozīmes.

(5) Tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību informē attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti par šā panta ceturtajā daļā pieņemto lēmumu.

806.pants. Lēmums par alternatīvās sankcijas izpildīšanas izbeigšanu

(1) Attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts lēmumi par alternatīvās sankcijas vai soda samazināšanu, amnestijas vai apžēlošanas akta izdošanu ir saistoši Latvijai.

(2) Alternatīvās sankcijas izpildīšanu var izbeigt, ja:

1) personai vairs nav pastāvīgas dzīvesvietas Latvijā vai šī persona Latvijā nav sasniedzama;

2) persona izvairās no alternatīvās sankcijas izpildīšanas un ir pamats uzskatīt, ka tā vairs neatrodas Latvijā;

3) attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī uzsākts jauns kriminālprocess pret personu un šī dalībvalsts lūdz nodot atpakaļ alternatīvās sankcijas izpildīšanu.

(3) Šā panta otrajā daļā minētajos gadījumos tiesa pieņem lēmumu par alternatīvās sankcijas izpildīšanas izbeigšanu un lēmuma kopiju nosūta iestādei, kura izpilda piemēroto alternatīvo sankciju. Tiesa nosūta Tieslietu ministrijai lēmumu par alternatīvās sankcijas izpildīšanas izbeigšanu kopā ar materiāliem nosūtīšanai attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij.

(4) Tieslietu ministrija, saņēmusi no tiesas lēmumu par alternatīvās sankcijas izpildīšanas izbeigšanu, par to paziņo attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij, nosūtot tai lēmumu un materiālus.

807.pants. Latvijā izpildāmā soda noteikšana lēmuma par alternatīvo sankciju neievērošanas gadījumā

(1) Ja persona izvairās izpildīt ar brīvības atņemšanu nesaistīto sodu vai bez attaisnojoša iemesla nepilda tiesas noteiktos probācijas pasākumus, tiesa, pamatojoties uz tās iestādes iesniegumu, kurai uzdots kontrolēt alternatīvās sankcijas izpildīšanu, pieņem lēmumu par nolēmumā par alternatīvo sankciju piemērotā soda izpildīšanu vai aizstāšanu.

(2) Alternatīvās sankcijas izpildīšanas uzraudzības laikā radušos jautājumus izskata šā likuma 61.nodaļā paredzētajā kārtībā.

(3) Šā panta pirmajā daļā noteiktajos gadījumos tiesa lēmumu par soda izpildīšanu nepieņem, ja nolēmums par alternatīvo sankciju saistīts ar soda noteikšanas nosacītu atlikšanu vai nolēmumā par alternatīvo sankciju nav paredzēts brīvības atņemšanas sods, kas jāpiemēro alternatīvās sankcijas neievērošanas gadījumā. Tiesa materiālus nosūta Tieslietu ministrijai pārsūtīšanai attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij turpmākā lēmuma pieņemšanai.

(4) Tieslietu ministrija, saņēmusi no tiesas šā panta trešajā daļā minētos materiālus, par to paziņo attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij un nosūta tai šos materiālus.

Septiņpadsmitā sadaļa.
Latvijā piespriesta soda izpildīšana ārvalstī

(Sadaļa 24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

77.nodaļa. Vispārīgie noteikumi attiecībā uz Latvijā piespriesta soda izpildīšanu ārvalstī

808.pants. Lūguma par soda izpildīšanu iesniegšanas nosacījumi

(1) Lūguma iesniegšana ārvalstij par Latvijā piespriesta soda izpildīšanu ir iespējama, ja tiesas nolēmums ir stājies spēkā un soda izpildīšana ārvalstī veicinātu notiesātās personas resocializāciju.

(2) Latvija var lūgt ārvalstij izpildīt Latvijā piespriestu sodu, ja papildus šā panta pirmajā daļā minētajiem nosacījumiem pastāv viens vai vairāki šādi nosacījumi:

1) ārvalsts ir notiesātā pilsonības valsts vai šajā ārvalstī ir viņa pastāvīgā dzīvesvieta;

2) ārvalstī atrodas notiesātā īpašums vai ir ienākumi;

3) ārvalsts ir notiesātā pilsonības valsts, un tā ir izteikusi gatavību veicināt personas resocializāciju;

4) Latvija nespētu izpildīt sodu, pat lūdzot personas izdošanu.

(3) Pirms lūguma nosūtīšanas Tieslietu ministrija var lūgt ārvalsts viedokli par to, vai nodarījums, par kuru piespriests sods, ir noziedzīgs arī saskaņā ar šīs ārvalsts likumu.

809.pants. Lūguma par soda izpildīšanu nosūtīšanas kārtība

(1) Ja pastāv šā likuma 808.pantā minētie nosacījumi, tiesa, kas kontrolē sprieduma vai lēmuma pilnīgu izpildīšanu, vēršas Tieslietu ministrijā ar rakstveida ierosinājumu lūgt ārvalstij izpildīt sodu.

(2) Ierosinājumā norāda šā likuma 678.pantā minēto informāciju un tam pievieno:

1) apliecinātu spēkā esoša tiesas nolēmuma kopiju;

2) apliecinātu rīkojuma par sprieduma izpildīšanu kopiju vai apliecinātu izpildraksta kopiju;

3) tā likuma panta tekstu, pēc kura persona notiesāta;

4) to likuma pantu tekstu, kuri regulē noilguma termiņa tecējumu.

(3) Tieslietu ministrija izskata ierosinājumu 10 dienu laikā un par rezultātiem informē tiesu, kas vērsusies pie tās ar ierosinājumu. Ja ir pamats lūgt Latvijā piespriestā soda izpildīšanu ārvalstī, Tieslietu ministrija sagatavo lūgumu, nodrošina šā lūguma tulkojumu un nosūta to ārvalstij.

(4) Pēc ārvalsts pieprasījuma Tieslietu ministrija nosūta tai krimināllietu vai apliecinātas šajā krimināllietā esošo dokumentu kopijas.

(5) Ja sods noteikts par vairākiem nodarījumiem vai pēc vairākiem spriedumiem, bet ne visi nodarījumi pieļauj piespriestā soda izpildīšanu ārvalstī, Tieslietu ministrija ierosina tiesai noteikt sodu, kas būtu jāizcieš par nodarījumiem, par kuriem soda izpildīšana ārvalstī ir iespējama. Tiesa sodu nosaka šā likuma trīspadsmitajā sadaļā paredzētajā kārtībā.

810.pants. Sūdzības par Latvijā personas prombūtnē (*in absentia*) piespriesta soda izpildīšanu ārvalstī izskatīšana

(1) Ja notiesātais šā likuma 465.pantā noteiktajā termiņā ir pārsūdzējis nolēmumu, tiesa uzaicinājumu uz tiesu izsniedz ne vēlāk kā 21 dienu pirms sūdzības izskatīšanas dienas.

(2) Tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību informē ārvalsti, ja sūdzība ir atzīta par nepieņemamu vai persona neierodas uz tiesas sēdi.

(3) Ja sūdzība ir pieņemta izskatīšanai, tad tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību atsauc lūgumu par Latvijā piespriesta soda izpildīšanu.

811.pants. Lūguma par soda izpildīšanu iesniegšanas sekas

(1) Pēc tam, kad ārvalstij iesniegts lūgums par soda izpildīšanu, Latvijas iestādes neveic nekādas ar soda izpildīšanu saistītas darbības.

(2) Šā panta pirmajā daļā noteiktie ierobežojumi neattiecas uz gadījumu, kad persona pirms lūguma iesniegšanas izcieš brīvības atņemšanas sodu Latvijā vai tai piemērots drošības līdzeklis — apcietinājums.

(3) Mantas konfiskāciju vai kā papildsodu noteikto tiesību ierobežošanu Latvijā var izpildīt neatkarīgi no lūguma par soda izpildīšanu iesniegšanas ārvalstij.

812.pants. Informācija, ko sniedz Tieslietu ministrija

(1) Ja ir nosūtīts lūgums par soda izpildīšanu ārvalstī un ir saņemta šīs ārvalsts piekrišana, Tieslietu ministrija informē par to iesnieguma iesniedzēju un tiesu, kura kontrolē sprieduma pilnīgu izpildīšanu, notiesāto, kā arī viņa pārstāvi gadījumos, kad šis pārstāvis ir iesniedzis lūgumu.

(2) Pēc ārvalsts informācijas saņemšanas par soda izciešanas beigām Tieslietu ministrija informē par to tiesu un soda izpildīšanas iestādi.

813.pants. Latvijas tiesības soda izpildīšanas laikā ārvalstī

(1) Tiesas nolēmumu, ar kuru noteikts sods, ko izpilda ārvalstī, var pārskatīt tikai Latvijas tiesa.

(2) Ja tiesas nolēmumu atceļ, Tieslietu ministrija par to nekavējoties informē ārvalsti. Šāda informācija anulē agrāk iesniegto lūgumu par soda izpildīšanu.

(3) Ja pārskatīšanas rezultātā tiesas nolēmums grozīts daļā par soda veidu, mēru vai izpildīšanas nosacījumiem, Tieslietu ministrija iesniedz papildinājumu lūgumam par soda izpildīšanu.

(4) Latvijā pieņemtie amnestijas akti attiecas arī uz personām, kurām sods piespriests Latvijā, bet tiek izpildīts ārvalstī, tāpēc Tieslietu ministrija tos nekavējoties nosūta ārvalstīm, kurām iesniegti lūgumi par soda izpildīšanu, bet no kurām nav saņemta informācija par tā izpildīšanas pabeigšanu.

(5) Notiesāto, kuram sods tiek izpildīts ārvalstī, Latvijā var apžēlot likumā paredzētajā kārtībā. Par apžēlošanas akta pieņemšanu Tieslietu ministrija nekavējoties informē ārvalsti.

814.pants. Soda izpildīšanas tiesību atgūšana

(1) Latvija atgūst soda izpildīšanas tiesības, ja:

1) lūgums par soda izpildīšanu atsaukts, pirms ārvalsts paziņojusi par nodomu sodu izpildīt;

2) ārvalsts paziņojusi par lūguma noraidīšanu;

3) ārvalsts nepārprotami nerealizē savas soda izpildīšanas tiesības, kaut gan ir paziņojusi par nodomu to darīt;

4) ārvalsts vilcināšanās rezultātā soda izpildīšana tajā vairs nav iespējama.

(2) Ja lūgums par soda izpildīšanu anulēts sakarā ar tiesas nolēmuma atcelšanu, kriminālprocess Latvijā notiek vispārējā kārtībā.

(3) Neatkarīgi no soda izpildīšanas vietas viss, kas izpildīts Latvijā un ārvalstī, tiek ieskaitīts izciestā soda daļā.

(4) Soda izpildīšana Latvijā nav iespējama, ja ārvalsts paziņojusi par soda izpildīšanas pabeigšanu vai kļuvis zināms, ka persona par to pašu nodarījumu attaisnota, izcietusi sodu, notiesāta bez soda noteikšanas, apžēlota vai amnestēta citā ārvalstī, ar kuru Latvijai ir līgums par spriedumu savstarpēju atzīšanu.

815.pants. Noilgumi

(1) Tieslietu ministrija informē ārvalsti par Krimināllikumā paredzētā noilguma iestāšanos un visiem apstākļiem, kas ietekmē noilguma termiņa tecējumu.

(2) Ārvalsts likumos paredzētais noilguma termiņš nav šķērslis soda izpildīšanai Latvijā pēc izpildīšanas tiesību atgūšanas.

78.nodaļa. Latvijā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšana ārvalstī

816.pants. Pamats Latvijā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanai ārvalstī

(1) Pamats Latvijā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanai ārvalstī ir:

1) Tieslietu ministrijas lūgums izpildīt Latvijā piespriestu brīvības atņemšanas sodu ārvalstī un ārvalsts piekrišana tam;

2) ārvalsts lūgums nodot Latvijā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanu šai ārvalstij un Tieslietu ministrijas piekrišana tam.

(2) Tieslietu ministrija veic šajā nodaļā paredzētās darbības, ja ir saņemts tiesas ierosinājums, notiesātā vai viņa

pārstāvja lūgums, ārvalsts informācija vai lūgums vai arī pēc savas iniciatīvas.

(3) Šīs nodaļas noteikumi piemērojami neatkarīgi no tā, vai Latvijā notiesātā persona atrodas ārvalstī vai Latvijā.

817.pants. Nosacījumi attiecībā uz lūguma par Latvijā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanu ārvalstī nosūtīšanu attiecīgajai ārvalstij

(1) Papildus šā likuma 808.pantā minētajiem nosacījumiem lūguma par Latvijā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanu ārvalstī nosūtīšana ir iespējama, ja šā lūguma vai ierosinājuma saņemšanas brīdī notiesātajam atlikuši vismaz seši mēneši līdz soda izciešanas beigām. Izņēmuma gadījumā lūgumu var iesniegt, ja soda izciešanas laiks ir mazāks.

(2) Tieslietu ministrija var lūgt ārvalstij, lai tā pārņem Latvijā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanai personu, kurai tās psihisko traucējumu vai garīgās atpalicības dēļ ir noteikta ārstēšanās specializētā psihiatriskajā slimnīcā ar apsardzi vai ārstēšanās tai piemērotās brīvības atņemšanas vietās, līdzvērtīgu ārstēšanās pasākumu piemērošanai.

818.pants. Notiesātā piekrišana brīvības atņemšanas soda izpildīšanai ārvalstī

(1) Ja notiesātais izcieš brīvības atņemšanas sodu Latvijā, ārvalstij var lūgt, lai tā izpilda brīvības atņemšanas sodu, ja tam piekrīt notiesātais.

(2) Ja ir saņemts notiesātā pārstāvja vai ārvalsts lūgums par brīvības atņemšanas soda izpildīšanas nodošanu šai ārvalstij un šim lūgumam rakstveidā nav pievienota notiesātā vēlēšanās izciest sodu ārvalstī, Tieslietu ministrija 10 dienu laikā iepazīstina notiesāto ar šo lūgumu, izskaidro viņam nodošanas juridiskās sekas un aicina izteikt savu attieksmi pret saņemto lūgumu. Personas piekrišanu vai atteikšanos noformē rakstveidā, un notiesātais to apliecina ar savu parakstu.

(3) Ja ārvalsts izteikusi tādu vēlēšanos, Tieslietu ministrija nodrošina iespēju ārvalsts pārstāvim, par kuru abas valstis ir vienojušās, pārbaudīt apstākļus, kādos notiesātais devis piekrišanu.

(4) Ja notiesātais izcieš brīvības atņemšanas sodu Latvijā, Latvija un ārvalsts var vienoties par šā notiesātā nodošanu bez viņa piekrišanas, ja ir pamats uzskatīt, ka, ņemot vērā šīs personas vecumu vai fizisko vai garīgo stāvokli, nodošana soda izciešanai ir nepieciešama un ja tai piekrīt notiesātā pārstāvis.

(5) Ar brīvības atņemšanas sodu notiesātā piekrišana nav nepieciešama, ja viņš aizbēdzis no soda izciešanas uz savas pilsonības valsti.

(6) Ar brīvības atņemšanas sodu Latvijā notiesātā piekrišana nav nepieciešama, ja spriedumā kā papildsods noteikta izraidīšana no Latvijas vai ir cits šim notiesātajam saistošs lēmums, kura rezultātā viņam netiek atļauts palikt Latvijā pēc soda izciešanas. Lūgumam pievieno sprieduma vai lēmuma par notiesātā izraidīšanu kopiju un viņa viedokli par nodošanu.

819.pants. Notiesātā informēšana

(1) Brīvības atņemšanas iestādes administrācija 10 dienu laikā pēc tam, kad tā saņēmusi tiesneša rīkojumu par sprieduma izpildīšanu, informē Latvijā notiesāto ārvalstnieku vai personu, kuras pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijā, par šīs personas tiesībām izteikt vēlēšanos izciest sodu savas pilsonības vai pastāvīgās dzīvesvietas valstī. Notiesātajam izskaidro, kādas juridiskās sekas ir personas nodošanai soda izciešanai.

(2) Notiesātais savu lūgumu par Latvijā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanu ārvalstī rakstveidā iesniedz Tieslietu ministrijai, kas nekavējoties rakstveidā informē šo notiesāto par paziņojuma nosūtīšanu ārvalstij un par lūguma izskatīšanas rezultātiem.

(3) Paziņojumā ārvalstij norāda:

1) notiesātā vārdu, uzvārdu, dzimšanas vietu un datumu;

2) notiesātā adresi šajā ārvalstī, ja tāda adrese ir;

3) nodarījumu, par kuru piespriests sods;

4) soda veidu un mēru, kā arī laiku, kad uzsākta soda izciešana.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

820.pants. Lūguma par brīvības atņemšanas soda izpildīšanu ārvalstī pārbaude

(1) Ja persona notiesāta Latvijā ar brīvības atņemšanas sodu un atrodas ārvalstī, lūgumu sagatavo un nosūta saskaņā ar šā likuma 809.pantā noteikto kārtību.

(2) Ja persona izcieš brīvības atņemšanas sodu Latvijā un ir saņemts šīs personas vai ārvalsts lūgums par brīvības atņemšanas soda izpildīšanu attiecīgajā ārvalstī, Tieslietu ministrija 10 dienu laikā vai pēc pieprasītās papildu informācijas saņemšanas pārbauda, vai pastāv šā likuma 817. u n 818.pantā minētie nosacījumi. Ja saņemtajos materiālos nav pietiekamas informācijas, Tieslietu ministrija ārvalstij papildus var pieprasīt:

1) dokumentu vai paziņojumu par to, ka notiesātais ir šīs valsts pilsonis vai šajā valstī ir viņa pastāvīgā dzīvesvieta;

2) tā likuma tekstu, saskaņā ar kuru nodarījums, par ko persona ir notiesāta, uzskatāms par noziedzīgu šajā valstī;

3) informāciju par to, kādu soda noteikšanas procedūru — turpināšanu vai mainīšanu — ārvalsts piemēros.

(3) Tieslietu ministrija šā panta otrajā daļā minētajā gadījumā pēc lūguma pārbaudes pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) iesniegt lūgumu par brīvības atņemšanas soda izpildīšanu ārvalstī;

2) piekrist brīvības atņemšanas soda izpildīšanai ārvalstī;

3) noraidīt lūgumu par brīvības atņemšanas soda izpildīšanu ārvalstī.

(4) Vienlaikus ar šā likuma 819.pantā minēto paziņojumu Tieslietu ministrija ārvalstij var nosūtīt lūgumu pārņemt brīvības atņemšanas soda izpildīšanu šajā ārvalstī, ja sākotnējos materiālos nav konstatēti fakti, kas to nepieļautu. Šādā gadījumā lūgumā norādāms, ka tas ir spēkā, ievērojot nosacījumu, ka šādi fakti nav konstatēti arī attiecīgajā ārvalstī.

(5) Tieslietu ministrija papildus šā likuma 809.pantā minētajiem dokumentiem lūgumam pievieno:

1) informāciju par jau izciesta soda termiņu, pirmstiesas apcietinājuma termiņu, soda samazināšanu vai jebkuru citu apstākli, kas ir svarīgs soda izciešanā;

2) notiesātā piekrišanu soda izciešanai ārvalstī;

3) medicīniska vai sociāla rakstura datus par notiesāto, informāciju par šīs personas ārstēšanu Latvijā un, ja nepieciešams, ieteikumus tās turpmākai ārstēšanai ārvalstī.

821.pants. Notiesātā nodošana un tās juridiskās sekas

(1) Ja Latvija ir piekritusi brīvības atņemšanas soda izpildīšanai ārvalstī vai ārvalsts ir piekritusi tā izpildīšanai, Tieslietu ministrija uzdod Valsts policijai saskaņot ar ārvalsti šīs personas nodošanu un nodot to attiecīgajai ārvalstij.

(2) Ievērojot šā likuma 813.pantu, līdz ar notiesātā pārvietošanu pāri Latvijas Republikas valsts robežai soda izpildīšana Latvijā tiek apturēta. Soda izpildīšanu neatjauno, ja ārvalsts ir paziņojusi, ka soda izciešana pabeigta.

(3) Papildus šā likuma 814.pantā minētajiem nosacījumiem soda izpildīšanu atjauno, ja ārvalsts paziņo, ka:

1) persona izbēgusi no brīvības atņemšanas iestādes;

2) soda izpildīšana nav pabeigta un persona atgriezusies Latvijā.

822.pants. Latvijā notiesātā apcietināšana

(1) Ja notiesātā persona ir aizbēgusi no soda izciešanas Latvijā un pastāv pamatotas aizdomas, ka tā ārvalstī varētu izvairīties no brīvības atņemšanas soda izciešanas, tiesa saskaņā ar šā likuma 808.pantā noteikto var ierosināt Tieslietu ministrijai lūgt ārvalsti, lai tā šo personu apcietina līdz Latvijā piespriestā soda izpildīšanas lūguma iesniegšanai un izlemšanai.

(2) Ja persona ārvalstī apcietināta uz šā panta pirmajā daļā norādītā lūguma pamata, soda izpildīšanas lūgums iesniedzams iespējami īsākā laikā, bet ne vēlāk kā piecpadsmitajā dienā pēc šīs personas apcietināšanas.

(3) Latvijā apcietinātā persona nododama ārvalstij līdzdalībai procesā par izpildāmā soda noteikšanu. Ja ārvalsts tiesa konstatē, ka Latvijā piespriestā soda izpildīšana šajā valstī nav iespējama, Latvija pārņem apcietināto personu un vispārējā kārtībā lemj par tās turēšanu apcietinājumā vai atbrīvošanu.

(4) Ja ārvalsts likums to pieļauj, Latvijā apcietinātā persona soda noteikšanas procesā var piedalīties, izmantojot tehniskos līdzekļus.

(5) Ja Latvijā tiek atcelts spriedums, uz kura pamata ārvalsts izpilda brīvības atņemšanas sodu, un lieta tiek nodota jaunai izskatīšanai, tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību nekavējoties informē par to attiecīgo ārvalsti un var iesniegt tai lūgumu par pagaidu apcietinājuma piemērošanu šajā sadaļā paredzētajos gadījumos.

79.nodaļa. Latvijā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšana Eiropas Savienības dalībvalstī

823.pants. Nosacījumi attiecībā uz lūguma par Latvijā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanu Eiropas Savienības dalībvalstī nosūtīšanu attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Lūguma iesniegšana Eiropas Savienības dalībvalstij par Latvijā piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildīšanu attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī ir iespējama, ja pastāv šā likuma 808.panta pirmās daļas nosacījumi un tam piekrīt notiesātais un Eiropas Savienības dalībvalsts.

(2) Notiesātā piekrišana nav nepieciešama, ja:

1) persona ir Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis un dzīvo šajā Eiropas Savienības dalībvalstī;

2) spriedumā kā papildsods noteikta izraidīšana no Latvijas vai ir cits personai saistošs lēmums, kura rezultātā šai personai netiek atļauts palikt Latvijā pēc soda izciešanas;

3) notiesātais ir aizbēdzis vai atgriezies Eiropas Savienības dalībvalstī sakarā ar to, ka Latvijā pret viņu uzsākts kriminālprocess vai pieņemts notiesājošs spriedums.

(3) Eiropas Savienības dalībvalsts piekrišana nav nepieciešama, ja:

1) notiesātais ir Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis un dzīvo šajā Eiropas Savienības dalībvalstī;

2) notiesātais ir Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis un spriedumā kā papildsods noteikta izraidīšana no Latvijas vai ir cits personai saistošs lēmums, kura rezultātā šai personai netiek atļauts palikt Latvijā pēc soda izciešanas.

(Sk. Pārejas noteikumu 35.punktu)

824.pants. Notiesātā viedoklis

(1) Ja notiesātais izcieš brīvības atņemšanas sodu Latvijā un ir saņemts lūgums izpildīt šo sodu Eiropas Savienības dalībvalstī, bet šim lūgumam nav pievienota notiesātā rakstveidā izteikta vēlēšanās izciest sodu attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī, Tieslietu ministrija šā likuma 818.pantā minētajā kārtībā un termiņā iepazīstina notiesāto ar šo lūgumu, izskaidrojot viņam nodošanas juridiskās sekas. Personas piekrišanu vai atteikšanos noformē rakstveidā, un

notiesātais to apliecina ar savu parakstu.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto viedokli sniedz notiesātā pārstāvis, ņemot vērā šā notiesātā vecumu vai fizisko vai psihisko stāvokli.

825.pants. Kārtība, kādā tiek pārbaudīts Latvijā piespriesta soda izpildīšanas lūgums un nosūtīts Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Tieslietu ministrija uzsāk pārbaudi attiecībā uz iespējamību lūgt Eiropas Savienības dalībvalsti, lai tā izpilda Latvijā piespriestu brīvības atņemšanas sodu, ja ir saņemts tiesas ierosinājums, notiesātā vai viņa pārstāvja lūgums, Eiropas Savienības dalībvalsts informācija, kā arī pēc brīvības atņemšanas iestādes iniciatīvas.

(2) Ja pastāv šā likuma 823.pantā minētie nosacījumi, tiesa, kura kontrolē sprieduma vai lēmuma pilnīgu izpildīšanu, vēršas Tieslietu ministrijā ar rakstveida ierosinājumu lūgt Eiropas Savienības dalībvalsti, lai tā izpilda sodu. Ierosinājumā norāda šā likuma 678. u n 808.pantā minēto informāciju. Tieslietu ministrija izskata ierosinājumu šā likuma 809.pantā paredzētajā kārtībā. Ja pastāv nosacījumi lūgt, lai Latvijā piespriestu sodu izpilda Eiropas Savienības dalībvalstī, Tieslietu ministrija aizpilda īpašas formas apliecinājumu.

(3) Ja ir saņemta brīvības atņemšanas iestādes vai Eiropas Savienības dalībvalsts informācija, notiesātā vai viņa pārstāvja lūgums un Tieslietu ministrija uzskata, ka pastāv šā likuma 823.pantā minētie nosacījumi, tā sagatavo īpašas formas apliecinājumu šā likuma 809.panta trešajā daļā minētajā kārtībā un termiņā.

(4) Ja Tieslietu ministrija uzskata, ka sniegtā informācija nav pietiekama, tā pieprasa papildu informāciju vai dokumentus un nosaka to iesniegšanas laiku. Šā likuma 809.pantā noteikto izlemšanas termiņu skaita no pieprasīto materiālu saņemšanas dienas.

(5) Tieslietu ministrija nodrošina sprieduma un īpašas formas apliecinājuma tulkojumu attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts valsts valodā vai valodā, kuru sprieduma un apliecinājuma saņemšanai šī dalībvalsts norādījusi Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretariātam.

(6) Īpašas formas apliecinājumu Eiropas Savienības dalībvalstij nosūta kopā ar spriedumu un notiesātā viedokli. Par sprieduma un apliecinājuma nosūtīšanu Eiropas Savienības dalībvalstij Tieslietu ministrija paziņo ierosinājuma vai lūguma iesniedzējam. Ja persona izcieš brīvības atņemšanas sodu Latvijā, tai izsniedz īpašas formas dokumentu par notiesātā informēšanu par sprieduma un apliecinājuma nosūtīšanu attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij. Ja persona atrodas Eiropas Savienības dalībvalstī, apliecinājumam pievieno īpašas formas dokumentu par notiesātā informēšanu par sprieduma un apliecinājuma nosūtīšanu šai Eiropas Savienības dalībvalstij.

(7) Pēc tam, kad saņemta informācija no Eiropas Savienības dalībvalsts par tās pieņemto lēmumu saistībā ar šai valstij nosūtīto spriedumu un īpašas formas apliecinājumu, Tieslietu ministrija paziņo par to lūguma iesniedzējam, tiesai, kura kontrolē sprieduma pilnīgu izpildīšanu, notiesātajam, kā arī viņa pārstāvim gadījumos, kad lūgumu ir iesniedzis šis pārstāvis.

826.pants. Nepieciešamās informācijas pieprasījums, lai izlemtu jautājumu par sprieduma un īpašas formas apliecinājuma nosūtīšanu

(1) Ja Tieslietu ministrija uzskata, ka Eiropas Savienības dalībvalstī tiks veicināta notiesātā resocializācija, tā pirms sprieduma un īpašas formas apliecinājuma nosūtīšanas var pieprasīt, lai šī Eiropas Savienības dalībvalsts sniedz viedokli par to, vai soda izpildīšana veicinās notiesātā resocializāciju šajā valstī, kā arī nepieciešamo papildu informāciju. Eiropas Savienības dalībvalsts viedoklis neaptur apliecinājuma nosūtīšanu šai dalībvalstij.

(2) Gadījumos, kas nav minēti šā likuma 823.panta trešajā daļā, Tieslietu ministrija pieprasa Eiropas Savienības dalībvalstij, lai tā informē par lēmumu piekrist vai nepiekrist sprieduma un īpašas formas apliecinājuma nosūtīšanai.

827.pants. Īpašas formas apliecinājuma atsaukšana

Kamēr soda izpildīšana Eiropas Savienības dalībvalstī nav uzsākta, Tieslietu ministrija, sniedzot pamatojumu, var atsaukt īpašas formas apliecinājumu.

828.pants. Notiesātā apcietināšana Eiropas Savienības dalībvalstī

Tieslietu ministrija šā likuma 822.pantā minētajos gadījumos un kārtībā var lūgt, lai Eiropas Savienības dalībvalsts apcietina notiesāto.

829.pants. Notiesātā nodošana

(1) Ja Eiropas Savienības dalībvalsts ir piekritusi soda izpildīšanai, Tieslietu ministrija uzdod Valsts policijai, vienojoties ar attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti, ne vēlāk kā 30 dienu laikā no dienas, kad šī dalībvalsts pieņēmusi galīgo lēmumu par sprieduma atzīšanu un soda izpildīšanu, nodot personu tai.

(2) Ja pastāv neparedzēti apstākļi, kas kavē vai nepieļauj personas nodošanu, Valsts policija sazinās ar Eiropas Savienības dalībvalsti. Notiesātā nodošana notiek, kad vairs nepastāv neparedzētie apstākļi, bet ne vēlāk kā 10 dienu laikā no dienas, kad panākta jauna vienošanās.

830.pants. Latvijas tiesības soda izpildīšanas laikā Eiropas Savienības dalībvalstī

Latvijas tiesības soda izpildīšanas laikā Eiropas Savienības dalībvalstī nosaka šā likuma 813.pants.

831.pants. Notiesātā nodošanas juridiskās sekas

Līdz ar notiesātā pārvietošanu pāri Latvijas Republikas valsts robežai soda izciešana Latvijā tiek apturēta. Soda izpildīšanu nedrīkst atjaunot, ja Eiropas Savienības dalībvalsts ir paziņojusi, ka soda izciešana pabeigta. Soda izpildīšanu atjauno, ja attiecīgā ārvalsts paziņo, ka persona izbēgusi no brīvības atņemšanas iestādes.

80.nodaļa. Latvijā piemērotas mantas konfiskācijas izpildīšana ārvalstī

832.pants. Nolēmuma par mantas konfiskāciju nosūtīšana izpildīšanai ārvalstī

(1) Ievērojot šā likuma 77.nodaļā minētos nosacījumus un kārtību, Tieslietu ministrija var lūgt, lai tiek izpildīta Latvijā piemērotā mantas konfiskācija, kas ir noteikta kā pamatsods vai papildsods, vai manta ir konfiscējama uz cita likumā paredzēta pamata (turpmāk — nolēmums par mantas konfiskāciju).

(2) Latvijā pieņemto nolēmumu par mantas konfiskāciju vienlaikus var nosūtīt vairākām ārvalstīm, ja īpašumi atrodas dažādās ārvalstīs vai konfiskācija ir saistīta ar darbībām vairākās ārvalstīs. Nosūtot vairākus nolēmumus par mantas konfiskāciju, Tieslietu ministrija informē par to visas ārvalstis, kuras ir iesaistītas nolēmuma izpildīšanā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.01.2015. likumu, kas stājas spēkā 25.02.2015.)

833.pants. Mantas konfiskācijas izpildīšanas sekas

(1) Saņēmusi informāciju no ārvalsts par Latvijas nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanu, Tieslietu ministrija var lūgt, lai šī ārvalsts lemj par mantas konfiskācijas rezultātā iegūto naudas līdzekļu vai mantas sadali.

(2) Ievērojot noziedzīgā nodarījuma rezultātā radīto kaitējumu, cietušo skaitu un kriminālprocesa izmaksas Latvijā, Tieslietu ministrija var lūgt, lai mantas konfiskācijas rezultātā iegūtos naudas līdzekļus atdod daļēji vai pilnā apmērā.

(3) Saņēmusi informāciju no ārvalsts par mantu, kura tika konfiscēta kā vēsturiska, mākslinieciska vai zinātniska vērtība vai kuras realizācija nebija vēlama, Tieslietu ministrija vienojas ar šo ārvalsti par šādas mantas pārņemšanu.

81.nodaļa. Latvijā pieņemtā nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu, nolēmuma par mantas konfiskāciju un nolēmuma par alternatīvo sankciju izpildīšana Eiropas Savienības dalībvalstī

834.pants. Nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu nosūtīšana izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Ja nav iespējams izpildīt Latvijā pieņemto nolēmumu par mantiska rakstura piedziņu, jo notiesātā dzīvesvieta (juridiskajai personai — reģistrētā juridiskā adrese), tam piederošais īpašums vai tā ienākumi ir citā Eiropas Savienības dalībvalstī, tiesa vai prokurors nolēmumu par mantiska rakstura piedziņu kopā ar īpašas formas apliecinājumu nosūta Tieslietu ministrijai.

(2) Tieslietu ministrija nodrošina īpašas formas apliecinājuma tulkojumu, sagatavo informāciju par Krimināllikumā noteikto noilguma termiņa tecējumu un nosūta minētos dokumentus attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij.

(3) Tieslietu ministrija visus materiālus vienlaikus nosūta tikai vienai Eiropas Savienības dalībvalstij.

835.pants. Nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu nosūtīšanas izpildīšanai sekas

Pēc tam, kad Latvijā pieņemtais nolēmums par mantiska rakstura piedziņu nosūtīts izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij un attiecīgā dalībvalsts pieņēmusi lēmumu par tā pieņemšanu izpildīšanai, Latvijas iestādes neveic nekādas ar mantiska rakstura piedziņas izpildīšanu saistītas darbības.

836.pants. Nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu izpildīšanas tiesību atgūšana

Latvija atgūst nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu izpildīšanas tiesības, ja:

1) tā atsauc nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu izpildīšanu Eiropas Savienības dalībvalstī;

2) dalībvalsts informē par pilnīgu vai daļēju nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu neizpildīšanu.

837.pants. Nolēmuma par mantas konfiskāciju nosūtīšana izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Ja nav iespējams izpildīt Latvijā pieņemto nolēmumu par mantas konfiskāciju, jo notiesātā dzīvesvieta (juridiskajai personai — reģistrētā juridiskā adrese), tam piederošais īpašums vai tā ienākumi ir citā Eiropas Savienības dalībvalstī, tiesa nolēmumu par mantas konfiskāciju kopā ar īpašas formas apliecinājumu nosūta Tieslietu ministrijai.

(2) Tieslietu ministrija nodrošina īpašas formas apliecinājuma tulkojumu attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts valsts valodā vai valodā, kuru apliecinājuma saņemšanai šī dalībvalsts norādījusi Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretariātam, kā arī sagatavo informāciju par Krimināllikumā noteikto noilguma termiņa tecējumu un nosūta minētos dokumentus attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij.

(3) Latvijā pieņemto nolēmumu par mantas konfiskāciju vienlaikus var nosūtīt vairākām Eiropas Savienības dalībvalstīm, ja īpašumi atrodas dažādās tās dalībvalstīs vai konfiskācija ir saistīta ar darbībām vairākās dalībvalstīs.

(4) Ja mantai, uz kuru attiecas nolēmums par mantas konfiskāciju, ir vēsturiska, mākslinieciska vai zinātniska vērtība vai kuras realizācija nav vēlama, īpašas formas apliecinājumā izdara attiecīgu norādi.

838.pants. Nolēmuma par mantas konfiskāciju nosūtīšanas sekas

Latvijā pieņemtā nolēmuma par mantas konfiskāciju nosūtīšana vienlaikus vairākām Eiropas Savienības dalībvalstīm neierobežo Latviju šā nolēmuma izpildīšanā.

839.pants. Latvijā pieņemtā nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildīšanas izbeigšana

(1) Ja tiesa atceļ Latvijā pieņemto nolēmumu par mantas konfiskāciju, tā informē Tieslietu ministriju, kas nekavējoties informē attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti par Latvijā pieņemtā tiesas nolēmuma par mantas konfiskāciju atcelšanu.

(2) Tieslietu ministrija nekavējoties informē attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti par Latvijā pieņemtajiem amnestijas un apžēlošanas aktiem.

840.pants. Lūgums attiecībā uz mantas konfiskācijas rezultātā iegūto naudas līdzekļu vai mantas sadali

(1) Saņēmusi informāciju no Eiropas Savienības dalībvalsts par nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildi, Tieslietu ministrija 30 dienu laikā lūdz šo dalībvalsti lemt par mantas konfiskācijas rezultātā iegūto naudas līdzekļu vai mantas sadali.

(2) Saņēmusi Eiropas Savienības dalībvalsts informāciju par nolēmuma par mantas konfiskāciju izpildi, ja mantas konfiskācijas rezultātā iegūtie naudas līdzekļi ir lielāki par 10 000 *euro* (pārrēķinot saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kāds bija spēkā informācijas saņemšanas dienā), Tieslietu ministrija lūdz šo dalībvalsti pusi no naudas līdzekļiem pārskaitīt Latvijas valsts budžeta kontā.

(3) Ievērojot noziedzīgā nodarījuma rezultātā radīto kaitējumu, cietušo skaitu un kriminālprocesa izmaksas Latvijā, Tieslietu ministrija var lūgt, lai attiecīgā Eiropas Savienības dalībvalsts atdod vairāk nekā pusi no mantas konfiskācijas rezultātā iegūtajiem naudas līdzekļiem.

(4) Saņēmusi informāciju no Eiropas Savienības dalībvalsts par mantu, kura tika konfiscēta kā vēsturiska, mākslinieciska vai zinātniska vērtība vai kuras realizācija nebija vēlama, Tieslietu ministrija vienojas ar šo dalībvalsti par šādas mantas pārņemšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

841.pants. Latvijā pieņemtā nolēmuma par alternatīvo sankciju nosūtīšana izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij, kurā atrodas notiesātā pastāvīgā dzīvesvieta

(1) Ja nav iespējams izpildīt Latvijā pieņemto tiesas nolēmumu par alternatīvo sankciju, jo notiesātais ir atgriezies vai iesniedzis iesniegumu, ka vēlas atgriezties pastāvīgajā dzīvesvietā citā Eiropas Savienības dalībvalstī, tiesa, kura taisījusi spriedumu pirmajā instancē, nolēmumu kopā ar īpašas formas apliecinājumu nosūta Tieslietu ministrijai.

(2) Jautājumu par nolēmuma par alternatīvo sankciju, kuras izpildīšana jāuzsāk pēc tam, kad izciests ar brīvības atņemšanu saistītais sods, nosūtīšanu Eiropas Savienības dalībvalstij ar brīvības atņemšanu saistīta soda izciešanas laikā pēc brīvības atņemšanas iestādes iesnieguma izskata šā likuma 651.pantā noteiktajā kārtībā. Nolēmumu kopā ar īpašas formas apliecinājumu tiesa nosūta Tieslietu ministrijai.

(3) Jautājumu par nolēmuma par alternatīvo sankciju nosūtīšanu Eiropas Savienības dalībvalstij šīs sankcijas izpildīšanas laikā pēc tās iestādes iesnieguma, kurai uzdots kontrolēt alternatīvās sankcijas izpildīšanu, izskata šā likuma 651.pantā noteiktajā kārtībā. Nolēmumu kopā ar īpašas formas apliecinājumu tiesa nosūta Tieslietu ministrijai.

(4) Šā panta trešajā daļā minētajā gadījumā Latvijā pieņemto nolēmumu par alternatīvo sankciju var nosūtīt izpildīšanai attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij, ja neizciestā soda vai piemērotā probācijas pasākuma atlikušais neizpildītais termiņš pārsniedz sešus mēnešus.

(5) Tieslietu ministrija, saņēmusi no tiesas šā panta pirmajā, otrajā vai trešajā daļā minēto nolēmumu kopā ar īpašas formas apliecinājumu, nodrošina apliecinājuma tulkojumu, sagatavo informāciju par Krimināllikumā noteikto notiesājoša sprieduma izpildīšanas noilgumu un nosūta šos dokumentus attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij. Tieslietu ministrija visus materiālus vienlaikus nosūta tikai vienai Eiropas Savienības dalībvalstij.

842.pants. Latvijā pieņemtā nolēmuma par alternatīvo sankciju nosūtīšana izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij, kas nav notiesātā pastāvīgā dzīvesvieta

(1) Notiesātajam ir tiesības iesniegt iesniegumu par Latvijā pieņemtā nolēmuma par alternatīvo sankciju nosūtīšanu izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij, kas nav šīs personas pastāvīgā dzīvesvieta, ja neizciestā soda vai piemērotā probācijas pasākuma atlikušais neizpildītais termiņš nav mazāks par sešiem mēnešiem.

(2) Notiesātais šā panta pirmajā daļā noteikto iesniegumu līdz Latvijā pieņemtā nolēmuma par alternatīvo sankciju izpildīšanas uzsākšanai iesniedz tiesā, kura taisījusi spriedumu pirmajā instancē, bet nolēmuma izpildes laikā — pirmās instances tiesā, kura kontrolē sprieduma vai lēmuma izpildi. Iesnieguma iesniegšana tiesā neaptur alternatīvās sankcijas izpildi Latvijā.

(3) Pirmās instances tiesas tiesnesis, saņēmis notiesātā iesniegumu, ar Tieslietu ministrijas starpniecību noskaidro attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts noteiktos kritērijus alternatīvās sankcijas izpildīšanai.

(4) Ievērojot šā panta trešās daļas nosacījumus, jautājumu par alternatīvās sankcijas nosūtīšanu izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij izlemj pirmās instances tiesas tiesnesis šā likuma 651.pantā noteiktajā kārtībā. Tiesnesis, ievērojot šā likuma 841.panta pirmajā un ceturtajā daļā noteikto, nolēmumu kopā ar īpašas formas

apliecinājumu nosūta Tieslietu ministrijai.

(5) Tieslietu ministrija, saņēmusi no tiesas nolēmumu kopā ar īpašas formas apliecinājumu, nodrošina apliecinājuma tulkojumu, sagatavo informāciju par Krimināllikumā noteikto notiesājoša sprieduma izpildīšanas noilgumu un nosūta šos dokumentus attiecīgajai Eiropas Savienības dalībvalstij šā likuma 841.pantā noteiktajā kārtībā.

843.pants. Latvijā pieņemtā nolēmuma par alternatīvo sankciju nosūtīšanas izpildīšanai sekas

Pēc Latvijā pieņemtā nolēmuma par alternatīvo sankciju nosūtīšanas izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij un attiecīgās dalībvalsts lēmuma par tā pieņemšanu izpildīšanai Latvijas iestādes neveic ar alternatīvās sankcijas izpildīšanu un uzraudzību saistītas darbības.

844.pants. Latvijā pieņemtā nolēmuma par alternatīvo sankciju izpildīšanas tiesību atgūšana

(1) Latvija atgūst nolēmuma par alternatīvo sankciju izpildīšanas tiesības, ja:

1) tā atsauc nolēmumu un tam pievienoto īpašas formas apliecinājumu par alternatīvās sankcijas izpildīšanu Eiropas Savienības dalībvalstī;

2) attiecīgā Eiropas Savienības dalībvalsts ir nodevusi atpakaļ Latvijai alternatīvās sankcijas izpildīšanu lēmuma turpmākai pieņemšanai;

3) attiecīgā Eiropas Savienības dalībvalsts ir nodevusi atpakaļ Latvijai alternatīvās sankcijas izpildīšanu, jo notiesātajam vairs nav pastāvīgas dzīvesvietas šajā Eiropas Savienības dalībvalstī;

4) attiecīgā Eiropas Savienības dalībvalsts ir nodevusi atpakaļ Latvijai alternatīvās sankcijas izpildīšanu, jo notiesātais izvairās no alternatīvās sankcijas izpildīšanas un neatrodas šajā Eiropas Savienības dalībvalstī.

(2) Ja Latvijā pret notiesāto tiek uzsākts jauns kriminālprocess pēc tam, kad nolēmums par alternatīvo sankciju nosūtīts izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij, tiesa, kura nosūtīja nolēmumu, var lūgt šo Eiropas Savienības dalībvalsti nodot atpakaļ alternatīvās sankcijas uzraudzību.

Astoņpadsmitā sadaļa
Palīdzība procesuālo darbību veikšanā

82.nodaļa. Palīdzība ārvalstij procesuālo darbību veikšanā

(Nodaļas numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

845.pants. Pamats palīdzībai ārvalstij procesuālās darbības veikšanā

Procesuālās palīdzības pamats ir:

1) ārvalsts lūgums par palīdzības sniegšanu procesuālās darbības veikšanā (turpmāk šajā nodaļā arī — ārvalsts lūgums);

2) Latvijas kompetentās iestādes lēmums par procesuālās darbības veikšanas pieļaujamību.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

846.pants. Kompetentās iestādes ārvalsts lūguma izskatīšanā

(1) Pirmstiesas procesā ārvalsts lūgumu izskata un izlemj Ģenerālprokuratūra, bet līdz kriminālvajāšanas uzsākšanai — arī Valsts policija.

(2) Pēc lietas nodošanas tiesai ārvalsts lūgumu izskata un izlemj Tieslietu ministrija.

(3) Ja valstis vai to kompetentās iestādes ir vienojušās par tiešo sazināšanos, lūgumus izskata un izlemj attiecīgās iestādes.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 14.01.2010. likumu; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

847.pants. Ārvalsts lūguma izpildes procesuālā kārtība

(1) Ārvalsts lūgumu par palīdzības sniegšanu procesuālās darbības veikšanā izpilda šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Lūgumu var izpildīt citā kārtībā, ja to lūdz ārvalsts un ja tā nav pretrunā ar Latvijas kriminālprocesa pamatprincipiem.

(3) Pēc ārvalsts lūguma kompetentā iestāde var atļaut ārvalsts pārstāvim piedalīties procesuālās darbības veikšanā vai personiski to veikt lūguma izpildes iestādes pārstāvja klātbūtnē.

(4) Lūgumu par palīdzības sniegšanu procesuālās darbības veikšanā procesā pret juridisko personu, ja lūgums iesniegts par nodarījumu, kas ārvalstī ir krimināli sodāms, izpilda neatkarīgi no tā, kādā procesā ārvalstī tas tiek lūgts.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

848.pants. Ārvalsts lūguma izlemšana

(1) Ārvalsts lūgumu par palīdzības sniegšanu procesuālās darbības veikšanā izlemj nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc tā saņemšanas. Ja lūguma izlemšanai nepieciešama papildu informācija, to pieprasa no lūguma iesniedzējas valsts.

(2) Izskatot ārvalsts lūgumu, kompetentā iestāde pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par lūguma izpildes iespējamību, nosakot lūguma izpildes iestādi, termiņus un citus nosacījumus;

2) par atteikšanos izpildīt lūgumu vai tā daļu, motivējot atteikumu.

(2^1) Lēmumu par ārvalsts tiesiskās palīdzības lūguma izpildes iespējamību var pieņemt arī rezolūcijas veidā.

(3) Pieņemto lēmumu kompetentā iestāde nekavējoties paziņo lūguma iesniedzējai valstij, ja ir atteikta lūguma vai kādas tā daļas izpilde vai ja ārvalsts to lūgusi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

849.pants. Ārvalsts lūguma izpilde

(1) Ārvalsts lūgumu izpilda izmeklēšanas iestāde, prokuratūra vai tiesa kompetentās iestādes uzdevumā.

(2) Ārvalsts lūguma izpildes iestāde pēc kompetentās iestādes norādījuma savlaicīgi informē ārvalsti par procesuālās darbības veikšanas vietu un laiku. Lūguma izpildes rezultātā iegūtos materiālus kompetentā iestāde nosūta ārvalstij.

(3) Ja procesuālā darbība nav veikta vai veikta daļēji, ārvalstij paziņo lūguma neizpildes iemeslus.

(4) Ja, izpildot ārvalsts lūgumu, tiek iegūti fakti, kuru tālākai pārbaudei ir nepieciešams veikt citas neatliekamas procesuālās darbības, lūguma izpildītājs šajā likumā noteiktajā kārtībā ir tiesīgs veikt šīs darbības, par to paziņojot lūguma iniciatoram.

(5) Ārvalsts lūguma izpildītājs, konstatējot lūguma izpildes laikā priekšmetus un dokumentus, kuru apgrozība ir aizliegta ar likumu un kuru izņemšana nav atrunāta lūgumā, tos izņem, par to rakstot atsevišķu protokolu.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

850.pants. Ārvalsts lūguma izpildes atteikuma iemesli

Ārvalsts lūguma izpildi var atteikt, ja:

1) lūgums saistīts ar politisku nodarījumu, izņemot gadījumu, kad lūgums attiecas uz terorismu vai terorisma finansēšanu;

2) lūguma izpilde var kaitēt Latvijas valsts suverenitātei, drošībai, sabiedriskajai kārtībai vai citām būtiskām interesēm;

3) nav iesniegta pietiekama informācija un papildu informāciju iegūt nav iespējams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.01.2010. likumu; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

851.pants. Procesuālās darbības veikšana, izmantojot tehniskos līdzekļus

(1) Pēc ārvalsts lūguma vai pēc lūguma izpildes iestādes priekšlikuma ar ārvalsts piekrišanu procesuālo darbību var veikt, izmantojot tehniskos līdzekļus. Personu, kurai ir tiesības uz aizstāvību, var nopratināt, izmantojot tehniskos līdzekļus, ja persona tam piekrīt.

(2) Procesuālo darbību, izmantojot tehniskos līdzekļus, veic lūguma iesniedzējas valsts procesuālajā kārtībā tās kompetenta amatpersona. Ja nepieciešams, šādas procesuālās darbības veikšanā Latvijā vai ārvalstī piedalās tulks.

(3) Lūguma izpildes iestādes pārstāvis apliecina iesaistīto personu identitāti un nodrošina procesuālās darbības norisi Latvijā un tās atbilstību Latvijas kriminālprocesa pamatprincipiem.

(4) Ja, procesuālo darbību veicot, tiek pārkāpti Latvijas kriminālprocesa pamatprincipi, lūguma izpildes iestādes pārstāvis nekavējoties veic pasākumus, lai šī darbība turpinātos saskaņā ar minētajiem principiem.

(5) Personai, kura uzaicināta sniegt liecības, ir tiesības nesniegt liecību arī tad, ja tas izriet no lūguma iesniedzējas valsts likumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

852.pants. Piespiedu līdzekļu piemērošana

Latvija var atteikt piespiedu līdzekļa piemērošanu par nodarījumu, kas Latvijā nav kriminālī sodāms, ja:

1) ar lūguma iesniedzēju valsti tai nav līguma par savstarpēju tiesisko palīdzību krimināllietās;

2) šāds līgums ir, bet ārvalsts tajā apņēmusies piemērot piespiedu līdzekļus tikai par savā valstī kriminālī sodāmiem nodarījumiem.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

853.pants. Speciālo izmeklēšanas darbību veikšana

Speciālo izmeklēšanas darbību pēc ārvalsts lūguma veic tikai tad, ja tā būtu pieļaujama Latvijā notiekošā kriminālprocesā par tādu pašu nodarījumu.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

854.pants. Personas pagaidu nodošana

(1) Pēc ārvalsts lūguma personu, kura Latvijā aizturēta, atrodas apcietinājumā vai izcieš ar brīvības atņemšanu saistītu sodu, uz noteiktu laiku var nodot ārvalstij liecību sniegšanai vai konfrontēšanai ar nosacījumu, ka šī persona nekavējoties pēc procesuālās darbības pabeigšanas, bet ne vēlāk par nodošanas termiņa pēdējo dienu tiks nodota atpakaļ Latvijai.

(2) Nodošanu var atteikt, ja:

1) aizturētā, apcietinātā vai notiesātā persona tam nepiekrīt;

2) šīs personas klātbūtne ir nepieciešama kriminālprocesā, kas notiek Latvijā;

3) personas pārvietošana pagarina apcietinājuma termiņu vai liedz iespēju kriminālprocesu Latvijā pabeigt saprātīgos termiņos;

4) ir citi būtiski iemesli.

(3) Termiņu, ko persona pēc ārvalsts lūguma pavadījusi apcietinājumā ārvalstī, ieskaita drošības līdzekļa un izciestā soda termiņā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

855.pants. Personas pagaidu pieņemšana

(1) Ja ārvalsts lūdz, lai persona, kura atrodas apcietinājumā vai izcieš ar brīvības atņemšanu saistītu sodu šajā ārvalstī, procesuālās darbības laikā atrastos Latvijā, kompetentā iestāde var atļaut šo personu pieņemt uz procesuālās darbības veikšanas laiku.

(2) Personu, kura Latvijā nogādāta pēc ārvalsts lūguma, tur apcietinājumā uz šā likuma 702.panta pirmās daļas 1.punktā minētā dokumenta pamata. Pēc lūguma izpildes tā nekavējoties nododama atpakaļ ārvalstij, bet ne vēlāk par nodošanas termiņa pēdējo dienu.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

856.pants. Personas pagaidu nodošanas vai pieņemšanas izpilde

Kompetentā iestāde uzdod Valsts policijai saskaņot ar ārvalsti un veikt personas nodošanu vai pieņemšanu uz laiku.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 18.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

857.pants. Personas imunitāte

(1) Pret personu, kura Latvijā ieradusies ar Latvijas piekrišanu ārvalsts lūguma izpildei, nedrīkst uzsākt vai turpināt kriminālprocesu par nodarījumu, kas izdarīts pirms šīs ierašanās.

(2) Šā panta pirmajā daļā noteiktā imunitāte personai izbeidzas pēc 15 dienām no brīža, kad tā varēja atstāt Latvijas teritoriju, kā arī gadījumā, kad persona Latvijas teritoriju atstājusi un tajā brīvprātīgi atgriezusies.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

858.pants. Priekšmeta nodošana ārvalstij

Pēc ārvalsts lūguma tai var nodot priekšmetu, kas ir nepieciešams kā lietiskais pierādījums. Ja nepieciešams, Latvijas kompetentā iestāde pieprasa garantijas tam, ka priekšmets tiks atdots.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

859.pants. Ārvalsts procesuālo dokumentu izsniegšanas kārtība

Pēc ārvalsts lūguma kompetentā iestāde organizē ārvalsts procesuālo dokumentu izsniegšanu Latvijā esošai personai. Par to izsniegšanu raksta protokolu atbilstoši šā likuma 326.panta prasībām.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

860.pants. Eiropas Savienības dalībvalsts procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpilde Latvijā

(1) Eiropas Savienības dalībvalsts pieprasīta aresta uzlikšana mantai vai kratīšana Latvijā notiek, pamatojoties uz Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes izdotu procesuālo nolēmumu par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu, kuram pievienots apliecinājums.

(2) Ģenerālprokuratūra, saņemot izpildei procesuālo nolēmumu par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu, ja iespējams, nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā no tā saņemšanas:

1) izvērtē procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpildes iespējamību. Ja nolēmuma izpilde ir iespējama, nosaka šā nolēmuma izpildes iestādi un veic nepieciešamās darbības tā izpildei;

2) paziņo attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei par procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu pieņemšanu izpildei vai par atteikšanos to pildīt, motivējot atteikumu.

(3) Procesuālo nolēmumu par mantas nodrošināšanu konfiskācijai Latvijā izpilda, ievērojot šā likuma 28.nodaļā noteikto kārtību, bet procesuālo nolēmumu par pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu Latvijā — ievērojot šā likuma 10.nodaļā noteikto kārtību. Aresta uzlikšanai mantai vai kratīšanai nav nepieciešama Latvijas izmeklēšanas tiesneša piekrišana.

(4) Eiropas Savienības dalībvalsts norādītos procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpildes nosacījumus ievēro tiktāl, ciktāl tie nav pretrunā ar šā likuma pamatprincipiem.

(5) Ja, izpildot procesuālo nolēmumu par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu, ir nepieciešams veikt šajā nolēmumā papildus norādītās procesuālās darbības, tās veic šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(6) Ja procesuālais nolēmums par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izdots par šā likuma 2.pielikumā minētu nodarījumu un ja par tā izdarīšanu nolēmuma izdevējvalstī ir paredzēts brīvības atņemšanas sods, kura maksimālā robeža nav mazāka par trim gadiem, pārbaudi par to, vai šis nodarījums ir noziedzīgs arī pēc Latvijas likuma, neveic.

(22.11.2007. likuma redakcijā; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

861.pants. Eiropas Savienības dalībvalsts procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpildes atteikuma iemesli

(1) Procesuālo nolēmumu par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu atsaka izpildīt, ja:

1) apliecinājums nav atsūtīts, ir nepilnīgs vai nav saistīts ar procesuālo nolēmumu par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu, kuram tas pievienots;

2) pastāv šā likuma 8.nodaļā paredzētā kriminālprocesuālā imunitāte;

3) izpildot procesuālo nolēmumu par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu, tiks pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) princips;

4) nodarījums, uz kuru attiecas procesuālais nolēmums par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu, nav ietverts šā likuma 2.pielikumā un nav noziedzīgs pēc Latvijas likuma, izņemot gadījumus, kad procesuālais nolēmums par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu attiecas uz izvairīšanos no tādu nodokļu un nodevu samaksas, kādi Latvijas normatīvajos aktos nav paredzēti vai arī ir paredzēti, bet to regulējums, kas noteikts Latvijas normatīvajos aktos, atšķiras no nolēmuma izdevējvalsts normatīvajos aktos noteiktā regulējuma.

(2) Ģenerālprokuratūra šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajā gadījumā var:

1) noteikt termiņu apliecinājuma iesniegšanai vai precizēšanai;

2) izņēmuma gadījumos pieņemt izskatīšanai līdzvērtīgu dokumentu, ja tas satur informāciju, kurai jābūt norādītai apliecinājumā;

3) atbrīvot nolēmuma izdevējvalsts kompetento iestādi no pienākuma iesniegt vai precizēt apliecinājumu, ja uzskata, ka sniegtā informācija ir pietiekama.

(3) Ģenerālprokuratūra nekavējoties paziņo nolēmuma izdevējvalsts kompetentajai iestādei, ka procesuālo

nolēmumu par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu nav iespējams izpildīt, jo dokumenti, priekšmeti vai manta nav atrodami apliecinājumā norādītajā vietā vai to atrašanās vieta nav pietiekami precīzi norādīta un to nav iespējams noskaidrot arī pēc rakstveida sazināšanās ar nolēmuma izdevējvalsts kompetento iestādi.

(22.11.2007. likuma redakcijā; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

862.pants. Eiropas Savienības dalībvalsts procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpildes atlikšanas iemesli

(1) Procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpildi var atlikt, ja:

1) tā izpilde var kaitēt Latvijā uzsāktam kriminālprocesam;

2) nolēmumā norādītajai mantai uzlikts arests vai norādītie priekšmeti vai dokumenti izņemti citā kriminālprocesā, kurā pieņemts procesuālais nolēmums par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu, — līdz brīdim, kad lēmums tiek atcelts vai spēkā stājas galīgais nolēmums kriminālprocesā;

3) mantai, kas norādīta nolēmumā par aresta uzlikšanu mantai, ir uzlikts apgrūtinājums citā procesuālā kārtībā, — līdz apgrūtinājuma atcelšanai vai līdz brīdim, kad spēkā stājas galīgais nolēmums.

(2) Par procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpildes atlikšanu un tās iemesliem nekavējoties paziņo nolēmuma izdevējvalsts kompetentajai iestādei, ja iespējams, norādot laiku, līdz kuram izpilde atlikta.

(3) Procesuālo nolēmumu par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpilda nekavējoties pēc tā izpildes atlikšanas iemeslu novēršanas, par to nekavējoties paziņojot nolēmuma izdevējvalsts kompetentajai iestādei.

(4) Ģenerālprokuratūra informē nolēmuma izdevējvalsts kompetento iestādi par jebkādiem apgrūtinājumiem vai aprobežojumiem, kas attiecas uz mantu, kura norādīta nolēmumā par aresta uzlikšanu mantai.

(22.11.2007. likuma redakcijā; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

863.pants. Izņemto dokumentu, priekšmetu un arestētās mantas glabāšana Latvijā

(1) Izņemtos dokumentus, priekšmetus vai arestēto mantu glabā tik ilgi, līdz saņemts no nolēmuma izdevējvalsts tiesiskās palīdzības lūgums par dokumentu un priekšmetu nodošanu vai mantas konfiskāciju.

(2) Izņemto dokumentu, priekšmetu un arestētās mantas glabāšanai var noteikt ierobežotu termiņu, ņemot vērā rakstveidā paustu izdevējvalsts viedokli.

(3) Ja nolēmuma izdevējvalsts kompetentā iestāde paziņo par procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu atcelšanu, izņemtos dokumentus, priekšmetus vai arestēto mantu atdod īpašniekam, likumīgajam valdītājam, lietotājam vai turētājam, bet mantai uzlikto arestu atceļ.

(22.11.2007. likuma redakcijā; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

864.pants. Turpmākā rīcība ar izņemtajiem dokumentiem, priekšmetiem un arestēto mantu Latvijā

(1) Ja procesuālajam nolēmumam par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu nav pievienots krimināltiesiskās sadarbības lūgums, bet apliecinājumā ir norādīts tā atsūtīšanas termiņš, līdz kuram ir jāglabā dokumenti un priekšmeti vai konfiscējamā manta, Ģenerālprokuratūra var lūgt attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi šo termiņu grozīt, kā arī informēt, pēc cik ilga laika dokumenta, priekšmeta vai mantas glabāšana Latvijā tiks pārtraukta.

(2) Procesuālajam nolēmumam par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu pievienoto krimināltiesiskās sadarbības lūgumu par dokumentu un priekšmetu nodošanu izpilda šā likuma 82.nodaļā noteiktajā kārtībā, bet krimināltiesiskās sadarbības lūgumu par mantas konfiskāciju — šā likuma 74. vai 75.nodaļā noteiktajā kārtībā.

(3) Ja krimināltiesiskās sadarbības lūgums par dokumentu un priekšmetu nodošanu attiecas uz šā likuma 2.pielikumā minētu nodarījumu un ja par tā izdarīšanu krimināltiesiskās sadarbības lūguma nosūtītājvalstī ir paredzēts brīvības atņemšanas sods, kura maksimālā robeža nav mazāka par trim gadiem, pārbaudi par to, vai šis nodarījums ir noziedzīgs arī pēc Latvijas likuma, neveic.

(22.11.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

865.pants. Sūdzību iesniegšana par Eiropas Savienības dalībvalsts procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpildi

(1) Rīcība, kas saistīta ar procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpildi, pārsūdzama šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Sūdzības iesniegšana neaptur procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpildi.

(3) Sūdzība par procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu pieņemšanas iemesliem iesniedzama vienīgi nolēmuma izdevējvalsts tiesā.

(4) Ja tiek saņemta sūdzība par rīcību, kas saistīta ar procesuālā nolēmuma par mantas nodrošināšanu konfiskācijai vai pierādījumu iegūšanas nodrošināšanu izpildi, Ģenerālprokuratūra par sūdzības iesniegšanu un tās pamatojumu, kā arī par sūdzības izskatīšanas rezultātu informē nolēmuma izdevējvalsts kompetento iestādi.

(22.11.2007. likuma redakcijā; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

866.pants. Lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšanas pamats

Eiropas Savienības dalībvalsts lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšanas pamats ir:

1) Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes pieņemtais lēmums, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, vai apliecināta tā kopija un īpašas formas apliecinājums;

2) Ģenerālprokuratūras lēmums atzīt un izpildīt Latvijā Eiropas Savienības dalībvalsts lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

867.pants. Lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšanas nosacījumi

(1) Lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpilda, ja personai Latvijā ir pastāvīgā dzīvesvieta un šī persona ir piekritusi atgriezties Latvijā un ja īpašas formas apliecinājumā norādīts kāds no šādiem aizliegumiem vai pienākumiem:

1) pienākums informēt Latvijas kompetento iestādi par dzīvesvietas maiņu;

2) aizliegums apmeklēt noteiktus apvidus, vietas vai teritorijas Eiropas Savienības dalībvalstī, kurā pieņemts lēmums, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, vai Latvijā;

3) pienākums konkrētā laikā uzturēties noteiktā vietā;

4) aizliegums izbraukt no Latvijas;

5) pienākums noteiktā laikā pieteikties norādītajā iestādē;

6) aizliegums kontaktēties ar noteiktām personām saistībā ar iespējamo nodarījumu;

7) aizliegums veikt noteiktas darbības, kas saistītas ar iespējamo nodarījumu un kas var attiekties uz darbu

noteiktā profesijā vai nodarbinātības jomā;

8) aizliegums vadīt transportlīdzekli.

(2) Lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, var izpildīt arī tad, ja persona Latvijā pastāvīgi nedzīvo, bet ir izteikusi lūgumu tai piemēroto ar brīvības atņemšanu nesaistītu drošības līdzekli izpildīt Latvijā un ja pastāv viens no šādiem nosacījumiem:

1) personai Latvijā pastāv darba tiesiskās attiecības;

2) personai Latvijā pastāv ģimenes attiecības;

3) persona Latvijā iegūst izglītību.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

868.pants. Lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšanas atteikuma iemesli

Lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšanu var atteikt, ja:

1) īpašas formas apliecinājums ir nepilnīgs vai neatbilst lēmumam, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, un noteiktā termiņā tas nav precizēts;

2) nodarījums, uz kuru attiecas lēmums, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, nav ietverts šā likuma 2.pielikumā un nav noziedzīgs pēc Latvijas likuma, izņemot gadījumus, kad šāds lēmums attiecas uz izvairīšanos no tādu nodokļu un nodevu samaksas vai muitas un valūtas noteikumu ievērošanas, kādi Latvijas normatīvajos aktos nav paredzēti vai arī ir paredzēti, bet to regulējums, kas noteikts Latvijas normatīvajos aktos, atšķiras no lēmumu pieņēmušās Eiropas Savienības dalībvalsts normatīvajos aktos noteiktā regulējuma;

3) īpašas formas apliecinājumā ir norādīts aizliegums vai pienākums, kas nav iekļauts šā likuma 867.panta pirmajā daļā;

4) nepastāv šā likuma 867.pantā noteiktie ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa izpildīšanas nosacījumi;

5) izpildot lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, tiktu pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) princips;

6) pastāv šā likuma 8.nodaļā paredzētā kriminālprocesuālā imunitāte;

7) ir iestājies kriminālatbildības noilgums un lēmums, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, attiecas uz nodarījumu, kas ir Latvijas jurisdikcijā;

8) persona nav sasniegusi vecumu, ar kuru iestājas kriminālatbildība;

9) drošības līdzekļa pārkāpšanas gadījumā Latvija atbilstoši šā likuma 66.nodaļā noteiktajam nevarētu izdot personu Eiropas Savienības dalībvalstij.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

869.pants. Lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, atzīšanas atlikšana

(1) Ja īpašas formas apliecinājums ir nepilnīgs vai neatbilst lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, saturam, Ģenerālprokuratūra var atlikt tā atzīšanu, informējot attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti par nepieciešamību noteiktā termiņā to precizēt.

(2) Ja pastāv šā likuma 868.panta pirmās daļas 1., 3., 4. vai 5.punktā noteiktie atteikuma iemesli,

Ģenerālprokuratūra var atlikt Eiropas Savienības dalībvalsts lēmuma atzīšanu, informējot attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti par nepieciešamību noteiktā laikā sniegt papildu informāciju.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

870.pants. Lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, atzīšana un drošības līdzekļa noteikšana

(1) Ģenerālprokuratūra, saņēmusi lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, un īpašas formas apliecinājumu, 20 darba dienu laikā izskata šos dokumentus un pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par piekrišanu atzīt un izpildīt lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu;

2) par atteikšanos atzīt un izpildīt lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu.

(2) Ja persona Eiropas Savienības dalībvalstī ir pārsūdzējusi lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, tad šā panta pirmajā daļā minētais lēmums jāpieņem 40 darba dienu laikā no dienas, kad saņemts lēmums, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, un īpašas formas apliecinājums.

(3) Ja pastāv šā likuma 869.pantā noteiktie atlikšanas iemesli, Ģenerālprokuratūra šā panta pirmajā daļā minēto lēmumu pieņem 20 darba dienu laikā no dienas, kad saņemta papildu informācija no Eiropas Savienības dalībvalsts vai beidzies Ģenerālprokuratūras noteiktais termiņš informācijas sniegšanai vai precizēšanai.

(4) Ja Ģenerālprokuratūra nevar ievērot šā panta pirmajā un otrajā daļā noteikto termiņu, tā informē attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti, norādot kavēšanās iemeslus un laiku, kāds nepieciešams, lai pieņemtu lēmumu par Eiropas Savienības dalībvalsts lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, atzīšanu un izpildīšanu Latvijā.

(5) Pieņemot šā panta pirmās daļas 1.punktā noteikto lēmumu, Ģenerālprokuratūra nosaka Latvijā izpildāmo ar brīvības atņemšanu nesaistītu drošības līdzekli un šā drošības līdzekļa ietvaros paredzēto konkrēto aizliegumu vai pienākumu.

(6) Latvijā noteiktais ar brīvības atņemšanu nesaistītais drošības līdzeklis nedrīkst pasliktināt tās personas stāvokli, kurai Eiropas Savienības dalībvalstī piemērots ar brīvības atņemšanu nesaistīts drošības līdzeklis, un tam pēc iespējas jāatbilst attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī piemērotajam ar brīvības atņemšanu nesaistītajam drošības līdzeklim.

(7) Ģenerālprokuratūras lēmums nav pārsūdzams.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

871.pants. Lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšana

(1) Lēmumu par piekrišanu atzīt un izpildīt lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, Ģenerālprokuratūra nosūta Eiropas Savienības dalībvalstij, vienlaikus lūdzot informēt to par konkrēto datumu, kad personai jāpiesakās Latvijas Valsts policijā. Pēc informācijas saņemšanas Ģenerālprokuratūra lēmumu un attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts informāciju nosūta policijas iestādei pēc personas dzīvesvietas.

(2) Drošības līdzekļa izpildīšanu Latvijā uzsāk ar brīdi, kad personai bija jāpiesakās policijas iestādē pēc savas dzīvesvietas.

(3) Lēmumā, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, norādīto drošības līdzekli izpilda šajā likumā noteiktajā kārtībā. Pirmstiesas procesa laikā drošības līdzekļa piemērošanas termiņš nedrīkst pārsniegt šā likuma 389. pantā noteikto termiņu.

(4) Lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšana neierobežo

tiesības saukt attiecīgo personu pie kriminālatbildības, tiesāt vai izpildīt tai sodu par noziedzīgu nodarījumu, kas izdarīts Latvijas teritorijā.

(24.05.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

872.pants. Sūdzību iesniegšana par lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu

Sūdzība par lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, pieņemšanas iemesliem iesniedzama vienīgi šo lēmumu pieņēmušās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

873.pants. Lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšanas izbeigšana

(1) Lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšanu izbeidz, ja:

1) Latvijā personai nav pastāvīgās dzīvesvietas;

2) Eiropas Savienības dalībvalsts atsaukusi lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, un īpašas formas apliecinājumu;

3) Eiropas Savienības dalībvalsts pieņēmusi lēmumu par drošības līdzekļa grozīšanu un Latvija atsaka izpildīt grozīto drošības līdzekli saskaņā ar šā likuma 868.panta 3.punktu;

4) beidzies īpašas formas apliecinājumā norādītais maksimālais drošības līdzekļa piemērošanas termiņš;

5) Latvija pieņēmusi lēmumu izbeigt lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšanu, jo Ģenerālprokuratūra vairākkārt informējusi Eiropas Savienības dalībvalsti par drošības līdzekļa pārkāpumiem vai sniegusi informāciju, kas varētu būt par iemeslu drošības līdzekļa grozīšanai, bet attiecīgā Eiropas Savienības dalībvalsts Ģenerālprokuratūras noteiktajā termiņā nav pieņēmusi šādu lēmumu.

(2) Pēc Eiropas Savienības dalībvalsts lūguma Ģenerālprokuratūra pieņem lēmumu pagarināt drošības līdzekļa izpildīšanas termiņu. Ja lūgums attiecas uz pirmstiesas procesu, termiņš nedrīkst pārsniegt šā likuma 389. pantā noteikto termiņu.

(3) Ja Eiropas Savienības dalībvalsts ir pieņēmusi lēmumu grozīt drošības līdzekli un piemērot tādu drošības līdzekli, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, Latvija izbeidz lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšanu. Personas izdošana Eiropas Savienības dalībvalstij tiek veikta saskaņā ar šā likuma 66.nodaļu.

(24.05.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

874.pants. Latvijai saistošie Eiropas Savienības dalībvalsts pieņemtie lēmumi attiecībā uz lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu

(1) Eiropas Savienības dalībvalsts lēmumi, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa grozīšanu vai atcelšanu, ir saistoši Latvijai.

(2) Ja Eiropas Savienības dalībvalsts pieņem lēmumu grozīt lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, Ģenerālprokuratūra atzīst šo lēmumu un nosaka drošības līdzekli atbilstoši šā likuma 870.pantam. Ja pieņemtais lēmums netiek atzīts un aizliegums vai pienākums neatbilst šā likuma 867.panta pirmajai daļai, Ģenerālprokuratūra atsaka piemērot grozīto drošības līdzekli.

(3) Ģenerālprokuratūra, lemjot jautājumu par lēmuma, kas groza drošības līdzekli, atzīšanu, izvērtē tikai šā likuma 868.panta 3.punktā noteikto atteikuma iemeslu.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

875.pants. Paziņojumi Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Valsts policija, izpildot piemēroto drošības līdzekli, informē Ģenerālprokuratūru par:

1) personas dzīvesvietas maiņu;

2) drošības līdzekļa pārkāpumiem, kā arī citiem faktiem, kuri varētu būt par iemeslu turpmāka lēmuma par drošības līdzekļa grozīšanu pieņemšanai;

3) nespēju izpildīt ar brīvības atņemšanu nesaistītu drošības līdzekli, jo persona nav sasniedzama;

4) apdraudējumu, ko persona var nodarīt cietušajam un sabiedrībai.

(2) Ģenerālprokuratūra informē Eiropas Savienības dalībvalsti:

1) par lēmumu atteikt atzīt un izpildīt lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu;

2) par šā panta pirmajā daļā norādītajiem apstākļiem, kā arī faktiem, kas varētu būt par iemeslu drošības līdzekļa grozīšanai, nosakot termiņu, kura laikā Eiropas Savienības dalībvalstij jāpieņem lēmums. Ģenerālprokuratūra sagatavo ziņojumu par noteikto aizliegumu vai pienākumu pārkāpumiem, kā arī par citiem faktiem, kas var būt par pamatu turpmāka lēmuma pieņemšanai, aizpildot attiecīgo krimināltiesiskajā sadarbībā ar Eiropas Savienības dalībvalstīm paredzēto īpašo dokumentu.

(3) Par Ģenerālprokuratūras pieņemto lēmumu izbeigt drošības līdzekļa izpildīšanu, jo iestājušies šā likuma 873.panta pirmās daļas 5.punkta nosacījumi, Ģenerālprokuratūra informē Eiropas Savienības dalībvalsti un policijas iestādi pēc personas dzīvesvietas, un ar šo brīdi drošības līdzekļa izpildīšanu pārņem attiecīgā Eiropas Savienības dalībvalsts.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

82.[1] nodaļa. Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšana un izpilde

(Nodaļa 30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[1] pants. Eiropas izmeklēšanas rīkojums

Eiropas izmeklēšanas rīkojums ir Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes lūgums par procesuālās darbības veikšanu pierādījumu iegūšanai citas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā vai lūgums par to pierādījumu saņemšanu, kuri jau ir Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestāžu rīcībā. Eiropas izmeklēšanas rīkojumu pieņem, aizpildot īpašas formas dokumentu.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[2] pants. Latvijas kompetentās iestādes un izpildes iestādes Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izskatīšanai, pārbaudei, atzīšanai un izpildei

(1) Pirmstiesas procesā Eiropas izmeklēšanas rīkojumu izskata un atzīst Ģenerālprokuratūra, bet līdz kriminālvajāšanas uzsākšanai — arī Valsts policija.

(2) Pēc lietas nodošanas tiesai Eiropas izmeklēšanas rīkojumu izskata un pārbauda Tieslietu ministrija, bet lēmumu par atzīšanu un izpildi pieņem tiesa.

(3) Šajā likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā ir pieļaujama Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildes iestādes un izdevējiestādes tieša sazināšanās. Izpildes iestāde Latvijā ir jebkura izmeklēšanas iestāde, prokuratūras struktūrvienība vai tiesa, kurai Latvijas kompetentā iestāde uzdevusi izpildīt Eiropas izmeklēšanas rīkojumu.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[3] pants. Eiropas izmeklēšanas rīkojuma pārbaude, atzīšana un izpilde pirmstiesas procesā

(1) Latvijas kompetentā iestāde, saņēmusi Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, nekavējoties, bet ne vēlāk kā septiņu dienu laikā par to paziņo Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei, aizpildot Eiropas izmeklēšanas rīkojuma saņemšanas apstiprinājumu, un pārbauda, vai nepastāv šajā likumā paredzētie atzīšanas un izpildes atteikuma iemesli.

(2) Pirms lēmuma pieņemšanas par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanu un izpildi Latvijas kompetentā iestāde izvērtē, vai Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādīto rezultātu ir iespējams sasniegt ar procesuālajām darbībām, kuras prasa mazāku iejaukšanos personas dzīvē. Par visiem apsvērumiem Latvijas kompetentā iestāde informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi un, ja iespējams, vienojas par citas procesuālās darbības veikšanu, kura prasa mazāku iejaukšanos personas dzīvē.

(3) Nekonstatējusi atzīšanas un izpildes atteikuma iemeslus, Latvijas kompetentā iestāde pieņem lēmumu par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanu un nodošanu izpildei, nosakot izpildes iestādi. Lēmumu var pieņemt arī rezolūcijas veidā. Lēmums nav pārsūdzams.

(4) Latvijas kompetentā iestāde atbilstoši institucionālajai piekritībai Eiropas izmeklēšanas rīkojumu izpilda pati vai nodod to izpildes iestādei.

(5) Latvijas kompetentā iestāde informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi par izpildes rezultātiem, nosūtot izpildes rezultātā iegūtos materiālus. Lai nodrošinātu ātrāku un efektīvāku izpildes rezultātā iegūto materiālu nodošanu, izpildes iestāde var tos nodot Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei tieši, informējot par to Latvijas kompetento iestādi.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[4] pants. Eiropas izmeklēšanas rīkojuma pārbaude, atzīšana un izpilde pēc lietas nodošanas tiesai

(1) Tieslietu ministrija, saņēmusi Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, nekavējoties, bet ne vēlāk kā septiņu dienu laikā par to paziņo Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei, aizpildot Eiropas izmeklēšanas rīkojuma saņemšanas apstiprinājumu.

(2) Tieslietu ministrija 10 dienu laikā no Eiropas izmeklēšanas rīkojuma saņemšanas dienas (ja materiālu apjoms ir sevišķi liels, — 30 dienu laikā) pārbauda, vai ir saņemti visi nepieciešamie materiāli, un pēc pārbaudes materiālus nosūta rajona (pilsētas) tiesai lēmuma pieņemšanai par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanu un izpildīšanu Latvijā.

(3) Ja nepieciešama dokumentu tulkošana, materiālu pārbaude notiek šā panta otrajā daļā minētajos termiņos pēc tulkojuma saņemšanas.

(4) Pirms Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildes tiesa izvērtē, vai Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādīto sasniedzamo rezultātu ir iespējams sasniegt ar procesuālajām darbībām, kuras prasa mazāku iejaukšanos personas dzīvē. Par visiem apsvērumiem tiesa, kura izpilda Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi un, ja iespējams, vienojas par citas izmeklēšanas darbības veikšanu, kura prasa mazāku iejaukšanos personas dzīvē.

(5) Tieslietu ministrija informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi par izpildes rezultātiem, nosūtot izpildes rezultātā iegūtos materiālus. Lai nodrošinātu ātrāku un efektīvāku izpildes rezultātā iegūto materiālu nodošanu, tiesa var tos nodot Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei tieši, informējot par to Tieslietu ministriju.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[5] pants. Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanas un izpildes termiņi

(1) Latvijas kompetentā iestāde lēmumu par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanu un izpildi pieņem, cik ātri vien iespējams, bet ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc Eiropas izmeklēšanas rīkojuma saņemšanas. Ja nepieciešama dokumentu tulkošana, lēmumu pieņem, cik ātri vien iespējams, bet ne vēlāk kā 30 dienu laikā no tulkojuma saņemšanas dienas.

(2) Ja Eiropas izmeklēšanas rīkojumā lūgts veikt procesuālo darbību, lai nepieļautu tādu priekšmetu iznīcināšanu, noslēpšanu vai sabojāšanu, kurus varētu izmantot kā pierādījumus (pagaidu pasākums), Latvijas kompetentā iestāde to izvērtē un lēmumu par pagaidu pasākuma veikšanu pierādījumu nodrošināšanai pieņem, ja iespējams, nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā no šāda rīkojuma saņemšanas brīža.

(3) Ja Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādīts procesuālās darbības veikšanas steidzamības pamatojums vai minēta konkrēta diena, kad procesuālā darbība jāveic, Latvijas kompetentā iestāde pēc iespējas to ievēro, pieņemot lēmumu par atzīšanu un izpildi un nosakot izpildes iestādi.

(4) Ja lēmumu par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanu un izpildi nav iespējams pieņemt šā panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā vai procesuālo darbību nav iespējams veikt Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādītajā dienā, Latvijas kompetentā iestāde par to nekavējoties informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi, izmantojot jebkādus pieejamos saziņas līdzekļus un norādot kavēšanās iemeslus un paredzamo laiku, kad Eiropas izmeklēšanas rīkojumu varētu atzīt un izpildīt. Šādā gadījumā šā panta pirmajā daļā noteikto termiņu, kādā jāpieņem lēmums par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanu, var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par 30 dienām.

(5) Izpildes iestāde Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādīto procesuālo darbību izpilda, cik ātri vien iespējams, bet ne vēlāk kā 90 dienu laikā pēc šā panta pirmajā daļā minētā lēmuma pieņemšanas, ja nepastāv izpildes atlikšanas iemesli. Eiropas izmeklēšanas rīkojumu izpilda nekavējoties, ja pierādījumi jau ir izpildes iestādes rīcībā.

(6) Ja izpildes iestāde konstatē, ka Eiropas izmeklēšanas rīkojumā paredzēto procesuālo darbību nebūs iespējams veikt šā panta piektajā daļā noteiktajā termiņā, tā, izmantojot jebkādus pieejamos saziņas līdzekļus, informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi par kavēšanās iemesliem un vienojas par turpmāko rīcību. Izpildes iestāde informē Latvijas kompetento iestādi par saziņu ar Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi.
(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[6] pants. Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanas un izpildes atteikuma iemesli

(1) Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanu un izpildi var atteikt, ja:

1) pastāv šā likuma 8. nodaļā paredzētā kriminālprocesuālā imunitāte vai speciāla kriminālprocesuālā kārtība saistībā ar preses un vārda brīvību, kas Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildi padara neiespējamu;

2) izpilde konkrētā lietā kaitētu būtiskām valsts drošības interesēm, apdraudētu informācijas avotu vai būtu saistīta ar tādas informācijas atklāšanu, kura būtiski apdraud kriminālprocesu vai operatīvās darbības procesu;

3) tas ir izdots par nodarījumu, kas saskaņā ar Krimināllikumu nav noziedzīgs, izņemot gadījumus, kad tas ietverts šā likuma 2. pielikumā un Eiropas Savienības dalībvalstī, kura izdevusi Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, par šādu nodarījumu paredzēts brīvības atņemšanas sods, kura maksimālā robeža nav mazāka par trim gadiem;

4) tiktu pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) princips;

5) pastāv būtiski iemesli, kas rada pamatu pieņēmumam, ka notiktu nesamērīga iejaukšanās personas pamattiesībās;

6) procesuālā darbība nebūtu pieļaujama Latvijā notiekošā kriminālprocesā par tādu pašu nodarījumu.

(2) Šā panta pirmās daļas 3. un 6. punkts neattiecas uz procesuālajām darbībām, kas paredzētas šā likuma 875.[10] panta otrajā daļā.

(3) Ja pastāv šā panta pirmajā daļā norādītie Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanas un izpildes atteikuma iemesli vai ja Latvijas kompetentajai iestādei ir pamats uzskatīt, ka šā rīkojuma atzīšana varētu nesamērīgi aizskart tās personas tiesības, kurai ir tiesības uz aizstāvību, Latvijas kompetentā iestāde, pirms pieņemt lēmumu par daļēju vai pilnīgu Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanu un izpildi vai atteikumu atzīt un izpildīt šo rīkojumu, izmantojot jebkādus pieejamos saziņas līdzekļus, sazinās ar Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi un, ja nepieciešams, lūdz to nekavējoties sniegt nepieciešamo informāciju.

(4) Tas, ka Eiropas izmeklēšanas rīkojums attiecas uz nodarījumiem, kuri saistīti ar izvairīšanos no tādu nodokļu un nodevu nomaksas, kādi Latvijas normatīvajos aktos nav paredzēti vai arī ir paredzēti, bet to regulējums, kas noteikts Latvijas normatīvajos aktos, ir atšķirīgs, nevar būt atzīšanas un izpildes atteikuma iemesls.

(5) Pēc Eiropas izmeklēšanas rīkojuma saņemšanas no Latvijas kompetentās iestādes izpildes iestāde, lai izpildītu tajā paredzēto procesuālo darbību, veic nepieciešamās darbības, lai atceltu šā panta pirmās daļas 1. punktā noteikto imunitāti vai ievērotu speciālo procesuālo kārtību. Ja imunitātes atcelšana vai speciālās procesuālās kārtības ievērošana ir citas valsts vai starptautiskas organizācijas kompetencē, izpildes iestāde par to informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[7] pants. Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildes atlikšanas iemesli un termiņi

(1) Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildi var atlikt, ja:

1) tā izpilde var kaitēt Latvijā uzsāktam kriminālprocesam, — uz laiku, kas uzskatāms par pamatotu;

2) priekšmeti, dokumenti vai dati, kas prasīti šajā rīkojumā, tiek izmantoti citā procesā, — līdz brīdim, kad tie šim nolūkam vairs nav nepieciešami.

(2) Izpildes iestāde, konstatējusi šā panta pirmajā daļā paredzēto izpildes atlikšanas iemeslu, par to informē Eiropas Savienības dalībvalsts un Latvijas kompetento iestādi.

(3) Izpildes iestāde, tiklīdz vairs nepastāv šā panta pirmajā daļā paredzētie Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildes atlikšanas iemesli, informē Eiropas Savienības dalībvalsts un Latvijas kompetento iestādi un nekavējoties veic nepieciešamos pasākumus šā rīkojuma izpildei.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[8] pants. Eiropas izmeklēšanas rīkojumā lūgtās procesuālās darbības izpilde

Eiropas izmeklēšanas rīkojumā lūgtās procesuālās darbības izpilde notiek, ievērojot šajā likumā noteikto kārtību par procesuālo darbību veikšanu un starptautisko sadarbību krimināltiesību jomā.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[9] pants. Rīcība pēc tam, kad saņemts paziņojums par sakaru līdzekļu kontroli Latvijas teritorijā bez Latvijas tehniskās palīdzības

Ja no Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes saņemts paziņojums par sakaru līdzekļu kontroli Latvijas teritorijā bez Latvijas tehniskās palīdzības, Latvijas kompetentā iestāde izvērtē saņemto paziņojumu un to, vai sakaru līdzekļu kontrole būtu pieļaujama Latvijā notiekošā kriminālprocesā par tādu pašu nodarījumu, un ne vēlāk kā 96 stundu laikā informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi, ja:

1) sakaru līdzekļu kontroli nedrīkst veikt, bet uzsāktā sakaru līdzekļu kontrole ir jāpārtrauc;

2) Latvijas teritorijā veiktas sakaru līdzekļu kontroles rezultātā iegūto informāciju nedrīkst izmantot pierādīšanā, norādot iemeslus, kas pamato šo aizliegumu.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[10] pants. Eiropas izmeklēšanas rīkojumā lūgtās procesuālās darbības aizvietošana ar līdzvērtīgu procesuālo darbību

(1) Ja Eiropas izmeklēšanas rīkojumā lūgtā procesuālā darbība nav paredzēta šajā likumā vai tā nebūtu pieļaujama Latvijā notiekošā kriminālprocesā par tādu pašu nodarījumu, izpildes iestāde veic citu līdzvērtīgu procesuālo darbību, lai sasniegtu Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādīto rezultātu.

(2) Šā panta pirmās daļas noteikumi nav attiecināmi uz:

1) tādu pierādījumu iegūšanu, kas jau ir izpildes iestādes rīcībā;

2) tādas informācijas iegūšanu, kas atrodas izpildes iestādei pieejamā informācijas sistēmā un izpildes iestāde to varētu iegūt Latvijā notiekošā kriminālprocesā;

3) liecinieka, eksperta, cietušā un personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, nopratināšanu;

4) tādu saglabājamo datu iegūšanu, kas ļauj identificēt konkrēta tālruņa numura vai interneta protokola (IP) adreses lietotāju vai abonentu.

(3) Ja Eiropas izmeklēšanas rīkojumā lūgtā procesuālā darbība nav paredzēta šajā likumā vai tā nebūtu pieļaujama Latvijā notiekošā kriminālprocesā par tādu pašu nodarījumu un nav iespējams veikt citu procesuālo darbību, lai sasniegtu Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādīto rezultātu, Latvijas kompetentā iestāde informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildes neiespējamību.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[11] pants. Pierādījumu nodošana

(1) Izpildes iestāde Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildes rezultātā iegūtos pierādījumus nodod Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei. Izpildes iestāde norāda, vai pierādījumi pēc tam, kad tie Eiropas Savienības dalībvalstī notiekošā kriminālprocesā vairs nav nepieciešami, ir nododami atpakaļ izpildes iestādei.

(2) Ja persona ir apstrīdējusi Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes pieņemto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu vai Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildes kārtību un tās rezultātā iegūto pierādījumu pieļaujamību, izpildes iestāde var atlikt pierādījumu nodošanu līdz brīdim, kamēr tiek izlemta sūdzība.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

875.[12] pants. Sūdzības iesniegšana par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildi

(1) Rīcība, kas saistīta ar Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildi, pārsūdzama šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Sūdzības iesniegšana par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma pieņemšanas pamatojumu un lūgto procesuālo darbību neaptur tā izpildi, izņemot gadījumu, kad šādas sūdzības iesniegšanas sekas ir paredzētas saskaņā ar tās Eiropas Savienības dalībvalsts nacionālo regulējumu, kura pieņēmusi Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, un Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentā iestāde par to ir informējusi izpildes iestādi.

(3) Sūdzību par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma pieņemšanas pamatojumu iesniedz Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei, kura pieņēmusi Eiropas izmeklēšanas rīkojumu un tā izskata un izlemj šo sūdzību.

(4) Ja saņemta sūdzība par rīcību, kas saistīta ar Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildi, Latvijas kompetentā iestāde par sūdzības saņemšanu un pamatojumu, kā arī par sūdzības izskatīšanas rezultātiem informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

83.nodaļa. Lūgums ārvalstij par procesuālās darbības veikšanu

(Nodaļas numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

876.pants. Lūguma iesniegšanas kārtība

(1) Ja kriminālprocesā nepieciešams veikt procesuālo darbību ārvalstī, procesa virzītājs vēršas kompetentajā iestādē ar rakstveida ierosinājumu lūgt ārvalsti veikt procesuālo darbību. Ierosinājumam pievieno šā likuma 877.panta pirmajā daļā paredzēto lūgumu un citus dokumentus.

(2) Ierosinājumu izskata 10 dienu laikā un par rezultātiem informē iesniedzēju.

(2[1]) Ierosinājumu var noraidīt, ja noziedzīgā nodarījuma smagums un raksturs nav samērojams ar lūguma nosūtīšanas izdevumiem vai kriminālprocesa mērķi ir iespējams sasniegt ar citiem līdzekļiem.

(3) Ja ierosinājumu atzīst par pamatotu, kompetentā iestāde lūgumu nosūta ārvalstij.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009., 24.05.2012., 20.12.2012. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

877.pants. Lūgums par procesuālās darbības veikšanu ārvalstī

(1) Lūgumu par procesuālās darbības veikšanu ārvalstī raksta atbilstoši šā likuma 678.pantam un tam pievieno

dokumentus, kas būtu nepieciešami, ja procesuālā darbība tiktu veikta Latvijā saskaņā ar šo likumu.

(2) Ārvalstij var lūgt:

1) atļaut Latvijas amatpersonai piedalīties procesuālās darbības veikšanā;

2) paziņot procesuālās darbības veikšanas vietu un laiku;

3) veikt procesuālo darbību, izmantojot tehniskos līdzekļus.

(3) Ja ārvalsts pieprasa papildu informāciju, to sniedz kompetentā iestāde, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar lūguma iesniedzēju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.01.2010. likumu; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

878.pants. Lūgums par personas pagaidu nodošanu

(1) Kompetentā iestāde pēc procesa virzītāja rakstveida ierosinājuma var lūgt, lai personu, kura ārvalstī aizturēta, atrodas apcietinājumā vai izcieš ar brīvības atņemšanu saistītu sodu, uz noteiktu laiku nodod procesuālo darbību veikšanai.

(1[1]) Personu, kura Latvijā nogādāta pēc Latvijas lūguma, tur apcietinājumā, pamatojoties uz šā likuma 702. panta pirmās daļas 1. punktā minēto dokumentu. Pēc lūguma izpildes tā nekavējoties nododama atpakaļ ārvalstij, bet ne vēlāk par nodošanas termiņa pēdējo dienu.

(2) Kompetentā iestāde pēc procesa virzītāja ierosinājuma var lūgt ārvalsti, lai tā pieņem uz laiku personu, kura atrodas apcietinājumā vai izcieš ar brīvības atņemšanu saistītu sodu Latvijā, ja tās klātbūtne nepieciešama procesuālās darbības izpildei ārvalstī.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

879.pants. Uz Latviju uzaicinātas personas imunitāte

(1) Pret personu, kas Latvijā ieradusies pēc Latvijas iestādes uzaicinājuma procesuālo darbību veikšanai, nedrīkst uzsākt vai turpināt kriminālprocesu par noziedzīgu nodarījumu, kas izdarīts pirms šīs ierašanās.

(2) Šā panta pirmajā daļā noteiktā imunitāte personai izbeidzas pēc 15 dienām no brīža, kad tā varēja atstāt Latviju, kā arī gadījumā, ja persona ir atstājusi Latviju un pēc tam brīvprātīgi atgriezusies.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

880.pants. Lēmuma par aresta uzlikšanu mantai vai lēmuma par kratīšanu pieņemšana un nosūtīšana Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Aresta uzlikšana mantai citā Eiropas Savienības dalībvalstī notiek, pamatojoties uz pirmstiesas procesā procesa virzītāja pieņemtu un izmeklēšanas tiesneša apstiprinātu lēmumu par aresta uzlikšanu mantai. Kratīšana citā Eiropas Savienības dalībvalstī tiek izdarīta, pamatojoties uz izmeklēšanas tiesneša pieņemtu lēmumu par kratīšanu.

(2) Lēmumā par kratīšanu norāda šā likuma 180.panta otrajā daļā minēto informāciju, bet lēmumā par aresta uzlikšanu mantai — 361.panta piektajā daļā minēto informāciju.

(3) Izmeklēšanas tiesnesis, apstiprinot procesa virzītāja pieņemto lēmumu par aresta uzlikšanu mantai vai pieņemot lēmumu par kratīšanu, nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju darba dienu laikā aizpilda īpašas formas apliecinājumu, par to informējot procesa virzītāju. Procesa virzītājs nodrošina apliecinājuma tulkojumu attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts valsts valodā vai valodā, kuru apliecinājuma saņemšanai attiecīgā Eiropas Savienības dalībvalsts norādījusi Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretariātam.

(4) Izmeklēšanas stadijā lēmumu par aresta uzlikšanu mantai vai lēmumu par kratīšanu pieņem, apliecinājumu aizpilda un tā tulkojumu nodrošina tiesa, kuras lietvedībā kriminālliet a atrodas.

(5) Lēmumu par aresta uzlikšanu mantai vai lēmumu par kratīšanu, apliecinājumu un tā tulkojumu procesa virzītājs

iesniedz Ģenerālprokuratūrai, kas tos nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju darba dienu laikā nosūta attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei.

(22.11.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

881.pants. Dokumentu un priekšmetu nodošanas un mantas konfiskācijas pieprasīšana

(1) Lai pieprasītu nodot izņemtos dokumentus un priekšmetus vai konfiscēt arestēto mantu, lēmumam par kratīšanu vai lēmumam par aresta uzlikšanu mantai pievieno arī atbilstošu krimināltiesiskās sadarbības lūgumu.

(2) Saņemot no procesa virzītāja vai tiesas šā panta pirmajā daļā minēto krimināltiesiskās sadarbības lūgumu, Ģenerālprokuratūra, vai — ja lūgums attiecas uz mantas konfiskāciju — Tieslietu ministrija to nosūta kopā ar šā likuma 880.panta pirmajā daļā minēto lēmumu un apliecinājumu.

(3) Ja šā panta pirmajā daļā minēto krimināltiesiskās sadarbības lūgumu nav iespējams nosūtīt izpildei vienlaikus ar lēmumu par aresta uzlikšanu mantai vai lēmumu par kratīšanu, apliecinājumā norāda krimināltiesiskās sadarbības lūguma atsūtīšanas termiņu, līdz kuram ir jāglabā dokumenti, priekšmeti vai arestētā manta.

(22.11.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

882.pants. Sekas sūdzības iesniegšanai par Latvijā pieņemta lēmuma par aresta uzlikšanu mantai vai lēmuma par kratīšanu izpildi

(1) Ja no izpildvalsts kompetentās iestādes saņemta informācija, ka par Latvijā pieņemta lēmuma par aresta uzlikšanu mantai vai lēmuma par kratīšanu izpildi saņemta sūdzība, Ģenerālprokuratūra var nosūtīt izpildvalsts kompetentajai iestādei argumentus, kas nepieciešami sūdzības izskatīšanā.

(2) Lēmuma par aresta uzlikšanu mantai vai lēmuma par kratīšanu pārsūdzēšana Latvijā neaptur tā izpildi izpildvalstī.

(22.11.2007. likuma redakcijā; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

883.pants. Nosacījumi Latvijā pieņemtā lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, nosūtīšanai izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Latvijā pieņemto lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, var izpildīt Eiropas Savienības dalībvalstī, ja personai tajā ir pastāvīgā dzīvesvieta un attiecīgā persona ir piekritusi atgriezties šajā Eiropas Savienības dalībvalstī.

(2) Pēc personas lūguma Latvijā pieņemtu lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, var nosūtīt izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij arī tad, ja persona attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī pastāvīgi nedzīvo, bet ir norādījusi šajā Eiropas Savienības dalībvalstī dzīvesvietu, kurā tā būs sasniedzama, un attiecīgā Eiropas Savienības dalībvalsts ir deklarējusi šādu nosacījumu.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

884.pants. Latvijā pieņemtā lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, nosūtīšana izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij

(1) Ja konstatēti šā likuma 883.pantā minētie nosacījumi, procesa virzītājs var vērsties Ģenerālprokuratūrā ar rakstveida ierosinājumu lūgt Eiropas Savienības dalībvalsti, lai tā izpilda lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu.

(2) Ierosinājumā norāda šā likuma 678.pantā minēto informāciju un tam pievieno:

1) lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, apliecinātu kopiju;

2) lēmuma par personas atzīšanu par aizdomās turēto vai saukšanu pie krimināllatbildības apliecinātu kopiju;

3) tā likuma panta tekstu, pēc kura persona tiek turēta aizdomās vai saukta pie krimināllatbildības, kā arī to

likuma pantu tekstus, kuri regulē noilgumu un noziedzīgu nodarījumu klasifikāciju;

4) personas rakstveida piekrišanu izpildīt drošības līdzekli Eiropas Savienības dalībvalstī vai šīs personas rakstveida lūgumu atļaut tai atgriezties attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī;

5) citu informāciju, kas nepieciešama īpašas formas apliecinājuma aizpildīšanai.

(3) Ierosinājumu izskata 10 dienu laikā pēc tā saņemšanas Ģenerālprokuratūrā un par rezultātiem informē procesa virzītāju.

(4) Ja ir pamats lūgt izpildīt lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, Ģenerālprokuratūra aizpilda īpašas formas apliecinājumu un kopā ar lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, nosūta Eiropas Savienības dalībvalstij. Ģenerālprokuratūra nodrošina īpašas formas apliecinājuma un lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, tulkojumu attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts deklarācijā norādītajā valodā. Īpašas formas apliecinājumu kopā ar lēmumu vienlaikus nosūta tikai vienai Eiropas Savienības dalībvalstij.

(5) Ja lēmums, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, ir pārsūdzēts, procesa virzītājs ar Ģenerālprokuratūras starpniecību par to informē Eiropas Savienības dalībvalsti.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

885.pants. Latvijā pieņemtā lēmuma, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, izpildīšanas tiesību atgūšana

(1) Lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, Latvija izpilda līdz brīdim, kad Eiropas Savienības dalībvalsts informē, ka atzīst šo lēmumu. Ģenerālprokuratūra attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts paziņojumu nosūta procesa virzītājam, kas ar to iepazīstina personu, kurai piemērots ar brīvības atņemšanu nesaistītais drošības līdzeklis, un izskaidro tai pienākumu ierasties šajā Eiropas Savienības dalībvalstī drošības līdzekļa izpildīšanai.

(2) Ģenerālprokuratūra pēc procesa virzītāja lūguma var atsaukt īpašas formas apliecinājumu un lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, ja attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī noteiktais drošības līdzeklis neatbilst Latvijā piemērotajam drošības līdzeklim vai ir noteikts nepietiekams drošības līdzekļa izpildīšanas maksimālais termiņš.

(3) Latvija atgūst ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa izpildīšanas tiesības, ja:

1) Ģenerālprokuratūra pēc procesa virzītāja lūguma atsauc īpašas formas apliecinājumu un lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa izpildīšanu attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī;

2) Eiropas Savienības dalībvalsts ir nodevusi atpakaļ Latvijai ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa izpildīšanu, jo personai vairs nav pastāvīgās dzīvesvietas attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī vai šī persona šajā valstī nav sasniedzama;

3) Latvija pieņem lēmumu par drošības līdzekļa grozīšanu un Eiropas Savienības dalībvalsts atsakās pārraudzīt grozīto drošības līdzekli;

4) beidzies Eiropas Savienības dalībvalstī noteiktais maksimālais drošības līdzekļa piemērošanas termiņš;

5) Eiropas Savienības dalībvalsts pieņēmusi lēmumu izbeigt drošības līdzekļa izpildīšanu.

(4) Ja tuvojas beigām šā panta trešās daļas 4.punktā norādītais Eiropas Savienības dalībvalstī noteiktais maksimālais drošības līdzekļa piemērošanas termiņš, pēc procesa virzītāja lūguma Ģenerālprokuratūra var lūgt šīs dalībvalsts kompetento iestādi pagarināt drošības līdzekļa piemērošanu, norādot pagarinājuma termiņu.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

886.pants. Tiesības grozīt un atcelt lēmumus

Laika periodā, kad Eiropas Savienības dalībvalsts izpilda Latvijā piemēroto ar brīvības atņemšanu nesaistītu

drošības līdzekli, procesa virzītājam ir tiesības grozīt vai atcelt lēmumu par drošības līdzekļa piemērošanu šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

887.pants. Latvijas rīcība ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa izpildīšanas laikā Eiropas Savienības dalībvalstī

(1) Ģenerālprokuratūra, saņēmusi no Eiropas Savienības dalībvalsts lūgumu sniegt informāciju par nepieciešamību turpināt piemērotā ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa izpildīšanu, nosūta to procesa virzītājam.

(2) Procesa virzītājs izvērtē saņemto lūgumu un:

1) ja drošības līdzekļa piemērošanas laikā tā piemērošanas pamats nav zudis vai mainījies, par to ar Ģenerālprokuratūras starpniecību nekavējoties informē Eiropas Savienības dalībvalsti, norādot nepieciešamo drošības līdzekļa piemērošanas termiņu;

2) ja drošības līdzekļa piemērošanas laikā tā piemērošanas pamats ir zudis vai mainījies, pieņem lēmumu par drošības līdzekļa grozīšanu vai atcelšanu, par ko ar Ģenerālprokuratūras starpniecību nekavējoties informē Eiropas Savienības dalībvalsti, nosūtot tai lēmuma kopiju un atsaucot īpašas formas apliecinājumu.

(3) Procesa virzītājs ar Ģenerālprokuratūras starpniecību nekavējoties informē Eiropas Savienības dalībvalsti par visiem pieņemtajiem lēmumiem, kas groza vai citādi skar pieņemto lēmumu par drošības līdzekļa piemērošanu, kā arī par to, ka persona ir pārsūdzējusi pieņemto lēmumu, un sniedz nepieciešamo informāciju, lai izvairītos no drošības līdzekļa izpildīšanas pārtraukšanas.

(4) Ja persona ir pārsūdzējusi lēmumu, kas nosaka ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa piemērošanu, un procesa virzītājs pieņēmis lēmumu grozīt drošības līdzekli un noteikt citu ar brīvības atņemšanu nesaistītu drošības līdzekli, lēmuma nosūtīšana izpildīšanai Eiropas Savienības dalībvalstij tiek veikta saskaņā ar šā likuma 884.pantu. Šādā gadījumā lēmums par drošības līdzekļa grozīšanu stājas spēkā ar brīdi, kad Eiropas Savienības dalībvalsts informē, ka atzīst šo lēmumu.

(5) Ja nepieciešams, procesa virzītājs ar Ģenerālprokuratūras starpniecību konsultējas ar Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi un, pieņemot lēmumu par drošības līdzekļa grozīšanu vai atcelšanu, ņem vērā attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts sniegto informāciju par apdraudējumu, ko persona var nodarīt cietušajam un sabiedrībai.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012. Pants stājas spēkā 01.12.2012. Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

83.[1] nodaļa. Eiropas izmeklēšanas rīkojuma pieņemšana un nodošana izpildei

(Nodaļa 30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

887.[1] pants. Eiropas izmeklēšanas rīkojuma pieņemšana līdz kriminālvajāšanas uzsākšanai

(1) Ja kriminālprocesā līdz kriminālvajāšanas uzsākšanai nepieciešams veikt procesuālo darbību citas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā, procesa virzītājs, izvērtējot tās nepieciešamību un samērīgumu attiecībā uz izmeklējamo noziedzīgo nodarījumu, sagatavo Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, aizpildot īpašas formas dokumentu. Pirms Eiropas izmeklēšanas rīkojuma sagatavošanas procesa virzītājs, ievērojot šajā likumā noteikto kārtību, veic visas darbības, kas būtu nepieciešamas, ja procesuālā darbība tiktu veikta Latvijā saskaņā ar šo likumu.

(2) Sagatavoto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu procesa virzītājs kopā ar krimināllietas materiāliem nosūta uzraugošajam prokuroram apstiprināšanai.

(3) Uzraugošais prokurors piecu darbdienu laikā no Eiropas izmeklēšanas rīkojuma saņemšanas dienas pārbauda Eiropas Savienības dalībvalstij lūgtās procesuālās darbības atbilstību šā likuma prasībām un izvērtē tās nepieciešamību un samērīgumu attiecībā uz izmeklējamo noziedzīgo nodarījumu. Uzraugošā prokurora apstiprināto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu procesa virzītājs nosūta Latvijas kompetentajai iestādei.

(4) Procesa virzītājs nodrošina Eiropas izmeklēšanas rīkojuma tulkojumu attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts valsts valodā vai valodā, kuru Eiropas izmeklēšanas rīkojuma saņemšanai attiecīgā Eiropas Savienības dalībvalsts

norādījusi Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretariātam.

(5) Ar Latvijas kompetento iestādi šā panta izpratnē saprot Valsts policiju, ja procesa virzītājs ir Valsts policijas izmeklētājs, vai Ģenerālprokuratūru, ja procesa virzītājs ir citas izmeklēšanas iestādes izmeklētājs.

(6) Latvijas kompetentā iestāde saņemto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu nosūta attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei.

(7) Procesa virzītājs var grozīt vai atsaukt pieņemto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, ja zudusi nepieciešamība veikt lūgto procesuālo darbību vai no Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes saņemta informācija, ka Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādītā procesuālā darbība nebūtu pieļaujama šajā dalībvalstī notiekošā kriminālprocesā par tādu pašu nodarījumu, vai tā atzīšana nebūtu samērīga un varētu tikt nesamērīgi aizskartas tās personas tiesības, kurai ir tiesības uz aizstāvību. Par lēmumu grozīt vai atsaukt Eiropas izmeklēšanas rīkojumu procesa virzītājs informē Latvijas kompetento iestādi.

(8) Ja, ievērojot šajā likumā noteikto kārtību, par procesa virzītāju izmeklēšanā līdz kriminālvajāšanas uzsākšanai ir noteikts prokurors, Eiropas izmeklēšanas rīkojuma pieņemšanai piemērojami šā likuma 887.[2] panta noteikumi.

(9) Procesa virzītājs, piedaloties Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildē Eiropas Savienības dalībvalstī, ja nepieciešams, var lūgt veikt citu procesuālo darbību, nepieņemot jaunu Eiropas izmeklēšanas rīkojumu. Lēmumu par citu procesuālo darbību pieņem šajā likumā noteiktajā kārtībā. Procesa virzītājs par lūgumu veikt citu procesuālo darbību informē uzraugošo prokuroru un Latvijas kompetento iestādi.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

887.[2] pants. Eiropas izmeklēšanas rīkojuma pieņemšana kriminālvajāšanā

(1) Ja kriminālvajāšanas laikā līdz lietas nodošanai tiesai nepieciešams veikt procesuālo darbību citas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā, prokurors, izvērtējis tās nepieciešamību un samērīgumu attiecībā uz izmeklējamo noziedzīgo nodarījumu, sagatavo Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, aizpildot īpašas formas dokumentu, apstiprina to un nosūta Ģenerālprokuratūrai. Pirms Eiropas izmeklēšanas rīkojuma sagatavošanas prokurors, ievērojot šajā likumā noteikto kārtību, veic visas darbības, kas būtu nepieciešamas, ja procesuālā darbība tiktu veikta Latvijā saskaņā ar šo likumu. Apstiprinot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, prokurors apliecina Eiropas Savienības dalībvalstij lūgtās izmeklēšanas vai procesuālās darbības atbilstību šā likuma prasībām.

(2) Ģenerālprokuratūra saņemto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu nosūta attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei. Ģenerālprokuratūra nodrošina Eiropas izmeklēšanas rīkojuma tulkojumu attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts valsts valodā vai valodā, kuru Eiropas izmeklēšanas rīkojuma saņemšanai attiecīgā Eiropas Savienības dalībvalsts norādījusi Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretariātam.

(3) Prokurors var grozīt vai atsaukt pieņemto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, ja zudusi nepieciešamība veikt lūgto procesuālo darbību vai saņemta informācija, ka Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādītā procesuālā darbība nebūtu pieļaujama šajā dalībvalstī notiekošā kriminālprocesā par tādu pašu nodarījumu, vai tā atzīšana nebūtu samērīga un varētu tikt nesamērīgi aizskartas tās personas tiesības, kurai ir tiesības uz aizstāvību. Par lēmumu grozīt vai atsaukt Eiropas izmeklēšanas rīkojumu prokurors informē Ģenerālprokuratūru.

(4) Prokurors, piedaloties Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildē Eiropas Savienības dalībvalstī, ja nepieciešams, var lūgt veikt citu procesuālo darbību, nepieņemot jaunu Eiropas izmeklēšanas rīkojumu. Lēmumu par citu procesuālo darbību pieņem šajā likumā noteiktajā kārtībā. Prokurors par lūgumu veikt citu procesuālo darbību informē Ģenerālprokuratūru.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

887.[3] pants. Eiropas izmeklēšanas rīkojuma pieņemšana iztiesāšanā

(1) Ja iztiesāšanas laikā nepieciešams veikt procesuālo darbību citas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā, tiesa, izvērtējusi tās nepieciešamību un samērīgumu attiecībā uz izmeklējamo noziedzīgo nodarījumu, sagatavo Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, aizpildot īpašas formas dokumentu. Pirms Eiropas izmeklēšanas rīkojuma aizpildīšanas tiesa veic visas darbības, kas būtu nepieciešamas, ja procesuālā darbība tiktu veikta Latvijā saskaņā ar šo likumu. Apstiprinot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, tiesa apliecina Eiropas Savienības dalībvalstij lūgtās izmeklēšanas vai procesuālās darbības atbilstību šā likuma prasībām.

(2) Tiesa, izmantojot Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla mājaslapu, noskaidro tās Eiropas Savienības dalībvalsts

kompetento vai izpildes iestādi, kurai adresēts Eiropas izmeklēšanas rīkojums, un nosūta tai pieņemto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu.

(3) Ja tiesa, izmantojot Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla mājaslapu, nevar noskaidrot Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento vai izpildes iestādi, tā pieņemto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu nosūta Tieslietu ministrijai nosūtīšanai attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei.

(4) Eiropas izmeklēšanas rīkojuma tulkojumu attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts valsts valodā vai valodā, kuru Eiropas izmeklēšanas rīkojuma saņemšanai šī dalībvalsts norādījusi Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretariātam, šā panta otrajā daļā minētajos gadījumos nodrošina Tiesu administrācija, bet trešajā daļā minētajos gadījumos — Tieslietu ministrija.

(5) Tiesa var grozīt vai atsaukt pieņemto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, ja zudusi nepieciešamība veikt lūgto procesuālo darbību vai ja no Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes saņemta informācija, ka Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādītā procesuālā darbība nebūtu pieļaujama šajā dalībvalstī notiekošā kriminālprocesā par tādu pašu nodarījumu, vai tā atzīšana nebūtu samērīga un varētu tikt nesamērīgi aizskartas tās personas tiesības, kurai ir tiesības uz aizstāvību. Par lēmumu grozīt vai atsaukt Eiropas izmeklēšanas rīkojumu tiesa šā panta trešajā daļā paredzētajos gadījumos informē Tieslietu ministriju.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

887.[4] pants. Paziņojums par sakaru līdzekļu kontroli bez Eiropas Savienības dalībvalsts tehniskās palīdzības

(1) Ja vienas vai vairāku Eiropas Savienības dalībvalstu teritorijā nepieciešams veikt sakaru līdzekļu kontroli, bet nav nepieciešama attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalstu tehniskā palīdzība, procesa virzītājs aizpilda īpašas formas paziņojumu, informējot par sakaru līdzekļu kontroles veikšanu Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā, un ar Latvijas kompetentās iestādes starpniecību nosūta to šai dalībvalstij.

(2) Ja no Eiropas Savienības dalībvalsts saņemta informācija, ka sakaru līdzekļu kontrole par tādu pašu nodarījumu šajā dalībvalstī nebūtu pieļaujama, procesa virzītājs neuzsāk vai pārtrauc sakaru līdzekļu kontroli, kā arī vērtē attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā iegūtās informācijas izmantošanu pierādīšanā.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

Deviņpadsmitā sadaļa
Atsevišķi starptautiskās sadarbības jautājumi

84.nodaļa. Apvienotās izmeklēšanas grupas

(Nodaļas numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

888.pants. Apvienotā izmeklēšanas grupa un tās veidošanas nosacījumi

(1) Apvienotā izmeklēšanas grupa ir Latvijas un vienas ārvalsts vai vairāku ārvalstu pirmstiesas procesa veikšanai pilnvarotas amatpersonas, kuras darbojas kopīgi vienā valstī notiekoša kriminālprocesa ietvaros.

(2) Apvienoto izmeklēšanas grupu izveido konkrēta kriminālprocesa veikšanai, iesaistītajām valstīm savstarpēji vienojoties par tās vadītāju, sastāvu un darbības periodu.

(3) Apvienoto izmeklēšanas grupu izveido nolūkā novērst procesa neattaisnotu novilcināšanu, kas saistīta ar nepieciešamību veikt izmeklēšanas darbības vairākās valstīs, it īpaši gadījumos, kad vairākas valstis uzsākušas kriminālprocesu par vienu un to pašu nodarījumu vai nozīmīgs izmeklēšanas apjoms veicams ārpus tās valsts teritorijas, kurā notiek kriminālprocess.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

889.pants. Kompetentā amatpersona

Latvijas vārdā vienošanos par apvienotās izmeklēšanas grupas izveidošanu paraksta ģenerālprokurors vai —

konkrētas vienošanās noslēgšanai — viņa pilnvarota persona.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

890.pants. Apvienotās izmeklēšanas grupas darbības pamats Latvijā

Apvienotās izmeklēšanas grupas darbības pamats Latvijā ir šā likuma 889.pantā paredzētās amatpersonas parakstīta vienošanās par Latvijas piedalīšanos šādas grupas izveidošanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

891.pants. Apvienotās izmeklēšanas grupas vadītājs un viņa pilnvaras

(1) Apvienotās izmeklēšanas grupas vadītājs (turpmāk šajā nodaļā — vadītājs) ir tās valsts pārstāvis, kurā notiek kriminālprocess.

(2) Vadītāja iecelšana ir vienošanās neatņemama sastāvdaļa. Vadītāju var nomainīt vienīgi ar visu dalībvalstu piekrišanu.

(3) Ja vadītājs ir Latvijas pārstāvis, viņam ir šādas pilnvaras:

1) īstenot visas procesuālās tiesības, kādas viņam būtu, ja process notiktu tikai Latvijā;

2) uzdot piekomandētajam grupas dalībniekam patstāvīgi veikt procesuālās darbības Latvijā;

3) uzdot piekomandētajam grupas dalībniekam veikt noteiktu izmeklēšanas apjomu valstī, kuras pārstāvis viņš ir;

4) izlemt, kādā apjomā iepazīstināt katru apvienotās grupas dalībnieku ar grupas rīcībā esošo informāciju.

(4) Dalībvalstis vienojoties var noteikt citādu vadītāja pilnvaru apjomu.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

892.pants. Ārvalsts piekomandētais dalībnieks apvienotajā izmeklēšanas grupā

(1) Latvijā notiekošā kriminālprocesā piekomandētais apvienotās izmeklēšanas grupas dalībnieks ir citas dalībvalsts pārstāvis šajā grupā.

(2) Apvienotajā izmeklēšanas grupā var iekļaut arī starpvalstu organizācijas darbinieku, ja viņam šādas tiesības būtu vienā no dalībvalstīm.

(3) Piekomandētais dalībnieks var Latvijā patstāvīgi veikt vadītāja uzdotās procesuālās darbības.

(4) Procesuālās darbības valstī, kuru pārstāv piekomandētais dalībnieks, viņš veic savu pilnvaru ietvaros un vadītāja noteiktajā apjomā.

(5) Ja nepieciešama trešās valsts tiesiskā palīdzība tajā kriminālprocesa daļā, kuras veikšana uzdota piekomandētajam dalībniekam, tiesiskās palīdzības lūgumus viņš iesniedz savā valstī noteiktajā kārtībā.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

893.pants. Latvijas dalībnieks apvienotajā izmeklēšanas grupā

(1) Apvienotajā izmeklēšanas grupā Latvijas piekomandētā dalībnieka procesuālās pilnvaras valstī, kurā notiek kriminālprocess, nosaka vienošanās par grupas izveidošanu.

(2) Latvijas piekomandētajam grupas dalībniekam ārvalstī notiekošajā kriminālprocesā ir tiesības patstāvīgi veikt procesuālās darbības Latvijā savu procesuālo pilnvaru ietvaros un vadītāja noteiktajā apjomā.

(3) Apvienotās izmeklēšanas grupas dalībnieks var nodot vadītāja rīcībā visu kriminālprocesam nepieciešamo

informāciju, kas viņam Latvijā pieejama sakarā ar savu amatu.

(4) Ja kriminālprocess notiek Latvijā, apvienotajā izmeklēšanas grupā var būt vairāki Latvijas pārstāvji. Viņu pilnvaras un attiecības ar vadītāju ir tādas pašas kā tad, kad kriminālprocesu veiktu tikai Latvijā izveidota izmeklēšanas grupa.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

894.pants. Procesuālā kārtība Latvijā notiekošā kriminālprocesā

(1) Ja vadītājs ir Latvijas pārstāvis, kriminālprocess notiek Latvijā noteiktajā procesuālajā kārtībā.

(2) Piekomandētie dalībnieki procesuālās darbības savā valstī veic tur noteiktajā procesuālajā kārtībā, ja vien vadītājs nav lūdzis piemērot Latvijā noteikto procesuālo kārtību un to pieļauj ārvalsts tiesību sistēma.

(3) Visas Latvijā veiktās procesuālās darbības pārsūdzamas Latvijas likumā noteiktajā kārtībā.

(4) Kontroli un uzraudzību izmeklēšanas iestādes vadītājs un prokurors veic vispārējā kārtībā, ja vienošanās nenosaka citādi.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

895.pants. Kriminālprocesa nodošana citai valstij

(1) Ja pastāv šā likuma 68.nodaļā paredzētie nosacījumi un iemesli Latvijā notiekoša kriminālprocesa nodošanai citai dalībvalstij, valstu kompetentie pārstāvji vienojas par cita vadītāja iecelšanu.

(2) Ja dalībvalstis nespēj vienoties par vadītāja nomainīšanu vai pastāv iemesli kriminālprocesa nodošanai trešajai valstij, apvienotās izmeklēšanas grupas darbību pārtrauc un turpmāk ievēro šā likuma 43.nodaļā noteikto kārtību.

(3) Ja dalībvalsts nepiekrīt procesa nodošanai trešajai valstij, tās iesniegtie materiāli pēc pieprasījuma jāatdod.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

896.pants. Izdošana

Izdošana notiek vispārējā kārtībā neatkarīgi no tā, vai izdodamā persona atrodas dalībvalstī vai trešajā valstī.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

85.nodaļa. Krimināltiesiskā sadarbība ar starptautiskajām tiesām

(Nodaļas numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

897.pants. Krimināltiesiskās sadarbības ietvari

(1) Krimināltiesiskā sadarbība ar starptautiskajām tiesām notiek tikai attiecībā uz tiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas ir šo tiesu kompetencē.

(2) Latvijas likumos vai starptautiskajos normatīvajos aktos paredzētā personas imunitāte vai speciālie procedūras noteikumi, kurus iespējams saistīt ar izmeklēšanai pakļautās personas ieņemamo amatu, nevar būt šķērslis starptautiskās tiesas realizētai jurisdikcijai pār šo personu.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

898.pants. Kompetentā iestāde sadarbībā ar starptautiskajām tiesām

(1) Krimināltiesiskajā sadarbībā ar starptautiskajām tiesām kompetentā iestāde ir Tieslietu ministrija.

(2) Ja nepieciešams, pieļaujama Starptautiskās kriminālpolicijas organizācijas (Interpols) starpniecības izmantošana.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

899.pants. Pamats personas nodošanai starptautiskajai tiesai

(1) Personu, pret kuru starptautiskajā tiesā celta apsūdzība vai kura nodota tiesai, var nodot kriminālvajāšanai un tiesāšanai pēc šīs tiesas lūguma.

(2) Personu, kura ir Latvijas pilsonis, kriminālvajāšanai un tiesāšanai starptautiskajai tiesai var nodot tikai tad, ja no starptautiskās tiesas ir saņemts apliecinājums, ka notiesāšanas gadījumā persona brīvības atņemšanas sodu izcietīs Latvijā.

(3) Tiesiskais pamats personas nodošanai starptautiskajai tiesai ir starptautiskās tiesas dibināšanas pamatdokuments un šā likuma noteikumi.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

900.pants. Personas nodošanas atteikuma iemesli

Personas nodošana starptautiskajai tiesai nav pieļaujama gadījumos, kad pastāv viens no šā likuma 697.panta pirmās daļas 2. un 3.punktā un otrās daļas 3., 4. un 5.punktā minētajiem iemesliem.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

901.pants. Personas nodošanas lūguma pārbaude, izlemšana un izpilde

(1) Lūgumu par personas nodošanu starptautiskajai tiesai pārbauda, personu aiztur, apcietina un visus ar lūgumu saistītos jautājumus izlemj un izpilda šā likuma 698. — 711.pantā noteiktajā kārtībā.

(2) Starptautiskās tiesas lūgums par personas nodošanu ir prioritārs salīdzinājumā ar citas valsts iesniegto izdošanas lūgumu. Ja starptautiskā tiesa pati ar lēmumu nav noteikusi, ka konkrētā lieta ir piekritīga tikai starptautiskajai tiesai, konkurējošo lūgumu secību kompetentā iestāde nosaka, ievērojot šā likuma 709.panta noteikumus.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

902.pants. Palīdzība starptautiskajai tiesai procesuālo darbību veikšanā

(1) Kompetentā iestāde pēc starptautiskās tiesas lūguma organizē un sniedz tai izmeklēšanā un kriminālvajāšanā nepieciešamo palīdzību procesuālo darbību veikšanā. Lūgums var paredzēt arī sadarbību cietušo un liecinošo personu aizsardzības pasākumu izpildē un pasākumus konfiskācijas nolūkā, it īpaši cietušo personu interesēs.

(2) Lūgumu izpilda šā likuma 847. — 849., 851. — 854., 858. un 859.pantā noteiktajā kārtībā.

(3) Lūgumu var noraidīt, ja tas attiecas uz tādu dokumentu izdošanu vai pierādījumu atklāšanu, kuri skar valsts drošību, ja vien lūgumu nevar izpildīt ar īpašiem nosacījumiem vai vēlāk.

(4) Starptautiskās tiesas pilnvarotām amatpersonām ir tiesības veikt nepieciešamās procesuālās darbības Latvijas teritorijā patstāvīgi vai sadarbībā ar kompetentu starptautisku organizāciju vai kompetento Latvijas iestādi. Ja procesuālās darbības nav saistītas ar kāda piespiedu līdzekļa piemērošanu, starptautiskās tiesas pilnvarota amatpersona pēc konsultācijām ar Latvijas kompetento iestādi tās var veikt bez kompetentās iestādes pārstāvja klātbūtnes.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. likumu; panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

903.pants. Starptautiskās tiesas mantiska rakstura nolēmumu izpilde

(1) Kompetentā iestāde veic šajā likumā paredzētos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka tiek izpildīts starptautiskās tiesas lēmums par atlīdzību cietušajiem, arī restitūciju, kompensāciju un rehabilitāciju.

(2) Starptautiskās tiesas noteiktā naudas soda vai noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācijas izpilde notiek Latvijas normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā, nekaitējot trešo personu labticīgi iegūtām *(bona fide)* tiesībām.

(3) Kompetentā iestāde veic šajā likumā paredzētos pasākumus, lai atgūtu to ieņēmumu, īpašumu vai aktīvu vērtību, kas pēc starptautiskās tiesas lēmuma ir konfiscējami. Iegūtie īpašumi vai ieņēmumi nododami starptautiskajai tiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2012. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

904.pants. Notiesājoša starptautiskās tiesas sprieduma izpilde

(1) Ja starptautiskā tiesa noteikusi, ka ar brīvības atņemšanu saistītais sods notiesātajai personai izpildāms Latvijā, kompetentā iestāde nekavējoties informē starptautisko tiesu par soda izpildes iespējamību vai arī par apstākļiem, kas varētu būtiski ietekmēt soda izpildi Latvijā.

(2) Soda izpilde notiek tādā pašā kārtībā kā Latvijā notikušā kriminālprocesā piespriesta soda izpilde. Notiesātajai personai ir tiesības netraucēti un konfidenciāli sazināties ar starptautisko tiesu, bet starptautiskajai tiesai ir tiesības veikt soda izpildes uzraudzību.

(3) Starptautiskās tiesas noteikto soda mēru drīkst samazināt vai mainīt tikai šī tiesa.

(4) Soda izpildes laikā kompetentā iestāde vismaz 45 dienas iepriekš informē starptautisko tiesu par agrāk noteikto nosacījumu izpildi un par jebkuriem apstākļiem, kas var būtiski ietekmēt ieslodzījuma noteikumus vai laiku.

(5) Ja pēc soda izciešanas personai nav tiesību vai nav dota atļauja palikt Latvijā, to pārved uz citu valsti, kurai šī persona ir jāpieņem vai kura piekrīt to pieņemt, ievērojot personas izvēli.

(6) Notiesātās personas kriminālvajāšana, sodīšana vai izdošana citai valstij par nodarījumu, kuru tā izdarījusi pirms nogādāšanas soda izciešanai Latvijā, var notikt tikai ar starptautiskās tiesas piekrišanu, izņemot gadījumus, kad persona pēc soda izciešanas brīvprātīgi paliek Latvijā vairāk nekā 30 dienas vai ir atstājusi Latviju un pēc tam atgriezusies.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

905.pants. Informācijas konfidencialitāte

(1) Starptautiskās tiesas lūgumi par sadarbību un tiem pievienotie dokumenti paturami slepenībā, izņemot gadījumus, kad to atklāšana ir nepieciešama lūguma izpildei.

(2) Kompetentā iestāde, sniedzot tiesisko palīdzību, var lūgt starptautisko tiesu veikt pasākumus, lai nepieļautu tādas informācijas atklāšanu, kas varētu kaitēt valsts drošības interesēm, lai aizsargātu Latvijas amatpersonas vai arī aizsargātu citu ierobežotas pieejamības informāciju.

(3) Citas valsts konfidenciāli sniegtu informāciju kompetentā iestāde drīkst sniegt starptautiskajai tiesai tikai tad, ja tam piekritusi informācijas sniedzēja valsts.

(Panta numerācija grozīta ar 24.05.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

86.nodaļa. Eiropas aizsardzības rīkojuma atzīšana, izpilde un pieņemšana

(Nodaļa 29.01.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.02.2015.)

906.pants. Eiropas aizsardzības rīkojums

(1) Eiropas aizsardzības rīkojums ir Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes pieņemts lēmums veikt aizsardzības pasākumu, lai nodrošinātu cietušā vai liecinieka aizsardzību no aizdomās turētā, apsūdzētā vai notiesātā noziedzīgas darbības, kas var apdraudēt viņa dzīvību, fizisko vai psiholoģisko neaizskaramību, cieņu, personas brīvību vai dzimumneaizskaramību, neatkarīgi no cietušā vai liecinieka (turpmāk — aizsargājamā persona) atrašanās vietas Eiropas Savienībā.

(2) Aizsardzības pasākums šīs nodaļas izpratnē ir aizdomās turētajam, apsūdzētajam vai notiesātajam piemērots tāds ar brīvības atņemšanu nesaistīts drošības līdzeklis vai alternatīva sankcija, kas paredz aizliegumu apmeklēt noteiktu apvidu, vietu vai teritoriju, aizliegumu kontaktēties ar aizsargājamo personu vai aizliegumu tuvoties aizsargājamai personai.

907.pants. Eiropas aizsardzības rīkojuma izpildes pamats

No citas Eiropas Savienības dalībvalsts saņemta Eiropas aizsardzības rīkojuma izpildes pamats ir:

1) Valsts policijas lēmums par Eiropas aizsardzības rīkojuma atzīšanu un izpildi;

2) fakts, ka aizsargājamā persona plāno dzīvot vai dzīvo Latvijā vai plāno uzturēties vai uzturas Latvijā ne mazāk par trim mēnešiem.

908.pants. Eiropas aizsardzības rīkojuma izpildes atteikuma iemesli

(1) Eiropas aizsardzības rīkojuma izpildi var atteikt, ja:

1) Eiropas aizsardzības rīkojums ir nepilnīgs un noteiktajā termiņā nav sniegta papildus pieprasītā nepieciešamā informācija;

2) Eiropas aizsardzības rīkojumā noteiktais aizsardzības pasākums nav saistīts ar aizliegumu apmeklēt noteiktu apvidu, vietu vai teritoriju, kurā dzīvo vai kuru apmeklē aizsargājamā persona, vai aizliegumu jebkādā veidā kontaktēties ar aizsargājamo personu, vai aizliegumu tuvoties aizsargājamai personai tuvāk par noteiktu attālumu;

3) aizsardzība noteikta par tādu nodarījumu, kas saskaņā ar Krimināllikumu nav noziedzīgs;

4) atzīstot Eiropas aizsardzības rīkojumu, tiktu pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) princips;

5) pastāv šā likuma 8.nodaļā paredzētā kriminālprocesuālā imunitāte;

6) nodarījumam, saistībā ar kuru pieņemts Eiropas aizsardzības rīkojums, ir iestājies noilgums;

7) ir pieņemts amnestijas akts, kas novērš soda piemērošanu par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu, saistībā ar kuru pieņemts Eiropas aizsardzības rīkojums;

8) persona, kurai piemērots aizsardzības pasākums, nav sasniegusi vecumu, ar kuru iestājas krimināltatbildība;

9) aizsardzības pasākums attiecas uz tādu noziedzīgu nodarījumu, kas pilnībā vai daļēji ir izdarīts Latvijas teritorijā;

10) nepastāv šā likuma 907.panta 2.punktā noteiktais Eiropas aizsardzības rīkojuma izpildes pamats.

(2) Ja Eiropas aizsardzības rīkojuma izpilde atteikta, pamatojoties uz šā panta pirmās daļas 3.punktu, aizsargājamai personai ir tiesības lūgt Valsts policiju, lai tā par Eiropas aizsardzības rīkojumā noteiktā pasākuma pārkāpumiem informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi, kas pieņēmusi Eiropas aizsardzības rīkojumu.

909.pants. Eiropas aizsardzības rīkojuma atzīšana un izpilde

(1) Valsts policija, saņēmusi no citas dalībvalsts Eiropas aizsardzības rīkojumu, pārbauda, vai nepastāv kāds no šā likuma 908.pantā minētajiem izpildes atteikuma iemesliem, un 15 dienu laikā no Eiropas aizsardzības rīkojuma saņemšanas dienas pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par Eiropas aizsardzības rīkojuma atzīšanu un izpildi;

2) par atteikšanos atzīt Eiropas aizsardzības rīkojumu.

(2) Valsts policija, pieņemot lēmumu par Eiropas aizsardzības rīkojuma atzīšanu un izpildi, nosaka tādu aizsardzības pasākumu, kas visvairāk atbilst Eiropas aizsardzības rīkojumā noteiktajam. Piemērojamais aizsardzības pasākums nosakāms uz laiku, kāds paredzēts Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemtajā nolēmumā par aizsardzības

pasākuma noteikšanu.

(3) Ja Eiropas aizsardzības rīkojums ir nepilnīgs, Valsts policija var atlikt tā atzīšanu, informējot attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalsti par nepieciešamību noteiktā termiņā sniegt papildu informāciju.

(4) Valsts policija par atzīto Eiropas aizsardzības rīkojumu rakstveidā informē aizsargājamo personu un attiecīgo aizdomās turēto, apsūdzēto vai notiesāto, kā arī Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi, kas pieņēmusi Eiropas aizsardzības rīkojumu. Aizdomās turēto, apsūdzēto vai notiesāto informē arī par noteiktā aizsardzības pasākuma pārkāpuma gadījumā iespējamām juridiskajām sekām.

(5) Ja pieņemts lēmums par atteikšanos atzīt Eiropas aizsardzības rīkojumu, Valsts policija, nosūtot lēmuma kopiju, par to informē aizsargājamo personu un Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi, kas pieņēmusi Eiropas aizsardzības rīkojumu. Lēmumu par atteikšanos atzīt Eiropas aizsardzības rīkojumu aizsargājamā persona var apstrīdēt, iesniedzot attiecīgu iesniegumu Valsts policijas priekšniekam. Valsts policijas priekšnieka pieņemtais lēmums nav pārsūdzams.

(6) Lēmumu par Eiropas aizsardzības rīkojuma atzīšanu nosūta izpildei atbilstoši aizsargājamās personas dzīvesvietai.

910.pants. Paziņošana par Eiropas aizsardzības rīkojumā noteiktā aizsardzības pasākuma pārkāpumu

Konstatējusi, ka aizdomās turētais, apsūdzētais vai notiesātais ir pārkāpis noteikto aizsardzības pasākumu, Valsts policija, izmantojot īpašas formas dokumentu, nekavējoties par to paziņo attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei. Valsts policija nodrošina informācijas tulkojumu attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts valsts valodā vai valodā, kuru Eiropas aizsardzības rīkojuma saņemšanai šī dalībvalsts norādījusi Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretariātam.

911.pants. Eiropas Savienības dalībvalsts un Latvijas lēmumi attiecībā uz Eiropas aizsardzības rīkojumā noteikto aizsardzības pasākumu un tā izpildi

(1) Eiropas Savienības dalībvalsts lēmumi par tāda aizsardzības pasākuma grozīšanu, atcelšanu vai atsaukšanu, kas bijis par pamatu Eiropas aizsardzības rīkojuma pieņemšanai, ir saistoši Latvijai.

(2) Valsts policija, saņēmusi no Eiropas Savienības dalībvalsts lēmumu par Eiropas aizsardzības rīkojumā noteiktā aizsardzības pasākuma grozīšanu, pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par noteiktā pasākuma grozīšanu;

2) par atteikšanos īstenot grozīto aizsardzības pasākumu, ja tas nav saistīts ar aizliegumu apmeklēt noteiktu apvidu, vietu vai teritoriju, aizliegumu kontaktēties ar aizsargājamo personu vai aizliegumu tuvoties aizsargājamai personai.

(3) Eiropas aizsardzības rīkojuma izpildi izbeidz un par to pieņem lēmumu rezolūcijas veidā, ja:

1) ir saņemtas ziņas, ka aizsargājamā persona vairs nedzīvo vai neuzturas Latvijas teritorijā;

2) beidzies Latvijā noteiktais maksimālais laiks, uz kādu iespējams piemērot aizsardzības pasākumu;

3) attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemts lēmums par piemērotā aizsardzības pasākuma atcelšanu vai atsaukšanu.

(4) Par šā panta otrajā daļā un trešās daļas 1. un 2.punktā paredzētajos gadījumos pieņemto lēmumu Valsts policija rakstveidā informē attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi un, ja iespējams, aizsargājamo personu.

912.pants. Eiropas aizsardzības rīkojuma pieņemšanas pamats

(1) Eiropas aizsardzības rīkojuma pieņemšanas pamats ir:

1) aizsargājamās personas vai tās aizgādņa vai aizbildņa rakstveida lūgums Valsts policijai pieņemt Eiropas

aizsardzības rīkojumu, kurā norādīta arī personas rīcībā esošā informācija par kriminālprocesu;

2) procesa virzītāja pieņemts lēmums par tāda ar brīvības atņemšanu nesaistīta drošības līdzekļa vai alternatīvās sankcijas piemērošanu, kas saistīta ar aizliegumu apmeklēt noteiktu apvidu, vietu vai teritoriju, aizliegumu kontaktēties ar aizsargājamo personu vai aizliegumu tuvoties aizsargājamai personai;

3) fakts, ka aizsargājamā persona plāno dzīvot vai dzīvo vai plāno uzturēties vai uzturas kādā citā Eiropas Savienības dalībvalstī ne mazāk par trim mēnešiem.

(2) Aizsargājamā persona vai tās aizgādnis vai aizbildnis lūgumu pieņemt Eiropas aizsardzības rīkojumu var iesniegt arī procesa virzītājam, kas to nekavējoties pārsūta Valsts policijai kopā ar informāciju par kriminālprocesu, noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju un šā panta pirmās daļas 2.punktā minēto lēmumu.

(3) Ja, saņēmusi aizsargājamās personas vai tās aizgādņa vai aizbildņa lūgumu pieņemt Eiropas aizsardzības rīkojumu, Valsts policija konstatē, ka aizsardzības pasākums piemērots citā Eiropas Savienības dalībvalstī, tā šo iesniegumu nekavējoties pārsūta attiecīgās dalībvalsts kompetentajai iestādei, lai izlemtu jautājumu par Eiropas aizsardzības rīkojuma pieņemšanu.

(4) Lai pieņemtu Eiropas aizsardzības rīkojumu, Valsts policija pieprasa nepieciešamo informāciju no procesa virzītāja vai iestādes, kura kontrolē nolēmuma izpildi.

(5) Valsts policija, saņēmusi aizsargājamās personas vai tās aizgādņa vai aizbildņa lūgumu pieņemt Eiropas aizsardzības rīkojumu, 15 dienu laikā to izskata un lemj par:

1) Eiropas aizsardzības rīkojuma pieņemšanu, aizpildot īpašas formas dokumentu;

2) atteikšanos pieņemt Eiropas aizsardzības rīkojumu.

(6) Eiropas aizsardzības rīkojuma pieņemšanu var atteikt, ja laikposms, uz kuru aizsargājamā persona plāno atstāt Latvijas teritoriju, ir īsāks par trim mēnešiem.

(7) Pieņemot Eiropas aizsardzības rīkojumu, Valsts policija to nosūta procesa virzītājam un tās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā aizsargājamā persona plāno dzīvot vai dzīvo vai plāno uzturēties vai uzturas. Valsts policija nodrošina pieņemtā Eiropas aizsardzības rīkojuma tulkojumu attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts valsts valodā vai valodā, kuru Eiropas aizsardzības rīkojuma saņemšanai šī dalībvalsts norādījusi Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretariātam.

(8) Lēmumu par atteikšanos pieņemt Eiropas aizsardzības rīkojumu aizsargājamā persona var apstrīdēt, iesniedzot attiecīgu iesniegumu Valsts policijas priekšniekam. Valsts policijas priekšnieka pieņemtais lēmums nav pārsūdzams.

(9) Lēmums par atteikšanos pieņemt Eiropas aizsardzības rīkojumu nav šķērslis atkārtotai lūguma iesniegšanai.

913.pants. Valsts policijas rīcība Eiropas aizsardzības rīkojumā noteiktā aizsardzības pasākuma pārkāpuma gadījumā

Valsts policija, saņēmusi no Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes informāciju par Eiropas aizsardzības rīkojumā noteiktā aizsardzības pasākuma pārkāpumu, nekavējoties par to paziņo procesa virzītājam vai iestādei, kura kontrolē nolēmuma izpildi.

914.pants. Pieņemtā Eiropas aizsardzības rīkojuma grozīšana, atcelšana un atsaukšana

(1) Par lēmumu grozīt vai atcelt piemēroto aizsardzības pasākumu procesa virzītājs vai iestāde, kura kontrolē nolēmuma izpildi, nekavējoties informē Valsts policiju.

(2) Valsts policija pēc tam, kad no procesa virzītāja vai iestādes, kura kontrolē nolēmuma izpildi, ir saņemta informācija par piemērotā aizsardzības pasākuma grozīšanu vai atcelšanu, pieņem lēmumu par Eiropas aizsardzības rīkojuma grozīšanu, atcelšanu vai atsaukšanu.

(3) Valsts policija informē tās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi, kurā dzīvo vai uzturas aizsargājamā persona, par visiem nolēmumiem, ar kuriem groza, atceļ vai izbeidz noteikto aizsardzības pasākumu, kas bijis par pamatu Eiropas aizsardzības rīkojuma pieņemšanai.

(4) Ja aizsardzības pasākums ir noteikts ar nolēmumu, kas nodots izpildei citā Eiropas Savienības dalībvalstī, kas nav tā pati dalībvalsts, kurā aizsargājamā persona plāno dzīvot vai dzīvo vai plāno uzturēties vai uzturas, vai kas tiek nodots pēc tam, kad ir pieņemts Eiropas aizsardzības rīkojums, un ja attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentā iestāde ir pieņēmusi turpmākus lēmumus, kas skar aizsardzības pasākumā iekļautos pienākumus vai rīkojumus, Valsts policija nekavējoties atceļ vai atsauc Eiropas aizsardzības rīkojumu.

(5) Valsts policija pieņem lēmumu par Eiropas aizsardzības rīkojuma atcelšanu vai atsaukšanu, ja:

1) ir saņemtas ziņas, ka aizsargājamā persona vairs nedzīvo vai neplāno dzīvot vai neuzturas vai neplāno uzturēties tās Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā, kurai nosūtīts Eiropas aizsardzības rīkojums;

2) beidzies likumā vai nolēmumā noteiktais laiks, uz kādu bija piemērots aizsardzības pasākums;

3) pieņemts lēmums par piemērotā aizsardzības pasākuma atcelšanu.

Pārejas noteikumi

1. Līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai saskaņā ar Latvijas Kriminālprocesa kodeksu veiktās procesuālās darbības un to rezultātā iegūtie materiāli saglabā savu tiesisko statusu.

2. Procesuālās darbības, kas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai uzsāktas saskaņā ar Latvijas Kriminālprocesa kodeksu, tiek arī pabeigtas minētajā kodeksā noteiktajā kārtībā.

3. Krimināllietās, kas ierosinātas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, personas tiesību ierobežošanas termiņu pirmstiesas kriminālprocesā sāk skaitīt no šā likuma spēkā stāšanās dienas.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

4. Drošības līdzekļiem, kuri personām piemēroti līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai un attiecībā uz kuriem Latvijas Kriminālprocesa kodekss nenoteica procesuālo termiņu, šo termiņu sāk skaitīt no šā likuma spēkā stāšanās dienas.

5. Attiecībā uz drošības līdzekļiem, kuri personām piemēroti pirms šā likuma spēkā stāšanās dienas, ir spēkā konkrētās krimināllietas procesuālajā lēmumā vai Latvijas Kriminālprocesa kodeksa attiecīgajā normā noteiktais termiņš.

6. Ja šis likums neparedz kādu agrāk piemērotu drošības līdzekli, procesa virzītājam viena mēneša laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas jāpieņem lēmums par šā drošības līdzekļa atcelšanu vai grozīšanu.

7. Ja persona ir atzīta par aizdomās turēto Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 70.pantā paredzētajā kārtībā, procesa virzītājam 10 dienu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas jālemj par personas atzīšanu par aizdomās turēto saskaņā ar šo likumu.

8. Krimināllietās, kurās līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai ir pieteiktas civilprasības, turpmāk tās uzskatāmas par kaitējuma kompensācijas pieteikumiem. Ja šajās lietās civilprasītājs vienlaicīgi nav arī cietušais vai civilatbildētājs vienlaicīgi nav arī apsūdzētais, civilprasība izskatāma Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā un par to procesa virzītājs viena mēneša laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas paziņo šīm personām.

9. Normatīvajos aktos lietotie termini "izziņas iestāde" un "izziņas izdarītājs" līdz šo aktu redakcijas pakāpeniskai precizēšanai turpmāk saprotami kā termini "izmeklēšanas iestāde" un "izmeklētājs".

10. *(Izslēgts ar 12.03.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)*

11. Līdz 2006.gada 1.janvārim šā likuma 415.panta sestās daļas 3. un 4.punktā minēto funkciju Valsts probācijas dienesta vietā nodrošina Valsts policija.

12. Šā likuma 483.panta pirmā daļa ir spēkā tiesās, kurās ir nepieciešamais tehniskais nodrošinājums.

13. Līdz 2006.gada 1.aprīlim atļaujas speciālo izmeklēšanas darbību veikšanai izsniedz:

1) Augstākās tiesas priekšsēdētāja īpaši pilnvarots Augstākās tiesas tiesnesis — korespondences kontrolei, sakaru līdzekļu kontrolei, vietas vai personas audiokontrolei, vietas videokontrolei, elektroniskajā informācijas sistēmā esošo datu kontrolei, pārraidīto datu satura kontrolei;

2) ģenerālprokurora īpaši pilnvaroti prokurori — personas novērošanai un izsekošanai, objekta novērošanai, speciālam izmeklēšanas eksperimentam, salīdzinošajai izpētei nepieciešamo paraugu iegūšanai speciālā veidā, noziedzīgas darbības kontrolei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2005.)

14. *(Izslēgts ar 19.06.2008. likumu; grozījums par panta izslēgšanu stājas spēkā 01.01.2009. Sk. 19.06.2008. likuma Pārejas noteikumu.)*

15. Prokuratūras un izmeklēšanas iestādes viena mēneša laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās izlemj jautājumu par kriminālprocesa uzsākšanu vai atteikšanos uzsākt kriminālprocesu saistībā ar saņemtajiem pieteikumiem par gatavotiem vai izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, attiecībā uz kuriem bija uzsākta pārbaude Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 109.pantā noteiktajā kārtībā.

(28.09.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2005.)

16. Sūdzības, kuru izskatīšana uzsākta saskaņā ar Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 220.- 222.pantu, izlemjamas minētajā kodeksā noteiktajā kārtībā.

(28.09.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2005.)

17. Līdz brīdim, kad spēkā stāsies likums, kas nosaka apcietinājumā turēšanas kārtību, bet ne ilgāk kā līdz 2006.gada 1.aprīlim ir spēkā Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumi Nr.211 "Izmeklēšanas cietumu iekšējās kārtības noteikumi" tiktāl, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(28.09.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2005.)

18. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē Latvijas Kriminālprocesa kodekss.

(28.09.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2005.)

19. Līdz šā likuma 84.panta otrajā daļā un 104.panta piektajā daļā minēto Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2009.gada 1.janvārim ir spēkā Ministru kabineta 2006.gada 6.novembra noteikumi Nr.920 "Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības veidiem, maksimālo stundu skaitu, samaksas apmēru un kārtību", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

20. Lietas, kuras nodotas izskatīšanai apgabaltiesā pēc noteiktās piekritības līdz 2009.gada 1.jūlijam, izskatāmas tajā pašā tiesā, kurā tās iesniegtas.

(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

21. Lietas, kuru materiālos iekļauti valsts noslēpumu saturoši objekti un kuras līdz 2009.gada 1.jūlijam nodotas izskatīšanai tiesā, izskatāmas tajā pašā tiesā, kurā tās iesniegtas.

(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

22. To personu uzvedības kontroli, par kurām pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu, nosacīti atbrīvojot

no kriminālatbildības, Valsts probācijas dienests neveic līdz 2012.gada 31.decembrim. To personu uzvedības kontroli, par kurām līdz 2009.gada 1.jūlijam pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības, lēmumā noteiktajā pārbaudes laikā turpina un pabeidz tā institūcija, kurai tas uzdots lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības.

(16.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

23. Lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības, līdz 2012.gada 31.decembrim nenorāda institūciju, kurai uzdots kontrolēt attiecīgās personas uzvedību, bet norāda laiku, līdz kuram personai jāpaziņo prokuroram par lēmumā uzlikto pienākumu izpildi un jāiesniedz dokumenti, kas apliecina lēmumā uzlikto pienākumu izpildi. Pēc pārbaudes termiņa beigām prokurors, izvērtējot personas sniegtās ziņas un iesniegtos dokumentus, izdara lēmumā atzīmi par nosacījumu izpildi.

(16.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

24. Prokurors un tiesa no 2009.gada 1.jūlija līdz 2013.gada 28.februārim pieprasa un Valsts probācijas dienests sniedz izvērtēšanas ziņojumu tikai par tām personām, kuras apsūdzētas noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pret dzimumneaizskaramību un tikumību, kā arī par apsūdzētajiem, kuri noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī bija nepilngadīgi.

(16.06.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 14.12.2012.)

25. Krimināllietās, kurās līdz 2009.gada 1.jūlijam pirmās instances tiesā ir uzsākta iztiesāšana koleģiālā sastāvā, iztiesāšanu turpina koleģiālā sastāvā līdz sprieduma taisīšanai vai kriminālprocesa izbeigšanai tiesas sēdē. Ja tas nav iespējams, tiesnesis, izvērtējot lietas sarežģītību, lemj par iztiesāšanas turpināšanu vienpersoniski. Tiesas piesēdētāju ar tiesas spriešanu saistīto pienākumu izpildes laikā nevar saukt pie kriminālatbildības un apcietināt bez tās tiesas priekšsēdētāja piekrišanas, kurā viņš pilda pienākumus. Lēmumu par tiesas piesēdētāja apcietināšanu, piespiedu atvešanu, aizturēšanu vai pakļaušanu kratīšanai pieņem tam īpaši pilnvarots Augstākās tiesas tiesnesis. Ja tiesas piesēdētājs notverts smaga vai sevišķi smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, lēmums par piespiedu atvešanu, aizturēšanu vai pakļaušanu kratīšanai nav nepieciešams, bet 24 stundu laikā par to ir jāinformē īpaši pilnvarotais Augstākās tiesas tiesnesis un tās tiesas priekšsēdētājs, kurā tiesas piesēdētājs pilda pienākumus. Ja tiesas piesēdētāja pilnvaras izbeidzas lietas iztiesāšanas laikā, tās tiek saglabātas līdz šīs lietas iztiesāšanas beigām.

(16.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

26. No 2009.gada 1.jūlija līdz 2012.gada 31.decembrim šā likuma 381.panta pirmajā un otrajā daļā paredzētajā gadījumā Valsts probācijas dienesta apmācīts starpnieks iesaistās tikai pirmstiesas kriminālprocesa laikā. Līdz 2009.gada 1.jūlijam uzsāktajos izlīguma gadījumos Valsts probācijas dienesta apmācīts starpnieks iztiesāšanas laikā piedalās līdz 2009.gada 1.augustam.

(16.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

27. Tiesvedībā esošajās privātās apsūdzības lietās par noziedzīgiem nodarījumiem, kas kvalificēti pēc Krimināllikuma 130.panta otrās daļas, 157. un 158.panta saistībā ar neslavas celšanu plašsaziņas līdzeklī, kriminālprocess tiek pabeigts privātās apsūdzības kriminālprocesa izskatīšanas kārtībā, kāda bija noteikta līdz 2010.gada 31.decembrim.

(21.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

28. Tiesnesis privātās apsūdzības kriminālprocesa uzsākšanai iesniegto sūdzību, par kuru līdz 2010.gada 31.decembrim nav pieņemts lēmums, bez izlemšanas nosūta izmeklēšanas iestādei. Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis saņemtu, bet līdz 2010.gada 31.decembrim neizskatītu sūdzību par tiesneša lēmumu atteikties uzsākt privātās apsūdzības kriminālprocesu, izskata šajā likumā noteiktajā sūdzību izskatīšanas kārtībā.

(21.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

29. Līdz šā likuma 235.panta septītajā daļā, 239.panta sestajā daļā, 240.panta sestajā daļā un 366.panta ceturtajā daļā minēto Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2012.gada 1.janvārim ir spēkā Ministru kabineta 2005.gada 27.septembra noteikumi Nr.726 "Noteikumi par rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem un arestēto mantu", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(21.10.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 11.08.2011.)

30. Tās lietas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas kvalificēti pēc Krimināllikuma 253.[1], 348. un 349.panta, kuras

nodotas atbilstoši noteiktajai piekritībai izskatīšanai apgabaltiesā līdz 2010.gada 31.decembrim, izskatāmas tajā pašā tiesā, kurā tās iesniegtas.

(21.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

31. Ierosinājumi par Eiropas apcietinājuma lēmuma pieņemšanu, kuri iesniegti tiesā līdz 2010.gada 31.decembrim, izskatāmi un Eiropas apcietinājuma lēmumi pieņemami kārtībā, kāda bija spēkā līdz minētajam datumam.

(21.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

32. Grozījumi šā likuma 421.panta trešajā daļā un 652.panta pirmajā daļā par probācijas uzraudzību, kā arī 644.[1] pants stājas spēkā 2011.gada 1.oktobrī.

(08.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2011.)

33. Lietas, kuras nodotas izskatīšanai apgabaltiesā pēc noteiktās piekritības līdz 2012.gada 30.jūnijam, izskatāmas tajā pašā tiesā, kurā tās iesniegtas.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

34. Lietās, kuras nodotas izskatīšanai apgabaltiesā kā pirmās instances tiesā pēc noteiktās piekritības līdz 2012.gada 30.jūnijam, apelācijas kārtībā pārsūdzētu nolēmumu izskata Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta kā apelācijas instances tiesa.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

35. Šā likuma 775.panta otrās daļas 1.punktā un 823.panta otrās daļas 1.punktā minēto nosacījumu nepiemēro starptautiskajā sadarbībā ar Poliju līdz 2016.gada 5.decembrim. Šajos gadījumos piemēro šā likuma 70. un 78.nodaļu.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

36. Ārvalstu lūgumi par notiesāto personu nodošanu vai pārņemšanu soda izciešanai, kurus Ģenerālprokuratūra saņēmusi līdz 2012.gada 30.jūnijam un attiecībā uz kuriem pārbaude ir pabeigta un pieņemts viens no šā likuma 753.pantā (līdz 2012.gada 30.jūnijam spēkā esošajā redakcijā) vai 770.pantā (līdz 2012.gada 30.jūnijam spēkā esošajā redakcijā) minētajiem lēmumiem, izskatāmi kārtībā, kāda bija spēkā līdz minētajam datumam. Lūgumi par notiesāto personu nodošanu vai pārņemšanu soda izciešanai, attiecībā uz kuriem pārbaude nav pabeigta līdz 2012.gada 30.jūnijam, nosūtāmi izskatīšanai Tieslietu ministrijai.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

37. Ārvalstu lūgumi par ārvalstī piespriesta soda izpildīšanu Latvijā, kurus Tieslietu ministrija saņēmusi līdz 2012.gada 30.jūnijam un attiecībā uz kuriem ir pieņemts šā likuma 779.pantā minētais lēmums (līdz 2012.gada 30.jūnijam spēkā esošajā redakcijā), izskatāmi kārtībā, kāda bija spēkā līdz minētajam datumam. Lūgumi par ārvalstī piespriesta soda izpildīšanu Latvijā, attiecībā uz kuriem pārbaude nav pabeigta līdz 2012.gada 30.jūnijam, nosūtāmi izskatīšanai tiesā.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

38. Ja ir saņemts Eiropas Savienības dalībvalsts lūgums atzīt un izpildīt spriedumu, kas pieņemts līdz 2011.gada 27.novembrim, to izskata kārtībā, kāda bija spēkā līdz 2012.gada 30.jūnijam. Latvijas lūgums Eiropas Savienības dalībvalstij izpildīt Latvijā pieņemto nolēmumu, kas stājās spēkā līdz 2011.gada 27.novembrim, nosūtāms kārtībā, kāda bija spēkā līdz 2012.gada 30.jūnijam.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

39. Šā likuma 866. — 875.pants un 883. — 887.pants stājas spēkā 2012.gada 1.decembrī.

(24.05.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2012.)

40. Ja sakarā ar grozījumiem Krimināllikumā, kuri stājas spēkā 2013.gada 1.aprīlī, noziedzīga nodarījuma klasifikācija mainās no smagāka uz vieglāku, izmeklēšanas iestāžu, prokuratūras un tiesu lietvedībā esošajos līdz 2013.gada 31.martam uzsāktajos kriminālprocesos par šādiem noziedzīgiem nodarījumiem procesuālie termiņi nosakāmi atbilstoši tai noziedzīga nodarījuma klasifikācijai, kāda tā bija līdz 2013.gada 31.martam.

(20.12.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

41. Soda izpildes iestādes vai prokurora iesniegumu par personas atbrīvošanu no soda izciešanas vai par nolēmuma grozīšanu, kas iesniegts tiesā sakarā ar grozījumiem Krimināllikumā, kuri stājas spēkā 2013.gada 1.aprīlī, tiesnesis izskata rakstveida procesā triju mēnešu laikā. Iesniegumu izskata tās tiesas tiesnesis, kura taisījusi pēdējo nolēmumu pirmajā instancē vai kuras darbības teritorijā esošās prokuratūras iestādes prokurors sastādījis prokurora priekšrakstu par sodu. Pieņemtā lēmuma kopiju tiesa nosūta nolēmuma izpildes iestādei, prokuroram un notiesātajam. Prokurors un notiesātais tiesas lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā no tā kopijas saņemšanas dienas. Sūdzības iesniegšana neaptur lēmuma izpildi. Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis sūdzību izskata rakstveida procesā, un viņa lēmums nav pārsūdzams.

(20.12.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

42. Tās tiesas tiesnesis, kura kontrolē nolēmuma par naudas soda piemērošanu izpildi, rakstveida procesā mēneša laikā izlemj jautājumu par personas atbrīvošanu no soda izciešanas vai par nolēmuma grozīšanu sakarā ar grozījumiem Krimināllikumā, kuri stājas spēkā 2013.gada 1.aprīlī. Pieņemtā lēmuma kopiju tiesa nosūta prokuroram un notiesātajam. Prokurors un notiesātais tiesas lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā no tā kopijas saņemšanas dienas. Sūdzības iesniegšana neaptur lēmuma izpildi. Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis sūdzību izskata rakstveida procesā, un viņa lēmums nav pārsūdzams.

(20.12.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

43. Ja sakarā ar grozījumiem Krimināllikumā, kuri stājas spēkā 2013.gada 1.aprīlī, nepieciešams grozīt apsūdzību, prokurors pirmstiesas procesā to groza šā likuma 408.pantā noteiktajā kārtībā, bet iztiesāšanas gaitā — 462.panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā.

(20.12.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

44. Šā likuma 439.panta trešās daļas 3.punkts stājas spēkā 2014.gada 1.janvārī.

(14.03.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2013.)

45. Naudas summas, kas norādītas 784.panta otrajā daļā, 786.panta pirmās daļas 10.punktā, 791.panta trešajā daļā, 792.panta trešajā daļā, 797.panta trešajā daļā, 800.panta otrajā daļā un 840.panta otrajā daļā minētajos nolēmumos, kas saņemti no ārvalsts vai tādas Eiropas Savienības dalībvalsts, kura neietilpst *euro* zonā, un kas pieņemti līdz 2013.gada 31.decembrim, pārrēķina *euro* saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto valūtas kursu, kāds bija spēkā nolēmuma pasludināšanas dienā.

(12.09.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

46. Lietās, kuras izskatītas apgabaltiesā kā pirmās instances tiesā, apelācijas kārtībā pēc 2014.gada 1.janvāra pārsūdzētu nolēmumu izskata tā pati apgabaltiesa kā apelācijas instances tiesa.

(19.12.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

47. Lietas, kuras nodotas izskatīšanai Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātā līdz 2013.gada 31.decembrim, bet kurās tiesas izmeklēšana nav uzsākta līdz 2014.gada 30.jūnijam, nodod izskatīšanai apgabaltiesai kā apelācijas instances tiesai.

(19.12.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

48. Lietas, kurās Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātā ir uzsākta tiesas izmeklēšana, bet kuras līdz 2014.gada 31.decembrim nav izskatītas, nodod izskatīšanai apgabaltiesai kā apelācijas instances tiesai.

(19.12.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

49. Lietas, kuras nodotas izskatīšanai apgabaltiesā kā pirmās instances tiesā un kurās līdz 2014.gada 31.decembrim pieņemts lēmums par kriminālprocesa apturēšanu, pēc 2015.gada 1.janvāra nodod rajona (pilsētas) tiesai kā pirmās instances tiesai.

(19.12.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

50. Lietas, kuras nodotas izskatīšanai Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātā un kurās pieņemts lēmums par

kriminālprocesa apturēšanu, pēc 2015.gada 1.janvāra nodod apgabaltiesai kā apelācijas instances tiesai.

(19.12.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

51. Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātā izskatītās lietas, kurās pēc 2014.gada 1.janvāra kasācijas instance ir atcēlusi nolēmumu, nosūta jaunai izskatīšanai apgabaltiesai kā apelācijas instances tiesai.

(19.12.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

52. Ja pēc 2014.gada 1.janvāra lietā, kas izskatīta apgabaltiesā kā pirmās instances tiesā, ir izlemjami ar nolēmuma izpildi vai ar medicīniska rakstura piespiedu līdzekļiem saistīti jautājumi, tos nosūta izlemšanai rajona (pilsētas) tiesai kā pirmās instances tiesai.

(19.12.2013. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

53. Līdz 2015.gada 1.janvārim nepilngadīgo, kurš nav sasniedzis 14 gadu vecumu, vai — pēc izmeklēšanas darbības veicēja ieskata — jebkuru nepilngadīgo pratina pedagoga vai tāda speciālista klātbūtnē, kas apmācīts psihologa darbam ar bērniem kriminālprocesā.

(29.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

54. Likuma regulējums par kārtību, kādā nosacīti notiesātajam tiek pilnīgi vai daļēji atcelti tiesas uzliktie pienākumi vai pieņemts lēmums par spriedumā noteiktā soda izpildīšanu nosacīti notiesātajam vai pārbaudes laika pagarināšanu, kas bija spēkā līdz 2015.gada 31.janvārim, tiek piemērots attiecībā uz personu, kura nosacīti notiesāta līdz 2015.gada 31.janvārim.

(16.10.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2015.)

55. Likuma regulējums par kārtību, kādā notiesātais tiek atbrīvots no soda nosacīti pirms termiņa, kas bija spēkā līdz 2015.gada 31.janvārim, tiek piemērots, ja iesniegums par notiesātā nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu saņemts no brīvības atņemšanas iestādes administratīvās komisijas.

(16.10.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2015.)

56. Likuma regulējums par neizciestās soda daļas izpildi nosacīti pirms termiņa atbrīvotajam, kas bija spēkā līdz 2015.gada 31.janvārim, tiek piemērots attiecībā uz notiesāto, kurš atbrīvots nosacīti pirms termiņa, pamatojoties uz brīvības atņemšanas iestādes administratīvās komisijas iesniegumu.

(16.10.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2015.)

57. Šā likuma 643.panta regulējumu attiecībā uz nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas ar elektroniskās uzraudzības noteikšanu piemēro no 2015.gada 1.jūlija.

(15.01.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2015.)

58. Tās institūcijas, kuras līdz 2015.gada 1.novembrim veica lekšējās drošības biroja kompetencē esošo noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu, turpina izmeklēšanu uzsāktajos kriminālprocesos līdz to nodošanai lekšējās drošības birojam. Minētās institūcijas attiecīgos kriminālprocesus nodod lekšējās drošības birojam līdz 2015.gada 30.novembrim.

(08.07.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2015.)

59. Šā likuma 152.panta pirmās daļas nosacījums par nepilngadīgo pratināšanas gaitas fiksēšanu skaņu un attēlu ierakstā pantā noteiktajos gadījumos procesa virzītājam ir obligāts, sākot ar 2019.gada 1.janvāri. Līdz tam nepilngadīgo pratināšanas gaitas fiksēšana skaņu un attēlu ierakstā tiek veikta tikai tajos gadījumos, kad procesa virzītāja rīcībā ir atbilstoši tehniskie līdzekļi.

(18.02.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2017.)

60. Grozījumi šā likuma 420.panta pirmajā daļā un 441.[1] panta pirmajā daļā attiecībā uz prokurora tiesībām sastādīt priekšrakstu par sodu, ja izdarīts smags noziegums, par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz pieciem gadiem, stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem Krimināllikumā.

(18.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

61. Grozījums šā likuma 7. panta otrajā daļā attiecībā uz skaitļa "136." aizstāšanu ar skaitli "132.[1]" stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem Krimināllikumā.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

62. Sadarbībā ar tām Eiropas Savienības dalībvalstīm, kurām Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa direktīva 2014/41/ES par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās nav saistoša, Latvija neizmanto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

63. Procesuālās darbības, kas veiktas saskaņā ar Kriminālprocesa likumu redakcijā, kas bija spēkā līdz 2017. gada 31. jūlijam, un to rezultātā iegūtie materiāli saglabā savu tiesisko statusu.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

64. Šā likuma 634.[1] panta otrā daļa stājas spēkā 2019. gada 1. janvārī.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

65. Līdz 2018. gada 31. decembrim, lai izpildītu šā likuma 634.[1] panta pirmajā daļā minētos nolēmumus (izņemot nolēmumu par cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas piedziņu), izpildu dokumentu nosūta izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam pēc personas (notiesātā) dzīvesvietas (juridiskajai personai — pēc tās juridiskās adreses) vai pēc tās mantas atrašanās vietas.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

66. Līdz 2018. gada 31. decembrim, lai izpildītu tiesas nolēmumu daļā par cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas piedziņu, tiesa izpildrakstu izsniedz cietušajam pēc viņa lūguma, izņemot gadījumu, kad vienā nolēmumā ir piemērota noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācija un apmierināts cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas pieteikums. Ja vienā nolēmumā ir piemērota noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācija un apmierināts cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas pieteikums, tiesa izpildrakstus nosūta zvērinātam tiesu izpildītājam atbilstoši šā likuma 634.[1] panta ceturtajā daļā noteiktajam.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2017.)

67. Kriminālprocess, kas tiek veikts neatliekamības kārtībā vai saīsinātā procesa kārtībā, tiek pabeigts tajā kriminālprocesa izskatīšanas kārtībā, kāda bija noteikta līdz 2018. gada 31. augustam.

(20.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

68. Šā likuma 29. panta pirmās daļas 2.[1] punkts stājas spēkā vienlaikus ar normatīvo aktu, kas nosaka kompetento institūciju, kura veic riska un aizsardzības faktoru novērtēšanu nepilngadīgajam, kuram ir tiesības uz aizstāvību. Līdz minētā normatīvā akta spēkā stāšanās dienai procesa virzītājs attiecīgajai pašvaldībai pieprasa sagatavot nepilngadīgā izvērtējumu uzvedības sociālās korekcijas programmas ietvaros, pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pantu, ja informācija, kas nepieciešama nepilngadīgā uzvedības izvērtējumam, nav pieejama Integrētās iekšlietu informācijas sistēmas apakšsistēmā "Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēma".

(27.09.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2018. Minētais grozījums tiks iekļauts likuma redakcijā uz attiecīgā normatīvā akta spēkā stāšanās dienu)

69. Šā likuma 39. panta pirmās daļas 6.[2] punkts stājas spēkā 2019. gada 1. janvārī.

(27.09.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

70. Šā likuma 375.[1] pants stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem Krimināllikumā, kuri nosaka atbildību par krimināllietas materiālu satura izplatīšanas aizlieguma nepildīšanu.

(27.09.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

71. Krimināllietās, kurās pirmās instances tiesā ir uzsākta iztiesāšana koleģiālā sastāvā, iztiesāšanu turpina

koleģiālā sastāvā līdz galīgā nolēmuma pieņemšanai. Krimināllietās, kurās objektīvu iemeslu dēļ iztiesāšanas turpināšana koleģiāli nav iespējama, tiesnesis turpina iztiesāšanu vienpersoniski. Otrs tiesnesis var turpināt piedalīties krimināllietas iztiesāšanā kā rezerves tiesnesis.

(11.06.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.07.2020.)

72. Šā likuma 365. panta 2.[1] daļas ceturtais un piektais teikums stājas spēkā 2021. gada 1. janvārī.

(11.06.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.07.2020. Minētie teikumi iekļauti likuma redakcijā uz 01.01.2021.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(23.05.2013. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.05.2014., 29.01.2015., 18.02.2016., 30.03.2017., 22.06.2017. un 27.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2018.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 5.aprīļa direktīvas 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, un ar kuru aizstāj Padomes pamatlēmumu 2002/629/TI;

2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2010.gada 20.oktobra direktīvas 2010/64/ES par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā;

3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 22.maija direktīvas 2012/13/ES par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā;

4) Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 13.decembra direktīvas 2011/93/ES par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu, un ar kuru aizstāj Padomes pamatlēmumu 2004/68/TI;

5) Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 13.decembra direktīvas 2011/99/ES par Eiropas aizsardzības rīkojumu;

6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra direktīvas 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI;

7) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 22.oktobra direktīvas 2013/48/ES par tiesībām uz advokāta palīdzību kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera procesā, par tiesībām uz to, ka pēc brīvības atņemšanas informē trešo personu, un par tiesībām, kamēr atņemta brīvība, sazināties ar trešām personām un konsulārajām iestādēm;

8) Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa direktīvas 2014/41/ES par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās;

9) Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa direktīvas 2014/42/ES par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā;

10) Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 9. marta direktīvas (ES) 2016/343 par to, lai nostiprinātu konkrētus nevainīguma prezumpcijas aspektus un tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā kriminālprocesā;

11) Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija direktīvas (ES) 2016/800 par procesuālajām garantijām bērniem, kuri ir aizdomās turētie vai apsūdzētie kriminālprocesā;

12) Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 26. oktobra direktīvas (ES) 2016/1919 par juridisko palīdzību aizdomās turētajiem un apsūdzētajiem kriminālprocesā un pieprasītajām personām Eiropas apcietināšanas ordera procesā.

Likums stājas spēkā 2005.gada 1.oktobrī.

Likums Saeimā pieņemts 2005.gada 21.aprīlī.

Valsts prezidente V.Vīķe-Freiberga

Rīgā 2005.gada 11.maijā

Kriminālprocesa likuma
1.pielikums

Manta, kurai nav uzliekams arests

(Pielikums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2009. un 29.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2014.)

Arestam nav pakļauta šāda personu īpašumā esoša manta:

1. Mājas iekārta, mājturības priekšmeti un apģērbs, kas nepieciešams apsūdzētajam, viņa ģimenei un personām, kuras atrodas viņa apgādībā.

2. Pārtikas produkti, kas nepieciešami apsūdzētā un viņa ģimenes iztikai.

3. Nauda, kuras kopsumma nepārsniedz vienu minimālo mēneša darba algu apsūdzētajam un katram viņa ģimenes loceklim, ja tas ir bijis apsūdzētā apgādībā un tam nav citu ienākumu.

4. Kurināmais, kas nepieciešams ģimenei ēdiena gatavošanai un dzīvojamās telpas apsildīšanai.

5. Tehnika un darbarīki, kas nepieciešami apsūdzētajam uzņēmējdarbības vai profesionālās darbības turpināšanai, izņemot gadījumus, kad uzņēmums atzīts par maksātnespējīgu vai apsūdzētajam ar tiesas spriedumu krimināllietā atņemtas tiesības uz zināmu nodarbošanos.

6. Personām, kuru nodarbošanās ir lauksaimniecība, — viena govs, tele, kaza, aita, cūka, mājputni un sīklopi, lopbarība minēto dzīvnieku pabarošanai līdz jaunas lopbarības ievākšanai vai lopu dzīšanai ganībās, kā arī sēkla un stādāmais materiāls.

Kriminālprocesa likuma
2.pielikums

Nodarījumi, par kuriem personu izdod Eiropas Savienības dalībvalstij, nepārbaudot, vai tie ir noziedzīgi saskaņā ar Latvijas likumiem:

1) dalība noziedzīgā organizācijā;

2) terorisms;

3) cilvēku tirdzniecība;

4) bērnu seksuāla izmantošana un bērnu pornogrāfija;

5) nelikumīga tirdzniecība ar narkotiskajām un psihotropajām vielām;

6) nelikumīga tirdzniecība ar ieročiem, munīciju un sprāgstvielām;

7) korupcija;

8) krāpšana, kas apdraud Eiropas Kopienas finanšu intereses 1995.gada 26.jūlija Konvencijas par Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzību nozīmē;

9) noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija;

10) naudas viltošana;

11) datornoziegumi;

12) noziegumi pret vidi, tostarp nelikumīga tirdzniecība ar apdraudētiem dzīvniekiem un augu sugām un šķirnēm;

13) palīdzība attiecībā uz nelikumīgu ieceļošanu un uzturēšanos valstī;

14) slepkavība, smagu miesas bojājumu nodarīšana;

15) nelikumīga tirdzniecība ar cilvēka orgāniem un audiem;

16) personas nolaupīšana, nelikumīga brīvības atņemšana un ķīlnieku sagrābšana;

17) rasisms un ksenofobija;

18) organizēta vai bruņota laupīšana;

19) nelikumīga tirdzniecība ar kultūras precēm, tostarp mākslas darbiem un senlietām;

20) krāpšana;

21) rekets un izspiešana;

22) izstrādājumu viltošana un pirātiska ražošana;

23) administratīvu dokumentu viltošana un tirdzniecība;

24) maksāšanas līdzekļu viltošana;

25) nelikumīga tirdzniecība ar hormoniem un citiem augšanas veicinātājiem;

26) nelikumīga tirdzniecība ar kodolmateriāliem vai radioaktīviem materiāliem;

27) tirdzniecība ar zagtiem transportlīdzekļiem;

28) izvarošana;

29) dedzināšana;

30) noziegumi, kuri ir Starptautiskās Krimināltiesas jurisdikcijā;

31) kuģa vai gaisakuģa sagrābšana;

32) sabotāža.

Kriminālprocesa likuma
3.pielikums
(Pielikums 29.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.07.2008.)

Nodarījumi, par kuriem izpilda Eiropas Savienības dalībvalsts pieņemto nolēmumu par mantiska rakstura piedziņu, nepārbaudot, vai šie nodarījumi ir noziedzīgi saskaņā ar Latvijas likumiem:

1) šā likuma 2.pielikumā minētie noziedzīgi nodarījumi;

2) kontrabanda;

3) intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumi;

4) draudi un vardarbība pret cilvēkiem;

5) zaudējumu noziedzīga nodarīšana;

6) zādzība.

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"